

FORSKNING/STUDIE

Mellan salafism och salafistisk jihadism

Påverkan mot och utmaningar för det svenska samhället

Magnus Ranstorp
Filip Ahlin
Peder Hyllengren
Magnus Normark

CATS

CENTRUM FÖR ASYMMETRISKA
HOT- OCH TERRORISMSTUDIER

Försvarshögskolan

FORSKNING/STUDIE

Mellan salafism och salafistisk jihadism

Påverkan mot och utmaningar för det svenska samhället

Författare/Redaktörer

Magnus Ranstorp

Filip Ahlin

Peder Hyllengren

Magnus Normark

CATS

CENTRUM FÖR ASYMMETRISKA
HOT- OCH TERRORISMSTUDIER

Försvarshögskolan

Mellan salafism och salafistisk jihadism – Påverkan mot och utmaningar för det svenska samhället.
Författare/Redaktörer: Magnus Ranstorp, Filip Ahlin, Peder Hyllengren, Magnus Normark.

© Försvarshögskolan och författarna 2018.

Mångfaldigandet av innehållet i denna bok är enligt lagen om upphovsrätt förbjudet utan medgivande av Försvarshögskolan.

Denna studie undersöker påverkan från salafistiska och salafist-jihadistiska miljöer i Sverige samt relationen dem emellan. Fokus läggs på framväxten av salafist-jihadistiska miljöer i Sverige samt omgärdande salafistiska element; vilka budskap miljöerna förmedlar, metoder för påverkan samt vilken upplevd påverkan miljöerna har i svenska lokalsamhällen.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) har beställt och finansierat genomförandet av denna forskningsrapport (alt. studierapport). Författarna är ensamma ansvariga för rapportens innehåll.

Tryck: Arkitektkopia AB, Bromma 2018

ISBN 978-91-86137-74-8

För mer information om Försvarshögskolans publikationer, kontakta oss på telefonnummer 08-553 42 500 eller besök vår hemsida www.fhs.se/publikationer.

Förord

Försvårshögskolan fick i juni 2017 i uppdrag av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) att genomföra en beskrivning av budskap i salafistiska jihadistmiljöer i Sverige. Fokus i uppdraget var att påvisa om salafistiska jihadistbudskap aktivt sprids i Sverige och vilka metoder som i så fall används. Informationspåverkan inom de salafistiska jihadistmiljöerna i Europa är ett förhållandevis nytt forskningsområde, och det saknas idag i stor utsträckning studier och forskning på området i en svensk kontext.

Uppdraget syftade till att förbättra samhällets förmåga att identifiera och möta islamistiska aktörers informationspåverkan och därigenom stödja såväl operativa som förebyggande åtgärder. Målet var att öka kunskapen om de metoder som kan ligga bakom informationspåverkan som bedrivs av salafist-jihadistiska inspirerande aktörer mot sekulära och muslimska målgrupper i Sverige. Vid sidan om internet angavs fysiska miljöer i Sverige vara av särskilt intresse.

Denna omfattande och väl genomarbetade rapport har ett något vidgat perspektiv till att också beskriva relationen mellan salafistiska och salafist-jihadistiska miljöer. Därmed belyses ett tidigare helt obeforskat område i svensk kontext, vilket ger ny kunskap om såväl de specifika formerna för informationspåverkan inom de aktuella miljöerna, samt samspelet dem emellan. Slutsatserna leder också till tänkvärda förslag om nya kunskapsbehov.

Lars Nicander

Chef, Centrum för Asymmetriska Hot- och TerrorismStudier (CATS)

Innehållsförteckning

Förord	3
Innehållsförteckning	4
Sammanfattning	7
Ordlista	11
1. Inledning	15
2. Teoretiska utgångspunkter	21
2.1 Introduktion	21
2.2 Begreppsförklaringar.....	21
2.3 Vad är salafism?.....	23
2.4 Salafismens ideologiska anknytning	27
2.5 Salafismens typologi	28
2.6 Vad skiljer salafism och salafistisk-jihadism?.....	33
2.7 Salafismens narrativ i gränlandet mellan salafism och jihadism	36
2.8 Social rörelseteori och salafism	37
2.9 Informationspåverkan	39
2.10 Samhällets grundläggande demokratiska värden	40
2.11 Forskningsläget om salafism och salafistisk jihadism i Sverige och internationellt.....	42
3. Metodologiska överväganden	47
3.1 Inledning.....	47
3.2 Begränsningar.....	49
3.3 Intervjuer	51
3.4 Övrigt material.....	53
3.5 Källkritik.....	54
3.6 Etiska överväganden	55
4. Svenska salafist-jihadistiska miljöer och omgärdande element	57
4.1 Introduktion	57
4.2 Östkustbältet	58
4.2.1 Stockholm	58
4.2.2 Örebro	71
4.2.3 Gävle	76
4.2.4 Eskilstuna	83
4.3 Norra Sverige	86
4.4 Västkustbältet.....	87
4.4.1 Malmö och södra Sverige.....	87

4.4.2 Lund, Landskrona och Hässleholm	93
4.4.3 Halmstad och Falkenberg	95
4.4.4 Göteborg	97
4.4.5 Borås och Uddevalla.....	106
4.5 Svenska IS-resenärer	109
4.6 Slutsats.....	111
5. Social media, predikanter och budskap.....	113
5.1 Introduktion	113
5.2 Social media och predikanter	114
5.2.1 Metasajter på social media kopplade till salafistiska predikanter ...	114
5.2.2 Abu Muadh	115
5.2.3 SMS-Bilal	118
5.2.4 Anas Khalifa.....	121
5.2.5 IslamIDAG.....	124
5.2.6 Al Bushra Dawah Center.....	124
5.3 Anti-demokratiska budskap från salafistiska predikanter.....	125
5.3.1 Jihadistiska budskap och stöd till jihadistiska grupperingar	125
5.3.2 Könnssegregering och kvinnoförtryck	129
5.3.3 Homofobi.....	132
5.3.1 Antisemitism	134
5.3.2 Avståndstagande från samhället och mot icke-troende.....	135
5.4 Islam.nu och "Järvasalafisterna".....	139
5.5 Slutsatser	141
6. Metoder för påverkan	143
6.1 Introduktion	143
6.2 Da'wa	143
6.2.1 Die Wahre Religion	143
6.2.2 iERA	148
6.3 Koranskola	153
6.4 Finansiering	156
6.5 Slutsatser.....	163
7. Påverkan på det svenska samhället.....	165
7.1 Introduktion	165
7.2 Svenska städer	166
7.2.1 Borås	166
7.2.2 Tranemo.....	170
7.2.3 Västerås.....	171
7.2.4 Mindre ort.....	174
7.2.5 Mindre ort 2.....	176
7.2.6 Gävle	177
7.2.7 Eskilstuna	181
7.2.8 Göteborg	184
7.2.9 Hässleholm	198

7.2.10	Halmstad	199
7.2.11	Örebro	201
7.2.12	Malmö.....	205
7.2.13	Arlöv	208
7.2.14	Landskrona	209
7.2.15	Norrköping.....	210
7.2.16	Stockholm	212
7.2.17	Umeå.....	222
7.3	Slutsats.....	222
8.	Slutsatser och kunskapsbehov.....	225
9.	Källförteckning	229

Sammanfattning

Det finns en lång historik av salafistisk-jihadism i Sverige. I denna rapport har vi försökt att belysa tidigare kända extremistmiljöer och senare tids utveckling inom detta område för att få en bättre förståelse för hur den salafistiska jihadismen växt fram, tagit sig uttryck och utövar påverkan i Sverige idag.

Bland de mer iögonfallande händelserna har varit det omfattande resandet till jihadistiska grupper i ibland annat Afghanistan, Somalia, Irak och Syrien samt terrorattentaten på Drottninggatan i Stockholm 2010 och 2017. Men vid sidan av det som tidvis blivit synligt har mycket annat hänt i dessa miljöer. Säkerhetspolisen har beskrivit att de våldsbejakande islamistiska miljöerna i Sverige har tiodubblats på mindre ett decennium. Denna ökning speglar de framväxande radikala grupperingar och miljöer som rapporten har försökt att åskådliggöra närmare, både övergripande och i detalj.

Inom ramarna för salafismens ideologiska grund och olika inriktningar finns ett spektrum mellan puritansk-, politisk- och våldsbejakande salafism. Eftersom alla dessa former delar samma grundläggande ideologiska ramverk går det inte att endast granska salafistisk jihadism utan det är nödvändigt att förstå andra former för salafism och beröringspunkterna med salafistisk jihadism. Forskningsgenomgången visar att salafismen delar samma grundvalar, men skiljer sig åt när det gäller tillämpningen av trosinriktningen (*manhaj*). I grund och botten finns det en antidemokratisk inställning eftersom att följa gud och guds lagar är det enda tillåtna. Som utländska myndighetsrapporter understrykt så utgör även ideologin som sprids av salafister ofta en grogrund för att individer anammar salafistisk jihadism.

Utländska myndighetsrapporter och forskning visar även att salafistisk verksamhet kan bidra till motsättande av demokratin, aktivt främjande av intolerans, diskriminering och hatbudskap mot andra grupper (framförallt mot judar och shiamuslimer) och främjande av isolationistiska tendenser inklusive enklavisering där icke-salafistiskt beteende motverkas. Salafister har en mycket stor närvaro på social media och lyckas därigenom att vidga antalet rekryter och följare till salafismen. De talar ofta på hemspråk (som svenska) när andra icke-salafister predikar på arabiska som många ungdomar inte fullt behärskar.

Denna studie har varit en första ansats till att förstå salafismens och salafist-jihadismens närvaro i Sverige. Det är viktigt att understryka att båda dessa inriktningar är en minoritet inom sunniislam. Alla salafister är inte jihadister, men alla jihadister är salafister. Studien fokuserar således på en minoritet inom muslimska minoriteten och får inte tas som intäkt för att representera muslimer som grupp.

Studien gör en forskningsinventering om salafism och salafistisk jihadism samt relationen mellan dessa två inriktningar. Den visar också på den omfattande kunskapen inom internationell forskning om salafism och behovet av fokus på forskning i Sverige om både salafism och salafistisk jihadism.

Denna studie har analyserat samspelet mellan extremistiska miljöer, salafistiska predikanter och nätverk, budskap och metoder. Starka sociala relationer finns mellan olika centrala salafistiska aktörer som har beröringspunkter i de salafist-jihadistiska miljöerna i Sverige. Samma predikanter uppträder enskilt eller tillsammans i samma moskéer, föreningar och vid vissa tillfällen på gemensamma föreläsningsturnéer.

Parallellt visar studien att de salafist-jihadistiska miljöerna utvecklats och växt sig starka på flera platser i svenska städer. Studien ger en unik översikt över hur dessa miljöer ser ut och har utvecklats över tid. Fram växer en komplex och detaljerad bild över hur centrala ledarskapsfigurer format både de våldsbejakande miljöerna och de omgärdande salafistiska aktörerna.

Intressant är att de kringresande salafistiska predikanterna som studien fokuserat på förefaller snarare vara samarbetsbenägna än rivaliserande. Istället verkar dessa predikanter dela upp sin da'wa (mission) i olika geografiska områden. Det finns dock som studien visar rivalitet inom de svenska salafistiska miljöerna. Järva-salafisterna är ett exempel på hur dessa miljöer skiljer sig åt, då de är betydligt mindre konfrontativa gentemot det svenska samhället samt med hänvisning till religiösa texter tydligt predikar ett avståndstagande från våldshandlingar. Det är dock viktigt att understryka att även om Järva-salafisterna har en puristisk inriktning så finns en inbyggd konflikt mellan deras salafistiska tro och det demokratiska samhället.

Studien ger en lägesbild över salafist-jihadistiska miljöer i Sverige och hur de omgärdas av vissa salafistiska predikanter. Vidare fokuserar studien på budskap av salafistiska predikanter när det gäller innehåll, föreläsningar och närvaro på social media. Även om många predikanter ägnar mycket tid åt okontroversiella ämnen återkommer nedsättande budskap om bland annat kvinnor, homosexuella, judar, icke-troende och att inte integreras i det svenska samhället.

Vidare undersöker studien metoder som används för påverkan från salafistiska miljöer i form av missions-verksamhet med internationella affilieringar. Därtill undersöks koranskolors eventuella roll i att påverka ungdomar. Även finansieringens roll studeras i förhållande till salafist-jihadistiska miljöer samt i relation till myndigheters förmåga att beivra sådan problematik.

Studien tar fasta på MSB:s uppdrag att studera och värdera olika former av informationspåverkan och dess inflytande på den demokratiska värdegrunden. Studien fokuserar således på hur salafistisk och salafist-jihadistisk påverkan upplevs på lokal nivå av företrädare för polis, socialtjänst och skola, personer inom civilsamhället samt granskande journalister. Totalt har ett 70-tal personer från olika platser i Sverige intervjuats.

De ger ofta en samstämmig bild av att salafistisk och salafist-jihadistisk påverkan existerar och skapar olika påfrestingar på boende i vissa lokala områden. En iakttagelse är att den salafist-jihadistiska miljön blivit mer dold medan den bredare salafismen blivit mer öppen och vuxit sig allt starkare de senaste åren.

Främst riktas påverkan från båda dessa miljöer mot andra icke-salafistiska muslimer och minoriteter. Individuella mänskliga fri- och rättigheter samt jämställdhet kringskärs i vissa fall då påverkan tar sig uttryck i form av hederskultur, könssegregering, antisemitism, homofobi och påtryckningar att inte umgås med icke-salafister. Studien har därmed bidragit med ytterligare en pusselbit på hur informationspåverkan kan ta sig uttryck i specifika sammanhang.

Ordlista

<i>Al-firqa al-najiya</i>	Den utvalda sekten
<i>Al-salafiyya al-'ilmiyya</i>	Puritanska salafister
<i>Al-salafiyya al-jihadiyya</i>	Salafistik-jihadism
<i>Al-Wala wal-Baraa</i>	Lojalitet eller förnekande. Det betyder att en sann muslim ska älska det som gud älskar och hata det som gud hatar.
<i>Akhlaq</i>	God moral.
<i>Asabiyya</i>	Identifikation med klan, nation, etnisk grupp.
<i>Aqida</i>	Troslära.
<i>Bida</i>	Innovation.
<i>Dar al-harb</i>	Krigets hus.
<i>Dar al-Islam</i>	Islams hus.
<i>Dar al-kufr</i>	De otrognas hus.
<i>Da'wa</i>	Bokstavligen 'inbjudan' till islam. Missionerande.
<i>Fard al-kifayah</i>	Kollektiv plikt för alla muslimer.
<i>Fard'ayn</i>	Individuell plikt för alla muslimer.
<i>Fitna</i>	Konflikt eller oenighet. Samlingsbegrepp för krig och motsättningar genom islams historia.
<i>Ghurabaa</i>	Främlingar.
<i>Halal</i>	Tillåtet enligt islam.
<i>Haraki</i>	Rörelse.
<i>Hakimiyya</i>	Att återetablera guds styre.
<i>Haram</i>	Förbjudet enligt islam.

<i>Hijra</i>	Emigrera.
<i>Hizbiyya</i>	Partianda.
<i>Ibdadat</i>	Gudstjänst eller utövning av plikter.
<i>Iman</i>	Tro, troende eller att vara trogen.
<i>Istishad</i>	Martyrskap.
<i>Jahiliyya</i>	Laglöshet och avgudadyrkan som rådde före koranens tillkomst.
<i>Jihad</i>	Att sträva. Självrannsakan och striden mot frestelsen och det förbjudna och strävan efter rättfärdighet i att följa islam. Kan också betyda kamp. (se kapitel 2).
<i>Kufr</i>	Avfälling.
<i>Manhaj</i>	Metodik/metodologi (tillämpning).
<i>Murtaddun</i>	Avfällingar.
<i>Rafidi</i>	Förnekare.
<i>Salafism</i>	Salaf betyder "förfäder" och var ursprungligen de tre första generationerna efter profeten Muhammed. Salafister är bokstavstroende och anser det är fel att omtolka de olika religiösa texterna. (se mer i kapitel 2).
<i>Shayhtan</i>	Djävulen.
<i>Shirk</i>	Stor synd.
<i>Sunnah</i>	Traditionen efter profeten.
<i>Takfir</i>	Förklara individ som tidigare betraktades som muslimsk, som otrogen/otrogna eller icke-muslim (<i>kafir</i> eller <i>kufr</i>)
<i>Taqlid</i>	Att följa beprövad kunskap (madhab), fiqh-skolorna.
<i>Tarbiya</i>	Utbildning
<i>Tazkia</i>	Självrening.

Tawheed/tawhid

Tron på en odelbar gud (monoteism). Motsats till shirk.

Umma

Muslimska religiösa gemenskapen.

1. Inledning

Sedan 11 september-attackerna 2001 genomförda av al-Qaida och framförallt efter 2014, med upprättandet av Islamiska Staten (IS) och dess kollaps i Syrien och Irak 2017 har både akademien och politiska beslutsfattare fokuserat allt mer på en ideologisk tolkningstradition inom salafism som benämns ”salafistisk jihadism” eller ”takfir-salafism”. Både al-Qaida som global rörelse och dess olika lokala förgreningar, tillsammans med IS, har sin ideologiska hemvist inom salafism. Alla salafister är inte jihadister, men alla jihadister är salafister. Salafism i Europa är på frammarsch och de salafist-jihadistiska miljöerna i Sverige har enligt Säkerhetspolisen på sju år mångdubblats i antal.¹

Den offentliga debatten kring salafistisk jihadism beror inte endast på al-Qaida och IS utan också mycket på den serie av terrorattacker som drabbat Europa de senaste femton åren, med Madrid-attacken 2004, London-bombningarna 2005 och på senare år med de IS-relaterade terrorattentat som skett mot Charlie Hebdo och i Paris 2015, Bryssel, Nice, Berlin under 2016 och London, Manchester, Barcelona under 2017. Även terrorattacker drabbade nordiska länder, som Köpenhamn 2015 samt Stockholm och Åbo under 2017. Mångfaldigt fler attentatsplaner har avvärjts av säkerhetsmyndigheter inom Europa.

Takfir-jihadismens attraktionskraft blev tydlig när över 300 personer från Sverige reste för att ansluta sig till främst IS och i mindre grad till Jabhat al-Nusra, fortsättningsvis benämnt Nusra-fronten. I juni 2017 publicerade Försvarshögskolan, baserat på material från Säkerhetspolisen, en studie om 267 av de 300 individer som rest till Syrien och Irak. Rapporten visade en geografisk koncentration till särskilt utsatta områden i fyra svenska städer: Göteborg, Stockholm, Malmö och Örebro. Likt andra evidensbaserade studier om IS-resenärer från europeiska länder visade Försvarshögskolans rapport vikten av att undersöka samspelet mellan ideologiska budskap, strukturer och extremistmiljöer.

En rådande intellektuell meta-debatt mellan de franska forskarna Gilles Kepel och Oliver Roy speglar olika synsätt om själva grogrunden bakom jihadism inom Europa. Medan Gilles Kepel argumenterar för att radikaliserings av ungdomar drivs av en radikal doktrin inom islamism så påstår Olivier Roy det motsatta: det handlar inte om radikaliserings av islam utan en islamisering av ett ungdomsuppror. Båda ståndpunkterna existerar parallellt, men är beroende av om man analytiskt fokuserar på antingen sändare (predikanter och ledarfigurer) eller mottagare (sympatisörer och rekryter) av salafistisk jihadism.

Forskning om salafistisk jihadism har poängterat vikten av att förstå samspelet mellan lokal och kulturell kontext, ideologi, tongivande predikanter, karismatiskt ledarskap, entreprenörer, organisationer, nätverksstrukturer,

¹ Säkerhetspolisen. ”Så mycket har extremistmiljöerna vuxit”. *Säkerhetspolisen*, 3 juli 2017 <http://www.sakerhetspolisen.se/ovrigt/pressrum/aktuellt/aktuellt/2017-07-03-sa-mycket-har-extremistmiljoerna-vuxit.html>

sociala medier och gruppdynamik. Avsaknaden av tidigare forskning om salafistisk jihadism i Sverige beror på dels att radikala miljöer per automatik är slutna och verkar oftast i det fördolda, dels att grundbulten i den salafistiska inriktningen spänner över ett kontinuum från icke-våldsbejakande puritanska salafister, politiska salafister samt takfir-jihadister. Majoriteten av salafister är puritanska, inåtriktade i den egna religionsutövningen och riktar in sig på *da'wa* (missonering) för att bygga upp sin "gudsstat", medan salafistiska jihadister utgör en minoritet av världens salafister.² De finns också de salafister som engagerar sig politiskt trots att politik anses vara ett mänskligt påfund som trotsar islam.

Till skillnad från Danmark och Norge där det har funnits öppet våldsbejakande och anti-demokratiska salafistiska predikanter och grupperingar finns det, som Magnus Sandelin påpekat, i Sverige "inga organisationer som öppet förespråkar en jihadistisk ideologi. Däremot utgör vissa föreningar, moskéer och evenemang kopplade till den salafistiska miljön en viktig infrastruktur för den jihadistiska miljön i Sverige."³ Avsaknaden av öppet våldsbejakande salafistiska miljöer (takfirister) försvårar studier av hur dessa radikala miljöer är organiserade, vilka metoder de använder för att sprida sitt budskap men också hur den salafist-jihadistiska inriktningen påverkar samhället och demokratin i Sverige.

Det är svårt att tydligt urskilja gränssnitten inom salafism, då de tre inriktningarna – puritansk salafism, politisk salafism och militant salafism – enligt forskaren Quintan Wiktorowicz i stort delar samma ideologiska fundament. Denna bokstavstroga tolkning som följer *al-salaf al-salih* (profetens följeslagare) fokuserar på *tawheed* (monoteism och guds absoluta auktoritet), helighetsprincipen med en tydlig binär distinktion mellan "vi" och "dem" som förkastar icke-muslimer, förkastar tyranni och sekulär demokrati, applicerar ett tydligt regelverk om relationer mellan muslimer och icke-muslimer, förkroppsligar idealet att skapa en salafistisk förtrupp som propagerar, skyddar och försvarar profetens raka väg och där *da'wa* spelar en viktig roll för konvertering av icke-muslimer och som försvar mot västerländska sekulära normer och värderingar. Utöver dessa faktorer blir distinktionen ofta en fråga om offensiv kontra defensiv väpnad jihad och tonvikt på oavbruten krigföring mellan *dar-al-islam* (islams hus) och *dar-al-harb* (krigets hus där sharia-lagar ännu inte gäller). Som islamologen Susanne Olsson observerat finns det "inte någon forskning ännu som med säkerhet kan förklara varför vissa dras till puritanska och andra till jihadistiska grupper. Sannolikt är inte alltid gränserna däremellan så tydliga i verkligheten."⁴

Eftersom takfir-salafismen i Sverige sker i slutna miljöer samt rör sig på ett brett ideologiskt spektrum inom salafismen blir det nödvändigt att analysera samspelet mellan extremistiska miljöer, salafistiska predikanter och nätverk,

² Susanne Olsson & Simon Sorgenfrie. "Islamologer: Jihadisterna är i minoritet bland salafisterna", *Svenska Dagbladet*, åttonde september 2015.

<https://www.svd.se/islamologer-jihadisterna-ar-i-minoritet-bland-salafisterna>

³ Magnus Sandelin. "Vad vet vi om islamistiska terrornätverk i Sverige?", *Timbro*, maj 2018. <https://timbro.se/app/uploads/2018/05/vad-vet-vi-om-islamistiska-terrornatverk-i-sverige.pdf>

⁴ Susanne Olsson, "Slutdestination Paradiset", i Jenny Björkman, Arne Jarrick (red.) *Religionen tur och retur* (Makadam Förlag, 2017): s. 109-124.

budskap och metoder. Även om salafismen inte är uttalat våldsbejakande kan den likväl vara problematisk utifrån det demokratiska samhällets normer och värderingar om respekt för alla människors lika värde samt utövande av individens demokratiska fri- och rättigheter. Exempelvis har vissa salafistiska predikanter uttryckt åsikter som tar sikte på att begränsa kvinnors fri- och rättigheter, är uttalat homofobiska eller antisemitiska, begränsar aktivt demokratiskt deltagande och motverkar kontakt med icke-muslimer.

I det salafistiska religiösa meningsskapandet är det tydligt att religiösa auktoriteter spelar en avgörande roll i tolkningen av vilken salafistisk *manhaj* (metodologi) man ska följa och hur församlingen ska förhålla sig till trosutövning i relation till icke-muslimer i det omgivande samhället. Ur salafisternas perspektiv inkluderas även illojala muslimer som avviker från ortodox salafistisk tolkning samt shia-muslimer som kallas *murtad* (avfallingar) i gruppen icke-muslimer.

Den salafistiska dogmen med en binär distinktion mellan ”vi” och ”dem”, vad som är *halal* (tillåtet) och *haram* (förbjudet) riskerar att skapa en svart-vit världsbild med en tydlig ”fiende” som avhumaniseras, vilket i förlängningen under vissa förhållanden riskerar att skapa och legitimera våldshandlingar. Vissa svenska salafistiska predikanter verkar förekomma mer frekvent kring våldsbejakande extremistiska miljöer än andra. Det innebär inte nödvändigtvis att de öppet förmedlar våldsbejakande budskap men det är inte heller osannolikt att det kan finnas ett orsakssamband. I vissa fall omgärdas dessa predikanter av ett socialt nätverk som öppet visar, eller har visat, sympatier med salafist-jihadistiska element. Idag saknas i stort sett någon akademisk empirisk forskning om takfir-jihadismen i den svenska salafistiska miljön.

Andra svenska salafistiska predikanter tar tydligt avstånd från takfirister och jihadistiska grupper, som IS och al-Qaida. Exempelvis har de Medina-utbildade ”Järva-salafisterna” med hjälp av religiösa texter påvisat hur fel salafistisk jihadism (takfirism) är inom salafism samt hur profeten tidigt varnade för framtida avvikande sekter som IS och al-Qaida, som han kallade *khawarij*. Det är vidare viktigt att understryka att takfir-salafism representerar en ytterst liten ådra inom salafismen som fått oproportionerligt stort medialt och politiskt fokus.

Som islamologerna Susanne Olsson och Simon Sorgenfrei påpekat handlar salafismen ofta om att eftersträva separation av ”muslimer från icke-muslimer, liksom män och kvinnor, i olika sociala sfärer. De bedriver mission bland andra muslimer och är kända för att agera moralpolis och har åsikter när de tycker islam praktiseras på fel sätt.”⁵ Detta kan leda till en enklavisering eller ”ghettoiserad islam som förespråkas”⁶ och där vissa salafister ”kämpar mer

⁵ Susanne Olsson och Simon Sorgenfrei. ”Islamologer: Jihadisterna är i minoritet bland salafisterna”, *Svenska Dagbladet*, åttonde september 2015. <https://www.svd.se/islamologer-jihadisterna-ar-i-minoritet-bland-salafisterna>

⁶ Erik Wiström ”Professor: ”Den fromma salafismen är inte farlig””, *Gefle Dagblad*, 25 oktober 2015. <https://www.gd.se/artikel/gastrikland/gavle/professor-den-fromma-salafismen-ar-inte-farlig>

aktivt mot det man upplever som orättvisor och där finns på vissa ställen en rekryteringsbas mot mer jihadistiska miljöer.”⁷

Det är ytterst viktigt att understryka att det mesta av utövandet och predikandet av salafistisk lära ryms inom ramarna för den grundlagstagande yttrande- samt religionsfriheten i Sverige. Det är inte, och ska inte, vara förbjudet att ha radikala religiösa åsikter. Men det finns gränser för religionsfriheten, när uttrycken för denna går stick i stäv med svensk grundlag.

Oavsett salafismens mångfacetterade inriktningar sprids idag olika budskap i Sverige som i vissa fall riskerar att leda till våldbejakande handlingar samt undergräva individens demokratiska fri- och rättigheter. Ett samtal som tidigt förkroppsligade värderingskrocken mellan det sekulära majoritetssamhället och salafismen skedde 2011 i radions Studio Ett mellan dåvarande socialdemokratiska riksdagsledamoten, Nalin Peggul, och företrädaren för Troende Unga Framtida Förebilder (TUFF) talesperson, Amanj Aziz. När Aziz vägrade ta avstånd från den av TUFF inbjudne somalisk-kanadensiske predikanten Bilal Phillips som jämställt homosexualitet med mord och våldtäkt och som argumenterat för dödsstraff för homosexuella, svarade Peggul: ”Kampen i Europa idag pågår mellan de som tror på demokrati, jämställdhet och mänskliga rättigheter och de som inte gör det”.⁸ Efter kritiken lades TUFF ned men ombildades omgående till Sveriges Förenade Muslimer (SFM), som anses vara ett epicenter för salafistisk da’wa, en plattform för kringresande salafistiska predikanter där IS-resenärer från främst Göteborg på olika sätt funnits i föreningens miljöer.^{9 10}

Spännvidden av möjliga problem när salafismen krockar med det demokratiska samhället sträcker sig från begräsningar av individens demokratiska fri- och rättigheter, antidemokratiska åsikter till våldsbejakande manifestationer. Dessutom sker salafistisk jihadism i det fördolda där vissa predikanter misstänks vara återhållsamma i sin publika framtoning, samtidigt som det dyker upp individer i deras närhet med sympatier och aktiviteter för olika jihadistiska grupperingar och våldsbejakande yttringar.

En förlängning av föregående resonemang innebär att studier av salafistik jihadism i en svensk kontext inte endast kan begränsas till våldsbejakande uttryck och aktiviteter. Här finns en gråzons-problematik inom den binära salafismens världsåskådning och eskatologi som kan leda till antidemokratiska hållningar och i extrema fall våldsbejakande uttryck. För att närma sig salafistisk jihadism är det nödvändigt att analysera extremistmiljöer på olika geografiska platser i Sverige och de tongivande predikanter som verkar, eller har verkat, i dessa miljöer över tid. Viktiga frågeställningar i sammanhanget är:

⁷Erik Wiström. ”Professor: ”Den fromma salafismen är inte farlig””, *Gefle Dagblad*, 25 oktober 2015.

<https://www.gd.se/artikel/gastrikland/gavle/professor-den-fromma-salafismen-ar-inte-farlig>

⁸ ”En kontroversiell muslim”. *Sveriges Radio*, 14 april 2011.

<https://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?artikel=4455762>

⁹ Magnus Sandelin. ”Svenska IS-krigare : från Al-Qaida till Jihadi Cool”. 2016, sid 234-239

¹⁰ Sofie Löwenmark. ”SFM sprider våldsbejakande islamism för skattepengar”. *Smedjan*. 15 mars 2017 <https://timbro.se/smedjan/reportage/sfm-sprider-valdsbejakande-islamism-skattepengar/>

- Hur har dessa extremistmiljöer växt fram, formats och tagit sig uttryck på olika lokala platser?
- Vilka predikanter och föreläsare är, och har varit, tongivande i dessa miljöer?
- Vilka problematiska budskap har dessa salafistiska predikanter och föreläsare förmedlat?
- Hur har de samverkat och påverkat spridningen av salafistiska budskap?
- Vilka metoder och arenor har använts för att sprida salafistiska budskap och hur har det tagit sig uttryck lokalt?
- Vilken påverkan upplever myndigheter att salafismen har på lokalsamhället?
- Vilka konfliktytor kan uppstå?
- Vilka motkrafter mot salafistisk jihadism kan finnas inom salafism i Sverige?
- Hur bör samhället hantera salafistiska antidemokratiska och potentiellt våldsbejakande miljöer?

Enligt ovanstående fokus har rapporten följande struktur. I kapitel två berörs viktiga teoretiska utgångspunkter om salafistisk jihadism och gränssnitt till övrig salafism, framförallt i relation till social rörelse-teori och påverkansaspekter. Vidare undersöks såväl internationell- som nationell forskning på detta specifika område. Kapitel tre fokuserar på intervjumetoder och andra metodologiska överväganden. I kapitel fyra ges en beskrivning av hur extremistmiljöer växt fram, formats och tagit sig uttryck på lokala platser i Sverige. Kapitel fem behandlar de salafistiska budskap som förmedlas från miljöerna, i både den digitala- och fysiska miljön. Kapitel sex fokuserar på några av de metoder som salafistiska och salafist-jihadistiska miljöer använder sig av. Kapitlitlet behandlar da'wa-verksamhet, koranskolor och finansiering. I kapitel sju undersöks den upplevda påverkan som myndigheter och lokalt yrkesverksamma anser att salafismen har på svenska lokalsamhällen samt hur samhället bör hantera denna problematik. Studien avslutas med slutsatser förslag på vidare forskning.

Rapporten gör inget anspråk på en fullödig bild av salafism i Sverige. Ämnet är komplext och takfir-salafism inom salafistiska miljöer i Sverige är ett understuderat fenomen. Förhoppningen är att rapporten ska skapa förutsättningar för ytterligare studier inom området samt bidra till samhällets motståndskraft att möta påverkan från miljöer som ytterst hotar demokratiska fri- och rättigheter.

Salafism är en tolkningstradition inom sunniislam som inte erkänner de fyra rättsskolorna och de representerar en mycket liten minoritet inom islam. Studien fokuserar således på en minoritet inom muslimska minoriteten och får inte tas som intäkt för att representera muslimer som grupp. Som DN:s Erik Helmersson poängterade är det ”nödvändigt och på tiden att vi tar islams baksidor på allvar. Men det får aldrig slå över i muslimhat och intolerans. Den balansgången måste ett modernt, civiliserat samhälle klara.”¹¹

¹¹ Erik Helmersson. ”Den viktiga kritiken av islam får inte slå över i hat”. *Dagens Nyheter*, 30 maj 2018
<https://www.dn.se/ledare/signerat/erik-helmerson-den-viktiga-kritiken-av-islam-far-inte-sla-over-i-hat/?forceScript=1&variantType=large>

2. Teoretiska utgångspunkter

2.1 Introduktion

Den första delen av detta kapitel behandlar en genomgång av olika begreppsförklaringar som studien berör, med särskilt fokus på salafism som ideologi och praktik samt vad som särskiljer olika former för salafism och kopplingar till salafist-jihadism. Vidare diskuteras informationspåverkan samt samhällets grundläggande demokratiska värderingar. Kapitlet avslutas med en kort forskningsöversikt om salafism och salafist-jihadism både i Sverige och internationellt.

2.2 Begreppsförklaringar

Många religiösa koncept inom samhällsvetenskapen och religionsvetenskapen är omdebatterade och omtvistade, i vissa fall kan de ha en subjektiv, känslöbetonad och nedvärderande betydelse. Sådana begrepp är extremism (som även kan tolkas i positiv bemärkelse), jihadism (som ursprungligen betyder inre andlig strid i syfte att förbättra den egna personligheten i motsats till den väpnade striden) och salafism (som är en bokstavstrogen tolkning av sunnitisk islam som praktiserar och imiterar de tre första generationerna av profetens följeslagare). Den senare används av vissa felaktigt synonymt med våldsbejakande islamistisk extremism.

Enligt Justitiedepartementet är en operationell definition av våldsbejakande extremism ”den som avser handlingar som stödjer, uppmanar till eller omfattar deltagande i ideologiskt motiverade våldshandlingar för att främja en sak.”¹² Det kritiska med denna definition är att våldsbejakande åsikter kopplas ihop med handlingar. Ett annat sätt att uttrycka denna koppling mellan åsikt och våldsbejakande handlingar är att definiera våldsbejakande extremism som ”ett samlingsbegrepp för rörelser, ideologier eller miljöer som inte accepterar en demokratisk samhällsordning och som främjar våld för att uppnå ett ideologiskt mål.”¹³

Även andra definitioner existerar om våldsbejakande islamistisk extremism som kan definieras som ”de rörelser som 1) förkastar grundläggande islamiska traditioner som de fyra lagskolorna inom sunni- och shiaislam; 2) hävdar rätten till att stämpla som icke-muslimer traditionella trosutövare som råkar vara oense med deras tolkning av islamisk lag och 3) hävdar rätten att döda ’otrogna’, inklusive traditionella muslimer som inte tar deras sida.”¹⁴

¹² Justitiedepartementet, 2014:10

¹³ Kommittédirektiv, En nationell samordnare för att värna demokratin mot våldsbejakande extremism (Dir. 2014:103).

http://www.sou.gov.se/wp-content/uploads/2014/10/SOU-2017_67_webb.pdf

¹⁴ Council of the Muftis (Islamic religious leaders) of Russia, 30 June 2000. See also Michael Fredholm, *Islamic Extremism as a Political Force in Central Asia: A Comparative Study of Central Asian Extremist Movements* (Stockholm: Stockholm University, Asian Cultures and

När det gäller definitionen av jihadism är det viktigt att göra distinktioner eftersom det är ett högst omtvistat och komplext uttryck, som kan anta olika betydelser beroende på kontext eller hur uttrycket utformas och används. För majoriteten av muslimer är *jihad* en legitim uppgift och en inre personlig strävan, eller kamp, för att uppnå religiös fromhet eller autenticitet. Denna icke-våldsamma form av jihad är den mest spridda och viktiga formen. Vissa hävdar att det även finns en "mindre jihad" – det vill säga att slåss mot "islams fiender" – något som kan ske i både våldsamt och icke-våldsamt form.¹⁵ I sammanhanget är det viktigt att understryka att en sådan tolkning att fysiskt slåss mot "islams fiender" görs av en ytterst begränsad andel personer. En utförligare beskrivning av distinktionerna mellan olika former för jihadism görs nedan.

Begreppet salafistisk-jihadism används i denna studie. Det blir ofta påpekat av troende muslimer att detta kan uppfattas som en problematisk sammankoppling. Dels så kan jihadism uppfattas i positiv, icke-våldsamt bemärkelse och dels är salafism inte våldsbejakande. Konsensus råder om att uttrycket *takfir* är en mer användbar distinktion än *jihadist* eftersom det senare uttrycket inte klargör skillnaden mellan "vardagsjihad" (vara en god muslim spirituellt och moraliskt), och de mer trångsynta extremistiska tolkningarna angående de specifika anledningarna till att utkämpa krig. *Takfir* betecknar extremister som anser det är deras individuella och moraliska förpliktelse att utkämpa offensiv *jihad* mot *kafir* eller icke-troende. Trots denna definitionsproblematik kommer studien att använda begreppet salafistisk-jihadism eftersom det inom akademien och policykretsar är ett vedertaget begrepp. Därför likställs salafistisk-jihadism med takfir-jihadism i denna studie.¹⁶

Religion är ett komplext fenomen och bör förstås i en bredare kontext. Som forskaren Eli Göndör klokt har påpekat sker ofta religions- och värderingskrockar.¹⁷ Med hänvisning till Manuell Castells påpekar Göndör att "för människor som i hemlandet tillhört majoriteten och som i ett nytt land plötsligt blir minoritet kan motståndsidentiteten innebära en ambition att snarare förändra samhället de lever i än att anpassa sig till det."¹⁸ Det är i denna "religionskollision" och i en kontext med normativa påverkansstrukturer¹⁹ som salafismen verkar och skapar en identitet som trosutövare måste anpassa sig efter och navigera i ett sekulärt majoritetssamhälle. Dessa krockar riskerar att förstärkas när salafismen försöker förhålla sig till andra aktörer och samhället i stort.

Modernity 12, 2006), 5; Michael Fredholm, 'Pustyeye dushi: ziyaniye, kotoroye dolzhno byt' zapolneno', *Idei i idealy* 3 (13), 2012, 75.

¹⁵ Farhad Khosrokhavar, *Jihadist Ideology: The Anthropological Perspective* (Center for Studies in Islamism and Radicalisation, January 2011: sid.9-10.

¹⁶ Jontahan Githens-Mazer, Robert Lambert & Abdul-Haqq Baker, *Muslim Community Perspectives on Radicalisation in Leicester, UK*, Research carried out for the Centre for Studies in Islamism and Radicalisation, Faculty of Social Science, Aarhus University (2009): sid.6.

¹⁷ Eli Göndör, *Religionskollision* (Timbro, 2017).

¹⁸ *Ibid.*: sid.35.

¹⁹ Per Brinkemo, *Mellan klan och stat: somalier i Sverige* (Timbro, 2015).

2.3 Vad är salafism?

Salafism är ett omdiskuterat begrepp inom islamologin med en rad olika schatteringar som är viktiga att urskilja. Alla salafister är inte jihadister men alla jihadister är salafister. Det är också viktigt att understryka att vara salafist inte innebär att man per automatik varken är extremist eller våldsbejakande. Tvärtom utgör extremistisk eller våldsbejakande salafism en betydande minoritet.

Salafism är en minoritetstolkning inom sunnitisk islam som anser sig praktisera den sanna islam, så som den utövades av de första tre generationerna muslimer efter profeten Muhammed. Dessa tre generationer omfattar *al-sahaba*, profeten Muhammads samtida följeslagare, *al-tabi'un*, följeslagare till *al-sahaba* och *al-tabi'i al-tabi'in*, följeslagare till följeslagare. Således är salafister dogmatiska i relation till urkunder i koranen, profetskrifterna, *sunnah*, och de tre första generationernas tolkningar och motsätter sig tolkning av koranen (*bi'dah*) och moderna muslimska synsätt.

Salafister gör krav på att vare den mest autentiska formen för trosutövning då de refererar till en hadith av Sahih al-Bukhari (8:76:437) där profeten själv karakteriserar dessa tre generationer som det bästa folket. Salafister strävar efter autencitet och ser sig själva ha privilegierad tillgång till sannhet och en överlägsen kunskap eftersom de bygger sin tolkning på autentiska islamiska källor.²⁰ Framförallt ser salafisterna sig själva som del av den grupp som kommer räddas på domedagen (*firqa najiya* eller *ta'ifa mansura*).²¹ Enligt en profetisk tradition ska muslimska nationen delas in i 73 sekter varav en kommer att undkomma helvetet och salafister är övertygade att de är den räddade sekten.²²

Salafismen är en bokstavstrogen tolkning av koranen och den profetiska traditionen. Salafister har en mycket strikt syn på en odelbar gud (*tawheed*) och total underkastelse för guds lagar och regler genom en återgång till ursprunget. För salafister innebär *tawheed* att gud är den enda lagstiftaren och man är förpliktigad att följa sharia i sin helhet. Alla former av förändring, avvikelse eller förnyelse anses vara synd och förnekelse av sanning (*shirk*). Det innebär absolut auktoritet och underkastelse inför gud. Man strävar efter att bli en 'athari' som går i följeslagarnas fotspår. Som Fazlhashemi understryker är autencitetsfrågan central inom salafismens dogma där andra tolkningar av islam vare sig sunni eller shia förkastas som "avvikelser och irrläror" och dess följeslagare som *kufir* (avfälling).²³

²⁰ M. Fazlhashemi. (2017) "Takfirism" i Christopher Edling & Amir Rostami (ed.), *Våldsbejakande extremism. En Forskningsnatologi av Utredningen En nationell samordnare för att värna våldsbejakande extremism* Stockholm: Statens offentliga utredningar SOU 2017:67.

²¹ Joas Wagemaker, "A Purist Jihadi-Salafi: The Ideology of Abu Muhammed al-Maqdisi", *British Journal of Middle Eastern Studies*, Vol.36, No.2 (augusti 2009): s.283.

²² Joas Wagemakers. "Salafism in Jordan", (Cambridge: Cambridge University Press, 2016)

²³ M. Fazlhashemi. (2017) "Takfirism" i Christopher Edling & Amir Rostami (ed.), *Våldsbejakande extremism. En Forskningsnatologi av Utredningen En nationell samordnare för att värna våldsbejakande*

Salafister förkastar ”parlamentarisk demokrati, eftersom de menar att ett sådant system ger mänskligt stiftade lagar företräde framför gudomligt givna. Demokrati likställs därför ofta med shirk, ”att sätta något vid Guds sida”.²⁴

Salafister gör en tydlig binär distinktion mellan troende och otrogna, mellan salafismens rättrogna muslimer och alla andra tolkningar. Exempelvis är helighetsprincipen central där man kategoriserar allt beteende som antingen rent eller orent. Man uppvisar också lojalitet genom beteende och allt avvikande beteende motiverar korrigeringsåtgärder. Denna praktik kallas *hisba* (balans), dvs att se till att religiösa och moraliska regler efterföljs.²⁵ Renhetsprincipen är avgörande för sociala relationer där de ”rena” (salafister) ska ha minimal kontakt med ”orena” (icke-muslimer och icke-salafister). Som Emin Poljarevic påvisar definierar salafister sig ofta i direkt motsatts till andra muslimska grupper eller sekter.²⁶ De gör detta distinkta avståndstagande genom användning av *dalil* (textuella bevis) för moraliska positioner och rätt tolkning.²⁷ Enligt Susanne Olsson förespråkar salafister andrafieringsstrategier och ”en form av messiansk utopi och är upptagna av idén om att islam är under hot: de sanna muslimerna hotas av en dekadent, sekulariserad omvärld, fylld av ett förvästligande som manifesteras i en materialistisk livshållning och ett omoraliskt leverne.”²⁸

Som Bernard Haykel observerat: ”salafism är i stor utsträckning en fråga om ”upprätthållande av gränssättningar”, en distinktion mellan ”rena troende” eller dem som inte är det.”²⁹ Detta innebär, enligt Jonas Svensson, skarpa gränssättningar ”mellan muslimer och icke-muslimer, mellan ”rena” och ”orena” muslimer, mellan män och kvinnor, mellan *haram* och *halal*, mellan islam och ”förorenande västerländskt inflytande”.³⁰ Denna distinktion följer principen om *al-wala waal-bara* (att vara lojal till rättstroga muslimer och undvikande samt i praktiskt handlande visa sin avsky för orena värderingar och allt som är mot salafismen) och har djup emotionell klangbotten för praktiserande salafister. Man distanserar sig öppet från icke-muslimer och alla de som inte lever efter ett salafistiskt regelverk. Enligt Wagemakers kräver vissa tolkningar av *al-wala waal-bara* att muslimer ska uttrycka sin fiendskap mot otrogna som yttersta bevis för deras lojalitet mot *tawheed* och gud.³¹

Fokus kan ofta vara mot andra religioners högtider. Exempelvis är salafistiska lärda upptagna med att varna för deltagelse i icke-muslimska religiösa festivaler som julfirande eller nyårsfirande. Dessa varnas för att inte utveckla någon form av lojalitet med icke-muslimer för då korrumpas den islamiska renheten och

²⁴ Leif Stenberg och Rickard Lagervall, ”Muslimska församlingar och föreningar i malmö och Lund – en ögonblicksbild (Lund: Centrum för Mellanösternstudier, 2016): sid.14.

²⁵ Roel Meijer, *Global Salafism: Islam's New Religious Movement* (London: Hurst Publishers, 2009): s.11.

²⁶ Emin Poljarevic, ”In Pursuit of Authenticity: Becoming a Salafi”, *Comparative Islamic Studies*, Vol.8 No.1-2 (2012): p.

²⁷ Ibid.

²⁸ Susanne Olsson, ”Slutdestination Paradiset”, i Jenny Björkman, Arne Jarrick (red.) *Religionen tur och retur* (Makadam Förlag, 2017): s. 112.

²⁹ Jonas Svensson, ”Mind the Beard! Deference, Purity and Islamization of Everyday Life as Micro-factors in a Salafi Cultural Epidemiology”, *Comparative Islamic Studies*

³⁰ Ibid.

³¹ Joas Wagemakers, *A Quietist Jihadi: The Ideology and Influence of Abu Muhammed al-Maqdisi* (Cambridge: Cambridge University Press, 2012).

lockar muslimer bort från islam mot andra religioner.³² Ett sätt salafister kan uttrycka *waal-bara* (dra sig undan) från de otrogna är genom *hijra* (emigrera) från *dar al-kufr* (de otrognas hus) till *dar al-Islam* (islams hus), att fly från frestelser (*al-farar min al-fitna*) och fly utav rädsla för polyteistisk ondska (*khawf al-mafsada al-shirkiyya*).³³ De kan även stämpla individer eller regimer att vara *takfir* – att förklara dessa som otrogen/otrogna. Det är heller inte tillåtet att fira födelsedagar utan de två högtider som firas är Id al-Adha och Id al-Fitr då barn får presenter.³⁴

Idealet är att imitera de fromma förfäderna, deras gärningar, klädstil och beteende mot andra människor. En tydlig binär distinktion och uppdelning mellan rättrogen (salafism) och otrogen/otrogna har lett till en takfirlära där salafister förklarar en individ eller grupp som tidigare betraktats som muslimsk som *takfir*, otrogna eller vantrogna. De som inte lever upp till salafismens normer stämplas som avfällingar, murtaddun, förnekare, rafidi, eller otrogna, kuffar.³⁵ I sin mest fanatiska form leder takfirläran till att individer eller grupper exkommuniceras som otrogna och kan dödas.

Salafister motsätter sig shiitiska och sufistiska läror mer än andra sunnimuslimer eftersom dessa ”upphöjer deras imamer och *shuyukh*” till förmedlare mellan män och Gud – totalt oacceptabelt för salafistisk *tawhid*.³⁶ Susanne Olsson har påvisat att salafismens anti-shia attityder har djupa religiösa rötter.³⁷ Enligt Fazlhashemi riktas anklagelser mot shiamuslimer för att ha ”uppfunnits av judar som låtsades ha konverterat till islam för att den vägen skada islam och den muslimska gemenskapen inifrån. Den påstådda kopplingen mellan judendom och shiaislam bottenar i en djup antisemitisk retorik som anklagar shiamuslimer för att vara ”förtäckta” judar och därmed ”smutsigare än smuts”.³⁸

Poljarevic menar att ”Salafister betonar en total ritualisering av vardagslivet och sociala relationer som kan anses vara en externalisering av individuell fromhet.”³⁹ Att utöva ritualer (ibdadat) exakt enligt texter är helt centralt inom salafism. Salafister ser religionen som en livskod där *tazkia* (självrening) är ett centralt koncept.⁴⁰ Salafister kallar sig ofta för *ahl al-hadith* (folket av

³² Joas Wagemaker, ”Framing the ”Threat to Islam”: al-wala’wa al-Bara’ in Salafi Discourse”, *Arab Studies Quarterly*, Vol.30, No.4 (Fall 2008): pp.1-22.

³³ Ibid.

³⁴ Uriya Shavit, ”Raising Salafi Children in the West”, *Islam and Christian-Muslim Relations*, Vol.28, No.3 (2017): s. 343.

³⁵ Phil Gurski. *The Lesser Jihads – Bringing the Islamist Extremist Fight to the World*. (London: Rowman and Littlefield, 2017).

³⁶ Ulrika Mårtensson, ”Norwegian *Haraki* Salafism: ”The Saved Sect” Hugs the Infidels”, *Comparative Islamic Studies*, Vol.8, No-1-2 (2012): p.

³⁷ Susanne Olsson, ”Shia as Internal Others: A Salafi Rejection of the ’Rejecters’, *Islam and Christian-Muslim Relations*, Vol.28, No.4 (2017): s:409-430.

³⁸ M. Fazlhashemi. (2017) ”Takfirism” in Christopher Edling & Amir Rostami (ed.), *Våldsbejakande extremism. En forskningsnatologi av Utredningen En nationell samordnare för att värna våldsbejakande extremism* Stockholm: Statens offentliga utredningar SOU 2017:67.

³⁹ Emin Poljarevic, ”In Pursuit of Authenticity: Becoming a Salafi”, *Comparative Islamic Studies*, Vol.8 No.1-2 (2012): p.152.

⁴⁰ Olivier Roy, *Globalised Islam: The Search for a New Ummah* (London: Hurst Publishers, 2002): sid.244.

haditherna) för att understryka vikten av sunna som källa.⁴¹ Den salafistiska metodologin lärs ut i studiecirkel och handlar om att perfekt bemästra dagliga böneritualer, tvagning, social etikett och andra praktiska detaljer. Denna livslånga strävan efter moralisk perfektion är kärnan inom salafistisk inriktning. För att fungera i ett modernt samhälle försöker salafister finna pragmatiska lösningar på vardagsproblem om utövning av korrekta ritualer och sociala relationer med icke-muslimer. Många salafistiska föreläsare understryker att även om man ska hata *kufir* i praktiken innebär inte det att man ska behandla dem illa, speciellt om de inte är fiender mot islam eller har någon negativ påverkan mot religionen.⁴² Inom salafistiska cirkel pågår också en debatt hur man ska förhålla sig till att delta i politiska system som inte baserar sig på islamiska principer. Att rösta handlar inte om att sälja ut sina salafistiska principer utan istället om solidaritet med den muslimska *umman* (den muslimska religiösa gemenskapen) eftersom allt som går emot islamiska principer är ett hot mot *umman*.⁴³

Salafister är bokstavstroga i tillämpningen av en rigid religionsutövning som är en elitistisk inriktning och förespråkar könsegregation, slöjkrav för kvinnor för att begränsa *fitna* ”(sexuella) frestelser”, begränsar kvinnors roll i den offentliga sfären och starkt motverkar lyssnande av musik och viss sportutövning.⁴⁴ Som Susanne Olsson bekräftar ”könsegregation är central för gruppen.”⁴⁵

En annan stark tolkning inom salafism är att salafister har en plikt att förkasta icke-muslimer i länder där muslimer är minoriteter och att det är enbart tillåtet att ha vänskapliga band med grannar, kollegor eller klasskamrater så länge syftet är att konvertera dessa till islam.⁴⁶ Salafister ser sig själva som sanna muslimer och benämner sig som *ghurabaa* (främlingar) i samhällen där de är minoriteter.⁴⁷ Faktum är att salafister hävdar ”ofta att om det inte går att leva som fullt hängivna bokstavstroga muslimer bör man, liksom profeten gjorde när han flydde Mecca för Medina år 622, genomföra *hijrah* (emigrering) till ett muslimskt land.”⁴⁸

För salafister har paradiset en signifikant och mytologisk status som har struktur och en tydlig hierarki med olika nivåer för martyrer.⁴⁹ Susanne Olsson poängterar att den salafistiska ”övertygelsen sätts dessutom i samband med det yttersta, domedagen, och en apokalyptisk dimension förs fram, vilket präglar den ideologiska produktionen. Ett framträdande mål är därmed också att aktivt engagera sig för att nå paradiset.”⁵⁰

⁴¹ Susanne Olsson, ”Proselytizing Islam – Problematizing ”Salafism””, *The Muslim World*, Vol.104 (januari/februari 2014): s.177.

⁴² Martin de Koning, ”How Should I Live as a ’True’ Muslim? Regimes of Living among Dutch Muslims in the Salafi Movement”, *Etnofoor*, Vol.25, No.2 (2013): s.60

⁴³ Ibid.

⁴⁴ Uriya Shavit, ”Raising Salafi Children in the West”, *Islam and Christian-Muslim Relations*, Vol.28, No.3 (2017): s. 335.

⁴⁵ Susanne Olsson, ”Slutdestination Paradiset”, i Jenny Björkman, Arne Jarrick (red.) *Religionen tur och retur* (Makadam Förlag, 2017): s. 109-124.

⁴⁶ Ibid.: s.336

⁴⁷ Joas Wagemakers, ”Salafism”, *Religion: Oxford Research Encyclopedia* (augusti 2016).

⁴⁸ Ibid.

⁴⁹ Chetan Bhatt, ”The Virtues of Violence: The Salafi-Jihadi Political Universe”, *Theory, Culture & Society*, Vol.31, No.1 (2014): pp.25-48.

⁵⁰ Susanne Olsson, ”Slutdestination Paradiset”, i Jenny Björkman, Arne Jarrick (red.) *Religionen tur och retur* (Makadam Förlag, 2017): s. 112.

2.4 Salafismens ideologiska anknytning

Salafismens ideologiska anknytning går tillbaka till Ahmad bin Hanbal (780-855) som gett sitt namn till den yngsta och minsta av de fyra sunnitiska rättsskolorna: den hanbalitiska. Den hanbalitiska rättsskolan formades och utvecklades över de nästa århundraden. En av de viktigaste hanbalitiska företrädarna anses vara ibn Taymiyyah (1263-1328) som har varit direkt inspiratör till wahabism, salafism och militant islamism.

Ibn Taymiyya förespråkade återvändandet till renlärig islam baserad på uppenbarelsen i motstånd mot filosofi och rationalistisk teologi. Han motsatte sig populära religiösa riter (som gravbesök och mystiska ritualer) samt shiiter.⁵¹ Ibn Taymiyya försvarade våldsaktioner mot dem som avvek från hans religionstolkning och deltog själv i ett jihad mot de mongoliska ilkhaniiderna, vilka redan hade konverterat till islam men som genom takfir kunde fördömas som icke-muslimer vilket var Ibn Taymiyyas syfte med sin tolkning av religionens bud.⁵²

Det är viktigt att understryka att salafister inte följer Hanbali eller någon av de andra tre lagskolorna inom islam eftersom att följa en ledare vore *shirk* eller eftersom lagskolorna inte existerade på följeslagarnas tid.⁵³

Ibn Taymiyyas ideologi påverkade även reformistiska rörelser i Mellanöstern i slutet av 1800-talet med Muhammed Abduh, Jamal al-din al-Afghani och Rashid Rida som försökte återuppliva islam som reaktion på kolonialisering, sekularisering och västernisering. Enligt detta perspektiv utvecklades salafismen som ett verktyg mot västerländsk kolonialisering för att ”stärka och ena muslimer från olika regioner och kulturella bakgrunder bakom en standard av islamisk renhet.”⁵⁴ Som konsekvens av kolonialismens slut skapades utrymme för salafistiska ideologer att stärka den puristiska linjen.

Salafismen skapade också parallellt en socio-politisk rörelse under slutet av 1700-talet som förenade Muhammed ibn Abd al-Wahhabs religiösa ortodoxi med Muhammed Ibn Sauds militära förmåga i erövringen av befolkningen på Arabiska halvön. Genom wahhabismen har ideologin frodats, inspirerat och systematiskt spridits officiellt av Saudiarabien och olika falanger inom kungadömet. Ideologer som salafister följde var Ibn Otheimin, Nasr Al Din al-Albani och stormuftin av Saudiarabien Ibn Baz.⁵⁵ Dock är det viktigt att påpeka att ”de jihad-orienterade salafisterna har befunnit sig i en konflikt med den saudiska monarkin sedan åtminstone början av 1990-talet, och än mer så efter de attentat som drabbade Saudiarabien 2003.”⁵⁶

⁵¹ Jacob Olidort, *The Politics of "Quietist" Salafism* The Brookings Project on U.S. Relations with the Islamic World (Washington, D.C.: Brookings, February 2015).

⁵² Gilles Kepel & Jean-Pierre Milelli. *Al-Qaeda In Its Own Words*. (Cambridge: Cambridge University Press, 2008).

⁵³ Henri Lauzière, *The Making of Salafism: Islamic Reform in the Twentieth Century* (Columbia University Press, 2016).

⁵⁴ Henri Lauzière, *The Making of Salafism: Islamic Reform in the Twentieth Century* (New York: Columbia University Press, 2016): p.24.

⁵⁵ Juan Jose Escobar Stemann, "Middle East Salafism's Influence and the Radicalization of Muslim Communities in Europe", *The Middle East Review of International Affairs*, Vol.10, No.3 (september 2006).

⁵⁶ Philip Halldén, *Jihad-orienterad salafism på internet* (Uppsala, 2007).

En annan viktig ideolog som påverkat utvecklingen av militant salafism var Sayyid Qutb som genom *Social Justice in Islam* (1949), *I Skuggan av koranen* (1954) och *Milestones* (1964) gav betydande revolutionära bidrag till islamistiska begrepp som jihad, jahiliyya och ummah. Hans introduktion av jahiliyya (som den laglöshet och avgudadyrkan som rådde före koranens tillkomst) för att beskriva korrupta och gudlösa regimer sanktionerade våld mot dessa; väpnad jihad är religiöst sanktionerat för att övervinna jahiliyya och muslimska tyranner (nära fienden) och judar samt kristna (fjärran fienden). I denna kontext är jahiliyya ”en term med en stark negativ laddning, och med associationer till kaos, förtryck, övergrepp, orättfärdighet och moraliskt förfall.”⁵⁷

En betydelsefull ideolog som var starkt inspirerad av Sayyid Qutb var palestiniern Abdallah Azzam som spelade en viktig roll i jihadismens utveckling genom sina böcker *Defence of Muslim Lands* och *Join the Caravan*. Azzam breddade doktrinerna kring väpnad jihad och martyrskap samt utvecklade att jihad var *fard'ayn* (personlig plikt) för alla muslimer.⁵⁸

Även Abu Muhammed al-Maqdisi har haft en betydelsefull påverkan av utvecklingen inom militant salafism. Ett genomgående tema i Maqdisis ideologi var *al-wala waal-bara* och han utvecklade ett dogmatiskt ramverk för jihad och *kufr*.⁵⁹ Som Sandelin understryker är al-Maqdisis uppdaterade version av Ibn Taymiyyahs skrifter populära bland salafistiska jihadister.⁶⁰

2.5 Salafismens typologi

Salafism är inte en homogen tolkningstradition utan har flera olika inriktningar som växt fram historiskt. Quintan Wiktorowicz och andra forskare brukar tala om olika kategorier av salafism: puritansk salafism, aktivistisk salafism och militant salafism.

De puritanska salafisterna (*al-salafiyya al-'ilmiyya*) undviker ”politisk aktivism och våld i strävan efter att bygga upp sin gudsstat. Ofta är deras position nära lierade med Saudiarabiens religiösa elit⁶¹ och ”dessa betonar att det är en plikt att lyda den politiske härskaren för staten.”⁶² Istället riktar puritanerna in sig på att rensa religion från nytolkning genom utbildning (*tarbiya*), renande (*tazkiyya*) och da'wa bland andra muslimer och förordar segregation gentemot icke-muslimer.⁶³ Man eftersträvar inte bara separation mellan muslimer och icke-muslimer men också uppdelning av män och kvinnor i olika sfärer. En av

⁵⁷ Simon Sorgenfrei och Jonas Svensson, ”Religiösa begrepp och tolkningar”, i Lisa Kaati (red), *Det digitala kalifatet* (januari 2017).

⁵⁸ Shireen K. Burki, ”Jihad or qatal? Examining Al Qaeda's modus operandi”, *Defence and Security Analysis*, Vol.29, No.3 (2013).

⁵⁹ Joas Wagemaker, ”A Purist Jihadi-Salafi: The Ideology of Abu Muhammed al-Maqdisi”, *British Journal of Middle Eastern Studies*, Vol.36, No.2 (augusti 2009): s.283.

⁶⁰ Magnus Sandelin, *Vad vet vi om islamiska terrornätverk i Sverige?* (Stockholm: Timbro, april 2018).

⁶¹ Frank Boijs, ”Muslims in the Netherlands: Social and Political Developments after 9/11”, *Journal of ethnic and Migration Studies*, Vol.35, No.3 (2009).

⁶² Leif Stenberg och Rickard Lagervall, ”Muslimska församlingar och föreningar i malmö och Lund – en ögonblicksbild (Lund: Centrum för Mellanösternstudier, 2016).

⁶³ ”Jihadister är i minoritet bland salafisterna”, *Svenska Dagbladet*, 8 september 2015.

anledningarna till att puritanska salafister inte engagerar sig i politik är att det riskerar dela *umman* och skapar *fitna* (konflikt, oenighet). Dessa puritanska salafister anser jihad är *fard kifayya* och att vissa krav måste uppnås före man kan delta i våldshandlingar.⁶⁴

Joas Wagemakers har vidare skapat tre olika kategorier inom puritanska salafisterna: de som håller sig på avstånd ("aloofists"), lojalister ("loyalists"), och propagandister ("propagandist").⁶⁵

Aktivistisk salafism ("politicos" enligt Wiktorowicz) tar inte bara avstånd ifrån demokrati som de ser absolut oförenlig med muslimsk tro och rättslära utan de försöker aktivt och målinriktat skilja muslimer från demokratiska processer som att rösta i val eller delta i politiska partier. Dessa aktivistiska salafister deltar aktivt i frågor som berör lokalsamhället, pekar ut oislamiskt beteende och försöker ibland utöva social kontroll över vissa områden. Aktivistiska salafister är ofta fokuserade på globala och lokala förhållanden och tar starkt avstånd från demokratiska makthavare. En stark fiendebild och retorik fokuserar främst på västliga stormakter medans muslimska nationalstater är den nära fienden som utgör hinder för etableringen av en islamistisk stat. Vissa politiska salafister vädjar att om man ska rösta i val så ska kriterierna vara det parti som är till minst skada för islam och muslimer.

Den militanta salafismen (*al-salafiyya al-jihadiyya*) ser våld som ett nödvändigt medel för att förändra den nuvarande världsordningen med Pax Americana där USA och andra allierade stater ses som en spjutspets i ett krig mot islam och muslimer. Det är också en plikt för varje muslim att engagera sig i väpnad kamp mot nära fienden (gudlösa regimer). Denna form för militant salafism anser att väpnad jihad (qital) måste föras för att försvara muslimer och expandera *dar al-Islam* (Islams hus) och att det är en individuell plikt för varje muslim att slåss mot otrogna regimer.⁶⁶ Dessa salafist-jihadister anser Europa för att vara *dar al-harb*.⁶⁷ För salafist-jihadisten är martyrskap den ultimata strävan där det utlovas speciella belöningar i paradiset.

Alla dessa tre grupper utmanar varandra och påstår i olika grader att man inte efterföljer den rätta *manhaj* (metodologin av delgivning, analys och tillämpning av kunskap).⁶⁸ Joas Wagemakers anser att Wiktorowicz uppdelning är för hårddragen eftersom kategorierna flyter samman i vissa fall. Exempelvis visar Wagemakers att salafist-ideologen Abu Muhammed al-Maqdisi som är en salafistisk jihadist är väldigt nära de puritanska salafisterna i sin tolkning och metod. Att vara nära puritanerna ger Maqdisi en legitimitet bland salafistiska

⁶⁴ Frank Boijs, "Muslims in the Netherlands: Social and Political Developments after 9/11", *Journal of ethnic and Migration Studies*, Vol.35, No.3 (2009).

⁶⁵ Joas Wagemakers, "Salafism", *Oxford Research Encyclopedia: Religion* (2016).

⁶⁶ Eli Alshech, "The Doctrinal Crisis within the Salafi-Jihadi Ranks and the Emergence of Neo-Takfirism", *Islamic Law and Society*, Vol.21 (2014): sid.419-452.

⁶⁷ Leif Stenberg och Rickard Lagervall, "Muslimska församlingar och föreningar i Malmö och Lund – en ögonblicksbild (Lund: Centrum för Mellanösternstudier, 2016): sid.15.

⁶⁸ Joas Wagemaker, "A Purist Jihadi-Salafi: The Ideology of Abu Muhammed al-Maqdisi", *British Journal of Middle Eastern Studies*, Vol.36, No.2 (augusti 2009): s.283.

jihadister.⁶⁹ Enligt Wiktorowicz skiljer sig dessa grupper inte åt när det gäller troslära (*aqida*) utan i tillämpningen av handlingsprogram (*manhaj*).⁷⁰

Enligt Bernard Haykel går det att särskilja jihadistisk salafism som genom våldsmetoder försöker etablera ett legitimt kalifat; *haraki* (rörelse) salafism som har inflytande från Muslimska Brödraskapets ideologi, som försöker islamisera samhälle och politik genom icke-våldliga metoder och *ilmi* (vetenskaplig) salafism som förkastar politisk aktivism och fokuserar på rening av muslimers kunskap och utövning av islam.⁷¹

Studier om salafism som minoriteter i väst har visat på olika orsakssamband varför unga muslimer attraheras till en salafistisk tolkning. Dessa olika förklaringar har varierat beroende på kontext från förkastning av kulturella, lokala manifestationer av religionsutövning till fördel för en mer rigorös, evidensbaserad salafism, en syn på saudisk utövning som det perfekta politiska och religiösa systemet, till frigörelse från föräldrars syn på religion. Islamologen Susanne Olsson anser att socioekonomiska aspekter spelar roll samt att "salafism kan ses som en strategi där en *stigmatiserad identitet* – den som muslim i väst – återtas och omtolkas till ett positivt attribut, vilket dock leder till ett avståndstagande från den dominerande kulturen."⁷²

Andra forskare talar om salafism som "livsstils-", "distinktions-" och "motståndspolitik" där individuell trosutövning politiseras av samhället vilket skapar mobilisering kring rätten att bära slöja eller niqab och muslimers religiösa minoritetsrättigheter.⁷³ Här finns även intressanta genderdimensioner⁷⁴ samt barnperspektiv.⁷⁵ Vissa forskare menar att salafismen har en unik kraft att transformera "de förnedrade, de undertryckta, frustrerade ungdomarna, de diskriminerade migranterna eller de politiskt förtryckta till en utvald sekt (*al-firqa al-najiya*) som får omedelbar privilegierad access till Sanningen."⁷⁶ Salafisters känsla av egenmakt kommer från deras moraliska position och intellektuella anspråk på överlägsen religiös kunskap (*ilm*).⁷⁷

Salafister anser att ett viktigt och avgörande steg för att bygga en god islamisk karaktär är tidiga utbildningsinsatser i koranskolor och lågstadiet.⁷⁸ Enligt

⁶⁹ Ibid.

⁷⁰ Quintan Wiktorowicz, "Anatomy of the Salafi movement", *Studies in Conflict and Terrorism*, Vol.29, No.3 (2006).

⁷¹ Bernard Haykel, "On the Nature of Salafi Thought and Action", i Meijer (ed), *Global Salafism: Islam's New Religious Movement* (

⁷² Susanne Olsson, "Slutdestination Paradiset", i Jenny Björkman, Arne Jarrick (red.) *Religionen tur och retur* (Makadam Förlag, 2017): s. 109-124.

⁷³ Martin de Koning, "Salafi Politics in the Netherlands" i Frank Peter och Rafael Ortega (red.) *Islamic Movements of Europe*, (London: I.B. Tauris, 2014).

⁷⁴ Anabel Inge, *The Making of a Salafi Muslim Woman: Paths to Conversion* (Oxford: Oxford University Press, 2017). Elizabeth Pearson and Emily Winterbotham, "Women, Gender and Daesh Radicalisation", *The RUSI Journal*, Vol.162, No.3 (June/July 2017): sid.60-72.

⁷⁵ Uriya Shavit, "Raising Salafi Children in the West", *Islam and Christian-Muslim Relations* Vol.28, No.3 (2017): sid.333-354.

⁷⁶ Roel Meijer (ed.), *Global Salafism: Islam's New Religious Movement* (London: Hurst Publishers, 2009): s.13.

⁷⁷ Ibid.

⁷⁸ Uriya Shavit, "Raising Salafi Children in the West", *Islam and Christian-Muslim Relations*, Vol.28, No.3 (2017): sid. 339.

imamers råd ska föräldrar lära deras barn om principen av *tawheed* och farorna med *bida* (innovation) inom religionsutövning. Pojkar och flickor bör vara könssegregerade och utbildade om deras framtida roller. Pojkar ska förberedas i patriarkal tappning om deras plikter som gifta män, pappor och väktare av islam, medan flickor tränas för sin framtida roll som gifta kvinnor, moderskap och deras roll som hemmagående gifta och hur de ska gå klädda korrekt som kvinnor.⁷⁹ Vikten av separat religiös utbildning är något salafistiska religiösa auktoriteter trycker på i exempelvis Saudiarabien och Qatar.

Navigeringen för salafister i identitetsfrågor är komplext och på många olika plan motsägelsefullt då det kan vara svårt att förena salafistisk trosutövning med det omgivande sekulära samhället. För salafister gäller det att ha god moral (*akhlaq*) och undvika oislamiskt beteende och dåliga platser som barer samt andra omoraliska platser. Ofta lyfter salafister ett varnande finger mot "objektifieringen av kvinnor" och "sexualiseringen av samhället" som visas genom västerländsk TV, reklam och massmedia.⁸⁰ Därför är det viktigt för salafister att utöva självdisciplin och "sänka blicken" enligt koranens påbud. Musik är förbjudet och vänskap definieras genom hur väl vänner uppmanar varandra till att bibehålla god moral.⁸¹

Salafism har inte formella strukturer utan är beroende av informella kontakter. Enligt forskarna Pall och de Koning beror detta på att salafism tvingats till mer lågmäld närvaro på grund av repression av regimer. Dessutom anser salafister att formella institutioner skapar splittring bland muslimer och är skadlig innovation (*bida*) och "att en "partianda" (*hizbiyya*) gör att individer blir mer lojala mot organisationer än Gud."⁸² De förkastar också *asabiyya* (identifikation med klan, nation, etnisk grupp).⁸³ Dock innebär religiös salafistisk kunskap att individer åtnjuter högre auktoritet och status inom salafistiska kretsar. Avsaknad av absolut religiös auktoritet beror på att man förkastar *taqlid* (att blint följa religiösa ledare eller någon av de fyra lagskolorna) och därför kontrolleras ofta salafistiska positioner av andra salafistiska lärda för "sanningen".⁸⁴

Salafister har också en massiv närvaro på social media där de bedriver da'wa och där ungdomar finns som man kan komma i kontakt med och om möjligt konvertera. Målsättningen med da'wa är att intresserade icke-muslimer själva får tillgång till de religiösa texterna som ett led av att överbevisa dem om den raka vägen.⁸⁵ Den salafistiska nätverksstrukturen leds av olika sheiker eller religiöst skolade med varierande grad av kunskap om hadither och det finns en informell hierarki inom den salafistiska världen som bygger på religiös kunskapsnivå och rykte. De mobiliseras i sociala nätverk byggda på personliga

⁷⁹ Ibid

⁸⁰ Güney Dogan, "Moral Geographies and the Disciplining of Senses Among Swedish Salafis", *Comparative Islamic Studies*, Vol.8 No.1-2 (2012): p.101-2.

⁸¹ Ibid.

⁸² Zoltan Pall och Martijn de Koning, "Being and Belonging in Transnational Salafism", *Journal of Muslims in Europe*, Vol.6 (2017): s.83.

⁸³ Olivier Roy, *Globalised Islam: The Search for a New Ummah* (London: Hurst Publishers, 2002): sid.245.

⁸⁴ Ineke Roex, "Should we be Scared of all Salafists in Europe? A Dutch Case Study", *Perspectives on Terrorism*, Vol.8, Issue 3 (June 2014): s.55.

⁸⁵ Susanne Olsson, "Swedish Puritan Salafism: A Hijra Within", *Comparative Islamic Studies*, Vol.8, No-1-2 (2012):

relationer. Religiös auktoritet och popularitet byggs på kunskapsnivå, karismatiskt ledarskap och mobilisering genom föreläsningar och predikningar, och genom *street-da'wa* och *online da'wa*. Den transnationella karaktären av salafism skapar en stark känsla av vad Benedict Anderson kallar för "den föreställda gemenskapen" som överbryggar nationer och förenar salafister genom en delad religiös diskurs.

Mer övergripande är således salafism och salafitisk-jihadism en sammanblandning av åtta olika doktriner som är nära relaterade.⁸⁶

- *Tawheed* – monoteism att det finns bara en gud som är Allah. Personer som inte erkänner *tawheed* är syndare och skyldiga till *shirk*. Konceptet *Tawheed* innebär att salafister förkastar demokrati och åtskillnad mellan stat och religion.
- *Iman* och *kufir* – en dualitet mellan tro och icke-troende. Man förkastar andra icke-muslimer i tre kategorier: icke-muslimer, illojala muslimer och shiamuslimer.
- *Ibada* (ritualer) – ritualer följs och man förkastar tyranni och sekulär demokrati.
- Plikt att tillämpa guds lagar.
- *Al-Walaa wal-Baraa* – gränssättande i relationer mellan muslimer och icke-muslimer och målsättning att dra sig undan icke-salafistiska värderingar.
- *Jammat al-Muslimimum* - Sammanslutning av muslimer där idealet är att skapa en förtrupp som uttrycker, skyddar och försvarar profetens raka väg.
- *Da'wa* – missionerande. Man ska skydda sig mot västerländska normer och värderingar.
- *Jihad* – finns flera versioner. Största jihad (*jihad akhbar*) är dagliga strävan efter att vara en god muslim och kämpar mot inre ondska). Den mindre jihad (*jihad asghar*) är kamp mot orättvisa vilket omfattar allt från förtryck till rätt att utöva sin religion vilket kan gå över till ett försvarskrig.⁸⁷ Distinktion görs mellan offensiv jihad (*jihad al-talab*) som omfattar krigföring mot andra stater och försvarsjihad (*jihad al-dafa*) som påbjuder alla muslimer att kriga om deras territorier angrips.⁸⁸

Det är viktigt att betona att salafist-jihadistiska meningsmotståndare använder olika nedsättande beskrivningar mot dem. Som Philip Halldén påpekar är ett av dessa benämningen *khawarij* som uppstod bland fjärde kalifen Alis anhängare, och vars uppträdande blev vida känt "för sin ofta våldsamma och oförsonliga attityd gentemot utomstående."⁸⁹ En annan nedsättande beskrivning av salafister är "takfiris" som betyder "de som fördömer/bannlyser."⁹⁰

⁸⁶ National Coordinator for Counterterrorism, *Ideology and Strategy of Jihadism* (december 2009): s.

⁸⁷ Jeevan Deol and Zaheer Kazmi (eds.) *Contextualising Jihadi Thought* (London: Hurst & Company, 2012).

⁸⁸ Sara Jul Jacobsen, "Mother", "martyr wife" or "mujahida": the Muslim woman in Danish online jihadi Salafism" *Tidskrift för islamforskning*, Vol.10, No.1 (2016).

⁸⁹ Philip Halldén, *Jihad-orienterad salafism på internet* (Uppsala, 2007): s.14-15.

⁹⁰ Ibid.

2.6 Vad skiljer salafism och salafistisk-jihadism?

Som tidigare nämnts är salafismens trosuppfattning (*aqidah*) densamma över de tre olika inriktningarna inom salafism. Vad som skiljer dessa åt inom salafism är *manhaj* – handlingsprogram som legitimerar om man förblir purist, aktivist eller salafistisk jihadist. Det är ofta en glidande skala mellan olika former av salafism som Susanne Olsson poängterade tidigare.⁹¹

Skillnaden mellan olika fraktioner är inte religiöst grundade eftersom de delar samma ursprungliga islamiska källor och samma ideologer. Enligt Wiktorowicz ligger skillnaden i strategin som tillämpas till nya frågor och problem då det av naturliga skäl producerar olika mänskliga tolkningar av en kontext.⁹²

En viktig aspekt är att alla muslimer gör en viktig distinktion mellan offensiv jihad - att sprida islam vilket endast kan sanktioneras av en kalif och är en kollektiv plikt (*fardh al-kifayah*) på hela ummah – som står i motsats till ”defensiv” jihad (försvarskrig) mot utländska ockupationsmakter då muslimska länder angrips som är en individuell plikt (*fardh al-ayn*). Dessa s.k. försvarskrig är kända som *Qitaal* eller *Jihad-e-Asghar*.⁹³

Islamiska lärda ser jihad inom kontexten av en konflikt i en värld som är uppdelad på *dar al-islam* (islams hus) och *dar al-harb* (krigets hus).⁹⁴ Dock nekar salafister att integrera Europa som en del av *dar al-Islam* och istället anser man att Europa är antingen *Dar al-Solh* (pakternas land där muslimer inte vidtar några våldshandlingar mot icke-muslimer) eller del av *Dar al-harb* (krigets land).⁹⁵ Jeffrey Cozzens har uppmärksammat att salafist-jihadister anser att de levt under *Dar al-Amaan* (säkerhetens land) i väst som har gradvis skiftat till *Dar al-harb*.⁹⁶

En av de skarpaste skiljelinjerna mellan salafism och salafistisk-jihadism är ”exklusiva bekräftelse av jihad som sin *manhaj* (metodologi) i syfte att etablera *al-dawlatuh al-Islamiyyah* (Islamisk stat) i motsatts till kvietistisk salafism som betonar *tarbiyah* (Islamisk utbildning), *tasfiyah* (rening), förkastande av alla former för innovation och återvändande till ursprunglig trosutövning som praktiserades på profetens tid.”⁹⁷

⁹¹ Susanne Olsson, ”Slutdestination Paradiset”, i Jenny Björkman, Arne Jarrick (red.) *Religionen tur och retur* (Makadam Förlag, 2017): s. 109-124.

⁹² Quintan Wiktorowicz, ”Anatomy of the Salafi movement”, *Studies in Conflict & Terrorism*, Vol.29 (2006)

⁹³ Manzar Zaidi, ”A Taxonomy of Jihad”, *Arab Studies Quarterly*, (juni 2009).

⁹⁴ Michael G. Knapp, ”The concept and practice on Jihad in Islam”, *Parameters*, Vol.33, Issue. 1 (Spring 2003): s.82-94.

⁹⁵ Marius I. Lazar, ”The Salafism in Europé: Between *Hijra* and Jihad”, *Romanian Political Science Review*, Vol.9, No.4 (2009): s.32.

⁹⁶ Jeffrey B. Cozzens, *The Culture of Global Jihad: Character, Future Challenges and Recommendations* (ICSR, October 2008). <https://medium.com/@abu.bakr.aljanabi/aqd-al-aman-islam-and-the-covenant-of-security-and-the-reality-of-practicing-ones-religion-c140dcd01a8e>

⁹⁷ Abdulbasit Kassim, ”Defining and Understanding the Religious Philosophy of jihadi-Salafism and the ideology of Boko Haram”, *Politics, Religion & Ideology*, Vol.16, Nos. 2-3 (2015): s.176.

Inom klassisk salafistisk teologi är man enig om att *takfir* (att förklara en individ eller grupp som otrogen/otrogna) kan indelas i större *takfir* (*kufir al-Akhbar*) eller mindre *takfir* (*kufir al-Asghar*). Således bygger ideologin bakom salafistisk jihadism på en radikal tolkning av *takfir* och *hukm bi-ghayri ma anzala Allah* (som är en avgörande process för att avlegitimera regimer).⁹⁸ Forskaren Andreas Armbrorst har kommit till liknande slutsatser i utvecklingen av 13 kategorier av motsättningar där han anser salafist-jihadism skiljer sig åt från salafism.⁹⁹

Även Yahya Birt och Sadek Hamid anser att "takfirism" bygger på sju interrelaterade pusselbitar: takfir; väpnad jihadism som permanent och individuell plikt; rådande världsbild av *Dar al-Harb* (krigets hus); till rättfärdigande av attacker mot fjärran fiender, civila och muslimer som är förrädare, stödjer västerländska demokratier eller gudlösa regimer i Mellanöstern och opponerar sig mot etableringen av en islamisk stat.¹⁰⁰ Exempelvis bygger IS sin position gällande *takfir* på publikationerna *'Aqidah Wa Manhaj Al-Dawlah Al-Islamiyah Fi Al-Takfir* (IS Creed and Methodology of Takfir), *Muqarrar Fi Al-Rawhid Li Al-Mu'askarat* (Standard Text for Islamic Creed for Military Camps), och *Hazih 'Aqidatuna Wa Haza Manhajuna* (This is our creed and our way).¹⁰¹

Shiraz Maher har analyserat tidigare tolkningar av salafistisk-jihadism och argumenterar att det består av fem beståndsdelar: *tawheed*, *hakimiyya*, *al-Wala wal-Baraa*, *Jihad* och *Takfir*.¹⁰² Enligt Roel Meijer är en viktig och avgörande skillnad mellan salafism och salafistisk-jihadism att puritansk salafism undviker realitet och politik medan salafistisk-jihadism är "primärt fokuserat med en analys av realitet (*waqi'*) och att förändra realiteten."¹⁰³ Tillika fokuserar salafistisk-jihadism på att analysera och förändra politiska realiteter med olika strategier för att förändra och tillämpa i olika situationer.¹⁰⁴

Andra faktorer som lyfts fram av forskare när salafism förflyttar sig mot salafist-jihadism är oförmågan av salafistiska predikanter i att svara upp mot utrikespolitiska konflikter och vad som uppfattas vara ett existensiellt hot mot islam. Även salafist-jihadistiska mobiliseringsstrukturer är viktiga, särskilt innegruppens dynamik. Tillgången online till salafist-jihadistiskt material spelar en betydande roll och "online socialisering av salafist-jihadism har skapat en deterritorialiserad salafist-jihadistiskt symboliskt universum."¹⁰⁵ Forskning av Thomas Hegghammer pekar även på att vi har undervärderat kulturen och

⁹⁸ Gilles Kepel och Jean-Pierre Milelli, *Al Qaeda in Its Own Words* (Harvard University Press, 2008)

⁹⁹ Andreas Armbrorst, "Profile of Religious Fundamentalism and Terrorist Activism", *Defence Against Terrorism Review*, Vol.2, No.1 (Spring 1999): s.51-71.

<http://www.coedat.nato.int/publication/datr/volume3/04-ProfileofReligiousFundamentalismandTerrorist%20Activism.pdf>

¹⁰⁰ Yahya Birt och Sadek Hamid, "Jihadi Movements in the United Kingdom", i Frank Peter och Rafael Ortega (red.) *Islamic Movements of Europe*, (London: I.B. Tauris, 2014): s.171-2.

¹⁰¹ Muhammad Haniff Hassan, "The Danger of Takfir (Excommunication) Exposing IS' Takfiri Ideology", *Counter Terrorist Trends and Analyses*, Vol.9, No.4 (April 2017): sid.3-12.

¹⁰² Shiraz Maher, *Salafi-Jihadism: The History of an Idea* (London: Hurst Publishers, 2016).

¹⁰³ Roel Meijer, *Global Salafism: Islam's New Religious Movement* (London: Hurst Publishers, 2009): s.24.

¹⁰⁴ Ibid.

¹⁰⁵ Jerome Drevon, "Embracing Salafi Jihadism in Egypt and Mobilizing in the Syrian Jihad", *Middle East Critique*, Vol.25, No.4 (2016): sid.321-339.

känslor som banar vägen till väpnad jihad.¹⁰⁶ Som forskare poängterat är salafist-jihadister ofta beväpnade med påstådd ”sanning” och börjar successivt ”utmana deras föräldrar, vänner, samhällsgrupper, staten och västerländska kulturella värderingar.”¹⁰⁷

Eftersom olika inriktningar inom salafism vilar på samma religiösa grundvalar menar vissa forskare att övergången från puritansk salafism eller aktivistisk salafism till salafist-jihadistiska former kan förklaras av en serie faktorer som till delar finns utanför religiösa förklaringsmodeller och som utnyttjas skickligt av entreprenörer inom både extremist- och terroristnätverk.¹⁰⁸ Exempelvis har Petter Nesser påvisat vikten av entreprenörer inom terroristnätverk.¹⁰⁹ Fazlhashemi är inne på samma linje att det handlar om kombinationen mellan teologiska och andra förklaringsmodeller.¹¹⁰

Tidigare forskning om våldsbejakande extremism, salafistisk-jihadism och radikaliseringsprocesser har påvisat ett komplext orsakssamband varför någon dras till mer radikala tolkningar och att det inte går att konstruera en enskild profil. Forskning av Ranstorp och EU:s Radicalisation Awareness Network Center of Excellence kallar det ett kalejdoskop av olika primära grundorsaker som formar olika prismsidor där vissa faktorer tidvis är starkare än andra.¹¹¹ De olika grundfärgerna i detta kalejdoskop är: individuella socio-psykologiska faktorer; sociala faktorer, politiska faktorer, religiösa/ideologiska faktorer och identitetsfaktorer. Radikaliseringsmotorn är ofta predikanter och mätklare in i mer extrema kretsar; social media (som accelererar processen) och gruppdynamiken.¹¹² Särskilt ”gruppolarisering” är en viktig faktor enligt socialpsykologisk forskning.¹¹³ Enligt forskare är radikaliseringsprocessen ”en komplicerad psykosocial process av eskalerande faser som har olika karaktär av psykologiska, ideologiska, sociopolitiska och strategiska övergångar för individer eller grupper.”¹¹⁴

¹⁰⁶ Thomas Hegghammer, *Jihadi Culture: The Art and Social Practices of Militant Islamists* (Cambridge: Cambridge University Press, 2017). Se även: Johannes Heuman, ”Kulturen som banar vägen för väpnad jihad”, *Respons*, 4/2017.

¹⁰⁷ Reem Ahmed & Daniela Psoiu. ”Beyond Borders: Subcultural Theory and the Transnational Jihadi Identity in Europe”, *Border Politics* (2017).

¹⁰⁸ Juan Jose Escobar Stemann, ”Middle East Salafism’s Influence and the Radicalization of Muslim Communities in Europe”, *The Middle East Review of International Affairs*, Vol.10, No.3 (september 2006).

¹⁰⁹ Petter Nesser, *Islamist Terrorism in Europe* (London: Hurst Publishers, 2015).

¹¹⁰ M. Fazlhashemi. (2017) ”Takfirism” in Christopher Edling & Amir Rostami (ed.), *Våldsbejakande extremism. En forskningsnatologi av Utredningen En nationell samordnare för att värna våldsbejakande extremism* Stockholm: Statens offentliga utredningar SOU 2017:67.

¹¹¹ Magnus Ranstorp. ”The Root Causes of Violent Extremism.” *RAN*, fjärde januari 2016 https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/what-we-do/networks/radicalisation_awareness_network/ran-papers/docs/issue_paper_root-causes_jan2016_en.pdf

¹¹² Magnus Ranstorp & Peder Hyllengren. ”Förebyggande av våldsbejakande extremism i tredjeland”. *Försvarshögskolan*, 2013

<http://fhs.diva-portal.org/smash/get/diva2:622395/FULLTEXT01.pdf88888>

¹¹³ Donelson R. Forsyth, *Group Dynamics* (Cengage Learning, 2014).

¹¹⁴ Hararo Ingram, ”An Analysis of Inspire and Dabiq: Lessons from AQAP and Islamic State’s Propaganda War”, *Studies in Conflict & Terrorism*, Vol.40, No.5 (2017): sid. 357-375.

Annan forskning har påpekat vikten av olika radikaliseringsmodeller som Arie Kruglanskis "Quest for Significance"¹¹⁵; Marc Sagemans "bunch of guys" teori,¹¹⁶ "Strain och Resource Mobilisation Theory"¹¹⁷; Quintan Wiktorowicz socialrörelseteori¹¹⁸; McCauley och Moskalenko's "12 mechanisms of political radicalisation"¹¹⁹; och Dina Raffie "Social Identity Theory"¹²⁰ mfl.

En betydande forskningsinventering från Danmarks Nationalt Center for Forebyggelse af Ekstremisme visar att sociala mekanismer och gruppdynamik är viktiga faktorer för individers väg in i våldsbejakande extremism.¹²¹

En ytterligare viktig faktor i radikaliseringsprocesser är rollen som spelas av extremistiska narrativ och social media i projekteringen av salafism och salafist-jihadismens budskap.

2.7 Salafismens narrativ i gränslandet mellan salafism och jihadism

Forskning av Olivier Roy har visat att upplevd eller verklig stigmatisering och alienation av muslimer leder till en känsla av utanförskap för unga muslimer. Denna känsla av identitetskris och utanförskap sammanflätas med upplevt och verkligt lidande av muslimer i olika konflikter. Denna 'siege'-mentalitet spår på bilden av en fientlig och aggressiv västvärld gentemot islam och muslimer som påvisar en utrikespolitisk dubbelmoral.¹²² Religion och religiöst meningsskapande skapar ett kraftfullt ankare för trosutövare i en stormig och ovisst värld.¹²³ Salafism erbjuder rättvisa, dignitet och kollektiv solidaritet med den muslimska ummah samtidigt som det religiösa meningsskapandet ger tydliga normer för vad som är och inte är tillåtet enligt salafismens raka väg.

Enligt forskning om salafist-jihadistiskt 'trosystem' existerar fyra ideologiska teman som skapar moralisk grund för gruppen, rättfärdigandet och beteende

¹¹⁵ Kruglanski, A. W., & Orehek, E. "The role of the quest for personal significance in motivating terrorism." Chapter in J. Forgas, A. Kruglanski, & K. Williams (Eds.), *The Psychology of Social Conflict and Aggression*. (New York: Psychology Press, 2011).

¹¹⁶ Marc Sageman, *Leaderless Jihad: Terror Networks in the Twenty-First Century* (University of Pennsylvania Press, 2008).

¹¹⁷ Anja Dalgaard-Nielsen, "Studying Violent Radicalisation in Europe: The Potential Contribution of Social Movement Theory", (DIIS, 2008); Anja Dalgaard-Nielsen, "Violent Radicalization in Europe: What We Know and What We Do Not Know", *Studies in Conflict & Terrorism*, Vol.33 (2009).

¹¹⁸ Quintan Wiktorowicz, (ed.), *Islamic Activism: A Social Movement Theory Approach* (Indiana University Press, 2004); Quintan Wiktorowicz, *Radical Islam Rising: Muslim Extremism in the West* (Rowman & Littlefield, 2005).

¹¹⁹ Clark McCauley & Sophia Moskalenko, "Mechanisms of Political Radicalization: Pathways Toward Terrorism, 2008): sid.415-433.

¹²⁰ Dina Al Raffie, "Social Identity Theory for Investigating Islamic Extremism in the Diaspora", *Journal of Strategic Security*, Vol.6, No.4 (Winter 2013).

¹²¹ Ramboll og Nationalt Center for Forebyggelse af Ekstremisme, *Videnssynthese: Kortlægning af viden om ekstremisme og viden om forebyggelse af ekstremisme* (2018).

¹²² Ida Nord Holmer, "Explaining the appeal of militant Salafism in a Norwegian context", *Scandinavian Journal of Intercultural Theory and Practice*, Vol.3, No.1 (2016).

¹²³ Magnus Ranstorp, "Terrorism in the name of religion" *Journal of International Affairs*. Vol. 50, Issue 1 (Summer 1996).

samt målsättning som omgärdas av en stark gruppidentitet.¹²⁴ Det första klustret omfattar 'värderingar' som trosvärdering, heder och solidaritet och domedagsteman. Det andra klustret berör tydlig målsättning: etableringen av en islamisk stat, nära och fjärran fienden i relation till försvarskrig. Tredje klustret berör hur man ska handla: om jihad som ideal, den profetiska metoden och förnedring av fienden. Avslutningsvis handlar fjärde klustret om gruppidentitet där det handlar om en transnationell ummah, vikten av *takfir* och fokus på sekterism och fiendskap mot 'utgruppen' etc.¹²⁵

2.8 Social rörelseteori och salafism

Quintan Wiktorowicz har konstruerat en modell hur individer blir indragna i salafistisk extremism:¹²⁶

1. Kognitiv öppning: speciella upplevelser, som exempelvis kriser, gör individen mottaglig för alternativa ståndpunkter.
2. Religiöst sökande: upplevelsen av att religiösa åsikter och institutioner inte är tillräckliga vilket leder till sökandet efter alternativa religiösa åsikter/ institutioner och mötet med religiösa gruppen.
3. Ramjustering (*frame alignment*): det religiösa budskapet
4. Socialisering: individen deltar i gruppens religiösa aktiviteter och etablerar nära relationer till gruppen som innebär indoktrinering, identitetskonstruktion och värdegrundsförändringar.

Religiositet uppstår av en rad olika tillstånd och faktorer, från krishändelser som får individer att omvärdera livet till inflytandet av vänner och familj som blivit djupt religiösa till mer traumatiska och negativa upplevelser som rasism, islamofobi, social exklusion och utanförskap.¹²⁷ På en annan nivå mobiliseras starka känslor, moral, medmänsklighet och förpliktelser gentemot bröder och systrar då krig, förstörelse och lidande av muslimer blir offentligt synliga genom massmedia och social media. Ilska över västvärldens passivitet, utrikespolitik eller inblandning i konflikter leder till ilska och aktion. För militanta salafister "är lidandet och förnedring av muslimer runt omkring i världen inte utan samband men en sammanhängande kedja i en serie överträdelser av den "kristna-judiska" alliansen mot islam och muslimer."¹²⁸ Många olika salafist-jihadistiska narrativ bygger på en uttrycklig offerretorik.¹²⁹ Inramningen av narrativet att 'islam är hotat' är vanligt förekommande bland många islamistiska rörelser.¹³⁰ Men samtidigt utgör salafismen en kraftfull bas för social

¹²⁴ Emma el-Badawy, *Inside the Jihadi Mind: Understanding Ideology and Propaganda* (Tony Blair Institute for Global Change, 2017).

¹²⁵ Ibid.

¹²⁶ Quintan Wiktorowicz (ed.), *Islamic Activism: A Social Movement Theory Approach* (Indiana University Press, 2004).

¹²⁷ Sadek Hamid, *Sufis, Salafis and Islamists: The Contested Ground of British Islamic Activism* (London: I.B. Tauris, 2018).

¹²⁸ Frazer Egerton, *Jihad in the West: The Rise of Militant Salafism* (Cambridge University Press, 2011): s.12.

¹²⁹ Alex P. Schmid, "Challenging the Narrative of the "Islamic State"" (The Hague: ICCT, June 2015).

¹³⁰ Joas Wagemaker, "Framing the "Threat to Islam": Al-Wala' Wa Al-Bara' in Salafi Discourse", *Arab Studies Quarterly*, Vol.30, No.4 (Fall 2008): sid.1-22.

mobilisering mot olika oförätter som kolonialism, korrupktion och olika former för orättvisor.¹³¹

Joas Wagemakers argumenterar att trots att det finns olika schatteringar inom salafism har de använt *al-wala' wa-l-bara'* för att rama in hot mot islam på två övergripande sätt: en religiös inramning och en politisk inramning. Enligt Wagemakers har salafister en enkel ramriktning (frame alignment): "deras ramar är klara med vad som är problemet (islam hotas på grund av personliga eller politiska kontakter med icke-muslimer), de erbjuder en explicit lösning (muslimer måste undvika kontakt med "otrogna") och de uppmanar följare att tillämpa denna lösning i sina liv."¹³²

Susanne Olsson har tillämpat social rörelseteori med salafism och ser en genomtänkt strategi. "Vissa kärnuppgifter (*core framing tasks*) ramar in (*frame*) ideologin enligt en given struktur.

- De diagnostiserar ett tillstånd som måste botas (förvästligandet).
- De erbjuder en lösning på detta problematiska tillstånd (återvända till sann islam).
- De förser sig och andra med motiveringar till varför människor ska engagera sig (hotet om domedagen och hoppet om paradiset).¹³³

Forskning om salafist-jihadistiska s.k. metanarrativ visar att historieberättandet bygger på tolv metaberrättelser från krigslagar till *Shaythans* (djävulen) arbete.¹³⁴ Dessa meta-narrativ handlar om religiös legitimering, tilldelandet av skuld samt ihopsnickrandet av konspirationsteorier avseende fienden.¹³⁵ Simon Cottee visar att den salafist-jihadiska ideologin omfamnar offermentalitet, avhumanisering av fienden och olika processer av rättfärdigande för användandet av våld.¹³⁶

Quilliam Foundation identifierar att det salafist-jihadistiska narrativet bygger på bokstavstolkning, motsättning till *shirk*, fokus på *al-wala wa-l-baraa* och *takfir*, *jihad* och *Istishhad* (martyrskap) samt en moralisk visshet att våldsinriktat handlade är religiöst sanktionerat.¹³⁷ Hararo Ingram har visat att salafist-jihadister som IS har samtidigt använt strategier som rationellt val (rational

¹³¹ Mark Woodward, Muhammed Sani Umar, Inayah Rohmaniyah, and Mariani Yahya, "Salafi Violence and Sufi Tolerance? Rethinking Conventional Wisdom", *Perspectives on Terrorism*, Vol.7, Issue 6 (December 2013): sid.65.

¹³² Joas Wagemaker, "Framing the "Threat to Islam": Al-Wala' Wa Al-Bara' in Salafi Discourse", *Arab Studies Quarterly*, Vol.30, No.4 (Fall 2008): sid.1-22.

¹³³ Susanne Olsson, "Slutdestination Paradiset", i Jenny Björkman, Arne Jarrick (red.) *Religionen tur och retur* (Makadam Förlag, 2017): s. 109-124.

¹³⁴ Jeffrey R. Halverson, H.L. Goddall, Jr., and Steven R. Corman, *Master Narratives of Islamist Extremism* (Palgrave Macmillan, 2011). Samantha Mahood & Halim Rane, "Islamist narratives in ISIS recruitment propaganda", *The Journal of International Communication*, Vol.23, No.1 (2017).

¹³⁵ Dina Al Raffie, "Whose Hearts and Minds? Narratives and Counter-Narratives of Salafi Jihadism", *Journal of Terrorism Research*, Vol.3, Issue 2 (Autumn 2012).

¹³⁶ Simon Cottee, "Mind Slaughter: The Neutralizations of Jihadi Salafism", *Studies in Conflict & Terrorism*, Vol.33, No.4 (2010): sid. 330-352.

¹³⁷ Jonathan Russell and Haras rafiq, *Countering Islamist Extremist Narratives: A Strategic Briefing* (Quilliam Foundation, 2016).

choice) samt identitetsorienterade budskap för att sympatisörer och rekryter engagerar sig i dessa rörelser.¹³⁸

2.9 Informationspåverkan

Den begreppsmässiga floran vad avser området informationspåverkan är både bred och varierande – och majoriteten av existerande definitioner tar sikte på statliga aktörer. Enligt MSB genomförs informationspåverkan av främmande makt och syftar till att ”påverka målgruppers uppfattningar, beteenden och beslutsfattande till främmande makts fördel. Vilsedning, desinformation och propaganda i informationsmiljön är exempel på informationspåverkan”.¹³⁹

I samband med att MSB tog fram en handbok i att möta påverkan från främmande makt publicerade James Pamment vid Lunds Universitet en rapport som breddade informationspåverkan till att även omfatta icke-statliga aktörer. Pammets begreppsanvändning innefattar delar som även har bäring på denna studie. Han menar bland annat att informationspåverkan kan användas av främmande makt, statlig- som icke-statlig, och att den till sin natur är illegitim – dock inte nödvändigtvis olaglig. Den syftar exempelvis till att utnyttja sårbarheter hos liberala demokratier genom att nyttja de demokratiska fri- och rättigheterna, främst manifesterade i form av yttrandefriheten. Genom att använda den för att sprida sitt budskap så vänds en av de liberala demokratiernas största tillgångar – yttrandefriheten – till en sårbarhet.¹⁴⁰

Ett likande resonemang förs i den Nederländska säkerhetstjänstens AIVD:s rapport över salafism i landet. AIVD konstaterar att medborgarna är fria att uttrycka sin religion även om den ses som oortodox eller i vissa fall fundamentalistisk. Samtidigt pekar man på den glidande skalan när religion eller ideologi används som utgångspunkt för att vända sig emot demokratin och mänskliga fri- och rättigheter. I förlängningen riskerar det att leda till att individer söker nå antidemokratiska mål genom att använda odemokratiska medel som:

- Våld.
- Hat och diskriminering mot oliktankande.
- Systematiskt undergrävande av demokratiska institutioner.
- Avvisande av staten till förmån för alternativa legala system.

AIVD argumenterar vidare att det i en demokrati ska finnas rum för politiska- eller religiösa grupper men att den friheten slutar när uttrycken för åsikterna stör eller underminerar det demokratiska systemet. Även om inte

¹³⁸ Hararo J. Ingram, ”Islamic State’s English-language magazines, 2014-2017: Trends & implications for CT-CVE communications”, *ICCT Research Paper* (March 2018).

¹³⁹ ”Utlysning av forskningsmedel: Informationspåverkan”. *Myndigheten för samhällskydd och beredskap*. Femte oktober 2017.

<https://www.msb.se/Upload/Om%20MSB/Forskning/Utlysningar/Utlysning2017/Utlysningstext%20Informationsp%C3%A5verkan.pdf?epslanguage=sv>

¹⁴⁰ James Pammet., *Countering Information Influence Campaigns*. Lunds Universitet, 2018

lagöverträdelser begås så kan ändå demokratin hotas genom att individer söker nå antidemokratiska mål genom att använda odemokratiska medel.¹⁴¹

Samtidigt har bland annat Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI) belyst den våldsbejakande propagandan från salafistiska jihadistiska miljöer. I sin rapport *Det digitala kalifatet* utgår de från Garths och O'Donnells definition av propaganda som ”budskap som är medvetet utformade i syfte att påverka mottagarens uppfattningar, åsikter och beteenden i en viss riktning”.¹⁴² Således menar författarna att ”våldsbejakande extremistisk propaganda syftar till att vinna anhängare till den egna rörelsen, och påverka individer i en riktning mot eget våldsutövande, eller till stöd till andras våldsutövande”.¹⁴³

Ovanstående diskussion är en illustration av bredden hos informationspåverkan från salafist-jihadistiska miljöer där den dels inte endast är uttalat våldsbejakande utan rör sig på en glidande skala, och dels utnyttjar och utmanar demokratiska fri- och rättigheter i syfte att sprida sitt budskap.

2.10 Samhällets grundläggande demokratiska värden

Som tidigare nämnts existerar salafismen på en skala, med den icke-politiska purismen i ena änden, den politiska i mitten och jihadismen i den andra. Den salafistiska jihadismen tar sig våldsamma uttryck – som värst i form utav terroråd syftandes till att allvarligt skada en stat eller injaga allvarlig fruktan hos en befolkning eller en befolkningsgrupp. Varför den salafistiska jihadismen utgör ett hot mot samhället behöver därför sannolikt inte förklaras närmre.

Men som genomgången visat så rör sig de salafistiska jihadisterna miljöerna och individerna i Sverige även på ett kontinuum, där de sällan är öppet våldsbejakande men ändå kan utgöra ett hot mot det svenska samhället. Även om de icke-jihadistiska inriktningarna av salafism inte tar sig våldsbejakande uttryck så är de islamistiska inriktningar som kan utöva påverkan och därigenom utgöra ett hot mot grupper i det svenska samhället. Därutöver riskerar dem att skapa parallellsamhällen samt föda och göda våldsbejakande grupper och individer.

I kommittédirektiv 2014:103, om att inrätta en Nationell samordnare mot våldsbejakande extremism, konstaterar regeringen att: ”I en demokrati har alla rätt att uttrycka sina politiska åsikter, även sådana som kan uppfattas som obekväma. Politiska handlingar som står i strid med demokratins grundläggande spelregler kan dock aldrig accepteras.”¹⁴⁴ Regeringen skriver även i 2011 års handlingsplan mot våldsbejakande extremism att: ”En

¹⁴¹ AIVD

¹⁴² Jowett, Garth S, and O'Donnell Propaganda & Persuasion. Sage, 2014 i Kaati, Lisa et al ”Det digitala kalifatet. En studie av Islamiska Statens propaganda”. FOI 2017, sid 16

¹⁴³ Lisa Kaati, et al ”Det digitala kalifatet. En studie av Islamiska Statens propaganda.” FOI 2017, sid 16

¹⁴⁴ Kommittédirektiv 2014: 103. ”En nationell samordnare för att värna demokratin mot våldsbejakande extremism”. *Regeringen*, 26 juni 2014, sid 2
<http://www.regeringen.se/49bb8c/contentassets/6b598b05db1c4878934486209ab20431/en-nationell-samordnare-for-att-varna-demokratin-mot-valdsbejakande-extremism-dir-2014103>

förutsättning för en levande och uthållig demokrati är att varje individ ges möjlighet till inflytande och makt över de beslut som berör den egna vardagen. De mänskliga rättigheterna, såsom de uttrycks genom Sveriges internationella åtaganden och den svenska lagstiftningen, ska respekteras på alla nivåer i samhället.¹⁴⁵

Citaten ovan tar primärt sikte på våldsbejakande extremism, men aktualiserar ändå det faktum att det i Sverige är tillåtet att uttrycka exempelvis salafistiska åsikter, även om dem kan uppfattas som obekväma av övriga delar av samhället. Det innebär dock inte att salafistiskt tankegods är oproblematiskt – trots att de inte är våldsbejakande – utan kan ändå utgöra ett hot mot grupper i det svenska samhället, genom att uttrycken för idéerna riskerar att stå i strid med grundläggande samhälleliga värderingar samt begränsa individens demokratiska fri- och rättigheter.

Dessa grundläggande värderingar är inte helt oproblematiska att operationalisera. I utredningen *Statens stöd till trossamfund i ett mångreligiöst Sverige* (SOU 2018:18) förs dock en sådan diskussion utifrån vilka trossamfund som har rätt att erhålla stöd från staten. Här är det viktigt att inte på något sätt dra ett likhetstecken mellan salafism och trossamfund, men utredningens resonemang är i sammanhanget betydelsefull.

Utredningen konstaterar att ett nytt demokratikriterium för trossamfund bör införas då det finns problem med det rådande, som anger att trossamfundet ska bidra till att upprätthålla och stärka samhällets grundläggande värderingar. Enligt utredningen är det vagt och otydligt formulerat då det bland annat ”inte finns någon enhetlig och uttömmande beskrivning vad som avses med *de grundläggande värderingar som samhället vilar på*.”¹⁴⁶ Utredningen anser därför att ett demokratikriterium bör utformas på så sätt att det exkluderar trossamfund som agerar i strid mot de grundläggande värderingarna.¹⁴⁷

I diskussionen kring exkluderingsgrunderna tar utredningen sin utgångspunkt 1 kap. 2 § RF, vars stadga bygger på internationella konventioner som Sverige anslutit sig till. Den innehåller värderingar som människors lika värde, frihet och värdighet, demokrati, jämlikhet, skydd mot diskriminering samt barns rätt. Utifrån denna föreslår utredningen exkluderingsgrunder inom ett antal områden.

Ett trossamfund ska inte vara stödberättigat om de utövar våld, tvång eller hot. Inte heller de som rättfärdigar, främjar eller uppmanar sådant beteende. Det skulle exempelvis kunna handla om ett trossamfund som rättfärdigar våld i nära relationer, främjar tvångsaktenskap eller våldsbejakande extremism genom spridning av propaganda, finansiering och rekrytering.

Vidare ska inte stöd ges till trossamfund som kränker barns rättigheter så att det riskerar att fara illa. Inte heller de som rättfärdigar, främjar eller uppmanar sådant beteende. Det skulle exempelvis kunna ta sig uttryck som att uppmantra

¹⁴⁵ Ibid.

¹⁴⁶ Ibid, sid 29.

¹⁴⁷ Ibid sid 30.

föräldrar till ett visst agerande, som att upprätthålla en traditionell sedvänja eller vägra barnet vård eller utbildning som innebär en påtaglig risk för barnets utveckling och hälsa. Det kan även handla om trossamfund som rättfärdigar, främjar eller uppmanar till barnäktenskap.¹⁴⁸

Stöd ska inte heller ges till trossamfund som diskriminerar eller kränker individer utifrån kön, etniskt ursprung, religion eller sexuell läggning, exempelvis genom att uttrycka missaktning för personer med anspelning på dessa. Slutligen anser utredningen att stöd inte heller ska erbjudas trossamfund som aktivt motarbetar det demokratiska styrelseskicket. Det kan exempelvis handla om att uppmana till att inte följa svensk lag, svika medborgerliga skyldigheter eller inte hörsamma myndigheters påbud.¹⁴⁹

Utredningens resonemang erbjuder konkreta exempel på grundläggande värderingar i det svenska samhället. Som tidigare nämnts kan salafism utgöra ett hot mot grupper i det svenska samhället, genom att uttrycken för idéerna riskerar att stå i strid med grundläggande samhällsliga värderingar samt begränsa individers demokratiska fri- och rättigheter. En genomgång över de samhällsproblem som diskuterats i relation till salafism visar på detta. Som Michael Fredholm uttrycker det: ”När radikala religiösa åsikter övergår från att vara en personlig livsuppfattning till något som personen i fråga aktivt försöker överföra till andra, med hot om våld eller våld, övergår de från den religiösa sfären till den politiska och då måste de också ses i ljuset av rådande lagstiftning.”¹⁵⁰

2.11 Forskningsläget om salafism och salafistisk jihadism i Sverige och internationellt

Ett antal svenska forskare har gjort värdefulla kunskapsinsatser när det gäller att förstå salafism och i viss mån salafistisk jihadism. Ett sådant bidrag kommer från Mohammad Fazlhashemi som gjort en djupare analys av ”takfirism” och dess beståndsdelar.¹⁵¹ Den som enskilt har publicerat mest värdefull forskning om salafism är Susanne Olsson som främst fokuserat på svensk puritansk form för salafism.¹⁵² Fokus har varit på salafismens relationer till shiamuslimer¹⁵³ och den salafistiska hemsidan ’Maktabah Dar-ul-Hadith’; trosutövning av en svensk

¹⁴⁸ Ibid sid 32-33

¹⁴⁹ Ibid, sid 34

¹⁵⁰ Personlig kommunikation med Michael Fredholm, juni 2018. Fredholm hänvisar i övrigt till diskussionen i hans bok Michael Fredholm, *Understanding Lone Actor Terrorism: Past Experience, Future Outlook, and Response Strategies* (London: Routledge, 2016), sid. 107-8.

¹⁵¹ M. Fazlhashemi. (2017) ”Takfirism” in Christopher Edling & Amir Rostami (ed.), *Våldsbejakande extremism*. ”En Forskningsnatologi av Utredningen En nationell samordnare för att värna våldsbejakande extremism” Stockholm: Statens offentliga utredningar SOU 2017:67.

¹⁵² Susanne Olsson, ”Slutdestination Paradiset”, i Jenny Björkman, Arne Jarrick (red.) *Religionen tur och retur* (Makadam Förlag, 2017);

¹⁵³ Susanne Olsson, ”Shia as Internal Others: A Salafi Rejection of the ’Rejecters’, *Islam and Christian-Muslim Relations*, Vol.28, No.4 (2017)

lokal puristisk grupp¹⁵⁴; och om svensk da'wa verksamhet i Swedish United Dawa Center regi.¹⁵⁵ Jonas Svensson har utforskat salafistiska mikrofaktorer ur ett kulturellt epidemiologiskt perspektiv.¹⁵⁶ En viktig aspekt Svensson tar upp är emotioners roll inom salafism som bör utforskas ytterligare. Jonas Svensson och Simon Sorgenfrei har gjort en övergripande översikt om religiöst meningsskapande inom ramarna för IS idévärld.¹⁵⁷ Göran Larsson har gjort ett kort bidrag om IS propaganda och al-Yaqoubis kritik till IS.¹⁵⁸

Även Emin Poljarevic har fokuserat på salafisters strategier för att uppnå deras utopi och salafismens förhållande till vad han benämner *manhajism*.¹⁵⁹ Poljarevic har också beskrivit det salafistiska religiösa meningsskapandet.¹⁶⁰ Vidare har Güney Dogan beskrivit livet inifrån två svenska salafistiska grupper där liv segregeras genom ”moralisk geografi”.¹⁶¹

Michael Fredholm har bidragit med betydande kunskap om rysk-talande salafist-jihadistiska miljöer i Centralasien och hur de är organiserade och även kopplade till andra islamistiska rörelser och transnationella nätverk, tillika organiserad brottslighet.¹⁶²

Med undantag för ovanstående har svenska forskare inte i övrigt tacklat våldsbejakande salafism och övergångar mellan salafism och salafistisk-jihadism. Det finns ett intressant spänningsfält mellan icke-våldsbejakande salafism och salafistisk-jihadism, som båda måste studeras.

I Jan Hjärpes kartläggning av islamforskning i Sverige (2016) på uppdrag av Riksbankens Jubileumsfond nämndes behovet av vidare forskning av icke våldsbejakande salafism.¹⁶³ Det kan tyckas anmärkningsvärt att efter IS utropande av sitt kalifat i Syrien i juni 2014 och det faktum att över 300 individer från Sverige rest för att ansluta sig till jihadistgrupper att islamologer borde

¹⁵⁴ Susanne Olsson, ”Swedish Puritan Salafism: A *Hijra* Within”, *Comparative Islamic Studies*, Vol.8, No.1-2 (2012).

¹⁵⁵ Susanne Olsson, ”Proselytizing Islam – Problematizing ”Salafism”, *The Muslim World*, Vol.104 (January/April 2014).

¹⁵⁶ Jonas Svensson, ”Mind the Beard! Deference, Purity and Islamization of Everyday Life as Micro-factors in a Salafi Cultural Epidemiology”, *Comparative Islamic Studies*, Vol.8, No.1-2 (2012).

¹⁵⁷ Lisa Kaati et al. ”Det digitala kalifatet”. FOI, 15 maj 2017
<https://www.foi.se/rapportsammanfattning?reportNo=FOI-R--4429--SE>

¹⁵⁸ Göran Larsson, ”Apostasy and Counter-narratives – Two Sides of the Same Coin: The Example of the Islamic State”, *The Review of Faith & International Affairs*, Vol.15, No.2 (2017): sid.45-54.

¹⁵⁹ Emin Poljarevic, ”The Power of Elective Affinities in Contemporary Salafism”, *The Muslim World*, Vol.106 (July 2016): sid.474-500.

¹⁶⁰ Emin Poljarevic, ”In Pursuit of Authenticity: Becoming a Salafi”, *Comparative Islamic Studies*, Vol.8, No.1-2 (2012).

¹⁶¹ Güney Dogan, ”Moral Geographies and the Disciplining of Senses Among Swedish Salafis”, *Comparative Islamic Studies*, Vol.8, No.1-2 (2012).

¹⁶² Michael Fredholm, *Transnational Organised Crime and Jihadist Terrorism – Russian-Speaking Networks in Western Europe* (Routledge, 2018); Michael Fredholm, ”Islamic Extremism as a Political Force – A Comparative Study of Central Asian Extremist Movements” in *Asian Cultures and Modernity – Research Report No. 12* (October 2006); Michael Fredholm, ”Islam and Modernity in Contemporary Central Asia: Religious Faith versus Way of Life” in *Asian Cultures and Modernity – Research Report No. 14* (January 2007).

¹⁶³ Jan Hjärpe, ”Islamforskning i Sverige. En kartläggning” (Riksbankens Jubileumsfond, 2016). <https://rj.se/Forskningsnyheter/2016/islamforskning-i-sverige/>

intressera sig mer för de våldsbejakande yttringarna inom salafismen. Istället undervärderar islamologerna Leif Stenberg och Rickard Lagervall att det är ”svårt att påvisa att mer salafistiska församlingar är de som producerar resenärer till främst Syrien.”¹⁶⁴ Detta citat är symptomatiskt för en generell ovilja att närmare studera *både* ickevåldliga och mer radikala salafistiska miljöer.¹⁶⁵

Tillika har Göran Larsson genomfört en rudimentär analys av utresandeproblematiken som saknar tillförlitlig empiri och förlitar sig i stort på en sufistisk imams åsikter.¹⁶⁶ Trots att många svenska islamologer valt att inte fokusera på salafistisk-jihadism så finns det dock andra viktiga vetenskapliga bidrag om salafism och i vissa fall några bidrag som berör salafistisk-jihadism i korthet.

Försvårshögskolan har stått för produktionen av evidensbaserade rapporter om salafistiska-jihadister och propaganda på social media¹⁶⁷, svenska IS-resenärer (en rapport som baserades på Säkerhetspolisens material om 267 av 300 IS-resenärer)¹⁶⁸, IS-resenärer och mikrofinansiering,¹⁶⁹ hur svenska IS-resenärer finansierar sig (på uppdrag av Finansinspektionen)¹⁷⁰ och om våldsbejakande islamistisk extremism i Göteborg.¹⁷¹

Totalförsvarets forskningsinstitut har publicerat en analys av IS-propaganda.¹⁷² Även Amir Rostami har bidragit med en värdefull forskarantologi om forskningsläget kring våldsbejakande extremism.¹⁷³ Rostami har även gjort en gedigen analys av 41 döda svenska utländska stridande som reste till Syrien och Irak.¹⁷⁴ Marco Nilsson har publicerat en studie om svenska jihadister i vilken han intervjuat åtta jihadister.¹⁷⁵ Evin Ismail har även på uppdrag av MUCF producerat en rapport om ungas väg in i våldsbejakande islamistisk

¹⁶⁴ Leif Stenberg och Rickard Lagervall, ”Snarare förefaller värvningsprocesser till våldsbejakande islamistiska grupper ske i sammanhang som ligger utanför församlingarnas aktiviteter”, *Helsingborgs Dagblad*, 14 april 2016.

¹⁶⁵ Leif Stenberg och Rickard Lagervall, ”Muslimska församlingar och föreningar i malmö och Lund – en ögonblicksbild (Lund: Centrum för Mellanösternstudier, 2016).

¹⁶⁶ Göran Larsson, ”Globala konflikter med lokala konsekvenser” (Stockholm: MSB, 2016).

¹⁶⁷ Linus Gustafsson, ”Våldsbejakande islamistisk extremism och sociala medier” (Stockholm, Försvårshögskolan, 2015).

¹⁶⁸ Linus Gustafsson and Magnus Ranstorp, *Swedish Foreign Fighters in Syria and Iraq: An Analysis of open-source intelligence and statistical data* (Försvårshögskolan, 2017).

¹⁶⁹ Magnus Ranstorp, ”Microfinancing the Caliphate: How the Islamic State is Unlocking the Assets of European Recruits”, *Sentinel* (Combating Terrorism Center at West Point, Vol.9, Issue 5 (May 2016).

¹⁷⁰ Magnus Normark, Magnus Ranstorp och Filip Ahlin, ”Finansiella aktiviteter kopplade till personer från Sverige och Danmark som anslutit sig till terrorgrupper i Syrien och Irak mellan 2013-2016” (Finansinspektionen, 2016).

¹⁷¹ Magnus Ranstorp, Linus Gustafsson and Peder Hyllengren, ”From the Welfare State to the Caliphate”, *Foreign Policy*, 23 February 2015.

¹⁷² Lisa Kaati et al. ”Det digitala kalifatet”. FOI, 15 maj 2017

<https://www.foi.se/rapportsammanfattning?reportNo=FOI-R--4429--SE>

¹⁷³ Amir Rostami et al. ”Våldsbejakande extremism. En forskarantologi.” *Nationella samordnaren mot våldsbejakande extremism*. 2017 http://www.sou.gov.se/wp-content/uploads/2014/10/SOU-2017_67_webb.pdf

¹⁷⁴ Amir Rostami, Joakim Sturup, Hernan Mondani, Pia Thevselius, Jerzy Sarnecki & Christopher Edling, ”The Swedish Mujahideen: An Exploratory Study of 41 Swedish Foreign Fighters Deceased in Iraq and Syria”, *Studies in Conflict & Terrorism* (2018).

¹⁷⁵ Marco Nilsson, ”Foreign Fighters and the Radicalization of Local Jihad: Interview Evidence from Swedish Jihadists”, *Studies in Conflict & Terrorism*, Vol.38, Issue 5 (2015).

extremism.¹⁷⁶ Även Michael Kronas granskningar av IS och propaganda kommer mynna ut i en internationell antologi under nästa år.¹⁷⁷

Det är även viktigt i sammanhanget att särskilt nämna de mycket stora bidrag som journalisterna Per Gudmundson, Magnus Sandelin och Niklas Orrenius gjort för att kartlägga och beskriva svenska salafist-jihadistiska miljöer genom åren.¹⁷⁸ Per Gudmundson analyserade utvecklingen i Syrien tidigt i en studie som granskar 18 IS-resenärers bakgrund.¹⁷⁹ Många av de blogginslag Gudmundsson och Sandelin har skrivit, tillsammans med böcker av Sandelin och Orrenius, har underlättat processen att pussla samman informationsfragment till en helhetsbild hur salafist-jihadism i Sverige har utvecklats genom åren. Även granskning av sociala medier har bidragit till en värdefull ögonblicksbild och kontextualisering av sociala relationer inom och mellan salafism samt salafistisk-jihadism.¹⁸⁰

Den internationella forskningen kring salafism och salafistisk-jihadism präglas av omfattande fokus av både akademien och myndigheter. Mycket av den befintliga akademiska forskningen om salafism och salafistisk-jihadism har redan redogjorts för ovan. Förutom Quintan Wiktorowicz viktiga bidrag till social rörelseteori och salafistiska rörelser¹⁸¹ samt Roel Meijers antologi om global salafism¹⁸² så finns det dock fortfarande stora forskningsluckor om salafistisk-jihadism inom Europa. Parallellt till forskningen finns det betydande myndighetsrapporter från Tyskland och framförallt Nederländerna.

Både nederländska kontraterrorkoordinatormyndigheten NCTb och säkerhetstjänsten AIVD har publicerat betydande rapporter kring salafism, radikal da'wah och global jihad. Exempelvis ger rapporten *Ideology and Strategy of Jihadism* ett värdefullt ramverk för att förstå salafismens ideologiska beståndsdelar, viktiga ideologer och koncept samt gränssnitt mellan salafism och salafistisk-jihadism.¹⁸³ Andra rapporter bekräftar svårigheten att särskilja gränsdragning mellan de olika inriktningarna inom salafism.¹⁸⁴ De visar också att salafistisk verksamhet kan bidra till att de motsätter sig demokratin, aktivt främjande av intolerans, diskriminering och hatbudskap mot andra grupper (framförallt mot judar och shiamuslimer) och främjar isolationistiska tendenser inklusive enklavisering där icke-salafistiskt beteende motverkas. Andra rapporter lyfter fram allvarliga konsekvenser av radikal salafism och demokrati

¹⁷⁶ Evin Ismail, "Ung och Extrem – om våldsbejakande islamistisk extremism (Stockholm: MUCF, 2016).

¹⁷⁷ GlobalMedia. <https://twitter.com/GlobalMedia>

¹⁷⁸ Magnus Sandelin, *Svenska IS-Krigare Från Al-Qaida Till Jihadi Cool* (Fri Tanke, 2016); Magnus Sandelin, *Ved vet vi om islamiska terrornätverk i Sverige?* (Stockholm: Timbro, april 2018).

¹⁷⁹ Per Gudmundson, "The Swedish Foreign Fighter Contingent in Syria", *Sentinel*, Vol.6, Issue 9 (Combating Terrorism Center at West Point, September 2013).

¹⁸⁰ Framförallt har Sofie Löwenmark och Torbjörn Jerlerup gjort många värdefulla och intressanta inlägg. Även Hanna Gadbans bok gav intressanta ledtrådar.

¹⁸¹ Quintan Wiktorowicz, *Islamic Activism: A Social Movement Theory Approach* (Indiana University Press, 2004); Quintan Wiktorowicz, *Radical Islam Rising: Muslim Extremism in the West* (London: Rowman & Littlefield, 2005).

¹⁸² Roel Meijer, *Global Salafism: Islam's New Religious Movement* (London: Hurst Publishers, 2009).

¹⁸³ NCTb, *Ideology and Strategy of Jihadism* (December 2009).

¹⁸⁴ AIVD och NCTV, *Salafism in the Netherlands: Diversity and dynamics* (2015): sid.6.

inom Nederländerna.¹⁸⁵ En studie av nederländska justitiedepartementet om salafism visar att salafister har en mycket stor närvaro på social media och lyckas därigenom att vidga antalet rekryter och följare till salafismen. De talar ofta på hemspråk när andra icke-salafister predikar på arabiska som många ungdomar inte fullt behärskar.¹⁸⁶ Enligt studien finns det särdrag som skiljer salafistiska moskéer från icke-salafistiska: salafistiska organisationer fokuserar särskilt på behov av ungdomar; de attraherar olika etniska grupperingar; och de fokuserar särskilt på kvinnor.¹⁸⁷

Tyska myndigheter understryker fokus på puritansk och politisk salafism som ett eventuellt "förstadie" till salafistisk-jihadism. Enligt deras analys av biografier av de som radikaliserats in i salafistisk-jihadism rekryteras ofta ungdomar till andra former av salafism.¹⁸⁸ Bundesamt für Verfassungsschutz (BfV) understryker även att det är en flytande skala mellan olika inriktningar av salafism där en form kan lätt övergå till en annan på grund av att all salafism delar en enda ideologisk grundval som sedan tillämpas olika.¹⁸⁹ BfV har även varnat för att salafister har fokuserat på flyktingar som målgrupp för rekrytering till den salafistiska inriktningen.¹⁹⁰

Betydande litteratur om salafism finns på tyska, franska och holländska som är värda vid framtida tillfällen att analysera och sammanställa. Det har dock varit utanför denna studies fokus. Det är tydligt att det behövs mer tvärvetenskaplig forskning om salafism och salafistisk-jihadism samt forskningsinventering inom Sverige, Norden och Europa. Denna studie är ett litet bidrag till att förstå hur salafistisk-jihadism är strukturerad i Sverige och vilken bredare salafistisk kontext den verkar i och hur den påverkar det demokratiska samhället i Sverige.

¹⁸⁵ AIVD, *The radical dawa in transition: The Rise of Islamic neoradicalism in the Netherlands* (October 2007).

¹⁸⁶ C.S. van Nassau, "Salafistische moskeeorganisaties in Nederland: markt en competitieve voordelen nader onderzocht" (Ministerie van Veiligheid en Justitie, October 2017).

¹⁸⁷ Ibid: sid.72. I. Roex, *Living as the Prophet in the Netherlands: About the Salafi movement and democracy* (Amsterdam: University of Amsterdam, 2013).

¹⁸⁸ Bundesamt für Migration und Flüchtlinge, *Glaube oder Extremismus?* (2017).

¹⁸⁹ Bundesamt für Verfassungsschutz, "Salafistische Bestrebungen in Deutschland" (Köln, April 2012).

¹⁹⁰ Bundesamt für Verfassungsschutz, "How can I identify extremists and members of foreign secret services within my environment? Important information for refugees in Germany" (February 2018).

3. Metodologiska överväganden

3.1 Inledning

Eftersom den ideologiska bottenplattan inom salafismen är densamma för dess olika inriktningar och då forskare anser att avståndet mellan puritansk-, aktivistisk- och jihadistisk salafism är relativt liten är det nödvändigt att inte enbart fokusera på salafistisk jihadism. Med andra ord så skiljer sig inte salafismens teologiska utgångspunkter, utan vad som skiljer dem åt är tillämpningen (*manhaj*). Även om utgångspunkten av studien fokuserar på salafist-jihadistiska miljöer är det kritiskt att förstå salafistiska miljöer och hur de är uppbyggda över tid, samt hur de angränsar till våldsbejakande individer och nätverk. Salafistisk jihadism uppstår inte i ett vakuum. Istället påverkas den av tongivande salafistiska predikanter och nätverk både lokalt, nationellt och transnationellt. Det existerar inga vattentäta skott mellan de salafistiska våldsbejakande- och icke-våldsbejakande miljöerna, utan istället verkar de på ett kontinuum där de riskerar att emellanåt löpa in i varandra. Som olika europeiska säkerhetstjänster påpekar riskerar salafism att utgöra ett insteg och förstadie till salafistisk jihadism. Både tyska Bundesamt für Verfassungsschutz (BfV) och nederländska AIVD understryker att ”ideologin som sprids av salafister är grogrunden för islamistisk radikaliserings mot jihadistisk salafism och även till rekrytering för jihad”,¹⁹¹ samt att ”denna rörelse kan aldrig helt separeras från våldsamt jihad och särskilt inte på den individuella mottagarnivån.”¹⁹²

Vidare har framförallt AIVD understrukit att salafism utgör en allvarlig risk och utmaning för demokratin på en rad olika områden. Exempelvis kan salafismen leda till (1) polarisering på grund av deras kompromisslösa hat mot homosexuella, judar, shia-muslimer, icke-praktiserande muslimer och alla andra så kallade ’islams fiender’; (2) förhindra icke-salafistiska muslimer, icke-muslimer, kvinnor och homosexuella från att fritt utöva sina demokratiska fri- och rättigheter; och (3) i det fördolda utöva ett parallellt rättsystem baserat på sharia.¹⁹³ Det innebär i praktiken att salafismens och salafist-jihadismens påverkan på det demokratiska samhället inte enbart omfattar våldsbejakande yttringar utan också andra hot mot demokratin. Denna studie breddar således fokus till att undersöka och analysera både salafistiska och salafist-jihadistiska miljöer, nätverk, budskap, metoder och påverkan i Sverige.

En svårighet med studien har varit att det existerar mycket lite litteratur om salafismens koppling till salafism-jihadism i en svensk kontext och än mindre avseende dess påverkan på demokratiska fri- och rättigheter. Ett problem har

¹⁹¹ ”Salafist efforts. Content and objectives of Salafist ideology”. *Bundesamt für Verfassungsschutz*
<https://www.verfassungsschutz.de/en/fields-of-work/islamism-and-islamist-terrorism/what-is-islamism/salafist-efforts>

¹⁹² ”The Radical Dawa in Transition”. *General Intelligence and Security Service*. Sid 67.

¹⁹³ Ibid, sid 63-66.

varit att det finns många olika informationsfragment som aldrig fogats samman i en större helhet. Lokala miljöer, både salafistiska och salafist-jihadistiska aktörer, agerar parallellt och har i olika grad kopplingar mellan varandra. Man kan likna detta vid ett salafistiskt ekosystem med tongivande predikanter och föreläsare, moskéer, föreningar, företag, utbildningsverksamhet, da'wa-verksamhet både offline och online, social media, insamlingsverksamhet och i vissa fall våldsbejakande individer. Från dessa lokala miljöer finns även individbaserade relationer mellan salafistiska "organisationer, evenemang och kringreseande predikanter"¹⁹⁴ som verkar i stora geografiska områden.

Utgångspunkt för studien har varit att förstå de lokala salafist-jihadistiska miljöerna, tongivande individer och hur dessa extremistmiljöer utvecklats över tid i olika svenska städer. En rad olika terrorrelaterade fall har gett en viktig inblick i hur våldsbejakande extremistiska miljöer växt fram och förändrats. I början av 1990-talet etablerade sig relativt inflytelserika terroristaktörer i Stockholm och Göteborg som byggde upp rekryteringsmiljöer till salafistisk jihadism. En generationsväxling skedde då vissa veteraner från dessa miljöer lämnade Sverige för att delta i konflikter i Somalia och Irak i mitten av 2000-talet. Olika nya etniska konstellationer i extremistmiljöerna växte här fram kring kvarvarande veteraner och tongivande ledare. Dessa agerade ofta som magneter lokalt i samspel med mer radikala salafistiska predikanter som genom sin kringresande föreläsningverksamhet förenade olika miljöer i Sverige. För att förstå betydelsen av salafistiska predikanter inverkan på både salafistiska och salafist-jihadistiska miljöer är det nödvändigt att fokusera på dessa predikanter vad avser verksamhet och relationer.

Med utgångspunkt i medierapportering om vissa salafistiska predikanter och salafistisk jihadism som bekräftades (och i vissa fall avfärdades) i samtal med flertalet brottsbekämpande och andra myndigheter växte en bild fram om ovan nämnda salafistiska ekosystem. Det finns individer som av både myndigheter och puritanska salafister anses vara centrala för kopplingen mellan den salafistiska och salafist-jihadistiska miljön. Den förenande faktorn för varför studien fokuserat på vissa salafistiska predikanter har varit att de i olika kombinationer (1) föreläst enskilt eller tillsammans i miljöer som hårbärgerat salafist-jihadistiska element; (2) uppträtt på öppen social media tillsammans med predikanter som uttryckt salafist-jihadistiska eller andra antidemokratiska åsikter samt även; (3) spridit budskap som inte varit våldsbejakande men likväl antidemokratiska då det syftar till att begränsa individers grundläggande mänskliga fri- och rättigheter.

Det är viktigt att understryka att identiteten av dessa individer har framkommit offentligt i andra sammanhang som artiklar och artikelsier, litteratur, blogginslag av journalister samt i offentliga dokument. Dessutom har många individer självmant marknadsfört sina aktiviteter på öppen social media. Alla

¹⁹⁴ Magnus Sandelin. "Vad vet vi om islamistiska terrornätverk i Sverige?", *Timbro*, maj 2018. <https://timbro.se/app/uploads/2018/05/vad-vet-vi-om-islamistiska-terrornatverk-i-sverige.pdf>

identifierade individer är *inte* involverade i salafistisk jihadism men de har i olika grad förekommit i miljöer med salafist-jihadistiska element.

3.2 Begränsningar

Denna studie har begränsats på ett antal viktiga områden. Ämnet som studien belyser är omfattande, tvärvetenskapligt och aktualiserar skärningspunkten mellan religionsfrihet, åsiktsfrihet, yttrandefrihet och hur dessa riskerar inskränka andra individers grundlagstadgande fri- och rättigheter.

Som tidigare nämnts är det avgörande att förstå att salafism är en tolkningstradition inom sunniislam som inte erkänner de fyra rättskolorna och att de representerar en mycket liten minoritet av muslimer. Studien fokuserar således på en minoritet inom muslimska minoriteten och får inte tas som intäkt för att representera muslimer som grupp. Som vi inledningsvis underströk så är inte alla salafister jihadister, men alla jihadister är salafister.

En relaterad svårighet med studien är att gränssnitten mellan salafism och salafistisk jihadism inte är helt skarpa eftersom tros läran och trosuppfattningen är gemensam inom alla olika trosinriktningar inom salafism. Den binära ideologiska idévärlden inom salafism, med tydliga fiendebilder, kan leda till att salafism kan glida över till salafistisk jihadism. Det innebär att studier om salafistisk jihadism inte endast kan begränsas till att omfatta våldsbejakande uttryck utan man måste undersöka salafismen som helhet.

Salafismen är ofta kontextbunden med lokala uttryck och aktörer samtidigt som den är transnationell. Studien har tagit sin utgångspunkt på de aktörer och våldsbejakande miljöer som varit verifierbara både av forskning och av brottsbekämpande myndigheter, för att därefter påvisa beteendemönster inom tongivande predikanter och salafistiska miljöer. En begränsning är att det finns olika hierarkier i sociala relationer mellan predikanter, olika makstrukturer inom salafistiska miljöer samt gendersaspekter som är svåra, om inte omöjliga, att vetenskapligt mäta. Det är därför en omöjlighet att leda i bevis radikaliserings effekterna av individuella predikanter förutom deras närhet, föreläsningens verksamhet och kontakt med salafist-jihadistiska miljöer.

När förekomsten av salafism och salafistisk jihadism i städerna beskrivs gäller inte det stadens samtliga delar. Ofta är det, sett till staden som helhet, relativt begränsade områden där dessa fenomen förekommer och beskrivningarna ska därför inte ses som generaliseringsbara för staden som helhet.

Studien granskar även hundratals videos från salafistiska predikanter på social media. Det går inte att med säkerhet fastslå att dessa videos ger en heltäckande bild av predikanternas budskap. Det finns sannolikt videos, föreläsningar och budskap som inte finns tillgänglig på social media. Dessutom har studien av etiska skäl endast undersökt sådant som finns tillgängligt på öppen social media.

Tillika har studien undersökt material som kan kopplas till ett antal moskéer med koranskoleverksamhet i Göteborg. Framförallt har en imam i nordöstra

Göteborg lyft fram att materialet är normsättande för barn och ungdomar i koranskolor. Dock är det viktigt att understryka att det inte går att generalisera om koranskolor i stort från detta material. Studien kan endast uttala sig om materialet i fråga. Det går inte heller att säkerställa hur exakt det negativt påverkar koranskoleverksamheten.

De salafistiska och salafist-jihadistiska miljöerna är ofta slutna för icke-muslimer. Direkta intervjuer med salafistiska miljöer har varit relativt begränsade. Dock har ett fåtal genomförts med puritanska salafister med kontaktytor mot salafistisk jihadism. Därtill har intervjuer genomförts med brottsbekämpande myndigheter med underättelsebilder av de salafist-jihadistiska miljöerna, lokala myndighetsföreträdare som dagligdags har personliga kontakter med salafister, salafistiska jihadister och extremistmiljöer samt de personer som utsatts för salafistisk- och salafist-jihadistisk påverkan. Intervjuer har även genomförts med individer som direkt påverkas av salafism och salafistisk jihadism i sin vardag. Därutöver har intervjuer genomförts med journalister med mångårig erfarenhet av att granska dessa miljöer och fenomen.

Antalet informanter från respektive stad varierar beroende på storlek och problembild. I större städer har fler personer intervjuats och vice versa. Urvalet av informanter har dels varit beroende av vem som myndigheterna anser besitter relevant kunskap och erfarenhet och dels salafister och andra individer inom civilsamhället som kommer i kontakt med salafism och salafistisk jihadism.

Kvalitativa forskningsmetoder kan kritiseras för att ha begränsad överförbarhet eftersom den är beroende av kontext samt för att den riskerar att inte producera generaliserbara resultat. Mot bakgrund av ett begränsat antal respondenter gör inte studien anspråk på att ge en heltäckande bild avseende förekomsten av salafism och salafistisk jihadism i de städer som beskrivs. Bedömningen är dock att informanterna utgör den främsta expertisen vad avser lokal förekomst av fenomenet och besitter sådan djup och unik kunskap att det till hög grad kompenserar denna eventuella begränsning.

Eftersom salafister sällan beskriver sig själva som "salafister" (då uttalad grupptillhörighet riskerar "fitna" dvs. splittring inom den muslimska nationen) så finns det en svårighet att säkerställa att samtliga informanter kan särskilja mellan islamister, hederskultur och salafism. I största mån har intervjuaren understrukit att det är salafistiska uttryck som avses.

En svår frågeställning är att urskilja upplevda yttringar om vad som är kopplat till salafism och vad som är kopplat till hederskultur. Men som flera debattörer som både utsatts för och arbetar emot hederskultur har understrykt så har vi "att göra med olika kulturmönster, där religion, sedvänjor och sedvanerätt är inflettade i varandra och strider direkt mot allt vad demokrati och mänskliga rättigheter heter."¹⁹⁵

¹⁹⁵ Maria Rashidi, Sara Mohammad, Meheret Dawit & Seyrand Duran. "Du måste våga koppla hedersvåld till religion". *Aftonbladet*, 26 juni 2016
<https://www.aftonbladet.se/debatt/article23054967.ab>

Ett liknande perspektiv kommer från Omar Makram på GAPF, som arbetar mot hedersvåld. Makram beskriver kopplingen mellan salafism och hederskultur på följande vis:

”Två av de viktigaste aspekterna av hederskultur är att flickor och kvinnor ska vara ’sexuellt rena’ och att mannen ska ha kontroll. Detta är också viktiga beståndsdelar inom islam. Det finns på så sätt en länk mellan tro och beteende samt mellan tro och de religiösa skrifterna. Det finns olika tolkningar inom islam och de tolkningar som är mer konservativa, som till exempel salafism, har en starkare koppling till hederskultur än mer moderata tolkningar.”¹⁹⁶

Som studien påvisar kan båda aspekter vara närvarande, men att religiösa uttryck ofta förstärker hederskultur och associerade begränsningar av mänskliga fri- och rättigheter. Således blir det en omöjlig uppgift att härleda att varje informants upplevelser eller återberättande har enbart att göra med salafism eller salafistisk jihadism.

Likt alla intervjustudier så går det inte att komma ifrån att det som återges i denna studie är informanternas upplevelser av påverkan. Därutöver har studien fokuserat på salafistisk påverkan gentemot demokratiska fri- och rättigheter och ger därmed per automatik en negativ bild av olika associerade problem. Det finns andra och positiva aspekter kring salafistisk trosutövning som inte inkluderas i studien.

3.3 Intervjuer

Studiens empiriska material utgörs till stor del av resultat från intervjuer med relevanta respondenter. Totalt har ett 70-tal intervjuer genomförts. Huvuddelen av dessa respondenter är representanter från olika myndigheter, så som Polisen, Skatteverket, Socialtjänsten och lokala samordnare mot våldsbejakande extremism. Företrädare från civilsamhället har också intervjuats.

Respondenterna arbetar lokalt med den utsatta målgruppen. Deras arbete bygger på förtroendeskapande åtgärder mellan myndigheter och medborgare, alternativt brottsbekämpande åtgärder där det blivit rättsliga konsekvenser mellan myndigheter och medborgare. Detta innebär i förlängningen att identiteten av myndighetsrepresentanter bör i största mån skyddas. Dels handlar det om hur öppna de kan och vill vara samt att det kan allvarligt påverka deras förmåga att utföra sitt lokala arbete. Vidare har också ett antal av informanterna säkerhetsklassade tjänster. Till det ska också läggas att studien beskriver miljöer med, i vissa fall, ett dokumenterat våldskapital. Mot bakgrund av detta har respondenterna blivit lovade största möjliga anonymitet.

Mot bakgrund av ett begränsat antal respondenter gör inte studien anspråk på att ge en heltäckande bild avseende förekomsten av salafism och salafistisk jihadism i de städer som beskrivs. Som tidigare nämnts är dock bedömningen

¹⁹⁶ Intervju med Omar Makram, juni 2018

att informanterna utgör den främsta expertisen vad avser lokal förekomst av fenomen och besitter sådan djup kunskap att det till hög grad kompenserar denna eventuella begränsning.

Syftet med intervjuerna var främst att inhämta lokal empiri genom att låta personer som arbetar professionellt och är utpekade som ansvariga inom berörda myndigheter eller kommuner, som kommer i kontakt med salafist-jihadistiska eller salafistiska miljöer, besvara specifika frågeställningar.

Frågeställningarnas inriktning och målet med dem har varit att erhålla omfattande kunskap kring (1) salafistiska och salafist-jihadistiska miljöer i Sverige, (2) vilka metoder för påverkan som miljöerna använder, och (3) vilken påverkan miljöerna har på det svenska samhället. Potentiella samhällliga motåtgärder för att möta de salafistiska och de salafist-jihadistiska miljöernas påverkan har också inkorporerats i intervjuerna.

Urvalet är att betrakta som en kombination av selektivt urval och till viss del snöbollsurval. Det selektiva urvalet genomfördes på basis av (1) organisatorisk tillhörighet, och (2) erfarenhet av att arbeta med problematik relaterad till salafism och/eller salafistisk jihadism eller kännedom om nationell eller lokal problembild. Det första urvalskriteriet syftar till att belysa aspekter utifrån den egna organisationens perspektiv, utifrån en lokal och nationell kontext. Det andra kriteriet avser fånga respondentens egna erfarenheter av att arbeta med, eller kunskap om, problematiken.

Det selektiva – eller subjektiva – urvalet fungerar utifrån principen att den bästa informationen tros erhållas genom att rikta in sig på ett relativt litet antal personer som avsiktligt valts med utgångspunkt i deras kännetecken utifrån relevans och kunskap. Det subjektiva urvalet anses lämpligt när forskaren redan har en viss kännedom om de människor och företeelser som ska undersökas och medvetet väljer vissa av dem då det är sannolikt att de kommer att ge mest värdefull data. Urvalsmetoden ger vidare forskaren möjlighet att erhålla kvalitativ information genom att välja respondenter som med största sannolikhet har den erfarenhet eller expertis som ger värdefulla insikter i forskningsämnet.¹⁹⁷

I syfte att komplettera det selektiva urvalet har också snöbollsurval till viss del använts. Det har framförallt varit värdefullt i de städer där nya informanter behövde kompletteras med information från redan etablerade kontakter. Vid ett snöbollsurval växer urvalet fram genom att en informant hänvisar till nästa. Det är ett bra sätt att bygga upp ett rimligt stort urval.¹⁹⁸

Intervjuerna har varit av samtalsintervjuer av semistrukturerad karaktär, såväl fysiska som per telefon. Samtalsintervjuer är användbara när forskaren vill veta hur människor uppfattar sin egen värld och har av Kvale beskrivits som ”En intervju vars syfte är att erhålla beskrivningar av den intervjuades livsvärld i syfte att tolka det beskrivna fenomenets mening.”¹⁹⁹ Den semistrukturerade

¹⁹⁷ Martyn Denscombe ”Forskningshandboken”. Studenlitteratur, 2016

¹⁹⁸ Ibid.

¹⁹⁹ Kvale 1997:13 i Esiasson et al. ”Metodpraktikan – Konsten att studera samhälle individ och marknad”.

karaktären ger flexibilitet som balanseras av struktur och därmed erhålls data av god kvalitet.²⁰⁰ Svaren är öppna och betoningen ligger på den intervjuade som utvecklar sina ståndpunkter.²⁰¹

Frågorna har varierat något utifrån respektive respondent och den kontext denne verkar i men har i huvudsak varit de samma utifrån målen att erhålla kunskap om (1) salafistiska och/eller jihadistiska miljöer i Sverige, (2) vilka metoder för påverkan som miljöerna använder, (3) vilken påverkan miljöerna har på det svenska samhället och (4) samhällsliga motåtgärder för att möta de salafistiska miljöernas påverkan.

I enlighet med den semistrukturerade intervjuens karaktär förhöll sig författarna på ett flexibelt sätt utifrån den bestämda intervjuguiden, samtidigt som relevanta följdfrågor ställdes i syfte att besvara studiens problemformulering. Då betoningen i intervjun ligger på den intervjuade som ska tillåtas utvecklas sina ståndpunkter så förekom ingen argumentation, dock ställdes följdfrågor om författaren inte förstod innebörden av den intervjuades svar eller önskade få ytterligare information.

Intervjuerna genomfördes mellan perioden september 2017 till juni 2018. Respondenterna intervjuades i huvudsak individuellt vid sina respektive arbetsplatser eller per telefon. Vid några tillfällen intervjuades fler än en person vid samma tillfälle. Intervjuerna varade mellan 15-120 minuter och samtliga intervjuer har genomförts av studiens författare. I vissa fall har kompletterande uppgifter inhämtats via telefon eller mail.

3.4 Övrigt material

Det övriga materialet har främst inhämtats från olika former av textkällor. Majoriteten av studiens akademiska litteratur fokuserar på salafism, salafistisk jihadism samt social rörelseteori. Syftet med dessa har varit att ge studien en teoretiskt förankrad grund och de beskrivs utförligare i teoriavsnittet. I en svensk kontext är salafism i stort och salafistisk jihadism i synnerhet till hög grad ett ostuderat fenomen, varvid framförallt utländsk forskning har använts. Detsamma gäller också myndighetsrapporter, där materialet i huvudsak har inhämtats från olika utländska myndigheter.

Offentliga dokument, så som förundersökningsprotokoll, domar och omprövningsbeslut från Skatteverket har också utgjort ett värdefullt material i studien. Framförallt för att beskriva kopplingar och tillvägagångssätt mellan och av individer i de salafistiska och salafist-jihadistiska miljöerna. Även offentliga avtryck i sociala medier har varit användbara för studien. Hundratals videos av svenska salafistiska predikanter har analyserats.

²⁰⁰ Bill Gillham. "Forskningsintervjun – Tekniker och genomförande." Studentlitteratur (2008)

²⁰¹ Martyn Denscombe. "Forskningshandboken". Studentlitteratur, 2016, s. 136

Ovanstående material har till viss del analyserats utifrån den kvalitativa textanalysens principer om systematiserande undersökningar.²⁰² Det har framförallt gällt de budskap som förmedlats av svenska salafister. De har dels syftat till att klargöra tankestrukturer hos de studerade aktörerna, där deras budskap förstås genom det salafistiska ramverket, dels genom att klassificera innehållet i budskapen genom att placera innehållet under en lämplig sammanfattande rubrik.²⁰³ Det har särskilt gällt de budskap som utmanar demokratiska fri- och rättigheter.

Mot bakgrund av att salafistisk jihadism i en svensk kontext till stor del varit ett ostuderat fenomen har uppgifter publicerade i media utgjort viktigt material för studien. I sammanhanget bör Per Gudmundssons och Magnus Sandelins tidiga engagemang i frågan särskilt nämnas, men också Niklas Orrenius granskningar av salafist-jihadistiska miljöer i Sverige. Deras arbete visar på vikten av fri journalistik, särskilt i en fråga som både akademi och myndigheter brustit i att belysa.

3.5 Källkritik

Studiens material ställer krav på källkritik. Källkritik är avgörande att tillämpa speciellt då intervjuer gjorts för att säkerställa största möjliga anonymitet. Enligt traditionella källkritiska metoder bedöms trovärdigheten i relation till tillförlitlighet och relevans baserat på fyra kriterier: äkthet, tidssamband, oberoende och tendensfrihet.²⁰⁴ Äktheten ställer krav på att källmaterialet inte har förfälskats utan att det som berättas de facto har producerats vid den tidpunkt, i det sammanhang och av den eller de personer som anges. Tidsamband innebär att ju längre tid som förflyter mellan händelsen och dess nedtecknande desto större sannolikhet för minnesfel. Oberoendet fäster uppmärksamheten på tre aspekter: (1) möjligheterna att bekräfta berättelsen; (2) avståndet mellan berättare och berättelse; samt (3) berättarens grad av oberoende. Den sista beståndsdel, tendens, tar sikte på om berättaren – källans ursprung – har ett intresse av att återge en icke-korrekt, avsiktlig berättelse om verkligheten.²⁰⁵

I relation till äkthet är respondenterna utbildade experter och yrkesutövare inom området med mångårig erfarenhet och specifikt ansvar för frågeställningarna som omfattas av denna rapport. När det gäller tidssamband så omfattar de flesta intervjuer skeende som skett över de senaste par år fram till nutid. Självfallet förändras uppfattningar och lägesbild av dynamiska skeenden i närområden. Dock bör deras utsagor vara kumulativ erfarenhet över längre tid. Även trovärdighet av källorna har underbyggts av andra parallellt liknande men oberoende erfarenheter. Dessa intervjuer har haft nästan daglig kontakt med

²⁰² Kvale 1997:13 i Esiasson et al. "Metodpraktikan – Konsten att studera samhälle individ och marknad".

²⁰³ Ibid.

²⁰⁴ Torsten Thurén, *Källkritik*. (Stockholm: Liber AB, 2005)

²⁰⁵ Kvale 1997:13 i Esiasson et al. "Metodpraktikan – Konsten att studera samhälle individ och marknad".

målgruppen för denna studie. I frågan om tendensfrihet har källorna som myndighetsutövare intresse av att göra professionella bedömningar.

Andra faktorer som man bör ta hänsyn till är urvalet, tolkningen och sannolikheten. När urvalet gjordes existerade inga förutfattande åsikter hur respondenterna skulle besvara frågeställningarna. Parallellt underbyggdes slutresultatet av intervjuerna av just lägesbild som gjordes separat. När det gäller tolkningen av intervjuer så är denna rapport tydlig med att intervjuer gjorts med ett selektivt urval. Det finns givetvis även andra bilder av verkligheten som beror på de kontaktytor man har inom olika områden. Det bör betonas att selektiviteten och fokus i rapporten är snävt begränsad till frågeställningar om upplevd påverkan och problemställningar.

När det gäller anonymitet är trovärdigheten fortfarande hög då olika forskare fått snarlika resultat oberoende av varandra. Deras yrkesutövande handlar om bedömningar och professionalitet och de ansågs vara mer ärliga i sitt svar då intervjuer gjordes i högsta mån under anonymitet.

Avseende uppgifter från media så kommer de från en variation av utgivare: tv, radio, tidningar och bloggar, som kan benämnas som så kallad traditionell media. Materialet utgörs i huvudsak av nyhetsartiklar och reportage, men även av ledartexter. Här skulle kriteriet om oberoende kunna ifrågasättas då ledartexter ofta är tesdrivna. När det gäller detta material är det dock från etablerad media och ledartexternas påståenden har belagts med kontrollerbar fakta. Detsamma gäller också bloggar som kan anses falla utanför traditionell media, men då sådan media länge dröjde med att belysa frågan om salafism så var det framförallt enskilda journalister som granskade dessa miljöer på sina bloggar.

Slutligen har också ett seminarium anordnats med representanter från akademien, Polisen och journalister som under flertalet år skrivit om salafistiska jihadistiska miljöer i Sverige. Syftet med seminariet var att erhålla deras bild av framväxten av salafistisk jihadism, från mitten av 1990-talet fram till idag. Seminariet hölls under så kallade Chatam House Rules²⁰⁶, där författarna hade tillåtelse att använda materialet som deltagarna delade med sig, men inte tala om identiteten på den som lämnade materialet eller på andra deltagare. Även i detta sammanhang är givetvis källkritik viktigt.

3.6 Etiska överväganden

Inför påbörjan har studien genomgått granskning av Försvarshögskolans Forsknings- och utbildningsnämnd samt den regionala etikprövningsnämnden i Stockholm, båda med tillfredställande resultat. Studien har följt de av Vetenskapsrådet angivna forskningsetiska principerna, dvs. informationskrav, samtyckeskrav, konfidentialitetskrav, samt nyttjandekrav.²⁰⁷

²⁰⁶ "Chatam House Rules" <https://www.chathamhouse.org/chatham-house-rule>

²⁰⁷ Göteborgs Universitet. "Forskningsetiska principer"

https://www.gu.se/digitalAssets/1268/1268494_forskningsetiska_principer_2002.pdf sid 9-15

De etiska övervägandena berör två aspekter. Dels studiens respondenter och dels de salafistiska och salafist-jihadistiska miljöer som studien beskriver. Avseende det förstnämnda så finns det, som nämnts ovan, en uppenbar känslighet och en potentiell risk för respondenterna att delta i studien, då det riskerar att försvåra deras lokala arbete. Vidare har också ett antal av informanterna säkerhetsklassade tjänster. Till det ska också läggas att studien beskriver miljöer med, i vissa fall, ett dokumenterat våldskapital. Mot bakgrund av ovanstående har respondenterna blivit lovade mesta möjliga anonymitet.

Inför intervjutillfället har de erhållit information om att deltagandet är frivilligt och att de när som helst kunde avbryta sitt deltagande. Vidare blev de informerade om att resultaten från intervjuerna skulle ske i sådan form att ingen enskild individ kunde identifieras.

Den andra aspekten berör de svenska salafistiska miljöer som studien redogör för. I samband med det kan det förekomma att fall beskrivs där individer förekommer. I de fall där det förekommer personuppgifter finns dessa redan publicerade i media och är offentligt tillgängliga. När fallen beskrivs kommer inga personuppgifter som inte redan är offentligt tillgängliga att publiceras. När det gäller beskrivningar av sociala medier är materialet öppet och tillgängligt för allmänheten och kräver inte inloggning eller medlemskap.

4. Svenska salafist-jihadistiska miljöer och omgärdande element

4.1 Introduktion

Detta kapitel beskriver hur salafist-jihadistiska miljöer har utvecklats i Sverige sedan början av 1990-talet. Utgångspunkten har varit att fokusera på våldsbejakande individer och miljöer. Som illustreras av kapitlet finns omfattande personliga kopplingar mellan våldsbejakande element och salafistiska predikanter. Det är nödvändigt att förstå hur dessa kopplingar ser ut och har formats över tid.

För salafistiska muslimer är predikan och föreläsningar av salafistiska lärda och imamer avgörande för att visa dem den raka vägen med moralisk vägledning hur man lever ett liv som 'sann muslim' i Sverige.²⁰⁸ Predikanter och föreläsare fokuserar på att övertyga andra att anamma salafismen genom exempelvis da'wa. Dessa predikanter och föreläsare är organiserade i icke-hierarkiska, decentraliserade nätverk som mobiliseras genom personliga kontakter.²⁰⁹ Varje salafistisk predikant har med sig sina sociala nätverk som ibland sträcker sig transnationellt.²¹⁰ Forskning har visat att salafister ofta är goda föreläsare då de är lättillgängliga, entusiastiska, föreläser på både arabiska och hemspråk och har en utpräglad stil och humor som går hem hos ungdomar.²¹¹ Deras karismatiska ledarskap är nyckeln till att samla följare till salafismen.

Genomgången nedan visar att det är en relativt liten skara av predikanter som rör sig i och omkring dessa miljöer. På många sätt verkar de delvis oberoende varandra trots att de tidvis åker runt tillsammans och har liknats vid att vara "handelsresande i salafism." Som Magnus Sandelin har uttryckt det: "Det handlar om en handfull personer med säte i städer som Göteborg, Malmö, Stockholm och Gävle som besöker varandras temadagar, kurser, konvent och gudstjänster. Budskapen de förmedlar under framträdandena brukar vara av teologisk karaktär, mycket konservativa, men sällan öppet våldsbejakande."²¹² Studien drar därmed inte en kausal linje mellan dessa predikanter och våldsriktad salafism. Däremot visar dessa personkopplingar att de förekommer i problematiska miljöer.

²⁰⁸ Martijn de Koning, "How Should I Live as a 'True Muslim? Regimes of Living among Dutch Muslims in the Salafi Movement", *Etnofoor*, Vol.25, No.2 (2013): sid.53-72.

²⁰⁹ Zoltan Pall and Martijn de Koning, "Being and Belonging in Transnational Salafism", *Journal of Muslims in Europe*, Vol.16 (2017): sid.76-103.

²¹⁰ Ibid sid.76-103.

²¹¹ C.S. van Nassau, "Salafistische moskeeorganisaties in Nederland: markt en competitieve voordelen nader onderzocht" (Ministerie van Veiligheid en Justitie, October 2017).

²¹² Magnus Sandelin. "Vad vet vi om islamistiska terrornätverk i Sverige?", *Timbro, maj 2018*. <https://timbro.se/app/uploads/2018/05/vad-vet-vi-om-islamistiska-terrornatverk-i-sverige.pdf>

Bilden ovan är en samlingsbild av flera i den lilla skara salafistiska predikanter som förekommer i ett arrangemang organiserat av Sveriges Förenade Muslimer (SFM) i Göteborg. På bilden visas från vänster: SMS-Bilal (Malmö), Kajs Atallah, utländsk gäst, Abu Muadh (Halmstad/Göteborg), Abu Raad (Gävle), utländsk gäst, Fekri Hamad (Västerås), Abu Zamzam (Göteborg), utländsk gäst och Abu Talal (Göteborg).

Detta kapitel är strukturerat efter två huvudsakliga geografiska områden, ett västkust- och ett östkustbälte. Västkustbältet omfattar Malmö, Landskrona, Lund, Hässleholm, Halmstad, Falkenberg, Göteborg, Borås, och Uddevalla. I östkustbältet ingår Stockholm, Örebro, Gävle, Eskilstuna samt norra Sverige. Därtill ges också en beskrivning av individer som rest från Sverige för att ansluta sig till terrorgrupper i Syrien och Irak.

4.2 Östkustbältet

4.2.1 Stockholm

De takfir-salafistiska miljöerna i Stockholm har växt fram på 1990-talet med stark koppling till konflikterna i Nordafrika och främst inbördeskriget i Algeriet mellan regimen och algeriska terrororganisationen *Groupe Islamique Armé* (GIA). Konflikten ledde till att takfir-jihadistiska ledare från Nordafrika sökte sin tillflykt i ett flertal EU-länder och skapade ett pärlband av ledare, sympatisörer och infrastruktur som sträckte sig från Spanien i söder, genom Frankrike, Belgien, Nederländerna och upp genom Danmark och Sverige i norr.

En av personerna som utvecklade och påverkade det nordafrikanska nätverket i Sverige var Said Mansour, en marockansk jihadist, som redan 1983 sökte sin tillflykt till Danmark och etablerade förbindelser till ett stort terroristnätverk.²¹³ Mansours omfattande nätverk kunde kopplas till Sheikh Omar Abdul Rahman,

²¹³ Morten Skjoldager, *Truslen Indefra* (Köpenhamn: Lindhardt og Ringhof, 2009).

ledare för egyptiska jihadistgruppen *al-Jama'a al-Islamiyya*, samt al-Qaidas ledare Ayman al-Zawahiri.

Med Köpenhamn som bas etablerade Mansour en förlagsverksamhet, *al-Nur Islamic Information*, som distribuerade extremismmaterial i Europa och Mellanöstern.²¹⁴ År 2007 åtalades och dömdes Mansour för uppmaning till terrorbrott då han distribuerat propagandamaterial för al-Qaida. Man fann i husrannsakan 3000 cd-skivor med extremistiska brandtal av Abu Musab al-Zarqawi (ledare av al-Qaida i Irak) och Abu Qatada (mer känd som Bin Ladens 'ambassadör' i Europa).²¹⁵ Mansour faciliterade även resor till Irak för Mohammed Moumou, en av fyra ledande frontfigurer inom Stockholms nordafrikanska nätverk.

Veteraner från Brandbergen

Mycket av den takfir-salafistiska miljöns verksamhet kretsade kring en numera nedlagd lägenhetsmoské i Brandbergen söder om Stockholm. Predikningarna i moskén leddes av Abu Khalid och Abu Ismail inför ett trettiotal anhängare.²¹⁶

Två ledargestalter inom Brandbergenmoskén var Mohammed Moumou och en man som i media benämns "Abu Omar", två veteraner som varit centrala för radikaliserings, rekrytering och koordinering.

Mohammed Moumou var en högt uppsatt jihadistledare inte bara i kretsarna kring Brandbergen utan också inom det nordafrikanska nätverket eftersom han varit medgrundare till den marockanska jihadiströrelsen *Groupe Islamique Combattant Marocain* (GICM), samt ansvarig för att GIAs nyhetsbrev *Nusraat Al-Ansar* flyttade sin postadress från Storbritannien till Brandbergenmoskén. Redaktör för *Nusraat Al-Ansar* i Storbritannien var Abu Qatada som ansågs vara den andlige ledaren för al-Qaida i Europa.²¹⁷ Tentaklarna in i detta nätverk påvisar hur viktiga dessa salafist-jihadistiska nätverk var i Stockholm.

Den ansvariga *Nusraat Al-Ansar* distributören i Sverige Abdelkarim Denesh, som var algerisk medborgare med svenskt upphållstillstånd, var efterlyst av franska myndigheter misstänkt för delaktighet i terrorattentat mot Paris tunnelbanan 1995.²¹⁸ Även Moumou blev 1995 förhörd av SÄPO om terrordådet i Paris.

Mohammed Moumous centrala ledarskapsroll kan härledas till hans veteranstatus inom jihadistkretsar framförallt eftersom han etablerat nära kontakt med al-Qaidas ledarskap under 1996 då han genomgick omfattande utbildning i terroristorganisationens träningsläger i Khalden, Afghanistan. En martyrbiografi över Moumou hävdar att han tränades av al-Qaida-ledaren Abu

²¹⁴ "Ung terrormistänkt hjälpte Said Mansour", *Politiken*, 20 december 2006.

²¹⁵ "Said Mansour mister statsborgerskap efter terrordom", *Jyllandsposten*, 1 juli 2015.

²¹⁶ Intervju med salafister, juni 2018

²¹⁷ Anne Speckhard, "Another Face of Abu Qatada Speaking on the Principle of Terrorism", 14 februari 2018. <http://www.icsve.org/research-reports/another-face-of-abu-qatada-speaking-on-the-principle-of-terrorism/>

²¹⁸ Franska myndigheter en internationell arresteringsorder när svenska myndigheter tvingades släppa Denesh i brist på tillräcklig bevisning.

Zubayda medan Ibn al-Shaykh al-Libi var emir över Khaldens träningsläger.²¹⁹ Under sin tid med al-Qaida fick Moumou sitt täcknamn Abu Qaswara al-Maghribi. Efter att Moumou återvände till Europa efter något år var det tydligt att SÄPO blev alltmer fokuserade på hans aktiviteter, speciellt efter 2001.

Efter 11 september 2001 sökte Moumou sin tillflykt i Iran där många al-Qaida medlemmar sökte skydd men han återvände snabbt tillbaka till Stockholm. Efter Madrid-bombningarna i mars 2004 hade SÄPO ett frivilligt samtal med Moumou, dock utan vidare åtgärd. Kort därefter arresterades Moumou av danska myndigheter då marockanska myndigheter utfärdat en internationell arresteringsorder på Moumou misstänkt för delaktighet i tolv simultana självmordsattacker i Casablanca 16 maj 2003.²²⁰ Återigen släpptes han i brist på bevis.

Moumous status inom höga al-Qaida-kretsar etablerades genom hans nära band till Abu Musab al-Zarqawi, ledare för *Tanzim Qaidat al-Jihad fi Bilad al-Rafidayn* (al-Qaida i Irak). Kontakterna etablerades 1999-2000 då Zarqawi skapat ett terrorträningsläger i Herat som fokuserade på terrorplanering och uppbyggnad av terrornätverk i Europa med fokus på Tyskland och Italien. Al-Zarqawis kopplingar till den kurdiska terrororganisationen Ansar al-Islam som opererade i norra Irak i ett område på gränsen mellan irakiska och iranska Kurdistan hade stor betydelse för Moumou.

Ledaren för *Ansar al-Islam*, Najmuddin Faraj Ahmad, mer känd som Mullah Krekar, hade anlänt till Norge som kvotflykting från norra Irak 1991.²²¹ Irakiska myndigheter begärde Mullah Krekar utlämnad efter en serie terrordåd mot kurdiska PUK-partiet och anklagade honom för att finansiera och organisera terrordåd från Norge. Ett av dessa terrordåd riktades mot de USA-stödda kurdiska partiernas PUK och KDP kontor i Erbil som utsattes för självmordsbombare den 1 februari 2004. Över 115 personer dog och 200 skadades vid attentatet.

Terroroperationen i Erbil finansierades av imamen Ali Berzenghi i samråd med Malmöbon Ferman Abdullah, båda anhängare av *Ansar al-Islam/Ansar al-Sunnah*.²²² Detta par dömdes till fängelse för förberedelse till terroristbrott och för att ha samlat in och skickat totalt 1.3 miljoner kronor till Irak vid sju tillfällen under 2004. Efter avtjänat fängelsestraff 2007 flyttade Ali Berzenghi till Stockholm och blev en framstående ledargestalt inom extremistkretsar i Järvaområdet. Detta bekräftas av domstolsbeslut som fastställt att Berzenghi ska

²¹⁹ Per Gudmundson. "Ny martyrbioografi över Mohamed Moumou" 12 december 2011 <http://gudmundson.blogspot.com/2011/12/ny-martyrbioografi-over-mohamed-moumou.html>

²²⁰ Morten Skjoldager, *Syv år for PET: Jakob Scharfs tid* (Köpenhamn: people's Press, 2017).

²²¹ Mullah Krekar, *Med Egne Ord* (Aschehoug, 2004).

²²² Olle Lönnaeus, Niklas Orrenius och Erik Magnusson, "Kiosken var en terrorbank", *Sydsvenskan*, 12 februari 2006.

ha anmälningsplikt mellan 2008-2011 och igen 2015 framåt.²²³ Berzenghi ledde då studiecirklar om islam under namnet ”Shaykh Abu Aisha”.²²⁴

Dessa överlappande kontakter centrerade kring Brandbergen moskén och Muhammed Moumou med en liten krets av nyckelpersoner som i sin tur hade internationella förgreningar till Mullah Krekar och *Ansar al-Islam*, danska Said Mansour med sitt nordafrikanska nätverk. Till detta kommer parallella kopplingar till al-Qaida, och uppborrade kanaler till Abu Musab al-Zarqawis terrorstrukturer inom Irak som opererade mot USA-ledda styrkor efter invasionen av Irak. Framförallt Moumous nära band till Zarqawi och konfliktutvecklingen i Irak blev avgörande för var Brandbergskretsarna riktade sitt fokus.

Moumou själv begav sig till Irak i maj 2006 och anslöt sig till al-Qaida i Irak. Efter Zarqawis död i juni 2006 tillsattes han som andreman inom al-Qaida i Irak som leddes av Abu Ayyub al-Masri. I den rollen ansvarade Moumou för terrorverksamhet i norra Irak och al-Qaida i Iraks externa operationer som insmuggling av nya terrorrekryter till norra Irak.²²⁵ För insmugglingsverksamheten hade Moumou hjälp av en annan inom kretsarna kring Brandbergen: Ahmed Essafri.²²⁶ 2008 dömdes Essafri av marockansk domstol för att ha ingått i en 27-mans terroristenhet som rekryterade frivilliga jihadister till Irakkonflikten.

Moumou fördes upp på FN:s terrorlista i december 2006. På FN-listan uppgavs hans adress på den hemadress där hans nära vän ”Abu Omar” bodde. Moumou återvände aldrig till Sverige och prioriterades av amerikanska militärstyrkor som lokaliserade och dödade honom i Mosul den 5 oktober 2008. Moumou efterlämnade en 13-årig son (”Lill-Moumou”) som omhändertogs tre år senare efter utredning av både kriminalpolisen och socialtjänsten vars utredningar visade att sonen befann sig i kriminell miljö och riskerades rekryteras till krigstjänst (jihad) i utlandet.²²⁷ En av anledningarna var att ”Lill-Moumou” bodde tillsammans med en av de 200 våldsbejakande islamisterna som SÄPO presenterade i rapporten ”Våldsbejakande islamistisk extremism (2010).²²⁸ Denna person var en 50-årig extremist från Spånga som i sin tur var affärskompanjon med Abu Omar.²²⁹

”Lill-Moumou” figurerade några år senare i terrorsammanhang då han åtalades tillsammans med en IS-rekryt för omfattande momsbedrägerimål.²³⁰ Han greps

²²³ Per Gudmundson avslöjade det på sin blogg ”Ali Berzengi får anmälningsplikt hos polis – vad säger Mehmet Kaplan”, 20 maj 2015.

²²⁴ Magnus Sandelin, ”Flera terrorsympatisörer föreläser i Sverige”
<http://www.gothiaprotection.se/nyheter/terrorforelasare-i-sverige/>

²²⁵ Brian Fishman, ”Al Qaeda in Iraq’s Swedish Connections”, *Foreign Policy*, 13 december 2010.

²²⁶ ”Terrorist linked to Stockholm mosque”, *The Local*, 16 oktober 2008
<https://www.thelocal.se/20081016/14998>

²²⁷ Per Gudmundson. ”Mohammed Moummous son omhändertagen”. 4 augusti 2012
<http://gudmundson.blogspot.com/2012/08/mohamed-moummous-son-omhandertagen.html>

²²⁸ Gösta Hultén, ”16-åring inläst av Säpo i förebyggande syfte”, *Göteborgsposten*, 4 augusti 2012.

²²⁹ Intervju med polis, maj 2018.

²³⁰ Lasse Wierup, ”Momsfusket ger nätverk miljoner”, *Dagens Nyheter*, 12 april 2016.

även av myndigheter i Turkiet i augusti 2015 då man misstänkte att han passerat gränsen från IS-kontrollerade områden.²³¹

En annan individ som tillhörde källarmoskén i Brandbergen var Anna Sundberg och hennes make Said Arif.²³² Sundberg låg bakom det tidiga internet-forumet Sinbad, som samlade många av de radikala individerna vid den här tiden (vid sidan av Noor-forumet som drevs av Abu Al-Suedi och Mirsad Bektasevic).²³³

Maken Said Arif hade deltagit i både al-Qaidas träningsläger i Afghanistan i slutet av 1990-talet samt med den tjetjenska gerillan i början av 2000-talet. Efter att ha fängslats i Syrien överfördes Arif till fransk domstol där han åtalades och dömdes för terrorplaner mot Eiffeltornet och bombdåd mot andra måltavlor i Paris under 2002. Arif hade kontakt med Abu Musab al-Zarqawi och hans nätverk under hans tid i Pankisidalen i Georgien där många al-Qaida medlemmar sökt tillflykt efter USA:s invasion av Afghanistan 2001.²³⁴ Arif deltog i ett stort terrornätverk och fanns i utredningen om terrorplaner mot julmarknaden i Strasbourg på nyårsafton 2000.²³⁵ När Moumou dog 2008 var Anna Sundberg den som informerade Moumous änka om nyheten. Anna Sundbergs son Anas vittnade även att Mehdi Ghezali besökte Brandbergen efter hans tid på Guantanamo.²³⁶

Brandbergenmoskéns kretsar involverade även svensklibanesen Oussama Kassir, en rekryt som radikaliserats på Österåkersanstalten²³⁷ och som tränats i al-Qaida träningsläger i Pakistan,²³⁸ vilken utvecklade omfattande kontakter till den framstående hatpredikanten Abu Hamza al-Masri vid Finsbury Park i London. På uppmaning av Abu Hamza reste Kassir till Bly, Oregon, där han instruerats skapa ett träningsläger för jihadister i USA. Efter misslyckade försök återvände Kassir till Bandhagen i Stockholm och 2002 slog SÄPO till mot Kassirs lägenhet där man utöver vapen fann en stor mängd CD-skivor med våldsbejakande material samt amerikanska dollar till ett värde av SEK 65 000 kronor. Tillslaget ledde till att Kassir dömdes till grovt vapenbrott.²³⁹

Mellan perioden 2001 till december 2005 etablerade Kassir sex olika hemsidor som innehöll jihadistiskt propagandamaterial och två terroristmanualer: ”*The Mujahideen Explosives Handbook*” och ”*The Mujahideen Poisons Handbook*.”²⁴⁰ I december 2005 arresterades Kassir i Prag då hans flyg

²³¹ Lina Lund, ”Gripne svensken förnekar koppling till terrorister”, *Dagens Nyheter*, 31 december 2015.

²³² Anna Sundberg & Jesper Huor, *Älskade Terrorist: 16 år med militanta islamister* (Stockholm: Norstedts, 2016).

²³³ Intervju med salafister, juni 2018

²³⁴ Craig Smith, ”French court sentences 25 Islamic extremists”, *International Herald Tribune*, 14 juni 2006.

²³⁵ Per Gudmundson, ”Ska Frankrikes mest erfarna jihadist återförenas med sin svenska familj”, *Svenska Dagbladet*, februari 2012.

²³⁶ Anna Sundström och Jesper Hour, *Älskade Terrorist*, (Norstedts, 2016): sidan 230.

²³⁷ Roland Johansson, ”Jag älskar Bin Laden”, *Aftonbladet*, 14 april 2009.

²³⁸ FBI, ”Swedish Citizen Oussama Kassir Found Guilty of Providing Material Support to al Qaeda”, 12 maj 2009

<https://archives.fbi.gov/archives/newyork/press-releases/2009/nyfoo51209.htm>

²³⁹ Kassem Hamadé, ”Från lyxliv till fängelse”, 13 maj 2009.

²⁴⁰ United States Attorney Southern District of New York, ”Al Qaeda Supporter and Organizer of Jihad Training Camp in Oregon Sentenced in Manhattan Federal Court to Life in Prison”, 15 september 2009.

mellanlandade på väg till Beirut. Han utlämnades till USA i september 2007 och dömdes till livstids fängelse för etablering av terrorträningläger i Bly och för att ha drivit ett antal hemsidor med terrorrelaterat material.

Efter bortfallet av flertalet ledare från Brandbergenmoskén trädde "Abu Omar" fram som tongivande ledarfigur, som veteran förenade han den äldre nordafrikanska kontingenten i Sverige med en yngre generation extremister.

"Abu Omar"

En av Muhammed Moumous närmaste inom Brandbergenmiljön var svenskmarockanen Abu Omar som anses vara "mytomspunnen i den extremistiska miljön."²⁴¹ Enligt tidigare källor inom underrättelsetjänsten är Abu Omar en av flera nyckelpersoner som radikaliserar, rekryterar och finansierar extremistisk verksamhet. Som "radikaliseringmäklare" är Abu Omar välkänd inom internationella extremistmiljöer tillika västerländska underrättelsetjänster på grund av sitt mångåriga engagemang och internationella kontaktnät som utvecklas genom åren.²⁴²

Abu Omar har figurerat framträdande i tre olika terrorutredningssammanhang. Förutom sin nära koppling till resterande Moumou-familjen figurerade Abu Omar första gången i samband med att Mumbai-terroristen David Headley planerade en terrorattack på tidningen Jyllands-Posten i Köpenhamn 2009. Headley som utfört förrekonosering av terrormålen i Mumbai 2008 åt pakistanska Lashkar-e-Taiba. Deras attackteam fokuserade senare på Jyllands-Posten som måltavla och hade blivit rekommenderad att ta kontakt med Abu Omar i Stockholm av Ilyas Kashmiri, en senior ledare inom al-Qaida och ledare över pakistanska *Harkat-ul-Jihad al-Islami* (HUJI). Anledningen för kontakt var att Kashmiri ansåg att Abu Omar kunde hjälpa till med logistik och identifiering av lämpliga individer i utförandet av terrorattacken mot Jyllands-Posten.²⁴³

Efter att Headley reste till Stockholm och fick kontakt med Abu Omar avböjde han medverkan i terrorplaneringen eftersom Abu Omar ansåg att han var konstant övervakad av SÄPO.²⁴⁴ Headley blev kort därefter arresterad, åtalad och dömd för terrorism i Chicago.

Den andra gången Abu Omar uppmärksammades av säkerhetsmyndigheter var hösten/vintern 2010 då både SÄPO och danska PET övervakade fyra svenskar i en lägenhet i Järfälla. Dessa fyra Stockholmsbaserade terrorister avsåg att planera en resa till Köpenhamn för att med k-pist, pistol och kniv samt 200 buntband storma Jyllands-Postens redaktion för att döda så många som möjligt.²⁴⁵ Det troligaste scenariot för attacken var att man skulle beväpnade

²⁴¹ Bo-Göran Bodin, Axel Gordh Humlesjö och Ida Andersson. "Terroristen som radikaliserades i Sverige", *SVT*, 30 november 2016.

<https://www.svt.se/nyheter/inrikes/terroristen-som-radikaliserades-i-sverige-1>

²⁴² Intervju med tidigare medarbetare inom svenska militära underrättelsetjänsten, mars 2018.

²⁴³ Morten Skjoldager, *Syv år for PET: Jakob Scharfs tid* (Köpenhamn: People's Press, 2017).

²⁴⁴ Ibid.

²⁴⁵ En av författarna var närvarande vid rättegången i Köpenhamn 2012.

storma Jyllands-Posten samma dag som kronprins Fredrik skulle dela ut ett pris i foajén.²⁴⁶

En av dessa terrorister var Munir Awad bosatt i Spånga som vid två tillfällen arresterats utomlands på väg till terrorkonflikter. Vid första tillfället i januari 2007 greps Awad på gränsen mellan Kenya och Somalia tillsammans med 40 personer som stred för Islamiska Domstolarna. Andra gången greps Awad med sin hustru och son tillsammans med tidigare Guantanamo-fånge Mehdi Ghezali i byn Dera Ghhazi Khan i Pakistan.²⁴⁷

En annan av de fyra svenskarna, Mounir Dhahri, tog sig till Miranshah i Waziristan i Pakistan, en ökad plats där ett al-Qaida terrorträningsläger var beläget. Han återvände via Bryssel i november 2010 där en av medhjälparna, svensktunisiern Zahlouti, hämtade upp Dhahri och de körde gemensamt norrut via Köpenhamn till Stockholm.²⁴⁸ Med sig hade Mounir Dhahri en sanktionering från al-Qaidas högsta ledarskap genom Abu Yahya al-Libi, den tredje högste ledaren inom al-Qaida.²⁴⁹

De fyra svenska terroristerna arresterades av dansk säkerhetstjänst i Köpenhamn 29 december 2010. Alla dömdes till tolv års fängelse och innan de överfördes till Sverige för att avtjäna sina straff upptäckte åklagarmyndigheten att en av dem, Omar Abdalla Aboelazm, använde tiden i förvar att planera nya terroråd. Bland annat hade Aboelazm gömt bombrecept i sin cell och gjort en potentiell terrormålslista över danska politiker från Dansk Folkeparti samt en kartöversikt över "S-tognätet" i Köpenhamn.²⁵⁰

Under rättegången med de fyra terroristerna så framkom det att de kontaktat Abu Omar vid flertalet tillfällen innan avresan för att diskutera finansiering. Enligt hemlig avlyssning framkom det att Abu Omar påstods ha sponsrat cellen med 190 000 kronor. Vid arresteringen i Köpenhamn påträffades en närliggande summa kontanter i amerikanska dollar.²⁵¹ Dels var det tydligt att Zahlouti sympatiserade starkt med GIA likt de seniora ledarna i Brandbergenmoskén. Samtliga fyra inblandade kommer att släppas i slutet av 2018.²⁵²

Tredje gången Abu Omar uppmärksammades i ett annat terrorsammanhang rörde SVT:s *Uppdrag Granskning* avslöjanden där det framgick att Mohammed Belkaid från Märsta, en av IS-terroristerna som styrde terrorådet i Paris i november 2015 samt i Bryssel i mars 2016, hade arbetat som praktikant i Abu Omars skinn- och möbelaffärer i Gamla Stan i Stockholm. Vidare ska flera

²⁴⁶ "Kronprins Frederik skulle bli terroroffer", *Kvällsposten*, 14 april 2012.

²⁴⁷ Kriminalassistent Finn Månsson, "Forsøg på terror mod Jyllands-Posten, Politikens Hus i Kobenhavn", *Dansk Kriminalreportage 2016* (Köpenhamn: Lindhardt og Ringhof Forlag A/S, 2017): p.11.

²⁴⁸ Framkom under rättegången i Köpenhamn, 2012.

²⁴⁹ Finn Månsson, *op.cit.* (2017): p.35.

²⁵⁰ "Anklager: Planlagde ny terror fra cellen", *Ekstrabladet*, 18 april 2012.

²⁵¹ Finn Månsson, *op.cit.* (2017): p.35.

²⁵² "Terrorforsker bekymret: Dømte for terrorforsøg mod JP snart på fri fod", *Berlingske*, 17 april 2018.

<https://www.b.dk/nationalt/terrorforsker-bekymret-doemte-for-terrorforsog-mod-jp-snart-paa-fri-fod>

svenskar som rest för att ansluta sig till terrorgrupper i Irak och Syrien varit skrivna på samma adress som Abu Omar.²⁵³

Avslutningsvis dök även Abu Omar upp i terrorutredningen av Rahmat Akilov och terrordådet på Drottninggatan i april 2017. Enligt uppgift var Akilov skriven på en adress i centrala Stockholm vilken också förekommit i en polisutredning om misstänkt terrorfinansiering och ekonomisk brottslighet. Ett av bolagen i polisutredningen använde även en annan adress i Stockholm – en adress som också använts av Abu Omar.

Många tunga namn inom extremistmiljöer samlades runt ledarna i Brandbergenmoskén. Dessa tongivande ledare var en liten krets men med stort inflytande och internationella nätverk. Brandbergenmoskéns roll har skiftat genom åren och tynat ut då de flesta aktiva ingår i olika överlappande nätverk av kretsar. Vad som varit utmärkande är att individer som kretsade kring Brandbergen ofta var hårdföra element som förenades genom kriminella upplägg och var självfinansierade genom ekobrott, häleri och annan kriminalitet.

Järvafältet med Rinkeby, Tensta och Husby

Ett parallellt nätverk som växt fram sedan mitten av 1990-talet är lokaliserat i Rinkeby och fokuserat på den somaliska diasporan. Ett starkt skäl till att våldsbejakande extremism växt sig stark i Rinkeby har varit närvaron av populära och tongivande imamer som Fuad Mohammed Qalaf (även känd som Fouad Shangole) som anlände till Sverige 1992 och tillhörde senare toppskiktet inom somaliska al-Shabaab.²⁵⁴

Shangole predikade som imam i Rinkebymoskén i 12 år och var relativt öppen med sin extremistiska hållning och sympati för al-Qaida. En möjlig anledning varför det var få som opponerade sig var att många hade släktingar kvar i al-Shabaab-kontrollerade områden och var därmed rädda för repressalier. Enligt Ibrahim Bouraleh, vid Islamiska Förbundet i Järva, var Shangole en ”stark man som inte ville ha integration i Sverige.”²⁵⁵ Shangole fokuserade på insamlingar av pengar och rekrytering av ungdomar till Islamiska Domstolarna och senare även till al-Shabaab. Han var även mycket aktiv föreläsare vid Bellevuemoskén i Göteborg.

Shangole var verksam vid Rinkebymoskén fram till 2004 då han flyttade tillbaka till Somalia för att leda al-Shabaabs utveckling. Hans närvaro var en viktig faktor som underlättade för rekrytering till al-Shabaab.²⁵⁶ Inom al-Shabaabs högsta ledning gjorde Shangole ”sig känd som en brutal och hänsynslös tillämpare av de strängaste sharialagarna och bland annat utdelat dödsstraff till en 13-årig

²⁵³ ”Abu Omar – rekryteraren som Säpo jagat i 15 år”, *SVT Nyheter*, 30 november 2009.

²⁵⁴ Hanna Sistik, ”Så värvas svenskar till Al Shabaab”, *Fokus*, 8 oktober 2010.

²⁵⁵ Tormod Strand, Runar Henrik Jorstad och Jorund Hessevik, ”Dere kommer ikke til paradiset”, *NRK*, 26 mars 2011.

²⁵⁶ Lorenzo Vidino, Raffaello Pantucci och Evan Kohlmann, ”Bringing Global Jihad to the Horn of Africa: al Shabaab Western Fighters, and the Sacralization of the Somali Conflict”, *African Security*, Vol.3 (2010): p.227.

flicka som blivit våldtagen.”²⁵⁷ Efter att Shangole lämnat Sverige var han också tydlig i sitt budskap och uppmaning till somalier i exil:

*”Jag ber alla muslimer i västerlandet om två saker. Först, att ansluta till Jihad för att skydda landet från en yttre fiende. Jihad betyder försvar för den islamiska religionen och kamp mot korsfararna. I andra hand, att flytta barnen från de otrognas länder. Det är den yttersta förlusten att leva i ett icke-muslimskt land. Också ber jag om att ställa egendomar till förfogande för islams försvar.”*²⁵⁸

Rekryteringen till Islamiska Domstolarna och senare al-Shabaab fortsatte långt efter Shangole lämnade Rinkeby.²⁵⁹ Under 2009 avslöjades att flera unga män blivit rekryterade av en ungdomsledare, Yassin Ismail Ahmed, att strida med al-Shabaab. Rekryteringsförsök av ungdomar kretsade kring ideella ungdomsgården Kreativitetshuset, som startades av moskén, och Ahmed var den som utlöste en våg av rekryteringar.²⁶⁰ I mitten av 2007 propagerade Ahmed öppet om vikten att göra väpnad jihad och han uppmanade på ett webforum knutet till al-Shabaab att al-Qaida borde slå till mot Jyllands-Posten pga. dess publicering av Muhammedkarikatyrerna.²⁶¹ Ahmed visade bilder och videos på krigsoffer, avhuggna huvuden och förmedlade budskapet att man ska offra sig för sin tro.²⁶² När Kreativitetshuset fick kännedom om Ahmeds rekryteringsförsök fick han lämna sin tjänst. Ahmed fortsatte dock rekryteringen på egen hand genom informella dolda möten och föreläsningar. Enligt uppgift blev Ahmed, som reste ner till Somalia i oktober 2008, en av de mest framstående kontaktpersonerna för svenskar som reste ner för att ansluta sig till al-Shabaab.²⁶³

Under 2008 arrangerade Yassin Ahmed en konferens på Rinkebyskolan där över 90 ungdomar från olika delar av Sverige kom för att lyssna på radikala predikanter och föreläsare från Somalia och Kenya. En av åhörarna på konferensen var Bille Ilias Mohammed som tillsammans med Mohamoud Jama dömdes för stämpling till terroristbrott i Göteborg. Enligt domstol hade Mohammed och Jama tränats av al-Shabaab mellan 2007-2009 och vid gripandet planerade dessa två en självmordsattack i Somalia. De två friades senare av hovrätten.²⁶⁴

Det fanns även överlappande terrorkopplingar mellan personer i lokalområdet. Bille Illas Mohammed var också skriven flera år på samma adress som nu terrordömda Munir Awad som var en av de drivande bakom den planerade terrorattacken mot Jyllands-Posten 2010. Han dök även upp som hjärnan

²⁵⁷ Magnus Sandelin, ”Rekryteringen oroar”, *Expo*, 28 juni 2013.

²⁵⁸ Per Gudmundson, ”Sned vinkel i pressen”, *Neo*, 1 juni 2007.

²⁵⁹ Exempelvis figurerade Shangole i terrorfinansiering i ett åtal i norsk domstol 2010 då en 41-åring samlat in över 200,000 norska kronor till al-Shabaab. Ida Dahl Nilssen och Kristin Granbo, ”Verver skandinavere til hellig krig i Somalia”, *NRK*, 6 september 2010.

²⁶⁰ Olle Lönnaeus, Erik Magnusson och Thomas Löfqvist, ”Somalisk islamiströrelse rekryterar svenskar”, *Sydsvenskan*, 18 maj 2011.

²⁶¹ Magnus Sandelin, ”Jihad resenärerna”, *Expo*, 28 juni 2013.

²⁶² ”Fritidsledare värvade till rebellgrupp”, *Sveriges Radio*, 11 november 2009.

²⁶³ ”Avlyssnade samtal åklagarens starkaste kort”, *Göteborgsposten*, 29 okt 2010.

²⁶⁴ Göteborgs Tingsrätt, Mål nr. B7227-10.

bakom värvningar av minst 14 unga män och kvinnor till Syrien och terrororganisationen IS under 2015.²⁶⁵ Även Mohammed reste ned till IS med sin fru.

En ytterligare framträdande Rinkebybo som anklagades för terrorfinansiering var Ali Yassin Mohammed som häktades i februari 2008 men aldrig åtalades. Mohammed anklagades för att föra pengar från Sverige via sin resebyrå Beynax Travel Salama Haj & Umbra till al-Shabaab. Efter Mohammed blivit dömd till fängelse för grovt bokföringsbrott reste han till Somalia för att grunda terroriströrelsen Hizbul Islaam som i slutet av december 2010 integrerades i al-Shabaab.²⁶⁶ Samma år fördes han även upp på FN:s sanktionslista.

Rekryteringsverksamheten i Rinkeby har varit välkänd länge och även internationellt. Exempelvis underlättade man för rekrytering genom att finansiera flygbiljetter till Somalia.²⁶⁷ Även extremistpropaganda till stöd för al-Shabaab har varit viktig för att stödja och förstärka ungdomars indragning i al-Shabaab. Ett av de viktigaste al-Shabaab-forumen var *al-Qimmah*, vilket skapades och styrdes från Sverige av konvertiten Abdu-Raouf Wadman där al-Shabaabs videobudskap och propaganda spreds på flera språk.²⁶⁸ Exempelvis organiserade *al-Qimmah* ett onlinesamtal på Paltalk med Shangole och Sheikh Robow i september 2008.²⁶⁹

Rekryteringen av somaliska ungdomar från Rinkeby till al-Shabaab har satt påtagliga spår lokalt där klanstrukturer är starka och där det finns en stark tystnadskultur. Även personer som motarbetar al-Shabaabs rekrytering har upplevt hot och starka påtryckningar.²⁷⁰ Som Hashim Salad Elmi, ordförande i en svensk-somalisk organisation, uttryckte det: "Om någon kommer i konflikt med fundamentalisterna, eller vänder sig mot deras tolkningar, smutskastas personen eller anklagas för att ha ljerat sig med "svenskarna". Släktingar får höra att han eller hon inte är en riktig muslim eller har alkoholproblem, kvinnor utmålas som "horor"."²⁷¹

Framväxten av Islamiska Staten under 2014 förändrade även extremismmönstret då man såg rekryteringen till IS-sekten ersätta i stort rekryteringen till al-Shabaab. Det innebar även att det blev delvis lättare att tala om rekryteringsproblematiken då det inte fanns samma påtryckningar.

Rekryteringen i Rinkeby har även omfattat individer som rest till andra konfliktzoner som exempelvis Gouled Hassan Dourad. Han anlände till Stockholm i början av 1993 efter att han fått avslag på asyl i Tyskland och

²⁶⁵ "Han får unga att kriga för terrorarmén", *Aftonbladet*, 22 maj 2015.

²⁶⁶ Per Gudmundson, "Släppt ur svenskt häkte grundade terrorrörelse", *Svenska Dagbladet*, 13 mars 2009.

²⁶⁷ Tom Keatinge, "The Role of Finance in Defeating al-Shabaab", *RUSI Whitehall Report*, (London: RUSI, 2014).

²⁶⁸ Dirk Baehr, "The Somali Shabaab Militias and their Jihadist Networks in the West", *KAS International Reports*, Vol.8 (2011): p.34.

²⁶⁹ Michael Taarnby och Lars Hallundbaek, "Al-Shabaab – The Internationalization of Militant Islamism in Somalia and the Implications for Radicalisation Processes in Europe" (Ministry of Justice, 26 februari 2010): p.43.

²⁷⁰ "Personer i Rinkeby hotas av al-Shabaab", *Sveriges Radio*, 12 november 2009.

²⁷¹ Hashim Salad Elmi, "Extremister styr livet för somalier i Sverige", *Aftonbladet*, 7 oktober 2015.

Nederländerna. Dourad radikaliserades av konfliktutvecklingen i Somalia, påverkan i moskén, samt på inrådan av hans vän Muhammed Nuur som övertygade Dourad att resa till al-Qaidas träningsläger Khalden i Afghanistan. Under ledning av al-Qaida-emiren Ibn al-Shaykh al-Libi tränades Dourad i Khaldens träningsläger mellan januari-oktober 1996.²⁷² Han vidareutbildades i ett annat al-Qaida läger i Khost i lönnmordsteknik. Efter Afghanistan återvände Dourad till Somalia där han stred för olika grupper som Ittihad al-Islami och slutligen avancerade inom al-Qaida:s organisation i Östafrika. 2006 tillfångatogs Dourad och fördes av amerikanska myndigheter till Guantanamo.

Somaliska diasporan är transnationellt rörlig och kopplad till olika kollektivistiska klanstruktur som utövar stor makt och kontroll lokalt. Eftersom man i klansamhällen saknar tillit till staten hanteras konflikter och problem utanför det statliga rättsväsendet genom sedvanerätt.²⁷³ Som Per Brinkemo klokt observerat: ”klansamhällen är djupt traditionella med en utpräglad konservativ syn på sexualitet och könsroller, liksom i synen på individen. Religionen är inom och mellan klanerna kittet, överbyggnaden som skapar tröst och skänker mening åt människorna.”²⁷⁴ Klanstrukturerna är sammanlänkade transnationellt vilket innebär att det finns starka förbindelser mellan klaner inom Sverige, Europa, Afrikas horn och andra platser där somaliska diasporan befinner sig. Därför sträcker sig al-Shabaabs transnationella tentakler in i Sverige och utövar kontroll över vissa anhängare och deras familjer.

Under hösten 2017 rapporterades det att minst 60 radikala islamister bevakas i Järva med stärkt samarbete mellan lokala polisen och SÄPO.²⁷⁵ De flesta som har rest för att ansluta sig till IS eller andra al-Qaida relaterade jihadistgrupper i Syrien och Irak reste främst 2013 och 2014 och kom huvudsakligen från Järvaområdet. Vissa inom det gamla nordafrikanska gardet bakom Brandbergenmoskén bor i Järvaområdet och är enligt säkerhetsmyndigheter brottsaktiva och misstänks vara involverade i radikaliseringsverksamhet av ungdomar. Det är också påtagligt att denna äldre generation är involverade i omfattande skala inom olika former för ekonomisk brottslighet. Andra individer med takfir-salafistisk inriktning utanför denna krets är mycket aktiva inom näringsverksamhet som exempelvis hawahla-företag, stiftelser, friskolebranschen samt vissa ekobrott.²⁷⁶

En rad arrangemang har ägt rum med extremistpredikanter i Rinkeby och på andra kringliggande områden. Exempelvis bjöd Muslim Aid Sweden och Malmöpredikanten ”SMS-Bilal” in hatpredikanten Kamal El-Mekki till Rinkebys Folkets hus i juni 2015.²⁷⁷ El-Mekki är mycket extrem och ”förespråkar införandet av saudiska strafflagar – som stympning och halshuggning – i Väst.

²⁷² ”The Guantanamo Docket – Gouled Hassan Dourad”

<https://www.nytimes.com/interactive/projects/guantanamo/detainees/10023-gouled-hassan-dourad>

²⁷³ Per Brinkemo, *Mellan Klan och Stat: Somalier i Sverige* (Timbro, 2014).

²⁷⁴ Per Brinkemo, ”I Mellanöstern går klanens intressen alltid före religionen”, *Dagens Samhälle*, 26 februari 2015.

²⁷⁵ ”Omkring 60 radikala islamister i Järva bevakas – nu tar SÄPO hjälp av lokala polisen”, *SVT Nyheter Stockholm*, 26 september 2017.

²⁷⁶ Intervju med Polismyndigheten, februari 2018.

²⁷⁷ ”Kontroversiell predikant stoppas från att föreläsa”, *SVT Nyheter*, 15 juni 2015.

Han förordar dödsstraff för den som lämnar islam. El-Mekki försvarar också slaveri i vår tid.”²⁷⁸

Skärholmen och övriga Stockholm

De våldsbejakande takfir-salafistiska miljöerna i Stockholm är koncentrerade primärt till Järvafältet med Rinkeby, Tensta och Husby. Men det finns andra områden som Skärholmen som blivit något av en magnet för ungdomar intresserade i takfir-jihadism. Framförallt lyfts al-Taqwa ungdomsförening fram som arrangerat föreläsningar i Skärholmens moské.²⁷⁹ På al-Taqwa ungdomsförenings Facebooksida har man hyllat väpnad jihad och framträdande radikala al-Qaida-ideologer som Nasir al-Fadh och Suleman al-Alwan.²⁸⁰ Även imamen Riyad al-Duhan (”Abu Raad”) från Gävle har föreläst hos al-Taqwa ungdomsförening.

Ett medialt uppmärksammat fall var SVT Uppdrag Granskningens fokus på rekryteringen av 18-årige Bilal som reste till Syrien där han gick med i IS och dog kort därefter.²⁸¹ Bilal var mycket aktiv i al-Taqwa föreningen och de gratulerade honom efter hans död till hans martyrskap. Innan Bilal reste till Syrien var han aktiv inom al-Taqwa föreningens da’wa -verksamhet som använde GORAP metoden i rekryteringen.²⁸² Bilal genomgick en da’wakurs på Södertörns högskola som var ett samarrangemang mellan iERA Sverige, al-Taqwa ungdomsförening och Södertörns muslimska studenter. Väl i Syrien spelade Bilal in en rekryteringsfilm med en jihadist från Göteborg som publicerades på en Facebooksida för svenska jihadister: ”Ghuraba Syrien Syrien”.

En framträdande rekryterare och en av grundarna i al-Taqwa föreningen var Idris Cheway från Alby, en driftig eldsjäl som startat föreningen Förortsakademikerna för att motivera förortsungdomar att klara gymnasiet och gå vidare på högskolan. Cheway var också en viktig jihadistisk nättaktivist som gick under namnet ”Ibn Mulaykah” och var administratör bakom den slutna facebookgruppen ”Ummah Nyheter.”²⁸³ Cheway anslöt sig till IS i Syrien och drev en slutna Telegramtråd med kände svenska IS-rekryten Michael Skråmo. Cheway var också involverad i utredningen kring en stor momsbedrägerihärva av en IS-rekryt som agerade tillsammans med Lill-Moumou. Momsbedrägeriet involverade handel med importerade mobiltelefoner och elektronikvaror.^{284 285}

Även Ayndi Aydamirov, en tjetjensk man i 50-årsåldern från Järfälla som sökte asyl i Sverige 2007, har haft en framträdande roll inom kaukasiska takfir-

²⁷⁸ Per Gudmundson, ”Extrem predikant på Folkets Hus och Stockholmsmoskén”, 12 juni 2015.

²⁷⁹ ”Moské med statsbidrag hyste jihadhyllande grupp”, *SVT Nyheter*, 20 maj 2014. <https://www.svt.se/nyheter/granskning/ug/moske-med-statsbidrag-hyser-jihadhyllande-grupp>

²⁸⁰ Magnus Sandelin. ”Svenska IS-krigare – från al-Qaida till jihadi cool”. *Fri Tanke*, 2015 p.246-47.

²⁸¹ ”Bilal dog som en av de svenska jihadresenärerna”, *SVT Nyheter*, 20 maj 2014. <https://www.svt.se/nyheter/granskning/ug/bilal-dog-som-en-av-de-svenska-jihadresenarerna>

²⁸² Magnus Sandelin, ”Extremister rekryter genom dawahrörelsen” <https://www.magnussandelin.se/extremister-rekryterargenom-dawahrorelsen>

²⁸³ Ibid

²⁸⁴ Lasse Wierup, ”Momsfusket ger nätverk miljoner”, *Dagens Nyheter*, 12 april 2016.

²⁸⁵ Magnus Sandelin, Akademikern från Alby blev rekryterare åt IS”, 21 november 2017. <https://www.magnussandelin.se/akademikern-fran-alby-blev-rekryterare-at-is>

jiihadistiska kretsar i Stockholm. Mannen greps av SÄPO under hösten 2014 misstänkt för uppmaning, rekrytering och utbildning till terroristbrott. Som tidigare tjetjensk krigare var mannen dömd för grovt vapenbrott men fick stanna i Sverige då man inte kunde verkställa avvisningsbeslutet. 2011 hade han med vapen fritagits från Migrationsverkets förvar i Gävle och tillfångatogs månader senare med pistol, detonator och automatvapen.²⁸⁶

Åtalet för terrorbrott 2014 gällde att mannen hade gett sin son, som befann sig i Syrien, instruktioner för hur han skulle tillverka och använda sprängmedel i en planerad attack mot ett fängelse i Aleppo i Syrien. Innan ankomst till Syrien hade sonen till mannen varit på ett al-Qaida träningsläger i Waziristan i gränsområdet mellan Afghanistan och Pakistan.²⁸⁷ Aydamirov dömdes inte pga en juridisk teknikalitet.

En annan välkänd kaukasisk jiihadist är Lom-Ali Artsuyev som varit högt länkad till den ursprungligen tjetjenska jiihadistgruppen Kaukasusemiratet och som uttryckt sympatier och stöd till IS. Dessa individer ingår i ett större kaukasiskt nätverk som sträcker sig till andra städer i Sverige och som är brottsaktiva med stort våldskapital.²⁸⁸

Områden i Stockholm där extremister är mest aktiva och verksamma är Järvafältet med Rinkeby, Tensta, Husby, Spånga, Hjulsta samt Alby, Fisksätra, Vårberg och Märsta. De takfir-salafistiska och våldsbejakande miljöerna i Stockholm är ofta uppdelade kring mindre nätverk baserade på etnicitet, ålder och verksamhetsinriktning. Exempelvis finns de äldre "Brandbergen" jiihadistveteranerna kring Rinkeby och Tensta där även ett somaliskt nätverk parallellt är aktivt. Det finns också ett aktivt litet men växande kaukasiskt nätverk som sedan sträcker sig från Stockholm till deras starkaste fäste i Gävle och sedan länkas samman med andra orter som Sandviken, Avesta, Växjö etc. Det finns dessutom ett uzbekiskt nätverk som bland annat länkar Stockholm, Strömsund och Kalmar.²⁸⁹

Alla dessa nätverk är involverade i olika former för brottslig verksamhet som stölder, inbrott, häleri, indrivning och utpressning med mera. Denna bild bekräftas av Spånga/Tensta handlingsplan: "det finns kriminella nätverk med ett stort antal brottsaktiva islamister som är aktiva både med ideologisk motiverad brottslighet och med konventionell försörjningsbrottslighet." Olika grupperingar riktar in sig på finansiering och annan stödverksamhet medans andra grupperingar fokuserar mer på radikaliserings och rekrytering.

IS-resenärer som rest från Stockholm till Syrien och Irak mellan 2012-2017 har i huvudsak varit män snarare än kvinnor. Det är en stor skillnad mot Göteborg där ett relativt stort antal kvinnor rest ner. En salafistisk respondent i Stockholm

²⁸⁶ För en detaljerad beskrivning av Aydamirov fallet: Michael Fredholm, *Transnational Organised Crime and Jihadist Terrorism – Russian-Speaking Networks in Western Europe* (Routledge, 2018) sid. 197-199.

²⁸⁷ Michael Fredholm, *Transnational Organised Crime and Jihadist Terrorism – Russian-Speaking Networks in Western Europe* (Routledge, 2018) sid. 191-214.

²⁸⁸ *Ibid.*: p. 191-214

²⁸⁹ Intervjuer med flertal informanter inom brottsbekämpande myndigheter och andra myndigheter, februari-maj 2018 vid flertal tillfällen.

bekräftar att social media, vänskapsband och en känslomässig motståndsidetit skapar utrymme för radikaliserings och rekrytering av ungdomar. Ofta får de tag i individer via middagsinbjudningar som går ut via kompisgäng och social media. Gradvis introducerar rekryterarna mer extrema ämnen för att skönja vem som är mer mottaglig för budskapet. Mer fokus läggs på politiska än religiösa budskap som exempelvis ”folk slaktas där nere, det är din plikt att komma till undsättning.” Rekryteringen sker från 14 års ålder och uppåt och förebilder blir Anwar al-Awlaki och Abdullah Azzam.²⁹⁰

Sandelin har gjort observationen att den jihadistiska Stockholmsmiljön kunde delas upp mellan den röda och blå tunnelbanelinjen. ”Längs med den blå linjen och orter som Tensta och Rinkeby, sades en icke-militant inriktning dominera bland muslimer som var anhängare till salafismen, medan däremot en mer militant och jihad-/al-Qaidavänlig inriktning sades dominera i de salafistiska miljöerna längs med den röda linjen, som trafikerade orter som Skärholmen, Alby Norsborg.”²⁹¹

”Järva-salafisterna”

Sociologen Evin Ismail har påpekat att det pågår aktivt arbete av vissa salafistiska företrädare i Järva mot våldsbejakande islamism som hon benämner ”Järva-salafisterna.” Enligt Ismail är Järva-salafisterna purister som ofta är utbildade till skillnad från takfirister som dominerar Göteborgsmiljön.²⁹² En viktig skillnad enligt Ismail är att Järva-salafisterna har en Saudidominans av föreläsare och saudisk salafistisk inriktning i Stockholm som avråder ungdomar för att åka till Syrien. Exempelvis har deras hemsida islam.nu flera videos om extremism. Bland Järvasalafisterna vistas ungdomar som ”åker ofta till Saudiarabien för att studera islam vid Medinauniversitetet.”²⁹³ Järvasalafisternas budskap utvecklas i kapitel 5 och dess påverkan i samhället utvecklas i kapitel 7.

4.2.2 Örebro

Stadsdelen Vivalla i Örebro omnämns ofta som epicenter för IS-rekryter samt radikaliserings och extremism. Örebro är den stad i Sverige där flest personer per capita rest ifrån för att ansluta sig till terrorgrupper i Syrien och Irak – 1 av 11500 invånare jämfört med riksgenomsnittet 1 av 37000 invånare.²⁹⁴ De allra flesta är koncentrerade till stadsdelen Vivalla där 25-30 individer bedömts ha rest ner till konfliktområdet. Enligt lokala aktörer finns en viktig kontext som delvis förklarar varför så många personer rest från Örebro.

En viktig anledning är det faktum att den då 21-årige Mehdi Ghezali greps i Pakistan och överfördes till USA:s Guantanamo-bas på Kuba. Ghezali

²⁹⁰ Intervju med salafist i Stockholm, oktober 2017

²⁹¹ Magnus Sandelin. ”Svenska IS-krigare – från al-Qaida till jihadi cool”. *Fri Tanke*, 2015 p.246-47.

²⁹² Evin Ismail, ”Kan konservativa salafister motverka radikaliserings?”, *Respons*, 4/2017. <http://tidskriftenrespons.se/artikel/kan-konservativa-salafister-motverka-radikaliserings/>

²⁹³ Ibid.

²⁹⁴ Linus Gustafsson och Magnus Ranstorp, *Swedish Foreign Fighters in Syria and Iraq* (Försvvarshögskolan, 2017): p.83.

anklagades för att tillhöra terrorgruppen al-Qaida²⁹⁵ men efter en lång diplomatisk process frigavs han 2004 efter att ha varit frihetsberövad i 930 dagar. Fem år senare 2009 greps Ghezali återigen av pakistanska myndigheter i staden Dera Ghazi Khan mellan två provinser i Pakistan – denna gång i sällskap med tre andra svenska medborgare: Munir Awad och hans fru 19-åriga fru Safia Benaouda och deras tvååriga son. Alla greps tillsammans med beslagtagna föremål som 10 940 dollar, 16 cd-skivor »Hereafter« av predikanten Anwar Al-Awlaki, två knivar och en strypsnara av vajer.²⁹⁶ Året därpå greps Ghezalis medresenär Munir Awad i Köpenhamn för planerat terrordåd mot Jyllands-Posten och dömdes till 12 års fängelse.

Ghezali har av jihadistiska kretsar uppfattas som en hjälte och martyr med hög status bland ungdomar. Även Ghezalis yngre bror Amin tros vara i Syrien där han har anslutit sig till IS.²⁹⁷ Amin Ghezali har tidigare dömts för stöld, narkotikabrott och vapenbrott. En av Amin Ghezalis resesällskap till Syrien var Mohamed Qadar som reste i maj 2015 för att ansluta sig till IS i Syrien. Via sitt Instagram-konto, ”Dundergullan”, beskrev Qadar deras resa. Han avled senare efter en tid i Syrien.²⁹⁸

En annan faktor som gör Örebro utmärkande är kopplingen till Lars Vilks och hans rondellhund som Nerikes Allehanda publicerade 2007 i samband med en artikel om yttrandefrihet. Känsligheten kring frågan om avbildning av profeten Muhammed var akut då danska Jyllands-Postens publicering 2005 av ett dussin karikatyrteckningar ledde till våldsamma protester i flera muslimska länder med danska flaggor som brändes, ambassader attackerades och embargo mot danska varor infördes.²⁹⁹ Publiceringen av Muhammedkarikatyrer i Jyllands-Posten ledde till omfattande debatt om yttrandefrihet och kränkning av religioner. Även Jyllands-Posten blev föremål för ett flertal planerade attentat i många år efter publiceringen.

Al-Qaida på den arabiska halvön (AQAP) publicerade i sin tidskrift Inspire 2010 en uppmaning till terrorattacker mot Jyllands-Postens redaktör, Flemming Rose, och tecknaren Kurt Westergaard tillika mot Nerikes Allehandas redaktör Ulf Johansson och Lars Vilks. Örebromoskéns VD Jamal Lamhamdi ledde en lokal protesterörelse och samlade över 300 muslimer från moskén som protesterade utanför Nerikes Allehandas redaktion och internationell media spred snabbt världsnyheter. Nerikes Allehandas chefredaktör mottog anonyma dödshot och ett brev med vitt pulver skickades till tidningen, som var avspärrad under flera dagar.

Även om man lyckades dämpa reaktionerna så släppte al-Qaida kopplade terrorgruppen ISIS – Islamiska Staten i Irak – en ljudfil där ledaren Omar al-Baghdadi uppmanade rättstrogna muslimer att döda Lars Vilks. En belöning på

²⁹⁵ Department of Defence. 10 april 2004

<http://extra.expressen.se/pdf/20110426ghezali.pdf>

²⁹⁶ Lisa Bergman, ”Jakten på Ghezali”, *Fokus*, 18 september 2009.

²⁹⁷ Niklas Orrenius, ”Skotten i Köpenhamn”. Bonnier 2016, sid 232.

²⁹⁸ Niklas Orrenius, ”I Vivala vet nästan alla någon som anslutit sig till IS”, *Dagens Nyheter*, 28 maj 2016.

²⁹⁹ Lasse Lindekile, Per Moouritsen, Ricard Zapata-Barrero, ”The Muhammad cartoons controversy in comparative perspective”, *Ethnicities*, Vol.9, No.3 (2009): sid.291-313.

100,000 dollar utlovades och ”erbjöd en bonus på 50,000 dollar om Vilks slaktades ”som ett lamm”, det vill säga fick halsen avskuren.³⁰⁰ Dessutom har Abu Zaid, en svensk medlem ur al-Shabaab, uppmanat muslimer att döda Lars Vilks.³⁰¹

Moskén i Vivalla, Örebro moské, är omstridd och har uppmärksammats för att ha bjudit in extrema föreläsare. År 2012 bjöd man in den sudanesiska salafistiska predikanten Abd Alhay Yousuf att föreläsa efter fredagsbönen. Yousuf hyllade den tidigare al-Qaida ledaren Usama Bin Laden efter hans död 2011.³⁰² Moskén har också haft besök av den kanadensiska Said Rageah som har uppmanat kvinnor att inte gå ut så ofta; att muslimska män ska kontrollera dem så att de inte har för mycket kontakt med andra män samt avrått muslimer att lämna sina barn ensamma med kristna. År 2014 anklagade moskéns talesperson via sin Facebook-sida den tidigare israeliske premiärministern Ariel Sharon för att ha använt palestinska barns blod för att tillverka blodpudding.³⁰³

Enligt Örebromoskéns imam kommer ett tiotal misstänkta IS-sympatisörer regelbundet till moskén för att be. Dessa ser moskéns styrelse som fiender då styrelsen samarbetar med SÄPO. Imamen uppger att IS-sympatisörerna som kommer för att be ger moskén dåligt rykte och 98% av de som besöker moskén är emot IS.³⁰⁴

Enligt Fredrik Malm, tidigare lokalpolis i Vivalla, finns det inget som tyder på att moskén är inblandad i rekrytering till IS. Den sker på andra platser. Malms bild är att IS-sympatisörerna ses i moskén och ber för att sedan bege sig någon annanstans för att avhandla radikala ämnen. Dock menar Malm att det finns en dubbelhet i Vivalla gentemot IS, där många vill ha en muslimsk stat och leva i ett muslimskt land. De tycker därför inte att det som IS gör är bra, men inte heller helt fel.³⁰⁵

Bilden av att IS-sympatisörer träffas i Örebromoskén för att sedan tala om mer radikala saker i det fördolda på annan plats bekräftas av det ingripande SÄPO genomförde i juni 2015 i en lägenhet i Vivalla. En man greps misstänkt för att ha försökt värva fyra unga män till IS. Mannen hade regelbundet föreläst i Örebro moské samt al-Rahmanmoskén i Eskilstuna.³⁰⁶ I samband med gripandet publicerade SÄPO ett pressmeddelande där man uppgav:

”Säkerhetspolisen har en tydlig bild av att det pågår radikaliserings och rekrytering i Örebro. Tillslaget är en del i insatsen som görs mot den lokala rekryteringen. Säkerhetspolisen ser det finns kopplingar till moskéer i Örebro och Eskilstuna. Moskéerna har fungerat som samlingspunkt. Rekryteringen har främst skett i organiserad form på andra platser såsom kaféer och andra samlingslokaler. Vi vill

³⁰⁰ Niklas Orrenius, ”Skotten i Köpenhamn”. Bonnier 2016

³⁰¹ ”Förundersökning om nytt Vilksshot”, *Metro*, 24 november 2010.

³⁰² Niklas Orrenius, ”Skotten i Köpenhamn”. Bonnier 2016

³⁰³ Svenska kommittén mot antisemitism. ”Tron på judisk konspiration utbredd i Polen” Mars, 2014

http://skma.se/blogg/wp-content/uploads/SMKAmars14_low.pdf

³⁰⁴ Niklas Orrenius, ”Skotten i Köpenhamn”. Bonnier 2016, sid 234.

³⁰⁵ Ibid, sid 234-235.

³⁰⁶ Ibid, sid 227.

poängtera att det inte är religiösa församlingar som pekats ut. Det är en enskild individs brottsliga verksamhet som står bakom rekryteringen.”

Den gripna 45-åriga mannen häktades på sannolika skäl misstänkt för brott mot lagen om offentlig uppmaning, rekrytering och utbildning avseende terrorverksamhet. SÄPO hade under flera månader avlyssnat hans telefon och i tio samtal hade han diskuterat rekrytering till IS med de unga männen. Förundersökningen lades ner då bevisningen inte räckte till.³⁰⁷ Enligt uppgifter har mannen omfattande kontaktnät till extremistiska miljöer i Stockholm och Göteborg.

En annan extremistisk huvudperson i Vivalla är en 33-åring man som 2017 åtalades för grovt bedrägeri.³⁰⁸ Mannen anklagades för att vara en viktig rekryterare i Örebro till extremistgrupper i Syrien. Åtalet mot mannen gällde att han i samförstånd med en IS-rekryt från Örebro fått tillgång till den senares personuppgifter, bank-ID och bankkonto. När IS-resenären reste till Turkiet med sin familj och sedan in till IS med sina två barn så ansökte samtidigt 33-åringen hemma i Örebro om 18 olika lån i IS-resenärens namn på sammanlagt 460,000 kronor som sedan överfördes till sin och sin hustrus bankkonto för vidareförmedling. 33-åringen och hans hustru har tidigare rest till IS under 2015 men återvänt. Frun har tidigare arbetat på al-Azhar skolan.³⁰⁹

En tidigare viktig person med koppling till extremism är Ali Abdallah al-Ganas som bodde i Örebro fram till 2014.³¹⁰ Al-Ganas tillhör en välkänd släkt med säte i Gävle som Gefle Dagblad uppmärksammade i flera reportage. Ali Abdallah al-Ganas hyllade öppet 25-åriga Liban Qadar som anslutit sig till IS i Syrien och dödades under 2015.³¹¹ I Örebro ansvarade al-Ghanas för ungdomsaktiviteter i Örebro moské och han fortsatte med att ansvara för salafistisk da'waaktivitet i Gävle.³¹²

Det har även förekommit fall av ensamkommande barn som placerats i familjer som har kopplingar till IS. Exempelvis placerades fyra ensamkommande barn i jourhem i Vivalla där ”medlemmar i jourfamiljen misstänks ha rest till Syrien för att ansluta sig till IS.”³¹³

Även al-Shabaab-sympatisörer har haft ett fäste i Vivalla i Örebro. Enligt uppgift var en imam i Örebromoskén en framträdande ledare inom al-Shabaab rörelsen som sedermera rest ner till Somalia.³¹⁴ Likt situationen i Rinkeby finns det misstankar om insamling till al-Shabaab.

³⁰⁷ Ibid sid 228

³⁰⁸ Åklagarmyndigheten, Ärende AM-135153-15, 2017-04-24. Örebro Tingsrätt Målnr. B4885-15.

³⁰⁹ Ibid.

³¹⁰ ”TV: Al Ganas om sin hyllning till IS-krigare”, *Gefle Dagblad*, 14 januari 2015. <https://www.gd.se/gastrikland/gavle/tv-al-ganas-om-sin-hyllning-till-is-krigare>

³¹¹ Per Gudmundson, ”Två örebroare stupade i heligt krig” 11 januari 2015 <http://gudmundson.blogspot.dk/2015/01/tva-orebroare-stupade-i-heligt-krig.html>

³¹² Linus Gustafsson och Magnus Ranstorp, *Swedish Foreign Fighters in Syria and Iraq* (Försvvarshögskolan, 2017);

³¹³ ”Jourhemmet och IS”, *Sveriges Radio P4 Örebro*, 24 januari 2017.

³¹⁴ Kasper Krogh, Philip Egea Flores, Mikkel Rydzy, ”I oksmandens fodspår”, *Berlingske*, 17 januari, 2010.

En viktig faktor varför Vivalla omnämns i sammanhang som berör extremism är Örebro uppdelning där stadsdelen Oxhaga domineras av kurder, stadsdelen Varberga av syrianer och Vivalla som är sunnimuslimskt där Örebro moské är beläget.³¹⁵ Under ytan grov sekterism och konflikter mellan sunni- och shiamuslimar, mellan kurder och sunnimuslimar. Det har tidigare rapporterats att det finns en rädsla för extremister i Vivalla och det förekommer kristna som inte vågar julpynta sina fönster av rädsla för att grannen möjligtvis sympatiserar med Islamiska Staten.³¹⁶

En som är hård i sin kritik av Örebro moské är imamen i Eskilstuna moské Abd al Haqq Kielan, som hävdar att moskén styrs av salafister och extremister. ”Det är sorgligt att säga det. Men Örebro moské styrs av salafister och extremister. Och samma gäng försöker ta över här.”³¹⁷ Den qatariska välgörenhetsorganisationen Eid Charity har investerat åtta miljoner i Örebro moské. Enligt Fazlhashemi är Eid Charity salafistisk och kan utgöra en risk:

”I och med att det är de som håller i pengarna och när de får majoritet i styrelsen så kan de också sätta agendan för vilken tolkning av islam som ska vara rådande i de här församlingarna i de här moskéerna, och i och med att de följer den här pietistiska, salafistiska traditionen så blir det en ganska konservativ, bokstavstrogn tolkning. Och steget från den här närmast bokstavstrogn tolkningen till en radikal våldsbejakande tolkning av islam är inte långt.”³¹⁸

Fyra personer som representerar Eid Charity är högt uppsatta inom Örebro moské och personerna sitter också i stiftelsen för moskén i Gävle (Al Rashideen moské).³¹⁹ De har också försökt ta över Eskilstuna moské (vidareutvecklade under avsnittet om Eskilstuna). När VD:n för Örebro moské intervjuades 2015 uppgav han att Eid Charity inte hade något med verksamheten att göra men att de hade majoritet i styrelsen.³²⁰

En av grundarna av qatariska Eid Charity är Abd al-Rahman bin Umayr al-Nuaymi. År 2013 terrorlistades al-Nuaymi av FN, EU och USA för finansiering till jihadistiska grupper i Irak, Syrien, Jemen och Somalia. Han ska bland annat ha skänkt 17 miljoner kronor i månaden till al-Qaida i Irak – sedermera IS. Samtidigt är Eid Charity godkänd av FN som välgörenhetsorganisation och Nuaymi drog sig ur stiftelsen 2013 så FN-erkännandet inte kom i fara. Eid

³¹⁵ Johanna Karlsson, ”Här i Örebro vill jag rycka tag i barnen och säga: Ingen mer ska till paradiset”, *Expressen*, 4 juli 2016.

³¹⁶ Sofia Börjesson. ”Djupa konflikter och dödshot – nu lämnar folk Vivalla”. *SVT Nyheter 16 januari 2015*.

<https://www.svt.se/nyheter/lokalt/orebro/djupa-konflikter-och-dodshot-nu-lamnar-folk-vivalla>

³¹⁷ Niklas Orrenius. ”Skotten i Köpenhamn”. Bonnier 2016 sidan 218.

³¹⁸ ”Bokstavstrogn har köpt inflytande i moskéerna i Örebro och Gävle”, *Sveriges Radio P4 Örebro*, 3 december 2015.

<https://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=159&artikel=6317875>

³¹⁹ Ibid.

³²⁰ Ibid.

Charity har av USA beskrivits som ”troligtvis den största och mest inflytelserika salafistkontrollerade hjälporganisationen i världen.”³²¹

4.2.3 Gävle

Det finns många kopplingar mellan individer i Örebro, Gävle och Eskilstuna. Ett framträdande exempel är Ali Abdallah al-Ganas. Al-Ganas uppmärksammades av Gefle Dagblad när han hyllade en av två ”bröder” från Örebro som dödats i samband med att de stred för IS. Al-Ganas uppgav på Facebook att han lärt känna de båda IS-rekryterna vid föreläsningar i Örebro. Till en anhörig till bröderna skrev al-Ganas: ”Vi ska ej beklaga eller klaga. Vi ska säga grattis till brodern och hans familj. Må Allah acceptera honom. Martyrskap är det som vår älskade profet önskade sig tre gånger. Det tyder bara på det höggs och ädla nivå. Och att alla ej vinner denna nivå. Må Allah låta oss vinna den.”³²²

Al-Ganas har predikat både i Örebro moské och i Gävlemoskén och Örebro moské medgav att al-Ganas tidigare var medlem och då engagerad i ungdomsverksamheten.³²³ Gävlemoskén valde efter al-Ganas inlägg att ta bort honom från sin hemsida där han tidigare angetts som ansvarig för studiebesök.³²⁴ Moskén gick även ut med ett pressmeddelande med budskapet att al-Ganas inte längre hade en roll hos moskén och inte heller skulle ha det framgent.³²⁵ Al-Ganas försvarade sig efter hyllningen av ena brodern att han trodde att personen var i Syrien för arbeta humanitärt.³²⁶

Gefle Dagblads undersökande journalistik kunde dock några månader senare belägga att al-Ganas fortsatt sitt engagemang inom moskén genom organisationen Swedish United Dawah Center (SUDC) samt tilldelats en plats i moskéns styrelse.³²⁷ Missionsarbetet bedrevs inom Gävle moskés lokaler genom utbildning och organisering av informationsmaterial om islam, samt på Gävles gator och torg genom att dela ut brev med information och samtala med

³²¹ ”Terrorfinansier kopplas till grundandet av Gävle moské”, *Gefle Dagblad*, 4 december 2015. <https://www.gd.se/gastrikland/gavle/terroristfinansiar-kopplas-till-grundandet-av-gavle-moske>

³²² Anna Bagge & Johan Wikén, ”Gävlebo hyllar stupade IS-krigare”, *Gävle Dagblad*, 13 januari 2015. <http://www.gd.se/gastrikland/gavle/gavlebo-hyllar-stupade-is-krigare>

³²³ Magnus Sandelin, *Organisationen Sveriges Unga Muslimer – ideologi och koppling till antidemokratiska miljöer* (2018) http://www.mucf.se/sites/default/files/rapport_organisationen_sveriges_unga_muslimer_-_ideologi_och_koppling_till_antidemokratiska_miljoer.pdf

³²⁴ Anna Bagge och Johan Widén. ”Gävlebo hyllar stupade IS-krigare”. *Gefle Dagblad*, 13 januari 2015 <http://www.gd.se/gastrikland/gavle/gavlebo-hyllar-stupade-is-krigare>

³²⁵ Anna Bagge. ”Ali Al Ganas har inte längre någon formell roll i moskén”. *Gefle Dagblad*, 16 januari 2015 <http://www.gd.se/gastrikland/gavle/ali-al-ganas-har-inte-langre-nagon-formell-roll-i-mosken>

³²⁶ Magnus Sandelin, ”Gävleimamen i hemlig grupp för jihadsympatisörer”, 11 maj 2016 <https://www.magnussandelin.se/gavleimamen-i-hemlig-grupp-for-jihadsympatisorer>

³²⁷ Johan Järvestad, ”Han valdes in i Gävle moskés styrelse – delade IS-propaganda på instagram: ”Vi muslimer älskar denna flagga””, *Gefle Dagblad*, 24 februari 2016. <http://www.gd.se/gastrikland/gavle/han-valdes-in-i-gavle-moskes-styrelse-delade-is-propaganda-pa-instagram-vi-muslimer-alskar-denna-flagga>

människor. I Gävle bar gruppen orangea tröjor med texten ”Fråga mig om islam.”³²⁸

SUDC utbildades bland annat av Aburaraheem Green från Storbritannien, som bland annat har sagt att otrohet ska bestraffas med döden genom stening samt att det är mannens uppgift att se till att kvinnan stannar i hemmet. På SUDC:s hemsida länkades det till sju olika föreläsningar av Abdurraheem Green och i april 2015 publicerade gruppen en bild på Facebook där 20 män skrev prov i Gävlemoskéns lokaler. Provet testade deltagarnas kunskaper om den salafistiska grundaren Muhammad ibn Abd al-Wahhab, som bland annat angett att alla som inte följde hans gren av islam ses som avfallingar och borde därför dödas.³²⁹

Gefle Dagblad kunde även visa att al-Ganas på sin privata Facebook publicerat en bild med texten ”Må Allah förverkliga det här”. Bilden visade en väska där det i ett fack stack upp ett pass med en flygbiljett till IS kalifat. På passet stod att läsa ”det finns ingen gud utom gud” med profeten Muhammeds sigill från 600-talet. Likadant utformat som symbolen för IS.³³⁰

Även på sin privata Instagram har al-Ganas delat bilder relaterade till IS, bland annat terrororganisationens flagga med bildtexten ”Vi muslimer älskar, ärar och höjer denna flagga”.³³¹ När moskéns talesperson konfronterades av Gefle Dagblad med uppgifterna angav han att han inte såg något problem med att al-Ganas publicerat bilden. ”Det är en flagga som jag skulle kunna gå runt med på stan. Bara för att rasisterna går runt med Sveriges flagga betyder inte det att de är rasisternas flagga”, sa talespersonen.³³² Enligt talespersonen är flaggan islams flagga och inte terrororganisationens Islamiska Statens dito. Något som tillbakavisades av ett flertal experter.³³³

Vidare hade al-Ganas på sin Facebook en omslagsbild av den salafistiska predikanten Sulieman Al-Alwan som uppmanat muslimer att utföra självmordsattacker mot israeler och amerikaner och visat sitt stöd för talibanerna. Han hade också haft en av kaparna vid terrordådet 11 september 2001 som elev och dömdes 2013 av Saudiarabien till 15 års fängelse för finansiering av al-Qaida.³³⁴

³²⁸ Johan Järvestad, Anna Gullberg och Magnus Lundqvist Gävles moské vill sprida extrem tolkning av islam”. *Gefle Dagblad*. 7 september 2015

<http://www.gd.se/gastrikland/gavle/gavles-moske-vill-sprida-extrem-tolkning-av-islam>

³²⁹ Ibid.

³³⁰ Johan Järvestad m.fl ”Ali Al-Ganas önskan: IS-pass och flygbiljett till ”Kalifatet””. *Gefle Dagblad*. 8 sep 2015

<http://www.gd.se/gastrikland/gavle/ali-al-ganas-onskan-is-pass-och-flygbiljett-till-kalifatet>

³³¹ Johan Järvestad. ”Han valdes in i Gävle moskés styrelse – delade IS-propaganda på instagram: ”Vi muslimer älskar denna flagga”” *Gefle Dagblad*. 24 februari 2016

<http://www.gd.se/gastrikland/gavle/han-valdes-in-i-gavle-moskes-styrelse-delade-is-propaganda-pa-instagram-vi-muslimer-alskar-denna-flagga>

³³² Ibid.

³³³ Johan Järvestad. ”Han valdes in i Gävle moskés styrelse – delade IS-propaganda på instagram: ”Vi muslimer älskar denna flagga”” *Gefle Dagblad*. 24 februari 2016

<http://www.gd.se/gastrikland/gavle/han-valdes-in-i-gavle-moskes-styrelse-delade-is-propaganda-pa-instagram-vi-muslimer-alskar-denna-flagga>

³³⁴ Johan Järvestad m.fl ”Ali Al-Ganas önskan: IS-pass och flygbiljett till ”Kalifatet””. *Gefle Dagblad*. 8 sep 2015

<http://www.gd.se/gastrikland/gavle/ali-al-ganas-onskan-is-pass-och-flygbiljett-till-kalifatet>

På sin Facebook skrev också al-Ganas efter terrorattentatet mot satirtidningen Charlie Hebdo att: ”Må Allahs frid och välsignelse vara över profeten Mohammed och må Allahs vrede och förnedring vara över de/den som gör narr av honom och de som tillåter det”. Vidare skrev al-Ganas ”Den typen av yttrandefrihet som gör narr av min tro och min älskade profet frid vare med honom. Denna typ av yttrandefrihet är under mina arabiska tofflor.” Samt ”Kort och gott! Den muslim som anser det är okej, att rita nidbilder på profeten Mohammed frid vare med honom, eller annan profet. Eller att det är okej att skämta/göra narr av Islam. Den som gör det har lämnat Islam, våra lärda är överens om detta. Denna domen hör till de saker som varje muslim bör känna till/ha kunskap om”.³³⁵

Ali al-Ganas var också 2014 med i Facebook-gruppen ”Syskon som stödjer Mujahideen”, en sluten grupp med salafistiska jihadistiska personer i Sverige. Gruppen bildades i november 2014 av Abdi Fitah Ahmed som några månader senare reste till Syrien för att ansluta sig till IS. Enligt beskrivningen var syftet med gruppen att samla personer som ”stödjer sanningen” om jihad i Guds namn samt att dela nyheter emellan sig. Flera andra personer som åkt eller kom att åka för att ansluta sig till IS lades också till i gruppen, bland annat en av de bröder som al-Ganas sedermera kom att hylla på sin Facebook.³³⁶

En annan person som också var med i den slutna Facebook-gruppen var al-Ganas släkting Abu Raad. Abu Raad (som föddes shiamuslim men konverterade till sunni) är imam i Gävlemoskén och har pekats ut som den militanta islamismens ledare i Sverige.³³⁷ Han har fått sin religiösa utbildning i Saudiarabien, ett land där salafismen är statsreligion. I Saudiarabien läste Abu Raad under åtta år hos Shaykh Ibn Baz och Shaykh Ibn Uthaymin. Båda dessa är salafister med en djup konservativ tro, exempelvis ska kvinnor och män hållas åtskilda. Abu Raad tillsattes av qatariska Sheikh Eid Mohammam al-Thani Charity stiftelsen vid bildandet av moskén 2007 med syfte att sprida den salafistiska tolkningen av islam.

Abu Raad uppmärksammades första gången 2005 i samband med att Ali Berzengi och Ferman Abdullah dömdes för att finansierat terroristattacker i Irak. I tingsrättsdomen citeras ett vittne som berättar hur Abu Raad uppmanade besökare i den moské han då verkade i (även den i Gävle) att skänka pengar: ”Imamen bad för dem som skulle spränga sig i luften som ett angrepp på USA:s armé. Man lade också ut en bönematta för att besökarna i moskén skulle placera pengar på mattan vilka enligt imamen skulle gå till dem som sprängt sig i luften och till de föräldralösa barnen”.³³⁸ ³³⁹ Abu Raad dömdes dock aldrig för den påstådda insamlingen utan endast de två svenskarna vars insamling

³³⁵ Ibid.

³³⁶ Magnus Sandelin. ”Gävleimamen i hemlig grupp för jihadsympatisörer”. *Gefle Dagblad*, 11 maj 2016

<https://www.magnussandelin.se/gavleimamen-i-hemlig-grupp-for-jihadsympatisorer>

³³⁷ Johan Järvestad m.fl. ”Abo Raad pekas ut som militanta islamismens ledare i Sverige”. *Gefle Dagblad*, 10 september 2015 <http://www.gd.se/gastrikland/gavle/abo-raad-pekast-ut-som-militanta-islamismens-ledare-i-sverige>

³³⁸ Ibid.

³³⁹ Dom Stockholms tingsrätt. B 2965-04, sid 47

finansierade en självmordsattack i norra Irak 2004 som dödade 100 personer och skadade många fler, bland annat en Gävlebo.³⁴⁰

Inför riksdagsvalet 2014 rekommenderade Gävlemoskén på sin hemsida medlemmarna att i första hand rösta på Miljöpartiet, i andra hand Vänsterpartiet. Intill rekommendationen publicerades en fatwa från Abu Raad som betonade vikten av att rösta för att försvara religiösa rättigheter. Fatwan fastslog: ”Att rösta på partier för att erhålla religiösa eller världsliga förmåner är tillåtet. Det framförallt med tanke på att de inte finns andra alternativ att rösta på”.^{341 342}

Abu Raad uppmärksammades därefter 2015 när Gefle Dagblad genomförde en stor granskning av Gävlemoskén och dess centrala individer – främst Abu Raad och Ali al-Ganas. Tidningen visade att Abu Raad, liksom al-Ganas, delat radikala åsikter på sin Facebook. När IS sommaren 2014 erövrade Iraks näst största stad Mosul från irakiska regeringsstyrkor hyllade Abu Raad terrorgruppens framgångar. Abu Raad uppmanade sina följare att be för sina ”sunni-syskon” som krigar mot ”sveckfullhetens, icketrognas och syndfullhetens styrkor”.³⁴³ Han uppmanade även följarna att stötta dem (sunni-styrkorna) med sina pengar och sig själva. Inlägget togs bort efter ett dygn.³⁴⁴

Gefle Dagblad granskade också Abu Raads kopplingar till den nu stängda hemsidan muslim.se. År 2009 fick Sveriges Imam Förbund (som delar adress med Gävlemoskén) 416 000 kronor för att minska islamofobin och rasismen i samhället. En del av projektet innehöll en professionell hemsida med information om islam. Två imamer blev ansvariga för hemsidan: Abu Raad och en imam från Göteborg. På den nu mera stängda hemsidan gick bland annat att läsa att det var förbjudet att:

- bli vän med icketroende och tycka om dem
- bli medlemmar i de icke-troendes samhällen
- gå med i deras partier
- göra deras antal större
- ta deras nationaliteter (utom när det är nödvändigt), samt
- tjänstgöra i deras arméer eller hjälpa till att utveckla deras vapen.³⁴⁵

På hemsidan gick också att läsa att straffet för den homosexuella mannen är dödstraff samt att den som sjunger med i julsången ”Nu tändas tusen juleljus”

³⁴⁰ Johan Järvestad m.fl. ”Abu Raad pekats ut som militanta islamismens ledare i Sverige”. *Gefle Dagblad*, 10 september 2015
<http://www.gd.se/gastrikland/gavle/abo-raad-pekats-ut-som-militanta-islamismens-ledare-i-sverige>

³⁴¹ Gävle moské. ”Förtydligande av min fatwa.” 9 september 2014
<https://web.archive.org/web/20141219230653/http://www.gavlemoske.se/>

³⁴² Ibid.

³⁴³ Johan Järvestad m.fl. ”Abu Raad pekats ut som militanta islamismens ledare i Sverige”. *Gefle Dagblad*, 10 september 2015
<http://www.gd.se/gastrikland/gavle/abo-raad-pekats-ut-som-militanta-islamismens-ledare-i-sverige>

³⁴⁴ Ibid.

³⁴⁵ ”Gävleimamen ansvarig för radikal hemsida”. *Gefle Dagblad*. 1 juli 2015
<http://www.gd.se/gastrikland/gavle/gavleimamen-ansvarig-for-radikal-hemsida>

ska uteslutas ur islam – åtminstone de individer som inte inser faran i att sjunga en sång som ”fullkomligt avviker från islams troslära”.³⁴⁶

Abu Raad kommenterade senare Gefle Dagblads uppgifter till Sveriges Television och Sveriges Radio. Enligt honom själv var han inte ansvarig för hemsidan utan endast shariarådgivare. Däremot bekräftar han att homosexualitet bör straffas med döden då han menar att ”homosexualitet är förbjudet i islam och om ett land följer sharia och styret tillämpar lagen, ja då tillämpas guds lag.³⁴⁷ Avseende uppmaningen på Facebook till sina följare att stötta sunni-styrkorna med pengar och sig själva menade Abu Raad att han syftade på sådant stöd som staten tillåter via välgörenhetsorganisationer.³⁴⁸

Sommaren 2016 bjöds Abu Raad in till ett seminarium i riksdagen på temat hur rekryteringen till islamiska staten skulle stoppas. Flera arabisktalande personer reagerade då på att tolken, tillika bror och kontaktperson för Abu Raad, Najim al-Ganas, inte översatte Abu Raads svar korrekt. Abu Raad inledde mötet med att säga att han var besviken på informationen han fått beträffande vilka som skulle delta och tala på seminariet: ”Det är kanske de som har ordnat seminariet som omedvetet påverkats av terrorism och extremism”, sa Abu Raad. Något som överhuvudtaget inte översattes.³⁴⁹

Han fortsatte med att beklaga sig över att det enligt honom är svårt att säga sanningen i dagens Sverige. ”Att säga sanningen kommer framställa mig som terrorist men det gör inget för sanningen måste komma fram till alla människor. Imamen bör säga sanningen”. Men Najim al-Ganas översatte Abu Raad till: ”Det är viktigt i min roll som imam att säga sanningen oavsett vad mina motståndare och andra människor i allmänheten säger och tycker. Min uppgift är säga sanningen”. Abu Raad valde också att rikta en anklagelse mot vissa personer i publiken med invandrarbakgrund. Det översattes dock inte alls, men löd: ”Vissa som har kommit från våra länder är påverkade av massmedia. I det här seminariet betedde de sig mer som extremister än terrorister och mer extremistisk än IS. Som att vi är utomjordingar som inte har rätt att yttra oss och svara på frågor.”³⁵⁰

Abu Raad är idag fortsatt verksam i Gävlemoskén men har efter Gefle Dagblads granskning flyttat fokus till andra närliggande orter (mer om det nedan). Enligt respondenter till denna studie är Abu Raad en duktig inspiratör, men ingen organisatör. Han behöver därför plattformar för att förmedla sitt budskap. Han har sökt sådana från Uppsala och norrut och har approacherat moskéer i Sundsvall, Uppsala och Umeå.³⁵¹

³⁴⁶ Gävleimamen ansvarig för radikal hemsida”. *Gefle Dagblad*, 1 juli 2015

<http://www.gd.se/gastrikland/gavle/gavleimamen-ansvarig-for-radikal-hemsida>

³⁴⁷ Johan Järvestad. ”Abo Raad vägrar ta avstånd från salafismen: ”Folk får säga vad de vill.” *Gefle Dagblad*, 10 maj 2016 <http://www.gd.se/gastrikland/gavle/abo-raad-vagrar-ta-avstand-fran-salafismen-folk-far-saga-vad-de-vill>

³⁴⁸ Ibid.

³⁴⁹ Johan Järvestad. ”Så förändrade tolken Abo Raads svar under riksdagsseminariet: ”Mer extremistiskt än IS.” *Gefle Dagblad*, 10 juni 2016 <http://www.gd.se/gavleborg/gavle/sa-forandrade-tolken-abo-raads-svar-under-riksdagsseminariet-mer-extremistiskt-an-is>

³⁵⁰ Ibid.

³⁵¹ Intervju med myndighetsrepresentant, januari 2018

Närstående till Abu Raad har också kopplingar till radikala miljöer runt om i Sverige. Flertalet av Abu Raads släktingar i Gävle och på andra platser har visat extremistiska yttringar och bedrivit olika former av verksamhet. Exempelvis har Abu Raads son, Raad Al-Duhan, dömts till fängelse för dödshot mot Gefle Dagblads chefredaktör Anna Gullberg.³⁵² Motivet var direkt kopplat till Gefle Dagblads granskning av Abu Raad och Ali Al-Ganas.³⁵³ Abu Raads son driver Gefle Legend Club som är en mångkulturell sportklubb som sökt kommunala bidrag. Han ska tidigare ha drivit en motsvarande verksamhet i Umeå.

En av Abu Raads döttrar bor tillsammans med Omar El-Turk som är verksam vid Vetenskapsskolan i Göteborg och som är väldigt engagerad i da'wahrörelsen samt har visat öppet sympatier med IS på sociala medier.³⁵⁴ Abu Raads andra dotter bor tillsammans med en individ som 2013 dömdes tillsammans med Anas Khalifa från Göteborg för ett stort momsbedrägeri i mångmiljonklassen. Även biståndsorganisationen Solidaritetscenter³⁵⁵ vars ledare Ahmed Qadan dömdes för terrorfinansiering i Malmö har registrerat samma Göteborgsadress som dessa personer. Solidaritetscenter har också haft sin besöksadress där Gävle moské är belägen.³⁵⁶ En rad bolagsadresser finns registrerade på Göteborgsadressen med bl.a. koppling till en verksamhet av boende för ensamkommande som senare blev inriktad på barn och ungdomar med sociala problem. Enligt uppgift är denna man en duktig administratör och ekonom och framförallt bra på att söka bidrag för projekt som sägs främja demokrati och integration. Men i själva verket är syftet det omvända där han genom da'wa försöker rekrytera och påverka muslimer i salafistisk riktning.³⁵⁷

Abu Raads sväger är imamen Hassen al-Bayati (även känd som Abu al-Hareth – ”lejonet”) som ”dömdes till sex års fängelse för mordförsök på en shiitisk man i Hässleholm efter att ha kört på honom med sin bil två gånger och därefter misshandlat honom där han låg på marken och tillfogat honom bett och skärskador.”³⁵⁸ Rapporter förekommer att shiamuslimer efter mordförsöket lämnat Hässleholm på grund av rädsla. Al-Bayati och Ljusets moské i Hässleholm har haft anknytning till den IS-anhängare från Vittsjö, Moyed al-Zoebi, som friades från terrorbrott i Malmö och som nyligen häktades för planering av terrorbrott i Köpenhamn. Dessutom är al-Bayati verksam i al-Andalus moskén i Arlöv och har nära band till Ahmed Qadan (Solidaritetscenter) som tidigare dömts för terrorfinansiering.

Gävle är också ett starkt fäste för ett kaukasiskt nätverk som leds av tjetjener. Den tidigare Gävlebon Ayndi Aydamirov, som är dömd för grovt vapenbrott 2012 och utvisning (som inte gick att verkställa) samt terroråtalats 2014. Flertal individer kring Aydamirov har rest till Syrien för att ansluta sig till IS och andra

³⁵² ”Fängelse för dödshot mot Gefle Dagblads chefredaktör”, *SVT Nyheter Gävleborg*, 7 februari 2017.

³⁵³ Gävle Tingsrätt, 2017-02-07 Mål nr: B 1249-16.

³⁵⁴ Torbjörn Jerlerup, ”Omar Elturk”

<https://ligator.wordpress.com/2015/06/01/omar-elturk/>

³⁵⁵ ”Biståndsarbetare åtalad för IS-stöd”, *Dagens Nyheter*, 7 december 2016.

³⁵⁶ Seminarium 2018-01-30.

³⁵⁷ Ibid

³⁵⁸ Berit Önell och Jonathan Önell, ”Radikal islamism har fått fäste i Hässleholm”, <http://www.frilagt.se/2017/05/16/radikal-islamism-har-fatt-faste-i-hasselholm/>

jihadistgrupper. Det kaukasiska nätverket är koncentrerat kring Gävle och Aydamirov är en välkänd person inom nätverket.³⁵⁹

De personer från Gästrikland som rest för att ansluta sig till terrorgrupper i Syrien och Irak har haft tjetjensk härkomst. Enligt uppgift finns det kopplingar mellan en tidigare styrelsemedlem i Gävlemoskén och Aydamirov som fritogs i Gävle 2011.³⁶⁰ ³⁶¹ Sammantaget visar dessa personkopplingar att även tjetjenska extremister har nära kopplingar till Gävle moské. Dessa personer har vapentillgång och har tidigare förekommit i kriminella sammanhang.

Abu Raad har föreläst och spridit sitt salafistiska budskap i Gävle, Örebro, Uppsala, Västerås och Fagersta. Efter Gefle Dagblads granskning av Abu Raad uppmärksammade Uppsala Nya Tidning (UNT) att det på Uppsalamoskéns hemsida låg upp videoklipp med föreläsningar av Abu Raad i moskén. Enligt Mohammed Fazlhashemi var det anmärkningsvärt att Uppsalamoskén låtit Abu Raad föreläsa i moskén men att det inte betydde att moskén som sådan stod bakom hans hyllande av IS.³⁶² Talespersonen för moskén bekräftade att Abu Raad förläste regelbundet hos moskén men att styrelsen skulle ha ett extrainkallat möte om Abu Raads framtid.

Några månader senare, våren 2016, kunde UNT visa att moskén fortsatt att anlita Abu Raad som föreläsare i moskén. Enligt moskéns vice ordförande var orsaken till att man fortsatt använda Abu Raad att Gefle Dagblads uppgifter om honom inte stämmer. ”Det som stod om honom och kopplingar till IS är lögn. Jag har granskat uppgifterna. Och vi lever ju i ett högteknologiskt samhälle, skulle SÄPO tillåta sådana saker om det verkligen skett? Det här är återigen ett försök att svartmåla muslimer.”³⁶³

Respondenter för denna studie uppger att moskén formellt avslutat samarbetet med Abu Raad men att moskén fortsatt låter honom föreläsa. Detta beror främst på att de gillar vad han säger. Det finns även moskéer i de utsatta områdena Stenhagen och Gottsunda i Uppsala där det finns en risk för radikaliserings då det saknas muslimska krafter i staden som kan hålla tillbaka extrema element.³⁶⁴

Abu Raad har också föreläst i Råbymoskén i Västerås. Han står den tidigare imamen i moskén, Fekri Hamad, mycket nära och de förekommer ofta tillsammans.³⁶⁵ Även Fekri Hamad predikar i Uppsalamoskén.³⁶⁶

Fekri Hamad var tidigare verksam i Landskronas moské men flyttade runt 2014 till Västerås och delade då sin tid mellan Västerås och Landskrona. Därefter startade han tillsammans med Abu Raad en moské i Stenkummaskolan i Västerås

³⁵⁹ ”De anmäler polisen för tjänstefel”, *Gefle Dagblad*, 24 januari 2012.

³⁶⁰ Seminarium 2018-01-30.

³⁶¹ Michael Fredholm, *Transnational Organised Crime and Jihadist Terrorism – Russian-Speaking Networks in Western Europe* (Routledge, 2018)

³⁶² ”Uppsala moské välkomnar kritiserad imam”, *SVT Nyheter*, 19 april 2016.

³⁶³ ”Kritiserad imam fortsätter föreläsa i Uppsala”, *Aftonbladet*, 19 april 2016.

³⁶⁴ Intervju med myndighetsrepresentant, januari 2018

³⁶⁵ ”Gävle-imam föreläste regelbundet i Västerås – utpekad som den militanta islamismens ledare.”, *VLT*, 23 mars 2017.

<https://www.vlt.se/vastmanland/vasteras/gavle-imam-forelaste-regelbundet-i-vasteras-utpekad-som-den-militanta-islamismens-ledare>

³⁶⁶ Intervju med myndighetsrepresentant, januari 2018

tillsammans med Abu Raad med stöd av privata finansiärer från Saudiarabien. Enligt respondenter var målet med verksamheten i Stenkumlaskolan att etablera ett salafistiskt riksförbund med Västerås som epicentrum. Vidare approacherade också Fekri Hamad flera sjukhus i området med erbjudande om sjukvård.³⁶⁷

Efter en tid blev dock Fekri Hamad och Abu Raad vräkta från Stenkumlaskolan och de vänder sig då, som tidigare nämnts, till Uppsalamoskén. Utöver Uppsala och Västerås är de båda även verksamma i ett antal mindre orter i Mellansverige. Det rör sig då främst om Avesta, Fagersta, Hedemora, där målet är att etablera nätverk med förgreningar till Västerås, Uppsala och Gävle. Fekri Hamad verkar främst i Avesta, där det existerar lokala strider mellan sunni-och shiamuslimer. De båda ska också ha bra kontakter med individer i Rinkeby, Skärholmen och Märsta.

Abu Raad är också verksam i främst Fagersta efter hans dotter gift sig med Omar El-Turk som tidigare var framträdande på ortens da'wa-scen. År 2014 anordnade El-Turk da'wa i Fagersta och han har också hyllat IS på sociala medier, bland annat genom att publicera en bild av ett pass med organisationens logga och texten "State of Islam."³⁶⁸ Enligt respondenter åtnjuter Abu Raad högre status i salafistiska kretsar än Fekri Hamad, som snarare fungerar som en underhuggare. Men likt Abu Raad är även Fekri Hamad inspiratör, men saknar den organisatoriska förmågan att skapa plattformar för att förmedla sitt budskap. Därför approacherar de båda andra moskéer i syfte att skapa sådana plattformar.³⁶⁹

4.2.4 Eskilstuna

Den salafism och salafist-jihadism som finns i Eskilstuna har koncentrerats främst kring al-Rahmanmoskén samt fotbollsföreningen Al Salam SK. Som tidigare nämnts hade den predikant som greps och sedan släpptes av Säkerhetspolisen föreläst både i Örebro moské samt i al-Rahmanmoskén.

I juni 2015 anlände två män till fredagsbönen i Eskilstuna stora moské i samband med att en saudisk imam hållit en predikan mot extremism och fanatism. Efter predikningen konfronterade de båda männen imamen för att han hade predikat mot IS. De anklagade honom för att vara icke-muslim (exempel på takfirism) och att han var tvungen att be hela församlingen om ursäkt för sin predikan. Enligt Abd al Haqq Kielan kom de båda männen från al-Rahmanmoskén.³⁷⁰

Vid ungefär samma tidpunkt som de båda männen konfronterade den saudiske imamen i Eskilstuna stora moské avslöjades att en tidigare styrelsemedlem i al-Rahmanmoskén som arbetat med ungdomar skrivit till en svensk IS-jihadist att "Må Allah stärka er och ge er seger". Han ska också ha i en sluten Facebookgrupp ha kommenterat "Reality never lies" under en video som bland annat hyllade den påstådda trygghet som ansågs råda i IS-kontrollerade områden.³⁷¹ Mannen har

³⁶⁷ Intervju med myndighetsrepresentant, januari 2018

³⁶⁸ Hanna Gadban. "Min Jihad" 2015, sida 239-242.

³⁶⁹ Intervju med myndighetsrepresentant, januari 2018

³⁷⁰ Niklas Orrenius. "Skotten i Köpenhamn", 2016, sid 218

³⁷¹ Magnus Sandelin. "Styrelseledamot önskade seger åt Islamiska staten". 15 juni 2015 <https://www.magnussandelin.se/styrelseledamot-onskade-seger-at-islamiska-staten>

också laddat upp videos från IS mediedistributör Al-Hayat media på sin Youtube-kanal. Mannen kommer fortfarande till moskén och ber.³⁷²

Han ska också vara en av flera unga muslimer i Eskilstuna som hotade lokalpolitikern Abshir Osman efter att denne uttalat sig i radio om rekrytering av jihadister i al-Rahmanmoskén. Osman hotades till livet på Facebook av mannen som bland annat ska ha skrivit ”Dina handlingar är kufr³⁷³” och ”Frukta Allah innan du möter honom”.³⁷⁴ Händelserna har lett till att Osman undviker vissa delar av Eskilstuna av rädsla för vad personer med kopplingar till al-Rahmanmoskén kan göra mot honom eller någon anhörig.³⁷⁵

Flera personer har uppgett att de är rädda för att besöka al-Rahmanmoskén. I ett inslag i Sveriges Radio jämförde en ung pojke ungdomsverksamheten med hjärntvätt. Efter det att inslaget sänts trakasserades pojken så hårt via sms och sociala medier att Sveriges Radio plockade bort intervjun från sin webbplats.³⁷⁶

Under 2016 utredde Eskilstunapolisen flera hot från personer som brukar hålla till i al-Rahmanmoskén. Enligt en moskébesökare som hotats finns det fyra till fem unga män med ”riktigt farliga idéer” i moskén. Besökaren menar att de unga männen försöker rekrytera ungdomar genom att bland annat berätta för dem att de hamnar i paradiset om de dödar en annan person. Efter att i flera år försökt säga emot ungdomarna men då möts av hot flyttade mannen från Eskilstuna på grund av rädsla för att hans familj skulle råka illa ut.³⁷⁷

Den tidigare styrelsemedlemmen som arbetat med ungdomar är inte den enda personen från al-Rahmanmoskén som interagerat med radikalt material på Facebook. Sommaren 2017 delade en man i ledningen för moskén ett filmklipp som visar en lastbil som kör över en grupp israeliska militärer. I attacken dödades fyra personer och ett 20-tal skadades. I samband med delningen la mannen till en smileysymbol samt skrev ”feeling satisfied” och ”Allauh Akbar”.³⁷⁸ Mannen var också anställd av Eskilstuna kommun men fick en tid efter att hans handlingar uppmärksammats lämna sin tjänst.³⁷⁹

P4 Sörmland har rapporterat att minst två personer med anknytning till moskén dött i Syrien. Enligt Eskilstunapolisen tycker huvuddelen av moskéns medlemmar att det är tragiskt, men att det samtidigt finns en klick som tycker att det är häftigt att man har fått martyrer i moskén. Efter misstankar om rekrytering har polisen uppmärksammat moskén: ”Vi har ju ett antal moskéer i Eskilstuna, men det kretsar bara kring en moské och det är inget att sticka under

³⁷² Niklas Orrenius. ”Skotten i Köpenhamn”, 2016., sid 22

³⁷³ Enligt extrema muslimer en oren person som inte bör betraktas som muslim.

³⁷⁴ Per Thyren. ”Efter dödshoten lever Abshir Osman i ständig rädsla”. SR. 14 juni 2017
<http://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=87&artikel=6716506>

³⁷⁵ Ibid.

³⁷⁶ Niklas Orrenius. ”Skotten i Köpenhamn”. Bonnier 2016.sid 221

³⁷⁷ Ibid 2016 sid 222

³⁷⁸ Per Thyren. ”Kommunanställd delade dåd i Israel på Facebook – la till en smiley. SR, 13 juni 2017

<http://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=87&artikel=6715669>

³⁷⁹ Alexandra Sannelmalm. ”Polisen oroad över Syrienresor från Eskilstunamoské”. SR. 12 juni 2017

<http://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=87&artikel=6713998>

stol med”, säger polisen.³⁸⁰ Samtidigt är polisen självkritisk och menar att det tog för lång tid innan man tog den islamistiska våldsbejakande extremismen på allvar.³⁸¹

Kopplat till al-Rahmanmoskén finns också den muslimska fotbollsföreningen Al Salam SK. Den man som tidigare satt i styrelsen för moskén och arbetade med ungdomar har exempelvis varit sekreterare i föreningen. Två styrelseledamöter från föreningen har rest till Syrien för att strida med terrorgrupperingar. En av dem är son till den nuvarande ordföranden i moskén och dog i strid i augusti 2016. I maj 2016 hade mannen en text på sin hemsida som uppmanade muslimer till ”en jihad mot otrogna och deras medlöpare” samt kriget skulle föras med kroppar och tungor på militär, ekonomisk och propagandistisk väg.³⁸²

Samma månad intervjuades fadern som menade att hans son var i Syrien för att arbeta i flyktingläger. Enligt fadern var sonen en ängel som åkt till Syrien för att hjälpa fattiga och krigsoffer. I intervjun fick fadern också frågan om vad han ansåg om IS. ”De är muslimer, men de gör en del dåliga saker som när de tänder eld på folk”, svarade mannen.³⁸³ Han ansåg samtidigt att ryssar, amerikaner och shiamuslimer är ”en miljon gånger värre” än IS.³⁸⁴

I samma intervju angav han också att han ansåg att Abd al Haqq Kielan inte är muslim: ”Han är inte muslim för mig. Han är samma sak som amerikaner, ryssar och shia. Han stöder shia. Och shia är som vilda djur”.³⁸⁵ Han fick också frågan om vad han ansåg om moskéns före detta styrelsemedlem tillika tidigare sekreterare i Al Salam SK och som hotat Abshir Oman: ”Han kommer till moskén ibland. Det är en bra, lugn kille. Jag har inte sett något konstigt ifrån honom.”³⁸⁶

Enligt Abd al Haqq Kielan står al-Rahmanmoskén och Al-Salam SK för ”en pervers och förvriden form av islam”.³⁸⁷ ”Du hör det inte i predikningarna, men i snacket efteråt. De lockar ungdomar med juice, godis och bullar /.../ De spelar fotboll, de pratar, de sonderar terrängen, upptäcker vilka som är intresserade, vilka de kan prata med. Vilka som vill kämpa för islam och rädda oss mot de elaka. Vilka som vill kämpa för en islamisk stat, som de kallar det,” säger Kielan.³⁸⁸ Abd al Haqq Kielans bild bekräftas av vittnesmål från moskébesökare av ”en grupp på fyra eller fem män använder al-Rahmanmoskén i Eskilstuna för att locka till olika våldsbejakande jihadistgrupper.”³⁸⁹

Som tidigare nämnts försökte personerna som styr Örebro- och Gävlemoskén med pengar från Eid Charity ta över även Abd al Haqq Kielans Eskilstunas stora moské. Stiftelsen gick in med sex miljoner i moskén, vilket gjorde att församlingen kunde betala av sina skulder. Först förstod inte Kielan vidden av stiftelsens motkrav, utan accepterade de två nya styrelseledamöterna som

³⁸⁰ Ibid.

³⁸¹ Ibid.

³⁸² Niklas Orrenius. ”Skotten i Köpenhamn”. *Bonnier 2016*, sid 223-224

³⁸³ Ibid. sid 224

³⁸⁴ Ibid. sid 224

³⁸⁵ Ibid. sid 225

³⁸⁶ Ibid. sid 226

³⁸⁷ Ibid. sid 22

³⁸⁸ Ibid.

³⁸⁹ Mathias Stähle, ”Syrienkrigare värvas i Eskilstuna”, *Eskilstuna Kuriren*, 4 juni 2016.

stiftelsen ville ha in i moskén. I sista stund misslyckades dock övertagandet på en byråkratisk teknikalitet då det visade sig att stiftelsen skickat in ofullständiga personuppgifter till länsstyrelsen.³⁹⁰

Enligt Kielan var stiftelsens tanke att utse predikanten som greps av Säkerhetspolisen till imam i moskén. Vidare skulle Kielan avsättas från styrelsen. I samband med försöket var både Abu Raad och "folket från Örebro" delaktiga, säger han.³⁹¹ Kielan menar att de ville ha ett salafistisk center och om de hade lyckats hade de anordnat kurser i salafism, vilket i förlängningen hade lett till en radikaliserings och att moskén skulle kunnat blivit en rekryteringsplats för IS-resenärer.³⁹²

4.3 Norra Sverige

Den salafistiska extremismen koncentreras främst i ett bälte på västkusten, från Malmö till Göteborg och Borås, och på östkusten från Örebro, Eskilstuna, Stockholm och Gävle. Men det finns också salafistiska miljöer längre norrut som i Borlänge och Umeå som har dykt upp i sammanhang med andra salafistiska predikanter som omnämns i rapporten.

En framträdande föreläsare i den salafistiska miljön är Hussein Hamad från Borlänge som blivit tongivande lokalt tillsammans med sin far, Ali Hamad, som är nuvarande imam i Bullermyrenmoskén. Hussein Hamad är en 25-årig gymnasielärare i svenska och psykologi som fram tills nyligen var verksam i Borlänge men har nu flyttat till Malmö. I Borlänge var Hamid involverad i islamiska ungdomsföreningen som startade ett projekt för att motverka islamofobi och beviljades bidrag från Ungdomsstyrelsen på mer än en miljon kronor under 2013.³⁹³ Projektet innebar många föreläsningar i området och norrut till gymnasier. Viktigt i sammanhanget är också att Hussein Hamad har nära kopplingar till SFM:s Amanj Aziz i Göteborg. Samma år som Hamad fick finansiella medel för islamofobi-projektet *Under ytan* beviljades "Göteborg mot islamofobi" nästan 600,000 kronor som skulle drivas av Amanj Aziz genom Göteborgs rättvisecenter.³⁹⁴

Hussein Hamad har varit tongivande i introduceringen av iERA:s verksamhet till Borlänge och varit aktiv i da'wa-kurser över hela landet.³⁹⁵ Han är involverad i Amanj Aziz Nyans: Muslim projekt där han är aktiv "antirasist" och föreläser i SFM:s regi. Han är mycket populär som förortspoet och känd som "Poeten från Levanten" och Hussein har framträtt i mellanakterna när Abu Muadh har predikat.

³⁹⁰ Ibid.

³⁹¹ Ibid.

³⁹² Ibid.

³⁹³ "Islamiska ungdomsföreningen kan få betala tillbaka över en halv miljon", *Dala-tidningen*, 26 november 2015.

³⁹⁴ Johan Lundberg, "Så hamnade Miljöpartiet sida vid sida med islamister", *Göteborgsposten*, 30 april 2016.

³⁹⁵ Ibid

Hussein Hamad har också nära kopplingar till Anas Khalifa och har varit värd för Sveriges Förenade Muslimers konferens ”Jag är Muslim”.³⁹⁶ Han har också föreläst för al-Taqwa ungdomsförening och föreläst på SolidaritetsCenters insamlingsevent med Abu Muadh och Ahmad Qadan.³⁹⁷

I Umeå är moskén beläggen i en källare och imamen har gjort uttalanden där han bland annat pekat på sunnimuslimers överlägsenhet gentemot shia. En viktig aspekt är vänskap och släktskap mellan imamerna i Umeå, Örebro och Gävlemoskéerna. De centrala personerna i Umeå är verksamma i både Alidhemsmoskén och Citymoskén.³⁹⁸

4.4 Väst kustbältet

4.4.1 Malmö och södra Sverige

Platser/organisationer:

Den salafist-jihadistiska miljön i Malmö förefaller något mindre än dess motsvarigheter i Stockholm och Göteborg. Det är också begränsat med publikationer som beskriver dylika miljöer i staden, vilket möjligtvis till del kan förklara detta. Säkerhetspolisen anger dock Malmö som en av de fyra städer i Sverige där våldsbejakande islamistisk extremism förekommer i störst omfattning, vilket indikerar att problematiken ändå är relativt omfattande.³⁹⁹

Indikationer på förekomsten av radikaliserings i stadsdelen Rosengård i källarmoskéer blev tydlig i samband med Rosengårdsrapporten 2009. Främst rapporterades om källarmoskéer i Rosengård. Då syftade man på en källarmoské som höll till på Bennets väg där Faik Rustemi (Omar Shehidi) bedrev da’wa i Rosengård.⁴⁰⁰ Rustemi var talesman för TUFF (Troende Unga Framtida Förebilder). Tillsammans med Anas Khalifa som predikade i Abu Bakr As-Sideeq-moskén på Ramels väg i Rosengård lånade TUFF:s lokaler av Islamiska kulturföreningen.⁴⁰¹

Idag är det en kosovo-albansk källarmoské på Ramels väg där Al-Nour Drita föreningen håller till. Mohammed Loshaj är imam och har nära kopplingar till SMS-Bilal, Sveriges Förenade Muslimer (SFM) i Göteborg, Islamisk Informations Center (IIC) och Malmö unga muslimska systrar (MUMS) som tillåts använda lokalen.⁴⁰² Med andra ord det finns ett antal källarmoskéer i

³⁹⁶ Dawa Sweden. ”EID 2011 EXKLUSIVT: Anas Khalifa vs Hussein Hamad [DawaSweden HD]”.

<https://www.youtube.com/watch?v=KdoHM-FV6bU>

³⁹⁷ Olika facebooksidor från dessa tillfällen.

³⁹⁸ Informant, maj 2018.

³⁹⁹ ”Säpo: Tusentals radikala islamister i Sverige”, *TT*, 16 juni 2017.

⁴⁰⁰ Olle Lönneaus, Niklas Orrenius & Erik Magnusson, ”Extremister lockar vilslna tonåringar”, *Sydsvenskan*, 9 februari 2006; Niklas Orrenius, *Här är allt så perfekt. 23 politiska samtidsreportage* (Modernista, 2010).

⁴⁰¹ Ibid.

⁴⁰² Rickard Lagervall & Leif Stenvall, ”Muslimska församlingar och föreningar i Malmö och Lund – en ögonblicksbild” (Lund: Centrum för Mellanösternstudier, 2016): p.38.

Mohammed Loshaj och Drita moskén driver följande Facebooksida:

<https://www.facebook.com/SweIslam2013/>

Rosengård med omnejd.⁴⁰³ Enligt en informant finns ett antal mer radikala salafistiska källarmoskéer på Rosengård på Hårds väg och Bennets väg vilket är samma område som anklagade terroristen Osama Krayem (som är åtalad för delaktighet i Brysselsdådet 2016) kommer ifrån.⁴⁰⁴

Malmö geografiska närhet har lett till att stadens salafister också deltar i Köpenhamns mer radikala kretsar. Omvänt kommer salafistiska predikanter från Danmark till Sverige. Exempelvis har kontroversiella danska predikanten Abu Laban (från Grimhojmoskéen i Aarhus) med kända jihadistkopplingar kommit till Islamiska kulturföreningen i Malmö för att gästpredika.⁴⁰⁵ Man hade även ambitiösa planer på att bygga en stor moské och kongressanläggning med saudiska pengar som aldrig blev verklighet.⁴⁰⁶ Istället byggdes Skandinaviens största moské med finansiellt stöd från Qatar som invigdes 2017.⁴⁰⁷

Salafistisk da'wa-verksamhet har existerat i Malmö under senare år. Under 2012 började iERA bygga upp sin da'wa-verksamhet i Sverige, först i Göteborg, sedan i Stockholm och i Malmö. I både Göteborg och Malmö handlade det i stort om samma individer som byggde upp verksamheten, framförallt Bilal El Borchali (även känd som SMS-Bilal) och Ahmad bin Sultan (Ahmad Qadan).⁴⁰⁸ Den 23 december 2012 hölls en da'wa-kurs i Malmö med drygt 60 deltagare. Arrangemanget ägde rum i samarbete med Skåne-baserade Unga Muslimska Förebilder och Amanj Aziz var föreläsare.⁴⁰⁹

2013 bildade gruppen runt Street Dawah i Malmö ytterligare en skånsk organisation, Islamic Information Center, IIC. Centrala aktörer här och även bland den större kretsen i Skåne är två bröder som båda har bland annat haft IS logga som profilbild på Facebook. En annan ledande figur inom IIC Sweden är en 28-årig Landskronabo som är aktiv i LÄS!-projektet och Malmö Street Dawa. Han är också aktiv i "Varför Islam?" i Landskrona som sponsras av föreningen Unga Muslimska Förebilder.

IIC genomförde ofta da'wa på Malmös Gustav Adolfs torg och genomförde ett niqab-experiment som ett sätt att förmedla da'wa. IIC organiserade en temadag på Salsabil kulturcenter i Malmö i november 2014 om Al-Aqsa med gästföreläsare som Abu Muadh, Abu Saad och Abdulhamid Zamzam. Några månader tidigare arrangerade IIC-Sweden tillsammans med Islamiska Föreningen Drita en föreläsningsserie med saudiska imamer om ämnet "Relationer mellan muslimer och ickemuslimer enligt profetens tradition."⁴¹⁰ SMS-Bilal översatte medan Ahmed Qadan (SolidaritetsCenter) och Fekri Hamad var närvarande.

⁴⁰³ Ibid.: sid.39.

⁴⁰⁴ Intervju med informant i civil samhälle i Malmö, maj 2018.

⁴⁰⁵ Olle Lönneaus, Niklas Orrenius & Erik Magnusson, "Djup splittring bland Malmös muslimer", Sydsvenskan, 8 februari 2006.

⁴⁰⁶ Ibid

⁴⁰⁷ "Ny moské i Malmö sponsras av Qatar", *Kvällsposten*, 18 maj 2017.

⁴⁰⁸ Gabdan 2015, sid 133

⁴⁰⁹ Ibid sid 193

⁴¹⁰ Islamska föreningen Drita. "Relationer mellan muslimer och ickemuslimer enligt profetens tradition 1-sh. Abdurrahman al Akl"

<https://www.youtube.com/watch?v=1YF2IIJ-vtw>

iERA da'wa training organiserades i Helsingborg genom Ahl as-Sunnahmoskén och i Malmö genom Salsabil Kulturförening.⁴¹¹ Under 2013 genomfördes Malmö Street Dawa kampanj "Är Livet bara En Lek?" på Malmö Stortorg. iERA och Malmö Street Dawa är en och samma organisation eftersom de organiserar sig genom iERAs hemsida som stod på da'wa-tröjorna.

En central aktör i Malmö är Ahmad Qadan som tidigare haft en uppsatt position inom föreningen Solidaritetscenter som samlat in pengar huvudsakligen till Syrien.⁴¹² De fick 2014 ett 90-konto av svensk insamlingskontroll. Solidaritetscenter kan spåras till kretsen runt Anas Khalifa samt till medlemmar i Abu Raads familj. Exempelvis i december 2012 arrangerade al-Taqwa Ungdomsförening i samarbete med Solidaritetscenter en insamling till nödställda i Syrien i Stockholmsförorten Vårby där man även lockade med dragplåster som Anas Khalifa, Abu Raad och Hussein Hamad.⁴¹³

Ett annat exempel är ett arrangemang i januari 2014 av Malmös Unga Muslimska Systrar (MUMS) som samlade in pengar till Solidaritetscenter och där Abu Muadh föreläste.⁴¹⁴ Vid ett annat tillfälle samlade MUMS och Solidaritetscenter in till hjälp för Syriens föräldralösa barn i ett arrangemang tillsammans med Lunds Muslimska Kvinnoförening och Malmö Street Dawa.⁴¹⁵ Andra organisationer som kan kopplas till Solidaritetscenter är Fisksättras Unga Muslimer (Stockholm), Budskapet.tv (Malmö), Sveriges Förenade Muslimer (Göteborg), Al-Istiqamah Unga Systrar (Stockholm) med flera.

Ahmad Qadan blev i februari 2017 dömd till sex månaders fängelse för terrorfinansiering då han på Facebook uppmanat andra att skänka pengar till ett konto avsett för IS och Jahbat al-Nusra i Syrien.⁴¹⁶ Hovätten fastställde domen mot Qadan i november 2017.⁴¹⁷ Enligt utredningen ska Ahmed Qadan (som använde profilnamnet Ahmad Sultan Abu Soumayah på social media). Solidaritetscenter har samlat in 7,5 miljoner kronor totalt.⁴¹⁸ En av insamlingarna organiserades i juli 2014 av Najim al-Ganas från föreningen Idrott och Framtid i Örebro som var arrangör.⁴¹⁹

Ahmed Qadan har även samlat in pengar i Norge tillsammans med den kände norska salafisten Mohyeldeen Mohammed. Denn kopplas som rådgivare till

⁴¹¹ iERA Mission Dawah.

<https://www.facebook.com/MissionDawah/posts/10152138234024739>

⁴¹² Torbjörn Jerlerup. "Hovrätten dömer Malmö-bon Ahmad Qadan för stöd till IS och Al Qaida". 28 november 2018

<https://ligator.wordpress.com/2017/11/28/hovratten-domer-malmobon-ahmad-qadan-for-stod-till-is-och-al-qaida/>

⁴¹³ Per Gudmundson, "Abu Raad samlar in till Syrien", 14 december 2012.

⁴¹⁴ Malmö Unga Muslimska Systrar.

<https://www.facebook.com/search/top/?q=malm%C3%B6%20unga%20muslimska%20systrar>

⁴¹⁵ Torbjörn Jerlerup. "Hovrätten dömer Malmö-bon Ahmad Qadan för stöd till IS och Al Qaida". 28 november 2018

<https://ligator.wordpress.com/2017/11/28/hovratten-domer-malmobon-ahmad-qadan-for-stod-till-is-och-al-qaida/>

⁴¹⁶ Gustafsson & Ranstorp, 2017

⁴¹⁷ "35-åring samlade pengar till IS – döms till fängelse", *Kvällsposten*, 27 november 2017.

Lasse Wierup, "Biståndsarbetare åtalas för stöd till IS", *Dagens Nyheter*, 8 december 2016.

Fredrik Samuelson, "De samlar in pengar för barnen i Gaza – Ett hundratal samlades på fredagskvällen i Vivalla för att ge pengar", *Nerikes Allenhanda*, 26 juli 2014.

kontroversiella islamistgruppen Profetens Umma och som har arresterats i Saudiarabien och Tunisien, samt reste 2012 till Syrien för att ansluta sig till jihadister.⁴²⁰

Ahmad Qadan har även varit en framträdande frontfigur för Läs!-projektets Malmöavdelning. Läs!-projektet sysslar med da'wa och är en direkt filial till den islamistiska rörelsen Die Wahre Religion (DWR) som betyder "Den sanna religionen." DWR värvar sympatisörer genom att dela ut koranen gratis men är en organisation som är förbjuden i Tyskland eftersom man funnit att 140 jihadister som rest för att ansluta sig till IS har haft kopplingar av olika slag till organisationen.⁴²¹ Enligt tyska inrikesministeriet samt tysk media har Malmö blivit finansiell hub för Die Wahre Religion genom Al-Quran stiftelsen i Malmö.⁴²²

Ahmad Qadan bor strax utanför Malmö men har haft sin postadress i Angered. På samma adress återfinns även en av Abu Raads dotter och hennes sambo. Utöver dessa två har Abu Raad en dotter som också hon har varit skriven på adressen. Det säger något om hur kretsen kring radikala islamister i Sverige samverkar.⁴²³ ⁴²⁴ Även Al-Andalus-centret i Arlöv som invigdes i slutet av maj 2015 har dragit till sig tongivande salafistpredikanter som Fekri Hamad, SMS-Bilal och Abu Muadh.⁴²⁵ Den leds av de två bröderna Mohammed Qadan och Ahmed Qadan.

Den andre tongivande salafistiska predikanten i Malmö är Bilal Borchali (SMS-Bilal) som reser runt tillsammans med vad Magnus Sandelin beskriver som tongivande salafistiska predikanter i miljöer där extremister verkar.⁴²⁶ SMS-Bilal är en mycket aktiv och karismatisk imam. Exempelvis föreläste han på SFM:s konferens "Jag Är Muslim" i maj 2012 i Angered med iERA: förgrundsgestalt Hamza Tzortzis, Anas Khalifa och Halmstadmoskéns Abu Muadh (Ahmed Sulayman).⁴²⁷

SMS-Bilal framträder på Budskapet.tv sedan hösten 2011 tillsammans med Salih Tüfekciouglu som är ett samhällsprogram gällande islam på svenska. Denna kanal existerar inte längre utan SMS-Bilal har flyttat föreläsningar in på Facebook där han ger 90 sekunders-budskap, samlar in pengar till Muslim Aid och lägger ut längre föreläsningar när han är på turné.⁴²⁸ Framförallt föreläser han i Falkenberg tillsammans med Abu Muadh från Halmstadmoskén. Moskén i Falkenberg beskrivs som väldigt sluten.

Kjell Persen, "Hevder norsk islamist ser etter ny brud i Sverige", *TV2*, 11 januari 2011. Olav Dövik, Bent Tandstad, Martin H.W. Zondag, "Mohyeldeen Mohammad tiltalt for trusler mot Abid Raja" *NRK*, 11 april 2018.

Per Gudmundson, "Här får islamisterna bidrag", *Svenska Dagbladet*, 22 november 2016.

⁴²² Intervju med informant från tyska inrikesministeriet, maj 2018.

⁴²³ Gadban 2015, sid 174-176

⁴²⁴ Ibid, sid 194

⁴²⁵ Al-Andalus Centret

<https://www.facebook.com/andalus.centret/>

⁴²⁶ Magnus Sandelin, "Vad vet vi om islamistiska terrornätverk i Sverige?", *Timbro* (2018).

⁴²⁷ Ademsson. sfm konferens 2012 "Anas Khalifa och Adnan Rashid DVD 2"

<https://www.youtube.com/watch?v=bfi0y5NGFcI>

⁴²⁸ Muslim Aid Sweden.

<https://www.facebook.com/MuslimAidSE/>

SMS-Bilal har ofta föreläst på Salsabil Kulturcenter, Örebromoskén, Stora Moskén i Malmö, Halmstadmoskén, Fisksättras Unga Muslimer, Gävlemoskén, Jönköpingsmoskén, Noor moskéen i Landskrona (arrangerad av Unga Muslimska Förebilder), Arlövmoskén, Bellevuemoskén i Göteborg mfl.⁴²⁹ SMS-Bilal har likaså föreläst med Sheikh Mohammad as-Sharani och Mohammed Loshaj (Al-Nour Drita).⁴³⁰ Han var även involverad i insamling av pengar till Aishamoskén i Norrköping.⁴³¹ Ahmad Siddiq (Abu Anas) är föreläsare för SFM och aktiv i da'wa och sedan 2009 innehar en styrelsepost i Norrköpings Islamiska Center (Aishamoskén) där han är aktiv i ungdomsarbete och da'wa -kurser.⁴³²

Fokus för SMS-Bilal är humanitär insamling genom Muslim Aid Sverige/Sweden som har ett 90-konto och är registrerat i Kista.⁴³³ Muslim Aid Sverige/Sweden skapades av Kista Folkhögskola tillsammans med brittiska Muslim Aid UK.⁴³⁴ Den brittiska Muslim Aid har varit ifrågasatt för olika anklagelser om kopplingar till extremism under senare år.⁴³⁵

Ordförande för Malmös unga muslimer har kopplingar till en social media-grupp, som uttryckt sympatier med individer inom salafistisk-jihadism.⁴³⁶ Sociala media-gruppen Muslimska Aktivister, där ordföranden var drivande, var aktiva 2013-2015 och arrangerade bland annat möten samt kampanjer på sociala medier. De gav återkommande stöd till dömda terrorister, lovordade islamistiska hatpredikanter och uttryckte förakt för demokratins idéer i allmänhet.⁴³⁷ Muslimska Aktivister arrangerade 2014 ett möte "Prisoner Outreach" i samarbete med Budskapet.tv med meddelande från brittiska extremistgruppen Cageprisoner (nu CageUK).

En annan individ som tidigare varit aktiv i Malmös unga muslimer är Osama Krayem.⁴³⁸ Han reste från Rosengård för att strida i Syrien och medverkade därefter i IS-attentatet i Bryssel i mars 2016, ett brott han fortfarande sitter häktad för i Bryssel och inväntar utlämning till Frankrike.⁴³⁹ Enligt polis var

⁴²⁹ SMS-Bilal

<https://www.facebook.com/SMS-Bilal-118432598229657/>

⁴³⁰ Sveriges Förenade Muslimer (SFM). "JAG ÅR MUSLIM-konferens 2015"

<http://sverigesmuslimer.se/page/3/?p=N>

⁴³¹ Norrköpings Islamska Center. "

<http://www.aishamosken.se/bidra/>

⁴³² Sveriges Förenade Muslimer

<https://www.facebook.com/SverigesForenadeMuslimer/posts/660835274028001>

⁴³³ En av Muslim Aid Sweden Team Leader är Kajs Atallah som arbetar på Fryshuset. Per Gudmundson noterade han visade sympatier för stupade svenska IS-martyrer.

<http://gudmundson.blogspot.dk/2013/06/har-hyllar-jihadisterna-den-senaste.html> Kajs Atallah har även föreläst på SFM i april 2015.

⁴³⁴ <http://kistafolkhogskola.se/verksamhet/>

⁴³⁵ "Charity Commission condemns 'abhorrent' abuse of Muslim Aid by terror plotters"

<https://www.civilsociety.co.uk/news/charity-commission-condemns--abhorrent--abuse-of-muslim-aid-by-terror-plotters.html#sthash.VAhjU3M.dpuf>

⁴³⁶ Sandelin MUCF rapport s. 9

⁴³⁷ Torbjörn Jerlerup, "Vad anser "Malmö Unga Muslimer" om judehatet?"

<https://ligator.wordpress.com/2017/12/12/vad-anser-malmo-unga-muslimer-om-judehatet/>

⁴³⁸ Per Gudmundson. "Malmöbo poserar med vapen i Syrien" 28 januari 2015

<http://gudmundson.blogspot.se/2015/01/malmo-bo-poserar-med-vapen-i-syrien.html>

⁴³⁹ John Palm. "Terroranklagade Osama Krayem från Malmö lämnas ut till Frankrike".

Sydsvenskan 8 juni 2014 <https://www.sydsvenskan.se/2018-06-08/terroranklagade-osama-krayem-fran-malmo-lamnas-ut-till>

Krayem involverad i kriminalitet i Malmö och enligt hans familj radikaliserades Krayem i en av källarmoskéerna i Rosengård.⁴⁴⁰ Krayem var också anställd en kort period av Alrisalah-stiftelsen i Örebro för att utföra ett byggprojekt i Köpenhamn.⁴⁴¹ Al-Risalah skandinaviska stiftelse är en saudiskfinansierad stiftelse som står som ägare till bland annat Alsalamskolan i Örebro.⁴⁴²

Andra misstänkta Malmökopplingar till våldsbejakande nätverk är familjeklanen el-Hajdib⁴⁴³ där några medlemmar stöder al-Qaida, några är medlemmar i den libanesiskbaserade terrorgruppen Fatah al-Islam och några har dömts för planerat terrordåd i Tyskland 2006. Youssef Mohammed el-Hajdib dömdes till livstids fängelse i Tyskland 2008 för att ha placerat ut två resväskor med tidsinställda bomber ombord på ett regionaltåg som avgick från Köln den 31 juli 2006.⁴⁴⁴

Det finns nära släktkopplingar mellan el-Hajdib i Malmö och Dib-bröderna från Borås som valde att ansluta sig till väpnad jihad och strida för Jound El Sham i Syrien.⁴⁴⁵ Bägge dog utanför Homs 2013. Även en nära släkting till dessa har haft nära kopplingar till norska salafistgruppen Profetens Umma då han deltog i möte med Anjem Choudary, en av Storbritanniens mest ökända extremister.⁴⁴⁶

Moskén Umm al-Muminin och kulturcentret vid Danska vägen i Malmö kallas Waqf as-Sunnah (Skandinaviska Trossamfundet i Sverige) och har även utpekats som en salafistisk miljö.⁴⁴⁷ Som Skandinavians största moské har bygget kostat mellan 120-140 miljoner kronor och delar har finansierats av Qatar.⁴⁴⁸ En av anledningarna för oron är att Salsabil kulturförening är ursprungsföreningen för Waqf as-Sunnah eftersom det funnits radikala extremister inom Salsabil.⁴⁴⁹ Exempelvis bjöd Salsabil in Salman al-Ouda, Bin Ladens mentor, till sin källarmoské i april 2016.⁴⁵⁰ Tillika har det riktats kritik om att Qatars inflytande på moskén kan verka negativt för integrationen och att de vill främja sin salafistiska tolkning samtidigt som man skyddar ”muslimer från ”västerlandets dåliga inflytande.”⁴⁵¹

⁴⁴⁰ ”Terrormisstänkte svenskens anhöriga i chock”, *TV4*, 9 April 2016.

⁴⁴¹ ”Terrorhäktad svensk kopplas till Örebro-stiftelse”, *SVT Nyheter Örebro*, 11 april 2016.

⁴⁴² Alrisalah Scandinavian Foundation

<https://www.risalah.se/>

⁴⁴³ Morten Storm, Paul Cruickshank och Tim Lister, *Agent Storm: My Life Inside al-Qaida*

⁴⁴⁴ ”Man jailed for German train bombs plot”, *The Guardian*, 9 december 2008.

⁴⁴⁵ Kassem Hamade, ”Bröderna från Borås dog i kriget i Syrien”, *Expressen*, 12 augusti 2013.

⁴⁴⁶ ”Två svensklibanesiska bröder stupade i Syrien”, 3 augusti 2013.

<http://gudmundson.blogspot.se/2013/08>

⁴⁴⁷ Intervju med myndighetsrepresentant, januari 2018; Intervju med polis, juni 2018.

Sydsvenska Dagbladet. ”Pengar från Qatar, själar till salafismen.” 22 maj 2017

<https://www.sydsvenskan.se/2017-05-22/pengar-fran-qatar-sjalar-till-salafismen>

⁴⁴⁹ Intervju med myndighetsrepresentant, maj 2018; Det antyds i en rapport från Centrum för Mellanösternstudier vid Lunds Universitet att styrelsemedlemmar i Salsabil och Islamiska Trossamfundet i Sverige (WAKF) är överlappande. Se: Leif Stenberg och Rickard Lagervall ”Muslimska församlingar och föreningar i Malmö och Lund – En ögonblicksbild” (2016).

⁴⁵⁰ Olle Lönneaus, ”Tre olika Malmöföreningar ville lyssna på bin Ladins förra mentor”, *Sydsvenskan*, 28 april 2016

<https://www.sydsvenskan.se/2016-04-28/tre-olika-malmoforeningar-ville-lyssna-pa-bin-ladins-forra-mentor>

⁴⁵¹ Hugo Ewald, ”Malmös nya jättemoské beskriver sig som oberoende – men är finansierad av Qatar”, *Metro*, 17 maj 2017.

2016 bjöds Usama Bin Ladens mentor, Salman al-Ouda från Saudiarabien, till Malmö av den miljöpartistiska kommunpolitikern Kamal al Rifai, Syriska föreningen där Rifai var ordförande, Salsabil kulturcentrum, och Alhambra muslimska studenter och reste runt i Skåne med framträdande i Salsabil, en källarmoské i Malmö, och på en stödgalan för Syriens barn på konferens- och nöjeslokalen Amiralen.⁴⁵² Bland annat anklagades al-Ouda för att ha påstått att "Förintelsen är grovt överdriven" och att "judar bakar bröd på människoblod." Islamic Center i Malmö protesterade högljutt att Ouda bjudits in av politiker och föreningar.⁴⁵³

I samband med besöket av al-Ouda uppmärksammades Alhambra muslimska studentföreningen på Malmö Högskola som anklagas för en tilltagande radikal hållning då de "ofta bjudit in föreläsare med "extrema åsikter" till sina tillställningar."⁴⁵⁴

4.4.2 Lund, Landskrona och Hässleholm

Under 2015 anslöt sig 17-åriga Mustafa Suldan från Lund till IS. Han publicerade strax därpå en video från Syrien där han ses sjunga en religiös hymn och posera med automatvapen. Innan detta hade han gjort sig ett namn som en så kallad nasheed-sångare och bland annat framträtt vid samma tillfällen som Halmstadbaserade predikanten Abu Muadh och Borlängebaserade imamen Hussein Hamad. Suldan fick sedemera hjälp av Nationella samordnaren att komma hem från Syrien och sedan tog avstånd från IS. På bilden som lades ut på Facebook i samband med avståndstagandet sitter han dock i knät på Ahmad Qadan som i februari 2017 dömdes för att ha samlat in pengar till Jabath al-Nusra och IS.^{455 456}

Även Solidaritetscenter har varit aktiva under 2013 i Lunds moské där temadagen "Vår Ummah" i oktober 2013 hade Ahmed Qadan och Abu Muadh som föreläsare.⁴⁵⁷ Även Amanj Aziz föreläste i Islamic Center i Lund i juni 2013 under temat "Call of Duty: Dawah training Course." Detta var iERA:s da'wa-kurs.

En annan aktör bosatt i Lund är Bilal Borchali, även känd som "SMS-Bilal" som beskrevs tidigare. Han är en tongivande salafist som bland annat varit med i uppbyggandagen av da'wa i Sverige och framträtt med andra framstående salafistiska da'wa-aktörer. Han har omkring 3000 följare på Facebook⁴⁵⁸ och driver den salafistiska sidan islam.se, vilken han även länkar på sin Facebook-

⁴⁵² Johan Granlund, "Skandal-imamen om homosexualitet: En Synd", *Aftonbladet*, 30 april 2016.

⁴⁵³ "Skånska muslimer protesterar mot salafistpredikantens besök", *Helsingborgs Dagblad*, 29 april 2016.

⁴⁵⁴ Olle Lönnaeus, "Salafisterna har tagit över", *Nordvästra Skånes Tidningar*, 29 april 2016.

⁴⁵⁵ Per Gudmundson, "17-årig predikant från Lund poserar med AK47 i Syrien". 15 maj 2015 <http://gudmundson.blogspot.se/2015/05/17-arig-predikant-fran-lund-poserar-med.html>

⁴⁵⁶ Sofie Löwenmark.

<https://twitter.com/SofieLowenmark/status/905745512657244160>

⁴⁵⁷ "Temadag: SYRIEN - VÅR UMMAH"

<https://www.wherevent.com/detail/Lunds-Unga-Systrar-Temadag-SYRIEN-VAR-UMMAH>

⁴⁵⁸ Bilal Borchali

<https://www.facebook.com/borchali>

sida. Islam.se torgför en salafistisk tolkning av islam, men har i media framställts som en av de ”mest besökta oberoende informationskällorna om islam”.⁴⁵⁹ SMS-Bilal har ytterligare ett batteri av websajter som riktar in sig på da’wa. Tillsammans med Ahmad Qadan startade SMS-Bilal Islamic Information Center (ICC) som fokuserar på da’wa och föreläsningar.

I närliggande Landskrona har imamen Fekri Hamad verkat inom Islamiskt kulturcenter och Al-Nourmoskén i området Koppargården fram till att han flyttade till Västerås 2015 för att bli imam i Råbymoskén. Hamad anser att ”man kan åka till Syrien av tre olika anledningar: känslor, politik och religion” men att det finns gränser för hur mycket en församling kan påverka någon från att åka.⁴⁶⁰ Fekri Hamad är aktiv i Avesta där det finns mycket shia-sunni motsättningar. Fekri Hamad är känd som en hårdför salafistisk imam som har mycket nära kopplingar till Abu Raad. Hamad blev först uppmärksam 2008 då ett bråk uppstod när föräldrar ville begrava sin ettårige son i enlighet med bådars religion. Hamad vägrade leda gravsättningen när han upptäckte att några gosedjur, brev och foton låg bredvid pojken i kistan.⁴⁶¹

Två bröder, Mensur och Mentor Alija, från Landskrona dömdes för försök till mordbrand på Lars Vilks då de slängde in pet-flaskor fyllda med bensen i Vilks hus i Nyhamnsläge utanför Höganäs.⁴⁶² En av deras vänner är en 25-årig palestinsk-svensk man som Niklas Orrenius kallar för ”Amjad” som bland annat har misstänkta kopplingar till brandattacken mot Lars Vilks 2010. Denne före detta boxare på elitnivå har arrangerat en konferens i Landskrona 2015 där både Abu Raad och Abu Muadh föreläste.⁴⁶³

Amjad” har varit öppen radikal genom att han har hyllat Usama bin Laden på Facebook och uttryckt antisemitiska och anti-demokratiska åsikter. Han har varit aktiv inom Da’wa-rörelsen och tillhör en grupp som är bannlyst från Landskronas moské. Denna grupp består av ett 50-tal personer och torgför att västvärlden bekämpar muslimer samt att de legitimerar IS brott. Gruppen står Abu Raad nära och får ekonomiskt bistånd från rika saudier. Enligt Orrenius har de även en radikal Skype-baserad föreläsningssirkel.⁴⁶⁴ Denna grupp har kopplingar till Die Wahre Religion som genomförde öppet da’wa-arbete på Landskrona torg.⁴⁶⁵

I Hässleholm har Ljusets moské under lång tid varit en samlingspunkt för radikal islamism med sympatier för IS och al-Qaida enligt en granskning gjord av en lokal nättidning.⁴⁶⁶ Det har även förekommit våldsamt hatpropaganda

⁴⁵⁹ Lennar Nilsson. ”Det här gäller för burka, niqab och hijab i Sverige och världen”.

Expressen. 17 oktober 2017

<https://www.expressen.se/nyheter/det-har-galler-for-burka-niqab-och-hijab-i-sverige-och-varlden/>

⁴⁶⁰ Per Eeg-Olofsson, ”Landskrona-imam: ”Debatten måste bli högre i tak”, *Lokaltidningen*, 20 januari 2015.

⁴⁶¹ Theresia Erneborg, ”Religionsbråk vid ettårings begravning”, *Dagen*, 21 augusti 2008.

⁴⁶² Niklas Orrenius, ”Konstnären Lars Vilks fånge i sitt eget land”, *Dagens Nyheter*, 27 november 2015.

⁴⁶³ Niklas Orrenius. ”Skotten i Köpenhamn”. *Bonnier* 2016, sid 61.

⁴⁶⁴ Ibid, sid 61-65.

⁴⁶⁵ <https://www.youtube.com/watch?v=uXHR8MyzhU>

⁴⁶⁶ Jonathan Önell & Berit Önell ”Radikal islamism har fått fäste i Hässleholm”

<http://www.frilagt.se/2017/05/16/radikal-islamism-har-fatt-faste-i-hasselholm/>

riktad mot shiamuslimer bland annat i form av videoklipp på moskén facebookside. Det hävdas även att Abu Raads svågers brutala mordförsök på en shiamuslim i Hässleholm 2009 av många kom att uppfattas som startskottet för de senaste årens eskalerande hot och våld mot shiiter i Sverige.⁴⁶⁷ Moskén har även kopplingar till den IS-anhängare från Vittsjö, Moyed al-Zoebi, som tidigare friades från terrorbrott i Malmö men som därefter häktades misstänkt för terrorbrott i Köpenhamn. Granskningen stärkte bilden att ”salafisterna har ett starkt fäste i Hässleholm och där shiiter känner sig alltmer hotade.⁴⁶⁸

4.4.3 Halmstad och Falkenberg

Redan 2011 uppmärksammade Per Gudmundson en webbsida ”Islam och tawhid” som drevs från Halmstad av känd kriminell och som innehöll predikningar av al-Qaidas Anwar al-Awlaki och Abdallah Azzam.⁴⁶⁹ I Halmstad återfinns den karismatiska salafistiska predikanten Abu Muadh som är verksam i Halmstads moské och som kopplats samman med religiös extremism vid ett flertal tillfällen.⁴⁷⁰ Muadh är också en av de mest framstående salafistiska föreläsarna i Sverige och framträder ofta med SMS-Bilal, Abu Raad och andra framträdande predikanter. Abu Muadh är uppvuxen i Bergsjön utanför Göteborg. Hans far är, eller har varit, imam vid Bellevuemoskén i Göteborg där han själv ofta vistas.⁴⁷¹

Abu Muadhs predikningar har uppmärksammats vara problematiska eftersom han ”glorifierar martyrskap och uppmanar till att strida för Allah” och uppmanar till att göra jihad med referens till Ibn Taymiyya.⁴⁷² I predikan har Muadh uppmanat unga muslimer i Sverige med ett belastat förflutet att resa för att göra jihad och därigenom få sina synder förlättna.⁴⁷³ Detta budskap har varit en viktig del för att förmå brottsbelastade personer att ansluta till salafistisk-jihadism i ett flertal europeiska länder.⁴⁷⁴

Efter attacken mot Charlie Hebdo i januari 2015 publicerades ett inlägg på Halmstads moskés webbplats med rubriken att Parisattacken var en stor lögn. Även om Abu Muadh försökte förklara att inlägget var ett ”socialt experiment” som försökte testa yttrandefrihetens gränser så skapades negativt fokus på Halmstads moské. Exempelvis har en rad andra problematiska uttalanden uppmärksammats som att Muadh kallar homosexualitet för ett virus⁴⁷⁵ och att kvinnor som inte bär hijab har lurats av Djävulen.⁴⁷⁶ När det gäller de värsta virusen som kan drabba ens barn räknar Abu Muadh upp följande: Kufr (vänder

⁴⁶⁷ Ibid.

⁴⁶⁸ Ibid.

⁴⁶⁹ Per Gudmundson, ”Jihad bland kriminella i Halmstad”, 22 september 2011.

<http://www.gudmundson.blogspot.se/2011/09/jihad-bland-kriminella-i-halmstad.html>

⁴⁷⁰ Hanna Sjöberg, ”Imam sprider extremreligiösa idéer” *Hallandsposten*, 9 juni 2016.

⁴⁷¹ Intervju med salafister, juni 2018.

⁴⁷² Jan Hägglund, ”Abu Muadh glorifierar martyrskap och uppmanar till att strida för Allah. I en föreläsning från 2013 som sedan dess legat på Youtube talar Abu Muadh på temat ”Jihadens status”. Denna kan ha bidragit till att ungdomar anslutit sig till IS”, *VK Bloggen*, 7 mars 2008.

⁴⁷³ Sandelin mucf s 20

⁴⁷⁴ Neumann crime terror nexus.

⁴⁷⁵ Joel Snöbohm. Homosexualitet är ett virus – enligt imamen”. *Kvällsposten*, 5 oktober 2015

<https://www.expressen.se/kvallsposten/homosexualitet-ar-ett-virus--enligt-imamen/>

⁴⁷⁶ Jan Hägglund, op.cit.

sig bort från Gud), shirk (dyrkan av flera gudar) och homosexualitet.⁴⁷⁷ Tillika har Abu Muadh sagt att ”man som troende muslim inte kan vara vän med icke troende.”⁴⁷⁸ Medans Abu Muadh vägrar svara om demokrati är oförenligt med islam så uttrycker han kontroversiella åsikter som att ungdomar inte ska efterlika kuffar (icke troende) i hårklippning eller klädstil. Enligt Muadh är det är också haram (förbjudet) det som visas på TV till 95 procent eftersom kvinnliga nyhetsuppläsare blir objektifierade samt mannen har olika ansvar, befogenheter och uppgifter än kvinnor och mannen beskrivs som ”en vd i ett företag”.⁴⁷⁹ Tillika menar han att ”det enligt islam är förbjudet för män och kvinnor att umgås tillsammans med varandra så länge man inte är gifta”.⁴⁸⁰

Abu Muadh har även föreläst tillsammans med Abu Raad och den välkände IS-resenären Michael Skråmo. Många av hans föreläsningar finns även att ta del av på YouTube där han är relativt populär. Abu Muadh har varit engagerad i da’wa i Halmstad,⁴⁸¹ samt även varit knuten till MKUC i Göteborg som är en underavdelning till Sveriges unga muslimer. Halmstadmoskén har gästats av predikanter med salafistiska åsikter som Anas Khalifa, företrädare för Sveriges Förenade Muslimer (SFM), Abu Raad, SMS-Bilal, Mohamed Al-Farsi, och Mouad Zamzam. Tillika har Abu Muadh föreläst i Umeå inbjuden av Islamiska föreningen i Västerbotten, Uddevallamoskén, Islamiska kulturföreningen i Borås, Bellevuemoskén i Göteborg, samt Örebro moské. Abu Muadh har varit aktiv inom iERA och deras verksamhet genom ett da’wa -team som sträcker sig mellan Halmstad och Göteborg.⁴⁸² Abu Muadh och SMS-Bilal är ofta föreläsare vid Falkenbergers moské som beskrivs väldigt sluten.⁴⁸³

Från Halmstad organiserades en av Sveriges få öppet våldsbejakande jihadistiska websajter islam-tawhid.se som administrerades av Jiro Mehho. Denna websajt var enligt den brittiske predikanten Anjem Choudary samma som Shari’ah4Sweden.⁴⁸⁴ Mehho var en predikant i Hamstads moské och drev websajten tillsammans med Mohammed Fostok i Borås som är brorson till ökända brittiske hatpredikanten Omar Bakri Mohammed, som är Anjem Choudarys mentor och samarbetspartner.⁴⁸⁵ Mehho dömdes också för en omfattande assistansbedrägerihärva som uppdagades i Halmstad 2009/10.⁴⁸⁶ Mehho, som var känd som Abu Omar al-Kurdi inom jihadistiska kretsar, anslöt sig till IS i Syrien. Han dog i strid utanför Aleppo sommaren 2013.⁴⁸⁷ Innan dess föreläste han på paltalk till sina anhängare i Sverige.⁴⁸⁸

⁴⁷⁷ Niklas Orrenius, ”Medan vi tittar på Akilov föreläser hatpredikanter i svenska moskéer”, *Dagens Nyheter*, 17 februari 2018.

⁴⁷⁸ Hanna Sjöberg, ”Kritiserad imam avfärdar kritiken”, *Hallandsposten*, 10 juni 2016.

⁴⁷⁹ Ibid.

⁴⁸⁰ Hanna Sjöberg, ”Imam sprider extremreligiösa idéer”, *Hallandsposten*, 9 juni 2016.

⁴⁸¹ Halmstad Dawah

<https://www.facebook.com/halmstad.dawah/>

⁴⁸² Hanna Sjöberg, ”Imamen sprider extremreligiösa idéer”, *Hallandsposten*, 9 juni 2016.

⁴⁸³ SMS-Bilal. ”När ska du börja be - fredagspredikan från Falkenberg med #SMSBilal”

https://www.youtube.com/watch?v=QKqu-QW47bA&index=17&list=PLpAW_FaIW3sPsGnJ9qni-1x4v2Izz_5tA&t=0s

⁴⁸⁴ Per Gudmundson, ”Det blev inget Shariah4Sweden”, 13 februari 2015.

⁴⁸⁵ Ibid.

⁴⁸⁶ Halmstad tingsrätt, Mål nr: B 948-10 (2010-07-19).

⁴⁸⁷ Per Gudmundson, ”Ny ”martyr” i Syrien – hade pakt att strida till döden”, 10 augusti 2013.

⁴⁸⁸ Ibid.

Abu Muadh och Halmstad moské har planerat ett moskébygge i Fyllinge. Historikern Dick Harrison har kritiserat planerna med hänvisning att marken är historisk då slaget vid Fyllebro vände det skånska kriget 1676.⁴⁸⁹ Beslutet om bygglov prövas nu av kammarrätten.

4.4.4 Göteborg

I Göteborg återfinns flera olika aspekter av den salafist-jihadistiska strukturen: allt från radikala predikanter, salafistiska miljöer och predikanter, omfattande da'wa -verksamhet, ett större antal enskilda extremister, radikala föreningar och moskéer samt betydande aktivitet på sociala medier. Ofta har Göteborg utpekats som wahabismens högborg i Sverige även om var fjärde moské finansieras av Saudiarabien.⁴⁹⁰

Bellevuemoskén är Sveriges största moské och det är även en av Europas största moskéer. Den är placerad i Gamlestaden i Göteborg och drivs av Islamiska Sunni Centret som finansieras av Saudiarabien.⁴⁹¹ Bellevuemoskén har under lång tid varit förknippad med extremism. Redan 2007 rapporterades att det i Bellevuemoskén samlades in pengar till Islamska Domstolarna i Somalia och det har flera gånger propagerats för att ansluta sig till al-Shabaab.⁴⁹²

Abdulkadir Mumin, en framträdande ledare inom al-Shabaab, bodde i bostadsområdet Sandspåret i Hjällbo i Göteborg under 1990- och fram till 2003.⁴⁹³ Enligt uppgift radikaliserades Mumin gradvis under sin tid i Göteborg genom Bellevuemosken i Gamlestaden.⁴⁹⁴ Under en tid baserade Mumin sig i Storbritannien där han kunde kopplas samman med frigivna Guantanamo fångarna Moazzem Begg som startade en aktivistisk grupp: Cageprisoners (som senare blev CageUK). Mumin flyttade tillbaka till Somalia 2010 och blev viktig talesperson för al-Shabaab och framförallt framträdande då al-Shabaab ansökte om och beviljades medlemskap i al-Qaida 2012. Mumin har sedan svurit trohet till IS.⁴⁹⁵ Under hans tid i Storbritannien rapporteras att Mumin lärde känna Mohammed Emwazi som senare blev känd som IS-bödeln ”Jihadi John” samt Michael Adebolajo, en av två terrorister som dömdes för mordet på brittiska soldaten Lee Rigby i Woolwich 2013.⁴⁹⁶

⁴⁸⁹ ”Nya beskedet: Får inte bygga moské i Fyllinge”, *Kvällsposten*, 10 april 2018.

⁴⁹⁰ ”Saudiarabien finansierar var fjärde svensk moské”, *ETC*, 8 november 2017.

⁴⁹¹ Islamiska sunnicentret

<http://sunnientret.se>

⁴⁹² Per Gudmundson. ”Bellevues islamister”. 1 januari 2007

<http://gudmundson.blogspot.se/2007/01/bellevues-islamister.html>

⁴⁹³ Magnus Sandelin, ”Tidigare göteborgare nu i al-Qaidanätverkets topp”, 2 augusti 2012.

⁴⁹⁴ Louise Lindell, ”Nya terror-ledaren bodde i Göteborg – Abdulkadir Mumin manar till ”hårt heligt krig”, *GT*, 5 augusti 2012.

⁴⁹⁵ Lasse Wierup, ”Ingen åker längre till IS – men oron vilar över Göteborg”, *Dagens Nyheter*, 29 maj 2016. ”Terrorshenk som bott i Sverige går med i IS”, *Expressen*, 25 oktober 2015.

⁴⁹⁶ ”Who is this Islamic State’s Abdulkadir Mumin in Somalia”, *The East African*, 2 september 2016. Colin Freeman, ”British extremist preacher linked to Rigby killer emerges as head of Islamic State in Somalia”, *The Telegraph*, 29 april 2016.

Vid flera tillfällen återvände Mumin till Bellevuemoskén och i mitten av 2000-talet var han inbjuden att tala vid Bellevues årliga sommarkonferens.⁴⁹⁷ ⁴⁹⁸ Moskén har flera gånger uppmärksammats för radikala kopplingar, ett sådant exempel var år 2009 när den somaliska terrorgruppen al-Shabaabs 'andlige ledare' Hassan Hussein bjöds in för att tala i moskén.⁴⁹⁹

År 2009 besökte två dansk-somalier Bellevuemoskén och gjorde rekryteringsförsök.⁵⁰⁰ Den ena sprängde sig senare vid ett bröllop i Mogadishu och dödade 25 personer, den andra bröt sig 2010 in hos tecknaren Kurt Vestergaard och försökte döda honom med en yxa.⁵⁰¹ Uppgifter finns att en 37-årig dansk-somalier varit i Bellevuemoskén vid två tillfällen 2007 och 2009 för att rekrytera till al-Shabaab.⁵⁰²

Enligt föreningen Islamiska sunnicenter som driver Bellevue förekommer det inte någon extremism i föreningen.⁵⁰³ ⁵⁰⁴ Enligt en informant har Bellevuemoskén en systemmoské i Århus och ytterligare en i Oslo. När lokalen köptes betalade en saudisk individ mellan 5-6 miljoner kronor kontant för att Bellevuemoskén skulle få sin nuvarande större lokal. Flera oberoende källor som intervjuats bestyrker bilden av att i det närmaste samtliga som rest från Göteborg till jihadistiska grupper i Syrien har varit besökare i Bellevuemoskén.

Mohamoud Jama (som tillsammans med Bille Ilias Mohammed åtalades för stämpling till terrorbrott och som rekryterades av ungdomsledaren Yassin Ismail Mohammed i Rinkeby) har kopplingar till Bellevuemoskén. Det var genom den som Jama första gången träffade ungdomsledaren och Bille Ilias Mohamed då moskén arrangerade en bussresa till en stor konferens på Rinkebyskolan som ungdomsledaren höll i och Bille Ilias satt i publiken⁵⁰⁵

Det var även i Bellevuemoskén som den första officiella da'wa-kursen på svenska hölls i november 2012. Arrangörer var brittiska iERA tillsammans med Sveriges Förenade Muslimer (SFM), under ledning av Amanj Aziz.⁵⁰⁶ Även den ökände konvertiten och IS-rekryten Michael Skråmo har varit en predikant vid Bellevuemoskén och dess ungdomsavdelning Mångkulturella Ungdoms Center (MKUC).⁵⁰⁷

Det finns även uppgifter att den terrordömda Mirsad Bectasevic från Kungälv regelbundet besökte Bellevuemoskén när han var 15-åring enligt hans mor.⁵⁰⁸

⁴⁹⁷ Per Gudmundson. "Abdulkadir Mumin, göteborgare i al-Shabaabs topp". 2 augusti 2012 <http://gudmundson.blogspot.se/2012/08/abdulkadir-mumin-goteborgare-i-al.html>

⁴⁹⁸ hMagnus Sandelin. "Terrorledaren från Göteborg svor trohet till IS". 23 oktober 2015 <https://www.magnussandelin.se/terrorledaren-fran-goteborg-svor-trohet-till-is>

⁴⁹⁹ Cecicila Khavar. "Terrorstämplad ledare talar i Göteborg". *SR*, 2 juli 2009 <http://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=83&artikel=2943317>

⁵⁰⁰ Marie Hebelius Svahn, "Terror-rörelsen värvar unga män i Sverige", *GT*, 5 maj 2010.

⁵⁰¹ Karolina Vikingsson. "Nej till politik i moskén". *GP*, <http://www.gp.se/nyheter/g%C3%B6teborg/nej-till-politik-i-mosk%C3%A9n-1.979273>

⁵⁰² Marie Hebelius Svahn (2010) op.c.it.

⁵⁰³ Per Gudmundson. "Bellevues islamister". 1 januari 2007

<http://gudmundson.blogspot.se/2007/01/bellevues-islamister.html>

⁵⁰⁴ Magnus Sandelin Jihad. "Svenskarna i de islamistiska terrornätverken", 2013 sid 145

⁵⁰⁵ Ibid sid 124

⁵⁰⁶ Gabdan 2015, sid 51

⁵⁰⁷ Erik Magnusson, "Facebook viktig del i IS-kriget", *Sydsvenskan*, 6 mars 2015.

⁵⁰⁸ Per Sydviik, "Moské förnekar terrorkoppling", *Göteborgsposten*, 25 november 2005.

Bektasevic förändrades då han bytte ut sitt kamratgäng till islamister, träffade nya vänner på social media och tillbringade fritiden i Bellevuemoskén.⁵⁰⁹ Bektasevic själv beskriver att en händelse i moskén i Bellevue blev avgörande för hans snabba och dramatiska religiösa förändring: på en kamrats begravning skällde kamratens pappa ut honom för han kunde inte be en enda muslimsk bön.⁵¹⁰ Ett resultat blev att Bektasevic spenderade mer tid i moskén och framförallt kopplades till ungdomsorganisationen TUFF.⁵¹¹

Den 19 oktober 2005 greps Mirsad Bektasevic av bosnisk säkerhetspolis i en lägenhet i Sarajevo tillsammans med dansken Abdulkadir Cesur som tidigare ingått i en terrorcell i danska Glostrup. I lägenheten hittades närmare 30 kilo sprängmedel, automatvapen, handgranater, självmordsbälte och inspelning av en video som indikerade planering av ett självmordsattentat.⁵¹² Bektasevic dömdes 2007 till över 15 års fängelse som han avtjänade till stor del i Sverige. Efter villkorlig frigivning 2011 och därefter ytterligare en fängelsedom för vapenbrott 2013 rörde sig Bektasevic bland aktiva jihadister i Göteborg och var skriven på en adress i Länsmansgården i Göteborg som användes av IS-rekryten Michael Skråmo.⁵¹³ Han beslöt sig därefter att resa till Syrien för att ansluta sig till Nusrafronten i Syrien.

Bellevuemoskén har ofta anklagats för att vara rekryteringsplatsen för olika jihadistgrupper. Enligt integrationspolisen Ulf Boström används dock inte lokalen för att torgföra extremism utan utgör mer en mötespunkt, en slags första anhalt för vidare samtal. ”När de radikaliserats träffas de i lägenheter eller andra platser där de tror att de kan prata ostört.”⁵¹⁴ På moskéns hemsida lovordas de islamiska sharia-lagarna och bland annat beskrivs sharia som ”inte bara rättvist, utan också mest barmhärtigt mot samhället som helhet”.⁵¹⁵ Moskén har enligt en informant gjort försök att samla flera andra moskéer under sitt paraply.⁵¹⁶

En del inom Bellevuemoskén som dykt upp som koppling till extremistkretsar är ungdomsarbetet inom moskén som bedrivs inom föreningen Mångkulturella Ungdoms Center (MKUC) som bildades 2004. MKUC håller sin verksamhet i Bellevuemoskén och föreläsningarna leds oftast av Abu Muadh som ibland får gästinhopp av Abdelhamid Zamzam och SMS-Bilal.

De tre män som åtalades för att ha planerat att mörda Lars Vilks på konsthallen Röda Sten i Göteborg under 2010 var besökare i Bellevuemoskén och hade även varit medlemmar i Mångkulturella Ungdoms Center (MKUC) samt föreningen TUFF.⁵¹⁷ I terrorutredningen kring Röda Sten framkom inte bara nära

⁵⁰⁹ Johanna Bäckström Lerneby, ”Mirsad fick 15 års fängelse”, *Göteborgsposten*, 10 januari 2007.

⁵¹⁰ ”Jag längtar till Sverige”, *Expressen*, 9 augusti 2007.

⁵¹¹ Magnus Sandelin. ”Jihad. Svenskarna i de islamistiska terrornätverken”, 2013 sid 53

⁵¹² Morten Skjoldager, *Truslen indefra – de danske terrorister* (Lindhardt & Ringhof, 2009)

⁵¹³ ”Grupperna inom de svenska IS-krigarna”, *Expressen*, 28 april 2016.

⁵¹⁴ Magnus Sandelin. ”Svenska IS-krigare : från Al-Qaida till Jihadi Cool”. 2016, sid 242

⁵¹⁵ Islamska Sunnacentret

<http://sunnacentret.se/om-islam/>

⁵¹⁶ Intervju med polis, oktober 2017

⁵¹⁷ Magnus Sandelin. ”Svenska IS-krigare : från Al-Qaida till Jihadi Cool”. 2016, sid 165-166

kopplingar mellan de åtalade och MKUC utan även att föreningens dator innehöll mängder av jihadistpropaganda.⁵¹⁸

Föreningen Troende Unga Framtida Förebilder (TUFF) bildades efter diskoteksbranden i Göteborg 1998 och blev ökad för att stå för en mer radikal tolkning av islam. Mycket av ungdomsverksamheten fokuserade på koranskolor efter skolan och lägeraktiviteter. Problemen för TUFF kom i kölvattnet av att de bjöd in hatpredikanten Bilal Phillips som talare 2011 eftersom han anklagades för att uttrycka antisemitiska åsikter, dödsstraff för homosexualitet samt försvarade självmordsbombare. Detta beslut försvarades av Amanj Aziz, talesman för i en uppmärksam debatt mot Nalin Peggul i Sveriges Radios Studio Ett.⁵¹⁹

Den lokala predikanten Anas Khalifa var styrelseledamot i TUFF och föreningens mest framträdande person.⁵²⁰ Khalifa kan kopplas till en websajten omislam.com som främjade extremism med biografier över Ibn Taymiyyah, Abuallah Azzam och som innehöll hans egna predikningar.⁵²¹ En annan TUFF-talesperson var Faik Rustemi i Malmö som "ser talibernas Afghanistan som ett idealsamhälle och kallar Usama Bin Laden hjälte."⁵²² TUFF genomförde insamlingar tillsammans med SolidaritetsCenter och SMS-Bilal. Ordförande för TUFF på mitten av 2000-talet var Nori Fouad och kontaktperson var Mansoor Phanivong (som senare blev knuten till Vetenskapsskolan).⁵²³ En av de mest framträdande föreläsarna för TUFF Malmö var Hussein Hamad.⁵²⁴ TUFF i Göteborg genomförde lördagslektion med föreläsare, koranskola och Kunskapscentrum där man hade läxhjälp som sköttes av "Chalmers studenterna".⁵²⁵

Föreningen avvecklades i början av 2013 som konsekvens av att Ungdomsstyrelsen drog in sitt bidrag till TUFF och Göteborgs kommun inte beviljade lokalbidrag. Den omedelbara efterföljaren till TUFF blev Sveriges Förenade Muslimer (SFM). TUFF skrev själva: "vi överlåter en stor del av vår verksamhet till Sveriges Förenade Muslimer".⁵²⁶ SFM bildades redan 2012 och uppger de är två olika organisationer trots att ledarskapet i princip varit detsamma mellan TUFF och SFM.

Under ledning av dess ordförande Wasim El-Jomaa,⁵²⁷ har SFM blivit en samlingspunkt för många av Göteborgs och Västsveriges yngre salafister. De håller till i samma lokaler som TUFF hade, dvs. brevid Bellevuemoskén.

⁵¹⁸ Per Gudmundson, "Åtalade för mordplaner på Vilks är ungdomsledare vid moské", 17 december 2011.

⁵¹⁹ "En kontroversiell muslim". Sveriges Radio, 14 april 2011.

<https://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?artikel=4455762>

⁵²⁰ Magnus Sandelin. "Jihad. Svenskarna i de islamistiska terrornätverken", 2013 149-150

⁵²¹ Wolfgang Hansson, "Det är inte terrorism", *Aftonbladet*, 2 juni 2004.

⁵²² Erik Magnusson, Olle Lönnaeus och Niklas Orrenius, "Extremister lockar vilsna tonåringar", *Sydsvenskan*, 9 februari 2006.

⁵²³ TUFF

<https://web.archive.org/web/20060210060617/http://www.tuff-forening.se:80/>

⁵²⁴ Ibid

⁵²⁵ TUFF

<https://web.archive.org/web/20100818160815/http://www.tuff-forening.se/lektioner.html>

⁵²⁶ Per Gudmundson, "TUFF läggs ner", 14 februari 2013.

⁵²⁷ "Kritiserad muslimsk grupp får halv miljon av staten", *Dagens Nyheter*, 15 juni 2016.

Föreningens inriktning är salafistisk⁵²⁸ ⁵²⁹ och föreningen har samlat både Göteborgs men också flera av Sveriges framträdande salafistiska predikanter samt i vissa fall våldsbejakande individer. Till exempel hölls ett möte 2014 där bland annat personer från tidigare nämnda al-Taqwa ungdomsförening deltog, en ung man från Eskilstuna med IS-sympatier och återvändare från Syrien och som sedan åkt tillbaka, exempelvis Khaled Shahade. Föreningen har även bjudit in flera predikanter, såsom Michael Skråmo, Bilal Mizher, Mohammad al-Farsi och Abu Muadh.⁵³⁰ ⁵³¹

SFM grundades ”med syfte att öka självkänslan hos svenska muslimer och ge dem en plattform för att som aktiva medborgare visa islams plats i samhället.”⁵³² Förutom konferenser, kurser och debatter driver SFM även koranskola, sommarläger, systeraktiviteter och idrott. Exempelvis driver SFM Al Furqan skolan som är en koranskola med ca 200 elever från 6 år och uppåt.⁵³³

Precis efter sitt grundande 2012 arrangerade SFM konferensen ”Jag Är Muslim!” där man bjöd in brittiske predikanten Hamza Tzortzis som en av huvudtalarna vid sidan av Abu Muadh, Anas Khalifa och Adnan Rashid. Tzortzis förspråkade förbud mot homosexualitet som han jämförde med kannibalism och pedofili och argumenterade för ”att avskaffa demokratin och de mänskliga rättigheterna för att istället inrätta ett islamiskt kalifat.”⁵³⁴

En annan framträdande talare på SFM-konferensen var Anas Khalifa, en ledande person inom SFM som är populär bland unga salafistiska ungdomskretsar och som har lång erfarenhet av da’wa. Anas Khalifa har gamla band till Gävlemoskén då han föreläste där 2007.⁵³⁵ När SFM bildades, som en avknoppning när TUFF lades ner, fick organisationen omedelbart problem i augusti 2013 då SFM-ledaren Anas Khalifa tillsammans med sju andra personer dömdes för mångmiljonsvindel (grovt skattebrott) på över 20-25 miljoner kronor.⁵³⁶ Enligt uppgift fördes minst fem miljoner kronor ut till konton i Tyskland, Egypten, Marocko och Kina.⁵³⁷ Khalifa dömdes till tre års fängelse.

Hamza Tzortzis närvaro på ”Jag Är Muslim!”-konferensen var viktig för han var en av grundarna och ledarna bakom brittisk-baserade da’wa -rörelsen Islamic Education & Research Academy (iERA). iERA är en proaktiv, missionerande rörelse som centrerar kring en kärna av predikanter som ger motivation, kunskap och aktivism kring att sprida salafistisk ideologi i syfte att etablera ett islamistiskt kalifat. Denna organisation och dess grundare och ledare är

⁵²⁸ Magnus Sandelin. ”Svenska IS-krigare : från Al-Qaida till Jihadi Cool”. 2016, sid 234-235

⁵²⁹ Intervju med polis, oktober 2017

⁵³⁰ Magnus Sandelin. ”Sveriges Förenade Muslimer ljuger om terrorföreläsare”. 17 april 2017 <https://www.magnussandelin.se/sveriges-forenade-muslimer-ljuger-om-terrorforelasare>

⁵³¹ Magnus Sandelin. ”Svenska IS-krigare : från Al-Qaida till Jihadi Cool”. 2016, sid 238-239

⁵³² Per Gudmundson, ”Jämför bögar med kannibaler, talar på islamistmöte i Göteborg”, 3 april 2012.

⁵³³ Facebook-sida, SFM

⁵³⁴ Ibid.

⁵³⁵ Anas Khalifa

<https://web.archive.org/web/20071019041916/http://anaskhalifa.com:80/>

⁵³⁶ Daniel Olsson, ”Kommunpolitiker döms för ekobrottslighet”, *Göteborgsposten*, 5 augusti 2013.

⁵³⁷ Ibid.

välkända för att sprida salafistiska budskap som är antidemokratiskt och hatiskt mot icke-muslimer, kvinnor, homosexualitet, shiamuslimer, och judar. Council of Ex-Muslims of Britain har kallat iERA för ”hatets evangelium”.⁵³⁸ iERA har även kritiserats för könsegregering på sina möten.

Närvaron av två ledande iERA-personer på konferensen var viktig för SFM:s Amanj Aziz som var drivande att skapa denna radikala da’wa-rörelse och dess missionsarbete i Sverige.⁵³⁹ iERA hade utvecklat metoder kring effektivisering av missionsarbete som nu kunde användas av SFM för att missionera och mobilisera aktivism. GORAP-metoden för effektiv teknik och da’wa-konversationer på gatan togs fram och översattes. Amanj Aziz blev drivkraften bakom iERA i Sverige och One Reason (som var iERAs hemsida) och började organisera iERA-träningskurser på svenska runt omkring i landet. Under hösten 2012 genomförde SFM en kampanj och insamling för att marknadsföra One Reason i Sverige (iERA) i samarbete med SolidaritetsCenter. I mars 2013 arrangerade Amanj Aziz tillsammans med al-Taqwa ungdomsförening och Södertörns Muslimska Studenter en iERA da’wa-kurs som man kallar ”Call of Duty”. Året innan hade al-Taqwa ungdomsförening bjudit in Hamza Tzortzis och iERA missionsteknik i ett arrangemang tillsammans med SFM och SUDC (Swedish United Dawa Center).⁵⁴⁰

SFM arrangerade ”Jag är Muslim!”-konferensen 2015 med Mohammed Shakraani som senare skulle förmedla att ”kvinnor inte får lämna hemmet, inte bära parfym, inte skoja och inte visa hud. Hon ska inte gå ut utan tillåtelse från sin man.”⁵⁴¹ En ytterligare talare var Abu Eesa Niamatullah som är motståndare till demokrati och jämställdhet.⁵⁴² 2016 förvägrades SFM av Göteborgs kommun att hyra Angered Arena för sin konferens med hänvisning till att polisen i Göteborg upprättat en anmälan om att personer kopplade till SFM kunde ”misstänkas för brott inom området våldsbejakande extremism”.⁵⁴³

Även andra kontroversiella SFM-ledare har hamnat i blåsväder. Exempelvis sa Mouad Zamzam i en föreläsning 2014 ”att flickor så unga som 12 år hamnar i helvetet om de inte täcker sig.”⁵⁴⁴ Zamzam jämförde även kvinnor som inte täcker sig ”med att det är som att välja mellan chockladbitar som inte haft papper omkring eller chokladbitar som andra kommit åt att röra vid.”⁵⁴⁵ Anas Khalifa hotade även muslimska studentfirare från att avvika från sin religion.⁵⁴⁶ Amanj Aziz var även chefredaktör för *Ummah Observer* där han och andra

⁵³⁸ Council of Ex-Muslims of Britain, *Evangelising Hate: Islamic Education and Research Academy (iERA)* (2014).

⁵³⁹ Sofie Löwenmark, ”SFM sprider våldsbejakande islamism för skattepengar”, 15 mars 2017.

⁵⁴⁰ Torbjörn Jerlerup, ”Var nätaktivisten och IS anhängaren ”Ibn Mulaykah” kollega med Amanj Aziz”, 21 november 2017.

⁵⁴¹ ”Kvinnor får inte gå ut, ha parfym eller skoja”, *Aftonbladet*, 5 april 2017.

⁵⁴² Andrew Gilligan, ”The baroness, Islamic extremists and a question of free speech”, *The Telegraph*, 22 mars 2015.

⁵⁴³ Per Sydviik. ”Säpo-utredning mot Sveriges Förenade Muslimer”. *Göteborgs-Posten*, 24 mars 2016

<http://www.gp.se/nyheter/g%C3%B6teborg/s%C3%A4po-utredning-mot-sveriges-f%C3%B6renade-muslimer-1.6627>

⁵⁴⁴ ”Föreläsare sa att 12-åringar kan komma till helvetet”, *Omni*, 29 mars 2017.

⁵⁴⁵ Jan Stohr, ”Kritik mot planer på ny skola”, *Hallandsposten*, 15 juli 2017.

⁵⁴⁶ ”Predikantens hot mot muslimska studentfirare”, *Expressen*, 2 juni 2017.

<http://www.expressen.se/gt/predikantens-hot-mot-muslimska-studentfirare/>

argumenterade ”för att muslimer inte bör rösta och publicerade en artikel som relativiserade självmordsattentatet i Stockholm 2010.”⁵⁴⁷

Under 2015-2016 drev Amanj Aziz och Maimuna Abdullahi projektet Stå upp! 2.0 som avsåg att motverka rasism och andra former för intolerans men handlade om antimuslimsk rasism, dess konsekvenser och social mobilisering. Efter Sofie Löwenmarks granskning av SFM och deras MUCF-bidrag resulterade det i att föreningen krävdes på återbetalning av bidrag från myndigheten. Amanj Aziz har fortsatt vara aktiv i den offentliga debatten med ett omdiskuterat framträdande på Dramaten regisserat av Amerika Vera-Zavala. Han fortsätter vara aktiv i den postkoloniala identitetspolitiska debatten genom websajten Nyans: Muslim tillsammans med SFM:s Maimuna Abdullahi som skapar mobilisering, debatt och aktivism.⁵⁴⁸ I ett uppmärksammat inlägg hävdade Aziz att svenska politiker, forskare och debattörer tillhörde samma krets som Breivik.⁵⁴⁹

Kritiken mot SFM resulterade i starka reaktioner och en motrapport ”Vart står SFM egentligen” där man påstod att all kritik om terrorsympatier var falsk och att det inte fanns föreläsare som uttryckt stöd för extremism hos SFM.⁵⁵⁰ Magnus Sandelin påpekade med bildbevis att Michael Skråmo varit föreläsare trots att han visat sympatier för al-Qaida och väpnad jihad; att Bilal Mizher uttryckt stöd för Bin Laden och Mohammed Al-Farsi uttryckt öppet stöd för Islamiska Staten.⁵⁵¹

Centrala personer inom SFM är bland annat Wasim El-Jomaa, Amanj Aziz, Anas Khalifa, Mouad Zamzam och Omar El-Turk.⁵⁵² Mouad Zamzam har framförallt ansvar för SFM:s da’wa-verksamhet genom initiativet DawahTeam GBG. DawahTeam GBG är tydligt en integrerad del av iERA-initiativet då One Reason (iERA:s websajt) syns tydligt på Dawah Teams tröjor när de fokuserar på Nordstans köpcentrum. På deras da’wa-tröjor står budskapet: ”Är Livet Bara En Lek?”⁵⁵³ Ett flertal från DawaTeam GBG har även besökt moskéer i Malmö, Halmstad, Falkenberg och andra platser där de lär ut effektiv da’wa-teknik i form av GORAP-metoden som iERA skapat. Även DawahTeam GBG systrar skapar missionerande genom dialog, fika och ”Hijab experimentet” där förbipasserande fått testa hijab.⁵⁵⁴

⁵⁴⁷ Sofie Löwenmark. ”SFM sprider våldsbejakande islamism för skattepengar”. *Smedjan*, 15 mars 2017

<https://timbro.se/smedjan/reportage/sfm-sprider-valdsbejakande-islamism-skattepengar/>
⁵⁴⁸ Nyans: Muslim. <http://www.nyansmuslim.se/>; Sofie Löwenmark, ”SFM sprider våldsbejakande islamism för skattepengar”, *Smedjan*, 15 mars 2017

<https://timbro.se/smedjan/reportage/sfm-sprider-valdsbejakande-islamism-skattepengar/>
⁵⁴⁹ Amanj Aziz. ”Svenska kopplingar till den globala islamofobi-industrin”. Nyans Muslim. <http://www.nyansmuslim.se/2015/11/30/svenska-kopplingar-till-den-globala-islamofobi-industrin/>

⁵⁵⁰ ”SFM slår tillbaka: ”Guilt-by-association”, *Svenska Dagbladet*, 11 april 2017.

⁵⁵¹ Magnus Sandelin, ”Sveriges Förenade Muslimer ljuger om terrorföreläsare”, 17 april 2017.

⁵⁵² Intervju med polis, maj 2018; Sveriges Förenade Muslimer <http://sverigesmuslimer.se/>; Sofie Löwenmark. ”SFM sprider våldsbejakande islamism för skattepengar”. *Smedjan*, 15 mars 2017; Annica Ögren. ”SFM förlorar statligt bidrag efter granskning.” *Expressen*, 20 april 2017

⁵⁵³ Dawah Team Gbg

<https://www.facebook.com/dawah.gbg.7>

⁵⁵⁴ Ibid.

SFM och Omar El-Turk var involverade när den förbjudna tyska radikala da'wa-organisationen Die Wahre Religion (DWR) etablerade sig i Sverige med filialer i Malmö, Helsingborg, Halmstad, Göteborg, Borås, Örebro och andra svenska städer. Projektet kallades för LÄS! Den tyska grundaren av DWR Ibrahim Abou-Nagie besökte DWR da'wa-verksamhet i Göteborg och andra platser där man delade ut koraner. Efter att svensk media uppmärksammat att DWR är en förbjuden organisation i Tyskland och att 140 av 970 tyska IS-rekryter har rest ner till Syrien och Irak genom organisationen så har deras närvaro minskat dramatiskt.

Omar El-Turk, som är gift med en av Gävleimamen Abu Raads döttrar, skapade kraftiga reaktioner när han genom muslimska föreningen Swedish United Da'wah Center delade ut 500 broschyrer om islam i Fagersta. Reaktionerna kom efter att Fagersta-Posten granskat Omar El-Turks Facebook-inlägg där man fann starka sympatier för Islamiska Staten.⁵⁵⁵ Tidigare hade El-Turk missionerat med LÄS! Projektet i Fagersta.

Ledarskapskretsen inom SFM står även bakom Vetenskapsskolan i stadsdelen Angered i Göteborg. Vetenskapsskolan är officiellt ingen religiös friskola, men religionens roll tycks vara en betydande del av skolans natur. Tidigare har skolan även ertappats med bidragsfusk och Skolinspektionen har framfört kritik mot själva utbildningsverksamheten.⁵⁵⁶ Vid ett av Skolinspektionens besök fick elever svara på vad de lär sig i religionsundervisningen och svaren löd: "islam, bön och arabiska".⁵⁵⁷ Vetenskapsskolan har totalt 200 elever i årskurs 4-9 medan årskurs 1-3 bedrivs på annan plats.⁵⁵⁸

Kopplingarna mellan SFM och Vetenskapsskolan är mycket starka eftersom ett flertal individer är aktiva i båda verksamheterna. Skolans tidigare rektor och numera huvudman är El Nadi Abdel Nasser även känd som Abu Talal. Som VD och ordinarie ledamot för Kunskapsljuset AB är Abu Talal ansvarig för Vetenskapsskolan samtidigt som han är mycket aktiv inom SFM som föreläsare, da'wa och involverad i allmänna lektioner i moskén samt islamiska kurser. Det är också väldigt tydligt att det finns starka band mellan Abu Talal och Gävleimamen Abu Raad då de båda sitter i en Sharia-kommitté inom ramarna för Islamiska Förbundet för Social Utveckling (IFFSU).⁵⁵⁹ Banden är även stärkta genom att Omar El-Turk är Abu Raads svåger. Även Wasim El-Jomaa som leder SFM sitter i styrelsen på Kunskapsljuset AB (som äger och driver Vetenskapsskolan) medan både Omar El-Turk och Mansoor Phanivong är anställd som lärarassistenter på Vetenskapsskolan.⁵⁶⁰ Mouad Zamzam arbetar

⁵⁵⁵ "Starka reaktioner på religionsutskick", Fagersta-Posten, 17 april 2015.

⁵⁵⁶ "Skola misstänks för bidragsbrott", Göteborgsposten, 29 maj 2012.

⁵⁵⁷ Sofie Löwenmark, "Vetenskapsskolan i Göteborg har nära kopplingar till SFM och extremister", 19 juli 2017. <https://timbro.se/smedjan/reportage/sfm-sprider-valdsbejakande-islamism-skattepengar/>

⁵⁵⁸ Skolinspektionen. "Beslut för grundskola efter tillsyn av Vetenskapsskolan belägen i Göteborgs kommun". 15 januari 2015 <https://siriskolverket.se/siris/ris.openfile?docID=582774>

⁵⁵⁹ Sofie Löwenmark. "Sveriges Förenade Muslimer bakom kritiserade Vetenskapsskolan". 3 juli 2016

<https://archive.is/ihy2O>

⁵⁶⁰ Ibid.

också på skolan som lärare och leder bönen som är schemalagt på raster.⁵⁶¹ En annan person som tidigare arbetat på skolan är Mohammad al-Farsi som blev känd som "IS-poeten" i Uppdrag Granskningens program "Jihad i Göteborg" som sändes 2015.⁵⁶² Farsi var nära vän med flera Syrien-resenärer: bröderna Nabil och Mahmoud Sadek samt "Khaled SigSauger."

År 2013 ansökte Vetenskapsskolan om att starta en fristående grundskola i Halmstad.⁵⁶³ Det är inte en tillfällighet att Vetenskapsskolan söker sig till Halmstad för att där finns stöd från Abu Muadh. Men under 2017 fick Vetenskapsskolan godkänt att starta en fristående grundskola Vänskapsskolan i Halmstad med förskoleklass, grundskola för årskurserna 1-6 och fritidsverksamhet.⁵⁶⁴ Man beräknar att "skolan ska ha plats till 25 elever i förskoleklass, 165 elever i grundskolan och 120 elever i fritidshemmet."⁵⁶⁵ Vetenskapsskolan har även beviljats att starta verksamhet i Gävle.⁵⁶⁶

Skolinspektionen har rapporterat brister i Vetenskapsskolan som fått föreläggande. I januari 2018 rapporterade Skolinspektionen att man saknar sex och samlevnadsundervisning, ingen dans på idrottslektionerna och könsuppdelning i klassrummen med pojkar längst fram och flickor längst bak. Vid en av elevintervjuerna framkom det att lärare "pratade om hur flickor ska vara, att tjejer ska ha schal och att tjejer inte ska vara "offentliga" och att "man inte ska visa upp sig när man är tjej." Det blev även poängterat att "män, när de blir stora, inte får vara nära en kvinna som mannen inte är släkt med."⁵⁶⁷

Ett stort antal IS-resenärer har rest från Göteborg jämfört med andra svenska städer. I en tidigare studie om svenska IS-resenärer baserat på SÄPO-material om 267 personer av totalt 300 som rest från Sverige reste totalt minst 88 personer från Västra Götaland. Till skillnad från Stockholm där de flesta var män som reste uppvisade rekryteringen en blandning från Göteborg.⁵⁶⁸ En av de mest beryktade IS-resenärerna var Michael Skråmo som tog med sin familj till Raqqa. I en uppmärksammanad rekryteringsvideo från 2015 uppmanade han svenskar att ansluta sig till Kalifatet. Det har också rapporterats om hur han plockat ut olika former av bidrag under sin tid i Syrien.^{569 570}

Som missionerande rörelse har dessa radikala kretsar i Göteborg möjlighet att locka in individer genom föreläsningar, koranskolor för barn och unga varje vecka där de påverkas ideologiskt. Många olika plattformar ger utrymme för påverkan mot en mer radikal salafistisk tolkning. da'wa -verksamheten är

⁵⁶¹ Ibid.

⁵⁶² Frida Johansson. "UG-referens". 22 april 2015
<https://www.svt.se/nyheter/granskning/ug/referens/ug-referens-16>

⁵⁶³ Cicki Gustafsson, "Vetenskapsskolan får nej av Skolinspektionen", 6 september 2013.

⁵⁶⁴ "Friskolan drar isär Sverige", *Hallandsposten*, 16 mars 2018. Yvonne Persson, "Ortsbor protesterar mot ny skola", *Hallandsposten*, 30 augusti 2017.

⁵⁶⁵ Yvonne Persson, "Ortsbor protesterar mot ny skola", *Hallandsposten*, 30 augusti 2017.

⁵⁶⁶ Ibid.

⁵⁶⁷ Skolinspektionen, 2018-01-15 Dnr 40-2017:10406.

⁵⁶⁸ Linus Gustafsson & Magnus Ranstorp, *Swedish Foreign Fighters in Syria and Iraq: An Analysis of open-source intelligence and statistical data* (Swedish Defence University, 2017).

⁵⁶⁹ Per Gudmundson. "Här poserar Göteborgspredikanten med vapen". 13 december 2014
<http://gudmundson.blogspot.se/2014/12/har-poserar-goteborgspredikanten-med.html>

⁵⁷⁰ Per Gudmundson. "Göteborgspredikant manar till jihad från Syrien". 2 februari 2015
<http://gudmundson.blogspot.se/2015/02/goteborgspredikant-manar-till-jihad.html>

organiserad i iERA:s tappning och skapar stort engagemang och tillhörighet till SFM medan samtidigt ungdomar får ta del av högt uppsatta imams kunskaper och salafistiska tolkningar.

En viktig och omfattande del av moskéernas verksamhet är koranskolor för barn och unga. Genom koranskolorna ges moskéer och dess företrädare möjlighet att långsiktigt påverka yngre och kommande generationers tolkning av religionen, deras normer och värderingar. Enligt flera informanter är det härvid bekymmersamt att de största moskéerna i staden hyser de mest politiserade och fundamentalistiska tolkningarna av religionen. Det har varit svårt att få en uppfattning om vidden av koranskolor i Göteborg. En polis i Göteborg hävdar att så mycket som 60 procent av all undervisning sker via koranskolor på fritiden och på helger.⁵⁷¹

Många respondenter vittnar om att i Göteborg har den våldsbejakande islamistiska extremismen haft ett tydligt inflytande. Här har, till exempel, de extremister som praktiserar takfir – dvs. förklarar andra muslimer som icke-muslimer, haft en stark ställning. Enligt en informant är de Saudiutbildade föreläsarna inte lika förekommande i Göteborg som de är i Stockholm, istället har mer extrema takfristiska våldsbejakande föreläsare fått ett större spelrum. Dessa tenderar att vara uppsökande gentemot icke-muslimer, manipulativa i sina närmanden och spela på bland annat ungas bekräftelsebehov.⁵⁷²

4.4.5 Borås och Uddevalla

Enligt Boråspolisen finns det ca 100 radikala individer i staden, varav de flesta är våldsbejakande islamister.⁵⁷³ 13 personer bedöms ha rest från Borås till jihadistiska grupper i Syrien, av dessa har två individer återvänt.⁵⁷⁴ Radikalisering och rekrytering sker i Borås, Norrby, Tranemo och på mindre orter i Sjuhärad. Borås extremistmiljöer utmärker sig som ett mer välorganiserat ekosystem där radikalisering sker i moskéer, fritidsaktiviteter och som understöds av engagemang i näringsliv, kriminell verksamhet och ekonomisk brottslighet. Enligt myndigheter är man orolig för att en central extremistledare som arbetar på ett bemanningsföretag kan använda tillgång till persondata om nyanlända flyktingar som söker arbete för rekryteringssyftet.⁵⁷⁵

Borås moské har, enligt stadens säkerhetschef, bjudit in föreläsare som förespråkar radikal islamism: Abu Muadh, Bilal Borchali, Ahmad Saddiq och Abu Raad.⁵⁷⁶ Enligt en informant ska även Halmstadpredikanten Abu Muadh vara en populär föreläsare i moskén och beskrivs som ”superstjärnan”. Under 2017 avslöjades det att ”Borås moské haft minst fem föreläsare som förespråkar radikal islamism. En av dem är dömd i Tyskland efter att ha uppmanat till mord

⁵⁷¹ Intervju med polis, februari 2018

⁵⁷² Intervju med polis, oktober 2017

⁵⁷³ Rebecca Nyström. ”Polisen varnar: 100 IS-anhängare i Borås”. SVT 12 april 2016
<https://www.svt.se/nyheter/lokalt/vast/100-is-anhangare-i-boras>

⁵⁷⁴ Intervju med polis, oktober 2017

⁵⁷⁵ Ibid.

⁵⁷⁶ BT ”Här är föreläsarna som bjudits in till moskén i Borås”. 30 juni 2017
<http://www.bt.se/boras/har-ar-forelasarna-som-bjudits-in-till-mosken>

på judar.”⁵⁷⁷ Enligt Borås säkerhetschef förespråkar de andra fyra ”jihadism, martyrskap och inskränkta rättigheter för kvinnor.”⁵⁷⁸

De mer radikala predikanterna tycks komma utifrån. Moskén har även två källarmoskéer knutna till sig. Borås moské är dottermoské till Bellevuemoskén och det beskrivs att de mer hårdföra i staden regelbundet söker sig till Bellevue.⁵⁷⁹ Det finns även två andra mindre moskéer i området kring Borås. I en av dessa är imamen öppen med att han sympatiserar med talibanerna och kallar sig själv för ”taliban”.⁵⁸⁰ Det radikala da’wa projektet LÄS! var i Borås under 2016 genom ”värstingar” inom den salafistiska miljön. Verksamheten upphörde dock i okt-nov 2016. ”Värstingarna” startade även Unga muslimer i Borås, vilket sedan lades ned och de mest hårdföra gick istället med i moskéns styrelse.⁵⁸¹

Under de första dagarna i 2015 arrangerade islamiska ungdomsföreningen ett event med fotbollscup, övernattning i moskén och åtta inbjudna föreläsare med bland annat Abu Muadh och SMS-Bilal.⁵⁸² Detta arrangemang ger tillfälle att påverka ungdomar ideologiskt av Abu Muadh, SMS-Bilal, Abu Raad, Fekri Hamad, Abu Talal och även StreetDawah Sweden och Solidaritetscenter var närvarande. Även Abu Bilal från radikala Aarhus-moskén har besökt Borås moskén. En annan stark indikation på inriktning är att Borås moské (Islamiska kulturförening i Borås) samarbetar med Sveriges Förenade Muslimer i att arrangera sommarlägret ”Aktiv Muslim 2016”.

Inom Borås moské förekommer även koranskolor för barn. Påtryckningar bedöms börja redan i sjuårsåldern, t ex i form av inte prata med barn av motsatt kön etc. Informanter menar att ”unga försvinner från skolan till koranskolan.”⁵⁸³ Det har även förekommit att ungdomar efter skoldagen kommit till moskén för att ”tvättas” från det de lärt sig under skoldagen. Informanter menar också att ”värstingarna (inom extremistmiljöer) har verksamhet för 6-12 åringar med saft, bullar och tv-spel.⁵⁸⁴

Borås moskés styrelse har kopplingar till näringsliv och anses använda dessa för ideologiska syften. Detta skapade ”ekosystem” involverar friskolor, tolkförmedling för nyanlända, hemtjänstföretag, fastighetsbolag, jobbcoaching etc. Respondenter har beskrivit det som en medveten strategi att skapa ett parallellt samhälle.⁵⁸⁵ Integrationspolisen i Borås vittnar om fall där religionen används som påtryckningsmedel mot svaga i samhället som nyanlända som instrueras att besöka moskén och ge tio procent av sin ersättning från Migrationsverket.⁵⁸⁶ Individer med andra religiösa inriktningar tvingades att

⁵⁷⁷ ”Borås moské bjöd in radikala islamister”, *SVT Nyheter*, 30 juni 2017.

⁵⁷⁸ Ibid.

⁵⁷⁹ Intervju med polis, oktober 2017

⁵⁸⁰ Ibid.

⁵⁸¹ Ibid.

⁵⁸² Anne Bengtsson, ”När extremismen kom till Särilaskolan”, *Borås Tidning*, 8 mars 2015.

⁵⁸³ Intervju med polis, oktober 2017

⁵⁸⁴ Ibid.

⁵⁸⁵ Intervju med myndighetsrepresentant, januari 2018

⁵⁸⁶ Anne Bengtsson, ”Demokratien utmanas av en groende extremism”, *Borås Tidning*, 7 april 2018.

flytta från Tranemo på grund av påtryckningar och den salafistiska sunnidominansen i området.⁵⁸⁷

En stor och svår fråga för Borås är dragkampen mellan Borås Stad och föreningen islamiska skolan som driver Römosseskolan i Angered som har ansökt om att etablera en islamisk friskola i Borås. Borås kommun har motsatt sig detta med hänvisning till negativa effekter för integrationen (bland annat eftersom skolan beräknas ta emot ca 500 elever/år) men Kammarrätten gav dock i februari 2018 klartecken för skolan att etablera sig i staden. Borås stad begärde i mars 2018 prövningstillstånd i Högsta förvaltningsdomstolen för att stoppa skolan.⁵⁸⁸

Ett antal invider från Borås har rest för att ansluta sig till IS. Tre av dessa är bröder⁵⁸⁹ och en av dem dog i Syrien i ett självmordsattentat när han sprängde sig vid en vägspärr. Noterbart är också att en av bröderna var på ett möte med den brittiska hatpredikanten Anjem Choudray innan han reste till Syrien.⁵⁹⁰ Exempelvis besökte Tarek El-Hassan Anjem Choudary och extremistgruppen Profetens Ummah i Oslo.⁵⁹¹ Det uppges även ha funnits rekryteringskopplingar mellan Borås och Malmö.⁵⁹²

Det uppges även finnas kontaktvägar mellan Borås och Syrien. Tre unga kvinnor från Borås har genom att gifta sig med olika män bidragit till att binda samma Göteborg och Stockholm.⁵⁹³

En annan person med extremistiska kopplingar i Borås är Mohamed Fostok. Han är brorson till brittiska extremisten Sheikh Omar Bakri Mohammed som tillsammans med Anjem Choudary skapade extremiströrelserna Hizb-ut-tahrir i Storbritannien och sedermera al-Muhajiroun. Bakri har varit en nyckelfigur över åren då de flesta extremister över hela Europa kommit i kontakt med honom. Exempelvis var Mehdi Ghezali samt de fyra danska terroristerna i Glostrup cellen (2005) studenter för Bakri. Han har också varit i långvarig exil i Libanon sedan 2005 och anklagas för att ha direkt rekryterat brittiska IS-resenärer.⁵⁹⁴ Fostok reste med extremisten Choudary och hans följeslagare till Beirut i april 2014 för att protestera mot libanesiska rättsliga behandling av Omar Bakri.⁵⁹⁵ Bakri dömdes till sex års fängelse för att ha grundat en libanesisk affilierad grupp till syriska al-Qaida-gruppen Nusrafronten och skapat ett terrorträningläger i Libanon. Fostok har också anklagats för att ha samarbetat med Jiro Mehho i

⁵⁸⁷ Anne Bengtsson, "Tanemos kamp mot det religiösa förtrycket", *Borås Tidning*, 8 april 2018.

⁵⁸⁸ "Borås stad överklagar beslut om islamiska skolan", *SVT Nyheter*, 14 mars 2018.

⁵⁸⁹ Kassem Hamadé, "Bröderna från Borås dog i kriget i Syrien", datum?

<https://www.expressen.se/nyheter/broderna-fran-boras-dog-i-kriget-i-syrien/>

⁵⁹⁰ Torbjörn Jerlerup. "Boråsare för IS, "Islamska Staten", Al Qaida och radikal islamism". 4 juli 2015

<https://ligator.wordpress.com/2015/07/04/borasare-for-is-islamska-staten-och-al-quaida/>

⁵⁹¹ Ibid.

⁵⁹² Intervju med polis, oktober 2017

⁵⁹³ Ibid.

⁵⁹⁴ Josie Ensor, "Islamic State leaks reveal banned cleric Omar Bakri recruited British jihadists", *The Telegraph*, 10 mars 2016.

⁵⁹⁵ Per Gudmundson, "Omar Bakri har en islamistisk brorson", 9 april 2014.

skapandet av websajten islam-tawhid.se som Anjem Choudary anser är Shari'ah4Sweden.⁵⁹⁶

Uddevallamoskén har också kopplingar till välkända salafistiska predikanter då Abu Muadh, Abu Saad och SMS-Bilal föreläser där.⁵⁹⁷ Även Uddevallamoskéns webbsajt hidayah.se som syftar till att lära ut rätt tolkning av islam har anklagats för att uppmana ”muslimska kvinnor till tålmod om de blir slagna av sina män.”⁵⁹⁸ Webbsajtens rådgivare är Abu Muadh och Abu Saad (Mouad Zamzam) och det finns tydliga tecken på salafistisk inflytande avseende rådgivning. Under 2013 fick Islamiska Centret i Uddevalla besök av Amanj Aziz som genomförde en iERA da'wa-kurs.⁵⁹⁹ Under 2015 gjorde iERA flera da'wa-kurser för deltagare från Uddevalla och Vänersborg.⁶⁰⁰ Dock tog Hidayah.se tydligt avstånd emot terrorattacken på Drottninggatan i ett uttalande.⁶⁰¹

4.5 Svenska IS-resenärer

Säkerhetspolisen bedömer att omkring 300 personer från Sverige har rest för att ansluta sig till jihadistiska grupper i Irak och Syrien, framförallt till IS. I förhållande till folkmängd har fler personer rest från Sverige till jihadistiska grupper i Syrien och Irak än de flesta Europeiska länder, endast Belgien och Österrike har en högre andel.

I en studie baserad på data från Säkerhetspolisen analyserade Gustafsson och Ranstorp vid Försvarshögskolan 267 av dessa individer för att få en bättre bild av vilka de är och deras bakgrund.⁶⁰² Av de som ingick i studien framkom att 64 individer utgjordes av kvinnor och barn, och 203 personer var män som rest för att ansluta till terrororganisationer. Avseende de utländska stridandes sociala bakgrund kom 71 % från vad Polismyndigheten definierar som utsatta eller särskilt utsatta områden, dvs. områden med hög kriminalitet och ett stort mått av utanförskap. Det framkom att omkring 80 % av de som rest var hemmahörande i fyra områden i Sverige: Göteborg, Stockholm, Skåne och Örebro. De områden som de i synnerhet kom ifrån utgjordes av:

- Stockholm (framförallt Rinkeby-Kista, Spånga-Tensta, Alby, och Botkyrka).
- Göteborg, (framförallt Angered och områdena Hammarkullen, Hjällbo, Bergsjön och Lövgärdet)
- Malmö (framförallt Rosengård, Herrgården och Arlöv).

⁵⁹⁶ Per Gudmundson. ”Det blev inget Shariah4Sweden”. 13 februari 2015 <http://gudmundson.blogspot.dk/2015/02/det-blev-inget-shariah4sweden.html>

⁵⁹⁷ Jesper Gunnarsson, ”Extrema idéer sprids i Uddevalla”, *Bohusläningen*, 30 juni 2017.

⁵⁹⁸ Ibid.

⁵⁹⁹ Islamska Centret

<https://web.archive.org/web/20130603115130/https://www.isc-uddevalla.se/>

⁶⁰⁰ Dawah

https://web.archive.org/web/20150803153437im_/http://isc-uddevalla.se/images/stories/dawah_gbg.jpg

⁶⁰¹ Hidayah. ”Terrorattentat i Stockholm”.

<https://www.hidayah.se/terrorattentat-i-stockholm/>

⁶⁰² Gustafsson & Ranstorp (2017). Swedish Foreign Fighters in Syria and Iraq.

- Örebro (Vivalla).

Medelåldern för männen var 26 år och bland kvinnorna var medelåldern 25 år. Vidare var ungefär 75 % svenska medborgare och 34 % var födda i Sverige. Den genomsnittliga tiden i konfliktområden var 16 månader och i september 2016 hade 40 % återvänt till Sverige och ytterligare 18 % hade dött i konfliktområdet. Totalt bedöms minst 150 personer ha återvänt till Sverige och ett 50-tal av de resande från Sverige bedöms ha dödats i området.

I Försvarshögskolans studie framkommer också att 18 individer under 18 år rest för att ansluta sig till väpnade grupperingar i Syrien och Irak.⁶⁰³ Utöver dessa har också barn rest med sina föräldrar, samtidigt som ett antal barn tros ha fötts i konfliktområdet.⁶⁰⁴ Barnombudsmannen har på uppdrag av regeringen intervjuat 55 barn i åldrarna 12-25 år som har direkta erfarenheter av våldsbejakande islamistisk extremism eller som bor i områden varifrån personer anslutit sig till våldsbejakande islamistiska miljöer.

Studien visar bland annat att kriminalitet kan vara en inkörsport till våldsbejakande islamistisk extremism, att rekrytering till våldsbejakande extremism har skett av äldre personer på ungdomsgårdar, att de jihadistiska gruppernas propaganda har varit viktig för rekrytering samt att killar har valt att ansluta för att strida medan tjejer valt att ansluta för att ta hand om killarna.⁶⁰⁵

I en studie av Rostami m.fl. analyserades 41 jihadister från Sverige som dött i Syrien och Irak.⁶⁰⁶ Resultaten visade att medelåldern i gruppen var knappt 26 år i samband med deras död. Vidare framkom att nästan hälften (19 individer) hade minst en nära relation men någon annan av de som dött. Analysen visade även att två tredjedelar varit misstänkta för andra former av brottslighet i Sverige innan avresa.

På uppdrag av Finansinspektionen analyserade Ranstorp m.fl. de finansiella avtryck och signaler som individerna avgett innan resa. Studien visade att de som tidigt åkte till konfliktområdet (runt 2013) lämnade betydligt fler finansiella avtryck än de som reste senare, framförallt i form utav omfattande försök till lån i nära anslutning till resan. De som reste senare präglades främst av innovativ insamlingsverksamhet samt utnyttjande av de statliga bidragssystemen. Gemensamt för de som reste tidigt och de som reste senare är att de var relativt resurssvaga individer som inte sällan förekommit i brottsregistret. Nästan samtliga av de 300 som rest hade uppburit någon form utav statligt bidrag innan

⁶⁰³ Sandelin m.fl. (2017). *Svenska barn lämnade landet – anslöt sig till jihadistgrupper*. Aftonbladet 2017-06-14 <https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/99m1/18-svenska-barn-lamnade-landet--anslot-sig-till-jihadistgrupper>

⁶⁰⁴ Fernando Arias. *Minst 40 svenska barn hos IS*. Sveriges Radio 2016-02-02 <https://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=83&artikel=6358338>

⁶⁰⁵ Barnombudsmannen (2018). ”Barn och ungas erfarenheter av våldsbejakande islamistisk extremism.”

⁶⁰⁶ Rostami m.fl. (2018). *The Swedish Mujahideen: An exploratory study of 41 Swedish foreign fighters deceased in Iraq and Syria*

resa. Det förekom också ett antal fall där större bedrägeriverksamhet tros ha finansierat terrorism eller resande, alternativt bådadera.⁶⁰⁷

4.6 Slutsats

Kapitlet visar tydligt hur svenska salafist-jihadistiska miljöer utvecklats över tid. Det ger också en nödvändig analytisk kontext för att förstå var, hur och varför så många individer valt att ansluta sig till terrorgrupper i Syrien och Irak de senaste fem-sex åren. Fokus har i debatten ofta varit på individer. Därmed missas de övergripande strukturer och miljöer som formar deras idévärld och i vissa fall har kanaliserat viljan att ansluta sig till mer radikala och våldsbejakande grupperingar.

När dåvarande Nationella Samordnaren mot våldsbejakande extremism menade att det var en ”miljondollarfråga”⁶⁰⁸ om varför så många valt att resa till IS från Sverige så är det en illustration av den övergripande oförmåga som svenska myndigheter (med undantag för polis och Säkerhetspolis) haft att se att denna problematik inte har växt fram ur ett vakuum. Som detta kapitel synliggör har denna problematik har så inte varit fallet.

Kapitlet visar vidare att det finns överlappande kontakter mellan salafist-jihadistiska individer och miljöer och ett par tongivande salafistiska predikanter som uppträder i samma moskéer, föreningar, och på samma föreläsningsturnéer. Det är oftast samma begränsade skara salafistiska predikanter som dyker upp omkring salafist-jihadistiska miljöer. I vissa fall är kopplingarna starkare än i andra. Det utmärkande är att det sällan, i stort sett aldrig, dyker upp några andra salafistiska predikanter i dessa miljöer. Exempelvis har studien inte sett några liknande kopplingar mellan Järva-salafisterna och våldsbejakande individer.

Även om problematiken är utbredd över landet så är den koncentrerad till ett fåtal tongivande salafistiska predikanter, föreningar och organisationer. Trots att det handlar om få individer så kan salafismen effektivt spridas genom att föreläsarna predikar på svenska och använder social media för att sprida sitt budskap. Som beskrevs i teorikapitlet så har forskare i Nederländerna visat hur salafistiska predikanter appellerar till specifika målgrupper, som ungdomar och kvinnor, genom karismatiska och passionerade föreläsningar som riktar in sig på frågor som berör ungdomars vardagsliv. Framförallt spelar social media en avgörande roll i projektering av salafistiska budskap, föreläsare och praktiska råd om regelverket kring att vara en ”god salafist”.

⁶⁰⁷ Ranstorp m.fl (2017) Finansiella aktiviteter kopplade till personer från Sverige och Danmark som anslutit sig till terrorgrupper i Syrien och Irak mellan 2013 – 2016. Försvarshögskolan.

⁶⁰⁸ Anna Carlstedt. ”Jämlikhet kan stoppa extremism”. ETC 21 april 2017 <https://www.etc.se/inrikes/anna-carlstedt-jamlikhet-kan-stoppa-extremism>

5. Social media, predikanter och budskap

5.1 Introduktion

Detta kapitel berör tre av de mest aktiva och tongivande salafistiska predikanterna och deras budskap som förmedlas via social media. Även meta-sajter på social media med salafistiska budskap kan kopplas till någon av dessa predikanter.

Den salafistiska traditionen om tawheed och renhetsprincipen är väldigt tydlig i de predikningar och material som dessa predikanter lägger ut. Ofta fokuserar föreläsare på koranverser och profetens sunnah i sina föreläsningar med en tydlig binär uppdelning av vad som är haram och halal. Icke-muslimer omnämns uteslutande som kufr och väldigt strikta regler genomsyrar mänskliga relationer speciellt vad som är tillåtet om fysisk kontakt mellan män och kvinnor.

Mycket lite material existerar som är explicit våldsbejakande. Tvärtom så tar alla predikanter tydligt avstånd från terrorism, särskilt blir det tydligt efter terrorattacken på Drottninggatan. Istället omfattar huvuddelen av material tydlig hänvisning till salafistisk och bokstavstrogen tolkning av Koranen, Sunna och hadither med fokus på tawhid, Iman och kufr, aqidah, fiqh, tafsir, da'wa, fatwas, shirk (synder) och andra religiösa aspekter.

Det är tydligt att alla dessa predikanter är både karismatiska och besitter stor kunskap om koranen och haditer då de citerar koranen och talar obehindrat utan stödtext. De tre främsta predikanterna Abu Muadh, Bilal Borchali och Anas Khalifa omfattar olika personliga förmedlingsstilar och fokuserar på olika områden. Alla dessa tre predikar mycket effektivt och blandar tunga ämnesområden inom aqidah och manhaj med humor, underhållande och konstant interaktion med följare genom frågor och svar under föreläsningen eller i Anas Khalifas fall på olika plattformar på sociala medier. Den absoluta huvuddelen av föreläsningarna är okontroversiella och håller sig till ortodoxa, bokstavstroga salafistiskt-inriktade religiösa budskap. Genomgången nedan berör de få tillfällen de berört ämnesområden som kan tolkas vara kontroversiella ur ett demokratiperspektiv.

Det är intressant att dessa tre predikanter dyker upp tillsammans med takfirister och deras miljöer. Alla tre känner varandra nära och föreläser gemensamt. Några respondenter har poängterat att predikanterna är mycket försiktiga eftersom de vet de är granskade och att de uppvisar en försiktig sida utåt och en annan mer radikal tongång inåt när det är icke-publika sammanhang. Detta har bekräftats av flera respondenter.

Kapitlet inkluderar även två våldsbejakande salafistiska sajter som kan kopplas till svenska IS-resenärer. Därtill granskar studien några av de anti-demokratiska budskapen som förmedlats av salafistiska predikanter i Sverige samt deras

utländska inbjudna föreläsare. För att ge en motbild visar kapitlet avslutningsvis även hur andra salafistiska predikanter, i detta fall Järva-salafisterna, förmedlar sina budskap och förhållningssätt mot salafistisk jihadism.

5.2 Social media och predikanter

5.2.1 Metasajter på social media kopplade till salafistiska predikanter

En rad olika salafistiska websidor används som samlingsajter där det finns olika videos av föreläsningar och predikningar gjorda av Abu Muadh, SMS-Bilal, Anas Khalifa, Abu Talal och Abu Raad. Majoriteten av innehållet i dessa videor utgörs i huvudsak av religiösa budskap som berör Allah, Muhammeds liv och karaktär, paradiset, domedagen, Ramadan, hadither, etc.

En av dessa metasajter är *Kallelse till Monoteism* som organiseras från Uddevalla och som har 843 prenumeranter. 88 procent av videos innehåller religiösa budskap i olika former; 10 procent är levnadsregler/råd när det gäller äktenskap, etikett, sexualitet etc. Mindre än 2 procent innehåller politiska budskap. Många videon är från utländska predikanter som har fått svensk översättning och undertexter. Abu Muadh är en av de svenska föreläsare som återkommer. Av de utländska föreläsarna återfinns Mufti Menk (som är uttalad homofob och antisemit),⁶⁰⁹ iERA:s Hamza Tzortzis och australiensiska Mohammed Hoblos som hamnat i blåsväder för ha uttalat att ”om man missar en bön är det värre än att vara en våldtäcksman, en terrorist, en pedofil i Allah:s ögon.”⁶¹⁰

En annan stor metasajt är *Hidayah.se* baserad i Göteborg och startades i november 2015 som Koran och Sunnahs nya webbplats. Denna Youtube-kanal har 1300 prenumeranter och dess sida på Facebook har 13,000 följare. Framförallt fokuserar dessa sajter på islamiska videor, böcker, islamiska bilder och välgörenhetsprojekt. Liksom *Kallelse till Monoteism* fokuserar websajten på artiklar, videor, påminnelser, tips och artiklar om att vara muslim. 91% av videos är religiösa budskap i olika former; 6% innehåller levnadsregler/råd medan mindre än 3% berör politiska budskap om hur man bemöter västerländsk kultur, etc. De mer kända föreläsare som anses vara problematiska är Mufti Menk och iERA:s Hamza Tzortzis.⁶¹¹

Enligt Hedayahs hemsida är rådgivare: Shaykh Abu Muadh, Abu Sa'd (SFM), Shaykh Abu Muahmmad Jaza'iree (Imam i Uddevalla moské) och 'Ammaar Abu Ishaq. Föreläsningar som arrangeras av *Hidayah.se* brukar vara med Abu Muadh. Ett arrangemang i Uddevallamoskén om Temadagen ”Kärlek till Allah”

⁶⁰⁹ ”Navy’s Muslim captain Shindy praised gay-bashing mufti”, *The Australian*, 9 januari 2016.

⁶¹⁰ MEMRI. Australian Islamic Preacher Mohammed Hoblos: If you miss one prayer, you are worse than a murdering terrorist, child rapist who prayers.

<https://www.memri.org/tv/australian-islamic-preacher-hoblos-if-you-miss-one-prayer-you-are-worse-than-murdering-terrorist-child-rapist>

⁶¹¹ Andrew Gilligan, ”Speaker with extremist links to address Detroit bomber’s former student group”, *Telegraph*, 18 januari 2010.

med SMS-Bilal, Abu Saad Zamzam och Abu Muadh.⁶¹² Insamlingar som gjorts har framförallt gått till Moskén i Biskopsgården, Örebromoskén, samt Uddevallamoskén. Även välgörenhetsorganisationen Viomis Aid har använts för insamlingar.

5.2.2 Abu Muadh

Abu Muadh och Halmstadsmoskén har producerat många videoinspelningar av predikningar om Aqidah (trosuppfattning), Fiqh (förståelse av Shari'ahs regler), Profetens Seerah, Tafsir (förklaring av Koranen) och predikningar. Totalt omfattar videokollektionen cirka 130 videos. På Youtube har HalmstadsMoské cirka 1840 prenumeranter och de totalt cirka 617 videos har över 100,000 visningar. Dessa videos är välproducerade och följer oftast en ortodox, religiös inriktning med hänvisningar till koranen och haditer. Över 80 procent av videos är religiösa budskap i olika former; 16 procent handlar om levnadsregler/råd som exempelvis barnuppföstran, relationer mellan könen men också hälsa, rökning, god karaktär och renhet.

Det finns dock några videos som påvisar kontroversiella ståndpunkter utifrån demokratikriterier. I en av de mest kontroversiella föreläsningarna på temat "Jihadens status" så glorifierar Abu Muadh martyrskap och uppmanar till att strida för Allah.⁶¹³ Han åberopar "Sök döden – du får livet." I en annan video lyfts Ibn Taymiyya fram som vädjade att "den som syndat mycket, han ska göra jihad." I SVT Uppdrag Granskning hävdades att Abu Muadh ska ha kallat unga till att delta i jihad i Syrien vilket han tillbakavisar.⁶¹⁴

Abu Muadh och Halmstad moské har lagt upp 40 videos på 5-9 minuter som kallas "Dagens råd". Det finns videos, som enligt Mohammad Fazlhashemi, "utgår från ett bokstavstroget och patriarkalt perspektiv. Kvinnan ska begränsas till hemmets sfär och mannen ska vara förmyndare för kvinnan."⁶¹⁵

I videon "Dagens Råd - Mannens rättigheter" klagar Abu Muadh att det är mannen som bestämmer och kvinnan ska lyda mannen. "En man han är emir i huset. En man är den som bestämmer i huset och kvinnan är inrikesministern kan man säga i det här lilla riket som man kan kalla hemmet. Om inte inrikesministern (kvinnan) lyder den här presidenten (mannen) så kommer det inte att funka. Så det funkar inte att det finns två kaptener på en båt. En man är kapten i den här båten. Och frun är den som stödjer och hjälper honom med det."⁶¹⁶ Abu Muadh har också utvecklat vad som utgör regelverk kring kvinnans ekonomi.⁶¹⁷

⁶¹² Facebook, Hidyah

⁶¹³ HalmstadsMoské. "Jihadens Status - Abu Muadh". 16 juni 2013
<https://www.youtube.com/watch?v=yLZyeMR6z9s>

⁶¹⁴ "Halmstad moské: Är emot all extremism", *Sveriges Radio P4 Halland*, 23 april 2015.

⁶¹⁵ "Koppling mellan salafister och islamiska kulturföreningen", *Sveriges Radio P4 Värmland*, 2 maj 2017.

⁶¹⁶ 2.40 minuter in i videon.

⁶¹⁷ Halmstad Dawah. "Abu Muadh - Kvinnans ekonomi". 23 januari 2018.
<https://www.youtube.com/watch?v=B67VB4jDdLc&feature=youtu.be>

Abu Muadh har under sina föreläsningar sessioner med frågor och svar om vardagligt beteende och tydliga salafistiska regelverk för muslimer. Exempelvis är det inte tillåtet med adoption⁶¹⁸, för män och kvinnor att sitta tillsammans⁶¹⁹, skjutsa någon till kyrkan, att ha smeknamn som är inte islamiska, eller att efterlikna ”kuffar” (otrogna) och fixa håret på olika sätt. Det är inte heller tillåtet för kvinnor att förlänga sitt hår eller minska eller klippa ögonbryn.⁶²⁰ Det anses vara ”haram (förbjudet) att härma västerlänningars klädsel och frisyr.”⁶²¹ Det mesta som finns i dagens TV är haram (förbjudet). Likaså påstår Abu Muadh att det är haram att se på kvinnliga nyhetsläsare på TV eftersom de enbart är objektifierade och utvalda på grund av deras utseende. Därför strider TV-tittande på västerländska nyhetskanaler emot rådet att inte titta på kvinnor i onödan dvs. sänka blicken.⁶²² Det är heller inte tillåtet att fira jul, Lucia eller påsk med grannen.⁶²³ Det är heller inte tillåtet att lyssna på musik eftersom det betraktas som synd.⁶²⁴ Man ska inte skaka hand med en kvinna som inte är din mahram (följeslagare).⁶²⁵

Abu Muadh råder också kvinnor att skydda sin heder eftersom det är viktigt att de inte sätter sig i misstänksamma situationer. ”En syster som praktiserar Islam, som är en person som skyddar sig sin heder och religion ska aldrig sätta sig i en plats där hon blir misstänks som kan riva hennes heder, eller riva hennes status bland hennes systrar. Skydda eran heder. Sätt er aldrig i en misstänksam situation som muslim.”⁶²⁶

Abu Muadh har också 13 lektioner om barnuppfostran. I en av dessa föreläsningar påtalar Abu Muadh ”att föräldrar måste se till att deras barn har ett bra immunförsvar. Skälet är att det finns många virus i samhället. Ett sådant virus är, enligt Muadh, homosexualitet.”⁶²⁷

⁶¹⁸ HalmstadsMoské. ”FRÅGOR & SVAR: 21) Är visdomen bakom adoptionen som är haram känd?”. 27 mars 2013

<https://www.youtube.com/watch?v=Dn6RoA248us&list=PLXGDoliCl13-k2nOMLZss44EV88YoiCOY&index=22>

⁶¹⁹ HalmstadsMoské. ”FRÅGOR & SVAR: 35) Är det tillåtet för män och kvinnor att sitta tillsammans?”. 12 augusti 2013

<https://www.youtube.com/watch?v=zPncDjHAAlo&list=PLXGDoliCl13-k2nOMLZss44EV88YoiCOY&index=8>

⁶²⁰ HalmstadsMoské. ”Vissa frågor som gäller systrarna - Abu Muadh [HD]”. 3 februari 2013

<https://www.youtube.com/watch?v=YPHZgLwxPsw&list=PLXGDoliCl139hRvSJvtwJdmTgrIkG1CRt&index=1>

⁶²¹ Hanna Sjöberg, ”Imam sprider extremreligiösa idéer”, *Hallandsposten*, 9 juni 2016.

⁶²² HalmstadsMoské. ”Akta synen, avstå från haram! - Abu Muadh”. 12 januari 2013

https://www.youtube.com/watch?v=EraO_z6LTRg&list=PLXGDoliCl13_tXRIzvJkD6SS4vWu55kBa&index=92

⁶²³ Halmstad Dawah. ”Abu Muadh - Varför muslimer inte firar jul”.

<https://www.facebook.com/halmstaddawah/videos/385695578432880/>

⁶²⁴ Hanna Sjöberg, ”Imam sprider extremreligiösa idéer”, *Hallandsposten*, 9 juni 2016.

⁶²⁵ HalmstadsMoské. ”Frågor och Svar med shaykh Abdurrahman Al Kassas från Mecca”. 18 februari 2014

<https://www.youtube.com/watch?v=n15z7W63vwY&list=PLXGDoliCl13-k2nOMLZss44EV88YoiCOY&index=43>

⁶²⁶ HalmstadsMoské. ”36. DAGENS RÅD - Sätt dig inte i misstänksamma situationer”. 23 april 2015

<https://www.youtube.com/watch?v=eBrJPj5PSa8&list=PLXGDoliCl139wpxAvfj2ll2tagbX9SoE&index=4>

⁶²⁷ Halmstads moské: ”Homosexualitet ett virus”, *Sveriges Radio P4 Halland*, 5 oktober 2015. <http://blogg.vk.se/janhagglund/2018/03/07/abu-muadh-glorifierar-martyrskap-och->

Det är också tydligt att Abu Muadh bjuder in andra predikanter till Halmstadsmoskén som uttalar sig kontroversiellt. I en Khutba (fredagspredikan) i Halmstadsmoskén hävdade SMS-Bilal: ”Dagligen blir barn omhändertagna av socialförvaltningen jag snackar om muslimer nu jag bortser från dem som inte är muslimer. Varför händer detta pga okunskap, envishet. Man vet inte vad man ska göra. Man vänder sig till kuffar vägar istället för att vända sig till Allah.”⁶²⁸ I en annan Khutba i Halmstadsmoskén predikade Norrköpingsimamen Adnan Nisic⁶²⁹ att shiamuslimer inte är våra bröder.⁶³⁰

Även iERA:s Omar ibn Ayaz från Storbritannien har givit en lektion om effektiv da'wa-teknik där han hänvisar till missiondawah.com för vägledning.⁶³¹ I videon hörs Amanj Aziz ge rådet att bröder och systrar kan beställa da'wa-vägledning och material från websajten onereason.se⁶³²

Det är också tydligt med nära kopplingar till Solidaritetscenter. I en video ”Dagens Råd - Sadaqa (välgörenhet) vädjar Abu Muadh att skänka 300 kronor till Solidaritetscenter.⁶³³ Även i sin khutba gör Abu Muadh reklam för Solidaritetscenter och vädjade att varje vuxen betalar 1,000 kronor och ungdomar 500 kronor.⁶³⁴ Abu Muadh nämnde al-Taqwa föreningen i Fisksätra som samlade in 190,000 kronor på en dag till Syrien.⁶³⁵

En ny Facebook-sida startades i augusti 2016 som kallades Halmstad dawah.⁶³⁶ Abu Muadh är tydlig med att det är haram (förbjudet) att genomföra terrorism mot civila måltavlor.⁶³⁷ Det förmedlas också tydligt att en kvinna har fullständig rätt att gifta sig med vem hon vill inom islam så länge de är muslimer.⁶³⁸

Frågeställningen om ståndpunkt mot terrorism ska ses med bakgrund på den mediastorm som följde när Halmstad moskés hemsida publicerade den 10 januari 2015 att terrordådet mot Charlie Hebdo var ”en enda stor lögn!” Istället

uppmanar-till-att-strida-for-allah-i-en-forelasning-fran-2013-som-finns-pa-youtube-talar-abu-muadh-pa-temat-jihadens-status-forelasningen-ar-et/

⁶²⁸ Halmstadsmoské. ”Vad har du gjort för islam? - SMS-Bilal | Arabiska & svenska khutba”. 2014-07-21

https://www.youtube.com/watch?v=tYo7NNUeYgC&list=PLXGDoliCl13_tXRIzvJkD6SS4vWu55kBa&index=23

⁶²⁹ ”Imam i Norrköping dödshotad av IS”, 21 mars 2016.

⁶³⁰ HalmstadsMoské. ”Shia are not our brothers - Adnan Nisic”. 27 juli 2013

https://www.youtube.com/watch?v=oXvw1Vt7xsQ&list=PLXGDoliCl13_tXRIzvJkD6SS4vWu55kBa&index=66

⁶³¹ HalmstadsMoské. ”Importance of dawa - Omar ibn Ayaz”. 30 december 2013.

<https://www.youtube.com/watch?v=oEm1rhy5ddo>

⁶³² Ibid.

⁶³³ HalmstadsMoské. ”25. DAGENS RÅD - Sadaqa (välgörenhet)”. 4 april 2015. 5 minuter in i videon.

https://www.youtube.com/watch?v=3L7svCd-dLY&index=15&list=PLXGDoliCl139wpXAvfj2ll2tagbX9_SoE

⁶³⁴ HalmstadsMoské. ”Dina syskon i Syrien behöver din hjälp! (arabiska + svenska) - Abu Muadh”. 31 december 2013.

https://www.youtube.com/watch?v=3noRREwgcho&index=42&list=PLXGDoliCl13_tXRIzvJkD6SS4vWu55kBa

⁶³⁵ Ibid.

⁶³⁶ Halmstad Dawah

https://www.facebook.com/pg/halmstaddawah/about/?ref=page_internal

⁶³⁷ Halmstad Dawah. ”Abu Muadh - Kämpa för det goda och förbjud det onda”.

<https://www.facebook.com/halmstaddawah/videos/439087096427061/>

⁶³⁸ Halmstad Dawah. ”Abu Muadh - En samling av kvinnornas regler”. 7 januari 2018

<https://www.youtube.com/watch?v=QbqrPPFCucY&feature=youtu.be>

hävdade Abu Muadh att det var en konspiratorisk attack mot muslimer eftersom ”påhittade terror attacker alltid har lett till att islamofobin och muslimhatet ökat.”⁶³⁹

Abu Muadh anser ”det är viktigt att inte gruppera sig som grupp utan följa manhaj salaf i deras citat, i det dom säger, de gör, hur de lever. Det är vägen som profeten var på – låt inte din aqidah som är al-Walaa wal-Baraa ska handla om en grupp människor. Låt din aqidah ska vara om Koran och Sunna i förståelse av Salaf al-Salaf.”⁶⁴⁰

5.2.3 SMS-Bilal

Bilal Borchali har en imponerande stor kollektion av olika social media plattformar som bilal.se, islam.se, islaam.se, islamiska.org, budskapet tv på youtube. Den sistnämnde plattform är ett samarrangemang med Salih Tüfekcioglu som ofta är värd. Då många olika plattformar existerar är det svårt att uppskatta hur många följare SMS-Bilal har. Dock är det möjligt att se att Bilal.se har 1600 prenumeranter och innehåller 711 videor medan även hans kanal Nooo Way har 1,200 prenumeranter och 915 videor.

Budskapet.tv har nästan 600 prenumeranter och 131 videor. 86 procent av videos är religiösa budskap i olika former medan 16 procent är levnadsregler/råd exempelvis om barnuppfostran, disco, hur kvinnor bör bete sig, städning och nyårsfirande. Cirka 45 procent är politiska budskap som att exemplvis rösta som muslim, integration och rasism. SMS-Bilal har även skapat Islaam.se som är en webbsajt som innehåller artiklar om islams grunder, teologi, det nästkommande, as-Sunnah och mycket mer.

SMS-Bilal predikar ofta om unga muslimers tillstånd i Sverige och vikten av da'wa för att främja islam. Han fokuserar på gott uppförande, god karaktär, profeten som förebild, kärlek och grunder till ett gott muslimskt äktenskap. Framförallt betonar Bilal Borchali att muslimer ska följa koranen till punkt och pricka och stå emot det svenska sekulära samhällets negativa inflytande. Ett av inslagen handlar om vikten av integration och anpassning till samhället vilket till stor del låter och kan vara positivt, men budskapets premiss är att anpassning och integration inte får ske på bekostnad av trosutövningens principer. Därför är det haram (förbjudet) att fira jul eller nyårsfest.⁶⁴¹

Liksom Abu Muadh berör Bilal Borchali kvinnors rättigheter och vikten av kvinnans lydnad till mannen. I predikan ”Kvinnans väg till Paradiset” så bekräftas det att kvinnan tillträder paradiset ”om kvinnan ber sina fem dagliga böner, fasta under Ramadan och inte har sexuellt umgänge med annat än sin man och lyder sin man.”⁶⁴² ”Kvinnan ska lyda sin man för att inte begå något han

⁶³⁹ ”Blogginlägg påstod att terrorattacken mot Charlie Hebdo var lögn”, *Sveriges Radio P3 Nyheter*, 13 januari 2015.

⁶⁴⁰ HalmstadsMoské. ”FRÅGOR & SVAR: 25) Vem ska jag följa, det finns olika grupper som tabligh, ikhwan, salafi ..?”. 30 mars 201.

https://www.youtube.com/watch?v=A6_rO7KF9DA

⁶⁴¹ Bilal.se ”Halal Haram ==> Nyårsfest”.

<http://bilal.se/familj/halal-haram-nyarsfest/>

⁶⁴² SMS-Bilal. ”SMS-Bilal» Kvinnans väg till Paradiset”. 7 mars 2010

<https://www.youtube.com/watch?v=S4E6LoinzS4>

inte vill hon ska begå till exempel inte låta någon komma in till hans lägenhet om inte han är hemma.”⁶⁴³ Även SMS-Bilal har resonemang kring fysisk tillrättavisande.”⁶⁴⁴

SMS-Bilal framhäver att Islam förbjuder tvångsäktenskap.⁶⁴⁵ Dock verkar det finnas en gråzon då flickor i pubertetsåldern som är oskuld ska tillfrågas om hennes mamma eller pappa bestämmer sig för att gifta bort henne.⁶⁴⁶ Det finns problematisk framställan om valfrihet då flickor ofta inte har någon verklig valfrihet då det förväntas att barn lyder föräldrar. Alternativet att gå emot föräldrar kan leda till tvång eller förkastning från familjen och släkten. SMS-Bilal argumenterar för att islam och muslimer är under stark press och att vår tids civilisation ”går tillbaka och blir sämre och sämre i namn av demokrati, i namn av frihet, i namn av Internet, Facebook, Youtube, Instagram, Viber och utnyttjan av kvinnan som föremål.”⁶⁴⁷ ”Vi får inte lov att anpassa islam som många säger europeisk islam.”⁶⁴⁸ Det är viktigt att anpassa sig till samhället så länge det inte går emot islams principer enligt SMS-Bilal. Det gäller även engagemang i politik för muslimer som han starkt villkorar. ”Landet styrs av kuffar lagar. Det stämmer. Jag erkänner inte deras kuffar men deras existens. Vi ska vara politiskt aktiva för att vinna våra rättigheter för de håller på att försvinna. Om jag väljer det ena partiet eller det andra partiet de accepterar homosexualitet och homosexualitet är inte en del av islam. Inget har sagt att du ska gå in och erkänna det. Välja det som är till nytta för oss som är minst skadlig för muslimer.”⁶⁴⁹

SMS-Bilal sprider också föreställningen att socialtjänsten omhändertager muslimska barn. Han hänvisar till en rapport från Socialstyrelsen från 2010 som berättar att 25,000 barn under 2010 och enligt annan statistik är det 73% muslimer.⁶⁵⁰ Han frågar vad kommer att hända med barnens tro, deras aqidah, deras salat, bön, hur blir det med halalslakt?⁶⁵¹

På sidorna Islaam.se och Islam.se drivs utförliga resonemang kring polygami, homosexualitet och jihad. När det gäller polygami postar SMS-Bilal en artikel av Haitham Bogis om polygami och polygyni. Enligt Bogis vägledning är det tillåtet för män med polygami men förbjudet för kvinnor.⁶⁵² En rad olika anledningar listas som berättigar giftermål med en andra fru: spädbarnsmortalitet bland

⁶⁴³ Bilal.se ” Bilal.se » Mr Misses Right ”. 15 juli 2011

<https://www.youtube.com/watch?v=YhaYwHLg63k&index=1&list=PLBFBDC3F8oAEA6F84>

⁶⁴⁴ Islaam.se

”Får en muslim verkligen slå sin hustru?”

<http://islaam.se/samhallet/far-en-muslim-verkligen-sla-sin-hustru/>

⁶⁴⁵ Bilal.se ” Bilal.se » Islam förbjuder tvångsäktenskap”. 15 juli 2011

<https://www.youtube.com/watch?v=VGnPolQ2z7k&t=os&list=PLBFBDC3F8oAEA6F84&index=1>

⁶⁴⁶ Ibid,

⁶⁴⁷ ”KVINNAN DYRBAR MEN TYVÄRR UTSATT ”.

https://www.youtube.com/watch?v=o7dQXmsVk_4&list=UUAPs5pFqWEho_cdVsaXjgZw

⁶⁴⁸ Bilal.se ” Att integrera sig i samhället”. <http://bilal.se/familj/att-integrera-sig-i-samhallet/>

⁶⁴⁹ Bilal. ” Fredags Khotba Malmö 20140829 Rösta eller inte ”. 30 augusti 2014

<https://www.youtube.com/watch?v=GkwpRekffYo>

⁶⁵⁰ Bilal.se ” Det tyngsta ansvaret [VÅRA BARN]”. <http://bilal.se/familj/det-tyngsta-ansvaret-vara-barn/>

⁶⁵¹ Ibid.

⁶⁵² Haitam Bogis. ” Polygami och polygyni ”. Islam.se

<http://islam.se/kvinnosyn/polygami-polygyni-polyandri>

gossebarn är högre än bland flickebarn; i krig dör vanligtvis fler män än kvinnor; fler män än kvinnor dör i olyckor; kvinnor lever i regel längre än män.”⁶⁵³

SMS-Bilal utvecklar även sina tankar kring om homosexualitet är tillåtet.⁶⁵⁴ ”Islam förbjuder homosexuella handlingar och om denne muslim lever ut sin homosexualitet och menar att detta leverne är tillåtet enligt islam, då kan han inte anses vara muslim.”⁶⁵⁵ SMS-Bilal kvalificerar detta med att en homosexuell fortsatt kan vara muslim om denne ångrar sin synd, ber om förlåtelse och gör allt som står i sin makt för att lämna den.

SMS-Bilal utvecklar även koncept som ”jihad i högsta graden”.⁶⁵⁶ Han poängterar att jihad betyder ”att sträva efter för att få någonting.” Att sträva efter en bättre tro, att sprida islam som budskap och att kämpa. Den religiösa aspekten av definitionen är ”strida mot islams fienden, eller strida mot dem som går emot muslimska ledaren, eller strida mot Allahs bok. Det är också jihad kallas det. Då gör man jihad mot dem.”⁶⁵⁷ Det måste vara sanktionerat av muslimsk ledare. SMS-Bilal noterar att väpnad jihad endast är tillåten då ens fienden attackerar och ockuperar ett territorium (som självförsvar).⁶⁵⁸

SMS-Bilal understryker och citerar en koranvers: ”Allah förbjuder inte er mot dem som inte strider mot eran religion och inte kastar ut er från era hem och inte attackerar er då ni ska vara fromma emot dem. Allah älskar de som behandlar er rättvist.” Istället förklarar SMS-Bilal att jihad al-nafs (den inre kampen) innehåller fyra regler och innehåller livslång kamp: 1) kämpa mot det inre att lära sig sanningen; 2) sträva efter att praktisera sin tro; 3) sträva efter att förmedla vidare religionen genom da'wa; och 4) sträva efter att ha tålmod.⁶⁵⁹

På SMS-Bilals Youtube-kanal finns även videos med kontroversiella utländska imamer som exempelvis Bilal Phillips, Mufti Menk, Hamza Tzortzis, Abdurraheem Green, och Kamal El Mekki. Bilal Philips är känd antisemit och förespråkar att homosexualitet ska bestraffas med döden. Både Hamza Tzortzis och Abdurraheem Green är grundare inom iERA. Tzortzis har fördömt homosexualitet som han ”jämför med kannibalism och pedofili.”⁶⁶⁰ Även Mufti Menk och Kamal El Mekki är båda homofobiska och antisemitiska.

SMS-Bilal tolkade även för Shaykh Muhammad Shahrani på ISTS-konferensen där den utländske föreläsaren sa att ”kvinnor inte får lämna hemmet, inte bära parfym, inte skoja och inte visa hud.”⁶⁶¹

Islam.se skapades 2003 och innehöll länkar till Bilal Philips och anti-Ahmadiyya sidor.

⁶⁵³ Ibid.

⁶⁵⁴ Islaam.se ”Religion och homosexualitet”.

<http://islaam.se/samhallet/religion-och-homosexualitet/>

⁶⁵⁵ Ibid.

⁶⁵⁶ Budskapet.tv. ”Jihad i högsta graden”. 20 april 2014

<https://www.youtube.com/watch?v=EtG3FAQkb4I>

⁶⁵⁷ Ibid.

⁶⁵⁸ Ibid.

⁶⁵⁹ Ibid.

⁶⁶⁰ För utförliga referenser och videos se:

<https://ligator.wordpress.com/2017/10/19/vill-amanj-aziz-ocksa-stena-homosexuella/>

⁶⁶¹ ”Kvinnor får inte gå ut, ha parfym eller skoja”, *Aftonbladet*, 5 april 2017.

5.2.4 Anas Khalifa

Anas Khalifa (även känd som Abu Malik) kom till Sverige från Egypten 1989 och bodde första tiden i Helsingborg. Numera är han bosatt i nordöstra Göteborg och är en av de mest populära predikanterna. Hans kanal "Anas Khalifa" på Youtube har 593 prenumeranter och 119 videor. Cirka 47 procent av videos är religiösa budskap i olika former medan 45 procent är levnadsregler/råd. 8 procent av videos innehåller politiska budskap som att bidra till välgörenhet till nödställda i konfliktområden, studentfirande och niqab och burka i Sverige. Hans stil är offensiv, frispråkig och reducerar religionen till ungdomar på ett greppbart och lättillgängligt sätt, där han använder "förortssvenska" integrerat med slang och humor.

Khalifa förmedlar att profeten kommer vara hård på domedagen och talar ofta om helvetet. Hans videoinspelade föreläsningar är ofta dramatiskt koreograferade med skarpa ljudeffekter och upprepningar. Budskapen kombineras dock med humoristiska berättelser vilket skapar stor interaktion och kontakt med sin ungdomliga publik. Det är därför inte konstigt att han är en av de mest populära föreläsare till ungdomar eftersom de kan med lätthet relatera till honom. Religiösa råd är minimalt när han tar frågor i stark kontrast till tidigare, mer lärda predikanter.

Anas Khalifa som skapade TUFF förläste en gång i månaden 2006 i Abu Bakr As-Sideeq-moskén på Ramels väg i stadsdelen Rosengård i Malmö.⁶⁶² Under denna period hade TUFF förutom verksamhet i Göteborg också i Malmö under ledning av Faik Rustemi (som även kallade sig Omar Shehidi). Rustemi uppmärksammades i ett reportage i *Sydsvenskan* under 2006 där han förespråkade piskrapp om kvinnor var otrogna och det pågick ett heligt krig där Osama Bin Laden var hjälte.⁶⁶³

Anas Khalifa uppmärksammades i media i samband med att han uttalade att studentfirande var haram.⁶⁶⁴ Det är haram (förbjudet) att vara pojkvän och flickvän och att fira Alla Hjärtans dag eller födelsedagar. Det enda muslimer firar är Eid al-Fitr och Eid al-Ahda samt fredagsbönen.⁶⁶⁵ Det är också haram att lyssna på musik.⁶⁶⁶ Enligt Anas Khalifa är hijab obligatoriskt.⁶⁶⁷ Anas Khalifa understryker att den värsta synden är den som görs öppet (rökning etc.). Även för kvinnor är det haram att besöka gravar.⁶⁶⁸ Vidare är det inte tillåtet att män vidrör kvinnor som vid handslag.

⁶⁶² Olle Lönnaeus, Niklas Orrenius och Erik Magnusson, "Extremister lockar vilsna tonåringar", *Sydsvenska Dagbladet*, 9 februari 2006.

⁶⁶³ Ibid.

⁶⁶⁴ Anas Khalifa. "FACEBOOK LIVE Kommentar gällande medias anklagelser om studentfirande - Anas Khalifa 2017". 6 juli 2017

<https://www.youtube.com/watch?v=p8Bwqpz1NPE>

⁶⁶⁵ Anas Khalifa. "Alla hjärtans dag - Anas Khalifa". 9 februari 2018

<https://www.youtube.com/watch?v=I5V-7H92jeM>

⁶⁶⁶ Anas Khalifa. "Vart har du fått din stil ifrån?! (albansk översättning) - Anas Khalifa". 19 november 2017

<https://www.youtube.com/watch?v=LW1OuWaMF5w>

⁶⁶⁷ Anas Khalifa. "FACEBOOK LIVE: Svar på frågor från Facebook! - Anas Khalifa". 12 november 2017

<https://www.youtube.com/watch?v=pUz7MOHGwrE>

⁶⁶⁸ Anas Khalifa. "Är det tillåtet för en kvinna att medverka i en begravning? - Anas Khalifa". 12 mars 2012

I september 2011 poängterade Anas Khalifa att den högsta uppoffringen är att ge sitt liv för islam. Man underströk att många gör uppoffringar i olika konflikter. ”Att vara martyr inom Islam är det högsta man kan vara.”⁶⁶⁹ Anas Khalifa berättar om en profetia: ”Nationerna kommer att angripa och attackera muslimska nationen precis som middagsgäster gör och tar in i minsta smula. En sann muslim är aldrig rädd för att träffa Allah.”⁶⁷⁰

Anas Khalifa har också predikningar om hijab och kvinnors klädsel. Enligt honom finns det åtta villkor eller krav för muslimska kvinnors klädsel. Hela kroppen ska täckas från topp till tå. Niqab är undantaget. 2) klädseln inte utgör någon utsmyckning eller sminkar sig i ansiktet; 3) det ska inte vara genomskinlig; 4) ska vara vid och inte tight; 5) ska inte vara parfymerad; 6) den ska inte likna männens kläder; 7) ska inte likna icke-muslimska kläder; och 8) klädseln ska inte vara uppmärksammande.⁶⁷¹ Tillika spreds regler att ”helt tillåtet för en kvinna att använda smink för att göra sig vacker inför sin man, eller för en ogift, så länge hon har på sig korrekt hidjâb (d.v.s. niqâb – så att ingen förutom den som är hennes mahram kan se henne.”⁶⁷²

Anas Khalifa är väldigt fokuserad på Shaytan (Djävulen) som han ofta drar fram. ”vad är Shaytans mål? Han vill du ska bli kafir och att du ska lämna islam helt. Att hamna i helvetet för evigt. Det är hans mål. Det är vad han vill. Bevis på detta idag är man kan se hur han lurar och blåser ungdomar. Hur han får dem att tro att största lyckan finns i att härma alla andra förutom din religion. Kolla på alla killar och tjejer som har på sig sådana konstiga kläder, konstiga frisyrier, de lyssnar på konstig grejer och ser på konstiga grejer. Vad har ni fått detta ifrån? Är musik halal eller haram? Jag frågar en fråga: har profeten hittat på musik? Är det muslimer eller kuffar som hittat på musik?”⁶⁷³

”Disco är en del av Sveriges samhällskultur, slå upp det i ett lexikon: det är samhällskultur. Kultur är bra. Man lär känna varandra. Man kanske träffar sin blivande...Tänk om du dör när du är på disco? Allah kommer att ta dig ut från graven på sättet du dog... Shaytan har många metoder: ett av dem är disco.”⁶⁷⁴ Ett annat är TV som skapats för att vilseleda er genom känslor och påhitt... ”Du tycker om haram. Du tittar och dem visar homosexuella. De är så snälla homosexuella, de är så gulliga, de är så goda, de sprider kärlek, de älskar alla, kolla homosexuella, gulli, gulli, och du diggar dem. Du diggar homosexuella. Och Allah subhanitualla har förbjudet denna handling och du tycker om dem?”⁶⁷⁵

<https://www.youtube.com/watch?v=YA0qz6DpLDQ>

⁶⁶⁹ DawahSweden. ”Uppoffringar för Islam {Anas Khalifa} [DawaSweden HD]”. 14 september 2011

https://www.youtube.com/watch?v=2oKyF_auhyE

⁶⁷⁰ Ibid.

⁶⁷¹ Anas Khalifa. ”Villkoren för den muslimska kvinnans klädsel - Anas Khalifa”. 2 december 2011

<https://www.youtube.com/watch?v=hnN3tgdJ9Dk>

⁶⁷² IFII.

<https://web.archive.org/web/20130806165740/http://ifi.bloggspace.se:80/>

⁶⁷³ Anas Khalifa. ”Hur besegrar du Shaytan? - Anas Khalifa”. 15 maj 2015

<https://www.youtube.com/watch?v=-okzCxX8MqQ>

⁶⁷⁴ Anas Khalifa. ”Hur besegrar du Shaytan? - Anas Khalifa”. 15 maj 2015

<https://www.youtube.com/watch?v=-okzCxX8MqQ>

⁶⁷⁵ Ibid.

Anas Khalifa anser att de som strider mot sunnah också går emot islam, exempelvis om man är shia eller sufi.⁶⁷⁶ Dating på kufers sätt är också haram. Man måste fråga om lov från pappan som man besöker i hemmet. Sedan träffar man kvinnan men en mahram, (manlig medföljare) vilken måste vara obligatoriskt närvarande hela tiden. Om man vill fortsätta kan man tala i telefon men man skriver äktenskapskontrakt. Då blir relationen tillåten (halal) och man kan träffa henne, se henne utan slöja fram tills man gifter sig och flyttar ihop.⁶⁷⁷ Enligt Anas Khalifa är en muslimsk kvinna befalld av koranen i flera verser att bära slöja (hijab).⁶⁷⁸

En muslim ska jobba inom de gränser som profeten utsatt och därför är det exempelvis förbjudet för en muslim att arbeta på äldreboende som delar ut griskött som mat.⁶⁷⁹

En Youtube-kanal som Anas Khalifa har skapat är DawaSweden som har över 1000 prenumeranter och på Facebook har sidan 3,700 följare. En del av videorna är inspelade 2005 när Anas Khalifa genomförde en serie föreläsningar i Rosengård, Malmö. Andra äldre videos kommer från Khalifas föreläsningar som gavs i Stockholm under Sveriges Imam Förbunds temahelg under maj 2009 som hölls på Tensta Träff.

Under 2007 skapade Anas Khalifa en blogg (anaskhalifa.com). I november 2009 skapade han muslim.se som var en samlingsajt för föreläsningar. Föreläsningarna gjordes även i samarbete med Dawah Sweden som omfattade Anas Khalifas föreläsningar. En av föreläsarna på Dawah Sweden är predikanten Rechan Rafat Ahmed som ger olika föreläsningar om sunnah och handfasta regler för hur man uppträder som troende muslim.⁶⁸⁰

En av Anas Khalifas vänner är Omar El-Turk som har skapat Profeternas Väg som är en Youtube-kanal med 102 prenumeranter och 69 videos. Även Omar El Turks bror Toufik medverkar i olika videos. Framförallt finns det ett stort fokus för att väcka medvetenhet kring muslimers lidande i världen och framförallt i Burma. El-Turk gör en intervjuiserie där han träffar svenska folket i Nordstan i Göteborg och frågar dem om det finns en skapare.⁶⁸¹

Sveriges Förenade Muslimer har en Youtube kanal som har över 600 prenumeranter och över 40 videos. Anas Khalifa är en av huvudföreläsarna tillsammans med andra utbildningsansvariga på SFM som Abu Saad Zamzam och Abu Rashid. Även Hussein Hamad, SMS-Bilal och Abu Abdulrahman förekommer i olika föreläsningvideos.⁶⁸²

⁶⁷⁶ Anas Khalifa. "Frågorna islam".

<https://www.periscope.tv/anaskhalifa/1LyGBjpBqnOGN>

⁶⁷⁷ Ibid.

⁶⁷⁸ Anas Khalifa. "Fortsättning Frågor och Svar (islam)"

<https://www.periscope.tv/w/1MYxNLWwykbGw>

⁶⁷⁹ Ibid.

⁶⁸⁰ Dawa Sweden

<https://www.facebook.com/dawasweden/videos/>

⁶⁸¹ Profeternas Väg https://www.youtube.com/channel/UC57wfp9-uliI5W_YkQ6dRdA

⁶⁸² SFM Dawah

<https://www.youtube.com/user/SFMdawa/videos>

5.2.5 IslamIDAG

IslamIDAG-kanalen på Youtube har över 450 prenumeranter och administreras av konvertiten och IS-resenären Michael Skråmo. Även kallad "Abou Ibrahim al-Swaidi", "Abdul Samad" eller "Abdul Samad Al Swedi", Skråmo flyttade med hela sin familj bestående av fru och fyra barn till Raqqa Syrien.⁶⁸³ Innan han reste predikade han i SFM:s regi.

Kanalen bär ISTS logotyp och har föreläsningar och påminnelser av Skråmo som spelades in mellan 2010 och 2011 innan Skråmo reste till Egypten för att studera. Det finns också en föreläsning från 2014 innan han reste för att ansluta sig till IS. Alla föreläsningarna är religiösa och med ett salafistiskt budskap.

Skråmo har även laddat upp andra föreläsningar av andra svenska imamer. De allra flesta är av Abu Muadh i Halmstads moské men där finns också predikningar av SMS-Bilal och Abdul Wadud.⁶⁸⁴

Michael Skråmo har även drivit ett Telegramkonto tillsammans med en annan IS-resenär Idris Cheway (även kallad Ibn Mulaykah) som berörde "Livet i Shaam".⁶⁸⁵ Framförallt var Ibn Mulaykah, som kommer från Alby och var en av grundarna bakom Al-Taqwa ungdomsförening, ansvarig för Ummah Nyheter på Facebook. På scribd.com har Ibn Mulaykah publicerat 31 olika texter inom aqidah och manhaj om "kuffaars fiendskap mot de troende", "martyrskap", "jihaad utan föräldrars samtycke", m.fl. Både Skråmo, Cheway och andra IS-resenärer har varit aktiva i spridningen av IS i Syrien och rekryteringspropaganda genom kanaler som Ummah Nyheter, Livet i Shaam och En Broder i Shaam.

5.2.6 Al Bushra Dawah Center

En framstående kanal som sprider material som är våldsbejakande är Al Bushra Dawah Center⁶⁸⁶ som påstås drivas av Mohammed Sugaal Osman som arbetat på ett HVB-hem för ensamkommande barn utanför Stockholm.⁶⁸⁷ Denna Telegramkanal sprider salafistiska budskap men också sympatier för IS och al-Qaida. Även terrormanualer från IS sprids i kanalen som exempelvis "Advice to those who cannot come to Sham." Också manualen "Class Notes from the Security and Intelligence Course (av Abu Abdullah Bin Adam) som är en säkerhets- och underrättelsekurs från Waziristan i Pakistan finns med för att stärka operationell säkerhet. Manualen "Safety and Security guidelines for lone

⁶⁸³ Hannes Lundberg Andersson, "IS-svensken går rakt i journalistens fälla", *Expressen*, 16 november 2016.

⁶⁸⁴ IslamIdag

<https://www.youtube.com/user/IslamIdag/featured>

⁶⁸⁵ Magnus Sandelin. "Akademikern från Alby blev rekryterare åt IS". 21 november 2017

<https://www.magnussandelin.se/akademikern-fran-alby-blev-rekryterare-at-is>

⁶⁸⁶ Magnus Sandelin. "Vad vet vi om islamistiska terrornätverk i Sverige?". 15 maj 2018

<https://timbro.se/app/uploads/2018/05/vad-vet-vi-om-islamistiska-terrornatverk-i-sverige.pdf>

⁶⁸⁷ Olof Svensson och Magnus Sandelin, "Samlar pengar till svältande – hyllar IS och uppmanar till jihad", *Aftonbladet*, 21 juni 2017.

<https://www.aftonbladet.se/nyheter/samhalle/a/EVW1A/samlar-pengar-till-svaltande--hyllar-is-och-uppmanar-till-jihad> <https://ligator.wordpress.com/2017/06/21/terrorist-sympatisoren-mohammed-sugaal-och-hans-al-bushra/>

Wolf Mujahideen and small cells” ger praktiska råd för ensamagerande att utföra terroråd. Också en manual hur man genomföra professionella avrättningar finns med.

Telegramkanalen sprider online Tawheedkurser av Shaykh Ahmed Musa Jibril och fatwas från Shaykh Muhammed Salih bin Uthaymin, Shaykh ul-Islam ibn Taymiyyah, Shaykh Abdul-Aziz bin Baz. Det finns ett flertal föreläsningar av Abu Muadh på Telegramkanalen. Det är intressant att notera att den populära australiensiska salafisten Musa Cerantonio inkluderas i kontext av extremistgruppen Millatu Ibrahim.

Sidan har även hälsningar från den fängslade terrorömda britten Abu Izzadeen (Trevor Richard Brooks) som var talesperson för den förbjudna extremistorganisationen Al-Ghurabaa samt länkar till terrorledaren Anwar al-Awlakis ljudinspelningar, videos och böcker. Även länkar till IS-media i olika wilayat (IS-provinser) inkluderas. Både Anwar al-Awlaki och Abu Musab al-Zarqawi förekommer frekvent som förebilder och Awlakis texter cirkuleras.

Al Bushra Dawah Center har en sluten Facebook sida med över 1,000 medlemmar.

5.3 Anti-demokratiska budskap från salafistiska predikanter

En närmare genomgång av det salafistiska innehåll som predikats av tongivande predikanter, föreläsare och inbjudna utländska gäster påvisar vid vissa tillfällen problematiska anti-demokratiska hållningar och i vissa fall våldsbejakande budskap.

Budskapen kan sorteras under ett antal teman som rör sig från det mer våldsbejakande (jihadistiska) till teman som syftar till att splittra samhället eller sprida hat mot vissa grupper. Nedan följer en genomgång av teman *som blivit offentliga* för att tydliggöra de budskap som kommer, eller har kommit, från dessa predikanter och som riktar sig primärt till muslimer, oftast unga sådana.

5.3.1 Jihadistiska budskap och stöd till jihadistiska grupperingar

En av de predikanterna med tydligast våldsbejakande budskap är Michael Skråmo. Skråmo har föreläst vid Lövgårdetsmoskén i Angered och reste med sin familj till Syrien 2014.⁶⁸⁸ Huruvida han uttryckte våldsbejakande islamistiska åsikter i Lövgårdetsmoskén är oklart, men väl på plats i Syrien har han via social media upprepade gånger gett uttryck för våldsbejakande budskap. Skråmo har via Facebook uppmuntrat sina följare att genomföra terrorattentat i Sverige, genom att ladda ner al-Qaida-tidningen Inspire där läsaren kan få råd om

⁶⁸⁸ Niklas Orrenius.. ”Socialarbetaren Bettan – en enmansstyrka mot extremism”. *Dagens Nyheter*, 24 mars 2018 <https://www.dn.se/nyheter/sverige/socialarbetaren-bettan-en-enmansstyrka-mot-extremism/>

bombtillverkning. Enligt Skråmo är det enkelt att tillverka sprängladdningar genom att inhandla varor från Ica eller Coop. Skråmo menar även att det inte räcker att endast genomföra da'wa, utan istället ska man "gå dit med en bomb".

Vidare har han uppmanat till mord på tecknaren Lars Vilks med motivering att den som dödar en kafir (icke-troende) kommer aldrig att få samma plats i helvetet som denne. Genom att döda en kafir kan man enligt Skråmo rädda sig själv från narr.⁶⁸⁹ Efter terrorattentaten i Paris 2015 gick Skråmo också till angrepp på muslimer som tog avstånd från dåden.⁶⁹⁰

Inifrån Syrien har Skråmo via sociala medier uppmanat andra muslimer att ansluta sig till IS. Klädd i uniform och med vapen i knät spred han 2015 en film där han ställde tittarna frågan: "Islam handlar om uppoffring, vad kan du offra för islam?"⁶⁹¹ Skråmo menade också att det pågår ett krig mellan islam och västvärlden samt att jihad är enkelt:

"Min bror, "hijra" (migration) och jihad är så enkelt. Det kostar inte mer än någon tusenlapp. Jag svär vid gud. Det kostar inte mycket. Det är ett val som du gör. Har du inte ditt hjärta att du vill strida och visa Gud vad du har att offra för han. Den här religionen Islam handlar om uppoffring. Vad kan du offra för Gud? Hur mycket tid ska du ge till Gud? Vad är du beredd att visa framför Gud? Vad är ditt CV framför Gud? Vad kommer du att ha för värde när du möter Gud? Vad kommer att stå i din bok? Tänk dig att du har en bok framför dig, vad skulle du vilja att det står i den? Handla min bror."^{692 693}

Skråmo har också uttryckt sig gillande om den amerikansk-jemenitiska propagandisten Anwar al-Awlaki. Awlaki dog i en amerikansk drönarattack 2011 men har kommit att kallats "internets Usama bin Laden", då hans karismatiska predikningar fått stor spridning på sociala medier. Skråmo har själv angett att han tycker att det är underbart att höra al-Awlaki prata.⁶⁹⁴

Ett antal andra predikanter har också uttryckt sig gillande om islamistiska terrorgrupper och dess företrädare. Den sudanesiske predikanten Abd Alhay Yousuf, som 2012 bjöds in av Örebro moské, försvarade dagen efter Usama bin

⁶⁸⁹ Patrik Micu m fl. "Svenske IS-krigaren utreds nu av Säpo". *Expressen*, 18 juni 2015
<https://www.expressen.se/gt/svenske-is-krigaren-utreds-nu-av-sapo/>

⁶⁹⁰ Kassem Hamadé, m fl. "Hundratals svenskar åkte till kriget för att slåss för IS – så lever de idag". *Expressen*, 24 juni 2017
<https://www.expressen.se/nyheter/hundratals-svenskar-akte-till-kriget-for-att-sluss-for-is--sa-lever-atervandarn/>

⁶⁹¹ Daniel Olsson. "Svensken stred för IS - fick barnbidrag från staten". *GT*, 19 november 2016

<https://www.expressen.se/gt/svensken-stred-for-is--fick-barnbidrag-fran-staten/>
⁶⁹² Kassem Hamadé. "Svenske IS-krigarens gråtande video-vädjan". *Expressen*, Andra februari 2015

<https://www.expressen.se/gt/svenske-is-krigarens-gratande-video-vadjan/>
⁶⁹³ Sanna Klinghoffer. "Åklagare: Uppmaning till terror kan ge sex års fängelse". *SVT*, 12 januari 2018
<https://www.svt.se/nyheter/utrikes/aklagare-uppmaning-till-terror-kan-ge-sex-ars-fangelse>

⁶⁹⁴ Billan Osman. "Digital islamism – mannen som moderniserade hatet". *Expo*, 21 december 2017
<https://expo.se/nyheter/2017/12/digital-islamism-%E2%80%93-mannen-som-moderniserade-hatet>

Ladens död bin Laden och hans gärning.⁶⁹⁵ Faik Rustemi, som har bedrivit da'wa i Rosengård, har också hyllat bin Laden. I ett reportage av *Sydsvenskan* 2006 menade Rustemi att det pågår ett krig mellan väst och den muslimska världen och i det kriget är bin Laden en hjälte. I samma reportage sa Rustemi också att bin Laden inte låg bakom 11 september, utan att det var amerikanerna själva.⁶⁹⁶

En annan predikant som också hyllat bin Laden är Abdulakadir Mumin, som i slutet av 1990- och i början av 2000-talet bodde i Göteborg och varit inbjuden att tala i Bellevuemoskén.⁶⁹⁷ Efter att ha flyttat till Somalia och blivit ledare inom al-Shabaab sa han till Reuters efter bin Ladens död att: "Vi kommer aldrig avvika från Usamas väg, och vi ska fortsätta heligt krig tills vi får smaka döden som vår broder Usama, eller tills vi segrar och styr hela världen". Mumin har också uppmanat till jihad mot kenyaner och sagt att alla – både män och kvinnor – måste strida för att bli martyrer.⁶⁹⁸ Fouad Shangole, som i början av 2000-talet var verksam i en moské i Rinkeby och som senare även han kom att bli ledare inom al-Shabaab, har också han hotat Kenya. "Vi uppmanar alla muslimer i Kenya att slåss mot den kenyanska regeringen", sa Shangole i en radioutsändning 2014.⁶⁹⁹

Även predikanter som idag är verksamma i Sverige har öppet gett uttryck för salafistisk-jihadistiska idéer. Den Gävle-baserade imamen Abu Raad hyllade 2014 IS efter gruppens erövring av den irakiska staden Mosul. I Facebook-inlägget uppmanade han sina följare att be för sina "sunni-syskon, som krigar mot "svекfullhetens, icke-trogna och syndfullhetens styrkor". Han uppmanade också sina följare att stötta dem med pengar. Efter ett antal timmar togs inlägget bort.⁷⁰⁰

Abu Raads släkting, tillika verksam i Gävlemoskén, Ali al Ganas har också hyllat IS. På Instagram har han laddat upp bilden på IS flagga med texten "Vi muslimer älskar, ärar och höjer denna flagga".⁷⁰¹ Efter terrorattacken mot Charlie Hebdo 2015 publicerade al Ganas följande inlägg: "Må Allahs frid och välsignelse vara över profeten Mohammed och må Allahs vrede och förnedring vara över de/den som gör narr av honom och de som tillåter det och de som håller tyst om det."⁷⁰²

⁶⁹⁵ Per Gudmundsson. Märstas Unga Muslimer bjuder in hatpredikant. Gudmundson, 28 januari 2015

<http://gudmundson.blogspot.se/2015/01/>

⁶⁹⁶ Olle Lönnaeus m fl. "Extremister lockar vilsna tonåringar". *Sydsvenskan* 9 februari 2006

⁶⁹⁷ Se tidigare avsnitt om miljöbeskrivningar.

⁶⁹⁸ Louise Lindell. Nya terrorledaren bodde i Sverige. *GT*, 5 augusti 2012

<https://www.expressen.se/gt/nya-terrorledaren-bodde-i-sverige/>

⁶⁹⁹ Johan Ripås. "Före detta Stockholms-imam terrorhotar Kenya". *SVT* 23 maj 2014

<https://www.svt.se/nyheter/utrikes/fore-detta-rinkeby-imam-terrorhotar-kenya>

⁷⁰⁰ Johan Järvestad m fl. Abo Raad pekas ut som militanta islamismens ledare i Sverige.

Gefle Dagblad, 10 september 2015

<https://www.gd.se/gastrikland/gavle/abo-raad-pekast-ut-som-militanta-islamismens-ledare-i-sverige>

⁷⁰¹ Johan Järvestad. "Han valdes in i Gävle moskés styrelse – delade IS-propaganda på instagram: "Vi muslimer älskar denna flagga". *Gefle Dagblad*, 24 februari 2016

<https://www.gd.se/gastrikland/gavle/han-valdes-in-i-gavle-moskes-styrelse-delade-is-propaganda-pa-instagram-vi-muslimer-alskar-denna-flagga>

⁷⁰² Anna Höglund. "TV: Al Ganas om sin hyllning till IS-krigare". *Gefle Dagblad*, 24 januari 2015

<https://www.gd.se/gastrikland/gavle/tv-al-ganas-om-sin-hyllning-till-is-krigare>

Vidare har al Ganas också på Facebook hyllat en man från Örebro som dött i strider för IS. Al-Ganas hade lärt känna den döde mannen och hans bror under tiden han var verksam i Örebro moské. I en kommentar till en anhörig till mannen skrev al Ganas: ”Vi ska ej beklaga eller klaga. Vi ska säga grattis till brodern och hans familj. Må Allah acceptera honom. Martyrskap är det som vår älskade profet önskade sig tre gånger”.^{703 704}

Den Göteborgs-baserade predikanten Anas Khalifa har förhäriligt martyrskap. SVT:s dokumentär ”Det svider i hjärtat”, från 2007, visade hur Khalifa föreläste för ett antal barn och ungdomar. I föreläsningen berättar Khalifa att det finns 100 nivåer i paradiset för den som gjort jihad för Allahs skull – och att det största man kan offra är sitt liv: ”den som har dött för Allahs skull medan han försvarar sitt hus, sitt hem, sin familj, sin religion ... mujahedin, de som krigar för Allahs sak, de får hundra nivåer själva i paradiset.”^{705 706}

Abu Muadh, som har sin bas i Halmstad moské, har även han glorifierat martyrskap. Han har bland annat predikat att den som har mycket synder ska till jihad, vilket gör att man blir förlåten.⁷⁰⁷ Sommaren 2013, när resandet till Syrien pågått under en period, höll Abu Muadh en predikan med titeln ”Jihadens status”. I sin predikan anspelar Abu Muadh på konflikten i Syrien och säger:

”Varför skulle ni inte kämpa för Guds sak och för de försvarslösa män, kvinnor och barn, som ropar: ’Herre! För oss ut ur detta land av förtryck och sänd oss i din nåd en beskyddare, ja sänd oss i din nåd en hjälpare!’ De troende kämpar för Guds sak, men förnekarna av sanningen kämpar de onda makternas kamp. Kämpa därför mot dessa Djävulens bundsförvanter; Djävulens list är (enbart) svaghet /.../ Till och med det återberättas i böcker och hadith, att den som är martyr, så fort han faller, som bröderna i Syrien, må Allah ge dem seger! Så fort han faller så kommer det två hurlein [jungfrur, förf. anmärkning⁷⁰⁸] till honom i Dunya [på jorden, förf. anmärkning⁷⁰⁹].”⁷¹⁰

Likt Ali al-Ganas kommenterade också Halmstad moské terrorattacken mot Charlie Hebdo 2015. På moskéns hemsida gick att läsa ”ATTACKEN I PARIS ÄR EN STOR LÖGN!!!, som inte hänt på riktigt utan, var en iscensättning för att misskreditera muslimer”⁷¹¹

⁷⁰³ Anna Bagge & Johan Widén. ”Gävlebo hyllar stupade IS-krigare”. *Gefle Dagblad*, 13 januari 2015 <https://www.gd.se/gastrikland/gavle/gavlebo-hyllar-stupade-is-krigare>

⁷⁰⁴ Höglund, Anna. TV: Al Ganas om sin hyllning till IS-krigare. *Gefle Dagblad*, 24 januari 2015

<https://www.gd.se/gastrikland/gavle/tv-al-ganas-om-sin-hyllning-till-is-krigare>

⁷⁰⁵ ”Det svider i hjärtat.”

<https://www.youtube.com/watch?v=jeaDDtQysKo> ca 2:30 min in i klippet.

⁷⁰⁶ Magnus Sandelin. ”Unga radikaliserar”. Expo, 28 juni 2013

⁷⁰⁷ Frida Johansson. ”UG-referens: Jihad i Göteborg”. *SVT*, 22 april 2015

<https://www.svt.se/nyheter/granskning/ug/referens/ug-referens-16>

⁷⁰⁸ Författaren som åsyftas är Magnus Sandelin

⁷⁰⁹ Författaren som åsyftas är Magnus Sandelin

⁷¹⁰ Magnus Sandelin. ”Organisationen Sveriges Unga Muslimer – ideologi och koppling till antidemokratiska miljöer”, sid 20-21

⁷¹¹ Niklas Orrenius. Skotten i Köpenhamn. *Albert Bonniers förlag* 2016, sid 60

5.3.2 Könnssegregering och kvinnoförtryck

Ett annat tema är olika former av könsegregation och korrigeringar av kvinnors beteende. Tidigare nämnda Faik Rustemi har utöver sitt hyllande till Usama bin Laden även uttryckt sig på detta område. Han har bland annat sagt att kvinnor och män inte kan blandas hur som helst och att det vore bättre med sharialagar i Sverige. På frågan om lämpliga korregeringsåtgärder har Rustemi sagt: ”Hederspisk? - Ja, hon blir piskad. Det gäller även mannen, om han är otrogen. Han får också piskrapp. Islam säger så. Det är lag.”⁷¹²

Den kringresande predikanten Bilal Borchali (SMS-Bilal) har i föreläsningar talat om hur en kvinna bör bete sig. I en av dessa uttryckte han: ”Profeten Muhammad - frid vare över honom sade: Den kvinna som ber sina fem dagliga böner, fastar sin månad, tar vara på sitt könsorgan och lyder sin man kommer att sägas till henne på Domedagen, tillträda Paradiset från vilken port du än vill”.⁷¹³ Han har i andra föreläsningar sagt att kvinnor bör täcka sig för att inte hamna i helvetet och att de bör lägga en ”barriär” mellan sig och mannen. ”Det finns ingen förståndig kvinna som tycker om att visa sig själv, därför bör hon täcka sig”, menar Borchali.⁷¹⁴ I samma föreläsning ger också Borchali råd om att det enda som får synas på kvinnor är händerna och ansiktet samt att hijaben inte får sitta tight eller likna ”de otrognas” klädsel.⁷¹⁵

Även Al-Taqwa ungdomsföreningen gav på sin Facebook-sida råd om hur en korrekt hijab bör bäras. De sju råden angav att:

1. Klädseln måste täcka hela kroppen, endast händer och ansikte får synas.
2. Materialet ska inte vara så tunt att man ser igenom det.
3. Klädseln måste hänga löst så att man inte kan se konturer eller formen av kroppen.
4. Den kvinnliga klädseln får inte likna mannens klädsel.
5. Den kvinnliga klädseln ska inte likna klädseln som de icke troende har.
6. Designen ska inte bestå av utmanande design som attraherar uppmärksamhet.
7. Kläderna bör inte användas med avsikt att uppnå rykte eller höja ens status i samhället.⁷¹⁶

⁷¹² Lönnaeus, Olle m fl. *Extremister lockar vilsna tonåringar*. Sydsvenska Dagbladet, 2006-02-09

⁷¹³ Magnus Sandelin. ”Organisationen Sveriges Unga Muslimer – ideologi och koppling till antidemokratiska miljöer”, sid 19

⁷¹⁴ Ibid, sid 20

⁷¹⁵ Ibid, sid 20

⁷¹⁶ Bild ovan.

En annan predikant som också föreläst i Sverige, bland annat i Bellevuemoskén i Göteborg och Gävle moské, är den somalisk-kanadensiske Said Regeah.⁷¹⁷ Regeah har sagt att de är ett problem att flickor i Göteborg skaffar pojkvän eller struntar i sjalen. I föreläsningar har Regeah vänt sig till föräldrar i lokalen med budskapet: "Flickan som har pojkvän – när Allah gav henne till dig så var hon ren! Men vad hände?"⁷¹⁸ Regeah har även uppmanat muslimska män att kontrollera kvinnor i deras närhet i syfte att undvika kontakt med andra män. Kontrollen föreslås exempelvis ske via Facebook. Detta för att Gud skapat kvinnor så vackra att det skapar splittring och oordning när de rör sig ute i samhället. Likt Al-Taqwa ungdomsförening gillar han inte när kvinnor kombinerar hijab och tajta jeans. Det är enligt honom ondska.⁷¹⁹

Muhammad al-Sharani har också förmedlat budskap om att mannen kraftigt bör kontrollera sin kvinna. I en föreläsning anordnad av Sveriges Förenade Muslimer (SFM) sa han att: "När en kvinna ska gå ut krävs det saker och ting. Det första: hon ska bara gå ut om hennes man har tillåtit henne /.../ Om hon vill gå ut, ska hon gå ut för något. Att hon ska handla något från marknad, att hon ska gå till sjukhus, att hon ska besöka någon sjuk människa."⁷²⁰

Vidare menade al-Shahrani att om en kvinna väl får tillåtelse från sin man att lämna hemmet så finns det strikta regler. Kvinnan måste vara täckt och får inte visa någon hud. Hon får inte heller lukta något (exempelvis lök eller mat) och

⁷¹⁷ Johan Järvestad. "Radikal imam fick predika i Gävles moské". *Gefle Dagblad*, 1 juli 2015

⁷¹⁸ Niklas Orrenius. "Medan vi tittar på Akilov före-läser hatpredikanter i svenska moskéer. *Dagens Nyheter*, 17 februari 2018

<https://www.dn.se/arkiv/nyheter/niklas-orrenius-medan-vi-tittar-pa-akilov-forelaser-hatpredikanter-i-svenska-moskeer/>

⁷¹⁹ Ibid.

⁷²⁰ Olof Svensson. "Kvinnor får inte gå ut, ha parfym eller skoja". *Aftonbladet*, femte maj 2017

<https://www.aftonbladet.se/nyheter/samhalle/a/ko7kA/kvinnor-far-inte-ga-ut-ha-parfym-eller-skoja>

inte bära färgglada kläder. Kvinnan får dock ta på sig parfym om hon ska på fest med enbart andra kvinnor. Men då ska parfymen inte tas på för än hon anländer till festen. Kvinnan ska också prata på ett normalt sätt och inte skoja.⁷²¹

SFM har även bjudit in andra predikanter som haft åsikter om hur kvinnor bör bete sig. Föreläsaren och imamen Mouad Zamzam har i en föreläsning sagt att 12-åriga tjejer som inte täcker sig hamnar i helvetet: ”En sa till mig, varför ska en tjej när hon är 12-13 år gammal höra att om hon täcker sig kommer hon till paradiset, om hon inte täcker sig kommer hon till helvetet? Jag sa, för att det är så här det funkar. Ska vi ljuga för henne?”⁷²²

Zamazam, tillika tidigare talesperson för SFM, har också jämfört kvinnor med choklad. Enlig honom är de [kvinnorna förf. anm.] som är insvepta i papper sådana man kan ta, medan de som ligger utan förpackning tas av flugorna. På samma tema har Zamzam även uttryckt: ”Inte vem som helst ska titta på våra kvinnor. Jag blir arg om jag ser att någon tittar på min fru. Jag vill inte att någon ska titta på min fru, på min mamma, min syster. Det är så muslimer ska vara.”⁷²³

⁷²⁴

Som tidigare nämnts har Anas Khalifa regelbundet föreläst hos SFM. Även han har uttalat sig om hur kvinnor bör bete sig. Han har bland annat predikat att killar och tjejer inte får kommunicera med varandra på internet och att kvinnor inte får klippa sitt hår kort.⁷²⁵ I en nätpredikan har han riktat sig till kvinnliga tittare med budskapet: ”kära syster, den här mäktiga religionen som du har mellan dina händer har varnat dig väldigt, väldigt hårt för dessa relationer som är mellan de två könen, mellan man och kvinna, utanför äktenskapet. Detta leder utan tvekan till saker som inte är tillåtet. Det är haram.”⁷²⁶

I april 2017 bjöd Borås moské in den danska imamen Abu Bilal.⁷²⁷ Bilal uppmärksammades 2016 då dansk tv med hjälp av dold kamera kunde visa hur han predikar att otrogna muslimska kvinnor bör stenas till döds eller piskas enligt sharia samt att den som är otrogen (genom att förneka fastan) bör dödas.⁷²⁸ Inspelningen skedde i samband med en predikan i Grimhøjmoskén i

⁷²¹ Olof Svensson. ”Kvinnor får inte gå ut, ha parfym eller skoja”. *Aftonbladet*, femte maj 2017 <https://www.aftonbladet.se/nyheter/samhalle/a/ko7kA/kvinnor-far-inte-ga-ut-ha-parfym-eller-skoja>

⁷²² Olof Svensson. ”Lär ut att 12-åringar hamnar i helvetet – får bidrag av staten.” *Aftonbladet*, 29 mars 2017 <https://www.aftonbladet.se/nyheter/samhalle/a/bl19l/lar-ut-att-12-aringar-hamnar-i-helvetet--far-bidrag-av-staten>

⁷²³ Olof Svensson. ”Lär ut att 12-åringar hamnar i helvetet – får bidrag av staten.” *Aftonbladet*, 29 mars 2017

<https://www.aftonbladet.se/nyheter/samhalle/a/bl19l/lar-ut-att-12-aringar-hamnar-i-helvetet--far-bidrag-av-staten>

⁷²⁴ Jonathan Jeppsson. ”Tvingas betala en halv miljon efter hårdgranskning”. *Aftonbladet*, 21 mars 2017

⁷²⁵ Niklas Orrenius. ”Medan vi tittar på Akilov före-läser hatpredikanter i svenska moskéer. *Dagens Nyheter*, 17 februari 2018

<https://www.dn.se/arkiv/nyheter/niklas-orrenius-medan-vi-tittar-pa-akilov-forelaser-hatpredikanter-i-svenska-moskeer/>

⁷²⁶ Olle Lönnaeus m fl. ”Extremister lockar vilsna tonåringar”. *Sydsvenskan* 9 februari 2006

⁷²⁷ Fredrik Tano. ”Extremister bjöds in till Borås moské”. *Borås Tidning*, 30 juni 2017

⁷²⁸ Mats Skogskär. ”Varningsflagg för extremism”. *Sydsvenskan*, 2 mars 2016 <https://www.hd.se/2016-03-02/varningsflagg-for-extremism>

danska Århus.⁷²⁹ En moské som gjort sig känd för att av de 27 män som reste från Århus till IS under 2013 så hade 22 av dem haft kontakter med moskén.⁷³⁰

5.3.3 Homofobi

Homofobi är också ett förekommande tema i budskapen från dessa predikanter. Som berättats tidigare i studien fick Sveriges Imam Förbund (som delar adress med Gävlemoskén) år 2009 416 000 kronor för att minska islamofobin och rasismen i samhället. En del av projektet innehöll en professionell hemsida med information om islam. Två imamer blev ansvariga för hemsidan: Abu Raad och en imam från Göteborg. På den numera nedlagda hemsidan gick bland annat att läsa att en homosexuell bör straffas med döden. Budskapet bekräftades också senare under en intervju med Abu Raad i Sveriges Radio: "Homosexualitet är förbjudet i islam och om ett land följer sharia och styret implementerar lagen, ja då tillämpas guds lag, berättade Abu Raad i SR-intervjun.⁷³¹

Abu Raads kollega i Gävlemoskén, Ali al Ganas, har också uttryckt sig om homosexualitet. I ett inlägg på Facebook skrev han: "Västvärlden vill förvandla moskéerna till en plats där homosexuella och deras lik träffas och umgås. De vill skapa en ny islam, som tillåter haram inte bara ute i samhället /.../ Må Gud beskydda sina hus från allt ont. Må Allah beskydda oss från det onda."⁷³²

Som tidigare beskrivits bjöds år 2016 Osama bin Ladens tidigare mentor, Salman al-Ouda, in till Skåne för att föreläsa. I samband med en av föreläsningarna fick Sydsvenskan en intervju med al-Ouda, där de bland annat frågade om hans syn på homosexualitet: "Inom islam är den korrekta åsikten att homosexualitet inte är belagt med något straff i det här livet. Det är en synd man får stå till svars för i nästkommande liv", svarade al-Ouda till tidningen.⁷³³

En annan predikant som förmedlat homofoba budskap är Abu Muadh i Halmstad moské. I en video på moskéns Youtube-kanal, i samband med en predikan om barnuppfostran, berättade Abu Muadh om att föräldrar måste se till att deras barn har ett bra immunförsvar då det finns många virus i samhället. Ett av dessa virus är homosexualitet.⁷³⁴ Abu Muadh bad senare om ursäkt för sitt uttalande och hävdade att han menade att virus kan överföras vid sexuella kontakter. Han menade också att det har diskuterats bland "högre lärda" inom islam huruvida en person som hyser homosexuella tankar och känslor har

⁷²⁹ "Dansk imam avslöjad av dold kamera". "TT-Ritzau" i *Aftonbladet*, 29 februari 2016 <https://www.aftonbladet.se/senastenytt/ttnyheter/utrikes/article22356115.ab>

⁷³⁰ Karin Zillén "Århus tog tag i de radikaliserade unga". *Sydsvenska Dagbladet*, 19 januari 2015

<https://www.sydsvenskan.se/2015-01-18/arhus-tog-tag-i-de-radikaliserade-unga>

⁷³¹ Anna Gullberg & Magnus Lundquist. "Abo Raad och Ali Al-Ganas fördömer homosexualitet". *Gefle Dagblad*, 19 maj 2016

⁷³² Ibid.

⁷³³ John Granlund. "Skandal-imamen om homosexualitet: En synd". *Aftonbladet*, 30 april 2016 <https://www.aftonbladet.se/nyheter/article22735589.ab>

⁷³⁴ "Halmstads moské: Homosexualitet ett virus". *P4 Halland*, 5 oktober 2015 <https://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=128&artikel=6267837>

syndat, men att de kommit fram till att det är när det går till handling som synden begåtts.⁷³⁵

Även Anas Khalifa har uttalat sig kring homosexualitet. I ett inlägg på Facebook har han skrivit:

”Detta med att man tillåtit bögar och lebbbar att gifta sig i USA är inget förvånansvärt eller märkligt, för det finns ingen värre synd än kufft. Fast det däremot som får ögonbrynen att höjas till sjunde himlen är att vissa människor med muslimsk bakgrund längtar att få samma lagar tillämpade i muslimska länder? Förstår inte varför dem (kuffar) är så normala, avslappnade och skäms inte över deras kuffr med muslimer alltid ska vara nojiga och oroliga fastän dem har en oövervinnerlig sanning på deras sida. Det berättas att Profeten (fred över honom) sagt att det kommer komma en tid då den troende passerar gravplatserna och önskade att han själv var i dem, pga alla dem prövningar mot dennes religion som finns. Må Allah bevara och rädda oss”. Khalifa avslutade också inlägget med att tycka synd om regnbågen som enligt honom kidnappats.

⁷³⁵ Mattias Bolin. ”Imam ber om ursäkt – men homosex är förbjudet”. SVT, 19 oktober 2015 <https://www.svt.se/nyheter/lokalt/halland/imam-ber-om-ursakt-men-homosex-ar-forbjudet>

Ans Khalifa

Incest kommer tillåtas snart i vissa västländer. Varför? För att "kärlek övervinner allt". Med deras logik så borde ju incest eller att syskon gifter sig eller mor och son eller dotter och far gifter sig vara okej, dem kan ju inte hjälpa det eftersom dem "föddes så" och dem är faktiskt vuxna och ställs till svars inför samma lagar som alla andra. Yalla lägg på incest så kakan blir fullbordad.

Detta med att man tillåtit bögar och lesbiska att gifta sig i USA är inget förvånansvärt eller märkligt, för det finns ingen värte synd an kuffr. Fast det däremot som får ögonbrynen att höjas till sjunde himlen är att vissa människor med muslimsk bakgrund längtar att få samma lagar tillämpade i muslimska länder? Förstår inte varför dem (kuffar) är så normala, avslappnade och skäms inte över deras kuffr men muslimer alltid ska vara nojliga och oroliga fastän dem har en oövervinnlig sanning på deras sida. Det berättas att Profeten (fred över honom) sagt att det kommer att komma en tid då den troende passerar gravplatserna och önskade att han själv var i dem, pga alla dem prövningar mot dennes religion som finns. Må Allah bevara och rädda oss.

Kom ihåg dessa verser nedan för det sägs redan nu till oss och kommer att sägas mer intensivt och med handlingskraft.

"Hans folk svarade inte, men de sade [till varandra]: "Vi måste driva bort dem ur vår stad! De är människor som vill hålla sig rena!" (Koranen 7:82)

"Hans folk gav inget annat svar än att de sade [till varandra]: "Låt oss driva ut Lots anhang ur staden! De är människor som vill hålla sig rena!" (Koranen 27:56)

Stackars regnbåge oxå som kidnappats av dem, det är en av Allahs vackraste symboler för Hans makt och skönnel.

Er bror Anas

5.3.1 Antisemitism

Ett fjärde tema i budskapen är antisemitism. Tidigare nämnda Salman Al Ouda har gjort antisemitiska uttalanden, som att judar bakar bröd på människoblod.⁷³⁶ En annan predikant som också uttryckt sig antisemitisk är Abdul Wadud Frank. Han har föreläst på bland annat Islamska Kulturföreningen i Karlstad. I sin föreläsning "Sanningen om shia", som finns på Youtube så använder han det nedsättande ordet "rafidah" om shia-muslimer. Något som enklast kan översättas till "de som förnekar". Enligt Wadud Frank kommer grunden för rafidah från judarna och förklarar att den shiitiska tron är skapad av en jude som försökte korrumpera islam från insidan.⁷³⁷

Vid en föreläsning på Bellevuemoskén i Göteborg uttryckte även den somalisk-kanadensiska predikanten Said Regeah antisemitiska åsikter. I sin predikan tog Rageah upp vikten av att människor föds "rena" och att det är endast muslimer som är rena. Alla föds som muslimer, men det är föräldrarna som formar dem till att bli "judar, kristna eller zoroastrier".⁷³⁸

⁷³⁶ Olle Lönnaeus. "Skånska muslimer protesterar mot salafistpredikantens besök". *Sydsvenskan*, 29 maj 2016 <https://www.sydsvenskan.se/2016-04-29/skanska-muslimer-protesterar-mot-salafistpredikantens-besok>

⁷³⁷ "Koppling mellan salafister och islamiska kulturföreningen", *SR P4 Värmland*, 2 maj 2017. <https://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=93&artikel=6686017>

⁷³⁸ Niklas Orrenius. "Medan vi tittar på Akilov föreläser hatpredikanter i svenska moskéer". *Dagens Nyheter*, 17 februari 2018

Tidigare nämnda Anas Khalifa har gett uttryck för antisemitiska åsikter då han sagt att det är förbjudet att ha kuffar (otrogna) eller kristna eller judar som nära vänner: ”Betyder det att om du träffar en kristen eller jude att du ska slå honom, hota honom? Nej. Det är inget krig mellan dig och kristna och judar på din skola exempelvis. Utan du hatar honom för Allahs skull. Du hatar att han inte tror på Allah. Men du vill från ditt hjärta att han ska älska Allah. Alltså får du arbeta med dem, prata med dem, för att du vill att Allah ska vägleda dem”, har Khalifa sagt.⁷³⁹

Han har även på sin Instagram, Anas Dawah, publicerat en bild som tar upp Israel-Palestina konflikten. I tillhörande bildtext förklarar han att ”judar mördar barn, knivmordet (sic!), äldre, spränger sjukhus och ockuperar ett land.”⁷⁴⁰ Att han väljer att skriva ”judar” istället för ”Israel” utgår från en antisemitisk tankefigur där staten Israels övergrepp tillskrivs alla judar.

5.3.2 Avståndstagande från samhället och mot icke-troende

Gemensamt för tidigare beskrivna teman är att budskapen påvisar ett avståndstaganden från allt som inte faller inom ramen för sändarens tolkning av islam. Det vill säga att det finns en tydlig dikotomi mellan rätt och fel sätt att leva sitt liv och företeelser som inte ryms inom den uppsatta ramen kan förkastas. Det sista temat tar fasta på detta då det manifesterar avståndstagandet från övriga samhället och dess medborgare.

<https://www.dn.se/arkiv/nyheter/niklas-orrenius-medan-vi-tittar-pa-akilov-forelaser-hatpredikanter-i-svenska-moskeer/>

⁷³⁹ Olle Lönnaeus m fl. ”Extremister lockar vilsna tonåringar”. *Sydsvenskan* 2 februari 2006

⁷⁴⁰ Bild ovan

Ett sådant exempel är Abu Raads kopplingar till muslim.se. Utöver homofoba åsikter gick det även att läsa att det var förbjudet att:

- bli vän med icketroende och tycka om dem
- bli medlemmar i de icke-troendes samhällen
- gå med i deras partier
- göra deras antal större
- att imitera dem i klädsel, utseende, tal mm – då det indikerar kärlek för den person eller det folk som imiteras
- ta deras nationaliteter (utom när det är nödvändigt), samt
- tjänstgöra i deras arméer eller hjälpa till att utveckla deras vapen.

På hemsidan kunde läsaren också ta del av budskapet om att den som sjunger med i julsången ”Nu tändas tusen juleljus” otvivelaktigt bör uteslutas ur islam. Det ansågs åtminstone gälla för den som inte inser faran att sjunga texten som enligt hemsidan ”fullkomligt avvek från islams troslära”.⁷⁴¹

Abu Raad har även tagit avstånd från att rösta i svenska val, med motiveringen att då Sverige inte styrs av sharialagar så bör inte en god muslim delta i det politiska spelet. Inför valet 2014 publicerade dock Gävlemoskén en fatwa från Abu Raad på sin hemsida, där han uppmanade församlingens medlemmar att i första hand rösta på Miljöpartiet, i andra hand på Vänsterpartiet. I fatwan betonades också vikten av att rösta för att försvara religiösa rättigheter: ”Att rösta på partier för att erhålla religiösa eller världsliga förmåner är tillåtet. Det framförallt med tanke på att det inte finns andra alternativ att rösta på”, gick att läsa på hemsidan.⁷⁴²

Budskapet att inte umgås med icke-troende⁷⁴³ har predikats i fler miljöer än på muslim.se. Som tidigare nämnts har Anas Khalifa uttryckt att det är förbudet att ha kuffar (otrogna) eller kristna eller judar som nära vänner: ”Betyder det att om du träffar en kristen eller jude att du ska slå honom, hota honom? Nej. Det är inget krig mellan dig och kristna och judar på din skola exempelvis. Utan du hatar honom för Allahs skull. Du hatar att han inte tror på Allah. Men du vill från ditt hjärta att han ska älska Allah. Alltså får du arbeta med dem, prata med dem, för att du vill att Allah ska vägleda dem”, har Khalifa sagt.⁷⁴⁴

Likt råden från muslim.se har Khalifa också pekat på att det är förbjudet att försöka imitera icke-troende: ”Du får inte klippa håret på ett sådant sätt att du liknar en kaffirkvinna. För profeten säger att den som imiterar ett folk är en av dem.”⁷⁴⁵

Khalifa har också predikat om ett bredare avståndstagande från olika delar i samhället. Han har berättat att han inte bryr sig om integration så länge det

⁷⁴¹ ”Gävle-imamen ansvarig för radikal hemsida”. *Gefle Dagblad*, 1 juli 2017

<http://www.gd.se/gastrikland/gavle/gavleimamen-ansvarig-for-radikal-hemsida>

⁷⁴² Patrik Oksanen. ”Omstridd moské i Gävle uppmanade till att rösta på Miljöpartiet”. *Gefle Dagblad*, 26 maj 2016

<https://www.gd.se/opinion/ledare/omstridd-moske-i-gavle-uppmanade-till-att-rosta-pa-miljopartiet>

⁷⁴³ Det vill säga individer som inte bekänner sig till dessa predikanter tolkningar av islam.

⁷⁴⁴ Olle Lönnæus m fl. ”Extremister lockar vilsna tonåringar”. *Sydsvenskan* 2 februari 2006

⁷⁴⁵ Ibid.

påverkar hans religion då allt är underordnat religionen.⁷⁴⁶ I samband med studentfirandet sommaren 2017 uppmanade han i en video på sin Facebook-sida muslimska studenter att inte delta i firandet. På Facebook, där Khalifa har över 6000 följare, varnade han muslimska studenter för Allahs vrede. Enligt honom kunde även en muslim som fastar drabbas genom att stå bredvid jämte drickande studenter: ”en sådan sak kan leda till Allahs vrede över dig. Och om Allahs vrede kommer över dig och du råkar under just den natten, där du tror att du har något frikort att göra vad du vill, ut för att Allah tar ditt liv. Då möter du Allah under ramadan. Istället för läsandet i moskén – festandes på en klubb”, berättade Khalifa i videon.^{747 748}

Även på sitt Instagram-konto, Anasdawa, har Khalifa förmedlat budskap om att inte delta i andra delar av samhället. Vid senaste Alla hjärtans-dag publicerade han en video där han predikar framför en grupp människor. I sin predikan inleder Khalifa med att berätta att det är förbjudet med pojk- och flickvän i islam. Därefter berättar han en historia om prästen Valentine [Valentines-day förf. anm], där denne var en präst som dog för kärlekens skull. Efter historien frågar han åhörarna om de hörde något om någon muslim i historien och de svarar nej.

Enligt Khalifa är det viktigt att de alla svarar nej då det betyder att Allah är vittne. När alla svarat nej berättar Khalifa att det är därför *vi muslimer* inte firar Alla hjärtans-dag, då det inte förekommer någon muslim i historien om Valentine. Khalifa avslutar därefter predikan med att berätta att *vi muslimer* inte heller firar mors- eller fars dag och inte heller födelsedagar.⁷⁴⁹ Efter Alla hjärtans-dag publicerade Khalifa en bild på Instagram där han berättade för sina följare att han följt islam och inte firat Alla hjärtans-dag.⁷⁵⁰

⁷⁴⁶ Anas Khalifa ”Anasdawa”. *Instagram*, 8 juli 2017

<https://www.instagram.com/p/BWTJyWghnty/?taken-by=anasdawa>

⁷⁴⁷ Johanna Karlsson. ”Predikantens hot mot muslimska studentfirare”. *GT*, 2 juli 2017

<https://www.expressen.se/gt/predikantens-hot-mot-muslimska-studentfirare/>

⁷⁴⁸ Axel Håkansson. ”Göteborgspredikant uppmanar muslimer att inte fira studenten”. *SVT*, 2 juni 2016

<https://www.svt.se/nyheter/lokalt/vast/goteborgspredikant-uppmanar-muslimer-att-inte-fira-studenten>

⁷⁴⁹ Anas Khalifa. ”Anasdawa”. *Instagram*, 10 februari 2017

<https://www.instagram.com/p/BfBkJ3IBlBh/?taken-by=anasdawa>

⁷⁵⁰ Se bild

Khalifa har även i andra sammanhang predikat att pojk- och flickvänner är haram. Vidare har han även sagt att musik är haram och att det är fel för en muslim att ha icke-muslimska vänner: Det är inte så kul för en hiphoppare och en punkare att leva samman. De har ingenting gemensamt, säger han. ”Om någon vill vara nära dig måste ni utgå från samma grej”⁷⁵¹, motiverade Khalifa.

Några månader senare publicerade Khalifa en video på Instagram med uppmaning till muslimer som hade planer på att fira Valborg. Khalifa riktade sig mot muslimer som hade planer på att ”dricka och ha en galen natt på en bar eller en pub.” Enligt Khalifa planerar Allah också att ”det kan vara din sista kväll.” Därför måste muslimer fundera på hur de vill möta Allah, utan eller med sprit i handen. Khalifa avslutade videon med uppmaningen att ”du planerar, men Allah planerar också.”⁷⁵²

Även Abu Muadh har uttryckt att det är viktigt att inte efterlikna icke-troende. Han har också sagt att en troende muslim inte kan vara vän med en icke-troende. Vid fråga om detta från en journalist på Hallandsposten gjorde Abu Muadh en distinktion mellan vän och kamrat där man enligt honom kan ha en icke-troende som kamrat, exempelvis kollega. Men det går inte att fira jul eller ramadan tillsammans med en som inte är troende. Det är inte tillåtet, enligt Abu Muadh.⁷⁵³

Den tidigare nämnda somalisk-kanadensiske predikanten Said Regeah har också betonat vikten av att inte umgås med icke-troende. Han har i

⁷⁵¹Olle Lönnaeus m fl. ”Extremister lockar vilsna tonåringar”. *Sydsvenskan* 2 februari 2006

⁷⁵²Anas Khalifa. ”Anasdawa”. *Instagram*, 30 maj 2018

<https://www.instagram.com/p/BTg2kGOBXAM/?taken-by=anasdawa>

⁷⁵³Hanna Sjöberg. ”Imam i Halmstad avfärdar kritik”. *Hallandsposten*, 10 juni 2016

Bellevuemoskén predikat att människor föds ”rena”, vilket innebär att vara muslim. Enligt Regeah föds alla som muslimer men att det är föräldrar som formar dem till att bli exempelvis judar eller kristna. Ett mycket kort besök hos icke-muslimska släktingar kan gå an men det är farligt att lämna barnen ensamma hos kristna. Föräldrar som har problem med sina barn bör inte gå till psykolog eller kurator. Istället bör de läsa koranen, har han berättat i Bellevuemoskén. Rageah har i tidigare predikningar klagat på att unga svenska muslimer bygger snögubbar och åker pulka. Enligt honom har de inte kommit till Sverige för att leka, utan för att omvända människor till islam.⁷⁵⁴

5.4 Islam.nu och ”Järvasalafisterna”

”Islam.nu” är en samlingsplats kring de s.k. Järvasalafister som kretsar kring Ibn Abbas Center vid Osbyringen i Rinkeby och leds av en samling salafister som är utbildade vid islamiska universitetet i Medina. De är också starka motståndare till takfirister och förekommer oftast inte i sammanhang tillsammans med Abu Muadh, Anas Khalifa eller övriga predikanter.

Även om Järvasalafisternas budskap ur ett samhälleligt perspektiv inte är okontroversiellt eller oproblemiskt så fyller de en funktion i relation till salafistisk jihadism, då de har en religiös skolning som möjliggör att de kan förmedla budskap mot jihadism och takfirism utifrån en teologisk utgångspunkt.

På islam.nu finns flera föreläsningar som tar upp jihadism och terrorism i förhållande till islam. Utgångspunkten i föreläsningarna är att det i koranen inte finns stöd för takfirism och jihadism. Med hjälp av teologiska resonemang försöker föreläsarna övertyga åhörarna om detta.

Enligt föreläsarna har debatten om islams förhållande till terrorism aktualiserats och accentuerats allt sedan terrorattackerna mot USA 11 september 2001. De menar att det idag finns många muslimer som tycker terrorism är ett rättfärdigt medel och det är därför viktigt att som muslimska företrädare tala om hur islam ställer sig till detta.⁷⁵⁵

Enligt dem är terrorism något nytt inom islam, då det i äldre skrifter inte går att finna stöd för sådant meningslöst mördande;⁷⁵⁶ det finns inget bevis i koranen för att terrorism är rättfärdigat.⁷⁵⁷ Vidare pekar föreläsarna också på att det är muslimer som framförallt kommer till skada av terrorismen och att det i koranen anges att det är en stor synd att lyfta vapen mot andra muslimer: ”du får inte en skrämna en muslim, inte ens på skämt. Hur mycket har inte de här [terroristerna förf. anm.] satt skräck i muslimer”.⁷⁵⁸ De lyfter också att

⁷⁵⁴ Niklas Orrenius. ”Medan vi tittar på Akilov före-läser hatpredikanter i svenska moskéer. *Dagens Nyheter*, 17 februari 2018

<https://www.dn.se/arkiv/nyheter/niklas-orrenius-medan-vi-tittar-pa-akilov-forelaser-hatpredikanter-i-svenska-moskeer/>

⁷⁵⁵ ”Terror i islams namn. Ett klagörande”.

<https://islam.nu/jihad/audio/1102-terrorism-i-islams-namn>

⁷⁵⁶ Ibid.

⁷⁵⁷ ”Islam och terror”. <https://islam.nu/jihad/audio/3135-islam-terrorism-fran-konferensen-i-karlstad-2016>

⁷⁵⁸ Ibid.

terrorgrupperna skapar misstro mot andra muslimer, då många idag förknippar islam med terrorism samt att de skapar mycket av det kaos och stabilitet som nu sker i muslimska länder. En föreläsare ställer den retoriska frågan: ”efter 11 september, blev det bättre för muslimerna?”.⁷⁵⁹

Även det lidande som terroristerna skapar gentemot icke-muslimer gör deras handlande felaktigt, då de dödar oskyldiga troende oavsett religion, vilket är bland det mest syndiga en muslim kan göra. Föreläsarna lyfter exempelvis upp ett citat från koranen som anger att: ”den som avsiktligt dödar en troende kommer hamna i helvetet i evighet” samt att ”Allahs förbannelse är över honom”.⁷⁶⁰ Vidare pekar man på andra citat som ”den som dödar en icke-muslim under ett muslimskt skydd kommer inte komma till paradiset”. I ljuset av detta citat ska bland annat attacker mot turister i muslimska länder ses.⁷⁶¹

Föreläsarna pekar också på hur profeten Muhammed varnat för grupper likt IS – så kallade *khawarij*. Enligt profeten skulle denna grupp utgöras av de värsta av muslimer, att liknas vid helvetets hundar. Profeten varnade för att de är människor man måste bli av med då de är farliga för den muslimska umman och att de lätt lurar människor att följa dem. Gruppen skulle vara religiösa utåt sett men deras handlingar skulle gå rakt emot islam då de skulle döda och terrorisera muslimer. *Khawarij* skulle enligt profeten ha tre kännetecken: att de skulle genomföra takfir på muslimer samt avfärda dem som inte bekände sig till dem som kuffar (otrogna), att de skulle döda muslimer samt att de skulle kalla på upprop i muslimska länder.

Föreläsarna visar sedan med hjälp av handlingar och uttalanden från IS hur de passar in på beskrivningen av *khawarij*. De visar bland annat att hur IS har förkastat muslimer som röstar i val som kuffar och hur de har spillt muslimers blod genom att först genomföra takfir på dem. IS nuvarande ledare, Abu Bakr al-Baghdadi, har bland annat sagt att de är obligatoriskt för muslimer att kriga mot alla arméer i muslimska länder och IS har också uttalat att man bör göra uppror mot alla muslimska ledare. Vidare pekar också föreläsarna på metoder som IS använt, som självmordsbomber, avrättningar och tortyr och hur de passar in på *khawarij*.

Mot bakgrund av ovanstående menar föreläsarna att det fel att ansluta sig till gruppen.⁷⁶² ⁷⁶³Man ska som muslim inte låta sig luras av vackra ord om att hjälpa sina bröder och systrar: ”Det handlar inte om att ”göra någonting” det handlar om att göra det som är rätt/.../ låt er inte luras av de här grupperna”, uttrycker en föreläsare.⁷⁶⁴ ”Istället för att åka ner och hjälpa sina bröder och systrar så

⁷⁵⁹ Ibid.

⁷⁶⁰ ”Terror i islams namn. Ett klargörande”.

<https://islam.nu/jihad/audio/1102-terrorism-i-islams-namn>

⁷⁶¹ Islam och terror”.. <https://islam.nu/jihad/audio/3135-islam-terrorism-fran-konferensen-i-karlstad-2016>

⁷⁶² ”IS, vilka de är”.

<https://islam.nu/jihad/audio/1212-is-isis-vilka-ar-de>

⁷⁶³ Islam och terror”.

<https://islam.nu/jihad/audio/3135-islam-terrorism-fran-konferensen-i-karlstad-2016>

⁷⁶⁴ ”Terror i islams namn. Ett klargörande”.

<https://islam.nu/jihad/audio/1102-terrorism-i-islams-namn>

begår de istället handlingar som är bland de värsta man kan göra”, uttrycker en annan.⁷⁶⁵

Föreläsarna tar också upp begreppet jihad, där dem menar att grupper som IS har misstolkat begreppet.⁷⁶⁶ Enligt dem inbegriper begreppet flera nivåer som främst handlar om att kämpa för att motstå frestelser. De lyfter dock även att jihad kan vara en väpnad kamp för att försvara sig eller för rättvisa. Den är dock väldigt begränsad och bestäms av regler och principer. Den ska exempelvis bestämmas av det aktuella landets regering, en grupp kan inte ta upp vapen. Vidare måste man väga för- och nackdelar, kommer jihad göra omständigheterna bättre eller sämre? Slutligen strider man för Allahs skull, inte om personlig vinning eller politiska mål.⁷⁶⁷

Slutligen menar också föreläsarna att islam är en barmhärtig religion⁷⁶⁸, som betonar tolerans. Det exemplifieras med att profetens granne var jude och deras barn lekte tillsammans. Enligt föreläsarna visar det att ”vi tycker olika, men vi kan leva tillsammans/.../jag har min religion och du har din religion”.⁷⁶⁹

5.5 Slutsatser

Som kapitlet påvisar är salafistiska och salafist-jihadistiska predikanter extremt aktiva på social media. Meta-sajter används likt da'wa för att sprida religiösa beståndsdelar inom salafism som ett alternativt och förstärkande sätt att nå ut till en stor målgrupp. Dels sprids populära individuella föreläsningar vidare, sida vid sida med utländska föreläsare som har uttryckt anti-demokratiska åsikter. Själva budskapet bland dessa svenska predikanter vilka förekommit kring salafist-jihadistiska miljöer är till största del inriktade på att sprida salafismens religiösa budskap.

Det finns dock vissa budskap, som vi visar i senare delen av kapitlet, som är intoleranta, anti-demokratiska, anti-västliga och i sällsynta fall våldsbejakande. Dessa anti-demokratiska uttryck berör könssegregering och kvinnoförtryck, uttalanden i relation till homofobi och antisemitism samt avståndstagande från samhället och mot icke-troende (som även omfattar icke-salafister). Som diskuterades i kaptiel två så visar både forskning och utländska myndighetsrapporter att dessa binära och fiendskapande salafistiska budskap kan vara en inkörsport till mera radikala hållningar som slutligen kan riskera att leda till våldsbejakande extremism och terrorism. Det är därför oroväckande att salafistiska predikanter som i vissa fall förmedlar sådana budskap föreläst och fortsätter föreläsa för svenska ungdomar, både på social media och i den fysiska miljön.

⁷⁶⁵ Islam och terror.

<https://islam.nu/jihad/audio/3135-islam-terrorism-fran-konferensen-i-karlstad-2016>

⁷⁶⁶ ”Terror i islams namn. Ett klargörande”.

<https://islam.nu/jihad/audio/1102-terrorism-i-islams-namn>

⁷⁶⁷ Islam och terror”.

<https://islam.nu/jihad/audio/3135-islam-terrorism-fran-konferensen-i-karlstad-2016>

⁷⁶⁸ ”Terror i islams namn. Ett klargörande”.

<https://islam.nu/jihad/audio/1102-terrorism-i-islams-namn>

⁷⁶⁹ Islam och terror”.

<https://islam.nu/jihad/audio/3135-islam-terrorism-fran-konferensen-i-karlstad-2016>

Genomgången av Järva-salafisterna visar på ett tydligt avståndstagande från salafistisk jihadism som riktar sig mot majoritetssamhället (och motverkar islamofobi) och inåt till radikala ungdomar som de för teologiska diskussioner med i syfte att hindra dem från att dras in i våldsbejakande kretsar. Järva-salafisterna visar vidare att de är fokuserade på en puristisk inriktning. I och med att ledarskapet är konvertiter lyckas de överbrygga rigida salafistiska tolkningar med att leva och i viss mån anpassa sig till ett sekulärt samhälle. Det är dock en paradox att flest IS-resenärer från Stockholmsområdet kommer från Järvaområdet trots Järva-salafisternas ansträngningar. Även om Järva-salafisterna har en puristisk inriktning så finns en inbyggd konflikt mellan deras salafistiska tro och det demokratiska samhället.

6. Metoder för påverkan

6.1 Introduktion

Utöver närvaron på social media och spridningen av salafistiska budskap har da'wa en viktig roll att spela för salafismens spridning. Kapitlet visar att salafister engagerar sig mycket aktivt i så kallad "street- da'wa". Granskningen av ovan nämnda predikanter har visat att de har varit mycket aktiva inom sådan da'wa - verksamhet men använt olika affilieringar utåt sett som verkat oberoende. I själva verket går det att härleda att problematiska utländska da'wa -organisationer gett utbildning och metoder för etablering och effektivt utförande av da'wa i Sverige. Sådan da'wa i Sverige med utländsk koppling har flera gånger bytt skepnad men detta kapitel fokuserar på två exempel, Die Wahre Religion och iERA.

Eftersom Göteborg figurerar som salafist-wahhabistiskt näste, och flera respondenter pekat ut koranskolor för att påverka barn och ungdomar har studien tagit del av material från ett antal moskéer i Göteborg med koranskoleverksamhet. Genomgången av materialet visar att det har en radikal inriktning. Det är dock viktigt att understryka att det inte går att generalisera några vidare slutsatser än att just dessa moskéer har sådant material.

Slutligen har studien undersökt finansieringsformer av både salafistiska jihadister och salafistiska aktörer. Empirin visar en omfattande insamlingsverksamhet samtidigt som myndigheter har liten eller ingen insyn i verksamheterna och var pengarna skickas eller används till. Därtill visar kapitlet hur salafistiska jihadister förekommer i olika finansiella brottsupplägg. Avslutningsvis förs också en diskussion kring finansiering av utbildningssektorn samt utländsk finansiering av moskéer.

6.2 Da'wa

6.2.1 Die Wahre Religion

Bakgrund och metod

Salafism har varit på frammarsch i Tyskland. Säkerhetsmyndigheter uppskattar att salafismen växer år för år och 2015 uppskattade Bundesamt für Verfassungsschutz (BfV) att det fanns 7,900 salafister i Tyskland.⁷⁷⁰ Den siffran hade stigit till 9,200 under 2016⁷⁷¹ och ytterligare till 11,000 under 2018.⁷⁷² En växande trend är parallella syster-nätverk som ofta organiserar sig på social

⁷⁷⁰ "An overview of Germany's Islamist scene", *Deutsche Welle*, 18 november 2015.

<http://www.dw.com/en/an-overview-of-germanys-islamist-scene/a-18860746>

⁷⁷¹ Caroline Copley och Madeleine Chambers, "Germany bans Islamist 'True Religion' group, raiding mosques and flats", *Reuters*, 15 november 2016.

⁷⁷² Frank Jensen. "Zahl der radikalen Islamisten in Deutschland hat sich verdoppelt" <https://www.zeit.de/gesellschaft/zeitgeschehen/2018-04/salafismus-zuwachs-islamismus-landesbehoerden-verfassungsschutz-deutschland>

media.⁷⁷³ Metoderna som används är s.k. ”street da’wa” som går ut på att introducera salafism och sedan gradvis öka religiositeten och för vissa dra in individer djupare i rörelser.

Die Wahre Religion (DWR) vilket på svenska betyder ”Den Sanna Religionen” grundades 2005 av en palestinsk-född tysk salafist, Ibrahim Abou-Nagie, som kommer från Köln. Som organisation har DWR växt till cirka 500 aktiva tyska medlemmar och verksamheten har centrerat kring ”Lies!” (Läs!-projektet) en koran-distribuerings kampanj som siktar på distribuering av 25 miljoner koraner – ett för varje tyskt hushåll. Enligt Abou-Nagie hade DWR distribuerat 3,5 miljoner koraner från oktober 2011 fram till 2016. Dessa 500 medlemmar var uppdelade i 60 lokala ”Lies!”-initiativ.⁷⁷⁴ Abou-Nagie höll sig ofta i Tyskland i bakgrunden medan konvertiten och ex-boxaren Pierre Vogel var frontfigur i den tyska kampanjen.⁷⁷⁵

Utöver ”Lies!”-kampanjen i Tyskland har DWR distribuerat tyska koraner i Österrike och i både de tysk- och fransktalande delarna av Schweiz. DWR har även genomfört andra kampanjer i Storbritannien, France, Bahrain och Brasilien under slogan ”Iqraa!” som på arabiska syftar på ”Läs!”.

Enligt tyska Bundesamt für Verfassungsschutz (BfV) är koran-distribueringen och missionsarbetet en täckmantel för att sprida salafism och dra in ungdomar mot mer radikala tolkningar.⁷⁷⁶

Grundaren till DWR, Ibrahim Abou-Nagie, har öppet predikat mot demokrati och västerländska värderingar. Enligt uppgift har han uttalat att ”demokrati är emot islam. Och det är det motsatta till islam.”⁷⁷⁷ I samma video uttryckte Abou-Nagie djup indignation mot de otrogna, kufr: ”Dem försöker omvandla oss till kuffar, om vi förnekar sharia så är vi kuffar, om vi accepterar demokrati är vi kuffar också.”⁷⁷⁸ Han har även sagt att homosexuella måste avrättas för att skydda muslimer och att personer som är otrogna bör stenas som straff.⁷⁷⁹ Abou-Nagie har också sagt på en video att ”den som inte ber och blir tillfrågad att göra

⁷⁷³ Reimer Stoldt. ”Das Netzwerk der Salafisten in NRW”, *Welt*, 13 januari 2018
<https://www.welt.de/regionales/nrw/article172416004/Extremismus-Das-Netzwerk-der-Salafisten-in-NRW.html>

⁷⁷⁴ Jörg Dielhl och Roman Lehberger. ”Innenminister verbietet Salafisten-Verein”, *Spiegel*, 15 november 2016 <http://www.spiegel.de/politik/deutschland/salafisten-bundesweite-razzia-gegen-islamistischen-verein-a-1121208.html>

⁷⁷⁵ Florian Flode, ”Der Mann, der Deutschland vor der Hölle retten will”, *Welt*, 14 april 2012
<https://www.welt.de/politik/deutschland/article106185024/Der-Mann-der-Deutschland-vor-der-Hoelle-retten-will.html>

⁷⁷⁶ Reiner Burger, ”Franchise-System der Salafisten”, *Frankfurter Allgemeine*, 18 augusti 2016
<http://www.faz.net/aktuell/politik/inland/lukratives-geschaef-der-salafisten-mit-koran-verteilungen-14391377.html>

⁷⁷⁷ ”German police raid 200 sites across 10 states in hunt for banned Islamist group ”The True Religion”, *The Telegraph*, 15 november 2016.

⁷⁷⁸ <http://www.spiegel.de/politik/deutschland/salafisten-bundesweite-razzia-gegen-islamistischen-verein-a-1121208.html>

⁷⁷⁹ Lizzie Dearden. ”Germany launches almost 200 police raids as Islamist group linked to more than 140 Isis fighters banned”, 15 november 2016
<https://www.independent.co.uk/news/world/europe/germany-bans-die-wahre-religion-true-religion-lies-read-200-police-raids-isis-fighters-a7418701.html>

så tre gånger har varje rättstrogen muslim rätt till att döda.”⁷⁸⁰ Abou-Nagie dömdes för socialförsäkringsbedrägeri då han olagligt ansökt och erhållit 53,000 euro i ersättningar.⁷⁸¹

Den 15 november 2016 påbörjade en landsomfattande polisräd mot Die Wahre Religion på 190 platser och DWR-kontor i Berlin, Bremen, Bavaria, Baden-Württemberg och North Rhine-Westphalia i fem andra federala stater. Polis beslagtogs jihadistmaterial men Abou-Nagie befann sig utomlands. Utredare tror Nagou var i Malaysia där han lanserade en korandistributions-kampanj för att rekrytera IS-medlemmar.⁷⁸²

DWR förbjöds av tyska myndigheter i november 2016. En av anledningarna var att 140 Die Wahre Religion medlemmar hade rest till Syrien och Irak för att ansluta sig till IS. Framträdande exempel på dessa DWR medlemmar som anslöt sig till IS var den berömda fd. rapparen Denis Cuspert (mer känd som ”Deso Dogg”), en 26-årig självmordsbombare från Solingen samt konvertiten Christian Emde, som tillhörde IS propagandaenhet.⁷⁸³ Den tyske inrikesministern Thomas de Maizère underströk att tillslagen mot DWR inte var ett ingrepp mot religionsfriheten men ”snarare riktat mot missbruk av religionen, utfört av människor som sprider extremistiska ideologier och stöder terroristorganisationer under islamisk flagg.”⁷⁸⁴

Sedan 2017 har DWR fört en internet-baserad kampanj under slogan ”Vi älskar Mohammed.”⁷⁸⁵ I denna kampanj delar man ut broschyrer om profeten Mohammeds biografi och verksamheten har dykt upp i Hamburg, Bremen, München, Köln, Frankfurt am Main, Düsseldorf, Nuremberg och andra städer. Till skillnad från ”Lies!”-kampanjen så ansöker inte DWR om tillstånd för att upprätta stånd utan delar ut materialet från väskor och ryggsäckar på gatan.⁷⁸⁶ Kampanjen leds av två inflytelserika frontfigurer inom salafistmiljön Bilal Gümüs och Pierre Vogel som tidigare arbetade inom DWR och ledaren Ibrahim Abou-Nagie.⁷⁸⁷

⁷⁸⁰ Detlef Schamelenberg, ”Salafisten-Prediger Wie Abou-Nagie die Kölner Justiz blamierte”, Berliner Zeitung

<https://www.berliner-zeitung.de/politik/salafisten-prediger-wie-abou-nagie-die-koelner-justiz-blamierte-25099718>

⁷⁸¹ ”The German preacher who heads global Islamist networks”, *The Local*, 15 november 2016.

⁷⁸² Detlef Schamelenberg, ”Salafisten-Prediger Wie Abou-Nagie die Kölner Justiz blamierte”, Berliner Zeitung <https://www.berliner-zeitung.de/politik/salafisten-prediger-wie-abou-nagie-die-koelner-justiz-blamierte-25099718>

⁷⁸³ Jörg Dielhl och Roman Lehberger. ”Innenminister verbietet Salafisten-Verein”, Spiegel, 15 november 2016 <http://www.spiegel.de/politik/deutschland/salafisten-bundesweite-razzia-gegen-islamistischen-verein-a-1121208.html>

⁷⁸⁴ Per Gudmundson, ”I Sverige ger vi islamisterna bidrag”, *Svenska Dagbladet*,

⁷⁸⁵ Reimer Stoldt. ”Das Netzwerk der Salafisten in NRW”, *Welt*, 13 januari 2018

<https://www.welt.de/regionales/nrw/article172416004/Extremismus-Das-Netzwerk-der-Salafisten-in-NRW.html>

⁷⁸⁶ Thomas Schmoll. ”Salafisten sind zurück auf deutschen Straßen”, *Welt*, 8 juni 2017 https://www.welt.de/print/welt_kompakt/debatte/article165326094/Salafisten-sind-zurueck-auf-deutschen-Strassen.html

⁷⁸⁷ Susanne Klaiber. ”Die Gotteskrieger aus der Fußgängerzone: Die Salafisten von ”We love Muhammad”, *Huffpost*, 9 juni 2017 https://www.huffingtonpost.de/2017/06/09/we-love-muhammad-salafisten_n_17016684.html

Die Wahre Religions filial i Sverige

Den 26 december 2014 lanserades och invigdes "LÄS!"-projektet av stiftelsen Al-Quran foundation i Malmö. Enligt registreringsbevis från november 2017 från Länsstyrelsen sitter Abu-Nagie i stiftelsens styrelse som ordförande.⁷⁸⁸ Det svenska projektet är en förlängning av tyska DWR "Lies" projektet som blev förbjudet av tyska myndigheter eftersom DWR rekryterades till IS. Även IIC-SWEDEN som hade adress på Amiralsgatan 30 i Malmö var involverade i arbetet kring "LÄS!"-projektet eftersom de arbetat tidigare med "street da'wa." Syftet med "LÄS!"-projektet var att "dela ut en gratis översättning av den ädla Koranen till våra medmänniskor i Sverige. koranen ska delas ut gratis på gatorna, fängelser, skolor, sjukhus och bibliotek med hjälp av Sveriges muslimer som finansierar projektet med sina donationer." Enligt Abou-Nagie är målet att dela ut en koran till varje svenskt hushåll.⁷⁸⁹ "LÄS!"-projektet samlade även in bidrag till Al-Quran stiftelsen. Enligt tyska myndigheter är Al-Quran stiftelsen en av de viktigaste finansiella noderna för DWR verksamhet som är förbjuden i Tyskland.⁷⁹⁰

Bakom lanseringen av "LÄS!"-projektet i Sverige stod Ahmad Qadan (SolidaritetsCenter) och flera videos finns på Youtube där "LÄS!"-projektet upprättat stånd på Stortorget i Malmö där utdelarna står iklädda vita t-shirts och delar ut rosor och en gratis koran. DWR grundaren fanns på plats för att stödja verksamheten.⁷⁹¹ "LÄS!"-projektet etablerades först i Malmö,⁷⁹² Landskrona⁷⁹³ och Helsingborg och sedan i Västerås och Borås.⁷⁹⁴ Även Omar El-Turk har varit aktiv i organiseringen av "LÄS!"-projektets spridning. På hans Facebook-sida stoltserar El-Turk med "LÄS!"-projektet tröja och ett uppställt da'wa -stånd i Fagersta.

⁷⁸⁸ Intervju med polis, juni 2018

⁷⁸⁹ "Der Start des Lies! Projekts in Schweden (Schwedisch-Arabisch-Deutsch)"

<https://www.youtube.com/watch?v=WOX7qpNUdiQ>

⁷⁹⁰ Intervju med representant för tyska inrikesministeriet, Nürnberg mars 2018.

⁷⁹¹ "Lies! Infostand Schweden/Malmö am 24.10.2015"

<https://www.youtube.com/watch?v=oy4u4Hgp3o8>

⁷⁹² "Die Freundlichkeit und Toleranz der Schweden"

<https://www.youtube.com/watch?v=kl7zZ1B8FcU>

⁷⁹³ "LÄS Project in Landskrona (Schweden)"

<https://www.youtube.com/watch?v=uXIHR8MyzhU>

⁷⁹⁴ "Super freundliche Menschen in Schweden" في اقرأ مشروع زيارة

السويد https://www.youtube.com/watch?v=Wh6j_WNNZCQ&t=2s

När "LÄS!"-projektet skulle öppna i Göteborg värdade man om donationer för att kunna öppna. Specifikt värdade man om 40,000 kronor för att finansiera startpaketet. När "LÄS!"-projektet invigdes i slutet av januari 2016 var den tyska DWR grundaren Ibrahim Abou-Nagie på plats på Kungssportsplatsen med Omar El-Turk.⁷⁹⁵ I en video med Abou-Nagie från invigningen presenteras Omar El-Turk som ansvarig för "LÄS!"-projektet i Göteborg och att projektet kostat SEK60,000 kronor.⁷⁹⁶ Sveriges Förenade Muslimer (SFM) hjälpte till att samla in pengar till "LÄS!"-projektet som man marknadsförde via SFM:s Facebooksida. Där angav man att man skulle stå varje lördag mellan 12-15:30 vid Brunnsparken eller Kungssportsplatsen.

På bilden visas LÄS!-projektet i Göteborg med Die Wahre Religions ledare Abou-Nagie och Omar el-Turk.

⁷⁹⁵ Odai Khalaii

<https://www.facebook.com/photo.php?fbid=475920952591524&set=a.131378597045763.1073741825.100005208695271&type=1&theater>

⁷⁹⁶ "LÄS Projektet-Sverige (Lies! Projekt Schweden)"
<https://www.youtube.com/watch?v=HOVCOEK7BnA>

Den 2 januari 2016 så involverade ”LÄS!”-projektet Unga Muslimska Förebilder i Landskrona som gick runt på stan med bärbara roll-ups på ryggen på gågatan medan koranutdelning vid bord skedde på Rådhusorget. ”LÄS!”-projektet besökte även Helsingborg, Landskrona och Malmö under 2017.

Mycket av ”LÄS!”-projektet och annan da’wa verksamhet har upphört. Flertal intervjuer med poliser vittnar om att det är ofta en del hårdföra salafister samt individer in den kriminella miljön som deltagit i ”LÄS!”-projektets aktiviteter.⁷⁹⁷

6.2.2 iERA

Bakgrund och metod

Islamic Education and Research Academy (iERA) grundades 2010 med säte i London. Enligt dess hemsida är de en brittisk välgörenhetsorganisation, syftandes till att ”continuing the Prophetic mission – sharing a compassionate and intelligent case for Islam with the entire world”.⁷⁹⁸ Vidare är organisationens mål att “create awareness about the true nature of the Islamic faith and its rich traditions by rolling out value based campaigns globally, which assist in removing common misconceptions about Islam and Muslims on a grassroots level.”⁷⁹⁹

En stor del av organisationens verksamhet är att sprida islam genom da’wa. Det sker inom ramen för olika evenemang, såsom föreläsningar eller arrangemang i stadsmiljö – exempelvis bokbord. Vid dessa tillfällen praktiserar gruppens medlemmar GORAP-metoden. GORAP står för *God’s existence, Oneness, Revelation and Prophethood* och är ett verktyg för konversationer inom ramen för Da’wa -verksamhet. Metoden används för att initiera konversationer i syfte att övertyga mottagaren om islams existens och inte sällan övertyga icke-muslimer att bekänna sig till tron. GORAP-metoden ska ses som en struktur för denna process.^{800 801}

Den första delen av metoden - *God’s existence* – syftar till att övertyga mottagaren om att gud existerar och att han är skaparen av universum. För att gå vidare till nästa steg krävs att mottagaren accepterat föregående påstående, något som är genomgående i hela metoden. Den andra delen – *Oneness* – innebär att det endast finns en (unik) gud (Allah) och att denne är allomfattande. *Revelation* står för uppenbarelse och behovet av denna, då den tillkännager guds existens och hans allomfattande natur. Uppenbarelse hjälper också mottagaren att förstå vem gud är och den erbjuder människan en manual för hur denne ska leva: koranen. Den sista delen i metoden är *Prophethood*, som syftar på profeten Muhammed och att han är Allahs sändebud. Målet är att i varje steg övertyga mottagaren om budskapet och metoden avslutas inte sällan med en inbjudan till

⁷⁹⁷ Intervju med polis, oktober 2017

⁷⁹⁸ iERA. “About us”. <https://iera.org/about-us/>

⁷⁹⁹ Ibid

⁸⁰⁰ Hussein, Imran (2013). “How to give Dawah - step by step - GORAP method in 15 minutes!” <https://www.youtube.com/watch?v=cJ98Q1CwRro>

⁸⁰¹ Green, Abdurraheem (2012). “How to Give Da’wah - 1 - Introducing the GORAP and Initiation” <https://www.youtube.com/watch?v=OdvuAnfvClc>

islam och en uppmaning att delta i sammankomster som anordnas av organisationen.^{802 803 804}

Kritik och kontroversiella uttalanden

Utifrån beskrivningen ovan kan iERA synas vara en harmlös organisation. Denna bild blir dock en annan när man närmre undersöker organisationens grundare och andra företrädare.

iERA grundades av Abdurraheem Green. Green är en konvertit som innan etableringen av iERA länge föreläst inom ramen för Da'wa -verksamhet.⁸⁰⁵ Green har flertalet gånger uppmärksammats för kontroversiella uttalanden. Vid en predikning i Hyde Park upptäckte han en judisk man i publiken och uppmanade publiken att flytta honom därifrån så att han inte skulle störa hans predikning.⁸⁰⁶ Han har också beskrivit homosexuella som avskyvärda och onda.^{807 808 809 810 811}

År 2006 förde Green på sin blogg ett resonemang kring lämpliga straff för äktenskapsbrott. I inlägget konstaterade han att sådant ska straffas med en lång och plågsam död medelst stening. I samma inlägg menade han också att sammanblandning mellan könen ska undvikas, att män och kvinnor inte ska ha fysisk kontakt samt att män och kvinnor inte ska vistas ensamma tillsammans – om de inte är gifta. Han konstaterade även att samma straff som för äktenskapsbrott – död medelst stening – även bör ske när det gäller homosexuella.^{812 813}

⁸⁰² iERA. "Introducing iERA's GORAP Dawah Conversation Framework"

<https://iera.org/introducing-iera-gorap-dawah-conversation-framework/>

⁸⁰³ Hussein, Imran (2013). How to give Dawah - step by step - GORAP method in 15 minutes! <https://www.youtube.com/watch?v=cJ98Q1CwRro>

⁸⁰⁴ Green, Abdurraheem (2012). "How to Give Da'wah - 1 - Introducing the GORAP and Initiation" <https://www.youtube.com/watch?v=OdvuAnfvClc>

⁸⁰⁵ iERA. "Abdurraheem Green."

<https://iera.org/our-work/request/abdurraheem-green/>

⁸⁰⁶ Mendick, Robert. "Anti-Semitic' charity under investigation". The Telegraph 2014-05-24 <https://www.telegraph.co.uk/news/10854579/Anti-Semitic-charity-under-investigation.html>

⁸⁰⁷ Thorbjörn Jelerup. "Amanj Aziz extrema kopplingar är belagda". *Expressen* 22 november 2017

<https://www.expressen.se/kultur/ide/amanj-aziz-extrema-kopplingar-ar-belagda/>

⁸⁰⁸ Sofie Löwenmark. "Islamistiska extremister smiter under radarn". *Göteborgsposten*, 17 oktober 2017

<http://www.gp.se/debatt/islamistiska-extremister-smiter-under-radarn-1.4737977>

⁸⁰⁹ Robert Mendick. "Anti-Semitic' charity under investigation". *The Telegraph* 24 maj 2014 <https://www.telegraph.co.uk/news/10854579/Anti-Semitic-charity-under-investigation.html>

⁸¹⁰ Hanna Sjöberg. "Imam i Halmstad avfärdar kritik". *Hallandsposten*, 10 juni 2016

⁸¹¹ Lena Scherman & Pia Bernardsson. "Sverige för flat mot hatpredikanter". *SVT* 7 maj 2015 <https://www.svt.se/nyheter/utrikes/sverige-for-flat-mot-hatpredikanter>

⁸¹² Abdurraheem Green. "Terrible and brutal Islamic punishments or wise and just guidance from Allah?" *Islams Green*, 14 februari 2006

https://web.archive.org/web/20150417151921/http://www.islamsgreen.org/islams_green/2006/02/terrible_and_br.html

⁸¹³ Thorbjörn Jelerup. "Dossier: Abdurraheem Green / Abdur-Raheem Green". *Den arga sossen*, 7 juni 2015

<https://ligator.wordpress.com/2015/06/07/dossier-abdurraheem-green-abdur-raheem-green/>

Green har vidare hävdad att det finns en konflikt mellan väst och islam som är beordrad i koranen samt att ”dö genom att utföra jihad är ett av de säkraste sätten till paradiset och uppfylla Allahs önskan”.⁸¹⁴ Adam Deen vid Quilliam Foundation, som har till uppdrag att motverka extremism, menar att Abdurraheem Green och iERA uppmuntrar till en skadlig tolkning av islam som inte är kompatibel med universella värden. Det har gjort att hans förehavanden har fördärvat unga muslimer och dess trosuppfattning.⁸¹⁵ Deens kollega, Haras Rafiq, har kritiserat Sverige för att vara för passiva när det gäller att hatpredikanter får komma in i landet och sprida sitt budskap på föreläsningar. Han har då bland annat hänvisat till att Green föreläst i Sverige⁸¹⁶ (utvecklas nedan).

Utöver Abdurraheem Greens uttalanden har iERA även uppmärksammats för könssegregering och föreläsningar av kontroversiella talare. År 2013 förbjöd University College London gruppen att hålla föreläsningar på universitetsområdet då organisationen under en sådan uppmanat åskådarna att sitta könsseparerat, med kvinnor längst bak i salen. Under föreläsningen deltog en annan av iERA:s företrädare, Hamza Tzortzis.⁸¹⁷ ⁸¹⁸ Händelsen, tillsammans med uttalandena från Abdurraheem Green, föranledde den brittiska tillsynsmyndigheten för välgörenhetsorganisationer att 2014 starta en utredning mot iERA.⁸¹⁹

I utredningen konstaterade den brittiska tillsynsmyndigheten att iERA måste göra mer för att förhindra att associeras med individer och organisationer som uppmuntrar eller stödjer terrorism eller extrema åsikter. Utredningen kritiserade iERA för deras partnerskap med Islamic University Online, en organisation grundad av den radikala predikanten Bilal Phillips, som 2010 förbjöds inresa till Storbritannien på grund av hans extrema åsikter. Vidare pekade man på också Abdurraheem Greens uttalanden. Utredningen konkluderade att iERA måste öka sina ansträngningar för att distansera sig från

⁸¹⁴ Mark Chandler & Robin De Peyer. ”Muslim preacher ‘who advocated dying while fighting jihad’ given platform at London university”. *Evening Standard*, 24 november 2016
<https://www.standard.co.uk/news/london/muslim-preacher-who-advocated-dying-while-fighting-jihad-given-platform-at-london-university-a3400911.html>

⁸¹⁵ Ibid.

⁸¹⁶ Lena Scherman & Pia Bernardsson. ”Sverige för flat mot hatpredikanter”. *SVT* 7 maj 2015
<https://www.svt.se/nyheter/utrikes/sverige-for-flat-mot-hatpredikanter>

⁸¹⁷ David Batty. ”UCL bans Islamic group from campus in row over segregated seating.” *The Guardian*, 15 april 2013
<https://www.theguardian.com/world/2013/mar/15/ucl-bans-islamic-group-over-segregation>

⁸¹⁸ Camilla Turner. ”Leading Islamic charity told by watchdog to distance itself from extremism”. *The Telegraph*, 12 november 2016
<https://www.telegraph.co.uk/news/2016/11/12/leading-islamic-charity-told-by-watchdog-to-distance-itself-from/>

⁸¹⁹ Ben Lazarus & Robert Mendick. ”Anti-Semitic’ charity under investigation”. *The Telegraph* 24 maj 2014
<https://www.telegraph.co.uk/news/10854579/Anti-Semitic-charity-under-investigation.html>

individer och organisationer som har, eller till synes har, överseende med våldsbejakande extremism och terrorism.^{820 821}

iERA i Sverige

iERA:s da'wa-verksamhet har inte endast begränsats till Storbritannien. Genom projektet One Reason⁸²² etablerade iERA da'wa-verksamhet i Sverige under 2012. På Facebook-sidan One Reason Sverige uppgav gruppen att de var en del av iERA med målet att islam skulle inträda i varje hushåll i Sverige. De uppgav vidare att de under 2012 delat ut ca 13 000 da'wa-böcker och utbildat över 600 personer samt att de tillfälligt fått använda tidigare nämnda Sveriges Förenade Muslimers (SFM) lokal som lager för sitt material.⁸²³

Drivande i etableringen av One Reason Sverige var Amanj Aziz, som senare skulle komma att uppmärksammas i samband med hans deltagande i Dramaten-pjäsen *Muslim Ban*.^{824 825 826} Även Abdurraheem Green uppmärksammade lanseringen av One Reason i Sverige och skrev bland annat på sin Facebook-sida i december 2013 att ett "Mission Dawah team" skulle åka till Sverige för att utbilda i träning för Street- da'wa. Facebook-sidan One Reason Sverige gjorde inte heller bara reklam för sina egna aktiviteter, utan delade bland annat också en video tillhörande tidigare nämnde Omar El-Turk när denne utför da'wa i Västerås inom ramen för LÄS-projektet.⁸²⁷

Etablering av iERA i Sverige – genom One Reason Sverige – kan också kopplas till mer våldsbejakande islamistiska miljöer. En av de första da'wa-kurserna anordnade av iERA i samarbete med tidigare nämnda Al-Taqwa Ungdomsförening. Under våren 2012 uppmuntrade Al-Taqwa på sin Facebook-sida sina följare att stödja da'wa i Sverige genom att engagera sig i iERA:s verksamhet. I maj samma år välkomnade man sina följare att i Stockholm delta på da'wa-kursen "Call of Duty", som var framtagen av iERA. Vid kurstillfället

⁸²⁰Charity Commission For England and Wales (2016). "Inquiry Report Islamic Education and Research Academy (IERA)."

https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/565354/islamic_education_and_research_academy_iera.pdf

⁸²¹ Camilla Turner. "Leading Islamic charity told by watchdog to distance itself from extremism". *The Telegraph*, 12 november 2016

<https://www.telegraph.co.uk/news/2016/11/12/leading-islamic-charity-told-by-watchdog-to-distance-itself-from/>

⁸²² iERA. "About us". <https://iera.org/about-us/>

⁸²³ Torbjörn Jelerup. "Brittisk hatpredikant bakom islamistisk mission i Sverige". *Den arga sossen*, 8 juni 2015

<https://ligator.wordpress.com/2015/06/08/brittiska-hatpredikant-styr-islamistisk-mission-i-sverige/>

⁸²⁴ Sofie Löwenmark. "Dramaten ska inte vara plattform för extremister". *Smedjan*, 18 oktober 2017

<https://timbro.se/smedjan/dramaten-ska-inte-vara-plattform-ar-extremister/>

⁸²⁵ Annica Ögren. "SFM förlorar statligt bidrag efter granskning". *Expressen*, 20 april 2017

<https://www.expressen.se/nyheter/sfm-forlorar-statligt-bidrag-efter-granskning/>

⁸²⁶ Thorbjörn Jerlerup. "Amanj Aziz extrema kopplingar är belagda". *Expressen* 2017-11-22

<https://www.expressen.se/kultur/ide/amanj-aziz-extrema-kopplingar-ar-belagda/>

⁸²⁷ Torbjörn Jerlerup. "Brittisk hatpredikant bakom islamistisk mission i Sverige". *Den arga sossen*, 8 juni 2015

<https://ligator.wordpress.com/2015/06/08/brittiska-hatpredikant-styr-islamistisk-mission-i-sverige/>

deltog bland annat Abdurraheem Green och Hamaza Tzortzis som instruktörer.⁸²⁸

Kurser hölls också i bland annat Vällingby, i samarbete med Al-Taqwa, SFM och Swedish United Dawah Center (SUDC, beskrivs närmre nedan). Drygt ett år senare bjöd Al-Taqwa återigen in till da'wa -kurs inom ramen för "Call of Duty". Då i Södertörns Högskolas lokaler och i samarbete med Södertörns Muslimska Studenter. Gäst var Amanj Aziz, som presenterade som "aktivist och forskare för iERA Sverige".⁸²⁹

Som tidigare nämnts sände Uppdrag Granskning 2014 ett reportage om Bilal, som lämnat Alby för att strida med IS. Innan resan var han bland annat involverad i Al Taqwa. I samband med reportaget fann man utbildningsmaterial på Bilals rum. Materialet tog bland annat upp iERA:s GORAP-metod, som enligt materialet skulle användas för att kontrollera sin konversation med den som man försöker övertyga. Materialet uppmanade även till att undvika svåra ämnen: "Tänk på att alltid kalla till Allah när du ger da'wa till icke-muslimar – inte niqab, hijab, sekterism, jihad osv."⁸³⁰

En annan grupp som kan kopplas till iERA är Swedish United Dawah Center (SUDC). Gefle Dagblad har kunnat visa att gruppen varit närvarande i staden och representanter från Gävle moské har engagerat sig i da'wa för gruppen. År 2015 publicerade SUDC en bild på Facebook där minst 20 män skrev ett prov i moskéns lokaler. Provet handlade om att svara på frågor kring en bok om salafisten Muhammad ibn Abd al-Wahhab, som bland annat uttryckt att alla som inte följde han gren av islam borde dödas.⁸³¹

Enligt Swedish United Dawah Center (SUDC) är det obligatoriskt att alla medlemmar går igenom i minst två månader böckerna Aqeedah Wasitiyyah av Shaykh al Islam Ibn Taymiyyah och Kitab At-Tawheed av Shaykh al Islam Muhammad ibn Abd-Al-Wahhab.⁸³²

Någon dag innan julafton 2013 upprättade SUDC ett stånd på Sergels torg för att utföra "da'wah inför shirkafest" (undandragande från julafton) där syftet var "att kalla folk till sann Tawheed och bort från shirk & kofr, samt att förmedla sanningen om Jesus aleyhi wasalaam (frid vare över honom), att han inte är en Gud utan en profet och att han inte är född den 24-25 december."⁸³³ I september 2013 hölls en förberedande iERA-baserad utbildning om iGORAP da'wa -teknik i Stockholm med Abu Raad och "Amanj Aziz från Mission Dawah – Sverige."⁸³⁴

⁸²⁸ Ibid.

⁸²⁹ Torbjörn Jerlerup. "Var nätkaktivisten och IS anhängaren "Ibn Mulaykah" kollega med Amanj Aziz?" *Den arga sossen*, 21 november 2017 <https://ligator.wordpress.com/2017/11/21/var-nataktivisten-och-is-anhangaren-ibn-mulaykah-kollega-med-amanj-aziz/>

⁸³⁰ Magnus Sandelin, (2015). Extremister rekryter genom dawahrörelsen.

<https://www.magnussandelin.se/extremister-rekryterargenom-dawahrorelsen>

⁸³¹ Johan Järvestad. "Gävles moské vill sprida extrem tolkning av islam". *Gävle Dagblad*, 7 oktober 2015 <https://www.gd.se/gastrikland/gavle/gavles-moske-vill-sprida-extrem-tolkning-av-islam>

⁸³² SUDC-bloggen

<http://sudc.bravejournal.com>

⁸³³ Ibid.

⁸³⁴ Ibid.

Andra ledande salafistiska profiler kan även kopplas till iERA som Omar El-Turk som syns på flertalet videor och bilder på "Mission Dawa Sverige" som är en svensk filial på Facebook till "Mission Dawah" som är iERAs officiella Facebook sida.⁸³⁵ Ett tydligt exempel på "Mission Dawah Sverige"⁸³⁶ aktiviteter och kopplingar till iERA är när man bjöd in till två da'wa-kurser och tre föreläsningar av "bröderna från iERA UK" i Helsingborg och Malmö i december 2013.⁸³⁷ Ytterligare Call of Duty Dawahkurs gavs av Islamiska Kulturcentret i al-Nour moskén i Landskrona i september 2013.⁸³⁸ "Mission Dawah" stöttades av SFM där föreläsningar hölls.⁸³⁹

Islamologen Susanne Olsson har skrivit omfattande om Swedish United Dawa Center (SUDC) som utförde da'wa i Stockholm och där de flesta pamfletter har producerats av al-Risalah Skandinaviska Stiftelse som även driver förskolan och grundskolan Alsalamskolan i Örebro.⁸⁴⁰ Olssons analys av SUDC:s da'wa-material och hemsida påvisar man har starka kopplingar till iERA. Även videolänkar till australienska konvertiten Musa Cerantonio (som är populär bland våldsbejakande extremister) och antisemiten Kamal el-Mekki distribueras på SUDC hemsida.

Dawah Team GBG är en annan iERA-skapelse som missionerat i Nordstan i Göteborg. På t-shirts syns tydligt iERA-affileringen "onereason.org".⁸⁴¹ Det är tydligt att Dawah Team GBG och SFM samarbetar då de arrangerade ett seminarium om "Darwinism" i februari 2016. SFM genom Abo Talal och Abu Saad föreläste för Dawah Team GBG under 2015. Ett av sätten att skapa utrymme för dialog och da'wa var "hijab experimentet" där förbipasserande kunde pröva att ta på sig en hijab.⁸⁴²

6.3 Koranskola

I intervjuer för den här studien har det framkommit att i vissa utsatta områden är koranskolor vanligt förekommande, varifrån det är möjligt att utöva påverkan på barn i mycket ung ålder. Det beskrivs råda en hård konkurrens mellan olika moskéer om att få föräldrar att placera sina barn i moskéns koranskola.⁸⁴³

⁸³⁵ Mission Dawah Sverige

<http://archive.is/SCFwx>

⁸³⁶ Magnus Sandelin. "Extremister rekryter genom dawah-rörelsen. 25 augusti 2015

<https://www.magnussandelin.se/extremister-rekryterargenom-dawahrorelsen>

⁸³⁷ Dawah Mission Skåne

<https://www.wherevent.com/detail/Mission-Dawah-Sverige-Dawah-Mission-Skane>

⁸³⁸ Ibid.

⁸³⁹ Mission Dawah

<https://www.facebook.com/MissionDawah/posts/10152138234024739>

⁸⁴⁰ Susanne Olsson, "Proselytizing Islam – Problematizing "Salafism"", *The Muslim World*, Vol.104 (januari/april 2014).

⁸⁴¹ <https://www.facebook.com/DawahTeamGBG/?fref=mentions> Dawah Team GBG har 1300 följare på sin Facebooksida. <https://youtu.be/N3h5ZTKAXYI>

⁸⁴² DawahTeam Gbg

<https://www.facebook.com/DawahTeamGBG/photos/a.427013570791396.1073741828.426622540830499/479730898852996/?type=3&theater>

⁸⁴³ Intervju med polis, oktober 2017

Koranskolors grundläggande verksamhet är att förmedla koranens religiösa budskap samt att fostra ungdomar till en bättre moral.⁸⁴⁴ Denna koranundervisning, med korangrupper indelade efter ålder och kön, äger ofta rum på lördagar eller söndagar och i vissa fall bedrivs eftermiddagsundervisning efter skolans slut.⁸⁴⁵ Det finns även olika former för lägerverksamhet som kombinerar social samvaro med intensiva koranstudier.

Fokus ligger framförallt på utantillinlärning där barn och ungdomar upp till 14 års ålder memorerar koranen och reciterar verser från koranen ”med rätt ordföljd, betoning, och uttal.”⁸⁴⁶ Framförallt betonas arabiskan och dess koppling till koranrecitation. Syftet med koranskolor är ofta att lära barnen om koranen och arabiska; att förstå vikt av respekt för vuxna, föräldrar och lärare och som samhällskompass där man utbildar vad det är för samhälle man lever i.⁸⁴⁷ Framförallt handlar koranskolor om att förstå ”den egna religionen, etiken, moralen och det svenska samhället.”⁸⁴⁸

Enligt en omfattande enkätstudie av Klas Borell och Arne Gerdner av muslimska församlingar i Sverige har det stora flertalet koranskolor kopplade till sin verksamhet. Utöver studier i islams heliga bok och arabiskan så håller dessa koranskolor på att vidga ”diskussioner om hur man kan leva som muslim i Sverige.”⁸⁴⁹

Enligt respondenter kan koranskolor i utsatta områden närmast liknas med skolplikt, då det anses vara obligatoriskt för muslimska barn och ungdomar att delta. Alla koranskolor är givetvis inte av ondo men flera respondenter hävdar att koranskolor kan bidra till ökad radikaliserings. Det förekommer också att unga försvinner från den ordinarie skolundervisningen för att istället delta på undervisning i koranskolor.^{850 851}

Koranskolorna är stängda miljöer som utomstående har svårt att nå. Vi har dock för denna studie tagit del av vissa läroböcker som används i några moskéer i Göteborg som har koranskoleverksamhet. Enligt en sufistisk imam i nordöstra Göteborg är detta material problematiskt eftersom det är normsättande.⁸⁵²

Vi lät representanter från Nahdlatul Ulama analysera innehållet i dem. Nahdlatul Ulama är Indonesiens största muslimska organisation med över 30 miljoner medlemmar. Organisationen tar avstånd från radikal islam och förespråkar ett liberalt, pluralistisk islam där den nationella identiteten

⁸⁴⁴ Margaret Obondo, *Broar mellan kulturer – somaliska barns språksocialisation i hem och förskola i Sverige* (Stockholm: Språkforskningsinstitutet, 2005)

⁸⁴⁵ Signild Risenfors, Sevtap Gurdal, Emma Sorbring, *Korankurser som föreningsverksamhet: En undersökning bland muslimska föreningar i Västra Götaland* (Högskolan Väst, 2011): s.34-39

⁸⁴⁶ Ylva Bergh, ”Gymnasieelever med bakgrund i koranskolan”, Umeå universitet (2016): s.17.

⁸⁴⁷ Signild Risenfors, Sevtap Gurdal, Emma Sorbring, *Korankurser som föreningsverksamhet: En undersökning bland muslimska föreningar i Västra Götaland* (Högskolan Väst, 2011): s.34-39

⁸⁴⁸ ”Koranskolor främjar integration”, *Sveriges Radio P4 Väst*, 4 april 2011.

⁸⁴⁹ Klas Borell och Arne Gerdner, ”Frivilligt socialt arbete i svenska muslimska församlingar”, *Socionomens Forskningssupplement* Nr 29 (2011): s.38.

⁸⁵⁰ Intervju med polis, oktober 2017

⁸⁵¹ Intervju med polis (2), oktober 2017

⁸⁵² Intervju med imam, oktober 2017

inkluderar alla religioner.⁸⁵³ ⁸⁵⁴ Två representanter från ledarskiktet i organisationen har analyserat materialet: Gus Yahya, generalsekreterare i the *Nahdlatul Ulama Supreme Council and Modir (Director of Religious Affairs) of Bayt ar-Rahmah*⁸⁵⁵ samt Holland Taylor, verksam inom Nahdlatul Ulama's ungdomsorganisation *Gerakan Pemuda Ansor*.⁸⁵⁶

Analysen visar att gemensamt för böckerna i materialet är att de presenterar en världsbild där islam ses som allomfattande i livets alla delar. Böckerna instruerar muslimer att inte integreras i det svenska samhället eller att respektera dess lagar och regler. Sverige och svenskarna ses istället som otrogna med ett socialt system som står i kontrast till det gud tänkt sig.

Totalt har sju böcker analyserats. Nedan följer en genomgång, bok för bok. Den första boken *Kitab al- Tawhhid* är ett fundamental wahhabistisk text, skriven av wahhabismens grundare.

Den andra bokens arabiska titel är *Wujub al-Amal Bisunnati al- Rasul wa Kufri man Ankaraha*, som på engelska kan översättas till *The Obligation to Accept and Follow the Sunnah of the Prophet and the Infidelity of Whoever Objects to the Sunnah*. Den är skriven av Abdul Aziz Abdullah bin Baz, tidigare mufti⁸⁵⁷ i Saudiarabien. Boken är takfiristisk med budskapet att den som inte följer den wahhabistiska tolkningen av islam bör ses som otrogen. Åsikterna i boken delas av IS och al-Qaidas ideologi.

Tredje boken, *Religion of Truth*, är på engelska och har också den ett takfiristiskt anslag. Den instruerar muslimer att de har en religiös skyldighet att etablera ett kalifat, betrakta icke-muslimer som fiender samt förkasta existerande lagar. Den förespråkar därmed en syn på islam som delas av IS och al-Qaida.

Den fjärde boken, *Tadzkirah Du'ati al Islam* (The Reminder for Proselytizers of Islam) är skriven av Abul Ala al-Maududi, grundare av den islamistiska gruppen Jemaa-i-Islami. Saudiarabien har under de senaste 50 åren propagerat för al-Maududi:s tolkning av islam, vilken liknar Muslimska Brödraskapet men också till delar wahhabism och ultra-konservativ islam i stort.

Den femte boken heter *At-Tawhid (Monoteism)* och tar bland annat upp *The Meaning of the Two Shahada*; trosbekännelsen: "Det finns bara en Gud och Muhammed är hans sändebud." Boken tar också upp de moraliska och legala konsekvenser för den som uttrycker trosbekännelsen. Från ett wahhabistisk perspektiv har den som trotsar islams lära ogiltigförklarat sin *shahada* och kan

⁸⁵³ Berkley Center, "Nahdlatul Ulama". *George Washington University*

<https://berkleycenter.georgetown.edu/organizations/nahdlatul-ulama>

⁸⁵⁴ Joe Cochrane. "From Indonesia, a Muslim Challenge to the Ideology of the Islamic State". *New York Times*, 26 november 2015

<https://www.nytimes.com/2015/11/27/world/asia/indonesia-islam-nahdlatul-ulama.html>

⁸⁵⁵ Bayt ar-Rahman. "KH. Yahya Cholil Staquf, opening address, Global Unity Forum, Jakarta"

<https://www.youtube.com/watch?v=OEeAxcrciTY>

⁸⁵⁶ Lib For All. "C. Holland Taylor."

<https://libforall.org/c-holland-taylor/>

⁸⁵⁷ Rättslärare funktionär i det muslimska samhället, ofta statligt anställd, med uppgift att på frågor som staten, institutioner, organisationer eller enskilda ställer avge en fatwa.

<https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/1%C3%A5ng/mufti>

betraktas som otrogen och straffas med döden. Boken är utgiven av ”The books of the Two Holy Sites (Mecca och Medina) on Dawah”, vilket är ett exempel på wahabbistiska anspråk att utgöra den religiösa auktoriteten baserat på Saudiarabiens kontroll av Mecca och Medina.

De två sista böckerna *What is Islam* och *The Life Teachings and Influence of Muhammed Ibn Abdul Wahhaab*, är skrivna av Jamal al-Din M. Zarabozo. De är mer subtila än övriga, men är också de problematiska då de idealiserar Abdul Wahhaab och hans våldsanspråk. I *What is Islam* avvisas bland annat lagar instiftade av demokratiska samhällen då de ses som en manifestation av polyteism och otrogenhet, vilket implicit uppmuntrar muslimer att trotsa valda ledare och istället uppmuntrar till föräldrade islamistiska principer som står i konflikt med dagens samhälleliga värden.⁸⁵⁸

6.4 Finansiering

Verksamhet som syftar till att sprida salafistiskt präglade budskap, som i förlängningen kan medföra negativa effekter på det demokratiska samhället, behöver inte vara beroende av stora finansiella resurser. I dess enklaste form kan en person bedriva da'wa-verksamhet genom att fysiskt röra sig i stadsdelar där personer som utgör målgruppen för verksamheten befinner sig eller utnyttja forum på internet och applikationer för social media för att sprida ett budskap till många personer på kort tid. Detta kan göras med resurser som de flesta personer i vårt samhälle redan har tillgång till. Många inom den salafistiska miljön som denna rapport belyser har dock större ambitioner med sin verksamhet som präglas av en mer systematisk, organiserad och långsiktig karaktär. För att etablera och bedriva sådan verksamhet krävs finansiella resurser.

Metoder för att generera finansiella tillgångar inom specifikt den salafist-jihadistiska miljön i Sverige har tidigare belysts genom studier som CATS genomfört på uppdrag av Finansinspektionen.⁸⁵⁹ Vi kan i ljuset av dessa studier konstatera att metoderna är många och föränderliga samt att omsättningen av pengar i dessa kretsar är förhållandevis stor. Vi kan vidare konstatera att individer inom denna miljö kan ha två olika övergripande syften med att generera finansiella medel, dels för att finansiera verksamhet inom Sverige som t.ex. olika former av studiecirklar och lärosäten, dels för att finansiera aktörer i andra länder som t.ex. oppositionsgrupper och terrorgrupper i konfliktområden. Det finns naturligtvis inga motsättningar mellan dessa två syften och det är stor risk för att aktörer som finansierar våldsbejakande islamistiska grupper i utlandet även verkar för att stödja denna miljö även i Sverige och vice versa. Detta avsnitt om finansieringsmetoder kommer i huvudsak ägnas åt att belysa metoder för finansiering av verksamhet i Sverige.

⁸⁵⁸ Analys Nahdlatul Ulama

⁸⁵⁹ Se bland annat M. Normark och M. Ranstorp, ”Understanding Terrorism Finance; Modus Operandi and National CTF-Regimes”, SEDU 46/2015, december 2015 och ”Finansiella aktiviteter kopplade till personer från Sverige och Danmark som anslutit sig till terrorgrupper i Syrien och Irak mellan 2013-2016” SEDU, februari 2017.

Det finns en rad fall i Sverige där personer med koppling till den salafist-jihadistiska miljön förekommit i utredningar avseende finansiellt präglad brottslighet. Dessa fall omfattar bl.a. grova bidragsbrott, skattebrott och bokföringsbrott som i vissa fall omfattat mycket stora belopp inom en begränsad tidsperiod. Även om vissa av dessa fall har resulterat i fällande domar så har inget enskilt fall av finansiell brottslighet i Sverige under de senaste tio åren kunnat kopplas till att pengarna använts för att stödja terrorism eller terrorgrupper. Däremot har vissa personer som varit involverade i dessa brott spridit jihadistisk propaganda över internet och rest ner till konfliktområdet i Syrien och Irak för att strida tillsammans med terrorgrupper.

Bidragsbrott

I tidigare studier av svenska resande stridande till konfliktområdet i Syrien och Irak har vi kunnat konstatera att en majoritet av dessa på något sätt erhållit finansiella förmåner genom det svenska bidragssystemet. I vissa fall har möjligheten till bidrag utnyttjats systematiskt och på felaktiga grunder och därmed utgjort bidragsbedrägeri. Ett konkret exempel på detta är ett brottsupplägg som centerade kring Försäkringskassans utbetalning av assistansersättning enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) där över 4,5 miljoner kronor felaktigt betalades ut under en period av ett år och nio månader.

Assistansbolaget i bedrägeriupplägget hade kraftigt överdrivit brukarens behov av assistans samt uppgivit felaktiga uppgifter till Försäkringskassan angående vilka som vårdat brukaren, när och under vilka tider.⁸⁶⁰ En person i assistansbidragshärvan dömdes i Halmstads tingsrätt i juli 2010 för medhjälp till grovt bidragsbrott. Denna person administrerade från 2009 den radikala salafistiska hemsidan Islam och Tawhid som bland annat publicerade predikningar från centrala personer inom al-Qaida som Anwar al-Awlaki och Abdullah Yusuf Azzam. Sommaren 2013 rapporterades denna person ha avlidit i strider strax utanför Aleppo i Syrien.⁸⁶¹ Den person som beskrivs som den ledande i bidragsbrottet var vid tiden för brottet verksam vid en moské i Västsverige. Denna centrala person dömdes för grovt bidragsbrott, grovt bokföringsbrott och försvårande av skattekontroll till 1 år och 9 månaders fängelse.

Skattebrott

En rad grova skattebrottshärvor har under de senaste åtta åren utretts i Sverige där en eller flera involverade personer har kopplats till den salafist-jihadistiska miljön i Sverige. Ett flertal av dessa brott har använt samma brottsupplägg där elektronik och framförallt mobiltelefoner utgjort handelsvaror. Dessa varor är särskilt lämpliga för denna typ av brott då de är små och lätta att administrera, har ett relativt högt värde på en internationell marknad där omsättningen av dessa artiklar är mycket hög. Det går därmed att relativt snabbt etablera sig på marknaden och skapa en hög omsättning av varor och kapital där skillnaden

⁸⁶⁰ Halmstads Tingsrätt, Dom, Mål nr B948-10, 2010-07-19

⁸⁶¹ D. Olsson och D. Salihu, Grupperna inom de svenska IS-krigarna, Expressen, 2016-04-28, <https://www.expressen.se/nyheter/grupperna-inom-de-svenska-is-krigarna/>

mellan skatteregler i olika länder utnyttjas i kombination med falsk redovisning och bokföring. Det finns även personer som förekommer i flera av dessa brott vilket kan vara en förklaring till att brottsmetoderna för att lura den svenska staten på skatt är likartad mellan fallen.

Metoden för denna typ av skatte- och bokföringsbrott baseras till stor del på att aktörerna etablerar en enskild firma genom vilken elektronikprodukter köps momsfritt från utlandet. Varorna säljs därefter till återförsäljare eller andra företag i Sverige med moms. För att omvandla momspåslaget till vinst skapas en falsk bokföring som uppger att varorna sålts vidare till utländska kunder. Omsättningen i vissa av dessa ärenden har på relativt kort tid uppgått till tiotals miljoner kronor vilket medför att vinsten i form av obetald skatt blir förhållandevis hög. Inslaget av personer med sympatier för våldsbejakande islamistiska terrorgrupper i dessa ärenden har medfört att myndigheter misstänkt att vissa utlandstransaktioner som genomförts och som inte kan förklaras av inköp av varor kan ha utgjort finansiellt stöd för terrorgrupper i konfliktområden.^{862 863 864} Ingen i dessa skattebrottsfall har dock kunnat fällas för finansiering av terrorism.

Två bröder som i Göteborgs tingsrätt åtalades för den första i raden av skattebrottsförhör från 2010 har varit efterlysta av Interpol och misstänks för att ha agerat som rådgivare eller direkta medbrottslingar i även de senare fallen. I en omfattande internationell skattebrottsförhör där en brittisk medborgare var huvudfigur och som omfattade ett tiotal företag i Sverige och utomlands förekom kopplingar till ett flertal svenska radikala salafister. En av huvudpersonerna var en av de tre åtalade för mordförsöket på Lars Vilks vid Röda sten i Göteborg september 2011. Som ägare till två av företagen står personer som har rest ner till konfliktområdet i Syrien och Irak för att strida med IS. Denna skattebrottsförhör som i huvudsak bedrev handel med populära mobiltelefoner enligt ett upplägg som kallas Missing Trader Intra-Community bedrägeri beräknas ha kostat den svenska staten tiotals miljoner kronor i utebliven skatt samt bidragit med stora summor pengar till ett nätverk med många kopplingar till våldsbejakande islamister.⁸⁶⁵ Den är en av flera liknande brottsupplägg inom miljöerna.

Utbildningssektorn – en effektiv bidragsfinansierad plattform för propaganda

En observerad företeelse som inte kan kopplas till brottslig verksamhet men som kan utgöra en potentiellt stor utmaning för svenska myndigheter är etablerandet av skolor och utbildningsverksamhet med kopplingar till den salafistiska miljön. Ett flertal personer som denna studie lyfter fram som tongivande inom den svenska salafistiska miljön har verkat inom eller har en befattning vid

⁸⁶² Per Sydвик, Momsfiffel finansierade jihadister i Syrien, Göteborgsposten, 2014-11-28 <http://www.gp.se/nyheter/g%C3%B6teborg/momsfiffel-finansierade-jihadister-i-syrien-1.263303>

⁸⁶³ Johanna Karlsson, Terrorsyskonen, Expressen, 2018-01-27 <https://www.expressen.se/gt/qs/terrorsyskonen/>

⁸⁶⁴ Daniel Olsson, Kommunpolitiker döms för ekobrottslighet, Göteborgsposten, 2013-07-05 <http://www.gp.se/nyheter/g%C3%B6teborg/kommunpolitiker-d%C3%B6ms-f%C3%B6r-ekobrottslighet-1.570008>

⁸⁶⁵ Misstänkt momssvindlare utlämnad från England, Dagens Nyheter, 2017-05-31

institutioner inom den svenska utbildningssektorn. Detta utgör ett potentiellt problem i ljuset av att många av dessa personer i vissa fall har en antidemokratisk agenda samt att utbildningssektorn i de flesta fall är finansierad via bidrag. Detta fenomen berör allt från koranskolor och förskolor för barn i mycket låg ålder upp till folkhögskolor och lägerverksamhet för äldre ungdomar.

I denna studie lyfter vi fram ett flertal exempel på olika skolor runt om i landet där personer med salafistisk profil verkar eller har verkat i olika befattningar och roller. Ett annat exempel på detta är att Ali al-Ganas under 2014 var anställd av ett personalkooperativ i Umeå som bedriver förskole- och fritidsverksamhet.⁸⁶⁶ Al-Ganas anställning vid förskolan avslutades kort efter att hans sympatier med terrororganisationer uppmärksammats i media. Enligt företrädare för förskolan avslutades Al-Ganas anställning inte på grund av hans sympatier med IS utan på grund av att han inte var utbildad förskollärare.⁸⁶⁷ Föreningen har expanderat sin verksamhet och finns nu, förutom i Umeå, även i Gävle och i Söderhamn.

Ali al-Ganas är även ordförande för en islamisk ungdomsförening i Gävle som är lokaliserad i stora moskéns lokaler. Att organisationen representerats av en person med starkt salafistisk profil som uttalat sympatier med en terrororganisation har varit en bidragande faktor till att Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor (MUCF) beslutat att inte ge finansiellt stöd till Svenska Unga Muslimer som samverkat med ungdomsföreningen samt krävt att SUM ska återbetala hela bidragsbeloppet för år 2016 på närmare 1,4 miljoner kronor.⁸⁶⁸

Ali al-Ganas har även erhållit arvoden från Al-Azar stiftelsen under inkomståret 2014. Skatteverket konstaterar att al-Ganas bedrivit insamlingsverksamhet och att över 1 miljon kronor satts in på hans personliga konto som al-Ganas inte deklarerat, vilket medförde att hans inkomst höjdes skönmässigt med 800 000 kr och tilläggsbeskattades med närmare 160 000 kr.⁸⁶⁹

En nära släkting till Ali al-Ganas som representerar moskén i Gävle är anställd av Medborgarskolan i Örebro samt varit föreningen Idrott och Framtids faktiska företrädare sedan dess bildande 2009. Som tidigare framgått i denna rapport har Idrott och Framtid varit en aktiv aktör för att bedriva insamlingsverksamhet till välgörande ändamål. En del av denna verksamhet har bedrivits i nära samverkan med Solidaritetscenter vars ledande företrädare fällt för uppmaning till terrorfinansiering. Solidaritetscenter har, trots dess företrädares uttalade sympatier för salafistiska terrorgrupper och verksamhet med inbjudna radikala salafistiska föreläsare, kunnat bedriva insamlingsverksamhet med stöd av ett 90-konto.

Ett 90-konto ska utgöra en kvalitetsstämpel för insamlingsverksamhet för välgörande ändamål genom överinseende och granskning av Svensk insamlingskontroll att insamlingen bedrivs ”på ett etiskt och ansvarsfullt sätt

⁸⁶⁶ Omprövningsbeslut, Dnr 82-38901966, Skatteverket, 2016-03-14

⁸⁶⁷ Johan Järvestad, Förskolan Bilaal avslutar Ali Al-Ganas anställning, Gefle Dagblad, 2015-09-14

⁸⁶⁸ Beslut, Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor, dnr 1439/16, 2018-04-11.
http://mucf.se/sites/default/files/mucfs_beslut_sum.pdf

⁸⁶⁹ Omprövningsbeslut, Dnr 82-38901966, Skatteverket, 2016-03-14

och att pengarna går till ändamålet utan oskäligen kostnader”.⁸⁷⁰ Kontot avslutades den 5 februari 2016 på Solidaritetscentrets egen begäran i samband med att föreningen avregistrerades. Detta skedde sannolikt som ett resultat av att organisationens verksamhet blev föremål för en polisutredning.⁸⁷¹ Det finns dock inga konkreta uppgifter som indikerar att Solidaritetscenters insamlingsverksamhet har gått till att stödja terrorism eller terrorgrupper.

Ytterligare en stiftelse som bedriver insamlingsverksamhet genom ett 90-konto är Muslim Aid Sweden som grundades gemensamt av Kista Folkhögskola och Muslim Aid UK under 2014 för internationell biståndsverksamhet.⁸⁷² Muslim Aids kopplingar till salafistiska predikanter i Sverige och dess brittiska motsvarighet har tidigare belysts i denna rapport. Enligt Svensk insamlingskontroll gick 32 % av insamlade pengar under 2016 (6 miljoner kronor) till föreningens ändamål.⁸⁷³ Detta är långt under de krav som ställs på organisationer som bedriver insamlingsverksamhet under tilldelat 90-konto.

Det finns ytterligare exempel på föreningar som bedriver insamlingsverksamhet för ändamål i konfliktområden genom tilldelat 90-konto som inte lever upp till Svensk insamlingskontrolls krav och där föreningens redovisning av hur merparten av insamlade pengar används inte är transparent. Transparensen avseende verksamhet är bristfällig och uppgifter om ansvariga personer och fysisk adress saknas ofta.

Det finns ytterligare exempel på hur framträdande personer inom den salafistiska miljön i Sverige är engagerade i skolverksamhet och föreningar som riktar sig mot barn och ungdomar. Gemensamt för detta inslag i problembilden från salafistisk påverkan i samhället är att dessa organisationer oftast är helt finansierade genom bidrag och där graden av transparens avseende genomförd verksamhet och hur pengarna används oftast är mycket låg. Därutöver finns begränsade möjligheter för kommuner, länsstyrelser och statliga myndigheter att utöva granskning inom detta område samt för att vidta åtgärder mot salafistiska inslag i verksamheten.

Transnationell insamlingsverksamhet

Det är viktigt att understryka att insamling till salafist-jihadistiska miljöer inte enbart genereras inom Sverige kopplat till diaspora-grupper med ursprung från Mellanöstern, Nordafrika, och Afrikas horn utan även kan kopplas till rysk-talande grupper och individer från Kaukasus och Centralasien. Olika salafist-jihadistiska miljöer är ofta uppdelade efter etnicitet och det finns en mycket aktiv verksamhet av individer kopplade till främst Kaukasus men också till Centralasien.

⁸⁷⁰ Svensk insamlingskontroll, <https://www.insamlingskontroll.se/home>

⁸⁷¹ M. Sandelin, Sverige har exporterat terrorism till andra länder, Expressen debatt, 2017-03-12 <https://www.expressen.se/debatt/sverige-har-exporterat-terrorism-till-andra-lander/>

⁸⁷² Kista Folkhögskolas hemsida, Projekt och event, 2018-06-04. <http://kistafolkhogskola.se/event-projekt/>

⁸⁷³ Svensk insamlingskontroll.

<https://www.insamlingskontroll.se/90konto?search=muslim%20aid%20sweden>

Ett sådant exempel är Abu Umar Sasitlinskij från Dagestan och den insamlingsverksamhet som han kan kopplas till i utlandet, med förgreningar till Sverige. Det finns rapportering om att Abu Umar anklagats för rekrytering av rysk-talande individer till IS.⁸⁷⁴ Sasitlinskij skapade också Islamic Charitable Foundation Muhadjirun eller Fond Muhaajirun, the Ansar, the Living Heart Association for Relief and Education, och Salsabil i Frankrike.⁸⁷⁵

Det är intressant att Sasitlinskijs insamlingsverksamhet Islamic Charitable Foundation Muhadjirun även är aktiv bland rysk-talande muslimer i Sverige.⁸⁷⁶ Det är dock oklart var och hur insamlade pengar gått till.

Verksamhet finansierad från utlandet

Att andra länder donerat stora belopp i syfte att stödja muslimska institutioner i Europa har under de senaste 10 åren uppmärksammats i flera europeiska länder. Det finns många fall där personer som aktivt sympatiserat med eller direkt anslutit sig till jihadistiska terrororganisationer misstänks för att ha blivit radikaliserade inom ramen för muslimska institutioner som t.ex. moskéer.

Det finns även exempel på företrädare för moskéer i Europa, liksom i Sverige, som gett uttryck för en radikal salafistisk ideologi som i flera avseenden står i konflikt med etablerade demokratiska värderingar. Oron kopplat till att dessa institutioner erhåller donationer från utländska aktörer grundar sig ofta på risken för att dessa donationer sker under förutsättning att donatorn erhåller någon form av inflytande över verksamheten hos mottagande institution. Denna oro är särskilt kopplad till donationer från länder där konservativ salafistisk ideologi är förhärskande som t.ex. i många Gulfstater.

Utländsk finansiering av salafistiska institutioner har varit särskilt uppmärksammat i länder som Nederländerna⁸⁷⁷, Storbritannien⁸⁷⁸, Österrike, Tyskland och Frankrike. Gemensamt för perspektivet avseende denna problematik i Europa är att graden av transparens avseende trossamfund och stiftelsers finansiella verksamhet ofta är mycket låg och i vissa fall helt obefintlig. Detta medför att kunskapen om hur omfattande detta är, vilka eventuella villkor som donatorer ställer på institutionerna och vilken effekt detta får på den verksamhet som bedrivs är ytterst begränsad. Trots detta lagstiftade Österrike 2015 om ett förbud för utländsk finansiering av moskéer och imamer i landet.⁸⁷⁹

⁸⁷⁴ "Вербовщики ИГИЛ сулят новобранцам новую жизнь"
www.ntv.ru/novosti/1425076

⁸⁷⁵ För en omfattande undersökning av anklagelserna mot Sasitlinskiys stiftelser, se Operativnaya Liniya blog, 26 mars 2017. (<https://operline.ru/content/stati/sasitlinskiy-fondovyy-kotik.html>)

⁸⁷⁶ Zohero. "Föreningsinsamling"
<https://zohero.com/fundraisers/hjalp-till-syrien-och-afrika/>

⁸⁷⁷ S. Hoorens m.fl., Foreign financing of Islamic institutions in the Netherlands, RAND Europe, 2015.

⁸⁷⁸ T. Wilson, Foreign Funded Islamism in the UK, Center for the response to Radicalization and Terrorism, The Henry Jackson Society, Research paper No.9, 2017.

⁸⁷⁹ Austria passes controversial reforms to Islam law banning foreign funding, The Telegraph, 2015-02-25.

<https://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/europe/austria/11435388/Austria-passes-controversial-reforms-to-Islam-law-banning-foreign-funding.html>

Även i Frankrike har ett tillfälligt förbud mot denna typ av finansiering diskuterats på hög nivå.⁸⁸⁰ Frågan är politiskt känslig och problematisk. En grundläggande utmaning, förutom att insikten om företeelsens omfattning och karaktär är bristfällig, är att trossamfund i många länder inte erhåller något finansiellt stöd från staten, vilket skapar ett ökat behov av att erhålla finansiellt stöd från andra källor. Därutöver är inte mottagande av donationer från källor i utlandet på något sätt brottsligt och behöver i många fall inte heller utgöra något problem ur ett säkerhets- eller demokratiperspektiv.

Även i Sverige saknas insikter om hur muslimska institutioner finansierar sin verksamhet och vilka villkor som eventuella utländska bidragsgivare ställer på institutionerna som motprestation. Få studier finns på området. Däremot finns det i Sverige en statlig myndighet som bland annat har till uppgift att fördela statliga bidrag för organisationer, verksamhet och projekt. Detta statliga stöd uppgår till drygt 90 miljoner kronor per år.⁸⁸¹ Möjligheten för trossamfund att ta del av dessa statliga bidrag är dock reglerat och kräver ett beslut av regeringen. Idag finns 18 statsbidragsberättigade trossamfund samt tre samverkansorgan som tillsammans omfattar drygt 40 trossamfund.⁸⁸² Utöver dessa statsbidragsberättigade organisationer är övriga hänvisade till alternativa finansieringslösningar.

Det finns 18 registrerade stiftelser i Sverige som beskriver ett ändamål som omfattar bygge och förvaltning av moskéer i landet. Elva av dessa stiftelser är inte transparenta avseende existerande tillgångar enligt tillgängliga uppgifter i länsstyrelsernas register. Länsstyrelsernas möjligheter att granska stiftelser som bedriver insamling till stöd för verksamhet i Sverige eller i kris och konflikttrabbade områden tycks vara mycket begränsad, i synnerhet avseende indikatorer på kopplingar till salafistiska nätverk och verksamhet.

En granskning som genomfördes och publicerades av nättidningen Dagens ETC i november 2017 visade att 17 av de bedömt 25 största offentliga moskéerna i Sverige har erhållit finansiering från andra länder.⁸⁸³ Ytterligare fyra moskéer lyckades granskningen inte få fram några uppgifter om. Saudiarabien, Förenade Arabemiraten, Qatar och Kuwait har bidragit med pengar till 13 av de granskade moskéerna, i vissa fall den totala kostnaden av att uppföra moskén. Det är dock oklart vad dessa bidrag har inneburit för verksamheten vid institutionerna då eventuella villkor förknippade med finansieringen inte är helt transparenta. Dock har, som illustrerats i denna rapport, finansieringen i vissa fall medfört styrelseposter i de berörda församlingarna.

⁸⁸⁰ B. Dodman, Will banning foreign funds for French mosques help combat terrorism?, France24, 2016-07-29, <http://www.france24.com/en/20160729-foreign-financing-mosques-valls-france-secularism-islam>

⁸⁸¹ Myndigheten för stöd till trossamfund, <http://www.myndighetensst.se/om-oss.html>

⁸⁸² Myndigheten för stöd till trossamfund, <http://www.myndighetensst.se/bidrag.html>

⁸⁸³ Dag Ankersen, Saudiarabien finansierar var fjärde svensk moské, ETC, 2017-11-08 <https://www.etc.se/inrikes/saudiarabien-finansierar-var-fjarde-svensk-moske>

6.5 Slutsatser

Som Magnus Sandelin påtalat är da'wa”ingen uttalad rekryteringsverksamhet för jihad eller våldsbejakande extremism. Men det är påtagligt många våldsbejakande extremister som är aktiva i den här salafistiska svenska da'wa-rörelsen.”⁸⁸⁴ Det är tydligt att iERA varit centralt i missionsverksamheten för att sprida effektiva metoder för att nå ut till ungdomar och icke-muslimer. Det är bekymrande att ledande da'wa-ledare är individer med kopplingar till våldsbejakande takfirism och IS-resenärer.

Det är än mer bekymrande att Die Wahre Religion (DWR) har etablerat omfattande verksamhet i Sverige, då organisationen är förbjuden av tyska myndigheter för anti-demokratisk verksamhet och eftersom över 140 tyska IS-resenärer var verksamma i tyska LÄS!-projektet. Tyska inrikesministeriet har även poängterat att DWR har finansiell verksamhet i Malmö för DWR:s internationella verksamhet.

Det är viktigt att understryka att da'wa -verksamhet är fullt legitim och skyddas av religions- och yttrandefriheten. Vad denna sektion pekar på är problematiska kopplingar till organisationer som antingen är förbjudna eller har ett ledarskap som uttryckt antisemitiska och andra anti-demokratiska åsikter. Det är viktigt att myndigheter och kommunanställda är uppmärksamma på förmågan hos salafistiska street da'wa -arrangörer att byta skepnad när de affilierar sig med utländska problematiska organisationer.

I fallen ovan gjorde de svenska salafisterna inga ansatser till att dölja dessa internationella kopplingar, förmodligen för att de ansåg att myndigheterna var aningslösa. I DWR:s fall var verksamheten i Sverige inte oberoende, utan en DWR-filial. I iERA:s fall stod da'wa-arrangörerna visserligen i t-shirts med svensk text, men på deras ryggar stod onereason.org vilket hänvisar till iERA. Tillika reste brittiska da'wa -utbildare till Sverige för att initiera och effektivisera den svenska da'wa -verksamheten för salafisterna.

Avseende koranskolor är detta en verksamhet som bedrivs i dels stängda miljöer och dels lyfts fram av vissa skolansvariga och annan myndighetspersonal då det tar mycket tid anspråk som riskerar att inkräkta på skolarbete.^{885 886} Vidare har en sufistisk imam i nordöstra Göteborg lyft fram att detta wahhabitiska material som presenteras i studien är problematiskt då det är normsättande för ungdomar.

Oro kring koranskolors påverkan på unga har också uttryckts på andra ställen i landet. Dels har man lyft vilka värderingar som lärs ut genom koranskolor och att det riskerar att befästa utanförskap. Vissa lärare har vittnat om barn som uttrycker en bristande respekt mot vuxna som inte har muslimsk bakgrund.⁸⁸⁷

⁸⁸⁴ Magnus Sandelin. Extremister rekryterar genom dawahrörelsen. 25 augusti 2015

<https://www.magnussandelin.se/extremister-rekryterargenom-dawahrorelsen>

⁸⁸⁵ Presentation av Anna Hesselgren och Björn Littmarck, Nyköpings kommun ”Lägesbeskrivning Brandkärr”, 2017

⁸⁸⁶ SVT Aktuellt 14 juni 2018.

⁸⁸⁷ Ibid.

Muhammad Fazlhashemi har också understrukit att oron avseende barns medverkan vid koranskolor till viss del kan vara befogad:

”Om det visar sig att det förekommer idéer som ifrågasätter grundläggande normer och värderingar som respekt för mänskliga rättigheter, individens fria val och jämställdhet osv. Då måste man bemöta detta precis på samma sätt som man bemöter främlingsfientliga åsikter.”⁸⁸⁸

Avslutningsvis behandlade kapitlet finansiering kopplat till salafistisk och salafist-jihadistisk verksamhet. Genomgången visar att den finansiella verksamheten är omfattande, men att statliga och kommunala kontrollmekanismer till stor del saknas. Eftersom en stor del av verksamheten inte är brottslig hamnar ett stort ansvar för att upptäcka och hantera denna problematik på lokala aktörer. Exempelvis påvisar granskningen att:

- Bolagsverket har registret över föreningars huvudman men bristfällig uppfattning om hur många som ännu inte rapporterat in någon huvudman.
- Länsstyrelsernas kontroll av stiftelser bygger på årsredovisningarna som stiftelserna lämnar in. Här är det i praktiken omöjligt för enskilda handläggare att identifiera denna problematik.
- Kommunen är den största aktören i de sammanhang som rör utbildningssektorn då de till stor del finansierar verksamheten. Det är orealistiskt att förvänta sig att de som handlägger frågor på utbildningskontoret ska ha anledning att vara uppmärksam på denna problematik.
- Medvetenheten om problembilden är i vissa kommuner mycket låg. Därutöver är både resurser och övriga förutsättningar att upptäcka påverkan från salafister i utbildningssektorn och agera i mot detta ytterst begränsad.

Slutligen är det oroväckande att den instans i Sverige som ska borga för säker, etiskt korrekt och ändamålsanpassad insamlingsverksamhet tycks brista i förutsättningar att identifiera de föreningar som inte lever upp till befintliga grundläggande krav för ett 90-konto. Kontrollinstansen tycks främst baseras på finansiell redovisning vilket lätt kan vilseledas genom innovativa revisorer och årsredovisningar som omfattar felaktig eller bristfällig information.

⁸⁸⁸ Ibid.

7. Påverkan på det svenska samhället

7.1 Introduktion

Inom ramen för föreliggande kapitel har intervjuer genomförts med ett 70-tal individer som är verksamma lokalt på olika platser i Sverige. I huvudsak har dessa individer arbetat professionellt med frågorna inom Polismyndigheten, socialtjänsten och kommunen. Därtill har ett antal intervjuer genomförts med individer från civilsamhället, inklusive ett antal salafister. Även journalister som länge granskat salafistiska och salafist-jihadistiska miljöer har intervjuats.

Antalet informanter från respektive stad varierar beroende på storlek och problembild. I större städer har fler personer intervjuats och vice versa. Urvalet av informanter har dels varit beroende av vem som myndigheterna anser besitter relevant kunskap och erfarenhet och dels salafister och andra individer inom civilsamhället som kommer i kontakt med salafism och salafistisk jihadism.

Syftet med intervjuerna har varit att få en bättre bild av hur påverkan från salafistiska och salafist-jihadistiska miljöer tar sig uttryck lokalt och hur dessa har fångats upp, primärt av myndighetsrepresentanter. Frågeställningarnas inriktning och målet med dem har varit att erhålla omfattande kunskap kring (1) salafistiska och salafist-jihadistiska miljöer i Sverige, (2) vilka metoder för påverkan som miljöerna använder, och (3) vilken påverkan miljöerna har på det svenska samhället. Potentiella samhällseliga motåtgärder för att möta de salafistiska och de salafist-jihadistiska miljöernas påverkan har också inkorporerats i intervjuerna.

Intervjuerna genomfördes mellan perioden september 2017-juni 2018. Respondenterna intervjuades i huvudsak individuellt vid sina respektive arbetsplatser eller per telefon. Vid några tillfällen intervjuades fler än en person vid samma tillfälle. Intervjuerna varade mellan 15-120 minuter och samtliga intervjuer har genomförts av studiens författare. I vissa fall har kompletterande uppgifter inhämtats via telefon eller mail.

Det finns en uppenbar känslighet och en potentiell risk för respondenterna att delta i studien, då det riskerar att försvåra deras lokala arbete. Vidare har också ett antal av informanterna säkerhetsklassade tjänster. Till det ska också läggas att studien beskriver miljöer med, i vissa fall, ett dokumenterat våldskapital. Mot bakgrund av ovanstående har respondenterna blivit lovade största möjliga anonymitet.

7.2 Svenska städer

7.2.1 Borås

I en kartläggning från 2016 bedömer polisen i Borås att det finns runt 100 radikala individer i staden, där de allra flesta rör sig i den salafist-jihadistiska miljön.⁸⁸⁹ 13 individer har rest från Borås för att ansluta sig till jihadistiska grupper i Syrien och Irak. Två individer har återvänt.⁸⁹⁰ Radikalisering och rekrytering sker främst på Hässleholmen och Norrby, två områden som av polisen klassats som ”särskilt utsatta”. Ett sådant område kännetecknas av social problematik och kriminell närvaro vilket leder till en obenägenhet att delta i rättsprocessen och svårigheter för polisen att fullgöra sitt uppdrag. Utöver detta förekommer även extremism, i form av ”systematiska kränkningar av religionsfriheten eller starkt fundamentalistiskt inflytande som begränsar människors fri- och rättigheter”, samt personer som rest för att strida i konfliktområden.⁸⁹¹

Även Borås moské har förekommit i sammanhang kopplat till salafism och salafistisk jihadism, då den uppmärksammats för att bjuda in predikanter som vi tidigare nämnt i studien: bland annat Abu Muadh, Bilal Borchali och Abu Raad.⁸⁹² Moskén är en dottermoské till Bellevuemoskén i Göteborg och informanter beskriver hur de mer hårdföra i staden regelbundet söker sig till Bellevue.⁸⁹³

Avseende påverkan från salafistiska och salafist-jihadistiska miljöer i Borås framkommer att det skett en markant förändring under det senaste decenniet:

”För tio år sedan såg vi inga tecken. Idag delar pojkar och flickor upp sig när de tar maten i skolan till exempel. Vi har barn som inte dricker vatten i skolan för det är ’kristet vatten’.”⁸⁹⁴

Det framhålls också att salafistisk påverkan riktad mot barn och unga leder till förändrade normer och värderingar: *”Barnen får en demokratiförvrängning där det normala blir onormalt.”⁸⁹⁵*

Vidare framhålls att detta tar sig många olika uttryck, ofta med den gemensamma nämnaren att det begränsar barn och ungas demokratiska fri- och rättigheter i det svenska samhället.⁸⁹⁶ Unga sätts exempelvis i tidig ålder i koranskolor där de bland annat får lära sig att inte beblandas med det motsatta

⁸⁸⁹ Rebecca Nyström. ”Polisen varnar: 100 IS-anhängare i Borås”. SVT, 12 april 2016

<https://www.svt.se/nyheter/lokalt/vast/100-is-anhangare-i-boras>

⁸⁹⁰ Intervju med representanter från polisen i Borås, november 2017

⁸⁹¹ Nationella operativa avdelningen (NOA). Utsatta områden - Social ordning, kriminell struktur och utmaningar för polisen. *Polisen*, juni 2017, sid 10

https://polisen.se/siteassets/dokument/ovriga_rapporter/utsatta-omraden-social-ordning-kriminell-struktur-och-utmaningar-for-polisen-2017.pdf

⁸⁹² Borås Tidning. ”Här är föreläsarna som bjudits in till moskén”. 30 juni 2017

<http://www.bt.se/boras/har-ar-forelasarna-som-bjudits-in-till-mosken/>

⁸⁹³ Intervju med representanter från polisen i Borås, november 2017

⁸⁹⁴ Intervju med representant från Borås kommun maj 2018.

⁸⁹⁵ Ibid.

⁸⁹⁶ Intervju med representant från Borås kommun, maj 2018.

könet. Det förekommer också att unga försvinner från den ordinarie skolverksamheten för att istället delta i undervisning i koranskolor.⁸⁹⁷

I ett reportage i Borås Tidning vittnar polisen i staden om hur de möter människor som vill dela upp pojkar och flickor, exempelvis genom att hindra dem från att dansa tillsammans på en fritidsgård eller att kristna och muslimska barn delas upp för att de ska undvika att leka tillsammans. Enligt poliserna finns det starka krafter mot integration, vilket också märks på barn i skolåldern som vaktar på varandra för att religionens påbud ska följas. Barn har bland annat frågat om potatisen i skolmaten är halal och på en annan skola fanns det barn som inte fick dricka vatten eller använda det när de skulle måla med vattenfärger, då det ansågs vara "kristet vatten". Polisen beskriver vidare barn som betar sig hotfullt mot varandra i skolan genom att bland annat säga att de ska skära halsen av skolkamrater samtidigt som de visar en film på telefonen om hur det ska gå till.⁸⁹⁸

Traditionell islamisk klädsel beskrivs som något blivit betydligt vanligare i stadens utsatta områden under senare år:

*"Det har varit 'shariapoliser'. Folk som knackar på dörrar hemma hos folk och talar om vad som gäller. Det handlade bland annat om klädsel."*⁸⁹⁹

Informanten vet att detta ägt rum, men inte hur utbrett det varit. Försök har gjorts att kartlägga vem eller vilka som ligger bakom kontrollen, men det är svårt att få folk att vittna då de enligt polisen i Borås är livrädda.⁹⁰⁰

Det framkommer även att barn och unga "har ögonen på sig". Det kan till exempel handla om individer "som har koll" på ett antal ungdomar i den egna gruppen. Det beskrivs i sammanhanget som att varje individ har en mindre grupp unga under uppsikt.⁹⁰¹ De mest hårdföra våldsbejakande salafisterna i Borås har bland annat anordnat verksamhet med 6-12-åringar med fika och tv-spel. Det har också förekommit att ungdomar kommit till moskéer efter avslutad skoldag för att "tvätta" sig då de blivit smutsiga i samband med sin interaktion med övriga samhället.⁹⁰²

I staden finns en grupp en yngre strikt praktiserande. Det beskrivs som att denna grupp sluter sig och har bjudit in det välkända entourage av radikala predikanter på västkusten exempelvis Anas Khalifa och Abu Muadh. En del i gruppen beskrivs som högutbildade, andra har låg eller ingen utbildning. Gruppen är välkomna på moskéns fredagsbön men har en mer radikal agenda och "agerar annorlunda resten av veckan."⁹⁰³ De beskrivs som "en alldeles för

⁸⁹⁷ Intervju med representanter från polisen i Borås, november 2017.

⁸⁹⁸ Anne Bengtsson, "Extremismen i Borås: "Tar en flicka av sig hijab, knackar de på". *Borås Tidning*, 18 april 2018

<http://www.bt.se/boras/boraspolisen-tar-en-flicka-av-sig-hijaben-knackar-de-pa-dorren/>

⁸⁹⁹ Intervju med representant från Borås kommun, maj 2018.

⁹⁰⁰ Anne Bengtsson, "Extremismen i Borås: "Tar en flicka av sig hijab, knackar de på". *Borås Tidning*, 18 april 2018

<http://www.bt.se/boras/boraspolisen-tar-en-flicka-av-sig-hijaben-knackar-de-pa-dorren/>

⁹⁰¹ Intervju med representant från Borås kommun, maj 2018.

⁹⁰² Intervju med representanter från polisen i Borås, november 2017.

⁹⁰³ Intervju med representant från Borås kommun, maj 2018.

stor grupp som församlingarna inte har koll på”.⁹⁰⁴I gruppen återfinns flera med kriminell bakgrund. Tidigare hade gruppen mer utåtriktade aktiviteter som da’wa genom LÄS!-projektet. Den typen av verksamhet har dock inte varit synlig sedan 2017.

Det finns kriminella i staden som enligt polisen har ett enormt våldskapital och en brottslig bakgrund som nu hittat till religionen. Den synliga brottsliga delen har av vissa i denna grupp avstannat men de ligger på gränsen till olaga hot. Andra kombinerar den brottsliga och religiösa banan. ”De kan gärna sälja narkotika till svenskar, för de ser det som att otrogna ändå ska dö. De menar att de förgör sina fiender.”⁹⁰⁵

Avseende våldsbejakande yttringar framkommer rapporter från skolor om barn i låg- och mellanstadieålder som förhålligat våld. Det framkommer också oro för ett växande parallellsamhälle i form av att islamiska skolor, förskolor och sjukvård som drivs som en koncern. En informant menar att en lokal entreprenör är ”ute efter att samla människor för att livnära sig på det.”⁹⁰⁶

Staden driver för närvarande en process mot en islamisk skola som vill etablera sig i staden. I sin överklagan menar staden att etableringen skulle riskera att medfölja negativa följder på lång sikt. Staden menar att:

*”Det i dagsläget finns problem med segregation i sociokenomiskt utsatta områden i kommunen. Skolan är en viktig mötesplats för de elever som med olika trosuppfattningar och språk, och etableringen riskerar därför att bidra till en ökad segregation för eleverna i området när möten mellan elever med olika trosuppfattningar och språk minskar. Dessa omständigheter bedöms ge en negativ påverkan för segregationen ur ett elevperspektiv, både för eleverna på den aktuella skolan och för de elever som blir kvar på kommunala skolor i området.”*⁹⁰⁷

En informant beskriver det som att skolan ”vill bygga upp ett parallellsamhälle, men inte kalla det så”⁹⁰⁸

En annan oro som uttrycks är att salafistiska element i staden blir allt mer sofistikerade i att bygga upp en infrastruktur då de har goda kontakter i näringslivet. Dessa element står bakom jobbcoaching, friskolor, tolkförmedling för nyanlända, fastigheter och affärsverksamhet och detta kan leda till ett framtida fäste där olika former av företagande kopplar ett grepp om lokalsamhällen utifrån vilka de kan utöva påverkan.⁹⁰⁹

En vårdanställd i staden vittnar om hur män utövar kontroll över kvinnor, även i det som hon menar borde vara fredade zoner som vårdens väntrum, på

⁹⁰⁴ Intervju med representant från Borås kommun, maj 2018.

⁹⁰⁵ Anne Bengtsson, ”Extremismen i Borås: ”Tar en flicka av sig hijab, knackar de på”. *Borås Tidning*, 18 april 2018

<http://www.bt.se/boras/boraspolis-tar-en-flicka-av-sig-hijaben-knackar-de-pa-dorren/>

⁹⁰⁶ Intervju med representant från Borås kommun, maj 2018.

⁹⁰⁷ Högsta Förvaltningsdomstolen. Mål nr: 912-18

⁹⁰⁸ Intervju med representant från Borås kommun, maj 2018.

⁹⁰⁹ Intervju med myndighetsföreträdare, januari 2018

barnvårdscentraler då tolkar används och inte översätter vårdpersonalens budskap på rätt sätt. Hon beskriver hur många inte vill se verkligheten och att det är svårt att upptäcka hur kvinnor utsätts om ”vi inte har antennerna på rätt plats”⁹¹⁰

Den vårdanställda har under de senaste åren börjat se nya mönster i Borås, med tolkar utan arbetsuppgifter som dröjer sig kvar i väntrum för att se vilka som kommer till vården eller som inte helt översätter det vårdpersonalen säger. Det förekommer också män som följer med kvinnorna ända in i undersökningsrummen.

*”Då fattade jag att det finns ett nät som kontrollerar kvinnorna så att de inte ska bli ensamma med vårdpersonal. De ska inte ha en chans att berätta om sitt läge för någon. /../ Många kvinnor lever sämre här än vad de till och med skulle gjort i sina tidigare hemländer.”*⁹¹¹

Enligt riksorganisationen Glöm aldrig Pela & Fadime (GAPF) känner man igen vittnesmålen från Borås. ”Vi hör om det här med kontroll hela tiden, säger verksamhetsutvecklare Petra Kyllerman. Det är vardagsmat att man bevakar flickor och kvinnor. Vi får många samtal från unga som inte har någon frihet, som är berövade sin uppväxt. De blir eskorterade till och från skolan, det kan vara från grundskolan upp till högskolenivå. Det är absolut inget ovanligt.”⁹¹²

GAPF arbetar mot kultur och hedersvåld och menar att hedersförtryck inte är kopplat till någon speciell religion, utan har sin grund i klanstrukturer. Men de ser samtidigt fall där religionen är inkopplad. Inte minst i islam, där förtrycket enligt Kyllerman är starkare.⁹¹³

Enligt polisen i Borås finns det en utbredd tystnadskultur i dessa frågor. I de religiösa miljöerna går det att diskutera samhällsproblem som narkotika, vapen och gängkriminalitet, men när polisen vill diskutera våldbejakande extremism så är det ”locket på”.⁹¹⁴

Ett exempel som illustrerar tystnadskulturen var när polisen blev uppringd och ombedd att komma till en moské i staden. I moskén satt en grupp män som förklarade att de själva hade löst ett misshandelsfall som skett en vecka tidigare. Fallet hade polisanmälts en vecka tidigare av en man som fått två tänder utslagna i en föreningslokal. Männerna i moskén meddelade att de själva pratat om saken och att mannen skulle få tänderna åtgärdade. De önskade därför att anmälan drogs tillbaka och att saken därmed var utagerad. Den misshandlade mannen fanns också på plats i lokalen och polismannen i fråga fick en strak känsla av att församlingen utövade påtryckningar på mannen att ta tillbaka sin anmälan. Så skedde också och polisen lade sedan ner ärendet då mannen inte ville medverka

⁹¹⁰ Anne Bengtsson,. ”Extremismen i Borås: ”Tar en flicka av sig hijab, knackar de på”. *Borås Tidning*, 18 april 2018

<http://www.bt.se/boras/boraspolisen-tar-en-flicka-av-sig-hijaben-knackar-de-pa-dorren/>

⁹¹¹ Ibid.

⁹¹² Ibid.

⁹¹³ Ibid.

⁹¹⁴ Ibid.

i någon utredning. Enligt polisen är fallet en bekräftelse på att det finns parallellsamhällen som de inte styr över.⁹¹⁵

Tystnadskulturen avseende religiös påverkan tar sig också uttryck hos kommunens anställda. Något som enligt polisen kan liknas vid självcensur, där tjänstemannabeslut inte tas på grund utav påtryckningar. Påtryckningarna är ofta av de slaget att de inte självklart polisanmäls. Det kan exempelvis ta sig uttryck genom samma person kommer in på kontoret varje dag, tittar på tjänstemannen i fråga, och sen går ut igen. Vilket i förlängningen gör att beslutet inte tas. Två fall gäller omhändertagande av vuxna där konsulter eller socialtjänsten från en annan del av landet fattat beslut.⁹¹⁶

Den religiösa extremismen utnyttjas enligt polisen som påtryckningsmedel. ”I ett fall vi jobbar med handlar allt egentligen om pengar. Religionen används för att utöva påtryckningar på utsatta människor som är religiösa, på de kanske mest sårbara individerna vi har i hela samhället just nu /.../ Asylsökande söks upp och får veta: Där är moskén och jag ska ha tio procent av din ersättning från Migrationsverket. Samtidigt påstås den summan stå för någon slags säkerhet.”. Den som väljer att inte betala hotas och kan utsättas för våld.⁹¹⁷

Beträffande åtgärder för att möta påverkan lyfts att samverka med den lokala polisen är en viktig framgångsfaktor. Ett bra samarbete har möjliggjort att de har kunna sätta ihop nätverk tillsammans med lokal polis i olika frågor. En annan åtgärd beskrivs som att:

”Vi försöker att nå de som lider av ’kraftig demokratistörning’.”⁹¹⁸

I utsatta områden finns medborgarkontor kommunen kan arbeta genom. De har försökt att jobba med olika aktiviteter som syftat till att aktivera tjejer i form av tjejkvällar och stickkvällar till exempel. En risk är dock att kommunens agerande riskerar att öka segregationen mellan könen:

”Vad gör männen då? Deras mötesplats blir moskén. Vi hjälper till att segregera genom dessa mötesplatser.”⁹¹⁹

Vidare framhålls att det skapas ”kluster med skevt demokratiperspektiv.”⁹²⁰ Det beskrivs som att det finns personer med radikala åsikter vilket förstärks genom kringresande predikanter. Det blir ”miljöer som glider längre och längre bort.”⁹²¹

7.2.2 Tranemo

Integrationspoliserna i Borås Tidnings reportage har också kommit att intressera sig allt mer för det lilla samhället Tranemo, några mil utanför Borås. En anmälan i ett annat ärende föranledde polisen att bland annat titta på in- och

⁹¹⁵ Ibid.

⁹¹⁶ Ibid.

⁹¹⁷ Ibid

⁹¹⁸ Intervju med representant från Borås kommun, maj 2018.

⁹¹⁹ Ibid.

⁹²⁰ Ibid.

⁹²¹ Ibid.

utflyttningen i kommunen. De upptäckte då att kristna syrier och shiamuslimer i hög grad hade flyttat. En grupp sunnimuslimska män utövade påtryckningar mot andra flyktingar. Detta föranledde att människor kände sig nödgade att flytta med motivering att ”så länge ni har denna salafistiska sunnidominans kan vi inte bo här”.⁹²² De uppgav vidare att de flydde från ett religiöst förtryck i sina hemländer för att mötas av ett nytt i Tranemo.⁹²³

Integrationsamordnaren i Tranemo vittnar också om religiösa påtryckningar genom vad hon kallar slöjpoliser. ”Det var äldre män som kom till skolan och sa åt flickorna på skolgården att ta på sig slöja”. Det har också förekommit påtryckningar om skolbarn som ska fasta.⁹²⁴

7.2.3 Västerås

I Västerås med omnejd framkommer olika former av religiös extremism. I Fagersta beskrivs finnas ett problematiskt kluster av radikaliserade individer, ett antal av dessa har dock under senare år flyttat till Göteborg och där sökt sig till Bellevuemoskén.⁹²⁵

Vidare anges att grupperingen i Fagersta och även individer i Västerås har nära samverkan med radikala individer i Hedemora och Borlänge. Detta har bland annat tagit sig uttryck i att personer rest till IS från Borlänge och på plats i Syrien skrivit sig hos närstående i Västerås.⁹²⁶

Inga individer från Västerås har rest för att ansluta sig till IS men enligt ordföranden i Västerås moské, belägen i området Råby, har han fått samtal från ungdomar som vill resa till Syrien. ”De här ungdomarna har ingenting här i Sverige tycker de. Daesh lockar med tjejer, pengar och hus”, säger Khaled Elawad. Även polisen i Västerås bekräftar att de via oroliga föräldrar fått reda på att ungdomar har radikaliserats.⁹²⁷

En central person i Västerås är salafisten Fekri Hamad som också är verksam som imam i Fagersta. Hamad beskrivs som ”en av de mest benhårda salafisterna i Sverige”⁹²⁸ och ”dyker upp som gubben i lådan i olika radikala sammanhang.”⁹²⁹ Genom honom och individer i Fagersta finns även ett nära samarbete med den radikala imamen Abu Raad i Gävle. Som tidigare nämnts har Hamad under sin tid i Landskrona hotat medlemmar som enligt honom inte håller sig till den rena och sanna läran. Det bekräftas också av polisen i Västerås som menar att Hamad är en känd salafist med åsikter som avviker mycket från våra svenska.⁹³⁰

⁹²² Borås Tidning. ”Hon skrapade på ytan – möttes av svarta pengar, knark och religiös extremism” <http://www.bt.se/boras/hon-skrapade-pa-ytan-mottes-av-svarta-pengar-knark-och-religios-extremism/>

⁹²³ Ibid.

⁹²⁴ Ibid.

⁹²⁵ Intervju med polis i Västerås maj 2018.

⁹²⁶ Ibid.

⁹²⁷ Karin Thornberg & Daniel Nordström. Unga muslimer vill strida för IS. Vestmanlands Läns Tidning, 2017-03-23

⁹²⁸ Intervju med polis i Västerås maj 2018.

⁹²⁹ Ibid.

⁹³⁰ Karin Thornberg & Daniel Nordström. Unga muslimer vill strida för IS. Vestmanlands Läns Tidning, 2017-03-23

Fekri Hamad och Abu Raad hade för några år sedan långt gångna planer på att starta ett salafistiskt center i Sverige genom Västerås islamiska center. Bland annat skulle ett 40-tal imamer från framförallt Saudiarabien knytas till centret där tanken var att de skulle bo i Västerås i kortare perioder för att predika och sprida sitt budskap på olika sätt. ”De försökte på så sätt påverka samhället i deras riktning”⁹³¹, men planen gick av olika skäl i stöpet. Detta bland annat på grund av att den lokala politiken uppmärksammades på problematiken och då agerade på olika sätt för att motverka denna utveckling, vilket de också lyckades med. En av de 40-talet imamer som skulle knytas till centret var den Skåne-baserade predikanten Ahmad Qadan som 2017 dömdes till sex månaders fängelse för att uppmanat följare på Facebook att skänka pengar till IS och Jabhat Al-Nusra.⁹³²

⁹³³

Enligt uppgifter till VLT var målet med centret att skapa ett salafistiskt nav i Västerås med förhoppningen att bli en maktfaktor i det svenska samhället. ”De skulle starta ett riksförbund för salafister och serva muslimer i Sverige mot att man fick lägga agendan på församlingarna”.⁹³⁴

Det finns problem med kriminalitet med religiösa förtecken i utanförskapsområdet Pettersberg i Västerås.⁹³⁵ I området finns bland annat en moské med koranskolor för små barn och en intervjuad menar att det ofta är aktivitet långt in på nätterna i lokalen. Bland de som hållit i fredagsbönen i moskén återfinns bland annat Fekri Hamad. Det beskrivs även finnas da’wa - verksamhet med kopplingar till Nyköping och Eskilstuna vid moskén.

Det ges också flera konkreta exempel på religiös påverkan blandat med kriminalitet i området:

*”Det kan handla om ett gäng grabbar som kommer in i matbutik. Har kassörskan inte slöja på sig tar de vad de vill ha utan att betala, de kallar kassörskan för svennehora och spottar på henne.”*⁹³⁶

Andra exempel kan gälla att syrianer och kurder som driver butiker och restauranger i området känner sig starkt ifrågasatta. Detta bland annat på grund av att det kommit in unga män som frågat vilken religion de tillhör, och har de då inte svarat islam har de blivit trakasserade. Detta har också medfört att vissa har flyttat från området då de inte längre känt sig välkomna.⁹³⁷

Det beskrivs även att unga killar i 10-12 årsåldern i området har gått fram till äldre kvinnor och frågat om de är muslimer. När de har svarat att de inte är det har de fått höra att ”detta är vårt område.” Det har även varit incidenter med små

⁹³¹ Intervju med polis i Västerås maj 2018.

⁹³² Karin Thornberg & Daniel Nordström. Unga muslimer vill strida för IS. Vestmanlands Läns Tidning, 2017-03-23

⁹³³ Joanna Wägström. ”Gävleimamen inblandad i salafistisk center.” Vestmanlands Läns Tidning, 20147-03-24

⁹³⁴ Karin Thornberg & Daniel Nordström. Unga muslimer vill strida för IS. Vestmanlands Läns Tidning, 2017-03-23

⁹³⁵ Intervju med polis maj 2018.

⁹³⁶ Ibid.

⁹³⁷ Ibid.

barn i 6-7 års ålder som kritiserat äldre kvinnor för att de haft kjol och visat benen.⁹³⁸

I ett område fanns under en period individer som gick runt i traditionell islamisk klädsel bland yngre barn. När polisen sökte upp dem och frågade dem vad de gjorde fick de till svar att de rekryterade till lokala koranskolor.

Det händer att lärare tar kontakt med anledning av problematik i klassrum vid diskussioner om lag och rätt, moral och rättvisa samt allas lika värde.

”Det har spridit sig en stark syn på vad som är rätt och fel där kvinnan är mindre värd. Vissa religioner anses heller inte värda någonting.”⁹³⁹

Det beskrivs handla om unga män i högstadie- och gymnasieålder med starka åsikter, vilket beskrivs på följande sätt i sammanhanget:

”De anser att de kan ligga runt med tjejer tills de ska gifta sig, men deras kvinnor ska vara täckta och får inte gå ut. Det är inte blyga med detta längre utan det framförs helt öppet. Det är klart på frammarsch. Lärarna reagerar på det.”⁹⁴⁰

För några år sedan var det omfattande da’wa -verksamhet i centrala Västerås, med kopplingar till den tidigare beskrivna LÄS!-projektet. Grupperingen hade tillstånd för detta under 7-8 helgdagar. Drivande i verksamheten var en person som senare flyttade till Göteborg och som varit öppen med sina våldsbejakande islamistiska sympatier på sociala medier.⁹⁴¹

Vidare beskrivs att det haft problem med radikaliserings på migrationsverkets boenden i västra Mälardalen. Detta tog sig bland annat uttryck i att det fanns individer på boenden som införskaffade IS-flaggor och svarta uniformer.⁹⁴² I två andra mindre närbelägna orter har myndigheter också fått in tips om att det förekommer föreläsningar av mycket radikal karaktär i lägenheter. Detta med anledning av att det varit personer som deltagit på dessa men tagit illa vid sig av det budskap som framförts och kontaktat polis.⁹⁴³

Det framkommer att ledande radikala företrädare upptäckt att öppet förespråka radikal islamism inte fallit i god jord hos myndigheter. Det har gjort att de antingen undviker att ge offentliga uttalanden eller att de ändrat sitt språk för att bättre smälta in hos myndighetssverige.⁹⁴⁴

Angående åtgärder beskrivs att det är mer regel än undantag att mannen i familjen skriver sig på en annan adress och det är vanligt att ”flyta runt” mellan olika adresser, ofta med den gemensamma nämnaren att de inte bor där för att få fördelar avseende underhållsstöd och bostadsbidrag:

⁹³⁸ Ibid.

⁹³⁹ Ibid.

⁹⁴⁰ Ibid.

⁹⁴¹ Ibid.

⁹⁴² Ibid.

⁹⁴³ Ibid.

⁹⁴⁴ Ibid.

”Det är en enorm flathet i bidragssystemet. Försäkringskassan har ingen kontroll över huvud taget. Det är en starkt bidragande orsak till att många inte kommer ut i samhället.”⁹⁴⁵

Det framhålls även att stat och kommun behöver bli mer restriktiva med att ge ekonomiska bidrag eller på andra sätt hjälpa intoleranta grupper. Attityden från lokalpolitiker och tjänstemän mot dessa grupper bör vara *”vi kommer inte att hjälpa er. Vi kommer att motverka er.”⁹⁴⁶*

7.2.4 Mindre ort

I en liten svensk kommun beskrivs hur en relativt stor och under senare år snabbt växande salafistisk gruppering fått fäste. Salafismen lokalt beskrivs som en växande utmaning under ett drygt decennium. I samband med att grupperingen började etablera sig var de öppna med sina sympatier:

”Saudiarabien var drömlandet enligt dem. De var öppna med hur fantastiskt Saudiarabien var. Men vi förstod inte riktigt då vad det skulle komma att betyda.”⁹⁴⁷

Det beskrivs hur dessa idéer bland annat begränsar barn och ungas möjlighet att ta del av aktiviteter både inom och utanför skolan. Det menas att skolans demokratiuppdrag har misslyckats gällande dessa elever. Vidare beskrivs hur möten har hållits med barnens föräldrar men att dessa har varit fruktlösa, vilket sannolikt har att göra med att barnens regler och värderingar som går på tvärs med skolans, till del kommit hemifrån. I praktiken kan det handla om att barnen inte tillåts att sitta vart de vill i klassrummet, det beskrivs som vanligt att de inte får ha svenska kompisar. En annan aspekt rör barn som inte accepterar att musik förekommer i skolan. I samband med att musik förekommit i klassrummet har skolan haft exempel på barn som sprungit ut och skrikit *”Ni kommer brinna i helvetet!”⁹⁴⁸* Situationen beskrivs i följande ordalag:

”Skolans demokratiuppdrag har misslyckats för dessa elever. Vi har haft möten med föräldrar, men kan inte göra något. Vi har gett upp.”⁹⁴⁹

Även sexualundervisning har inte heller varit möjlig att genomföra för dessa barn. De har heller inte tillåtits att delta i klassfester. Framförallt påtalas att det är flickorna som begränsas mycket. Det beskrivs hur flickorna i grupperingen bär slöja från ett års ålder och att de *”anses som vuxna”* vid nio års ålder. Detta har medfört att de inte tillåtits att leka och delta i aktiviteter som andra barn. Problematiken har på så vis varit mycket konkret. Oron över situationen med barn och unga gällande salafismens negativa påverkan beskrivs i följande ordalag.

⁹⁴⁵ Ibid.

⁹⁴⁶ Ibid.

⁹⁴⁷ Intervju med lokalt yrkesverksam maj 2018.

⁹⁴⁸ Ibid

⁹⁴⁹ Ibid.

”Vi har barn som inte får ta del av det de har rätt till. På så sätt skapas ett utanförskap, de avskärmas från resten av samhället.”⁹⁵⁰

En annan lokal aspekt har rört att föräldrar i grupperingen vägrat att låta vaccinera sina barn, vilket kommit att medföra hälsorisker för både dem och andra barn. Avseende vuxna beskrivs svårigheter med att hitta praktikplatser då flera avböjt sådana av religiösa skäl.⁹⁵¹

Vidare beskrivs hur grupperingen, som är av samma etniska härkomst, försökt att kontrollera andra etniska minoriteter lokalt. De i den egna grupperingen som varit mer liberala beskrivs som att flera flyttade från kommunen i samband med en uppmärksammande händelse i gruppen för omkring 5 år sedan:

”Ett antal flyttade, det var de som inte ville bli indragna. De mer radikala blev kvar.”⁹⁵²

Kommunen har sökt stöd från nationell nivå i olika sammanhang, men inte upplevt att de fått detta. En intervjuad tror att radikaliseringsfrämst uppfattats som ett storstadsfenomen, och att det då varit svårt att få gehör för problematiken från nationell nivå i en liten ort på glesbygden.

En intervjuad uttrycker oro över polarisering och motsättningar i kommunen mot bakgrund av situationen. Samtidigt som problematiken varit konkret beskrivs att den också kan vara svår att upptäcka, till skillnad från exempelvis den högerextrema miljön.

”NMR vill gärna synas och höras, de här vill inte göra väsen av sig.”⁹⁵³

I kommunen finns en källarmoské som är grupperingens samlingspunkt. Moskén beskrivs som en solitär utan formella kopplingar till andra muslimska organisationer i Sverige. Från moskén har starka individer utövat ett stort inflytande på gruppen. Tidigare var moskén etniskt homogen men besökarna har under senare år blivit mer blandade.

Avseende gränsdragning mellan salafistisk och salafist-jihadistisk påverkan betonas att det kan vara svårt att avgöra:

”Salafistisk påverkan innebär risker för framtida våldsbejakande extremism. Det begränsar de demokratiska rättigheterna. Det är jättesvårt att avgöra vad som är ’våldsbejakande’.”⁹⁵⁴

I sammanhanget beskrivs hur kommunen haft exempel på personer som anlänt som tonåringar och sen rest till IS. Det har varit personer som rest och återvänt och sen rest igen.

⁹⁵⁰ Ibid.

⁹⁵¹ Ibid

⁹⁵² Ibid.

⁹⁵³ Ibid.

⁹⁵⁴ Ibid.

Det framhålls att det bedrivits koranskolor i olika lokaler och i lägenheter i kommunen på kvällstid. Vid åtminstone ett tillfälle har det enligt en informant som har en pålitlig källa som befunnit sig i aktuell lokal, inte bara använts traditionell litteratur för koranskolor utan även tekniskt utbildningsmaterial för handhavande av vapen. Vidare menas:

Det är inte vettigt att ha koranskolor varje kväll eller fasta under ramadan när de är sju år. Men vad ska vi göra? Vi låter det fortgå då vi varken har lagstiftning eller andra möjligheter.”⁹⁵⁵

Det har också funnits oro för att någon eller några individer lokalt ska ta steget till terrorrelaterade aktiviteter, men framhåller samtidigt: *”Det är inte här man vill spränga något, det är här man vill gömma sig.”⁹⁵⁶*

Avseende åtgärder för att bemöta problematiken anses samverkan med både polis och Säpo tidigare haltat men blivit betydligt bättre under senare år. Beträffande det förebyggande arbetet beskrivs det som svårt att få praktiskt stöd, framförallt i i konkreta fall då det behövs stöd i stunden:

”Jag är trött på att höra att man ska ha lokala lägesbilder och handlingsplaner. Man behöver konkret hjälp! Det finns inte ens en vettig broschyr att sticka i händerna på folk.”⁹⁵⁷

En annan kommunal åtgärd har gällt föreningsstöd. Sedan några år har kommunen beskrivs att kommunen blivit mer restriktiva. Detta har inneburit att en förening kopplad till grupperingen inte längre får kommunala bidrag då deras aktiviteter inte var öppna för alla barn utan bara för de inom den egna gruppen.⁹⁵⁸

7.2.5 Mindre ort 2

I en mindre svensk ort i glesbygden redogörs för att problematiken med salafistisk och salafist-jihadistisk påverkan funnits under ett flertal år. Miljön beskrivs som framförallt koncentrerad till en moské och dess imam:

”Jag har varit orolig. Vi har en moské med en mycket dålig imam. Det finns också en familj med många radikaliserade familjemedlemmar.”⁹⁵⁹

Imamen är en välkänd salafist-predikant i Mellansverige med nära band till andra välkända salafist-predikanter som tidvis tangerar det salafist-jihadistiska budskapet. Han står även nära den Gävle-baserade imamen Abu Raad som tidigare hyllat IS framgångar på Facebook.

Inom den aktuella familjen finns även kopplingar till radikala imamer i andra delar av landet, vilket också medfört att dessa hälsat på vid ett flertal tillfällen

⁹⁵⁵ Ibid.

⁹⁵⁶ Ibid.

⁹⁵⁷ Ibid.

⁹⁵⁸ Ibid

⁹⁵⁹ Intervju med lokalt yrkesverksam maj 2018.

och på så sätt även utövat påverkan lokalt. Kring den lokala imamen beskrivs att det har funnits en kärntrupp av anhängare på ca 20-30 personer som sannolikt är mer radikala. Det är svårt att veta då det är förenat med svårigheter för utomstående att få god insyn i verksamheten.

Genom imamen och dennes kontakter finns ett flertal exempel på familjekopplingar och giftermål mellan olika geografiska delar av den svenska salafist-jihadistiska miljön.

Tidigare har lokala da'wa -aktiviteter varit förekommande i kommunen där individer varit ute på gator och torg samt en lokal festival och missionerat. En del da'wa -aktiviteter har varit en del av LÄS-projektet, vilket varit kopplat till våldsbejakande sympatier. Inom den lokala grupperingen har även ledande företrädare öppet visat sympatier för IS på sociala medier. Denne individ beskrivs ha blivit radikaliserad i samband med ökade kontakter med den Gävle-baserade imamen.⁹⁶⁰

I kommunen finns många ensamkommande unga män, vilket riskerar att skapat ett stort underlag för rekrytering. Det uppges i i sammanhanget att nästan alla nyanlända bor i ett område, men att myndigheter i stort saknar kunskap om vad som sker i området.⁹⁶¹

Det uppges att det är mycket viktigt med goda kontakter med Säpo och det lyfts fram som välfungerande. Även att ta del av kunskaper om församlingar och predikanter genom experter hos SST beskrivs som betydelsefullt.

7.2.6 Gävle

I Gävle har miljöerna framförallt varit koncentrerade till stadens moské (al-Rashideen moskén) där den radikala imamen Abu Raad är verksam. Även om han inte är ordförande i styrelsen är det han som är mest inflytelserik enligt en person. Han har tidigare uppmärksammats för att hylla IS framgångar i Syrien och Irak samt att homosexualitet bör bestraffas med döden. En annan person, som varit engagerad i moskéns ungdomsverksamhet, Ali Al-Ganas, har hyllat en av två ”bröder” från Örebro som stupat för IS samt delat bilder på terrororganisationens flagga med texten ”Vi muslimer älskar, ärar och höjer denna flagga.”⁹⁶² Både al-Ganas och Abu Raad har också varit med i en slutna Facebook-grupp som samlade många salafistisk-jihadistiska individer i Sverige samt IS-resenärer.⁹⁶³ Som vi visat tidigare i studien finns det kopplingar mellan Gävle och andra salafistiska element i Sverige.

⁹⁶⁰ Ibid

⁹⁶¹ Ibid

⁹⁶² Johan Järvestad. ”Han valdes in i Gävle moskés styrelse – delade IS-propaganda på instagram: ”Vi muslimer älskar denna flagga””. *Gefle Dagblad*. 24 februari 2016 <https://www.gd.se/artikel/gastrikland/gavle/han-valdes-in-i-gavle-moskes-styrelse-delade-is-propaganda-pa-instagram-vi-muslimer-alskar-denna-flagga>

⁹⁶³ Magnus Lundquist och Anna Gullberg. ”Abo Raad och Ali Al-Ganas fördömer homosexualitet – var medlemmar i Facebookgrupp för jihadister”. *Gefle Dagblad*. 13 maj 2016 <https://www.gd.se/artikel/gastrikland/gavle/abo-raad-och-ali-al-ganas-fordomer-homosexualitet-var-medlemmar-i-facebookgrupp-for-jihadister>

Det finns bara en sunnimoské i staden så församlingen kan genom sin ställning samla ett relativt stort antal personer. Andra sunnimuslimer i området saknar därvid alternativa moskéer att vända sig till. En informant beskriver att moskén är finansierad av Qatar och framhåller att det är svårt att få inblick i verksamheten:

”Insynen är minimal. Det som sägs där kan inte på något sätt bemötas.”⁹⁶⁴

Moskén köptes 2007 av en stiftelse från Qatar - ”Sheik Eid Mohammad Al-Thani Charitable Association.” För detta ska stiftelsen ha betalat drygt fem miljoner kr för lokalen samt ytterligare ett par miljoner kr för ombyggnation. Köpet har även tidigare beskrivits i Gefle Dagblad.⁹⁶⁵ I utbyte ska stiftelsen ha fått tillsätta moskéns styrelse. Gefle Dagblad har också tidigare rapporterat att i församlingens stadgar står det: ”Sheik Eid Mohammad Al-Thani Charity Organisation i Qatar utser stiftelsens styrelse.”⁹⁶⁶ Stiftelsens grundare är terrorlistad av bland annat FN, EU och USA med anledning av dennes mycket omfattande finansiering av al-Qaida.⁹⁶⁷ Stiftelsen har även beskrivits som ”troligtvis den största och mest inflytelserika salafist-kontrollerade hjälporganisationen i världen.”⁹⁶⁸

Efter Gefle Dagblads granskning har imamen och andra tongivande individer hållit en låg profil och inte märkts av mycket i samhället. Även den da’wa-verksamhet som tidigare förekom har heller inte varit synlig under senare tid.⁹⁶⁹ Tidigare bedrevs da’wa i staden av en gruppering kallad Swedish United Dawah Center och drivande i verksamheten var en person som uppmärksammats för sina IS-vänliga sympatier. Det beskrivs att för att utföra da’wa lokalt behövde man först klara ett prov i moskén om Wahhabismens läror. Detta har också beskrivits i Gefle Dagblads granskning.⁹⁷⁰

Påverkan

⁹⁶⁴ Intervju med kommunrepresentant maj 2018.

⁹⁶⁵ Johan Järvestad. ”Terroristfinansiar kopplas till grundandet av Gävle moské”. 4 december 2015

<https://www.gd.se/artikel/gastrikland/gavle/terroristfinansiar-kopplas-till-grundandet-av-gavle-moske>

⁹⁶⁶ Ibid.

⁹⁶⁷ Ros, Tim et al. ”Terrorist paymasters targeted by Britain. The Telegraph, 18 oktober 2014 <https://www.telegraph.co.uk/news/uknews/terrorism-in-the-uk/11172244/Terrorist-paymaster-targeted-by-Britain.html>; ;

US Departement of the Treasury. ”Treasury Designates Al-Qa’ida Supporters in Qatar and Yemenh” 18 december 2013:

<https://www.treasury.gov/press-center/press-releases/Pages/jl2249.aspx>;

Järvestad, Johan. ”Terroristfinansiar kopplas till grundandet av Gävle moské”. Gefle Dagblad, 4 december 2015 <https://www.gd.se/artikel/gastrikland/gavle/terroristfinansiar-kopplas-till-grundandet-av-gavle-moske>

⁹⁶⁸ Zoltan Pall. ”Kuwaiti Salafism and Its Growing Influence in the Levant”. 7 maj 2014 <https://carnegieendowment.org/2014/05/07/kuwaiti-salafism-and-its-growing-influence-in-levant-pub-55514>

⁹⁶⁹ Intervju med polis maj 2018.

⁹⁷⁰ Johan Järvestad, et al. ”Gävles moské vill sprida extrem tolkning av islam”. Gefle Dagblad, 7 september 2015

<https://www.gd.se/artikel/gastrikland/gavle/gavles-moske-vill-sprida-extrem-tolkning-av-islam>

En intervjuad person beskriver att det sannolikt finns påverkan från moskén men att det inte är något denne märker av. En annan informant menar att påverkan från miljön kring moskén är stor och riktar sig främst mot andra muslimer i vissa områden i Gävle med många utlandsfödda. Den salafistiska strukturen som de missionerar omfattar livets alla delar och det som faller utanför den ramen försöker de korrigera. Den salafistiska livsåskådningen anses omöjliggöra integration.⁹⁷¹ Istället riskerar det att leda till utanförskap, vilket i sin tur kan leda till hat och motsättningar mellan grupper och det finns också risk för kriminalitet och radikaliserings.⁹⁷²

Salafisterna sätter press på andra muslimer att bli mer radikala och inlemma sig i deras tro. De har tydliga kriterier kring vad som krävs för att leva som en ”riktig muslim”. Vidare lyfts fram att detta skapar problem för de muslimer som inte vill leva enligt de hårdföra tolkningar församlingen står för. Det kan då till exempel handla om trakasserier mot den som klär sig ”fel” eller inleder en relation med ”fel” person. Det finns också en rädsla bland dessa muslimer då de visat sympatier för IS.⁹⁷³

Denna typ utav riktad påverkan mot muslimer riktar sig inte endast mot dem som redan är bosatta i Gävle. Individer med kopplingar till de salafistiska miljöerna i staden har begärt ut uppgifter om nyanlända för att sedan kontakta dem och försöka få med dem till al-Rashideen moskén. Vidare beskrivs hur individer målinriktat riktar in sig på adresser med ”icke svensk-klingade namn” och knackar dörr och försöker få dem till moské-verksamheten.⁹⁷⁴

Salafisterna lägger sig också i privata angelägenheter, både genom social media och fysiskt. Det förekommer att salafister approcherar personer fysiskt med uppmaning om olika korrigeringsåtgärder. Framförallt riktas påverkan mot kvinnor som anses vara de mest sårbara för den salafistiska påverkan.⁹⁷⁵ Kvinnorna får bland annat förhållningsregler kring hur de bör klä sig, sin sexualitet, att det inte ska röra sig ute utan sina män samt att de inte bör bära parfym. Salafisterna är också så pass närvarande i det fysiska och digitala rummet att kvinnorna ständigt utsätts för påverkan. De lägger en våt filt över deras tillvaro, det beskrivs som att vissa kvinnor helt tappar sina rättigheter.

Det finns också en oro bland shia-muslimer i staden kopplat till påverkan från de salafistiska miljöerna. I den salafistiska jihadismen som Abu Raad och Ali al-Ganas gett uttryck för på Facebook ingår ett hat mot shia-muslimer vilket gjort gruppen orolig. Även om shia-muslimer inte utsätts för direkta hot så utgör de åsikter och den retorik som personer kopplade till moskén gett uttryck för ett indirekt hot. Det har också förekommit att shia-muslimer gått till al-Rashideen moskén och inte känt sig välkomna, alternativt blivit ombudda att lämna.⁹⁷⁶

En informant känner oro över hederskultur där man kan se en negativ påverkan. Det anges att det ofta gäller saker inom skolan som att elever inte vill vara med

⁹⁷¹ Intervju med lokalt verksam yrkesperson, juni 2018

⁹⁷² Ibid.

⁹⁷³ Seminarium, januari 2018

⁹⁷⁴ Intervju med lokalt verksam yrkesperson, juni 2018

⁹⁷⁵ Ibid.

⁹⁷⁶ Ibid.

på sexualundervisning eller simundervisning där föräldrar krävt separation mellan pojkar och flickor. Andra aspekter har gällt bröder som kontrollerar sina systrar. Det anses dock svårt att avgöra vilken roll salafistisk påverkan har i detta.

I samband med val framhålls att församlingen velat påverka dess medlemmar att rösta på ett visst parti. I samband med valet 2014 uppmanades medlemmarna att i första hand rösta på Miljöpartiet och i andra hand på Vänsterpartiet.

Vidare beskrivs att individer inom församlingen som duktiga på att söka bidrag för projekt som ska främja demokrati och integration, men att de i själva verket vill tvärtom. De är duktiga på att starta föreningar som har kopplingar till moskén.⁹⁷⁷ Det beskrivs som att de pratar med klivna tungor, ett budskap internt och något annat utåt. En informant uppger att företrädare för moskén kan ha en ”mjukare sida utåt”, men att denne fått svävande svar när ämnen som till exempel homosexualitet tagits upp. Ett tillvägagångssätt för att slippa kritik har varit att anklaga kritiker för islamofobi och rasism och på så sätt kunnat uppnå en beröringsskräck för frågorna. Effekten av det har medfört att de enklare kan fortsätta med vad de gör.

Det framhålls att det lokalt finns samsyn över partierna angående att motverka religiös extremism, men att när det kommer till att agera så finns det en beröringsskräck i frågan. Kommunen anses sakna en tydlig strategi för att möta sårbara individer som utsatt för salafistisk påverkan.⁹⁷⁸

En problematik beskrivs som att salafisterna har rätt att utöva sin tro och att det utifrån svensk lagstiftning är svårt att motverka dem. Arbetet underlättas inte heller av att salafisterna ser det som sitt livsuppdrag att sprida sin inriktning av islam och lever för det. Samhället bör därför inte se dem primärt som ett säkerhetshot:

”Risken för terrorattentat från dessa grupper är liten, istället är det det dagliga förtrycket som är det värsta.”⁹⁷⁹

I samband med Gefle Dagblads granskning av al-Rashideen moskén mottog tidningen ett e-mail från en Gävlebo, vilket sedan publicerades som en insändare. Den är värd att ta med i sin helhet då den illustrerar det förtryck som vissa muslimer upplever från salafistiska miljöer i Sverige i dag.

”Hej!

Jag är en muslimsk kvinna som vill tacka er för att ni granskar moskén här i Gävle. Min förhoppning är att er granskning på något sätt kan leda till att både Abu Raad och ledningen för moskén blir utbytt. Staten borde ha större insyn i moskéerna här i Sverige och inte tillåta att extremism och förtryck sprids till folket som inte är insatta inom islam utan förlitar sig på att allt imamerna säger stämmer.

⁹⁷⁷ Ibid.

⁹⁷⁸ Ibid.

⁹⁷⁹ Ibid.

Vi är många som har tröttnat på salafismen som sprids som den sanna läran här. Det handlar inte bara om karikatyrer och IS. Det mesta handlar om det vardagliga livet för en muslim här. En imam spelar en otroligt stor roll för muslimerna och man gör inget utan att rådfråga sin imam först. Det imamerna ska göra är att integrera muslimerna i samhället och följa svensk lagstiftning. Islam handlar inte om extremism och bokstavstolkningar. Vi lever i en annan tid idag och under helt andra förutsättningar och andemeningen med islam lärs inte ut här. Vi som följer andra inriktningar får höra att det är fel. Allt har blivit haram i våra liv här i Sverige.

Abu Raad råder folk att inte låta sina barn delta i tex simundervisningen i skolan trots att det påverkar barnens betyg. Kvinnor ska bara lyda sina män och får inte gå nånstans utan att fråga sin man om lov. En man har rätt att tvinga sin fru och sina döttrar att ta på sig sjal.

En kvinna bestämmer inget. Hon ska bara passa upp på sin man. De här imamerna använder inte sin maktposition inom församlingen till att integrera folk och lära dom följa lagstiftningen trots att profeten Mohammed tydligt sagt att man ska följa lagarna i dom länder där man bor och strider lagen med en islamisk lära så är det lagen man ska följa. De här imamerna ser svenska staten som icke muslimsk och råder folk att bryta mot lagen.

Det finns så många skolor inom islam och salafismen är inte den största men tyvärr får deras idéer läras ut okontrollerat i Sverige. En imam borde åtminstone ge en rättvis bild av islam och lära ut vad andra skolor säger även om det inte är hans övertygelse. De pådyvlar salafismen på oss där allt är haram och män är överordnade kvinnorna som inte har många rättigheter enligt salafisterna.

Jag vill avsluta med att säga att det dom lär ut inte är islam. Det finns inget tvång inom islam, varken till sjal eller annat. Vi ska leva och följa regler och lagar i de samhällen och i den tid som gäller. En kvinna är ingen slav till sin man och man ska alltid sträva efter att utvecklas. Till sist tack för att du orkar visa och tala om det som vi andra inte kan.”⁹⁸⁰

7.2.7 Eskilstuna

De salafist-jihadistiska miljöerna i Eskilstuna koncentreras, och har koncentrerats till Al-Rahmanmoskén i staden. Kopplat till moskén finns också fotbollsklubben Al-Salam SK. Minst två individer med kopplingar till moskén och föreningen har rest till Syrien för att strida för IS. En av dem, tillika sonen till ordföranden i moskén, omkom 2016. Ordföranden har också uttryckt att ryssar, amerikaner och shia-muslimer är ”en miljon gånger värre än IS”, samt att jämfört shia-muslimer som ”vilda djur”.

⁹⁸⁰ ”De lär inte ut islam!” *Gävle Dagblad*, 11 september 2015
<https://www.gd.se/artikel/opinion/insandare/det-de-lar-ut-ar-inte-islam>

Individer från Al-Rahmanmoskén, tillsammans med personer från Örebro och Eskilstuna och med stöd av den qatariska stiftelsen Eid Charity, har försökt att ta över stadens andra stora moské, Eskilstunamoskén. Försöket misslyckades dock på grund av en byråkratisk teknikalitet. Enligt Abd al Haqq Kielan, imam i Eskilstunamoskén, menar att försöket syftade till att skapa ett salafistiskt center i Eskilstuna, vilket i förläningen kunnat leda till radikaliserings och rekrytering till terrorgrupper. Övriga moskéer i Eskilstuna har skrivit under ett brev där de tar avstånd från salafistisk jihadism, ett brev som Al-Rahmanmoskén inte valt att signera.⁹⁸¹

Informanter till studien bekräftar att den salafistiska jihadismen i Eskilstuna kretsar kring Al-Rahmanmoskén.⁹⁸² ⁹⁸³ Salafismen anses vara på frammarsch, både i staden men också generellt i Sverige. De har tagit över ideologiskt i Sverige: ”Alla kör på de salafistiska lösningarna.” De påverkar ungdomar och moskéer samtidigt som de har mycket pengar framförallt ifrån Saudiarabien. ”Har man mycket pengar kan man göra allt.”⁹⁸⁴ Samtidigt finns det en paradox i att salafisterna i stort blivit mer ljusskygga där mycket kommunikation sker över internet.⁹⁸⁵ Detta bekräftas av en annan informant som menar att jämfört med tidigare så håller individer kopplade till den salafistiska miljön en lägre profil och att mycket sker i de fördolda.⁹⁸⁶

Enligt denne är det via salafismen lätt att trilla snett, in i jihadismen då många sårbara individer saknar baskunskap om islam; vilsna ungdomar som rekryterare genom salafistisk jihadism ger livet en mening. Rekrytering sker i fysiska såväl som i digitala miljöer där de som utsätts för rekryteringsförsök saknar motbudskap – något som kan liknas vid en filterbubbla. Rekryterarna använder argument som ”USA anses inte vara terrorister när de med hjälp av drönare slaktar civilbefolkning, men när vi ska hjälpa våra muslimska bröder och systrar så stämplas vi direkt”. De ställer ”rätt fråga med fel svar” där rekryterarna utnyttjar ungdomarnas okunskap om islam för att rättfärdiga jihad.⁹⁸⁷

Al-Rahmanmoskén är belägen i anslutning till ett av Eskilstunas utanförskapsområden, vilket enligt en informant utnyttjas av radikala individer. Det förekommer att personer, bland annat unga styrelsemedlemmar i moskén, medelst bil åker till utanförskapsområdet och sonderar kring ungdomar som rör sig ute i området. Ungdomarna saknar sysselsättning och förekommer inte sällan i kriminella sammanhang. Männerna från moskén bjuder med ungdomarna på mat i moskén och skjutsar ner dem dit. När maten är uppäten praktiserar vad som kan liknas vid da’wa, där männen från moskén försöker påverka de medföljande ungdomarna. Ofta inleds samtalet med mer moderata frågeställningar men blir efter hand mer radikalt i form av exempelvis hyllningar av de personer från moskén som rest för att strida med IS. Det beskrivs som en

⁹⁸¹ Intervju med polis i Eskilstuna (2), juni 2018

⁹⁸² Intervju med person i civilsamhället, oktober 2017

⁹⁸³ Intervju med polis i Eskilstuna, maj 2018

⁹⁸⁴ Intervju med person i civilsamhället, oktober 2017

⁹⁸⁵ Ibid.

⁹⁸⁶ Intervju med polis i Eskilstuna (2), juni 2018

⁹⁸⁷ Intervju med person i civilsamhället, oktober 2017

dold form av påverkan som inte drivs av moskén som helhet. Moskén har också öppet i stort sett dygnet runt, vilket möjliggör mer ljusskygga förehavanden.⁹⁸⁸
989

En aspekt som lyfts är att flera av ungdomarna lever i familjer med ensamstående mödrar och många syskon. Detta anses bero på att det är svårare för en ensamstående mor med många barn att på ett tillfredställande sätt hålla koll på samtliga. Detta blir intressant i ljuset av att fotbollsklubben Al-Salam SK på sin hemsida tidigare skrivit att föreningens verksamhet riktar sig främst mot utlandsfödda med en förälder.^{990 991}

Det beskrivs också tillvägagångssätt, där radikala individer kopplade till moskén håller föredrag för ungdomar och därefter bjuder på generöst med mat och dryck. En familjär stämning råder där föreläsarna bland annat kramar åhörarna samtidigt som de sonderar efter individer som är mottagliga för mer radikalt budskap. Därefter går föreläsarna in på ämnen som efter hand blir allt mer salafistiska och jihadistiska. Informanten liknar det vid att på sommaren försöka fånga getingar genom att hålla saft i en avhuggen flaska som getingarna fastnar i. En liknande process sker här som börjar med föreläsningar, därefter mat och dryck, för att sedan gå in på mer radikala ämnen. När de ämnena tas upp är redan ungdomen fast.⁹⁹²

Det förekommer även annan påverkan från personer kopplade till moskén. År 2017 delade och ”gillade” en kommunanställd, tillika styrelseledamot i moskén, ett klipp på Facebook som visade när en lastbil kör över en grupp militärer i Jerusalem. Terrorattacken dödade fyra personer och skadade ett tjugotal.⁹⁹³ Mannen som arbetade med bland annat bygglov på kommunen hade också av flera personer anklagats för att neka dem bygglov utifrån vad dem menade var religiösa anledningar:⁹⁹⁴

”Om inte det är direkt påverkan på samhället, så vet jag inte vad som är det. Att neka folk bygglov utifrån religiös tro.”⁹⁹⁵

Samma person ska också ha försökt utnyttja sin ställning i kommunen i samband med att Al-Rahmanmoskén ville starta en förskola i en närliggande fastighet. När fastighetsbolaget uttryckte tveksamhet kring att bevilja en sådan begäran hörde mannen av sig till fastighetsbolaget och förklarade att det nog var bra om dem beviljade moskéns begäran så att de inte fick problem med framtida bygglov. Detta uppmärksammades till kommunens säkerhetsavdelning, vilka då också fick upp ögonen för Facebook-inlägget. Mannen fick lämna sin tjänst på

⁹⁸⁸ Intervju med polis i Eskilstuna, maj 2018

⁹⁸⁹ Intervju med polis i Eskilstuna (2), juni 2018

⁹⁹⁰ Intervju med polis i Eskilstuna, maj 2018

⁹⁹¹ Intervju med polis i Eskilstuna (2), juni 2018

⁹⁹² Intervju med person i civilsamhället, oktober 2017

⁹⁹³ Per Thyren. ”Kommunanställd delade dåd i Israel på Facebook – la till en smiley” *P4 Sörmland*, 13 juni 2017

<https://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=87&artikel=6715669>

⁹⁹⁴ Intervju med polis i Eskilstuna, maj 2018

⁹⁹⁵ Ibid.

kommunen och moskén nekades möjligheten att starta en förskola.⁹⁹⁶ Samma man uppges också ha stoppat ett integrationsprojekt med Eskilstunamoskén.⁹⁹⁷
998

Påverkan sker också mot människor som kritiserat salafist-jihadistiska miljöer i staden samt mot sådana som anses inneha ”fel” religiös tro, där ”kuffr”-begreppet frekvent används av salafist-jihadistiska miljöer mot de om inte delar deras inriktning av islam.⁹⁹⁹ Ett exempel är dödshoten mot lokalpolitikern Abshir Osman av personer med kopplingar till Al-Rahmanmoskén.¹⁰⁰⁰ Även shia-muslimer har utsatts för liknande hot.¹⁰⁰¹

Vidare sker påverkan även mot kvinnor och barn. Det finns en kontroll från salafistiska miljöer över vad barn bör ha på sig. Heltäckande klädsel praktiseras långt ner i åldrarna. Avseende kvinnor har det exempelvis förekommit att män i samband med kvinnoträffar på biblioteket markerat närvaro genom att stå utanför eller inne i biblioteket under träffarna.¹⁰⁰²

Det beskrivs hur det i staden generellt men även i Sverige i stort finns ett kunskapsunderskott vad avser salafism. Det skulle behövas en kunskapshöjning då det sannolikt skulle minska rädslan för att prata om problemen:

”Inget problem säger man. Men hur vet man det om man inte har någon kunskap?”¹⁰⁰³

En annan informant menar att samhället bör begära mer transparens från salafistiska miljöer. Det bör finnas en god insyn i föreningar och andra verksamheter vad avser ekonomi och värdegrund. Det ska exempelvis inte vara acceptabelt att en skola understödjer patriarkala strukturer genom att dela upp var i bussen flickor och pojkar ska placeras. Här efterlyses tydligare riktlinjer från nationell nivå.¹⁰⁰⁴

7.2.8 Göteborg

En tredjedel av de 300 individer som rest för att ansluta sig till terrorgrupper i Syrien och Irak kommer från Västra Götaland. Av dessa 90 bedöms den absoluta majoriteten komma från Göteborg, särskilt från stadens nordöstra delar.¹⁰⁰⁵ Därtill har även polisen uppgett att det finns omkring 500 våldsbejakande

⁹⁹⁶ Intervju med polis i Eskilstuna (2), juni 2018

⁹⁹⁷ Intervju med myndighetsrepresentant, januari 2018

⁹⁹⁸ Intervju med person i civilsamhället, oktober 2017

⁹⁹⁹ Intervju med polis i Eskilstuna, maj 2018

¹⁰⁰⁰ P4 Sörmland. ”Efter dödshoten lever Abshir Osman i ständigt rädsla”

<https://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=87&artikel=6716506>

¹⁰⁰¹ Intervju med polis i Eskilstuna, maj 2018

¹⁰⁰² Ibid.

¹⁰⁰³ Ibid.

¹⁰⁰⁴ Intervju med polis i Eskilstuna (2), juni 2018

¹⁰⁰⁵ Gustafsson Linus, Ranstorp Magnus. *Swedish Foreign Fighters in Syria and Iraq*. Försvarshögskolan, 2017

islamister i Polisregion väst.¹⁰⁰⁶ Enligt Sheikh Abrirahman, sufisk imam i nordöstra Göteborg¹⁰⁰⁷, finns wahabismen överallt i staden men politikerna i Sverige förstår inte det. Enligt honom har staden sedan mitten av 1990-talet utgjort huvudstaden för wahabbism i Europa.¹⁰⁰⁸

En kartläggning från Göteborgs stad år 2017 över radikaliserings och våldsbejakande extremism visar att det i staden finns individer som öppet visar sympati för IS eller liknande grupper och som delar och sprider material till sitt sociala nätverk, i det offentliga rummet. Materialet sprids exempelvis på skolor, bibliotek, lokala torg och idrottshallar. Även slutna möten med självutnämnda predikanter och imamer förekommer i staden.

En del av kartläggningen var en enkät som skickats ut till berörda aktörer inom civilsamhälle och myndigheter, så som skola, socialtjänst och polis. Även om den inte gör anspråk på vetenskaplighet¹⁰⁰⁹ kan den ge en viss fingervisning om förekomsten av salafistisk jihadism i Göteborg. Enkäten visade att 36% av de tillfrågade uppgav att de i sitt värv stött på personer med kopplingar till den våldsbejakande islamistiska extremismen och att 11% stöter på personer dagligen eller veckovis som har koppling till islamistisk extremism.¹⁰¹⁰

Kartläggningen visade också att material som sprids från den salafistiska jihadistiska miljön innehåller budskap syftandes till att förändra individens beteende och uppfattningar. Det fokuserar på att få individen att känna sig meningsfull och skapandet av en alternativ identitet, där tillhörighet är en central komponent.¹⁰¹¹

Stadens samordnare mot våldsbejakande extremism vittnar om att de har fått information om hur denna typ av material når individer i Göteborg, särskilt unga sådana. Materialet består av videofilmer, poddradio, musik, tidskrifter, dokumentärer, personliga berättelser, föreläsningar och bilder. Teman i materialet varierar men återkommande är tillhörighet, offerkänsla, en utopisk bild av IS självutnämnda kalifat samt att barn och unga ska fostras efter IS ideologi.¹⁰¹²

År 2016 genomförde organisationen Varken hora eller kuvad (VHEK) en kartläggning av attityder till frihet och ofrihet hos 1200 ungdomar mellan 12-18 år i Göteborgs socialt utsatta områden. Kartläggningen innehöll även attityder

¹⁰⁰⁶ Per Sydвик. "Säpos namnlistor var hemliga". *Göteborgs-Posten*. 8 oktober 2017
<http://www.gp.se/nyheter/g%C3%B6teborg/s%C3%A4pos-namnlistor-var-hemliga-1.4708136>

¹⁰⁰⁷ Jospia Kesic, & Kajsa Norell. "Imamer ser en ökning av oroliga samtal om jihadresor." *Sveriges Radio*, 15 december 2015
<https://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=83&artikel=6045912>

¹⁰⁰⁸ Mustafa Panshiri, & Jens Ganman,. "Det lilla landet som kunde". *Vulkan*, 2018 sid 428-429

¹⁰⁰⁹ Göteborgs stad. "Social resursförvaltnings lägesbild över radikaliserings och våldsbejakande extremism."
<http://socialutveckling.goteborg.se/uploads/Social-resursf%C3%B6rvaltnings-l%C3%A4gesbild-%C3%B6ver-radikaliserings-och-v%C3%A5ldsbejakande-extremism-2.pdf>

¹⁰¹⁰ Ibid.

¹⁰¹¹ Ibid.

¹⁰¹² Ibid.

till salafistisk jihadistiska organisationer, som IS.¹⁰¹³ Resultatet visade att 11,3 procent av ungdomarna kände sympati för sådana grupper och 8,3 procent var osäkra. Killar hade högre sympati för extremism än tjejer. 13,4 procent uppgav också att de kände någon med sådana sympatier medan 14 procent var osäkra. Undersökningen visade också att det fanns ett samband mellan sympatisörer och betydelsen för anpassning till samhället, där gruppen som hade sympati för salafist-jihadism ansåg att anpassning till samhället var mindre viktigt än de som inte hade sådana sympatier.

Vidare visade undersökningen att det förefaller föreligga ett samband mellan familjeband och graden av sympati för salafistiska jihadistiska organisationer. De som uppgav att fadern var ganska mycket, eller mycket religiös, hade högre sympatier för salafist-jihadistiska organisationer än dem med fäder med mindre trohetsgrad. Ett samband gick också att skönja avseende bröder, där killar med fler bröder hade större benägenhet att sympatisera med salafistiska jihadistiska organisationer. Av svarande med två bröder uppgav 13,2 procent att de hade sådana sympatier, jämfört med 23,1 procent hos dem med fem eller fler bröder. Det samma gällde också systrar, där 12,5 procent av dem som hade en syster eller fler hade sympatier med salafistiska jihadistiska organisationer jämfört 30,8 procent för dem som har fem eller fler systrar.

Slutligen visade också kartläggningen att de som hade sympati för salafistiska jihadistiska organisationer även hade lägst tillit gentemot myndigheter. Av den gruppen uppgav 56,9 procent att de saknar tillit gentemot socialtjänsten, 47,8 procent gentemot vården, 48,5 procent gentemot skolanställda och 53,7 procent gentemot polisen.¹⁰¹⁴

Informanter till denna studie lyfter också fram Göteborgs problem avseende salafistisk och salafist-jihadistisk påverkan, särskilt i de nordöstra delarna av staden. När det gäller öppet våldsbejakande uttryck framhålls att sådan tidigare var mer öppen men har under senare år blivit mer dold. Påverkan riktas primärt mot andra muslimer med budskap att de står för den sanna trosuppfattning och att övriga bör inlemma sig i deras trosuppfattning.

Påverkan skiljer sig också åt i staden mellan olika områden och även i olika hög grad inom områden. Påverkan leder till att de begränsar det mänskliga utrymmet för vissa grupper i samhället.¹⁰¹⁵

De beskrivs bland annat att det finns unga radikala män som påverkat samhällsinstitutioner såsom skolor att inte bjuda in liberala muslimer för att komma och föreläsa i området. De salafistiska krafterna i vissa delar av Göteborg anses flytta fram sina positioner allt mer, i syfte att vinna numerär ute i lokalsamhället. Detta sker med hjälp av församlingar, källarmoskéer, föreningar, koranskolor, friskolor, utbildningar, sharia-domstolar och marknadsföring i olika former av trygghetsatsningar.^{1016 1017}

¹⁰¹³ Varken hora eller kuvad. "Tolvhundra."

<http://vhek.se/wp-content/uploads/2016/11/1200VARKENHORAELLERKUVAD.pdf>

¹⁰¹⁴ Ibid.

¹⁰¹⁵ Intervju med kommunanställd i Göteborg (2), juni 2018

¹⁰¹⁶ Intervju med kommunanställd i Göteborg, juni 2018

¹⁰¹⁷ Intervju med kommunanställd (2), juni 2018

De är också aktiva på sociala medier¹⁰¹⁸ och en informant menar att social media utgör den främsta kommunikationskanalen för salafistiska grupper i nuläget. De är skickliga på att skapa intresse kring sina aktiviteter på sociala medier och ett typexempel kan låta: "Får det här inlägget 100 likes så anordnar vi en föreläsning". På så sätt skapar de intresse kring sina aktiviteter. Trots att resandet till Syrien och Irak upphört är den salafist-jihadistiska miljön fortfarande aktiv i staden.¹⁰¹⁹

Det beskrivs hur flera aktörer i den salafistiska miljön agerar som ett "Janus-ansikte" med ett friserat språk gentemot myndigheter och andra aktörer, men med en betydligt radikalare agenda internt. De är ofta intellektuella, värtaliga och vet hur de ska gå till väga för att söka bidrag – som de erhåller relativt enkelt.¹⁰²⁰

Enligt en annan intervjuad så har de salafistiska jihadisterna stor makt i lokalområden då de besitter kapital i form av pengar och våld. Det i kombination med att de av samhället tillåts ta den makten gör att tillväxten till sådana grupper ökar. En metod som de använder är att alltid vara närvarande, både i den fysiska- och digitala miljön. Informanten som har god kännedom vilka personer som tillhör det salafist-jihadistiska kretsarna menar att de är en del utav gatubilden.¹⁰²¹

Många boende i utsatta områden beskrivs ha bristande kunskaper om demokrati och det svenska samhället. Detta inte minst på grund av de bristande skolresultaten som vittnar om stora kunskapsluckor hos många unga. Den låga utbildningsnivån utnyttjas av religiösa krafter för att driva sin agenda.¹⁰²² Det är framförallt andra generationens invandrare som visat sig vara mottaglig för påverkan från salafistisk jihadism, då deras föräldrar har i många fall flytt från ett religiöst förtryck är till skillnad från sina barn mindre mottagliga för denna form av påverkan:

"Äldre generationen är vår räddning, men när de är borta kommer en generation som är mycket mer extrema och tar över".¹⁰²³

Ett antal teman framträder i Göteborg avseende salafistisk och salafist-jihadistisk påverkan.

Moralpoliser

En informant menar att när denne träffar grupper av föräldrar skolor är det vanligt att föräldrar tar upp att de inte vill att barnet ska gå i simskola. En del föräldrar kan säga att de gärna skulle vilja att deras barn är med på simskola, men oroar sig för vad andra kommer att tycka om dem i så fall och att de ska

¹⁰¹⁸ Intervju med kommunanställd i Göteborg, juni 2018

¹⁰¹⁹ Intervju med kommunanställd (2), juni 2018

¹⁰²⁰ Intervju med polis, november 2017

¹⁰²¹ Intervju med journalist, maj 2018

¹⁰²² Intervju med polis, november 2017

¹⁰²³ Ibid.

framstå som ”dåliga”.¹⁰²⁴ Denna form av moralpoliser är återkommande i olika sammanhang. Det kan handla om personer som ”anses som goda religiösa” och i kraft av det tar på sig rollen att påverka andra i sin närhet. Det finns till exempel självutnämnda moralpoliser som kritiserar mammor för att deras unga dotter inte bär hijab och då får höra att de är dåliga föräldrar. I sammanhanget nämns att det förvisso är dåligt om sonen i en familj blir kriminell, men då kan omgivningen lägga skulden på samhället. Går däremot en dotter utan sjal riktas kritiken mot föräldrarna. Kritik kan även riktas mot män som blir tillsagda att de inte har tillräcklig ordning på sin hustru. I sammanhanget framhålls att:

*”De sårbara grupperna är framförallt kvinnor och flickor, men också män och familjer från små släkter. Svaga släkter har lite skydd.”*¹⁰²⁵

Denna bild bekräftas av en annan intervjuad som menar att påverkan från salafistiska miljöer framförallt tar sig uttryck i form utav korrigerande av andra muslimers beteende, särskilt kvinnors. Det beskrivs att kvinnor i vissa lokalsamhällen i stort sett är osynliga och när de väl är ute så skyndar de över torget. Nästan bara män syns ute. Att så få kvinnor vistas ute beskrivs bero på att det finns män i områdena som håller koll på kvinnorna. Kontrollen kan ske öppet genom att män talar om för kvinnor hur de bör klä sig. Exempelvis kan män approchera en kvinna med hijab och jeans och tala om att hon inte bör bära jeans, då det enligt dem kan jämföras med att vara naken. Kontroll av dessa kvinnor sker genom ryktesspridning både fysiskt och via social media.¹⁰²⁶

Det framkommer också flera exempel på kvinnor som varit svårt sjuka och då blivit uppvaktade av religiösa kvinnonätverk. Dessa har försökt att övertyga kvinnan om att om hon ”måste bli ren och fin så du kommer till paradiset”. Detta har då inneburit att de har sålt utländska predikningar till den sjuka kvinnan som ska tillgodose detta för omkring 2000 kr.

Det är inte endast kvinnor som utsätts för män som talar om för dem hur de bör bete sig, det gäller också män. Det har förekommit att män helt öppet i lokalsamhället gått fram till andra män som lyssnat på musik och förklarat att de bör sluta med det då det är förbjudet enligt islam.¹⁰²⁷ Det beskrivs även att personer som inte vill utöva islam lika strikt som andra i lokalsamhället önskar, agerar på det sätt som förväntas av dem för att inte förlora i anseende, beskydd eller möjlighet att låna pengar om det skulle behövas.¹⁰²⁸

Det framhålls även hur unga män ”kidnappats” av salafister och vänt sina föräldrars tro ryggen och istället börjat praktisera salafism. Det har också förekommit att dessa unga män då börjat påverka sina syskon, genom att bland annat tala om hur de bör klä sig.¹⁰²⁹ En intervjuad menar att salafisterna riktar sig främst mot pojkar, 13-17 år. De söker upp dem genom predikanter, eller så finns de på olika sätt redan inom salafisternas nätverk.¹⁰³⁰

¹⁰²⁴ Intervju med kommunanställd maj 2018.

¹⁰²⁵ Ibid.

¹⁰²⁶ Intervju med journalist, maj 2018

¹⁰²⁷ Ibid.

¹⁰²⁸ Intervju med kommunanställd maj 2018

¹⁰²⁹ Intervju med kommunanställd (3) juni 2018

¹⁰³⁰ Intervju med kommunanställd maj 2018

Det framställs hur det finns en självkontroll hos unga i dessa miljöer. Påverkan sker genom dolda normer, som inte alltid behöver vara uttrycklig. Unga vet exempelvis hur de bör agera, vad de ska ha på sig och vilka de ska umgås med. Det är underförstått.¹⁰³¹

Hat och hot mot de som inte faller inom ramen för religionstolkningen

Intervjuade beskriver hur salafist-jihadister vänder sig mot det övriga samhället och uppmanar andra att göra det samma, då målet för dem är salafistiska parallellsamhällen.¹⁰³² Ett konkret exempel är att det i nordöstra Göteborg var personer som stod utanför vallokaler och uppmanade andra att inte rösta. Dessa individer försökte övertyga andra att det var haram att rösta:

”De sa att på domedagen kommer du att få stå till svars för allt dumt politiker gjort om du röstar. De stod vid vallokaler i Hammarkullen, Hjällbo och Lövgärdet. Vid en vallokal viftades med en IS-flagga.”¹⁰³³

Liknande budskap spreds också på sociala medier av salafister.¹⁰³⁴ Det finns en önskan från de salafistiska miljöerna att distansera sig från övriga samhället, då det inte inryms i deras snäva trosuppfattning. De vill leva i enklaver och tillåts av samhället att göra så med hjälp av religiösa friskolor, föreningar och fritidsverksamhet. På så sätt kommer barnen sällan i kontakt med majoritetssamhället och föräldrarna gör det endast via arbetet. Informanten menar att:

”I Sverige kan man välja bort att integreras.”¹⁰³⁵

De salafistiska jihadisterna hotar också individer från andra religioner. Det finns exempel på präster som fått motta hot om halshuggning och näringsidkare med annan trosuppfattning och etnicitet har fått sina lokaler klottrade med IS-symboler.¹⁰³⁶ Det finns också information om kristna som vill flytta ifrån Göteborg av rädsla för salafistiska krafter. Det lyfts också fram oron för sektaristiska konflikter i Göteborg.¹⁰³⁷

Göteborgs-Posten (GP) har beskrivit hur boende i utanförskapsområden trakasserats på grund av att de inte är troende muslimer. I reportaget framkommer hur barn blir utfrysade för att de inte lever religiöst. Åttaåriga Amal har flera gånger varit med om hur personer hämtat hennes lekkamrat när de lekt tillsammans. Enligt Amals mamma, Mina, går det rykten kring familjen i området då de inte anses leva enligt religiösa normer. Mina uppger hur blivit van vid sneda blickar och påhopp, bland annat när hon burit shorts eller varit och

¹⁰³¹ Intervju med kommunanställd (3) juni 2018.

¹⁰³² Intervju med journalist, maj 2018

¹⁰³³ Intervju med kommunanställd maj 2018.

¹⁰³⁴ Ibid.

¹⁰³⁵ Intervju med kommunanställd juni (3) 2018.

¹⁰³⁶ Intervju med journalist, maj 2018

¹⁰³⁷ Intervju med polis, november 2017

badat med sina barn. Hon har också kallats gris och hora och familjen har nekats service i vissa butiker.

Samir, som nyligen flyttat från Angered beskriver:

*Följer du inte islam fryser folk ut dig. Det finns föräldrar här som sätter slöja på treåringar. Det känns överkligt. Vi är inte i Irak.*¹⁰³⁸

Anwar, boendes i Lövgärdet, berättar om hur han känner sig utfrys och att situationen förvärrats de senaste åren. Han har varit med om att förvägras beställning på restaurang och det sprids även rykten om hans familj till föräldrar i stadsdelen. Vid skol-och fritidsaktiviteter kan han sitta i ena änden av rummet och de religiösa föräldrarna i andra änden.

*Det är ingen tvekan om att de handlar om religion. Jag har fått höra från folk att jag inte skulle bry mig om min fru låg men andra män efter som jag äter griskött. De säger att en parasit i köttet gör dig galen.*¹⁰³⁹

Anwar menar att det religiösa förtrycket måste börja tas på allvar av samhället:

*”Jag behöver ingen bibel eller koran i mitt liv. Den enda boken jag behöver är blå – lagen. Men om inte ens samhället står på din sida, vad ska man göra? Det blir inte mycket värre än vad det är nu.”*¹⁰⁴⁰

GP har också rapporterat om hur det i skolor förekommer religiös mobbing mellan elever. Små barn har sagt till varandra att ”henne ska du inte leka med för hennes mamma har tagit av sin själ”. Vid andra tillfällen har tjejer bråkat varav den ena tjejen gått till den andras bror och sagt att tjejen som hon bråkat med bär för liten tröja eller har smink. ”Det finns ett kontrollsystem som kommer från föräldrarna, säger en rektor. Marika Larsson, rektor på Lövgärdesskolan beskriver:

*Nu när det är fasta förekommer det att elever retar dem som inte fastar. De säger: ni ska inte äta och det är haram. Det pratas även bland elever om det är haram att duscha och visa sig naken. Ibland kan det även komma krav från enskilda föräldrar, till exempel att killar och tjejer ska vara separerade.*¹⁰⁴¹

Det har i undantagsfall hänt att föräldrar hotat läraren med att byta skola eller gå till rektorn. Enligt de åtta skolor som GP pratade med i sitt reportage så är de inte ovanligt att föräldrar ställer religiösa specialkrav. Ett återkommande exempel är föräldrar som vill ha stopp i undervisningen för sina barn så att de

¹⁰³⁸ Michael Verdicchio. ”De trakasseras – för att de inte är muslimer”. *Göteborgs-Posten*, 4 juni 2018

<http://www.gp.se/nyheter/gp-granskar/de-trakasseras-f%C3%B6r-att-de-inte-%C3%A4r-troende-muslimer-1.6300353?noAccess=true&aId=1.6300353>

¹⁰³⁹ Ibid.

¹⁰⁴⁰ Ibid.

¹⁰⁴¹ Maria Kristoffersson. ”Föräldrarnas förskolekrav: Live-sänd när vår dotter bär slöja.”

Göteborgs-Posten, 2018-06-04

<http://www.gp.se/nyheter/gp-granskar/f%C3%B6r-%C3%A4ldrarnas-f%C3%B6rskolekrav-live-s%C3%A4nd-n%C3%A4r-v%C3%A5r-dotter-b%C3%A4r-sl%C3%B6ja-1.6320374?noAccess=true&aId=1.6320374>

ska kunna be. Det förekommer också att skolor i Göteborg tillmötesgår kraven. I en kommunal förskoleklass i Göteborg har lärarna accepterat att hålla upp handdukar som draperier och täcka vissa barn i samband med ombyte inför simskola. Detta efter krav om att de inte får visa sig eller se andra barn nakna. En annan skola har valt att ha viss könsuppdelad simundervisning. På en lågstadieskola har skolan sagt åt en flicka att gå tidigare från idrottslektionen och duscha, då hon enligt sina föräldrar inte får duscha med samma kön. En annan skola i Göteborg har diskuterat att erbjuda burkinis till flickor som annars förbjuds av sina föräldrar att delta i simundervisning.¹⁰⁴²

Tidigare nämnda Amal vittnar om hur hon och några andra får byta om i ett speciellt omklädningsrum och att de andra tjejerna har långärmade kläder och tar bara på sig gympaskor. Hon menar att de inte får byta om för sina föräldrar samtidigt som nästan samtliga av pojkarna byter om som vanligt.¹⁰⁴³

Salafistiska predikanter

Flera informanter lyfter fram en tidigare nämnd salafistisk predikant från området och dennes återkommande föreläsningar och domedagspredikningar vid SFM som en form av negativ påverkan lokalt. Det beskrivs hur unga påverkats, det kan till exempel vara de som frågar om det är tillåtet att göra en viss sak eller att utbilda sig till ett visst yrke eller om det är haram. Vidare hävdas att genom att dylika predikanter styrs människor ”i allt från det lilla till det stora”:

”I Angered är predikanten en stark person och det finns en ganska stor krets kring honom. Han har stor påverkan lokalt.”¹⁰⁴⁴

Det framhålls vidare hur självutnämnda predikanter tillåtits ta plats utan att ha den religiösa skolningen som krävs då det inte finns några andra stora religiösa motkrafter i Sverige som tydligt tagit avstånd från dessa salafister. Det efterlyses ett tydligare avståndstagande från religiösa krafter som inte delar salafisternas världsbild och det anses att många muslimska trossamfund har agerat ängsligt då de inte velat skapa konflikt med andra muslimer. I muslimska länder hade inte sådana krafter fått allt lika stort svängutrymme som här, då det i de länderna finns större religiösa samfund och därmed också en större religiös kontroll. I Sverige anses salafistiska krafter ha utnyttjat det vakuumet.¹⁰⁴⁵

Andra typer av salafistiska budskap lokalt är att vid olika former av familjeproblem ska man inte vända sig till socialtjänsten utan till koranen. En informant berättar att denne lyssnat på en imam på Bellevuemoskén som målat upp skräckhistorier om hur socialtjänsten tar muslimska föräldrars barn och uppmanat lyssnarna att inte vända sig till myndigheterna på grund av detta. Det beskrivs som att det är mycket besvärligt för socialtjänsten att nå de som påverkats av sådana budskap.

¹⁰⁴² Ibid.

¹⁰⁴³ Michael Verdicchio. ”De trakasseras – för att de inte är muslimer”. *Göteborgs-Posten*, 4 juni 2018

<http://www.gp.se/nyheter/gp-granskar/de-trakasseras-f%C3%B6r-att-de-inte-%C3%A4r-troende-muslimer-1.6300353?noAccess=true&aId=1.6300353>

¹⁰⁴⁴ Intervju med kommunanställd maj 2018.

¹⁰⁴⁵ Intervju med kommunanställd (3) juni 2018

Det påtalas också att salafister i området ägnar sig åt svärta ned Sverige och sprida skräckexempel om hur hemskt Sverige är. Detta görs för att knyta gruppen närmare och för att stärka vissa mäns makt. Det beskrivs vidare att det pågår en utnötning mot majoritetssamhället och där narrativ om att Sverige är ett rasistiskt och islamofobiskt land är viktiga beståndsdelar.¹⁰⁴⁶

”De jobbar politiskt, målmedvetet och strategiskt. Det är inte så att de struntar i samhället utan de vill påverka. De påverkar lokalsamhället väldigt mycket.”¹⁰⁴⁷

Moskéer

Stadens stora moskéer beskrivs som problematiska, men på olika sätt. I Bellevuemoskén beskrivs bland annat att ledande personer sympatiserar med mycket intoleranta tolkningar av religionen:

”Påverkan finns även i Bellevuemoskén. De gillar inte heller samhället och företräder en antidemokratisk hållning. De når väldigt många.”¹⁰⁴⁸

Bellevuemoskén anses representera en hård tolkning av religionen då den tillhör den islamiska rättsskolan hanbali, vilken bland annat fått en stark ställning i Saudiarabien. Flera informanter menar även att närmast samtliga som rest till Syrien från Göteborg har varit besökare i Bellevuemoskén.

Det beskrivs hur situationen i nordost med påverkan från både religiösa och kriminella har kommit att normaliseras i följande ordalag:

”De här religiösa strukturerna tillsammans med de kriminella. De som bor här har inga ’vanliga grannar’. Detta är inget konstigt här, det är ett normaltillstånd.”¹⁰⁴⁹

Samtidigt framhålls också att det också finns lokalt motstånd. Det är framförallt individer med akademisk bakgrund och skapat sig en mer stabil grund med arbete och nätverk i andra delar av staden.

”Vissa är lite trötta på salafister och takfir-salafister, det är både män och kvinnor. Men de flyttar ofta härifrån när de kommit upp sig.”

En annan intervjuad menar att barnens situation har blivit sämre under senare år och säger:

”För 15 år sedan trodde jag aldrig att jag skulle säga detta, då tyckte jag att man var en förrädare. Men idag tycker jag att det är bra att kvinnor flyttar sina barn bort från skolor i området.”¹⁰⁵⁰

¹⁰⁴⁶ Intervju med polis, november 2017

¹⁰⁴⁷ Ibid.

¹⁰⁴⁸ Ibid.

¹⁰⁴⁹ Ibid.

¹⁰⁵⁰ Intervju med representant för organisation inom civilsamhället maj 2018.

Koranskolor

Flera informanter lyfter upp problematik kopplad till koranskolor i staden. De budskap som används beskrivs förorda segregation, bland annat genom att sätta barnen i islamiska skolor och koranskolor. Det uppges finnas en stor mängd lokaler som används för detta ändamål:

*”Wahabiterna har sina lokaler och Muslimska brödrskapet har sina”*¹⁰⁵¹

Genom koranskolor har församlingar möjlighet till långsiktig påverkan för sin tolkning, de har på så blivit ett viktigt verktyg för församlingars verksamhet:

*”De som leder koranskolor har ofta kontakter med Bellevuemoskén och SFM. Det är en väldigt utbredd verksamhet.”*¹⁰⁵²

Det understryks också att vad som sker på den stora politiska scenen även får konsekvenser lokalt i Göteborg, där en konflikt mellan Saudariabien och Qatar leder till konflikter om koranskolor eller andra spörsmål i Göteborg.¹⁰⁵³ En annan informant gör en liknande jämförelse och menar:

*”När det regnar i Mogadishu, spänner man paraplyet i Göteborg.”*¹⁰⁵⁴

En annan intervjuad lyfter i sammanhanget fram föreningar som ett bekymmer. Det finns en mycket utbredd föreningsverksamhet som ofta är uppdelad på nationaliteter:

*”Många föreningar är ett bekymmer. De anpassar sina ansökningar. De ansöker om stöd till läxläsning men i praktiken blir det koranskolor.”*¹⁰⁵⁵

*Nästan alla föreningar har läxhjälp. Men är det läxhjälp eller koranskola? Ingen kan svara. Det har blivit väldigt populärt med läxhjälp här. Sverige tror väldigt gott om muslimska föreningar.”*¹⁰⁵⁶

En intervjuad beskriver att denne varit med om att några barn berättade att de blev slagna på en koranskola. Barnen vågade inte dock inte peka ut vem som gjort det, så det beskrevs som att det inte var möjligt att gå vidare med ärendet. På grund av flera koranskolors wahabitiska kopplingar finns det föräldrar som inte vågar låta barnen gå i koranskola. Istället har dessa föräldrar betalat för att det kommit koranlärare till hemmet och föreläst. Föräldrarna har då suttit bredvid och lyssnat.¹⁰⁵⁷

Budskap

Ett annat tydligt budskap handlar om vad som är halal (tillåtet) och haram (förbjudet). Denna terminologi används av ledande företrädare för att påverka

¹⁰⁵¹ Intervju med polis april 2018.

¹⁰⁵² Ibid. 2018

¹⁰⁵³ Intervju med polis, november 2017

¹⁰⁵⁴ Intervju med kommunanställd (3), juni 2018

¹⁰⁵⁵ Intervju med kommunanställd maj 2018.

¹⁰⁵⁶ Intervju med representant för organisation inom civilsamhället maj 2018.

¹⁰⁵⁷ Intervju med kommunanställd maj 2018.

andra hur de ska bete sig. I vissa skolor i nordöstra Göteborg beskrivs att elever ropar haram och går från lektioner när ämnen som kristendom och judendom tas upp. I en skola undviker lärarna eller har helt slutat att ta upp ämnet homosexualitet.¹⁰⁵⁸

Även budskapet att man ska försvara sig som muslim och sin religion beskrivs som återkommande. Andra budskap som märks lokalt är hänvisningar till sharia, det kan också handla om domedagsprofetior där unga får höra att man brinner för evigt i helvetet om man agerar på det ena eller andra sättet.

I ett område i nordost beskrivs hur användandet av niqab har blivit vanligt i låg ålder:

”Det är små flickor som är täckta med niqab. De kan med möda gå 10-20 steg själva, sen sätts de i vagnen. Nästan ingen är obeslöjad här idag.”¹⁰⁵⁹

Ett annat exempel som framhålls rör hur barn uppmanas att inte besöka verksamheter som inte är religiösa. Den typen av uppmaningar kan till exempel komma från Bellevuemoskén eller salafistiska predikanter. Samtidigt anser en intervjuad att denne inte hör så mycket relaterat till salafistisk påverkan från skolor:

”Skolorna säger inte så mycket, de har fullt upp med annat. Det borde komma mer därifrån. De anpassar sig möjligtvis så det inte blir konflikter.”¹⁰⁶⁰

Vetenskapsskolan och deras viljeinriktning att expandera beskrivs som bekymmersam. Då Vetenskapsskolan inte är en uttalat konfessionell skola riskerar ett förbud mot religiösa friskolor att bli ett slag i luften då de inte skulle beröras.

Som tidigare nämnts i studien så är Abdel Nasser El Nadi (Abu Talal) huvudman för skolan, med ansvar för att verksamheten följer lagen. Han har föreläst tillsammans med flera av de salafistiska predikanter som studien berör. Skolan har haft anställda med starka kopplingar till extremism, samtidigt som man av Skolinspektionen fått hård kritik för könsuppdelning i samband med undervisning, otillräcklig sex- och samlevnadsundervisning samt att elever berättat att de fått instruktioner hur pojkar och flickor bör klä sig och uppträda där flickor ska hålla en lägre profil och inte vara offentliga.¹⁰⁶¹

Särskilt det faktum att skolan har verksamhet från förskola upp till och med högstadium oroar. Det beskrivs hur eleverna uppmanas att hålla sig i miljön kring Vetenskapsskolan, även efter skoltid då det anordnas fritids- och kvällsaktiviteter:

¹⁰⁵⁸ Intervju med polis, november 2017

¹⁰⁵⁹ Intervju med representant för organisation inom civilsamhället maj 2018.

¹⁰⁶⁰ Intervju med kommunanställd maj 2018.

¹⁰⁶¹ Mikael Delin. DN granskar: Vetenskapsskolan anklagas för islamism. *Dagens Nyheter*, 10 april 2018

<https://www.dn.se/nyheter/sverige/dn-granskar-vetenskapsskolan-anklagas-for-islamism/>

*Vad gör det med en person som börjar där när den är sex år?*¹⁰⁶²

En metod som används av salafistiska predikanter är att segregera islam från övriga samhället. Det beskrivs härvidlag som gynnsamt för församlingarna med medlemmar och besökare som har bristande kunskaper om demokrati och det svenska samhället:

*”Församlingar kan också använda islamofobiska grupper i samhället de kan peka på som hot”.*¹⁰⁶³

Det betonas även att religiösa företrädare har nytta och tidvis använder sig av de som valt kriminaliteten. Det kan exempelvis handla om att det finns lokala företeelser som religiösa auktoriteter anser är haram, och då använder sig av kriminella kontakter för att sätta stopp för dessa. Det beskrivs också som att kriminella och religiösa grupperingar kan samarbeta bra då de kan dela ett gemensamt intresse av att hålla staden och myndigheter utanför sin verksamhet. I sammanhanget lyfts också oro över att BRÅs nystartade center mot våldsbejakande extremism inte kommer att beröra påverkan.

Flera informanter lyfter en oro kring att nyanlända approcheras av salafistiska individer i staden. Det återges om hur individer närmar sig nyanlända i stadsmiljön och försöker med olika budskap påverka dem.¹⁰⁶⁴ Det uppges ha skett påverkan på boende för nyanlända och på HVB-hem. Dels har det kommit personer med en salafistisk tro till Sverige och också försökt sprida dem bland de andra på boendet. Men det har också förekommit att salafister har åkt till HVB-hem för att försökt påverka nyanlända. När personalen frågat vilka de är har de gått därifrån.¹⁰⁶⁵ Det finns också oro kring att nyanlända som söker en moské i Sverige att utöva sin tro på ska hamna i en radikal moské, då det har dålig kunskap kring inriktningen hos olika lokala moskéer.¹⁰⁶⁶

Motåtgärder

De intervjuade beskriver situationen i Göteborg som Davids kamp mot Goliat, där de goda krafterna saknar plattform och resurser och där andra muslimska röster inte tillåts ta plats. De salafist jihadistiska krafterna lider ingen brist på pengar samtidigt som de har ett visst våldskapital. Det gör att det är mycket svårt för de som predikar en mer tolerant version av islam att nå ut till människor, då det hotas av de salafist jihadistiska krafterna.^{1067 1068}

Avseende åtgärder menas att det skulle behövas en stor moské som drivs av muslimer med en mer liberal tolkning av religionen. Det skulle kunna medföra att många av de som idag söker sig till exempelvis Bellevuemoskén skulle ges bättre alternativ, och därmed minska det negativa inflytandet från exempelvis denna moské.

¹⁰⁶² Intervju med journalist, maj 2018

¹⁰⁶³ Ibid.

¹⁰⁶⁴ Ibid

¹⁰⁶⁵ Intervju med kommunanställd (2), juni 2018

¹⁰⁶⁶ Intervju med kommunanställd, (3) juni 2018

¹⁰⁶⁷ Intervju med polis, november 2017

¹⁰⁶⁸ Intervju med journalist, maj 2018

En intervjuad framhåller vikten av att långsiktigt höja tilliten till samhället och det demokratiska systemet men säger samtidigt i sammanhanget:

”Vi har förlorat. Jag vet inte hur vi ska kunna återuppta och skapa någon tillit.”¹⁰⁶⁹

En annan menar att det krävs radikala åtgärder för att bryta segregationen och lyfter fram några förslag:

- Försörjningsstödet måste i större grad kopplas till reell verksamhet.
- Bostadsbolagen måste kontrollera vilka som faktiskt bor i lägenheterna.
- Inget barnbidrag efter 3:e barnet för att minska trångboddheten.
- Ökade krav för att bli svensk medborgare.
- Tydligare krav på att lära sig svenska språket.

Det hävdas även att det förebyggande arbetet mot denna typ av miljöer har verkat för långt bort från dem samtidigt som de insett problemets natur. Samhället måste vara mer närvarande ute i de utsatta områdena samt inte betala ut bidrag till radikala miljöer. Vidare bör det skarpa arbetet tydligare riktas in mot de miljöer som står för salafistisk påverkan och inse att dessa miljöers dragningskraft inte uppstår ur ett vakuum. Slutligen anses att det finns låg kunskap om islam, vilket gjort att personer med radikal agenda till viss del gjort sig till talespersoner för en diversifierad grupp – muslimer. Detta har gjort att de tillåtits driva sin agenda samtidigt som de bidragit till att hatet mot muslimer ökat. Sverige bör bli bättre att förstå nyanserna av islam likt vi kan förstå nyanserna i exempelvis kristendomen.¹⁰⁷⁰

Den låga kunskapen om islam i Sverige bedöms ha bidragit till att salafistiska krafter kunnat växa. Beträffande exempelvis bidrag så har sådana tilldelats föreningar utan att myndigheter haft någon insyn i dem eller vetat vad de stått för.

”Man har tänkt: muslim som muslim, utan att se till att gruppen muslimer skiljer sig mycket åt och står för olika saker.”¹⁰⁷¹

Istället bör man som bidragsutgivande myndighet vara tydlig med vad man förväntar sig av mottagare och öka kraven på uppföljning. Den bristfälliga kunskapen om islam kombinerat med en rädsla över att peka ut minoriteter har också gjort att de salafistiska grupperna vuxit, då samhället inte haft förmåga att särskilja dem från andra trosuppfattningar inom islam. Detta har också spätts på av att salafisterna opererar i utanförskapsområden relativt fritt från majoritetssamhällets insyn.¹⁰⁷²

En tredje informant menar också att kunskapen om islam i Sverige är låg, exempelvis kring vad som särskiljer muslimer, islamister och salafister. Det behövs mer kunskap kring distinktioner dem emellan. Det betonas även att

¹⁰⁶⁹ Ibid.

¹⁰⁷⁰ Intervju med journalist, maj 2018

¹⁰⁷¹ Intervju med kommunanställd juni (3) 2018.

¹⁰⁷² Intervju med kommunanställd juni (3) 2018

kunskapen om hur de salafistiska miljöerna opererar är för låg hos myndighetsanställda. Beträffande höger- och vänsterextremism så är Sverige bra på att möta sådan typ av påverkan men avseende salafism så är det svårare. Enligt denne handlar det till stor del om att genom motåtgärder säkerställa att salafisterna inte får ensamrätt på frågor eller områden. Ett konkret exempel var när salafisterna startade boxning enbart för män. Då startade kommunen en liknande verksamhet dit alla var välkomna. På så sätt säkerställs att de inte får ensamrätt. Slutligen anser den intervjuade att de salafistiska miljöerna har bra koll på hur myndigheter agerar och försöker navigera runt motåtgärder, exempelvis genom att studera olika myndighetsdokument.¹⁰⁷³

När det gäller Göteborgs-Postens granskning av hur religion tar sig uttryck i skolan så vittnar många skolanställda om att det är svårt att veta var gränser går. En del menar att skollagen är otydlig och flera är rädda att diskussionen riskerar att spä på främlingsfientlighet. ”Det här är en jättekänslig men principiellt viktig fråga. Hur mycket ska skolan tillmötesgå de här föräldrarna och vad sänder det för signaler till barnen när vi gör det? För vi vill samtidigt inte bli en del i att begränsa och särbehandla dessa barn på ett negativt sätt”, säger en rektor.¹⁰⁷⁴

Juno Blom, tidigare chef för regeringens kompetensteam mot hedersvåld och nu riksdagskandidat för Liberalerna, menar att många skolanställda slits mellan sin yrkesprofessionalitet och rädslan att bli stämplad som intolerant. Hon fortsätter:

Vi ser att många svenska skolor slirar på gränsen när man ställs inför sådana här dilemman. Man tänker: går jag inte på det, då sätter föräldrarna bara barnet någon annanstans”.¹⁰⁷⁵

GP:s reportage tar även upp att i andra icke-namngivna städer så upplever personal en svårighet i att stå emot föräldrars krav. Exempelvis ville en flicka ta av sig sin slöja för att leka frisör med de andra barnen. Personalen sa då nej eftersom föräldrarna sagt att den inte får tas av. I ett annat exempel beskrivs hur skolpersonal är osäkra på hur de ska agera när barn vill äta och dricka i skolan under fasta när föräldrar angett att de ska fasta. Personalen slits då mellan barnets och föräldrarnas vilja. Ett tredje exempel beskriver att en flicka i förskolan inte ville ha slöja men att föräldrarna krävde det. Personalen tvingade då på barnet slöjan trots att de kändes fel. GP:s reportage beskriver också hur personal på en svensk förskola gått med på att filma en flicka via Facetime för att föräldrarna skulle kunna kontrollera att hon bär slöjan under skoltid.¹⁰⁷⁶

¹⁰⁷³ Intervju med kommunanställd (2), juni 2018

¹⁰⁷⁴ Maria Kristoffersson, Föräldrarnas förskolekrav: ”Live-sänd när vår dotter bär slöja.” *Göteborgs-Posten*, 4 juni 2018

<http://www.gp.se/nyheter/gp-granskar/f%C3%B6r%C3%A4ldrarnas-f%C3%B6rskolekrav-live-s%C3%A4nd-n%C3%A4r-v%C3%A5r-dotter-b%C3%A4r-sl%C3%B6ja-1.6320374?noAccess=true&aId=1.6320374>

¹⁰⁷⁵ Ibid.

¹⁰⁷⁶ Maria Kristoffersson, Föräldrarnas förskolekrav: ”Live-sänd när vår dotter bär slöja.” *Göteborgs-Posten*, 4 juni 2018

<http://www.gp.se/nyheter/gp-granskar/f%C3%B6r%C3%A4ldrarnas-f%C3%B6rskolekrav-live-s%C3%A4nd-n%C3%A4r-v%C3%A5r-dotter-b%C3%A4r-sl%C3%B6ja-1.6320374?noAccess=true&aId=1.6320374>

7.2.9 Hässleholm

I Hässleholm är salafistiska och salafistisk-jihadistiska miljöer ett begränsat problem, men det har i media rapporterats hur shia-muslimer påverkats av salafister i staden.¹⁰⁷⁷ På en Facebook-sida kopplat till Ljusets moské i Hässleholm har filmer delats där shia-muslimer terroriseras och där shiiterna framställs som avfällingar till islam, förrädare och hänsynslösa fiender.¹⁰⁷⁸ I ett klipp uppmanas också shia-muslimer att inte ta upp vapen mot IS, utan istället slåss mot den Irakiska staten. Även administratören för sidan har på sin privata Facebook uttryckt sitt gillande för bland annat likbilder på en iransk general som dödades i ett bombdåd mot en shiitisk moské. Samma administratör kommunicerade också med Moyed al-Zoebi som friades från terrorbrott mot en shiitisk bönelokal i Malmö.¹⁰⁷⁹ ¹⁰⁸⁰ al-Zoebi skickade dagen efter attentatet bilder på mordbranden till administratören som svarade ”där fick de fähundarna”.¹⁰⁸¹

Konflikten mellan shia- och sunnimuslimer startade 2009 då en sunnimuslimsk imam i Hässleholm dömdes till sex års fängelse efter att försökt köra på en shiamuslimsk man i staden. Efter att kört över mannen en gång försökte imamen ytterligare en gång för att sedan köra in i en bil och då istället ge sig på mannen med knytnävar och bett. Den shiamuslimske mannen berättade att han och imamen innan attacken haft en dispyt i moskén på grund av att imamen blivit upprörd när han sa att han ogillade al-Qaida. I polisförhör sa imamen bland annat att det var okej att äta kött ”slaktat av alla utom shiiter”.¹⁰⁸²

Tre av Ljusets moskés nuvarande styrelsemedlemmar försvarade imamen i förhör och rättsalen och när han kom ut ur fängelset fortsatte han föreläsa i moskén.¹⁰⁸³ Imamen har tidigare också varit ansvarig för barnverksamhet i Hässleholm där han lärt ut grunderna i arabiska och islam.¹⁰⁸⁴ Han är idag fortsatt verksam som imam och har predikat i skånska moskéer de senaste åren.¹⁰⁸⁵

¹⁰⁷⁷ Fredrico Moreno, ”Moskéns ledning sprider extremism och shia-hat”. *Expressen*, 4 juni 2017. <https://www.expressen.se/kvallsposten/moskens-ledning-sprider-extremism-och-shia-hat/>

¹⁰⁷⁸ Berit Önell, & Jonathan Önell. Radikal islamism har fått fäste i Hässleholm. *Frilagt.se*. <http://www.frilagt.se/2017/05/16/radikal-islamism-har-fatt-faste-i-hasselholm/>

¹⁰⁷⁹ Ibid.

¹⁰⁸⁰ Niklas Orrenius,. ”Hade vi varit i Daara hade jag skurit halsen av dig”. *Dagens Nyheter*, 27 maj

<https://www.dn.se/nyheter/sverige/hade-vi-varit-i-daraa-hade-jag-skurit-halsen-av-dig/>

¹⁰⁸¹ Berit Önell, & Jonathan Önell. Radikal islamism har fått fäste i Hässleholm. *Frilagt.se*. <http://www.frilagt.se/2017/05/16/radikal-islamism-har-fatt-faste-i-hasselholm/>

¹⁰⁸² Niklas Orrenius,. ”Hade vi varit i Daara hade jag skurit halsen av dig”. *Dagens Nyheter*, 27 maj

<https://www.dn.se/nyheter/sverige/hade-vi-varit-i-daraa-hade-jag-skurit-halsen-av-dig/>

¹⁰⁸³ Fredrico Moreno, ”Moskéns ledning sprider extremism och shia-hat”. *Expressen*, 4 juni 2017. <https://www.expressen.se/kvallsposten/moskens-ledning-sprider-extremism-och-shia-hat/>

¹⁰⁸⁴ Berit Önell, & Jonathan Önell. Radikal islamism har fått fäste i Hässleholm. *Frilagt.se*. <http://www.frilagt.se/2017/05/16/radikal-islamism-har-fatt-faste-i-hasselholm/>

¹⁰⁸⁵ Niklas Orrenius,. ”Hade vi varit i Daara hade jag skurit halsen av dig”. *Dagens Nyheter*, 27 maj <https://www.dn.se/nyheter/sverige/hade-vi-varit-i-daraa-hade-jag-skurit-halsen-av-dig/>

Enligt shia-muslimer i staden var händelsen ett startskott för hatbrott gentemot gruppen, vilka sedan eskalerat. En person menar att shia-muslimer i Hässleholm blivit mer passiva då man utgör minoritet bland den muslimska gruppen i Hässleholm. Därför har många shia-muslimer bosatta i Hässleholm sökt sig till Kristianstad, Helsingborg eller Malmö istället.¹⁰⁸⁶

Som nämnts ovan är påverkan från salafistiska miljöer i Hässleholm mer lokalt betingat och kopplat till bostadsområden och familjer, vilket också beläggs av informanter med god lokal kännedom. De utövar ingen stor påverkan på samhället i stort, men i vissa områden är påverkan påtaglig. Det tar sig framförallt uttryck genom olika typer av förföljelse av kvinnor från män, som går fysiskt efter kvinnor för att säkerställa att de inte gör något som faller utanför de religiösa ramarna. Kontrollen sker också via sms och kvinnorna tillåts inte träffa vem de vill. Det beskrivs att männen hjälps åt i denna verksamhet så att kvinnorna ”inte syndar och närmar sig det svenska samhället.”¹⁰⁸⁷

Det förekommer, och har förekommit, radikaliserings i Hässleholm. Myndigheter har stoppat personer som rest eller varit på väg att resa för att ansluta sig till terrorgrupper i Syrien och Irak. Radikaliserings sker främst genom internet eller vissa samfund, företrädesvis i källarmoskéer där det finns personer med radikalt budskap. Ofta kommer de i kontakt med individer genom att individerna haft vänner som tidigare varit i kontakt med källarmoskéerna. De salafistiska miljöerna liknas vid MC-gäng, då de är slutna, ogärna interagerar med övriga samhället och utkräver egna rättsprocesser om fel begåtts.¹⁰⁸⁸

7.2.10 Halmstad

I Halmstad återfinns Abu Muadh som ofta förekommer i sammanhang tillsammans med andra predikanter som tidigare nämnts i rapporten. Abu Muadh är verksam i Halmstadmoskén, som på sin hemsida förklarar att terrorattacken mot Paris i januari 2015 var en stor lögn. Abu Muadh själv har kallat homosexualitet för ett virus.

Från staden organiserades också tidigare en av Sveriges få öppna våldsbejakande jihadistiska hemsidor islam-tawhid.se. Halmstadbon Jiro Meho låg bakom sajten fram till 2013, då han valde att resa till Syrien för att ansluta sig till IS.

En person menar att under de senaste åren har det varit ett par individärenden relaterat till våldsbejakande islamistisk extremism. Ett av dem gällde en gymnasieelev som uttalade sympatier med terrorattentatet i Nice där 87 personer dödades. Individen hade kopplingar till Halmstads moské. Sagespersonen menar även att denne stött på ungdomar som sagt att de inte vill besöka Halmstads moské pga. deras extrema budskap. I samband med att moskéns företrädare tillfrågades om detta förnekades all form av extremism.¹⁰⁸⁹

¹⁰⁸⁶ Berit Önell, & Jonathan Önell. Radikal islamism har fått fäste i Hässleholm. *Frilagt.se*. <http://www.frilagt.se/2017/05/16/radikal-islamism-har-fatt-faste-i-hasselholm/>

¹⁰⁸⁷ Intervju med polis i Hässleholm, maj 2018

¹⁰⁸⁸ Intervju med polis i Hässleholm, maj 2018

¹⁰⁸⁹ Intervju med kommunrepresentant, maj 2018

Det berättas att i staden har Halmstads moské köpt mark av kommunen för 3 miljoner kronor för att bygga en ny och större moské. I samband med markköpet fick företrädare för moskén skriva under en försäkran om att de tar avstånd från extremism. Det framhålls att det var klokt agerat av kommunen men det finns samtidigt en oro över att överenskommelsen förmodligen är tandlös vid skarpt läge.¹⁰⁹⁰

Även Vetenskapsskolan i Göteborg har velat expandera till Halmstad genom att starta upp den lokala Vänskapsskolan i området Oskarström. Detta har dock stött på patrull då den tänkta marken behöver saneras innan en skola kan byggas, varvid detta sannolikt inte kommer att realiseras i närtid. I ett annat sammanhang erhöll kommunen en ansökan till om att få starta en förskola för bara muslimska barn i området Fyllinge. Detta sade dock kommunen nej till.¹⁰⁹¹

En person berättar att det finns fyra moskéer i Halmstad och att det i de två sunnitiska förekommer radikala åsikter. Det handlar om Halmstads moské och en moské på området Andersberg.

En av grundarna till moskén på Andersberg var den tidigare nämnda Jiro Mehho. Han drev även sin jihadistiska sajt till sommaren 2013 då han dog under en stormning av en militär flygplats utanför Aleppo. Det beskrivs hur tidigare kriminella i Halmstad som börjat radikaliserats sökt sig till denna moské. Det anges även att moskén tidvis samverkar med Halmstad moské kring föreläsningar och lägerverksamhet. Idag drivs moskén av en individ vilken en intervjuad beskriver som mycket radikal.¹⁰⁹²

Det uppges att en handfull personer från Halmstad som rest till IS och liknande jihadistiska grupper i Syrien och Irak. Av dessa har åtminstone två personer dött och tre återvänt till Halmstad. Bland återvändarna finns bland annat kopplingar till Halmstad moské.¹⁰⁹³

Det har även funnits motsättningar mellan shia- och sunnimuslimer lokalt och att shiamuslimer inte känt sig välkomna i moskén. Det berättas även i sammanhanget att i samband med ett besök vid Halmstad moské våren 2017 fanns en text på arabiska inne i moskén att den bara var för sunnimuslimer. Vidare anges att i samband med en föreläsning i moskén vid detta tillfälle framförde föreläsaren att om man dödar sju shiamuslimer kommer man till paradiset.¹⁰⁹⁴

En intervjuad menar att det inte är på den vanliga fredagsbönen som de mer radikala åsikterna framförs. Istället sker detta vid mindre tillställningar för särskilt inbjudna. En person berättar att de vid olika tillfällen fått varningar om radikalisering och sympatitryningar för IS på HVB-hem i kommunen. Detta har dock av olika skäl varit svårt att gå till botten med.¹⁰⁹⁵

Salafistisk påverkan beskrivs som koncentrerad till främst Andersberg. Detta bland annat i form av att tjejer och kvinnor kontrollerats om de bär slöja eller på annat sätt beter sig korrekt. De som avvikit har på olika sätt bestraffats och

¹⁰⁹⁰ Intervju med polis i Halmstad, juni 2018

¹⁰⁹¹ Ibid

¹⁰⁹² Intervju med polis i Halmstad, juni 2018

¹⁰⁹³ Ibid.

¹⁰⁹⁴ Intervju med polis i Halmstad, juni 2018

¹⁰⁹⁵ Ibid.

påverkat deras demokratiska fri- och rättigheter. Budskap om att kvinnor inte ska rösta ska också ha förekommit. Det uppges ha varit förknippat med svårigheter att få med tjejer på fritidsaktiviteter i området. Det anges att tjejer varit mer begränsade än killar i vad de får och inte får göra på sin fritid.¹⁰⁹⁶

7.2.11 Örebro

Örebro har av Säkerhetspolisen benämnts som ”den fjärde staden” då de utöver de tre storstäderna är den stad varifrån flest personer rest för att ansluta sig till terrorgrupper i Syrien och Irak, total 25-30 individer. I samband med att en man greps 2015 misstänkt för rekrytering och utbildning avseende terrorism uppgav Säkerhetspolisen att man hade ”en tydlig bild av att det pågår radikaliserings och rekrytering i Örebro.”^{1097 1098}

Stadsdelen Vivalla har framförallt förekommit i relation till problematiken kring salafistiska jihadism, då många som rest från staden varit därifrån. Det har också rapporterats om påverkan från jihadistiska miljöer i Vivalla gentemot personer med annan trosuppfattning där bland annat kristna inte vågat julpynta i sina fönster av rädsla för att grannen möjligtvis sympatiserar med IS.¹⁰⁹⁹

Det beskrivs att problematiken med salafist-jihadistisk påverkan fortsatt koncentreras till Vivalla men idag inte märks lika öppet som för ett antal år sedan.¹¹⁰⁰ Det finns enligt respondenter ett tiotal radikala individer i staden¹¹⁰¹, men de gör inget större väsen av sig. Sådana tankar och grogrunder finns kvar och radikaliseringsbedöms ske mer slutet numera.^{1102 1103} Det påpekas att de radikala miljöerna funnits en längre tid under ytan och egentligen inte försvunnit även om resandet till IS upphört:

”Miljöerna har inte förändrats. De råkade bara bli synliga ett tag under resandet.”¹¹⁰⁴

En informant menar att det är en mycket svår värld att ta sig in och beskriver det som att:

”Vi förstår att något händer, men inte riktigt vad”.¹¹⁰⁵

Det påpekas att det hade varit lättare att arbeta mot de salafistiska och salafistisk-jihadistiska miljöerna om det funnits en tydlig antagonist i form av en individ eller organisation. Nu är istället miljöerna nätverksbaserade och det är

¹⁰⁹⁶ Ibid.

¹⁰⁹⁷ ”Tillslag i Örebro – misstänkt terrorrekrytering”. *Säkerhetspolisen*. 1 juni 2015 <http://www.sakerhetspolisen.se/ovrigt/pressrum/aktuellt/aktuellt/2015-06-01-tillslag-i-orebro---misstankt-terrorrekrytering.html>

¹⁰⁹⁸ Linus Gustafsson & Magnus Ranstorp. “Swedish Foreign Fighters in Syria and Iraq: An Analysis of open-source intelligence and statistical data rapport”. *Försvarshögskolan*,

¹⁰⁹⁹ Niklas Orrenius. ”I Vivalla vet nästan alla någon som anslutit sig till IS”. *Dagens Nyheter*. 28 maj 2016 <https://fokus.dn.se/radikala-islamismen-i-sverige/>

¹¹⁰⁰ Intervju med kommunpersonal (2), juni 2018

¹¹⁰¹ Intervju med salafister, juni 2018

¹¹⁰² Intervju med kommunpersonal, juni 2018

¹¹⁰³ Ibid.

¹¹⁰⁴ Intervju med polis maj 2018.

¹¹⁰⁵ Intervju med kommunpersonal, juni 2018

svårt att veta vad som är salafism och vad som inte är det, eller vilka individer som ingår i miljöerna då de rör sig ut och in i dessa.

Vidare anses att det existerar en blandning mellan hederskultur, konservatism och stängda familjer i stadens utanförskapsområden, varav dessa attribut återfinns i både salafistiska- och icke salafistiska miljöer. Det gör det därför svårt att veta vad som ska tillskrivas just salafistiska miljöer. Exempelvis finns det påverkan mot kvinnor om hur de ska bete sig, men om den kommer från endast salafistiska miljöer är det svårt att med säkerhet uttala sig om.¹¹⁰⁶

Det görs också en distinktion på direkt- och indirekt påverkan där den sistnämnda är mer påtaglig. Det finns en upplevd otrygghet hos vissa personer med annan religiös inriktning som baseras på en rädsla för att de finns, jihadistiska element i vissa av stadens områden. Även om personerna inte utsätts för direkt påverkan så innebär det faktum att personer rest till eller visat sympati för IS att det skapat en otrygghet för människor med annan trosinriktning.¹¹⁰⁷

En annan intervjuad beskriver hur det finns en kontroll gentemot kvinnor i utsatta områden. Kvinnor som beskriver denna kontroll (eller vad informanten närmast vill beskriva som ett förtryck) menar att män i deras närhet hänvisar till koranen när de utför den. De få gånger som kvinnorna ställer sig undrande till kontrollen får de svaret ”det står i koranen”.¹¹⁰⁸

Kontrollen rikar sig främst mot kvinnor, unga som äldre. Den tar sig uttryck i att män i deras närhet kontrollerar klädsel, hur de rör sig när de går utanför hemmet – i stort sett allt som rör deras tid. Det beskrivs hur dessa kvinnor inte har någonting att säga till om. De som informanten träffat inom ramen för sin yrkesutövning har kommit i smyg utan männens vetskap. Vid sådana tillfällen har det förekommit att de sminkat sig inför och sedan tvättat av sminket innan de gått då de vet att männen inte accepterar det.¹¹⁰⁹

Det förekommer också så kallade moralpolis i exempelvis Vivalla, vilket har lett till att kvinnor inte vågat gå till myndigheter i området av rädsla för att män har koll på att de skulle röra sig där. Istället har de då valt att ta kontakt med myndigheter i andra delar av staden. Flera intervjuade beskriver också hur det förekommer kontroll från manliga individer gentemot kvinnor i den offentliga miljön. Kvinnor har fått höra när de rör sig ute att de inte bär sin klädsel rätt och det sker även kontroll när de ska röra sig över staden¹¹¹⁰:

”Det finns busschaufförer som kontrollerar mer än endast bussbiljetter”.¹¹¹¹

En annan berättar hur det fler än en gång förekommit hur kvinnor kontrollerats och förvägrats bussresa med hänvisning till att de bär sin klädsel felaktigt.¹¹¹² Kontrollen gentemot kvinnor tar sig också uttryck i form av barnäktenskap, både

¹¹⁰⁶ Ibid.

¹¹⁰⁷ Intervju med kommunpersonal (2), juni 2018

¹¹⁰⁸ Intervju med personal vid socialtjänsten i Örebro, juni 2018

¹¹⁰⁹ Ibid.

¹¹¹⁰ Intervju med personal vid socialtjänsten i Örebro, juni 2018

¹¹¹¹ Intervju med kommunpersonal, juni 2018

¹¹¹² Intervju med personal vid socialtjänsten i Örebro, juni 2018

i Sverige och utomlands. Det kan ske direkt eller via ombud. Kvinnan som gifts bort vet inte alltid att det har hänt, vilket kan förklaras av de skeva maktförhållandena som råder i dessa miljöer. Kvinnorna, eller flickorna, har kontrollerats sedan tidig ålder och är inte delaktiga i beslut som rör deras framtid. De får reda på att ett besluts tagits, vilket ofta hänvisas till en imam som endast männen i deras omgivning haft kontakt med.¹¹¹³

Det poängteras dock att det inte endast är kvinnor som uttrycks för kontroll. Även unga män drabbas i form av att de sätts krav på dem att kontrollera sina syskon och de drabbas också av tvångsgifte. Vidare menas att det finns en stark maskulin norm som unga män tvingas följa. De som faller utanför denna korrigeras. Att exempelvis komma ut som HBTQ är otänkbart.¹¹¹⁴

Det framhålls också att det mest är män som sitter på platser i det offentliga rummet, som caféer. Det finns dock inte belagd information om några så kallade moralpolisier, även om det finns sådana uppgifter som kommit in ryktesvägen.¹¹¹⁵

Det har tidigare förekommit da'wa-aktiviteter i Vivalla och andra delar av Örebro och det finns fortsatt ett da'wa-lag i staden. De är dock inte lika aktiva som för några år sedan.¹¹¹⁶ Det beskrivs att många av de som reste till IS var aktiva inom da'wa lokalt. Det finns också kopplingar mellan Örebro och radikala element i andra delar av landet och det förekommer att predikanter från exempelvis Göteborg föreläser i Örebro.¹¹¹⁷

I samband med branden i moskén i Vivalla så klarade sig den flygelbyggnad av byggnaden som kvinnorna brukade hålla till i. Efter branden har dock kvinnorna fått flytta därifrån. Det beskrivs även att den nya ledningen för moskén idag leds av en imam som tidigare blivit uppmärksam i SVT Uppdrag Granskning för att ha uppmanat kvinnor att inte polisanmäla sin misshandlande man¹¹¹⁸ och att moskén frångått sin tidigare öppenhet till förmån för något annat.¹¹¹⁹ En annan intervjuad menar att det i dagsläget är obefintlig samverkan med moskén och tycker att den samverkan som tidigare varit "alltid varit på deras premisser när de haft något att tjäna på det."¹¹²⁰

Det uppges också att en förening som samlar många muslimer i Vivalla fått en ny ledning sedan hösten 2017. I styrelsen finns personer som har närstående som rest för att ansluta sig till IS¹¹²¹ och det finns en oro kring vilken inriktning föreningen ska ta.¹¹²² Det påtalas att institutioner som moskéer och föreningar verkar som en metod för att äga det offentliga rummet och att många muslimer i utanförskapsområdena måste förhålla sig till dessa institutioner. Vilken inriktning de väljer får därför påverka på dessa muslimer.¹¹²³ Vilka föreningar

¹¹¹³ Ibid.

¹¹¹⁴ Ibid.

¹¹¹⁵ Intervju med polis maj 2018.

¹¹¹⁶ Intervju med kommunpersonal, juni 2018

¹¹¹⁷ Ibid.

¹¹¹⁸ Intervju med polis maj 2018.

¹¹¹⁹ Intervju med kommunpersonal, juni 2018

¹¹²⁰ Ibid.

¹¹²¹ Intervju med polis maj 2018.

¹¹²² Intervju med kommunpersonal (2), juni 2018

¹¹²³ Ibid.

i civilsamhället myndigheter kan samverka med beskrivs också som delvis problematiskt då det kan vara svårt att veta vilka man kan lita på fullt ut.¹¹²⁴

Många barn i Vivalla uppges gå på den religiösa friskolan al-Salam i Örebro, vilken tidigare fått återkommande kritik från Skolinspektionen. Efter sin senaste tillsyn konstaterade Skolinspektionen att det förekommer konfessionella inslag i undervisningen, vilket inte är tillåtet enligt skollagen. I undervisningen för arabisk kultur ingår fredagsbön för elever i årskurs 6-9 och trots att arabisk kultur är en del i det så kallade skolans val så upplever eleverna att det med undervisning i ämnen. Även elever i årskurs 5 har vid ett antal tillfällen delagit i fredagsbönen trots att de enligt schema då ska ha undervisning i engelska.¹¹²⁵

Skolinspektionen bedömer även att eleverna vid skolan inte ges en likvärdig utbildning. Pojkar och flickor undervisas var för sig i idrott- och hälsa, teknik, matematik, skolans val (arabiska språk) samt biologi (sex- och samlevnad). Graden av uppdelad undervisning varierar mellan ämnen och årskurser. All simundervisning från förskoleklass upp till årskurs 6 är uppdelad och all undervisning i idrott- och hälsa är uppdelad i årskurs 7-9. Skolinspektionen konstaterar att det sätt på vilket rektorn för skolan delat upp undervisningen leder till att flickor får undervisning i simning av en obehörig lärare.¹¹²⁶

Enligt Skolinspektionen riskerar könsuppdelningen vid skolan att leda till att eleverna inte får möta olika perspektiv vad gäller frågor som rör könsroller och jämställdhet. Vidare riskerar gruppindelningen också påverka elevers uppfattningar om vad som är kvinnligt och manligt. Skolinspektionen konstaterar därmed att skolan ”inte anses arbeta tillräckligt aktivt för att främja flickor och pojkars lika rätt och möjligheter samt för att motverka traditionella könsmonster.”^{1127 1128}

Gällande åtgärder mot salafism och salafist-jihadism anses det att samverkan mellan aktörer har medfört att man på det stora hela är på väg åt rätt håll och att mycket av arbetet som görs är trygghetsskapande. Det påtalas att det inte saknas åtgärder från kommunen. Det beskrivs dock som att det ibland kan uppstå problem när socialtjänsten ska göra ingripanden då de ofta blir rädda när det finns tecken på extremism.¹¹²⁹

Vidare anses att perspektivet kring våldsbejakande extremism måste breddas till att omfatta det breda och långsiktiga brottsförebyggande arbetet. Det efterlyses tydligare verktyg från nationell nivå för att skapa förutsättningar lokalt, exempelvis genom ny sekretesslagstiftning som möjliggör bättre samarbete mellan olika myndigheter.¹¹³⁰

¹¹²⁴ Intervju med polis maj 2018.

¹¹²⁵ Skolinspektionen. ”Beslut för förskoleklass och grundskola. Dnr 44-2015:9922, 27 april 2017

¹¹²⁶ Ibid.

¹¹²⁷ Ibid.

¹¹²⁸ Diamant Salihu. ”Stark kritik riktas mot muslimska friskolan”. *Expressen*, 2017-04-29 <https://www.expressen.se/nyheter/stark-kritik-riktas-mot-muslimska-friskolan/>

¹¹²⁹ Intervju med polis maj 2018.

¹¹³⁰ Intervju med kommunpersonal (2), juni 2018

Slutligen framhålls att det är viktigt att respektera yttrande- och åsiktsfriheten, men att det svenska majoritetssamhället bör vara tydligare med de lagar och regler som gäller i landet. Det poängteras att de som är mest drabbade av salafitistiska och salafist-jihadistiska påverkan ofta inte vet vad samhället står för och vilka rättigheter de har. Det är gentemot dessa som samhället måste vara tydliga så att de vet vilka lagar och regler som finns generellt och specifikt om de lever i ett förtryck och vill ta sig ur det. Då måste det från samhällets sida dels finnas en utsträckt hand men också en tydlighet så att individen i fråga känner sig trygg.¹¹³¹

7.2.12 Malmö

Malmö salafist-jihadistiska miljöer förefaller vara något mindre än i Stockholm och Göteborg men Säkerhetspolisen har angett att Malmö är en av de städer varifrån flest personer rest för att ansluta sig till terrorgrupper i Syrien och Irak.¹¹³² Från staden har bland annat Osama Krayem rest, som sedan var en del av den terrorcell som utförde terrorattackerna mot Bryssels flygplats och tunnelbana i mars 2016.¹¹³³

Informanter i Malmö ger inte en entydig bild kring av salafismens och den salafistiska jihadismens utbredning i staden. En del ser inget sådant medan de som arbetar inom polisen förefaller vara dem som möter sådana miljöer inom ramen för sin yrkesroll. De som ser mindre av problematiken menar dock att det inte ska tas som en garant för att någon sådan inte existerar då det kan finnas ett mörkertal. En del av dessa menar att rekrytering och radikaliserings blivit mindre synlig och istället flyttat till andra forum, delvis på grund av att individer i salafist-jihadistiska miljöer blivit medvetna om de spår som deras aktiviteter lämnar efter sig. Därtill menar de också att de stöter på fall som skulle kunna härröras till sådana miljöer, men att det inte med säkerhet kan sägas att det är så.^{1134 1135}

Ett antal intervjuade menar att det finns grupperingar i Malmö som stödjer salafistisk jihadism och att dessa individer "inte ska röra sig runt ungdomar". Det uppges också att det finns salafistiska moskéer, företrädesvis lägenhetsmoskéer. Det berättas också att ungdomar i vissa områden och med god kännedom om dessa grupperingar angett att: "*Malmö är centrat för radikaliserings i Sverige.*"¹¹³⁶

Stöd för salafistisk jihadism sker inte på ett uttalat sätt, men att det finns en sympati för den sortens tankegod och terrororganisationer som bekänner sig till sådana idéer. Samma person anger att grupperingar försöker rekrytera bland yngre män i staden. Rekryteringen sker via sociala nätverk, där målet är att få med ungdomarna på olika fritidsaktiviteter, som exempelvis boxning. Det

¹¹³¹ Intervju med personal vid socialtjänsten i Örebro, juni 2018

¹¹³² Säkerhetspolisen. "Tillslag i Örebro – misstänkt terrorrekrytering". 2015-06-01 <http://www.sakerhetspolisen.se/ovrigt/pressrum/aktuellt/aktuellt/2015-06-01-tillslag-i-orebro---misstankt-terrorrekrytering.html>

¹¹³³ Hannes Andersson Lundberg. "IS-svenskens terrorcell dödade 162 personer". *Expressen*, 22 mars 2017

<https://www.expressen.se/nyheter/is-svenskens-terrorcell-dodade-162-personer/>

¹¹³⁴ Intervju med person på socialtjänsten i Malmö, juni 2018

¹¹³⁵ Intervju med polis i Malmö (4), juni 2018

¹¹³⁶ Intervju med polis i Malmö, juni 2018

uppges finnas det fyra till fem sådana grupperingar där individerna som ingår är mellan 15-25 år. De mest radikala är kopplade till Arlov strax utanför Malmö och flera av dessa har på sociala medier visat sympatier för IS: *"Sympati för IS är som ett nytt sätt att bära vapen på"*.¹¹³⁷

De personer som visat sådana sympatier och som boende vet är radikala håller vad informanten kallar ett "skräckhäravälde" i vissa områden där lokalbefolkningen är rädda för dem. Flera intervjuade ser också en tydlig koppling mellan kriminalitet och salafistisk jihadism där individer rört sig från den ena miljön till den andra.¹¹³⁸ Osama Krayem är ett bra exempel på detta. Det ses som något häftigt "att vara IS" och att säga att "min "bror" har krigat för IS" är ett sätt att få respekt. Exempelvis fick släktingar till Krayem ökad respekt när det kom fram att han rest till IS och senare var en del av attentaten i Bryssel.¹¹³⁹

Avseende salafistiska miljöer beskrivs att det i vissa områden i stadsdelen Rosengård finns män i 40-årsåldern som utövar påverkan mot framförallt kvinnor. Det tar sig uttryck genom att de i det offentliga rummet ropar okvädningsord efter dem och har åsikter om hur de bör klä sig. Det har också förekommit att kvinnor blivit trakasserade för att inte bära slöja. Målet med denna typ påverkan är att försöka hålla tillbaka kvinnorna i att bli en del av det svenska samhället.¹¹⁴⁰

Samma män påverkar också ungdomar i vissa områden där de uppmanar ungdomar att komma till källarmoskéer där de säger sig anordna läxhjälp och studiecirkel. Ungdomar som deltagit i dessa aktiviteter har senare vägrat ta kvinnliga lärare i hand. När orossamtal genomförts med dessa ungdomar och deras föräldrar så har de berättat att de lärt sig det i dessa källarmoskéer. Männerna som företräder källarmoskéerna och dess aktiviteter vill inte tala med myndigheter och miljöerna beskrivs som mycket slutna och svåra att komma in i.¹¹⁴¹

Det påtalas också att det i Malmö finns kvinnor med begränsad rörelsefrihet, vilket härrör från män i den salafistiska miljön. Flickornas storebröder beskrivs hålla koll på dem och de är också instruerade att gå direkt hem efter skoldagens slut. Även killarna utsätts på ett sätt genom att de ska kontrollera sina systrar, och flickorna på ett annat då de blir kontrollerade. Det finns i de salafistiska miljöerna en attityd av att: *"Varför ska vi bli en del av det demokratiska samhället?"*¹¹⁴²

En annan intervjuad menar att bland de etablerade församlingarna i staden saknas stöd för den salafistiska inriktningen.¹¹⁴³ Samtidigt anges att det finns moskéer i staden som påstår att andra moskéer är radikala och "inte så rumsrena som ni tror".¹¹⁴⁴ Vidare betonas att det har varit radikala predikanter som försökt

¹¹³⁷ Ibid

¹¹³⁸ Intervju med polis (3) i Malmö, juni 2018

¹¹³⁹ Intervju med polis i Malmö, juni 2018

¹¹⁴⁰ Intervju med polis (2) i Malmö, juni 2018

¹¹⁴¹ Ibid.

¹¹⁴² Intervju med polis (4) i Malmö, juni 2018

¹¹⁴³ Intervju med person på Malmö stad, maj 2018

¹¹⁴⁴ Intervju med polis (3) i Malmö, juni 2018

att föreläsa i Malmö, men att dessa har haft svårt att få tillgång till lokaler. Det framhålls dock att sådana predikanter kan ha varit där utan kommunens kännedom.¹¹⁴⁵

Vidare uppges det ske da'wa-aktiviteter i Malmö, dessa brukar hålla till centralt utanför centralstationen och Triangeln. Dessa uppges stå för en salafistisk tolkning och skuldbelägger andra som inte tycker som dem. De som utför da'wa centralt har även blivit ifrågasatta av förbipasserade. Vidare anges att det är oklart vilken eventuell församling eller förening de tillhör.¹¹⁴⁶

En person menar att denne har stött på att inom skolan har strikta tolkare av islam påverkat skolbarn, framförallt inom lågstadiet. Det handlar ofta om att barn av religiösa skäl inte vill, eller inte tillåts av sina föräldrar, att delta i olika sorters undervisning, till exempel simundervisning. I sammanhanget lyfts oro fram över att samhället riskerar att missa att ge en adekvat demokratisk fostran till dessa elever vilket kan skapa större bekymmer framöver. Det betonas att det hade varit bra men en nationell undersökning om denna form av påverkan i skolan för att få ett mer gediget faktaunderlag kring hur utbredd fenomenet är.¹¹⁴⁷

Händelserna i Israel-Palestinakonflikten under våren 2018 utlöste öppna våldsbejakande sympatier lokalt där det från demonstrationer skanderades antisemitiska slagord. En informant menar att de möter antisemitiska inlägg på kommunens olika forum på sociala medier.¹¹⁴⁸ Antisemitism mot judar i Malmö, med förtecken från länder i Mellanöstern, har uppmärksammats flera gånger. I samband med demonstrationer har bland annat skanderats: "Vi har utlyst intifada från Malmö. Vi vill ha vår frihet tillbaka, och vi ska skjuta judarna".¹¹⁴⁹ Judar har också berättat om hur de känt en oro kring att röra sig i staden.¹¹⁵⁰

Intervjuade inom polisen menar att det är sällan att frågor om salafism lyfts¹¹⁵¹ och att polisen skulle behöva arbeta mer riktat mot salafistisk jihadistiska miljöer och skulle helst se en enskild grupp som arbetar endast mot denna problematik. Men idag är det för många andra saker på polisens bord.¹¹⁵² Andra informanter från polisen önskar också att de skulle arbeta mer riktat mot dessa miljöer men att de saknar resurser, då de måste prioritera sådant som är brottsligt.¹¹⁵³

Om jag hade sagt till mina kollegor som vanligtvis sysslar med vapen och knark att de skulle pyssla med det här istället så hade de skrattat åt mig".¹¹⁵⁴

¹¹⁴⁵ Intervju med person på Malmö stad, maj 2018

¹¹⁴⁶ Ibid.

¹¹⁴⁷ Ibid.

¹¹⁴⁸ Ibid.

¹¹⁴⁹ Dimitri Lenartsson,. Trots alla projekt – antisemitism i Malmö slår till igen. *P4 Malmöhus*, 13 december 2017

<https://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=96&artikel=6842392>

¹¹⁵⁰ Nellie Erberth. "Därför eskalerar antisemitismen i Malmö – "Vi känner oss rädda".

Kvällsposten, 14 december 2017

<https://www.expressen.se/kvallsposten/darfor-eskalerar-antisemitismen-i-malmo--vi-kanner-oss-radda/>

¹¹⁵¹ Intervju med polis (4) i Malmö, juni 2018

¹¹⁵² Intervju med polis i Malmö, juni 2018

¹¹⁵³ Intervju med polis (3) i Malmö, juni 2018

¹¹⁵⁴ Intervju med polis (2) i Malmö, juni 2018

Flera lyfter också den slutenhet som finns kring miljöerna och att det är svårt att veta vad som sker bakom lyckta dörrar och även på social media.¹¹⁵⁵ ¹¹⁵⁶ Här upplevs de språkliga- och kunskapsmässiga barriärerna bidra till problematiken.¹¹⁵⁷ Samhället anses behöva arbeta mer uppsökande mot salafistiska och salafist-jihadistiska miljöer och att de som blir utsatta för påverkan från dessa miljöer behöver en plats i samhället att vända sig till:

”Vi kan inte bara sitta och vänta på att någon knackar på dörren och säger ”det här har jag blivit utsatt för”.”¹¹⁵⁸

Vidare lyfts att det är ett stort polisiärt fokus på problematiken och att det bör breddas. Särskilt poängteras skolans roll och att kontakter med civilsamhället är centrala, särskilt med religiösa samfund.¹¹⁵⁹

Samverkan mellan stadens olika aktörer anses viktig då det är dolda miljöer, vilka är svåra för exempelvis polisen att nå. Frågor om salafism och salafistisk jihadism bör diskuteras mer öppet för att på så sätt höja medvetenheten om problematiken för att kunna vidta motåtgärder.¹¹⁶⁰

7.2.13 Arlöv

Arlöv ligger strax utanför Malmö och som nämnts ovan finns det kopplingar mellan radikala individer i Malmö och i Arlöv. År 2017 dömdes Arlövsbon Ahmad Qadan till fängelse för att på Facebook försökt samla in pengar till terrorgrupper, bland annat IS.¹¹⁶¹ ¹¹⁶² Al-Andalus moskén i Arlöv har tidigare uppmärksammats för att huserat salafistiska predikanter och bland annat har imamen Abu al-Hareth, dömd för mordförsök mot en shiamuslim i Hässleholm föreläst i moskén.¹¹⁶³

De salafistiska miljöerna i Aröv beskrivs ha en påverkan på vissa grupper i kommunen. Påverkan tar sig främst uttryck genom social oro där bland annat yazidier och kristna araber boendes i samma hus som salafister känner en otrygghet. Det har förekommit så kallade åsiktspoliser som knackar på dörrar och även personer som har synpunkter på folks beteende i den offentliga miljön. Omfattningen av denna problematik är dock inte helt tydlig.¹¹⁶⁴

Det finns också indikationer på religiös påverkan gentemot barn. Barn har ”lekt IS” på förskolor och även uttryckt att de inte vill leka med barn av annan trosuppfattning då de anses ”orena”. Föräldrar har också haft synpunkter på att undervisning bör bedrivas könssegregerat och att deras barn inte bör leka med

¹¹⁵⁵ Intervju med person på socialtjänsten i Malmö (2), juni 2018

¹¹⁵⁶ Ibid.

¹¹⁵⁷ Intervju med polis (3) i Malmö, juni 2018

¹¹⁵⁸ Ibid.

¹¹⁵⁹ Intervju med person på socialtjänsten i Malmö (2), juni 2018

¹¹⁶⁰ Intervju med polis (3) i Malmö, juni 2018

¹¹⁶¹ Olle Lönnaeus. ”Arlövsbo dömd för terrorbrott”. Sydsvenska Dagbladet, 24 april 2017 <https://www.sydsvenskan.se/2017-02-23/arlovsbo-domd-for-terrorbrott-uppmade-folk-skanka-pengar-till-is>

¹¹⁶² Hovrätten över Skåne och Blekinge. Målnummer: B 949-17

¹¹⁶³ Berit Önell, & Jonathan Önell. ”Radikal islamism har fått fäste i Hässleholm”. Frilagt.se. <http://www.frilagt.se/2017/05/16/radikal-islamism-har-fatt-faste-i-hasselholm/>

¹¹⁶⁴ Intervju med personal i Burlövs kommun, juni 2018

barn från annan trosuppfattning. Förskolechefer har av föräldrar fått höra att ”det är ditt jobb som chef att se till det”. Cheferna har inte gett vika för föräldrarnas krav, men upplever samtidigt att det är svåra situationer.¹¹⁶⁵

Det finns också äldre ungdomar som tidigare varit stökiga men som istället börjat visa religiösa tendenser genom att bland annat anamma ett mer traditionellt sett att klä sig. Det har också kommit önskemål från dessa att gå från ordinarie skolundervisning i samband med fredagsbönen.¹¹⁶⁶

Al-Andalus moskén beskrivs som salafistisk och sluten, men att den huserar en del radikala element. Moskén har bland annat haft föreläsningar av den salafistiska predikanten Abu Bilal, som också föreläst i Halmstad och Borås.¹¹⁶⁷ Individer i moskén anordnar aktiviteter där endast män tillåts delta, exempelvis fotboll med tillhörande bön. Arabisktalande personal i kommunen uppger att de har hört åsikter när de, inom ramen för sin tjänsteutövning, varit i moskén. Det beskrivs att åsikterna inte ”helt gått i linje med demokratiska värden”.¹¹⁶⁸

De salafistiska miljöerna i kommunen beskrivs kretsa kring släkter där klanstrukturer är ett inslag. Därför går det inte, som brukligt annars är, att utgå från svenska förhållanden när man angriper denna typ av problematik. Strategier som kommunen använder för att angripa annan problematik är inte gångbara, utan istället måste man ”tänka utanför boxen”. Det behövs därför en större insikt kring andra kulturer.¹¹⁶⁹

7.2.14 Landskrona

I Landskrona beskrivs att salafistisk påverkan tidigare skedde genom framförallt den salafistiska imamen Fekri Hamad som varit verksam i Landskrona. Hamad har sedan ett antal år flyttat därifrån men har tidvis varit tillbaka och hållit i fredagsböner i olika grannkommuner. Han dök även upp i sin tidigare moské sommaren 2016 och i samband med det framkom ett attentatshot mot en karneval i Landskrona. Hotet togs initialt på stort allvar men avfärdades efter hand och dess ursprung förblev ouppklarat i formell mening.¹¹⁷⁰

Två bröder från Landskrona dömdes 2010 för försök till mordbrand på Lars Vilks hus och i förundersökningen förekom också en 25 årig man som hade kopplingar till attacken. Mannen arrangerade 2015 en konferens i Landskrona där både Abu Raad och Abu Muadh föreläste och han har också varit aktiv inom da'wa-rörelsen i staden.¹¹⁷¹

Under 2018 har da'wa-verksamhet regelbundet ägt rum på lördagar i centrala Landskrona. Drivande i detta har varit organisationen Unga Muslimska Förebilder (UMF) som håller till i en moské på Hantverkargatan i Landskrona

¹¹⁶⁵ Ibid.

¹¹⁶⁶ Intervju med personal i Burlövs kommun, juni 2018

¹¹⁶⁷ Intervju med myndighetspersonal, januari 2018

¹¹⁶⁸ Intervju med personal i Burlövs kommun, juni 2018

¹¹⁶⁹ Ibid.

¹¹⁷⁰ Intervju med polis i Landskrona juni 2018.

¹¹⁷¹ Niklas Orrenius, ”Skotten i Köpenhamn”. *Bonnier* 2016, sid 61

och drivs av Islamiskt kulturcenter. UMF har funnits sedan 2009 och beskrivs av en person som den drivande salafistiska grupperingen i staden:

”De är mycket aktiva i samhället och har aktiviteter för barn och unga i riskzonen. Det är varningstecken för mig.”¹¹⁷²

Föreningen gästas regelbundet av den salafistiska predikanten Bilal Borchali, vilken tidigare gjort sig känd för sin salafistiska tolkning. Bland de aktiva i föreningen finns flera brottsbelastade personer som före deras religiösa väckelse uppvisade ett stort intresse för både vapen och narkotika enligt en person. Det har även varit ett visst inflöde av kringresande föreläsare, bland annat föreläste Anas Khalifa i kulturcenter i Landskrona sommaren 2017.¹¹⁷³,

För två år sedan hölls ett interreligiöst möte i staden där flera församlingar hade samlats för att samtala och försöka hitta samverkan kring bland annat ungdomar på glid. En informant återger från mötet att en präst från pingstkyrkan som deltog berättade att denne tidigare arbetat som sjukvårdare i Israel. Detta fick representanter från den aktuella moskén att reagera med att hävda att Israel inte existerar och klargjorde att de lämnar mötet om Israel beskrivs som en stat. Det har inte varit något uppföljande möte efter detta.¹¹⁷⁴

En intervjuad menar att hedersproblematik är ett betydligt större lokalt bekymmer än salafistisk påverkan. Denne framhåller samtidigt att religiös påverkan är svårare att ”ha koll på.”¹¹⁷⁵ På samma tema framhålls även att det finns salafistiska grupper lokalt men att det är diffust då insynen är begränsad.

Avseende åtgärder anses det att kommunen inte har några andra redskap för att hantera dessa frågor än att bjuda in till samtal utifrån demokratiska grundvärderingar.¹¹⁷⁶ Vid en intervju framhålls att informationsflödet mellan lokal polis och kommunen tidvis blivit envägskommunikation. En informant inom kommunen menar att ”vi får sällan återkoppling så vi vet inte vad som händer”¹¹⁷⁷, och efterfrågar mer av detta framöver. Informanten menar samtidigt att enskilda poliser inte ges den tid som behövs för detta. Från kommunens sida har man förutom olika svenska kunskapshöjande insatser även som enda svenska kommun medverkat i projektet Bounce tillsammans med det belgiska inrikesministeriet kring hantering av radikaliserings lokalt.¹¹⁷⁸

7.2.15 Norrköping

Från Norrköping har omkring 5-7 individer rest till Syrien för att ansluta till jihadistiska grupper.¹¹⁷⁹ Några av dem uppges ha dött i Syrien men det är oklart

¹¹⁷² Intervju med polis i Landskrona juni 2018.

¹¹⁷³ Intervju med kommunrepresentant i Landskrona maj 2018.

¹¹⁷⁴ Intervju med polis i Landskrona maj 2018.

¹¹⁷⁵ Ibid.

¹¹⁷⁶ Intervju med kommunrepresentant i Landskrona maj 2018.

¹¹⁷⁷ Ibid.

¹¹⁷⁸ Intervju med kommunrepresentant maj 2018.

¹¹⁷⁹ Ibid.

om det är någon av dem som återvänt till Norrköping. I en grannkommun uppges ärenden avseende terrorfinansiering ha varit förekommande under senare år.¹¹⁸⁰ Det uppges vidare att det tidigare funnits kopplingar mellan individer i Norrköping och terrorattentat i Somalias huvudstad Mogadishu.¹¹⁸¹

Avseende påverkan lokalt så menar en person att en grundproblematik är att kunskap saknas:

*"Sannolikt finns påverkan. Men den är svår fångad, hur vet vi? När det inte görs polisanmälan är det svårt att veta omfattningen."*¹¹⁸²

I sammanhanget menar en kommunal representant att det tidvis är bristande återkoppling från polis, vilket gör det svårt för kommunen att ha den lokala lägesbild de kunde önska. Det betonas att Norrköping är en ganska stor och segregerad stad så för de flesta märks inte de salafistiska grupperingarna så mycket. En av stadens moskéer, Aisha-moskén, bedöms vara den som har den mest konservativa inriktningen.¹¹⁸³

Det uppges också att shiamuslimska kvinnor i staden vid olika tillfällen blivit trakasserade av sunnimuslimer och inte känt sig välkomna på offentliga platser.¹¹⁸⁴

En intervjuad uppger att från kommunens sida har de regelbundna möten med de muslimska församlingarna tillika goda relationer med dem. Under ett antal år har det byggts upp ett ömsesidigt förtroende med de religiösa församlingarna vilket medfört att man idag på ett enkelt sätt även kan diskutera mer känsliga aspekter som t ex individärenden eller handgripliga problem.¹¹⁸⁵

I staden finns även den muslimska friskolan Kunskapsljuset skola, vilken bland annat har kritiserats av Skolinspektionen för att lärare hälsat på kvinnor och män på olika sätt och att pojkar inte velat ta kvinnor i hand.¹¹⁸⁶ Även en tidigare anställd har beskrivit skolan som "en sekt."¹¹⁸⁷

Det påtalas att det är svårt för en manlig polis att nå kvinnor i stadens utsatta områden och det efterlyses en kvinnlig integrationspolis lokalt.¹¹⁸⁸ Ett annat förslag handlar om att sätta in åtgärder i tidig ålder mot personer i riskzonen och att det existerande samarbetet mellan skola, socialtjänst, polis och fritid (SSPF) är ett viktigt verktyg.¹¹⁸⁹

¹¹⁸⁰ Intervju med polis juni 2018.

¹¹⁸¹ Intervju med kommunrepresentant maj 2018.

¹¹⁸² Ibid.

¹¹⁸³ Ibid.

¹¹⁸⁴ Ibid.

¹¹⁸⁵ Intervju med polis juni 2018.

¹¹⁸⁶ Lovia Gelin & Tobias Holmqvist. "Muslimsk friskola granskas om könsrelationer". SVT 8 november 2017

<https://www.svt.se/nyheter/lokalt/ost/muslimsk-skola-granskas-om-konsrelationer>

¹¹⁸⁷ Kjell Lundström et al. "Tidigare anställd om Kunskapsljuset: "Det är som en sekt" SVT 22 maj 2017

<https://www.svt.se/nyheter/lokalt/ost/tidigare-anstalld-om-kunskapsljuset-det-ar-som-en-sekt>

¹¹⁸⁸ Ibid.

¹¹⁸⁹ Intervju med polis juni 2018.

7.2.16 Stockholm

Historiskt sett har Stockholms salafist-jihadistiska miljöer grovt delats upp i en sydlig och en nordlig del. Som tidigare nämnts i studien kretsade mycket av extremismen i de södra delarna kring den så kallade Brandbergenmoskén, från mitten av 1990-talet och framåt. I moskén huserade bland annat Mohammed Mommou som senare kom att bli al-Qaidas andreman i Irak, den av USA terrordömda Ousamma Kassir, samt "Abu Omar" som dykt upp i en rad olika terrorrelaterade sammanhang. I samband med reseverksamheten till IS och andra terrorgrupper tog fart kom Skärholmens Al Taqwa-förening att hamna mer i centrum. Föreningen var inte en formell sådan, utan kretsade kring en Facebook-sida. Utöver att hålla till i Skärholmens moské anordnade grupperna föreläsningar och da'wa. Som tidigare visats i rapporten kan flera individer som senare reste för att ansluta sig till terrorgrupper i Syrien och Irak kopplas till al-Taqwa.

I de norra delarna av Stockholm har den salafistiska jihadismen främst koncentrerats till områdena i och omkring Järvafältet. Innan konflikten i Syrien och Irak gick det mesta av resandet till al-Shabaab, men i takt med IS framgångar kom allt mer av reseverksamheten att koncentreras till att ansluta sig till terrorgrupper som IS.

Ungefär 67 individer har rest från hela Stockholmsområdet för att ansluta sig till terrorgrupper i konflikten i Syrien och Irak¹¹⁹⁰ och i september 2017 angav polisen att det finns ett 60-tal radikala islamister i Järvaområdet.¹¹⁹¹ Redogörelsen nedan fokuserar främst på Järvaområdet då det är där som salafism och salafistisk jihadism i Stockholm i huvudsak förekommer.

Det beskrivs att både salafister och salafist-jihadister har enklast för att nå ut till unga vuxna i utanförskapsområden. Detta då dessa ofta inte känner sig hemma i varken föräldrarnas kultur eller den svenska kulturen, en intervjuad menar: *"Man växer varken upp i Marocko eller Sverige".*¹¹⁹²

I ett sådant sammanhang blir yngre karismatiska salafistiska predikanter med invandrarbakgrund lättare att identifiera sig med. De är också skickliga på att prata om vardagliga ämnen som är relevanta för unga i förorten i deras dagliga liv. En annan aspekt är att de salafistiska ledarna pratar svenska vilket underlättar för att nå ut till fler, medan det i moskéerna finns ofta en äldre generation där språket är arabiska. Det uppges att för många unga i utsatta områden görs ett vägval om man vill bli svensk eller islamist.¹¹⁹³

¹¹⁹⁰ Linus Gustafsson & Magnus Ranstorp. "Swedish Foreign Fighters in Syria and Iraq: An Analysis of open-source intelligence and statistical data" *Försvarshögskolan*, juni 2017 <http://fhs.diva-portal.org/smash/get/diva2:1110355/FULLTEXT01.pdf>

¹¹⁹¹ Rebecca Randhawa Bergmark. "Omkring 60 radikala islamister i Järva bevakas – nu tar Säpo hjälp av lokala polisen" 2017-09-26 <https://www.svt.se/nyheter/lokalt/stockholm/runt-60-radikala-islamister-i-jarva-bevakas-nu-tar-sapo-hjalp-av-lokala-polisen>

¹¹⁹² Intervju med informant verksam i utsatt område i Stockholm maj 2018.

¹¹⁹³ Ibid.

En intervjuad beskriver att det finns ett starkt vi-och-dem perspektiv i Stockholms utsatta områden vilket också underlättar för både salafister och jihadister vid rekrytering. Detta då de inte behöver övertyga unga om att polis och samhället är emot dem utan det sitter redan djupt rotat hos många. Det beskrivs i sammanhanget att när polisen har ökad närvaro i utsatta områden är det vanligt att unga kommer fram och frågar om det är det Sverigedemokraterna som har skickat dit polisen. Narrativet om vi-och-dem beskrivs som återkommande hos många unga som inte uppfattar sig som en del av det svenska samhället.¹¹⁹⁴

Det finns en betydande ekonomisk dimension i att salafismen har vuxit i utanförskapsområden enligt en intervjuad. Detta då att bli strikt religiös blir ett lockande alternativ till att bli kriminell eller på andra vis söka ekonomisk och materiell framgång:

”Man får status på ett annat sätt. Att bli lärd kan ses som ett annat sätt att lyckas, man erbjuds något och man får status. Alla respekterar inte kriminella men alla respekterar någon som är djupt troende. Det är som när prästen kliver in på bussen, alla ser att det är en präst.”¹¹⁹⁵

Salafistisk jihadism

Bedömningen kring antal salafistiska jihadister i Stockholm beskrivs som varierande, mellan 50-150 stycken i 20-årsåldern med ett större antal sympatisörer. Den innersta kretsen anses som slutet dock utan tydlig ledare. Istället består den av lösa nätverksstrukturer baserade på etnicitet och släktband.^{1196 1197} Norra Järvaområdet anses vara mer drabbat av salafistisk jihadism än det södra.¹¹⁹⁸

Under resandet till IS beskrivs jihadisterna som mycket aktiva. Det redan djupt rotade narrativet hos många om en konflikt mellan islam och väst förenklade deras rekrytering. Vidare menas att jihadisterna såg sin chans att rekrytera individer då politiska frågeställningar som inte tidigare diskuterats bland ungdomar aktualiserades i samband med konflikten i Syrien och Irak. Det beskrivs också hur kvarvarande kring den tidigare nämnda moskén i Brandbergen hade internationella kontakter som underlättade resandet för en yngre generation.¹¹⁹⁹

Informanter beskriver ett antal faktorer för varför resande var betydligt högre i samband med denna konflikt jämfört med tidigare reseperioder. De menar att det var lätt att ta sig till konfliktområdet. På mindre än 24 timmar kunde man som ungdom från Stockholm sitta jämte individer i Syrien från den grupp som man dagen innan studerat på propagandafilmer.¹²⁰⁰ Vidare poängteras att det

¹¹⁹⁴ Ibid.

¹¹⁹⁵ Ibid.

¹¹⁹⁶ Intervju med salafist, maj 2018

¹¹⁹⁷ Intervju med personal i Järvaområdet, juni 2018

¹¹⁹⁸ Intervju med polis, juni 2018

¹¹⁹⁹ Intervju med salafist, maj 2018

¹²⁰⁰ Intervju med salafister, juni 2018

fanns ett antal karismatiska ledarfigurer som lyckades få med sig andra personer. Budskapet spelade naturligtvis också en stor roll, där stort fokus lades på narrativet om att ”hjälpa sina systrar och bröder” men inte minst kring att terrorgrupperna var de enda som visste vad som pågick ”på riktigt” i konfliktområdet och därmed förmedlade den enda sanna bilden. Slutligen spelade också social media stor roll, där framförallt IS var skickliga på att sprida sitt budskap.^{1201 1202}

Likt andra städer beskrivs hur de salafist-jihadistiska miljöernas aktiviteter minskat sedan IS förlorat sitt självutnämnda kalifat. Miljöerna beskrivs också ha blivit mer försiktiga även om verksamheten inte upphört. Det illustreras av att salafistiska jihadister exempelvis träffats under en bro av rädsla för att bli avlyssnade.¹²⁰³ I Järva anges att det vid några tillfällen har funnits jihadistiskt klotter och IS-flaggor på offentliga platser, men för det mesta märker man dem inte då de inte agerar utåt. Däremot finns dem närvarande vilket skapar otrygghet.^{1204 1205}

Flera menar att påverkan och rekrytering till salafistisk jihadistiska grupper idag främst ske via social media och sociala nätverk. Det finns en grogrund för radikaliserings i utsatta områden vilken dessa miljöer spelar på. Framförallt är det ofta andra generationens invandrare som lockas till salafist-jihadistiska miljöer. Dessa ungdomar känner sig förvirrade mellan sina föräldrars ålderdomliga kultur och det sekulära svenska samhället. Paradoxalt nog blir den bokstavstroga salafistiska jihadismen det dessa ungdomars känner en tillhörighet gentemot.

Samtidigt utpekats trångbodhet som ett problem, då det gör att ungdomar håller sig ute exempelvis på kvällstid och då är mer exponerade för påverkan och rekrytering från salafistiska jihadister.¹²⁰⁶

Även våldsromantik och en upplevd diskriminering från majoritetssamhället spelar in:

*”Man måste förstå ungdomskulturen i förorten. Den är som en färdig jord för extremister att plantera i”.*¹²⁰⁷

Kriminalitet kan också utgöra en grogrund och en intervjuad oroas därför kring tillgången på vapen i kriminella miljöer. Enligt denne är det möjligt för en individ att radikaliserar under en period av två till tre veckor och om individen sedan innan har vapen så kan det få olyckliga konsekvenser för samhället.¹²⁰⁸

¹²⁰¹ Ibid.

¹²⁰² Intervju med salafist, maj 2018

¹²⁰³ Intervju med person från civilsamhället i Järvaområdet, juni 2018

¹²⁰⁴ Ibid.

¹²⁰⁵ Intervju med informant verksam i utsatt område i Stockholm maj 2018.

¹²⁰⁶ Intervju med salafist, maj 2018

¹²⁰⁷ Intervju med salafister, juni 2018

¹²⁰⁸ Ibid.

Det finns även en överlappning mellan salafist-jihadistiska och kriminella miljöer, vilket ger ett våldskapital som skrämmer boende i områdena. Enligt en informant finns det många ”småkriminella” i dessa miljöer och det påtalas också att det också finns en acceptans från vissa kriminella avseende salafist-jihadistiska individer.^{1209 1210}

Det beskrivs även hur salafist-jihadistiska och kriminella miljöer samverkat i samband med tv-reportage i Järvaområdet. Vid ett tillfälle ska ett filmteam ha börjat filma, vilket snabbt upptäcktes av individer kopplade till den salafist-jihadistiska miljön. Dessa kontaktade ett antal välkända kriminella som sedan tvingade filmteamet att avbryta reportaget.¹²¹¹

Som ovan nämnts anses påverkan och rekrytering till salafist-jihadistiska miljöer i huvudsak sker genom sociala nätverk och social media: *”De hjärntvättar både fysiskt och digitalt”*.¹²¹²

De uppges spela på känslomässiga budskap om att samhället hatar muslimer och att ungdomar istället borde komma in i deras gemenskap. Det beskrivs exempelvis hur salafistiska jihadister i samband med en dödsjutning i Järvaområdet på Facebook sände budskap om att händelser var underrapporterat i media på grund av att majoritetssamhället inte bryr sig om vad som händer i förorten.¹²¹³

Arenor för var påverkan i syfte att rekrytera tar sig uttryck varierar, men det sker bland annat i moskéer, källarmoskéer, föreningar och andra sociala aktiviteter, som exempelvis grillningar. Syftet är att locka dit ungdomar, sondera bland dessa, för att efter hand gå in på mer radikala ämnen. Liknande verksamhet sker i lägenheter dit ungdomars bjuds hem för att titta på våldsamma filmer med ett salafist-jihadistiska budskap.

Ungdomarna som påverkan riktas mot är ibland så unga som 14 år. Påverkan riktas inte endast mot ungdomar i syfte att rekrytera, utan salafistiska jihadister påverkan även lokalsamhället genom att berätta för kvinnor hur de bör klä sig.
^{1214 1215 1216}

Salafism

Som ovan nämnts så verkar de salafist-jihadistiska krafterna i Stockholm idag till stor del i dolda miljöer även fast dess verksamhet inte har upphört. Den synliga påverkan härleds till stor del från den bredare salafistiska miljön, även om det inte finns vattentäta skott mellan påverkan från salafist-jihadistiska miljön och den salafistiska. Redogörelsen nedan tar sikte på påverkan från den

¹²⁰⁹ Intervju med salafist, maj 2018

¹²¹⁰ Intervju med personal i Järvaområdet, juni 2018

¹²¹¹ Intervju med person från civilsamhället i Järvaområdet, juni 2018

¹²¹² Ibid.

¹²¹³ Ibid.

¹²¹⁴ Intervju med salafist, maj 2018

¹²¹⁵ Intervju med person från civilsamhället i Järvaområdet, juni 2018

¹²¹⁶ Intervju med personal i Järvaområdet, juni 2018

bredare salafistiska miljön då den inte direkt kan härledas till miljöer som tar sig våldsbejakande uttryck. Dock menar en av de intervjuade att salafismen kan riskera att leda till salafistisk jihadism.¹²¹⁷

Flera personer beskriver hur salafismen är på frammarsch på och runtomkring Järvafältet. En liknande bild har också målats upp av ett reportage i Aftonbladet¹²¹⁸, där kvinnor i Järva beskriver vad de ser i sin vardag. Zelig Dagli driver en verksamhet i Tensta för att stötta utsatta kvinnor. Hon menar att utvecklingen i Järva gått nedåt de senaste tio åren då islamister och religiösa krafter nu kontrollerar affärer, föreningar och källarmoskéer. Hon säger:

*”Svenskar har ingen aning om hur stort inflytande politiskt islam har i förorten”.*¹²¹⁹

Dagli beskriver hur pojkar och flickor separeras från varandra under aktiviteter som samhället anordnar och att religiösa ledare uppmanar kvinnor att inte anmäla om de misshandlas av sina män. Hon anser att:

*”Svenska lagar tillämpas inte i förorter. Organiserade krafter har kommit från olika länder och utövar sin makt här. De hindrar kvinnor från att delta i samhället /.../. En liten grupp män kontrollerar en stor grupp kvinnor här. De styr med osynliga lagar och normer. Här väger hedersbegreppet tyngre än döden. Man dör hellre än bli betraktad som hederslös.”*¹²²⁰

Intervjuade till denna studie beskriver också hur främst kvinnor, men även ungdomar och barn från båda könen, utsätts för påverkan från religiösa krafter. Avseende det förstnämnda beskrivs hur salafister begränsar kvinnors rörelsefrihet, vilket fungerar som en inlåsningsseffekt.¹²²¹ Det förekommer att individer kommer hem till föräldrar och berättar att de tycker att deras dotter eller döttrar beter sig felaktigt och ger dem råd om hur de bör uppfostras. Det berättas att individer från den salafistiska miljön förklarar för föräldrarna hur deras döttrar kommer att fara illa i det svenska samhället och att det är bättre att de följer ”den sanna vägen” i form av att placera dem i religiösa förskolor, skolor och andra institutioner. Föräldrarnas okunskap om det svenska samhället utnyttjas av de salafistiska individerna, samtidigt poängteras även att kvinnor är en del av den salafistiska påverkan och ser till att den upprätthålls.¹²²²

Vidare beskrivs att tjejer som inte bär slöja eller är västerländska får höra okvädningsord och blir spottade efter. Det framhålls även att vissa kvinnor bär slöja för att inte bli trakasserade och det beskrives som att det är svårt att gå ut

¹²¹⁷ Intervju med person från civilsamhället i Järvaområdet, juni 2018

¹²¹⁸ Olof Svensson, ”Svenska lagar tillämpas inte här”. *Aftonbladet*, 10 juni 2018
<https://www.aftonbladet.se/nyheter/samhalle/a/gPGmrA/kvinnor-i-fororten-slar-larm-islamister-kontrollerar-gatorna>

¹²¹⁹ Ibid.

¹²²⁰ Ibid.

¹²²¹ Intervju med personal i Järvaområdet (2), juni 2018

¹²²² Intervju med person från civilsamhället i Järvaområdet, juni 2018

kvällstid för svenska kvinnor i vissa områden.¹²²³ En annan intervjuad beskriver hur kvinnor till del saknas i det offentliga rummet, exempelvis i vissa gallerior där caféer endast befolkas av män. Samtidigt påpekas också att det omvända gäller beträffande exempelvis parklekar med barn, där män sällan deltar. Det anses överhuvudtaget svårt att få med män på olika samhällsliga aktiviteter.¹²²⁴

Beträffande påverkan gentemot unga så påbörjas sådan i låg ålder. Det finns koranskolor i Järva som anses ha konservativa agendor, där det sker könssegregerad undervisning och barn bland annat får lära sig hur de bör bete sig och vilka kläder de ska bära. I en koranskola uppges flickor fått lära sig att om de inte bär sjal så kommer de att brinna i helvetet.¹²²⁵ Vidare berättas hur det i området finns flickor i tre-fem åldern som bär slöja.¹²²⁶

Två tredjedelar av ungdomarna i Järva går i friskolor och många av dessa är religiösa. Flera intervjuade beskriver att friskolor används för att utöva religiös påverkan mot ungdomar. Det beskrivs hur salafister i exempelvis moskéer försöker övertyga dem att lämna sina kommunala skolor för att istället börja på en religiös motsvarighet.^{1227 1228} Det påtalas att vissa religiösa skolor utgör bas för salafism då barn kan indoktrineras från tidig ålder, där det bedrivs könsseparerad undervisning och ungdomar får lära sig konservativa levnadsregler.¹²²⁹ En annan intervjuad menar att det är dålig insyn i friskolorna, vilket inte bara appliceras på de religiösa. Det gör att de kan verka självständigt utan någon skyldighet till kommunal samverkan i större omfattning, vilket oroar.¹²³⁰

Det förekommer också påverkan gentemot personer av annan religiös härkomst. Det beskrivs att det har förekommit att kristna som gått med synliga kors i centrum i Rinkeby blivit tillsagda av självutnämnda moralpoliser att stoppa undan sina kors. Det berättas också att personer även blivit trakasserade de burit judiska symboler, som Davidsstjärna och kippa. De har i samband med sådana händelser ifrågasatts varför de överhuvudtaget rör sig i området. Andra exempel som framkommit rör barn som blivit trakasserade i skolor och förskolor för att de agerat på olika sätt som ansetts ”haram” av andra barn.¹²³¹

Det beskrivs vidare att det för unga inte är självklart att lyssna på polis och lärare i utsatta områden utan myndigheter kan behöva gå via en inflytelserik imam för att få lugn eller förhindra oro. Det anges i sammanhanget att det finns en vinning för religiösa krafter i detta och att de stärks i och med att det är dem som har förmåga att påverka och inte myndigheter. Det myndigheter säger tas inte som det officiella utan det är vad någon av de andra aktörerna säger som blir viktigt

¹²²³ Intervju med personal i Järvaområdet, juni 2018

¹²²⁴ Intervju med personal i Järvaområdet (2), juni 2018

¹²²⁵ Intervju med person från civilsamhället i Järvaområdet, juni 2018

¹²²⁶ Ibid.

¹²²⁷ Intervju med personal i Järvaområdet (2), juni 2018

¹²²⁸ Intervju med polis, juni 2018

¹²²⁹ Intervju med person från civilsamhället i Järvaområdet, juni 2018

¹²³⁰ Intervju med personal i Järvaområdet (2), juni 2018

¹²³¹ Intervju med person från civilsamhället i Järvaområdet, juni 2018

enligt en person. Överlag beskrivs tilliten det svenska samhället som låg i utsatta områden och att det finns många alternativa vägar för att lösa problem och hantera social oro:

”Det finns många olika aktörer som tjänar på dessa förhållanden då det stärker deras makt”¹²³² En annan person anser att:

”Det finns parallellsamhällen som inte fostrar bra medborgare”.¹²³³

I många fall så är de råd dessa aktörer kommer med okontroversiella. Men det finns också en hel del som går i kliché med majoritetssamhället som aspekter kring att ha en pojkvän/flickvän eller homosexualitet till exempel. Det kan också handla om lojaliteter, det beskrivs som en vanlig inställning i ett utsatt område att man ska ”göra saker som gagnar muslimer” och att det kan hamna i konflikt med vad som är bäst för det svenska samhället:

”På sikt blir det ett problem när många inte längre delar majoritetsbefolkningens värderingar.”¹²³⁴

En intervjuad berättar att denne nyligen hade en föreläsning om homosexualitet för en högstadielklass i ett utsatt område. Under lektionen skriker en elev att han önskar att han hade ett vapen så att han kunde döda alla homosexuella.¹²³⁵ Risken finns att några tongivande personer med dessa åsikter kan få många med sig, därför är det viktigt att de unga förstår att de allra flesta i Sverige inte resonerar så. Det beskrivs också som en kamp i motvind och att det är inte alltid man orkar med att ta de diskussionerna. Unga anses vara extra mottagliga för religiös påverkan:

”Det gäller särskilt de som är lågpresterande. De är losers, deras föräldrar är losers. Och sen en dag kommer en tokstolle och säger att ’Nej, du är speciell som muslim! Det är de andra som är onda’. De ger hopp till dem som inte upplever att de har några möjligheter”.¹²³⁶

Det beskrivs även hur salafistiska krafter berättar för boende i Järva att de inte ska bry sig om att delta i det svenska samhället, då de ändå inte får någon solidaritet från det. Därför bör de exempelvis inte rösta i allmänna val. Salafisterna anses utnyttja medborgare som inte vet sina rättigheter i det svenska samhället.¹²³⁷ Bristen på kunskap och kritiskt tänkande beskrivs som en nyckelkomponent i sammanhanget och att med det följer en mottaglighet för att lämna över makt över sitt eget liv till andras händer.

¹²³² Intervju med informant verksam i utsatt område i Stockholm juni 2018.

¹²³³ Intervju med personal i Järvaområdet (2), juni 2018

¹²³⁴ Intervju med informant verksam i utsatt område i Stockholm juni 2018.

¹²³⁵ Intervju med personal i Järvaområdet (2), juni 2018

¹²³⁶ Intervju med informant verksam i utsatt område i Stockholm juni 2018.

¹²³⁷ Intervju med person från civilsamhället i Järvaområdet, juni 2018

Motåtgärder

Likt andra städer beskrivs hur både de salafistiska och de salafist-jihadistiska miljöerna är svåra för utomstående att få tillträde till. Kunskapen kring islam anses låg generellt och om dess olika inriktningar specifikt. Kunskapen borde därför höjas och det efterlyses en mer djupodlande diskussion om salafism.¹²³⁸

¹²³⁹

Det anses vidare att det idag saknas strategier för att möta påverkan från salafistiska och salafist-jihadistiska miljöer. Olika aktörer befinner sig i olika stuprör och samverkan dem emellan beskrivs om bristfällig.

Samtidigt menar andra intervjuade att det blivit bättre då frågorna kring religiös påverkan kommit att debatteras mer öppet. Det bekräftas även av Zeliha Dagli som i Aftonbladets reportage menar:

*”Det har faktiskt hänt saker efter att jag slog larm. Vi har haft möte med politiker och vi har fått en hel del feministiska satsningar. Vår kamp har lönat sig och är inte bara eländig. Men debatten har inte tagit sig in i gräsrotterna ännu, vilket visar att vi har en lång bit kvar”.*¹²⁴⁰

Det berättas också om kvinnliga muslimer som tar för sig mer och vågar säga ifrån. Bland annat hur döttrar till religiösa fundamentalister vägrade ta på sin slöja på en fest, något som hade varit otänkbart för ett antal år sedan.¹²⁴¹

Järva-salafisterna, en positiv motkraft?

I Järva finns också de så kallade Järva-salafisterna, vilka inte ska sammanblandas med de salafister och salafistiska jihadister som beskrivits ovan. De kan utgöra en positiv motkraft vad avser kriminalitet och salafistisk jihadism då det har möjlighet att nå ungdomar. Då vissa av dem är konvertiter och uppvuxna i det svenska samhället kan de fungera som en brygga mellan majoritet- och minoritetssamhället och öppna för dialog mellan övriga samhällspartners.

Järva-salafisterna kallar sig själva inte salafister, utan beskriver sig närmast som ortodoxa muslimer som går till ett ursprung av islam där fokus är på att praktisera sin tro.¹²⁴² De anser att politik förstör och korrumpierar själen.¹²⁴³ De är inte en enhetlig grupp, utan består av föreläsare och följare som inte ingår i någon formell organisation.

¹²³⁸ Intervju med personal i Järvaområdet (2), juni 2018

¹²³⁹ Intervju med person från civilsamhället i Järvaområdet, juni 2018

¹²⁴⁰ Olof Svensson, ”Svenska lagar tillämpas inte här”. *Aftonbladet*, 10 juni 2018

<https://www.aftonbladet.se/nyheter/samhalle/a/gPGmrA/kvinnor-i-fororten-slar-larm-islamister-kontrollerar-gatorna>

¹²⁴¹ Intervju med person från civilsamhället i Järvaområdet, juni 2018

¹²⁴² Intervju med salafister, juni 2018

¹²⁴³ Ibid.

Järva-salafisterna har av sociologen Evin Ismail beskrivits som purister, som inte är intresserade av politik utan på teologi och att förbättra sina karaktärer. Sedan 2012 har de bedrivit ett aktivt arbete mot rekrytering till salafist-jihadistiska grupper i Järva, vilket enligt en ungdomsvård i Husby lett till att färre personer rest från Stockholm för att ansluta sig till IS än i Göteborg. Järva-salafisternas föreläsare är utbildade i Saudiarabien och anses av IS-sympatisörer vara lakejer åt landet.¹²⁴⁴

Järva-salafisterna har aktivt valt att närma sig individer till den salafist-jihadistiska miljön. När en sådan individ kommer till Järva-salafisternas föreläsningar har försöker de hjälpa denne att komma bort från dessa idéer. Det sker med teologiska argument om IS inte har sin grund i Islam, vilket stötts med hjälp av religiösa texter och hänvisningar till lärdas tolkningar som förbjuder våldshandlingar.

Järva-salafisterna har tidigare undvikit politiska diskussioner då de anser att fokus bör vara på att praktisera sin tro, men i takt med att resandet till terrorgrupper i Syrien tog fart så kom de allt mer att involvera sig i att försöka förändra salafistisk-jihadistiska uppfattningar. Detta på grund av att det ansåg (1) att det var deras religiösa plikt och (2) för att de ville skydda samhället.¹²⁴⁵

De uppger själva att de framförallt vill påverka andra generationens invandrare att anpassa sig till det svenska samhället. De har bland annat haft CV-verkstad och uppmanar ungdomar att skaffa sig en sysselsättning och undvika kriminalitet. De menar att religionen spelar en viktig roll i förörternas då ungdomar boendes där respekterar två saker: familjen och religionen. Genom att adressera dessa kan man också nå ungdomar som riskerar hamna i ett utanförskap med kriminalitet och salafistisk jihadism. De menar också att de har haft framgång i att få individer bort från den salafist-jihadistiska miljön då de menar att individerna har en religiös övertygelse som endast kan bemötas med teologiska argument. Därför bör en religiös komponent finnas med när samhället försöker få individer att lämna salafistisk jihadism.¹²⁴⁶

En person med god insyn i Järva-salafisternas verksamhet menar att de varit framgångsrika i att nå ungdomar då de anpassar sitt budskap efter svensk mentalitet. De når de salafistiska jihadisterna genom social media, sociala nätverk och föreläsningar.¹²⁴⁷

Järva-salafisternas försök att nå ungdomar i den salafist-jihadistiska miljön har också lett till hat och hot. Järva-salafisterna och de salafistiska jihadisterna bor i samma områden och går ibland i samma moskéer. Det har vid fler än ett tillfälle lett till försök till misshandel och salafistiska jihadisterna har också spottat på Järva-salafisterna när de passerat. Enligt en intervjuad pågår det ett krig om

¹²⁴⁴ Evin Ismail, "Kan konservativa salafister motverka radikaliserings?" Respons, april 2017 <http://tidskriftenrespons.se/artikel/kan-konservativa-salafister-motverka-radikaliserings/>

¹²⁴⁵ Intervju med salafister, juni 2018

¹²⁴⁶ Ibid.

¹²⁴⁷ Ibid.

”hearts and minds” vad gäller islam i förorten och konflikten mellan Järva-salafister och salafistiska jihadister är ett uttryck för det.¹²⁴⁸

Även om Järva-salafisterna kan vara en positiv motkraft vad avser kriminalitet och salafistisk jihadism så menar informanter till studien att det även finns problematiska aspekter. De beskrivs som att de är emot våld och terrorism men samtidigt även en motpol till demokratiska och liberala värden. De vill hålla sig för sig själva och i takt med att de vuxit kraftig blivit som en slags enklav som är besvärlig ur integrationssynpunkt.

Grupperingar beskriv vidare ha ”växlat upp” under senare år i form av att de idag är mycket proffsigare i sin kommunikation och blivit eftertraktade som föreläsare på andra håll i landet. Vid fredagsbön används Kämpingehallen och deras utveckling beskrivs som:

”De växer och har växlat upp några nivåer. De hörs och syns mycket mer. De har flyttat fram positionerna. De behöver inte locka, alla vet vilka de är.”¹²⁴⁹

Den utbredda religiositeten bland de boende i Järva medför att grupperingen ”har det ganska förspant” och inte behöver anstränga sig så hårt för att rekrytera nya personer.

En person beskriver att i samband med till exempel upproret i Libyen mot Muammar Khaddafi argumenterade Järva-salafisterna för att det var förbjudet att resa sig mot en tyrann då han istället kommer att få sitt straff av gud. En annan intervjuad lyfter fram att de regelbundet hänvisar till fatwor från t ex Saudiarabien för att tolka hur personer som bor i Sverige ska leva sina liv:

”Detta är ju lagtexter i andra länder men borde inte ha någonting med Sverige att göra.”¹²⁵⁰

På kort sikt beskriv inte Järva-salafisterna utgöra något hot men samtidigt framhålls att på sikt blir de ett problem om samhället ska hålla ihop. Detta då de beskrivs som kompromisslösa på många punkter och att det i grupperingen finns en hierarkisk ordning som utgår från att muslimer är bättre än andra människor:

”De är bokstavstroende, de kan säkert göra gott i vissa sammanhang, men väger det upp det negativa? De kan göra ett gott jobb mot våldsbejakande extremism, men i det stora sammanhanget bidrar de till strukturer som är väldigt dåliga. Man får mycket ont för det lilla goda de gör. De kan även få kriminella att välja religionen istället. Men väger det upp att man är med och befäster de negativa strukturer som finns i området?”¹²⁵¹

¹²⁴⁸ Ibid.

¹²⁴⁹ Intervju med informant verksam i utsatt område i Stockholm juni 2018.

¹²⁵⁰ Ibid.

¹²⁵¹ Ibid.

En person menar att flera av dem säkert vill gott men ser problematik i förhållande till de svenska grundlagarna, ”*det är den gröna boken och inte den blå som gäller för dem.*”¹²⁵²

7.2.17 Umeå

I Umeå beskrivs hur man ser väldigt lite av salafism och salafistiska jihadism i kommunen, samtidigt som det betonas att kommunen inte är någon underrättelsetjänst. Det kan alltså förekomma verksamhet som kommunen inte har vetskap om, men generellt upplever man lite påverkan från sådana miljöer.¹²⁵³

Det finns ett fåtal individer som enligt polisen är radikala. Dessa ska ha blivit nekade bidrag av kommunen när de ville skapa ungdomsverksamhet för nyanlända. Det finns två moskéer i staden som kommunen har kontinuerlig dialog med. I en av dessa går somalier som bekänner sig till den wahabbistiska läran.¹²⁵⁴

7.3 Slutsats

Kapitlet visar att i princip samtliga informanter uppfattar att salafistisk och salafist-jihadistisk påverkan finns och skapar olika påfrestningar på boende i vissa lokala områden. Främst riktas påverkan mot andra icke-salafistiska muslimer och minoriteter. Individuella mänskliga fri- och rättigheter samt jämställdhet kringskärs i vissa fall då påverkan tar sig uttryck i form av hederskultur, könssegregering, antisemitism, homofobi och påtryckningar att inte umgås med icke-salafister. Salafismens strikta moraliska och sociala regelverk förespråkar ett avståndstagande från det sekulära samhället och dess normer.

Informanterna upplever att den salafist-jihadistiska miljön har blivit mer ljusskygg, samtidigt som den salafistiska miljön uppges öka. Hur stora dessa två salafistiska miljöer är tillsammans är svårt att bedöma. En orsak till svårigheten att urskilja dessa två miljöer från varandra är att de delar ideologisk grund inom salafismen. Dessutom figurerar salafistiska predikanter i salafist-jihadistiska miljöer. En annan orsak är kunskapsnivån i att kunna göra denna teologiska distinktion av myndighetsutövare och andra respondenter. Salafism upplevs som diffust för många då de är mindre synliga, mindre utåtagerande och svårare att ta på än exempelvis högerextremism.

Avseende den salafist-jihadistiska miljön så verkar den mer dolt än tidigare, även om aktiviteterna på inget sätt upphört. Påverkan sker i dolda strukturer, koncentrerade kring sociala nätverk och social media. Det finns också

¹²⁵² Intervju med informant verksam i utsatt område i Stockholm juni 2018.

¹²⁵³ Intervju med lokalt yrkesverksam, juni 2018

¹²⁵⁴ Ibid.

överlappande strukturer mellan den salafist-jihadistiska och den kriminella miljön.

Många informanter inom socialtjänst och kommun upplever att de inte får tillgång till tillräckliga lägesbilder över lokala salafist-jihadistiska miljöer. Det blir därför svårt för dessa aktörer att veta mot vem insatser ska riktas mot samt hur salafist-jihadistisk påverkan ska bemötas. En försvårande faktor är att olika informanter har varierande kunskap och beprövad erfarenhet att hantera både den salafist-jihadistiska och salafistiska miljön. Det finns hög kunskap hos vissa poliser som har ett uttalat uppdrag att arbeta mot dessa miljöer, medan andra poliser anger att de har svårt att prioritera denna problematik då den sällan tar sig konkreta brottsliga uttryck.

När det gäller hederskultur har intervjuare påpekat att de exempel som återges har en religiös legitimering. Det kan förstås finnas invävda kulturella inslag men ofta hänvisas konkreta fall till rättfärdigande enligt religiösa texter. Som vi påvisat tidigare har salafismen inbyggda korregeringsåtgärder som utövas i varierande grad mot de som avviker från salafistiska normer och regler.

Hederskulturen med religiösa inslag tar sig uttryck genom begränsning av kvinnors och flickors rörelsefrihet, från klädsel, umgänge, aktiviteter och livspartner. Självfallet har många själva valt denna religiösa livsstil, men informanterna återger även hur kvinnor och flickor i varierande grad utsätts för begränsande påverkan.

Salafismen existerar och förstärker isolationistiska tendenser. Informanterna ger uttryck för dessa tendenser avseende påverkan som riktas mot unga. En sådan form utav påverkan är att barn placeras i konfessionella förskolor, på eftermiddagar och helger i koranskola och på lov i religiösa aktiviteter. Vidare fortsätter utbildning i religiösa friskolor och fritidsaktiviteter sker inom ramen för dessa. Som en informant uttryckte: ”när de kommer ut är de färdigprogramerade.”¹²⁵⁵

Konservativa värderingar har enligt informanter tagit sig in hos unga och barn i skolan. Enligt en informant från polisen har elever i vissa skolor lärt sig att hänvisa till ”haram” och ”halal” i klassrummet för att i klassrummet ta makten från lärarna, då de ofta inte känner sig bekväma i att hantera frågan. Andra informanter har vittnat om att barn leker IS eller att föräldrar insisterar på att unga flickor ska bära slöja och inte delta i vissa delar av undervisningen. Det är utmanande för skolpersonal att navigera i dessa religiöst och kulturellt svåra frågor. Många efterfrågar ökad kunskap och verktyg att hantera detta.

¹²⁵⁵ Intervju med polis i Göteborg februari 2018.

8. Slutsatser och kunskapsbehov

Denna studie utgör en första forskningsansats för att förstå relationen och växelverkan mellan salafism och salafistisk jihadism i Sverige. Vidare syftar studien till att kartlägga och ge en helhetsbeskrivning över kopplingar mellan de olika aktörerna och miljöerna. Därtill undersöker studien lokala aktörers uppfattning om hur salafistiska och salafist-jihadistiska miljöer påverkar lokalsamhällen runt om i Sverige.

Övergripande visar studien att salafism och salafistisk jihadism finns närvarande lokalt på många olika platser i Sverige. Det är också tydligt att lokala myndigheter och aktörer upplever att salafism skapar påfrestningar när det gäller grundläggande demokratiska fri- och rättigheter samt värdegrund. Å ena sidan saknas kunskap om dessa religiösa inriktningar och å andra sidan har man mycket svårt att hantera påverkan från salafism i dess olika former. Ovanpå detta anger brottsbekämpande myndigheter att salafistisk påverkan ofta faller utanför deras befogenheter då det inte är brottslig verksamhet. Hos sociala myndigheter och skolan upplevs salafism-relaterade frågeställningar som mycket svåra att förstå och hantera.

Inom ramarna för salafismens ideologiska grund och olika inriktningar finns ett spektrum mellan puritansk-, politisk- och våldsbejakande salafism. Eftersom alla dessa former delar samma grundläggande ideologiska ramverk går det inte att endast granska salafistisk jihadism utan det är nödvändigt att förstå andra former för salafism och beröringspunkterna med salafistisk jihadism. Forskningsgenomgången visar att salafismen delar samma grundvalar, men skiljer sig åt när det gäller tillämpningen av trosinriktningen (*manhaj*). I grund och botten finns det en antidemokratisk inställning eftersom att följa gud och guds lagar är det enda tillåtna.

Som utländska myndighetsrapporter understrukit så är ideologin som sprids av salafister ”grogrunden för islamistisk radikaliserings mot jihadistisk salafism och även till rekrytering för jihad”.¹²⁵⁶ Det går heller inte att separera denna rörelse ”helt från våldsamt jihad och särskilt inte på den individuella mottagarnivån.”¹²⁵⁷

Även om salafismen inte är uttalat våldsbejakande kan den likväl vara problematisk utifrån det demokratiska samhällets normer och värderingar om respekt för alla människors lika värde samt utövande av individens demokratiska fri- och rättigheter. Exempelvis har vissa salafistiska predikanter uttryckt åsikter som tar sikte på att begränsa kvinnors fri- och rättigheter, är

¹²⁵⁶ “Salafist efforts. Content and objectives of Salafist ideology”. *Bundesamt für Verfassungsschutz*
<https://www.verfassungsschutz.de/en/fields-of-work/islamism-and-islamist-terrorism/what-is-islamism/salafist-efforts>

¹²⁵⁷ “The Radical Dawa in Transition”. *General Intelligence and Security Service*. Sid 67.

uttalat homofobiska eller antisemitiska, begränsar aktivt demokratiskt deltagande och motverkar kontakt med icke-muslimer.

Denna studie har analyserat samspelet mellan extremistiska miljöer, salafistiska predikanter och nätverk, budskap och metoder. Starka sociala relationer finns mellan olika centrala salafistiska aktörer som har beröringspunkter i de salafist-jihadistiska miljöerna i Sverige. Samma predikanter uppträder enskilt eller tillsammans i samma moskéer, föreningar och vid vissa tillfällen på gemensamma föreläsningsturnéer.

Parallellt visar studien att de salafist-jihadistiska miljöerna utvecklats och växt sig starka på flera platser i svenska städer. Studien ger en unik översikt över hur dessa miljöer ser ut och har utvecklats över tid. Fram växer en komplex och detaljerad bild över hur centrala ledarskapsfigurer format både de våldsbejakande miljöerna och de omgärdande salafistiska aktörerna. Intressant är att de kringresande salafistiska predikanterna som studien fokuserat på förefaller snarare vara samarbetsbenägna än rivaliserande. Istället verkar dessa predikanter dela upp sin da'wa (mission) i olika geografiska områden. Det finns dock som studien visar rivalitet inom de svenska salafistiska miljöerna.

Järva-salafisterna är ett exempel på hur dessa miljöer skiljer sig åt, då de är betydligt mindre konfrontativa gentemot det svenska samhället samt med hänvisning till religiösa texter tydligt predikar ett avståndstagande från våldshandlingar. Det är dock en paradox att flest IS-resenärer från Stockholmsområdet kommer från Järvaområdet trots Järva-salafisternas ansträngningar. Även om Järva-salafisterna har en puristisk inriktning så finns en inbyggd konflikt mellan deras salafistiska tro och det demokratiska samhället.

Ett annat intressant område som studien belyser är hur salafistiska predikanter är mycket mer aktiva på social media än andra islamistiska inriktningar. De bedriver en omfattande da'wa genom social medier som riktar in sig på fredagspredikningar, föreläsningar, "frågor och svar" och videos på utländska salafistiska predikanter. Nästan inget av deras material är våldsbejakande utan riktar in sig på teologiska argument. Det finns dock som studien visar uttalanden som fällt av dessa predikanter som är problematiska då de uppmanar till könssegregering och kvinnoförtryck, homofobi, antisemitism samt avståndstagande från samhället och icke-troende (som även omfattar icke-salafister). Forskning och rapporter från utländska myndigheter lyfter de binära och fiendskapande salafistiska budskapen som potentiella inkörsportar till mer radikala hållningar som slutligen kan riskera att leda till våldsbejakande tendenser och även terrorism.

Att utföra da'wa är en central och fullt legitim del av religionsutövning. I granskningen av de svenska salafistiska och salafist-jihadistiska miljöer dök det upp problematiska utländska da'wa-organisationer som etablerade filialer i Sverige. Två organisationer – tyska Die Wahre Religion (DWR) och brittiska iERA – etablerade verksamhet genom en liten krets salafistiska individer.

Även koranskolor undersöks i studien. Flera informanter lyfte fram en oro kring koranskolors roll vad avser påverkan. En genomgång av material kopplat till ett antal moskéer i Göteborg visade att visst material var takfiriskt och djupt

problematiskt. Detta är oroande mot bakgrund av den sufistiska imam i Göteborg som menar att det material som finns i moskéer är normsättande, särskilt för ungdomar.

Studien granskade också finansiering kopplat till salafistisk och salafist-jihadistisk verksamhet. Genomgången visar att den finansiella verksamheten är omfattande, men att statliga och kommunala kontrollmekanismer till stor del saknas. I salafistiska och salafist-jihadistiska miljöer saknas det inte pengar, speciellt när det gäller omfattning av insamlingsverksamhet.

Ett utav uppdragets huvudsyften utgår från MSB:s uppdrag att studera och värdera olika former av informationspåverkan och dess inflytande på den demokratiska värdegrunden. Studien fokuserar studien således på hur salafistisk och salafist-jihadistisk påverkan upplevs på lokal nivå av företrädare för polis, socialtjänst och skola, personer inom civilsamhället samt granskande journalister. Totalt har ett 70-tal personer från olika platser i Sverige intervjuats.

De ger ofta en samstämmig bild av att salafistisk och salafist-jihadistisk påverkan existerar och skapar olika påfrestningar på boende i vissa lokala områden. En iakttagelse är att den salafist-jihadistiska miljön blivit mer dold medan den bredare salafismen blivit mer öppen och vuxit sig allt starkare de senaste åren.

Främst riktas påverkan från båda dessa miljöer mot andra icke-salafistiska muslimer och minoriteter. Individuella mänskliga fri- och rättigheter samt jämställdhet kringskärs i vissa fall då påverkan tar sig uttryck i form av hederskultur, könssegregering, antisemitism, homofobi och påtryckningar att inte umgås med icke-salafister. Studien har därmed bidragit med ytterligare en pusselbit på hur informationspåverkan kan ta sig uttryck i specifika sammanhang.

Denna studie har varit en första ansats till att förstå salafismens och salafist-jihadismens närvaro i Sverige. Det är viktigt att understryka att båda dessa inriktningar är en minoritet inom sunniislam. Alla salafister är inte jihadister, men alla jihadister är salafister. Studien fokuserar således på en minoritet inom muslimska minoriteten och får inte tas som intäkt för att representera muslimer som grupp.

Studien skänker stor eftertanke att politiken och det bredare samhället behöver förstå hur salafismen och salafist-jihadistiska miljöer påverkar den svenska samhällsutvecklingen – inte minst på lokal nivå. Det behövs mer forskning och ökad kunskap på en rad områden. Det är speciellt viktigt att granska och förstå dynamiken och gränsdragningar mellan salafism och salafist-jihadism.

Det är tydligt att utländsk finansiering av moskéer, skolor, samt religiösa föreningar och stiftelser behöver granskas och studeras närmare. Vidare är även finansiering i salafistiska och salafist-jihadistiska miljöer inom Sverige ett understuderat fenomen. Studien har även påvisat att Skolinspektionen spelar en viktig och avgörande roll i att granska skolor. Även om koranskolor organiseras informellt är det tydligt att forskare bör fokusera på hur dess inriktning blir normerande för barn och ungdomar i samhället. Därutöver har studien visat att

det finns ett behov av att utveckla kunskap kring hederskultur i relation till religiös påverkan.

Studien har också visat på behov av förbättrad lokal samverkan. Ofta är frågeställningarna i gränslandet mellan brottslig och icke-brottslig verksamhet, vilket försvårar insatser. Problemen faller ofta mellan olika verksamheter. Det förstärker i sin tur behovet av bättre utformade statliga och kommunala kontrollmekanismer för granskning av ansökningar och verksamhet – detta i syfte att säkerställa att bidragsfinansierad verksamhet lever upp till demokratiska fri- och rättigheter samt värdegrund. Därutöver kan kommuner vara tydligare kring samhällets demokratiska värderingar i samtal med religiösa företrädare.

Slutligen understryker studien vikten av att beslutsfattare och samhället i övrigt kan skilja på islam som trosutövning å ena sidan, samt islamism och salafism/salafistisk jihadism å den andra. Demokratin vitaliseras av en offentlig, saklig och respektfull debatt kring islamism och trosutövning.

9. Källförteckning

Abdulbasit Kassim, "Defining and Understanding the Religious Philosophy of jihadi-Salafism and the ideology of Boko Haram", *Politics, Religion & Ideology*, Vol.16, Nos. 2-3 (2015): s.176.

Abdurraheem Green, (2012). "How to Give Da'wah - 1 - Introducing the GORAP and Initiation" <https://www.youtube.com/watch?v=OdvuAnfvClc>

Abdurraheem Green. "Terrible and brutal Islamic punishments or wise and just guidance from Allah?" *Islams Green*, 14 februari 2006
https://web.archive.org/web/20150417151921/http://www.islamsgreen.org/islams_green/2006/02/terrible_and_br.html

Ademsson. sfm konferens 2012 "Anas Khalifa och Adnan Rashid DVD 2"
<https://www.youtube.com/watch?v=bfioy5NGFcI>

Al-Andalus Centret
<https://www.facebook.com/andalus.centret/>

Alrisalah Scandinavian Foundation
<https://www.risalah.se/>

Alexandra Sannelmalm. "Polisen oroad över Syrienresor från Eskilstunamoské". *SR*. 12 juni 2017
<http://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=87&artikel=6713998>

Anna Gullberg & Magnus Lundquist. "Abo Raad och Ali Al-Ganas fördömer homosexualitet". *Gefle Dagblad*, 19 maj 2016

Anas Khalifa. " Villkoren för den muslimska kvinnans klädsel - Anas Khalifa ". 2 december 2011
<https://www.youtube.com/watch?v=hnN3tgdJ9Dk>

Anas Khalifa "Anasdawa". *Instagram*, 8 juli 2017
<https://www.instagram.com/p/BWTJyWghnty/?taken-by=anasdawa>

Anas Khalifa. "Hur besegrar du Shaytan? - Anas Khalifa ". 15 maj 2015
<https://www.youtube.com/watch?v=-okzCxX8MqQ>

Anas Khalifa. "Frågorna islam".
<https://www.periscope.tv/anaskhalifa/1LyGBjpBqnOGN>

Anas Khalifa. " Fortsättning Frågor och Svar (islam)"
<https://www.periscope.tv/w/1MYxNLWwykbGw>

Anas Khalifa
<https://web.archive.org/web/20071019041916/http://anaskhalifa.com:80/>

Anas Khalifa. "FACEBOOK LIVE Kommentar gällande medias anklagelser om studentfirande - Anas Khalifa 2017". 6 juli 2017

<https://www.youtube.com/watch?v=p8Bwqppz1NPE>

Anas Khalifa. "Alla hjärtans dag - Anas Khalifa". 9 februari 2018

<https://www.youtube.com/watch?v=I5V-7H92jeM>

Anas Khalifa. "Vart har du fått din stil ifrån?! (albansk översättning) - Anas Khalifa". 19 november 2017

<https://www.youtube.com/watch?v=LW1OuWaMF5w>

Anas Khalifa. "FACEBOOK LIVE: Svar på frågor från Facebook! - Anas Khalifa". 12 november 2017

<https://www.youtube.com/watch?v=pUz7MOHGwrE>

Anas Khalifa. "Är det tillåtet för en kvinna att medverka i en begravning? - Anas Khalifa". 12 mars 2012

<https://www.youtube.com/watch?v=YA0qz6DpLDQ>

Anna Bagge & Johan Wikén, "Gävlebo hyllar stupade IS-kigare", *Gävle Dagblad*, 13 januari 2015. <http://www.gd.se/gastrikland/gavle/gavlebo-hyllar-stupade-is-krigare>

Anna Höglund. TV: Al Ganas om sin hyllning till IS-krigare. *Gefle Dagblad*, 24 januari 2015

<https://www.gd.se/gastrikland/gavle/tv-al-ganas-om-sin-hyllning-till-is-krigare>

Anna Bagge. "Ali Al Ganas har inte längre någon formell roll i moskén". *Gefle Dagblad*, 16 januari 2015

<http://www.gd.se/gastrikland/gavle/ali-al-ganas-har-inte-langre-nagon-formell-roll-i-mosken>

Anna Hesselgren och Björn Littmarck, Nyköpings kommun "Lägesbeskrivning Brandkärr", 2017

Anne Bengtsson, "När extremismen kom till Särlaskolan", *Borås Tidning*, 8 mars 2015.

Anne Bengtsson, "Demokratin utmanas av en groende extremism", *Borås Tidning*, 7 april 2018.

Anne Bengtsson, "Tranemos kamp mot det religiösa förtrycket", *Borås Tidning*, 8 april 2018.

Anne Bengtsson, "Borås stad överklagar beslut om islamiska skolan", *SVT Nyheter*, 14 mars 2018.

Annica Ögren. "SFM förlorar statligt bidrag efter granskning". *Expressen*, 20 april 2017

<https://www.expressen.se/nyheter/sfm-forlorar-statligt-bidrag-efter-granskning/>

Aftonbladet, ”Han får unga att kriga för terrorarmén”, 22 maj 2015.

Aftonbladet. ”Dansk imam avslöjad av dold kamera”. ”TT-Ritzau” i, 29 februari 2016

<https://www.aftonbladet.se/senastenytt/ttnyheter/utrikes/article22356115.ab>

Aftonbladet ”Kritiserad imam fortsätter föreläsa i Uppsala”, , 19 april 2016.

AIVD och NCTV, *Salafism in the Netherlands: Diversity and dynamics* (2015)

AIVD, *The radical dawa in transition: The Rise of Islamic neoradicalism in the Netherlands* (October 2007).

Andreas Armbrorst, ”Profile of Religious Fundamentalism and Terrorist Activism”, *Defence Against Terrorism Review*, Vol.2, No.1 (Spring 1999):

<http://www.coedat.nato.int/publication/datr/volume3/04->

[ProfileofReligious Fundamentalism and Terrorist%20Activism.pdf](http://www.coedat.nato.int/publication/datr/volume3/04-ProfileofReligious%20Fundamentalism%20and%20Terrorist%20Activism.pdf)

Andrew Gilligan, ”The baroness, Islamic extremists and a question of free speech”, *The Telegraph*, 22 mars 2015.

”Föreläsare sa att 12-åringar kan komma till helvetet”, *Omni*, 29 mars 2017.

Andrew Gilligan, ”Speaker with extremist links to address Detroit bomber’s former student group”, *Telegraph*, 18 januari 2010.

Amanj Aziz. ”Svenska kopplingar till den globala islamofobi-industrin”. *Nyans Muslim*. <http://www.nyansmuslim.se/2015/11/30/svenska-kopplingar-till-den-globala-islamofobi-industrin/>

Anja Dalgaard-Nielsen, ”Studying Violent Radicalisation in Europe: The Potential Contribution of Social Movement Theory”, (DIIS, 2008); Anja Dalgaard-Nielsen, ”Violent Radicalization in Europe: What We Know and What We Do Not Know”, *Studies in Conflict & Terrorism*, Vol.33 (2009).

Anna Carlstedt. ”Jämlikhet kan stoppa extremism”. ETC 21 april 2017

<https://www.etc.se/inrikes/anna-carlstedt-jamlikhet-kan-stoppa-extremism>

Anne Speckhard, ”Another Face of Abu Qatada Speaking on the Principle of Terrorism”, 14 februari 2018. <http://www.icsve.org/research-reports/another-face-of-abu-qatada-speaking-on-the-principle-of-terrorism/>

Anna Sundberg & Jesper Huor, *Älskade Terrorist: 16 år med militanta islamister* (Stockholm: Norstedts, 2016).

Alex P. Schmid, ”Challenging the Narrative of the ”Islamic State”” (The Hague: ICCT, June 2015).

Amir Rostami, Joakim Sturup, Hernan Mondani, Pia Thevselius, Jerzy Sarnecki & Christopher Edling, "The Swedish *Mujahideen*: An Exploratory Study of 41 Swedish Foreign Fighters Deceased in Iraq and Syria, *Studies in Conflict & Terrorism* (2018).

Axel Håkansson. "Göteborgspredikant uppmanar muslimer att inte fira studenten". *SVT*, 2 juni 2016
<https://www.svt.se/nyheter/lokalt/vast/goteborgspredikant-uppmanar-muslimer-att-inte-fira-studenten>

The Australian", Navy's Muslim captain Shindy praised gay-bashing mufti", 9 januari 2016.

B. Dodman, Will banning foreign funds for French mosques help combat terrorism?, *France24*, 2016-07-29. <http://www.france24.com/en/20160729-foreign-financing-mosques-valls-france-secularism-islam>

Barnombudsmannen (2018). "Barn och ungas erfarenheter av våldsbejakande islamistisk extremism. "

Bayt ar-Rahman. "KH. Yahya Cholil Staquf, opening address, Global Unity Forum, Jakarta"
<https://www.youtube.com/watch?v=OEeAxcrciTY>

"Вербовщики ИГИЛ сулят новобранцам новую жизнь"
www.ntv.ru/novosti/1425076

Ben Lazarus & Robert Mendick. "Anti-Semitic' charity under investigation". *The Telegraph* 24 maj 2014
<https://www.telegraph.co.uk/news/10854579/Anti-Semitic-charity-under-investigation.html>

Bernard Haykel, "On the Nature of Salafi Thought and Action", i Meijer (ed), *Global Salafism: Islam's New Religious Movement*

Berlingske "Terrorforsker bekymret: Dømte for terrorforsøg mod JP snart på fri fod", , 17 april 2018.
<https://www.b.dk/nationalt/terrorforsker-bekymret-doemte-for-terrorforsog-mod-jp-snart-paa-fri-fod>

Berkley Center, "Nahdlatul Ulama". *George Washington University*
<https://berkeleycenter.georgetown.edu/organizations/nahdlatul-ulama>

Berit Önell och Jonathan Önell, "Radikal islamism har fått fäste i Hässleholm",
<http://www.frilagt.se/2017/05/16/radikal-islamism-har-fatt-faste-i-hassleholm/>

Bilal Borchali
<https://www.facebook.com/borchali>

Bilal.se " Bilal.se » Islam förbjuder tvångsäktenskap". 15 juli

2011 <https://www.youtube.com/watch?v=VGnPolQ2z7k&t=os&list=PLBFBDC3F8oAEA6F84&index=1>

Bilal.se ”KVINNAN DYRBAR MEN TYVÄRR UTSATT”.

https://www.youtube.com/watch?v=o7dQXmsVk_4&list=UUAPs5pFqWEho_cdVSaXjgZw

Bilal.se ”Att integrera sig i samhället”. <http://bilal.se/familj/att-integrera-sig-i-samhallet/>

Bilal. ”Fredags Khotba Malmö 20140829 Rösta eller inte”. 30 augusti 2014

<https://www.youtube.com/watch?v=GkwpRekffYo>

Bilal.se ”Det tyngsta ansvaret [VÅRA BARN]”. <http://bilal.se/familj/det-tyngsta-ansvaret-vara-barn/>

Bilal.se ”Bilal.se » Islam förbjuder tvångsäktenskap”. 15 juli 2011

<https://www.youtube.com/watch?v=VGnPolQ2z7k&t=os&list=PLBFBDC3F8oAEA6F84&index=1>

Bilal.se ”Bilal.se » Mr Misses Right”. 15 juli 2011

<https://www.youtube.com/watch?v=YhaYwHLg63k&index=1&list=PLBFBDC3F8oAEA6F84>

Bilal.se ”Halal Haram ==> Nyårsfest”.

<http://bilal.se/familj/halal-haram-nyarsfest/>

Billan Osman. ”Digital islamism – mannen som moderniserade hatet”. *Expo*, 21 december 2017

<https://expo.se/nyheter/2017/12/digital-islamism-%E2%80%93-mannen-som-moderniserade-hatet>

Bo-Göran Bodin, Axel Gordh Humlesjö och Ida Andersson. ”Terroristen som radikaliserades i Sverige”, *SVT*, 30 november 2016.

<https://www.svt.se/nyheter/inrikes/terroristen-som-radikaliserades-i-sverige-1>

Borås Tidning. ”Här är föreläsarna som bjudits in till moskén”. 30 juni 2017

<http://www.bt.se/boras/har-ar-forelasarna-som-bjudits-in-till-mosken/>

Bundesamt für Migration und Flüchtlinge, *Glaube oder Extremismus?* (2017).

Bundesamt für Verfassungsschutz, ”Salafistische Bestrebungen in Deutschland” (Köln, April 2012).

Bundesamt für Verfassungsschutz, ”How can I identify extremists and members of foreign secret services within my environment? Important information for refugees in Germany (February 2018).

Bundesamt für Verfassungsschutz ”Salafist efforts. Content and objectives of Salafist ideology”.

<https://www.verfassungsschutz.de/en/fields-of-work/islamism-and-islamist-terrorism/what-is-islamism/salafist-efforts>

Budskapet.tv. "Jihad i högsta graden". 20 april 2014

<https://www.youtube.com/watch?v=EtG3FAQkb4I>

Brian Fishman, "Al Qaeda in Iraq's Swedish Connections", *Foreign Policy*, 13 december 2010.

BT "Här är föreläsarna som bjudits in till moskén i Borås". 30 juni 2017

<http://www.bt.se/boras/har-ar-forelasarna-som-bjudits-in-till-mosken>

Camilla Turner. "Leading Islamic charity told by watchdog to distance itself from extremism". *The Telegraph*, 12 november 2016

<https://www.telegraph.co.uk/news/2016/11/12/leading-islamic-charity-told-by-watchdog-to-distance-itself-from/>

Caroline Copley och Madeleine Chambers, "Germany bans Islamist 'True Religion' group, raiding mosques and flats", *Reuters*, 15 november 2016.

Cecicila Khavar. "Terrorstämplad ledare talar i Göteborg". *SR*, 2 juli 2009

<http://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=83&artikel=2943317>

"Chatam House Rules" <https://www.chathamhouse.org/chatham-house-rule>

Charity Commission For England and Wales (2016). "Inquiry Report Islamic Education and Research Academy (IERA)."

https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/565354/islamic_education_and_research_academy_ie_ra.pdf

Chetan Bhatt, "The Virtues of Violence: The Salafi-Jihadi Political Universe", *Theory, Culture & Society*, Vol.31, No.1 (2014): pp.25-48.

Civil society "Charity Commission condemns 'abhorrent' abuse of Muslim Aid by terror plotters" <https://www.civilsociety.co.uk/news/charity-commission-condemns--abhorrent--abuse-of-muslim-aid-by-terror-plotters.html#sthash.VAhjU3M.dpuf>

<https://www.civilsociety.co.uk/news/charity-commission-condemns--abhorrent--abuse-of-muslim-aid-by-terror-plotters.html#sthash.VAhjU3M.dpuf>

Colin Freeman, "Who is this Islamic State's Abdulqadir Mumin in Somalia", *The East African*, 2 september 2016.

Council of the Muftis (Islamic religious leaders) of Russia, 30 June 2000. See also Michael Fredholm, *Islamic Extremism as a Political Force in Central Asia: A Comparative Study of Central Asian Extremist Movements* (Stockholm: Stockholm University, Asian Cultures and Modernity 12, 2006), 5; Michael Fredholm, 'Pustyje dushi: ziyaniye, kotoroye dolzhno byt' zapolneno', *Idei i idealy* 3 (13), 2012

Council of Ex-Muslims of Britain, *Evangelising Hate: Islamic Education and Research Academy (iERA)* (2014).

Clark McCauley & Sophia Moskalenko, "Mechanisms of Political Radicalization: Pathways Toward Terrorism, 2008): sid.415-433

Cicki Gustafsson, "Vetenskapsskolan får nej av Skolinspektionen", 6 september 2013.

Craig Smith, "French court sentences 25 Islamic extremists", *International Herald Tribune*, 14 juni 2006.

Per Gudmundson, "Ska Frankrikes mest erfarna jihadist återförenas med sin svenska familj", *Svenska Dagbladet*, februari 2012.

C.S. van Nassau, "Salafistische moskeeorganisaties in Nederland: markt en competitieve voordelen nader onderzocht" (Ministerie van Veiligheid en Justitie, October 2017).

"Det svider i hjärtat."

<https://www.youtube.com/watch?v=jeaDDtQysKo> ca 2:30 min in i klippet.

Dag Ankersen, Saudiarabien finansierar var fjärde svensk moské, ETC, 2017-11-08 <https://www.etc.se/inrikes/saudiarabien-finansierar-var-fjarde-svensk-moske>

Dagens Nyheter "Biståndsarbetare åtalad för IS-stöd", , 7 december 2016.

Dagens Nyheter, "Kritiserad muslimsk grupp får halv miljon av staten", 15 juni 2016.

Dagens Nyheter, "Misstänkt momssvindlare utlämnad från England", , 2017-05-31

Dala-tidningen, "Islamiska ungdomsföreningen kan få betala tillbaka över en halv miljon", , 26 november 2015.

Daniel Olsson. "Svensken stred för IS - fick barnbidrag från staten". *GT*, 19 november 2016

<https://www.expressen.se/gt/svensken-stred-for-is---fick-barnbidrag-fran-staten/>

Daniel. Olsson och Diamant. Salihu, Grupperna inom de svenska IS-krigarna, Expressen, 2016-04-28, <https://www.expressen.se/nyheter/grupperna-inom-de-svenska-is-krigarna/>

Daniel Olsson, "Kommunpolitiker döms för ekobrottslighet", *Göteborgsposten*, 5 augusti 2013.

David Batty. "UCL bans Islamic group from campus in row over segregated seating." *The Guardian*, 15 april 2013

<https://www.theguardian.com/world/2013/mar/15/ucl-bans-islamic-group-over-segregation>

Dawah

https://web.archive.org/web/20150803153437im_/http://isc-uddevalla.se/images/stories/dawah_gbg.jpg

DawahTeam Gbg

<https://www.facebook.com/DawahTeamGBG/photos/a.427013570791396.1073741828.426622540830499/479730898852996/?type=3&theater>

Dawah Mission Skåne

<https://www.wherevent.com/detail/Mission-Dawah-Sverige-Dawah-Mission-Skane>

Dawah Mission Skåne

<https://www.wherevent.com/detail/Mission-Dawah-Sverige-Call-of-Duty-Dawahkurs-Landskrona>

Dawa Sweden

<https://www.facebook.com/dawasweden/videos/>

Dawa Sweden. "EID 2011 EXKLUSIVT: Anas Khalifa vs Hussein Hamad [DawaSweden HD]"

<https://www.youtube.com/watch?v=KdoHM-FV6bU>

Dawah Team Gbg

<https://www.facebook.com/dawah.gbg.7>

DawahSweden. "Uppoffringar för Islam {Anas Khalifa} [DawaSweden HD] ". 14 september 2011

https://www.youtube.com/watch?v=2oKyF_auhyE

Donelson R. Forsyth, *Group Dynamics* (Cengage Learning, 2014).

"Die Freundlichkeit und Toleranz der Schweden"

<https://www.youtube.com/watch?v=kl7zZ1B8FcU>

Dina Al Raffie, "Social Identity Theory for Investigating Islamic Extremism in the Diaspora", *Journal of Strategic Security*, Vol.6, No.4 (Winter 2013).

Dina Al Raffie, "Whose Hearts and Minds? Narratives and Counter-Narratives of Salafi Jihadism", *Journal of Terrorism Research*, Vol.3, Issue 2 (Autumn 2012).

Dirk Baehr, "The Somali Shabaab Militias and their Jihadist Networks in the West", *KAS International Reports*, Vol.8 (2011)

Dimitri Lenartsson,. Trots alla projekt – antisemitism i Malmö slår till igen. *P4 Malmöhus*, 13 december 2017

<https://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=96&artikel=6842392>

Department of Defence. 10 april 2004

<http://extra.expressen.se/pdf/20110426ghezali.pdf>

Deutsche Welle. "An overview of Germany's Islamist scene", , 18 november 2015. <http://www.dw.com/en/an-overview-of-germanys-islamist-scene/a-18860746>

Detlef Schamelenberg, ”Salafisten-Prediger Wie Abou-Nagie die Kölner Justiz blamierte”, Berliner Zeitung

<https://www.berliner-zeitung.de/politik/salafisten-prediger-wie-abou-nagie-die-koelner-justiz-blamierte-25099718>

”Der Start des Lies! Projekts in Schweden (Schwedisch-Arabisch-Deutsch)”

<https://www.youtube.com/watch?v=WOX7qpNUdiQ>

Diamant Salihu. ”Stark kritik riktas mot muslimska friskolan”. *Expressen*, 2017-04-29

<https://www.expressen.se/nyheter/stark-kritik-riktas-mot-muslimska-friskolan/>

Ekstrabladet ”Anklager: Planlagde ny terror fra cellen” , 18 april 2012.

Eli Alshech, ”The Doctrinal Crisis within the Salafi-Jihadi Ranks and the Emergence of Neo-Takfirism”, *Islamic Law and Society*, Vol.21 (2014)

Eli Göndör, *Religionskollision* (Timbro, 2017).

Emma el-Badawy, *Inside the Jihadi Mind: Understanding Ideology and Propaganda* (Tony Blair Institute for Global Change, 2017).

Emin Poljarevic, ”The Power of Elective Affinities in Contemporary Salafism”, *The Muslim World*, Vol.106 (July 2016)

Emin Poljarevic, ”In Pursuit of Authenticity: Becoming a Salafi”, *Comparative Islamic Studies*, Vol.8, No.1-2 (2012).

Erik Helmersson. ”Den viktiga kritiken av islam får inte slå över i hat”. *Dagens Nyheter*, 30 juni 2018

<https://www.dn.se/ledare/signerat/erik-helmerson-den-viktiga-kritiken-av-islam-far-inte-sla-over-i-hat/?forceScript=1&variantType=large>

Erik Magnusson, ”Facebook viktig del i IS-kriget”, *Sydsvenskan*, 6 mars 2015.

Erik Wiström ”Professor: ”Den fromma salafismen är inte farlig””, *Gefle Dagblad*, 25 oktober 2015.

<https://www.gd.se/artikel/gastrikland/gavle/professor-den-fromma-salafismen-ar-inte-farlig>

ETC ”Saudiarabien finansierar var fjärde svensk moské” , , 8 november 2017.

Evin Ismail, ”Ung och Extrem – om våldsbejakande islamistisk extremism (Stockholm: MUCF, 2016).

Evin Ismail, ”Kan konservativa salafister motverka radikaliserings?”, *Respons*, 4/2017. <http://tidskriftenrespons.se/artikel/kan-konservativa-salafister-motverka-radikaliserings/>

Expressen ”Terrorshejk som bott i Sverige går med i IS”, 25 oktober 2015.

Expressen, ”Jag längtar till Sverige”, 9 augusti 2007.

Expressen, ”Grupperna inom de svenska IS-krigarna”, 28 april 2016.

Expressen, ”Predikantens hot mot muslimska studentfirare”, 2 juni 2017.
<http://www.expressen.se/gt/predikantens-hot-mot-muslimska-studentfirare/>

Facebook-sida, SFM

Fagersta-Posten, ”Starka reaktioner på religionsutskick”, 17 april 2015.

Farhad Khosrokhavar, *Jihadist Ideology: The Anthropological Perspective* (Center for Studies in Islamism and Radicalisation, January 2011)

Fernando Arias. *Minst 40 svenska barn hos IS*. Sveriges Radio 2016-02-02
<https://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=83&artikel=6358338>

Finn Månsson, ”Forsog på terror mod Jyllands-Posten, Politikens Hus i København”, *Dansk Kriminalreportage 2016* (Köpenhamn: Lindhardt og Ringhof Forlag A/S, 2017): p.11.

Florian Flode, ”Der Mann, der Deutschland vor der Hölle retten will”, *Welt*, 14 april 2012 <https://www.welt.de/politik/deutschland/article106185024/Der-Mann-der-Deutschland-vor-der-Hoelle-retten-will.html>

Frank Boijs, ”Muslims in the Netherlands: Social and Political Developments after 9/11”, *Journal of ethnic and Migration Studies*, Vol.35, No.3 (2009).

Fredrik Samuelson, ”De samlar in pengar för barnen i Gaza – Ett hundratal samlades på fredagskvällen i Vivalla för att ge pengar”, *Nerikes Allenhand*, 26 juli 2014.

Frazer Egerton, *Jihad in the West: The Rise of Militant Salafism* (Cambridge University Press, 2011)

Frank Jensen. ”Zahl der radikalen Islamisten in Deutschland hat sich verdoppelt” <https://www.zeit.de/gesellschaft/zeitgeschehen/2018-04/salafismus-zuwachs-islamismus-landesbehoerden-verfassungsschutz-deutschland>

Frida Johansson. ”UG-referens: Jihad i Göteborg”. *SVT*, 22 april 2015
<https://www.svt.se/nyheter/granskning/ug/referens/ug-referens-16>

Fredrik Tano. ”Extremister bjöds in till Boråsmoské”. *Borås Tidning*, 30 juni 2017
 Gävle Tingsrätt, 2017-02-07 Mål nr: B 1249-16.

Gävleimamen ansvarig för radikal hemsida”. *Gefle Dagblad*. 1 juli 2015
<http://www.gd.se/gastrikland/gavle/gavleimamen-ansvarig-for-radikal-hemsida>

Gefle Dagblad TV: Al Ganas om sin hyllning till IS-krigare”, , 14 januari 2015.
<https://www.gd.se/gastrikland/gavle/tv-al-ganas-om-sin-hyllning-till-is-krigare>

Gefle Dagblad, ”Terrorfinansiar kopplas till grundandet av Gävle moské”, 4 december 2015. <https://www.gd.se/gastrikland/gavle/terroristfinansiar-kopplas-till-grundandet-av-gavle-moske>

Gefle Dagblad, ”De anmäler polisen för tjänstefel”, , 24 januari 2012.

General Intelligence and Security Service. “The Radical Dawa in Transition.” Sid 63-66.

Gilles Kepel & Jean-Pierre Milelli. *Al-Qaeda In Its Own Words*. (Cambridge: Cambridge University Press, 2008).

GlobalMedia. <https://twitter.com/GlobalMedia>

The Guardian, ”Man jailed for German train bombs plot”, 9 december 2008.

Güney Dogan, ”Moral Geographies and the Disciplining of Senses Among Swedish Salafis”, *Comparative Islamic Studies*, Vol.8 No.1-2 (2012)

Gävle Dagblad, ” De lär inte ut islam!” 11 september 2015
<https://www.gd.se/artikel/opinion/insandare/det-de-lar-ut-ar-inte-islam>

Gävle moské. ”Förtydligande av min fatwa.” 9 september 2014
<https://web.archive.org/web/20141219230653/http://www.gavlemoske.se/>

Göteborgsposten, ”Skola misstänks för bidragsbrott”, 29 maj 2012.

Göteborgs Universitet. ”Forskningsetiska principer”
https://www.gu.se/digitalAssets/1268/1268494_forskningsetiska_principer_2002.pdf_sid_9-15

Göran Larsson, ”Globala konflikter med lokala konsekvenser” (Stockholm: MSB, 2016).

Göran Larsson, ”Apostasy and Counter-narratives – Two Sides of the Same Coin: The Example of the Islamic State”, *The Review of Faith & International Affairs*, Vol.15, No.2 (2017)

Gösta Hultén, ” 16-åring inlåst av Säpo i förebyggande syfte”, *Göteborgsposten*, 4 augusti 2012.

Göteborgsposten ”Avlyssnade samtal åklagarens starkaste kort”, 29 okt 2010.

Göteborgs Tingsrätt, Mål nr. B7227-10.

Göteborgs stad. "Social resursförvaltnings lägesbild över radikaliserings och våldsbejakande extremism."

<http://socialutveckling.goteborg.se/uploads/Social-resursf%C3%B6rvaltnings-l%C3%A4gesbild-%C3%B6ver-radikaliserings-och-v%C3%A5ldsbejakande-extremism-2.pdf>

Hallandsposten, "Friskolan drar isär Sverige", 16 mars 2018.

Hannes Andersson Lundberg. "IS-svenskens terrorcell dödade 162 personer". *Expressen*, 22 mars 2017

<https://www.expressen.se/nyheter/is-svenskens-terrorcell-dodade-162-personer/>

Haitam Bogis. "Polygami och polygyni". Islam.se

<http://islam.se/kvinnosyn/polygami-polygyni-polyandri>

Halmstad Dawah

<https://www.facebook.com/halmstad.dawah/>

Halmstad Dawah. "Abu Muadh - Kvinnans ekonomi". 23 januari 2018.

<https://www.youtube.com/watch?v=B67VB4jDdLc&feature=youtu.be>

Halmstad Dawah. "Abu Muadh - Varför muslimer inte firar jul".

<https://www.facebook.com/halmstaddawah/videos/385695578432880/>

Halmstad Dawah

https://www.facebook.com/pg/halmstaddawah/about/?ref=page_internal

Halmstad Dawah. "Abu Muadh - Kämpa för det goda och förbjud det onda".

<https://www.facebook.com/halmstaddawah/videos/439087096427061/>

Halmstad Dawah. "Abu Muadh - En samling av kvinnornas regler". 7 januari 2018

<https://www.youtube.com/watch?v=QbqrPPFCucY&feature=youtu.be>

HalmstadsMoské. "Jihadens Status - Abu Muadh". 16 juni 2013

<https://www.youtube.com/watch?v=yLZyeMR6z9s>

"Halmstads moské: Homosexualitet ett virus". *P4 Halland*, 5 oktober 2015

<https://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=128&artikel=6267837>

HalmstadsMoské. "FRÅGOR & SVAR: 25) Vem ska jag följa, det finns olika grupper som tabligh, ikhwan, salafi ..?". 30 mars 201.

https://www.youtube.com/watch?v=A6_rO7KF9DA

HalmstadsMoské. "FRÅGOR & SVAR: 21) Är visdomen bakom adoptionen som är haram känd?". 27 mars 2013

<https://www.youtube.com/watch?v=Dn6RoA248us&list=PLXGDoliCl13-k2nOMLZss44EV88YoiCOY&index=22>

HalmstadsMoské. "FRÅGOR & SVAR: 35) Är det tillåtet för män och kvinnor att sitta tillsammans?". 12 augusti 2013

<https://www.youtube.com/watch?v=zPncDjHAAlo&list=PLXGDoliCl13-k2nOMLZss44EV88YoiCOY&index=8>

HalmstadsMoské. ” Vissa frågor som gäller systrarna - Abu Muadh [HD]”. 3 februari 2013

<https://www.youtube.com/watch?v=YPHZgLwxPsw&list=PLXGDoliCl139hRvSJvtwJdmTgrikG1CRt&index=1>

HalmstadsMoské. ” Akta synen, avstå från haram! - Abu Muadh”. 12 januari 2013

https://www.youtube.com/watch?v=Erao_z6LTRg&list=PLXGDoliCl13_tXRIzvJkD6SS4vWu55kBa&index=92

HalmstadsMoské. ” Frågor och Svar med shaykh Abdurrahman Al Kassas från Mecka”. 18 februari 2014

<https://www.youtube.com/watch?v=n15z7W63vwY&list=PLXGDoliCl13-k2nOMLZss44EV88YoiCOY&index=43>

HalmstadsMoské. ” 36. DAGENS RÅD - Sätt dig inte i misstänksamma situationer”. 23 april 2015

https://www.youtube.com/watch?v=eBrJPj5PSa8&list=PLXGDoliCl139wpXAvfj2Il2tagbX9_SoE&index=4

”Halmstads moské: Homosexualitet ett virus”, *Sveriges Radio P4 Halland*, 5 oktober 2015. <http://blogg.vk.se/janhagglund/2018/03/07/abu-muadh-glorifierar-martyrskap-och-uppmanar-till-att-strida-for-allah-i-en-forelasning-fran-2013-som-finns-pa-youtube-talar-abu-muadh-pa-temat-jihadens-status-forelasningen-ar-et/>

HalmstadsMoské. ” Vad har du gjort för islam? - SMS-Bilal | Arabiska & svenska khutba ”. 2014-07-21

https://www.youtube.com/watch?v=tYo7NNUEyGc&list=PLXGDoliCl13_tXRIZvJkD6SS4vWu55kBa&index=23

”Imam i Norrköping dödshotad av IS”, 21 mars 2016.

HalmstadsMoské. ” Shia are not our brothers - Adnan Nisic”. 27 juli 2013

https://www.youtube.com/watch?v=oXvw1Vt7xsQ&list=PLXGDoliCl13_tXRIzvJkD6SS4vWu55kBa&index=66

HalmstadsMoské. . “ Importance of dawa - Omar ibn Ayaz”. 30 december 2013.

<https://www.youtube.com/watch?v=oEm1rhy5ddo>

HalmstadsMoské. ”Importance of dawa - Omar ibn Ayaz”. 30 december 2013

<https://www.youtube.com/watch?v=oEm1rhy5ddo>

HalmstadsMoské . ” 25. DAGENS RÅD - Sadaqa (välgörenhet) ”. 4 april 2015. 5 minuter in i videon.

https://www.youtube.com/watch?v=3L7svCd-dLY&index=15&list=PLXGDoliCl139wpXAvfj2Il2tagbX9_SoE

HalmstadsMoské. ”Dina syskon i Syrien behöver din hjälp! (arabiska + svenska) - Abu Muadh”. 31 december 2013
https://www.youtube.com/watch?v=3nORREwgcho&index=42&list=PLXGDol_iCl13_tXRIzvJkD6SS4vWu55kBa

Halmstad tingsrätt, Mål nr: B 948-10 (2010-07-19).

Hamid Sadek, *Sufis, Salafis and Islamists: The Contested Ground of British Islamic Activism* (London: I.B. Tauris, 2018).

Hanna Gadban. ”Min Jihad”. 2015

Hanna Sistek, ”Så värvas svenskar till Al Shabaab”, *Fokus*, 8 oktober 2010.

Hanna Sjöberg, ”Imam sprider extremreligiösa idéer” *Hallandsposten*, 9 juni 2016.

Hanna Sjöberg. ”Imam i Halmstad avfärdar kritik”. *Hallandsposten*, 10 juni 2016

Lena Scherman & Pia Bernardsson. ”Sverige för flat mot hatpredikanter”. *SVT* 7 maj 2015 <https://www.svt.se/nyheter/utrikes/sverige-for-flat-mot-hatpredikanter>

Hanna Sjöberg, ”Kritiserad imam avfärdar kritiken”, *Hallandsposten*, 10 juni 2016.

Hannes Lundberg Andersson, ”IS-svensken går rakt i journalistens fälla”, *Expressen*, 16 november 2016.

IslamIdag

<https://www.youtube.com/user/IslamIdag/featured>

Hararo J. Ingram, ”Islamic State’s English-language magazines, 2014-2017: Trends & implications for CT-CVE communications”, *ICCT Research Paper* (March 2018).

Hararo Ingram, ”An Analysis of Inspire and Dabiq: Lessons from AQAP and Islamic State’s Propaganda War”, *Studies in Conflict & Terrorism*, Vol.40, No.5 (2017)

Hashim Salad Elmi, ”Extremister styr livet för somalier i Sverige”, *Aftonbladet*, 7 oktober 2015.

”The Guantanamo Docket – Gouled Hassan Dourad”

<https://www.nytimes.com/interactive/projects/guantanamo/detainees/10023-gouled-hassan-dourad>

Helsingborgs Dagblad ”Skånska muslimer protesterar mot salafistpredikantens besök”, 29 april 2016.

Henri Lauzière, *The Making of Salafism: Islamic Reform in the Twentieth Century* (Columbia University Press, 2016).

Hidayah. "Terrorattentat i Stockholm".

<https://www.hidayah.se/terrorattentat-i-stockholm/>

Hidayah

<https://www.facebook.com/HidayahOffic/photos/a.447952871967510.1073741828.447676985328432/1329574590471996/?type=3&theater>

Hovrätten över Skåne och Blekinge. Målnummer: B 949-17

Hugo Ewald, "Malmös nya jättemoské beskriver sig som oberoende – men är finansierad av Qatar", *Metro*, 17 maj 2017.

Högsta Förvaltningsdomstolen. Mål nr: 912-18

Ida Nord Holmer, "Explaining the appeal of militant Salafism in a Norwegian context", *Scandinavian Journal of Intercultural Theory and Practice*, Vol.3, No.1 (2016).

Islam.nu "Terror i islams namn. Ett klagörande"..

<https://islam.nu/jihad/audio/1102-terrorism-i-islams-namn>

Islam. nu "Islam och terror". <https://islam.nu/jihad/audio/3135-islam-terrorism-fran-konferensen-i-karlstad-2016>

Islam.nu "IS, vilka de är".

<https://islam.nu/jihad/audio/1212-is-isis-vilka-ar-de>

iERA Mission Dawah.

<https://www.facebook.com/MissionDawah/posts/10152138234024739>

iERA. "About us" <https://iera.org/about-us/>

iERA. "Introducing iERA's GORAP Dawah Conversation Framework"

<https://iera.org/introducing-iera-gorap-dawah-conversation-framework/>

IFII.

<https://web.archive.org/web/20130806165740/http://ifii.blogspot.se:80/>

Imran Hussein, (2013). "How to give Dawah - step by step - GORAP method in 15 minutes!" <https://www.youtube.com/watch?v=cJ98Q1CwRr0>

Inge Anabel, *The Making of a Salafi Muslim Woman: Paths to Conversion* (Oxford: Oxford University Press, 2017). Elizabeth Pearson and Emily Winterbotham, "Women, Gender and Daesh Radicalisation", *The RUSI Journal*, Vol.162, No.3 (June/July 2017): sid.60-72.

Ineke Roex, "Should we be Scared of all Salafists in Europe? A Dutch Case Study", *Perspectives on Terrorism*, Vol.8, Issue 3 (June 2014)

Islaam.se "Får en muslim verkligen slå sin hustru?".

<http://islaam.se/samhallet/far-en-muslim-verkligen-sla-sin-hustru/>

Islamska sunnicentret

<http://sunnacentret.se>

Islamska Centret

<https://web.archive.org/web/20130603115130/https://www.isc-uddevalla.se/>

Islaam.se "Religion och homosexualitet".

<http://islaam.se/samhallet/religion-och-homosexualitet/>

Budskapet.tv. "Jihad i högsta graden". 20 april 2014

James Pammet,. "Countering Information Influence Campaigns". Lunds Universitet, 2018

Jan Stohr, "Kritik mot planer på ny skola", *Hallandsposten*, 15 juli 2017.

Jan Hjärpe, "Islamforskning i Sverige. En kartläggning" (Riksbankens Jubileumsfond, 2016). <https://rj.se/Forskningsnyheter/2016/islamforskning-i-sverige/>

Jeevan Deol and Zaheer Kazmi (eds.) *Contextualising Jihadi Thought* (London: Hurst & Company, 2012).

Jerome Drevon, "Embracing Salafi Jihadism in Egypt and Mobilizing in the Syrian Jihad", *Middle East Critique*, Vol.25, No.4 (2016)

Johan Järvestad, "Han valdes in i Gävle moskés styrelse – delade IS-propaganda på instagram: "Vi muslimer älskar denna flagga"", *Gefle Dagblad*, 24 februari 2016. <http://www.gd.se/gastrikland/gavle/han-valdes-in-i-gavle-moskes-styrelse-delade-is-propaganda-pa-instagram-vi-muslimer-alskar-denna-flagga>

Johan Järvestad m.fl "Gävles moské vill sprida extrem tolkning av islam". *Gefle Dagblad*. 7 september 2015
<http://www.gd.se/gastrikland/gavle/gavles-moske-vill-sprida-extrem-tolkning-av-islam>

Johan Järvestad m.fl "Ali Al-Ganas önskan: IS-pass och flygbiljett till "Kalifatet"". *Gefle Dagblad*. 8 sep 2015
<http://www.gd.se/gastrikland/gavle/ali-al-ganas-onskan-is-pass-och-flygbiljett-till-kalifatet>

Johan Järvestad. "Abo Raad vägrar ta avstånd från salafismen: "Folk får säga vad de vill." *Gefle Dagblad*, 10 maj 2016
<http://www.gd.se/gastrikland/gavle/abo-raad-vagrar-ta-avstand-fran-salafismen-folk-far-saga-vad-de-vill>

Johan Järvestad. "Så förändrade tolken Abo Raads svar under riksdagsseminariet: "Mer extremistiskt än IS." *Gefle Dagblad*, 10 juni 2016
[http://www.gd.se/gavleborg/gavle/sa-forandrade-tolken-abo-raads-svar-
under-riksdagsseminariet-mer-extremistiskt-an-is](http://www.gd.se/gavleborg/gavle/sa-forandrade-tolken-abo-raads-svar-under-riksdagsseminariet-mer-extremistiskt-an-is)

Johan Järvestad, Anna Gullberg och Magnus Lundqvist Gävles moské vill sprida extrem tolkning av islam". *Gefle Dagblad*. 7 september 2015
[http://www.gd.se/gastrikland/gavle/gavles-moske-vill-sprida-extrem-
tolkning-av-islam](http://www.gd.se/gastrikland/gavle/gavles-moske-vill-sprida-extrem-tolkning-av-islam)

Johan Järvestad m.fl. "Abo Raad pekas ut som militanta islamismens ledare i Sverige". *Gefle Dagblad*, 10 september 2015
[http://www.gd.se/gastrikland/gavle/abo-raad-pekas-ut-som-militanta-
islamismens-ledare-i-sverige](http://www.gd.se/gastrikland/gavle/abo-raad-pekas-ut-som-militanta-islamismens-ledare-i-sverige)

Johan Järvestad m fl. Abo Raad pekas ut som militanta islamismens ledare i Sverige. *Gefle Dagblad*, 10 september 2015
[https://www.gd.se/gastrikland/gavle/abo-raad-pekas-ut-som-militanta-
islamismens-ledare-i-sverige](https://www.gd.se/gastrikland/gavle/abo-raad-pekas-ut-som-militanta-islamismens-ledare-i-sverige)

Johan Järvestad. "Han valdes in i Gävle moskés styrelse – delade IS-propaganda på instagram: "Vi muslimer älskar denna flagga". *Gefle Dagblad*, 24 februari 2016
[https://www.gd.se/gastrikland/gavle/han-valdes-in-i-gavle-moskes-styrelse-
delade-is-propaganda-pa-instagram-vi-muslimer-alskar-denna-flagga](https://www.gd.se/gastrikland/gavle/han-valdes-in-i-gavle-moskes-styrelse-delade-is-propaganda-pa-instagram-vi-muslimer-alskar-denna-flagga)

Johan Järvestad, Förskolan Bilaal avslutar Ali Al-Ganas anställning, *Gefle Dagblad*, 2015-09-14

Johan Järvestad. "Terroristfinansier kopplas till grundandet av Gävle moské". 4 december 2015
[https://www.gd.se/artikel/gastrikland/gavle/terroristfinansier-kopplas-till-
grundandet-av-gavle-moske](https://www.gd.se/artikel/gastrikland/gavle/terroristfinansier-kopplas-till-grundandet-av-gavle-moske)

Johan Järvestad. "Radikal imam fick predika i Gävles moské". *Gefle Dagblad*, 1 juli 2015

Johan Ripås. "Före detta Stockholms-imam terrorhotar Kenya". *SVT* 23 maj 2014
[https://www.svt.se/nyheter/utrikes/fore-detta-rinkeby-imam-terrorhotar-
kenya](https://www.svt.se/nyheter/utrikes/fore-detta-rinkeby-imam-terrorhotar-kenya)

Johanna Karlsson, Terrorsyskonen, *Expressen*, 2018-01-27
<https://www.expressen.se/gt/qs/terrorsyskonen/>

Jonas Svensson, "Mind the Beard! Deference, Purity and Islamization of Everyday Life as Micro-factors in a Salafi Cultural Epidemiology", *Comparative Islamic Studies*

Jacob Olidort, *The Politics of "Quietist" Salafism* The Brookings Project on U.S. Relations with the Islamic World (Washington, D.C.: Brookings, February 2015).

Jontahan Githens-Mazer, Robert Lambert & Abdul-Haqq Baker, *Muslim Community Perspectives on Radicalisation in Leicester, UK*, Research carried out for the Centre for Studies in Islamism and Radicalisation, Faculty of Social Science, Aarhus University (2009)

Jonathan Russell and Haras rafiq, *Countering Islamist Extremist Narratives: A Strategic Briefing* (Quilliam Foundation, 2016).

Joas Wagemaker, "Framing the "Threat to Islam": al-wala'wa al-Bara' in Salafi Discourse", *Arab Studies Quarterly*, Vol.30, No.4 (Fall 2008)

Joas Wagemaker, "A Purist Jihadi-Salafi: The Ideology of Abu Muhammed al-Maqdisi", *British Journal of Middle Eastern Studies*, Vol.36, No.2 (augusti 2009)

Joas Wagemakers, *A Quietist Jihadi: The Ideology and Influence of Abu Muhammed al-Maqdisi* (Cambridge: Cambridge University Press, 2012).

Joas Wagemakers, "Salafism", *Religion: Oxford Research Encyclopedia* (augusti 2016).

Johanna Karlsson, "Här i Örebro vill jag rycka tag i barnen och säga: Ingen mer ska till paradiset", *Expressen*, 4 juli 2016.

Josie Ensor, "Islamic State leaks reveal banned cleric Omar Bakri recruited British jihadists", *The Telegraph*, 10 mars 2016.

Jowett, Garth S, and O'Donnel Propaganda & Persusaion. Sage, 2014 i Kaati, Lisa et al "Det digitala kalifatet. En studie av Islamiska Statens propganda". FOI 2017, sid 16

Joe Cochrane. "From Indonesia, a Muslim Challenge to the Ideology of the Islamic State". New York Times, 26 november 2015
[https://www.nytimes.com/2015/11/27/world/asia/indonesia-islam-nahdlatul-
ulama.html](https://www.nytimes.com/2015/11/27/world/asia/indonesia-islam-nahdlatul-ulama.html)

Johan Lundberg, "Så hamnade Miljöpartiet sida vid sida med islamister", *Göteborgsposten*, 30 april 2016.

Johanna Bäckström Lerneby, "Mirsad fick 15 års fängelse", *Göteborgsposten*, 10 januari 2007.

Johanna Karlsson. "Predikantens hot mot muslimska studentfirare". *GT*, 2 juli 2017
<https://www.expressen.se/gt/predikantens-hot-mot-muslimska-studentfirare/>

Jonathan Jeppsson. ”Tvingas betala en halv miljon efter hårdgranskning”.
Aftonbladet, 21 mars 2017

Jeffrey B. Cozzens, *The Culture of Global Jihad: Character, Future Challenges and Recommendations* (ICSR, October 2008).

<https://medium.com/@abu.bakr.aljanabi/aqd-al-aman-islam-and-the-covenant-of-security-and-the-reality-of-practicing-ones-religion-c140dcd01a8e>

Jeffrey R. Halverson, H.L. Goddall, Jr., and Steven R. Corman, *Master Narratives of Islamist Extremism* (Palgrave Macmillan, 2011). Samantha Mahood & Halim Rane, ”Islamist narratives in ISIS recruitment propaganda”, *The Journal of International Communication*, Vol.23, No.1 (2017).

Jesper Gunnarsson, ”Extrema idéer sprids i Uddevalla”, *Bohusläningen*, 30 juni 2017.

Joel Snöbohm. Homosexualitet är ett virus – enligt imamen”. *Kvällsposten*, 5 oktober 2015

<https://www.expressen.se/kvallsposten/homosexualitet-ar-ett-virus--enligt-imamen/>

John Granlund. ”Skandal-imamen om homosexualitet: En synd”. *Aftonbladet*, 30 april 2016 <https://www.aftonbladet.se/nyheter/article22735589.ab>

Johan Granlund, ”Skandal-imamen om homosexualitet: En Synd”,
Aftonbladet, 30 april 2016.

Jonathan Önell & Berit Önell ”Radikal islamism har fått fäste i Hässleholm”

<http://www.frilagt.se/2017/05/16/radikal-islamism-har-fatt-faste-i-hassleholm/>

Joanna Wågström. ”Gävleimamen inblandad i salafistisk center.”
Vestmanlands Läns Tidning, 20147-03-24

Jospia Kesic, & Kajsa Norell. ”Imamer ser en ökning av oroliga samtal om jihadresor.” *Sveriges Radio*, 15 december 2015

<https://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=83&artikel=6045912>

Juan Jose Escobar Stemmann, ”Middle East Salafism’s Influence and the Radicalization of Muslim Communities in Europe”, *The Middle East Review of International Affairs*, Vol.10, No.3 (september 2006).

Jyllandsposten. ”Said Mansour mister statsborgerskab efter terrordom”, 1 juli 2015.

Jörg Dielhl och Roman Lehberger. ”Innenminister verbietet Salafisten-Verein”,
Spiegel, 15 november 2016

<http://www.spiegel.de/politik/deutschland/salafisten-bundesweite-razzia-gegen-islamistischen-verein-a-1121208.html>

Karolina Vikingsson. "Nej till politik i moskén". *GP*,
<http://www.gp.se/nyheter/g%C3%B6teborg/nej-till-politik-i-mosk%C3%A9n-1.979273>

Karin Zillén "Århus tog tag i de radikaliserade unga". *Sydsvenska Dagbladet*,
19 januari 2015
<https://www.sydsvenskan.se/2015-01-18/arhus-tog-tag-i-de-radikaliserade-unga>

Karin Thornberg & Daniel Nordström. Unga muslimer vill strida för IS.
Vestmanlands Läns Tidning, 2017-03-23

Kassem Hamadé. "Svenske IS-krigarens gråtande video-vädjan". *Expressen*,
Andra februari 2015
<https://www.expressen.se/gt/svenske-is-krigarens-gratande-video-vadjan/>

Kassem Hamadé, "Från lyxliv till fängelse", 13 maj 2009.

Kassem Hamadé, m fl. "Hundratals svenskar åkte till kriget för att slåss för IS – så lever de idag". *Expressen*, 24 juni 2017
<https://www.expressen.se/nyheter/hundratals-svenskar-akte-till-kriget-for-att-slass-for-is--sa-lever-atervandarn/>

Kassem Hamadé, "Bröderna från Borås dog i kriget i Syrien", *Expressen*
<https://www.expressen.se/nyheter/broderna-fran-boras-dog-i-kriget-i-syrien/>

Kasper Krogh, Philip Egea Flores, Mikkel Rydzy, "I oksmandens fodspår",
Berlingske, 17 januari, 2010.

Kista Folkhögskola. <http://kistafolkhogskola.se/verksamhet/>

Kista Folkhögskolas hemsida, Projekt och event, 2018-06-04.
<http://kistafolkhogskola.se/event-projekt/>
<https://www.insamlingskontroll.se/90konto?search=muslim%20aid%20sweden>

Kjell Persen, "Hevder norsk islamist ser etter ny brud i Sverige", *TV2*, 11 januari 2011. Olav Døvik, Bent Tandstad, Martin H.W. Zondag, "Mohyeldeen Mohammad tiltalt for trusler mot Abid Raja" *NRK*, 11 april 2018.

Kjell Lundström et al. "Tidigare anställd om Kunskapsljuset: "Det är som en sekt" SVT 22 maj 2017
<https://www.svt.se/nyheter/lokalt/ost/tidigare-anstalld-om-kunskapsljuset-det-ar-som-en-sekt>

Klas Borell och Arne Gerdner, "Frivilligt socialt arbete i svenska muslimska församlingar", *Socionomens Forskningssupplement* Nr 29 (2011): s.38.

Kommitédirektiv 2014: 103. "En nationell samordnare för att värna demokratin mot våldsbejakande extremism". Regeringen, 26 juni 2014, sid 2

<http://www.regeringen.se/49bb8c/contentassets/6b598b05db1c4878934486209ab20431/en-nationell-samordnare-for-att-varna-demokratien-mot-valdsbejakande-extremism-dir.-2014103>

Kvällsposten, ”Kronprins Frederik skulle bli terroroffer”, , 14 april 2012.

Kvällsposten ”Ny moské i Malmö sponsras av Qatar”, 18 maj 2017.

Kvällsposten ”Nya beskedet: Får inte bygga moské i Fyllinge”, , 10 april 2018.

Kruglanski, A. W., & Orehek, E. ”The role of the quest for personal significance in motivating terrorism.” Chapter in J. Forgas, A. Kruglanski, & K. Williams (Eds.), *The Psychology of Social Conflict and Aggression*. (New York: Psychology Press, 2011

Kvällsposten, ”35-åring samlade pengar till IS – döms till fängelse”, , 27 november 2017.

Lasse Wierup, Momsfusket ger nätverk miljoner”, *Dagens Nyheter*, 12 april 2016.

Lasse Wierup, ”Biståndsarbetare åtalas för stöd till IS”, *Dagens Nyheter*, 8 december 2016.

Lasse Wierup, ”Ingen åker längre till IS – men oron vilar över Göteborg”, *Dagens Nyheter*, 29 maj 2016.

Lasse Lindekile, Per Moouritsen, Ricard Zapata-Barrero, ”The Muhammad cartoons controversy in comparative perspective”, *Ethnicities*, Vol.9, No.3 (2009)

Leif Stenberg och Rickard Lagervall, ”Muslimska församlingar och föreningar i malmö och Lund – en ögonblicksbild (Lund: Centrum för Mellanösternstudier, 2016): sid.14.

Leif Stenberg och Rickard Lagervall, ”Snarare förefaller värvningsprocesser till våldsbejakande islamistiska grupper ske i sammanhang som ligger utanför församlingarnas aktiviteter”, *Helsingborgs Dagblad*, 14 april 2016.

Lennart Nilsson. ”Det här gäller för burka, niqab och hijab i Sverige och världen”. *Expressen*. 17 oktober 2017
<https://www.expressen.se/nyheter/det-har-galler-for-burka-niqab-och-hijab-i-sverige-och-varlden/>

Lena Scherman & Pia Bernardsson. ”Sverige för flat mot hatpredikanter”. *SVT* 7 maj 2015 <https://www.svt.se/nyheter/utrikes/sverige-for-flat-mot-hatpredikanter>

Lib For All. ”C. Holland Taylor.”
<https://libforall.org/c-holland-taylor/>

Lina Lund, "Gripne svensken förnekar koppling till terrorister", *Dagens Nyheter*, 31 december 2015.

Lizzie Dearden. "Germany launches almost 200 police raids as Islamist group linked to more than 140 Isis fighters banned", 15 november 2016
<https://www.independent.co.uk/news/world/europe/germany-bans-die-wahre-religion-true-religion-lies-read-200-police-raids-isis-fighters-a7418701.html>

Linus Gustafsson, "Våldsbejakande islamistisk extremism och sociala medier" (Stockholm, Försvarshögskolan, 2015).

Linus Gustafsson and Magnus Ranstorp, *Swedish Foreign Fighters in Syria and Iraq: An Analysis of open-source intelligence and statistical data* (Försvarshögskolan, 2017).

Lisa Kaati, et al "Det digitala kalifatet. En studie av Islamiska Statens propaganda." FOI 2017, sid 16

Lisa Bergman, "Jakten på Ghezali", *Fokus*, 18 september 2009.

"Lies! Infostand Schweden/Malmö am 24.10.2015"
<https://www.youtube.com/watch?v=oy4u4Hgp3o8>

Lovisa Gelin & Tobias Holmqvist. "Muslimsk friskola granskas om könsrelationer". SVT 8 november 2017
<https://www.svt.se/nyheter/lokalt/ost/muslimsk-skola-granskas-om-konsrelationer>

Lorenzo Vidino, Raffaello Pantucci och Evan Kohlmann, "Bringing Global Jihad to the Horn of Africa: al Shabaab Western Fighters, and the Sacralization of the Somali Conflict", *African Security*, Vol.3 (2010)

The Local, "The German preacher who heads global Islamist networks", 15 november 2016.

Detlef Schamelenberg, "Salafisten-Prediger Wie Abou-Nagie die Kölner Justiz blamierte", *Berliner Zeitung* <https://www.berliner-zeitung.de/politik/salafisten-prediger-wie-abou-nagie-die-koelner-justiz-blamierte-25099718>

The Local, "Terrorist linked to Stockholm mosque", 16 oktober 2008
<https://www.thelocal.se/20081016/14998>

Louise Lindell. Nya terrorledaren bodde i Sverige. *GT*, 5 augusti 2012
<https://www.expressen.se/gt/nya-terrorledaren-bodde-i-sverige/>

Louise Lindell, "Nya terror-ledaren bodde i Göteborg – Abdulkadir Mumin manar till "hårt heligt krig", *GT*, 5 augusti 2012.

"LÄS Project in Landskrona (Schweden)"
<https://www.youtube.com/watch?v=uXIHR8MyzhU>

”LÄS Projektet-Sverige (Lies! Projekt Schweden)”

<https://www.youtube.com/watch?v=HoVCOEK7BnA>

Manzar Zaidi, ”A Taxonomy of Jihad”, *Arab Studies Quarterly*, (juni 2009).

Magnus Lundquist och Anna Gullberg. ”Abo Raad och Ali Al-Ganas fördömer homosexualitet – var medlemmar i Facebookgrupp för jihadister”. *Gefle Dagblad*. 13 maj 2016

<https://www.gd.se/artikel/gastrikland/gavle/abo-raad-och-ali-al-ganas-fordomer-homosexualitet-var-medlemmar-i-facebookgrupp-for-jihadister>

Magnus Normark, Magnus Ranstorp och Filip Ahlin, ”Finansiella aktiviteter kopplade till personer från Sverige och Danmark som anslutit sig till terrorgrupper i Syrien och Irak mellan 2013-2016” (Finansinspektionen, 2016).

Magnus Ranstorp. ”The Root Causes of Violent Extremism.” *RAN*, fjärde janurari 2016 https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/what-we-do/networks/radicalisation_awareness_network/ran-papers/docs/issue_paper_root-causes_jan2016_en.pdf

Magnus Ranstorp, ”Terrorism in the name of religion” *Journal of International Affairs*. Vol. 50, Issue 1 (Summer 1996).

Magnus Ranstorp & Peder Hyllengren. ”Förebyggande av våldsbejakande extremism i tredjeland”. *Försvarshögskolan*, 2013

<http://fhs.diva-portal.org/smash/get/diva2:622395/FULLTEXT01.pdf88888>

Magnus Ranstorp, ”Microfinancing the Caliphate: How the Islamic State is Unlocking the Assets of European Recruits”, *Sentinel* (Combating Terrorism Center at West Point, Vol.9, Issue 5 (May 2016).

Magnus Ranstorp, Linus Gustafsson and Peder Hyllengren, ”From the Welfare State to the Caliphate”, *Foreign Policy*, 23 February 2015.

Magnus Normark och Magnus Ranstorp, ”Understanding Terrorism Finance; Modus Operandi and National CTF-Regimes”

Magnus Sandelin. ”Vad vet vi om islamistiska terrornätverk i Sverige?”, *Timbro*, maj 2018.

<https://timbro.se/app/uploads/2018/05/vad-vet-vi-om-islamistiska-terrornatverk-i-sverige.pdf>

Magnus Sandelin, *Svenska IS-Krigare Från Al-Qaida Till Jihadi Cool* (Fri Tanke, 2016); Magnus Sandelin, *Vad vet vi om islamiska terrornätverk i Sverige?* (Stockholm: Timbro, april 2018).

Magnus Sandelin. ”Sveriges Förenade Muslimer ljuger om terrorföreläsare”. 17 april 2017 <https://www.magnussandelin.se/sveriges-forenade-muslimer-ljuger-om-terrorforelasare>

Magnus Sandelin, ”Sveriges Förenade Muslimer ljuger om terrorföreläsare”, 17 april 2017.

Magnus Sandelin. "Unga radikaliseras". Expo, 28 juni 2013

Magnus Sandelin, "Rekryteringen oroar", *Expo*, 28 juni 2013.

Magnus Sandelin, "Jihad-resenärerna", *Expo*, 28 juni 2013.

Magnus Sandelin, "Flera terrrorsympatisörer föreläser i Sverige"

<http://www.gothiaprotection.se/nyheter/terrorforelasare-i-sverige/>

Magnus Sandelin, "Extremister rekryter genom dawahrörelsen"

<https://www.magnussandelin.se/extremister-rekryterargenom-dawahrörelsen>

Magnus Sandelin, Akademikern från Alby blev rekryterare åt IS", 21 november 2017.

<https://www.magnussandelin.se/akademikern-fran-alby-blev-rekryterare-at-is>

Magnus Sandelin. "Jihad. Svenskarna i de islamistiska terrornätverken", 2013

Magnus Sandelin, *Organisationen Sveriges Unga Muslimer – ideologi och koppling till antidemokratiska miljöer* (2018)

http://www.mucof.se/sites/default/files/rapport_organisationen_sveriges_unga_muslimer_-_ideologi_och_koppling_till_antidemokratiska_miljoer.pdf

Magnus Sandelin m.fl (2017). *Svenska barn lämnade landet – anslöt sig till jihadistgrupper*. Aftonbladet 2017-06-14

<https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/99m1/18-svenska-barn-lamnade-landet--anslot-sig-till-jihadistgrupper>

Magnus Sandelin. "Vad vet vi om islamistiska terrornätverk i Sverige?". 15 maj 2018

<https://timbro.se/app/uploads/2018/05/vad-vet-vi-om-islamistiska-terrornatverk-i-sverige.pdf>

Magnus Sandelin, Sverige har exporterat terrorism till andra länder, *Expressen* debatt, 2017-03-12 <https://www.expressen.se/debatt/sverige-har-exporterat-terrorism-till-andra-lander/>

Magnus Sandelin, "Tidigare göteborgare nu i al-Qaidanätverkets topp", 2 augusti 2012.

Magnus Sandelin. "Svenska IS-krigare – från al-Qaida till jihadi cool". *Fri Tanke*, 2015

Magnus Sandelin, "Gävleimamen i hemlig grupp för jihadsympatisörer", 11 maj 2016

<https://www.magnussandelin.se/gavleimamen-i-hemlig-grupp-for-jihadsympatisorer>

Magnus Sandelin. "Terrorledaren från Göteborg svor trohet till IS". 23 oktober 2015

<https://www.magnussandelin.se/terrorledaren-fran-goteborg-svor-trohet-till-is>

Malmö Unga Muslimska Systrar.

<https://www.facebook.com/search/top/?q=malm%C3%B6%20unga%20muslimska%20systrar>

Maria Rashidi, Sara Mohammad, Meheret Dawit & Seyrand Duran. "Du måste våga koppla hedersvåld till religion". *Aftonbladet*, 26 juni 2016

<https://www.aftonbladet.se/debatt/article23054967.ab>

Maria Kristoffersson. "Föräldrarnas förskolekrav: Live-sänd när vår dotter bär slöja." Göteborgs-Posten, 2018-06-04

<http://www.gp.se/nyheter/gp-granskar/f%C3%B6r%C3%A4ldrarnas-f%C3%B6rskolekrav-live-s%C3%A4nd-n%C3%A4r-v%C3%A5r-dotter-b%C3%A4r-sl%C3%B6ja-1.6320374?noAccess=true&aId=1.6320374>

Marie Hebelis Svahn (2010) op.c.it.

Marie Hebelius Svahn, "Terror-rörelsen värvar unga män i Sverige", *GT*, 5 maj 2010.

Marco Nilsson, "Foreign Fighters and the Radicalization of Local *Jihad*: Interview Evidence from Swedish *Jihadists*", *Studies in Conflict & Terrorism*, Vol.38, Issue 5 (2015).

Martin de Koning, "Salafi Politics in the Netherlands" i Frank Peter och Rafael Ortega (red.) *Islamic Movements of Europe*, (London: I.B. Tauris, 2014).

Margaret Obondo, *Broar mellan kulturer – somaliska barns språksocialisation i hem och förskola i Sverige* (Stockholm: Språkforskningsinstitutet, 2005)

Mats Skogskär. "Varningsflagg för extremism". *Sydsvenskan*, 2 mars 2016

<https://www.hd.se/2016-03-02/varningsflagg-for-extremism>

Mattias Bolin. "Imam ber om ursäkt – men homosex är förbjudet". *SVT*, 19 oktober 2015

<https://www.svt.se/nyheter/lokalt/halland/imam-ber-om-ursakt-men-homosex-ar-forbjudet>

Mark Chandler & Robin De Peyer. Muslim preacher 'who advocated dying while fighting jihad' given platform at London university. *Evening Standard*, 24 november 2016 <https://www.standard.co.uk/news/london/muslim-preacher-who-advocated-dying-while-fighting-jihad-given-platform-at-london-university-a3400911.html>

Marc Sageman, *Leaderless Jihad: Terror Networks in the Twenty-First Century* (University of Pennsylvania Press, 2008).

Mark Woodward, Muhammed Sani Umar, Inayah Rohmaniyah, and Mariani Yahya, "Salafi Violence and Sufi Tolerance? Rethinking Conventional Wisdom", *Perspectives on Terrorism*, Vol.7, Issue 6 (December 2013):

Martin de Koning, "How Should I Live as a 'True' Muslim? Regimes of Living among Dutch Muslims in the Salafi Movement", *Etnofoor*, Vol.25, No.2 (2013)

Marius I. Lazar, "The Salafism in Europe: Between *Hijra* and Jihad", *Romanian Political Science Review*, Vol.9, No.4 (2009)

Martyn Denscombe "Forskningshandboken". Studenlitteratur, 2016

Mathias Stähle, "Syrienkrigare värvas i Eskilstuna", *Eskilstuna Kuriren*, 4 juni 2016.

MEMRI. Australian Islamic Preacher Mohammed Hoblos: If you miss one prayer, you are worse than a murdering terrorist, child rapist who prayers. <https://www.memri.org/tv/australian-islamic-preacher-hoblos-if-you-miss-one-prayer-you-are-worse-than-murdering-terrorist-child-rapist>

Michael Taarnby och Lars Hallundbaek, "Al-Shabaab – The Internationalization of Militant Islamism in Somalia and the Implications for Radicalisation Processes in Europe" (Ministry of Justice, 26 februari 2010)

Michael G. Knapp, "The concept and practice on Jihad in Islam", *Parameters*, Vol.33, Issue. 1 (Spring 2003)

Mikael Delin. DN granskar: Vetenskapsskolan anklagas för islamism. *Dagens Nyheter*, 10 april 2018
<https://www.dn.se/nyheter/sverige/dn-granskar-vetenskapsskolan-anklagas-for-islamism/>

Michael Fredholm, *Transnational Organised Crime and Jihadist Terrorism – Russian-Speaking Networks in Western Europe* (Routledge, 2018); Michael Fredholm, "Islamic Extremism as a Political Force – A Comparative Study of Central Asian Extremist Movements" in *Asian Cultures and Modernity – Research Report No. 12* (October 2006);

Michael Fredholm, "Islam and Modernity in Contemporary Central Asia: Religious Faith versus Way of Life" in *Asian Cultures and Modernity – Research Report No. 14* (January 2007).

Michael Verdicchio. "De trakasseras – för att de inte är muslimer". *Göteborgs-Posten*, 4 juni 2018
<http://www.gp.se/nyheter/gp-granskar/de-trakasseras-f%C3%B6r-att-de-inte-%C3%A4r-troende-muslimer-1.6300353?noAccess=true&aId=1.6300353>

Mission Dawah Sverige
<http://archive.is/SCFwx>

Mohammed Fazlhashemi. (2017) "Takfirism" in Christopher Edling & Amir Rostami (ed.), *Våldsbejakande extremism. En Forskningsnatologi av Utredningen En nationell samordnare för att värna våldsbejakande extremism* Stockholm: Statens offentliga utredningar SOU 2017:67.

Muhammad Haniff Hassan, "The Danger of Takfir (Excommunication) Exposing IS' Takfiri Ideology", *Counter Terrorist Trends and Analyses*, Vol.9, No.4 (April 2017)

Myndigheten för samhällskydd och beredskap. "Utlysning av forskningsmedel: Informationspåverkan". Femte oktober 2017.

<https://www.msb.se/Upload/Om%20MSB/Forskning/Utlysningar/Utlysning2017/Utlysningstext%20Informationsp%C3%A5verkan.pdf?epslanguage=sv>

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor . Beslut, , dnr 1439/16, 2018-04-11. http://mucf.se/sites/default/files/mucfs_beslut_sum.pdf

Metro "Förundersökning om nytt Vilkslot", , 24 november 2010.

Morten Skjoldager, *Syv år for PET: Jakob Scharfs tid* (Köpenhamn: people's Press, 2017).

Morten Storm, Paul Cruickshank och Tim Lister, *Agent Storm: My Life Inside al-Qaida*

Morten Skjoldager, *Truslen indefra – de danske terrorister* (Lindhardt & Ringhof, 2009)

Mullah Krekar, *Med Egne Ord* (Aschehoug, 2004).

Muslim Aid Sweden.

<https://www.facebook.com/MuslimAidSE/>

Mustafa Panshiri, & Jens Ganman,. "Det lilla landet som kunde". *Vulkan*, 2018.

Myndigheten för stöd till trossamfund,
<http://www.myndighetensst.se/bidrag.html>

National Coordinator for Counterterrorism, *Ideology and Strategy of Jihadism* (december 2009): s.

Nationella operativa avdelningen (NOA). Utsatta områden - Social ordning, kriminell struktur och utmaningar för polisen. *Polisen*, juni 2017, sid 10
https://polisen.se/siteassets/dokument/ovriga_rapporter/utsatta-omraden-social-ordning-kriminell-struktur-och-utmaningar-for-polisen-2017.pdf

NE. "Mufti". <https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/mufti>

Nellie Erberth. "Därför eskalerar antisemitismen i Malmö – "Vi känner oss rädda". *Kvällsposten*, 14 december 2017
<https://www.expressen.se/kvallsposten/darfor-eskalerar-antisemitismen-i-malmo--vi-kanner-oss-radda/>

Niklas Orrenius,. "Skotten i Köpenhamn". Bonnier 2016.

Niklas Orrenius, "I Vivalla vet nästan alla någon som anslutit sig till IS", *Dagens Nyheter*, 28 maj 2016.

Niklas Orrenius, "Medan vi tittar på Akilov föreläser hatpredikanter i svenska moskéer", *Dagens Nyheter*, 17 februari 2018.

Niklas Orrenius.. "Socialarbetaren Bettan – en enmansstyrka mot extremism". *Dagens Nyheter*, 24 mars 2018
<https://www.dn.se/nyheter/sverige/socialarbetaren-bettan-en-enmansstyrka-mot-extremism/>

NCTb, *Ideology and Strategy of Jihadism* (December 2009).

Neumann crime terror nexus.

Norrköpings Islamska Center.
<http://www.aishamosken.se/bidra/>

Nyans: Muslim. <http://www.nyansmuslim.se/>;

Odai Khalaili
<https://www.facebook.com/photo.php?fbid=475920952591524&set=a.131378597045763.1073741825.100005208695271&type=1&theater>

Olivier Roy, *Globalised Islam: The Search for a New Ummah* (London: Hurst Publishers, 2002): sid.244.

Olle Lönnaeus, Niklas Orrenius och Erik Magnusson, "Kiosken var en terrorbank", *Sydsvenskan*, 12 februari 2006.

Olle Lönnaeus, Erik Magnusson och Thomas Löfqvist, "Somalisk islamiströrelse rekryterar svenskar", *Sydsvenskan*, 18 maj 2011.

Olle Lönnaeus, Niklas Orrenius & Erik Magnusson, "Extremister lockar vilsna tonåringar", *Sydsvenskan*, 9 februari 2006; Niklas Orrenius, *Här är allt så perfekt. 23 politiska samtidsreportage* (Modernista, 2010).

Olle Lönnaeus, Niklas Orrenius & Erik Magnusson, "Djup splittring bland Malmös muslimer", *Sydsvenskan*, 8 februari 2006.

Olle Lönnaeus. "Arlövsbo dömd för terrorbrott". *Sydsvenska Dagbladet*, 24 april 2017
<https://www.sydsvenskan.se/2017-02-23/arlovso-bo-domd-for-terrorbrott-uppmande-folk-skanka-pengar-till-is>

Olle Lönnaeus. "Skånska muslimer protesterar mot salafistpredikantens besök". *Sydsvenskan*, 29 maj 2016 <https://www.sydsvenskan.se/2016-04-29/skanska-muslimer-protesterar-mot-salafistpredikantens-besok>

Olle Lönneaus, ”Tre olika Malmöföreningar ville lyssna på bin Ladins förra mentor”, *Sydsvenskan*, 28 april 2016 <https://www.sydsvenskan.se/2016-04-28/tre-olika-malmoforeningar-ville-lyssna-pa-bin-ladins-forra-mentor>

Olle Lönneaus, ”Salafisterna har tagit över”, *Nordvästra Skånes Tidningar*, 29 april 2016.

Olof Svensson och Magnus Sandelin, ”Samlar pengar till svältande – hyllar IS och uppmanar till jihad”, *Aftonbladet*, 21 juni 2017.

<https://www.aftonbladet.se/nyheter/samhalle/a/EVW1A/samlar-pengar-till-svaltande--hyllar-is-och-uppmanar-till-jihad>

<https://ligator.wordpress.com/2017/06/21/terrorist-sympatisoren-mohammed-sugaal-och-hans-al-bushra/>

Olof Svensson. ”Kvinnor får inte gå ut, ha parfym eller skoja”. *Aftonbladet*, femte maj 2017

<https://www.aftonbladet.se/nyheter/samhalle/a/ko7kA/kvinnor-far-inte-ga-ut-ha-parfym-eller-skoja>

Olof Svensson. ”Lär ut att 12-åringar hamnar i helvetet – får bidrag av staten.” *Aftonbladet*, 29 mars 2017

<https://www.aftonbladet.se/nyheter/samhalle/a/bl19l/lar-ut-att-12-aringar-hamnar-i-helvetet--far-bidrag-av-staten>

Olof Svensson, ”Svenska lagar tillämpas inte här”. *Aftonbladet*, 10 juni 2018

<https://www.aftonbladet.se/nyheter/samhalle/a/gPGmrA/kvinnor-i-fororten-slar-larm-islamister-kontrollerar-gatorna>

Operativnaya Liniya blog, 26 mars 2017.

(<https://operline.ru/content/stati/sasitlinskiy-fondovyy-kotik.html>)

Patrik Oksanen. ”Omstridd moské i Gävle uppmanade till att rösta på Miljöpartiet”. *Gefle Dagblad*, 26 maj 2016

<https://www.gd.se/opinion/ledare/omstridd-moske-i-gavle-uppmanade-till-att-rosta-pa-miljopartiet>

Patrik Micu m fl. ”Svenske IS-krigaren utreds nu av Säpo”. *Expressen*, 18 juni 2015 <https://www.expressen.se/gt/svenske-is-krigaren-utreds-nu-av-sapo/>

Per Brinkemo, *Mellan klan och stat: somalier i Sverige* (Timbro, 2015).

Per Brinkemo, ”I Mellanöstern går klanens intressen alltid före religionen”, *Dagens Samhälle*, 26 februari 2015.

Per Gudmundson, ”The Swedish Foreign Fighter Contingent in Syria”, *Sentinel*, Vol.6, Issue 9 (Combating Terrorism Center at West Point, September 2013).

Per Gudmundson, ”Extrem predikant på Folkets Hus och Stockholmsmoskén”, 12 juni 2015.

Per Gudmundson, "Släppt ur svenskt häkte grundade terrorrörelse", *Svenska Dagbladet*, 13 mars 2009.

Per Gudmundson, "Två örebroare stupade i heligt krig" 11 januari 2015
<http://gudmundson.blogspot.dk/2015/01/tva-orebroare-stupade-i-heligt-krig.html>

Per Gudmundson, "Åtalade för mordplaner på Vilks är ungdomsledare vid moské", 17 december 2011.

Per Gudmundson, "Jämför bögar med kannibaler, talar på islamistmöte i Göteborg", 3 april 2012.

Per Gudmundson. "Bellevues islamister". 1 januari 2007
<http://gudmundson.blogspot.se/2007/01/bellevues-islamister.html>

Per Gudmundson, "Sned vinkel i pressen", *Neo*, 1 juni 2007.

Per Gudmundson, "Abu Raad samlar in till Syrien", 14 december 2012.

Per Gudmundson. "Två svensklibanesiska bröder stupade i Syrien", 3 augusti 2013. <http://gudmundson.blogspot.se/2013/08>

Per Gudmundson, "TUFF läggs ner", 14 februari 2013.

Per Gudmundson. "Här poserar Göteborgspredikanten med vapen". 13 december 2014 <http://gudmundson.blogspot.se/2014/12/har-poserar-goteborgspredikanten-med.html>

Per Gudmundson. "Göteborgspredikant manar till jihad från Syrien". 2 februari 2015 <http://gudmundson.blogspot.se/2015/02/goteborgspredikant-manar-till-jihad.html>

Per Gudmundsson. Märstas Unga Muslimer bjuder in hatpredikant.
Gudmundson, 28 januari 2015
<http://gudmundson.blogspot.se/2015/01/>

Per Gudmundson, "Här får islamisterna bidrag", *Svenska Dagbladet*, 22 november 2016.

Per Gudmundson. "Ny martyrbiografi över Mohamed Moumou" 12 december 2011 <http://gudmundson.blogspot.com/2011/12/ny-martyrbiografi-over-mohamed-moumou.html>

Per Gudmundson, "Ali Berzengi får anmälningsskyldighet hos polis – vad säger Mehmet Kaplan", 20 maj 2015.

Per Gudmundson. "Mohammed Moummous son omhändertagen". 4 augusti 2012 <http://gudmundson.blogspot.com/2012/08/mohamed-moummous-son-omhandertagen.html>

Per Gudmundson. ”17-årig predikant från Lund poserar med AK47 i Syrien”. 15 maj 2015 <http://gudmundson.blogspot.se/2015/05/17-arig-predikant-fran-lund-poserar-med.html>

Per Gudmundson, ”I Sverige ger vi islamisterna bidrag”, *Svenska Dagbladet*,

Per Gudmundson, ”Jihad bland kriminella i Halmstad”, 22 september 2011. <http://www.gudmundson.blogspot.se/2011/09/jihad-bland-kriminella-i-halmstad.html>

Per Gudmundson. ”Malmöbo poserar med vapen i Syrien” 28 januari 2015 <http://gudmundson.blogspot.se/2015/01/malmo-bo-poserar-med-vapen-i-syrien.html>

Per Gudmundson, ”Ny ”martyr” i Syrien – hade pakt att strida till döden”, 10 augusti 2013.

Per Gudmundson, ”Omar Bakri har en islamistisk brorson”, 9 april 2014.

Per Gudmundson. ”Det blev inget Shariah4Sweden”. 13 februari 2015 <http://gudmundson.blogspot.dk/2015/02/det-blev-inget-shariah4sweden.html>

Per Gudmundson. ”Abdulkadir Mumin, göteborgare i al-Shabaabs topp”. 2 augusti 2012 <http://gudmundson.blogspot.se/2012/08/abdulkadir-mumin-goteborgare-i-al.html>

Per Sydvik, ”Moské förnekar terrorkoppling”, *Göteborgsposten*, 25 november 2005.

Per Sydvik, Momsfiffel finansierade jihadister i Syrien, *Göteborgsposten*, 2014-11-28 <http://www.gp.se/nyheter/g%C3%B6teborg/momsfiffel-finansierade-jihadister-i-syrien-1.263303>

Per Thyren. ”Efter dödshoten lever Abshir Osman i ständig rädsla”. *SR*. 14 juni 2017 <http://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=87&artikel=6716506>

Per Thyren. ”Kommunanställd delade dåd i Israel på Facebook – la till en smiley. *SR*, 13 juni 2017 <http://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=87&artikel=6715669>

Per Eeg-Olofsson, ”Landskrona-imam: ”Debatten måste bli högre i tak”, *Lokaltidningen*, 20 januari 2015.

Petter Nesser, *Islamist Terrorism in Europe* (London: Hurst Publishers, 2015).

Phil Gurski. *The Lesser Jihads – Bringing the Islamist Extremist Fight to the World*. (London: Rowman and Littlefield, 2017).

Philip Halldén, *Jihad-orienterad salafism på internet* (Uppsala, 2007).

Politiken. ”Ung terrormistänkt hjälpte Said Mansour”, 20 december 2006.

Ramboll og Nationalt Center for Forebyggelse af Ekstremisme, *Videnssynthese: Kortlægning af viden om ekstremisme og viden om forebyggelse af ekstremisme* (2018).

Reem Ahmed & Daniela PISOIU. ”Beyond Borders: Subcultural Theory and the Transnational Jihadi Identity in Europe”, *Border Politics* (2017).

Rebecca Nyström. ”Polisen varnar: 100 IS-anhängare i Borås”. SVT 12 april 2016 <https://www.svt.se/nyheter/lokalt/vast/100-is-anhangare-i-boras>

Rebecca Randhawa Bergmark. ”Omkring 60 radikala islamister i Järva bevakas – nu tar Säpo hjälp av lokala polisen” 2017-09-26 <https://www.svt.se/nyheter/lokalt/stockholm/runt-60-radikala-islamister-i-jarva-bevakas-nu-tar-sapo-hjalp-av-lokala-polisen>

Reimer Stoldt. ”Das Netzwerk der Salafisten in NRW”, *Welt*, 13 januari 2018 <https://www.welt.de/regionales/nrw/article172416004/Extremismus-Das-Netzwerk-der-Salafisten-in-NRW.html>

Robert Mendick. ”Anti-Semitic’ charity under investigation”. *The Telegraph* 2014-05-24 <https://www.telegraph.co.uk/news/10854579/Anti-Semitic-charity-under-investigation.html>

Roel Meijer, *Global Salafism: Islam’s New Religious Movement* (London: Hurst Publishers, 2009)

Roel Meijer (ed.), *Global Salafism: Islam’s New Religious Movement* (London: Hurst Publishers, 2009)

Roland Johansson, ”Jag älskar Bin Laden”, *Aftonbladet*, 14 april 2009. FBI. ”Swedish Citizen Oussama Kassir Found Guilty of Providing Material Support to al Qaeda”. 12 maj 2009 <https://archives.fbi.gov/archives/newyork/press-releases/2009/nyfo051209.htm>

Sanna Klinghoffer. ”Åklagare: Uppmaning till terror kan ge sex års fängelse”. *SVT*, 12 januari 2018 <https://www.svt.se/nyheter/utrikes/aklagare-uppmaning-till-terror-kan-ge-sex-ars-fangelse>

Sara Jul Jacobsen, ”Mother”, ”martyr wife” or ”mujahida”: the Muslim woman in Danish online jihadi Salafism” *Tidskrift for islamforskning*, Vol.10, No.1 (2016).

SFM Dawah

<https://www.youtube.com/user/SFMdawa/videos>

Shiraz Maher, *Salafi-Jihadism: The History of an Idea* (London: Hurst Publishers, 2016).

Shireen K. Burki, "Jihad or qatal? Examining Al Qaeda's modus operandi", *Defence and Security Analysis*, Vol.29, No.3 (2013).

Signild Risenfors, Sevtap Gurdal, Emma Sorbring, *Korankurser som föreningsverksamhet: En undersökning bland muslimska föreningar i Västra Götaland* (Högskolan Väst, 2011)

Simon Sorgenfrei och Jonas Svensson, "Religiösa begrepp och tolkningar", i Lisa Kaati (red), *Det digitala kalifatet* (januari 2017).

Simon Cottee, "Mind Slaughter: The Neutralizations of Jihadi Salafism", *Studies in Conflict & Terrorism*, Vol.33, No.4 (2010)

Skatteverket. Omprövningsbeslut, Dnr 82-38901966 , 2016-03-14

Skolinspektionen. "Beslut för grundskola efter tillsyn av Vetenskapsskolan belägen i Göteborgs kommun". 15 januari 2015

<https://sir.is.skolverket.se/siris/ris.openfile?docID=582774>

Skolinspektionen. "Beslut för förskoleklass och grundskola. Dnr 44-2015:9922, 27 april 2017

Skolinspektionen, 2018-01-15 Dnr 40-2017:10406.

SMS-Bilal

<https://www.facebook.com/SMS-Bilal-118432598229657/>

SMS-Bilal. "SMS-Bilal» Kvinnans väg till Paradiset". 7 mars 2010

<https://www.youtube.com/watch?v=S4E6LoinzS4>

SMS-Bilal. "När ska du börja be - fredagspredikan från Falkenberg med #SMSBilal"

https://www.youtube.com/watch?v=QKqu-QW47bA&index=17&list=PLpAW_FaIW3sPsGnJ9qnj-1x4v2Izz_5tA&t=os

Sofia Börjesson. "Djupa konflikter och dödshot – nu lämnar folk Vivalla". *SVT Nyheter 16 januari 2015*.

<https://www.svt.se/nyheter/lokalt/orebro/djupa-konflikter-och-dodshot-nu-lamnar-folk-vivalla>

Sofie Löwenmark. "SFM sprider våldsbejakande islamism för skattepengar". *Smedjan*, 15 mars 2017

<https://timbro.se/smedjan/reportage/sfm-sprider-valdsbejakande-islamism-skattepengar/>

Sofie Löwenmark, "Vetenskapsskolan i Göteborg har nära kopplingar till SFM och extremister", 19 juli 2017. <https://timbro.se/smedjan/reportage/sfm-sprider-valdsbejakande-islamism-skattepengar/>

Sofie Löwenmark. "Islamistiska extremister smiter under radarn". *Göteborgsposten*, 17 oktober 2017
<http://www.gp.se/debatt/islamistiska-extremister-smiter-under-radarn-1.4737977>

Sofie Löwenmark. "Dramaten ska inte vara plattform för extremister". *Smedjan*, 18 oktober 2017

<https://timbro.se/smedjan/dramaten-ska-inte-vara-plattform-ar-extremister/>

Sofie Löwenmark, "Sveriges Förenade Muslimer bakom kritiserade Vetenskapsskolan", 3 juli 2017.

<http://archive.is/ihy2O>

Sofie Löwenmark.

<https://twitter.com/SofieLowenmark/status/905745512657244160>

Steinar Kvale 1997:13 i Esiasson et al. "Metodpraktikan – Konsten att studera samhälle individ och marknad".

Bill Gillham. "Forskningsintervjun – Tekniker och genomförande."

Studentlitteratur (2008)

Martyn Denscombe. "Forskningshandboken". Studentlitteratur,

Susanne Klaiber. "Die Gotteskrieger aus der Fußgängerzone: Die Salafisten von "We love Muhammad", *Huffpost*,

9 juni 2017 https://www.huffingtonpost.de/2017/06/09/we-love-muhammad-salafisten_n_17016684.html

Susanne Olsson, "Shia as Internal Others: A Salafi Rejection of the 'Rejecters', *Islam and Christian-Muslim Relations*, Vol.28, No.4 (2017)

Susanne Olsson, "Slutdestination Paradiset", i Jenny Björkman, Arne Jarrick (red.) *Religionen tur och retur* (Makadam Förlag, 2017)

Susanne Olsson, "Shia as Internal Others: A Salafi Rejection of the 'Rejecters', *Islam and Christian-Muslim Relations*, Vol.28, No.4 (2017)

Susanne Olsson, "Swedish Puritan Salafism: A *Hijra* Within", *Comparative Islamic Studies*, Vol.8, No-1-2 (2012):

Susanne Olsson, "Proselytizing Islam – Problematizing "Salafism"", *The Muslim World*, Vol.104 (januari/februari 2014):

Susanne Olsson & Simon Sorgenfri. "Islamologer: Jihadisterna är i minoritet bland salafisterna", *Svenska Dagbladet*, åttonde september 2015.

<https://www.svd.se/islamologer-jihadisterna-ar-i-minoritet-bland-salafisterna>

”Super freundliche Menschen in Schweden فى اقرأ مشروع زيارة السويد”
https://www.youtube.com/watch?v=Wh6j_WNNZCQ&t=2s

SUDC-bloggen
<http://sudc.bravejournal.com>

Svenska Dagbladet ”Jihadister är i minoritet bland salafisterna”, , 8 september 2015.

Svenska Dagbladet, ”SFM slår tillbaka: ”Guilt-by-association”, 11 april 2017.

Svenska kommittén mot antisemitism. ”Tron på judisk konspiration utbredd i Polen” Mars, 2014
http://skma.se/blogg/wp-content/uploads/SMKAmars14_low.pdf

Sveriges Förenade Muslimer (SFM). ”JAG ÄR MUSLIM-konferens 2015”
<http://sverigesmuslimer.se/page/3/?p=N>

Sveriges Förenade Muslimer
<https://www.facebook.com/SverigesForenadeMuslimer/posts/660835274028001>

Svensk insamlingskontroll, <https://www.insamlingskontroll.se/home>

Sveriges Radio ”Fritidsledare värvade till rebellgrupp”, 11 november 2009.

Sveriges Radio P4 Örebro ”Bokstavstrogn har köpt inflytande i moskéerna i Örebro och Gävle”, , 3 december 2015.
<https://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=159&artikel=6317875>

Sveriges Radio ”En kontroversiell muslim”, 14 april 2011.
<https://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?artikel=4455762>

SVT. ”UG-referens”, <https://www.svt.se/nyheter/granskning/ug/referens/ug-referens-16>

Sveriges Radio, ”Personer i Rinkeby hotas av al-Shabaab”, , 12 november 2009.

SVT Nyheter, ”Abu Omar – rekryteraren som Säpo jagat i 15 år”, 30 november 2009.

SVT Nyheter, ”Borås moské bjöd in radikala islamister”, 30 juni 2017

SVT Nyheter” Kontroversiell predikant stoppas från att föreläsa”, , 15 juni 2015.

SVT Nyheter ”Bilal dog som en av de svenska jihadresenärerna”, , 20 maj 2014.
<https://www.svt.se/nyheter/granskning/ug/bilal-dog-som-en-av-de-svenska-jihadresenarerna>

SVT Nyheter ,”Moské med statsbidrag hyste jihadhyllande grupp”, 20 maj 2014. <https://www.svt.se/nyheter/granskning/ug/moske-med-statsbidrag-hyser-jihadhyllande-grupp>

SVT Nyheter Gävleborg. ”Fängelse för dödshot mot Gefle Dagblads chefredaktör”, , 7 februari 2017.

SVT Nyheter Stockholm, ”Omkring 60 radikala islamister i Järva bevakas – nu tar SÄPO hjälp av lokala polisen”, 26 september 2017.

SVT Nyheter Örebro, ”Terrorhäktad svensk kopplas till Örebro-stiftelse”, , 11 april 2016.

Sveriges Radio P4 Örebro ”Jourhemmet och IS” , 24 januari 2017.

Sveriges Radio P4 Halland, ”Halmstad moské: Är emot all extremism”, 23 april 2015

Sveriges Radio P4 Värmland, ”Koppling mellan salafister och islamiska kulturföreningen”, 2 maj 2017.

Sveriges Radio P4 Väst, ”Koranskolor främjar integration”, 4 april 2011.

Sveriges Radio P3 Nyheter ”Blogginlägg påstod att terrorattacken mot Charlie Hebdo var lögn”, , 13 januari 2015.

Sveriges Radio, ”En kontroversiell muslim”. 14 april 2011.
<https://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?artikel=4455762>

Stockholms tingsrätt. B 2965-04

Sydsvenska Dagbladet. ”Pengar från Qatar, själar till salafismen.” 22 maj 2017
<https://www.sydsvenskan.se/2017-05-22/pengar-fran-qatar-sjalar-till-salafismen>

Säkerhetspolisen. ”Så mycket har extremistmiljöerna vuxit”. *Säkerhetspolisen*, 3 juli 2017
<http://www.sakerhetspolisen.se/ovrigt/pressrum/aktuellt/aktuellt/2017-07-03-sa-mycket-har-extremistmiljoerna-vuxit.html>

Säkerhetspolisen ”Tillslag i Örebro – misstänkt terrorrekrytering”.. 1 juni 2015
<http://www.sakerhetspolisen.se/ovrigt/pressrum/aktuellt/aktuellt/2015-06-01-tillslag-i-orebro---misstankt-terrorrekrytering.html>

T. Wilson, Foreign Funded Islamism in the UK, Center for the response to Radicalization and Terrorism, The Henry Jackson Society, Research paper No.9, 2017.

”Temadag: SYRIEN - VÅR UMMAH”

<https://www.wherevent.com/detail/Lunds-Unga-Systrar-Temadag-SYRIEN-VAR-UMMAH>

The Telegraph, "British extremist preacher linked to Rigby killer emerges as head of Islamic State in Somalia", 29 april 2016.

The Telegraph. "Austria passes controversial reforms to Islam law banning foreign funding", 2015-02-25.

<https://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/europe/austria/11435388/Austria-passes-controversial-reforms-to-Islam-law-banning-foreign-funding.html>

The Telegraph. "German police raid 200 sites across 10 states in hunt for banned Islamist group "The True Religion", 15 november 2016.

<http://www.spiegel.de/politik/deutschland/salafisten-bundesweite-razzia-gegen-islamistischen-verein-a-1121208.html>

Thomas Hegghammer, *Jihadi Culture: The Art and Social Practices of Militant Islamists* (Cambridge: Cambridge University Press, 2017). Se även: Johannes Heuman, "Kulturen som banar vägen för väpnad jihad", *Respons*, 4/2017.

Thomas Schmoll. "Salafisten sind zurück auf deutschen Straßen", *Welt*, 8 juni 2017

https://www.welt.de/print/welt_kompakt/debatte/article165326094/Salafisten-sind-zurueck-auf-deutschen-Strassen.html

Therésia Erneborg, "Religionsbråk vid ettårings begravning", *Dagen*, 21 augusti 2008.

Tim Ros, et al. "Terrorist paymasters targeted by Britain. The Telegraph, 18 oktober 2014 <https://www.telegraph.co.uk/news/uknews/terrorism-in-the-uk/11172244/Terrorist-paymaster-targeted-by-Britain.html>

Tom Keatinge, "The Role of Finance in Defeating al-Shabaab", *RUSI Whitehall Report*, (London: RUSI, 2014).

Tormod Strand, Runar Henrik Jorstad och Jorund Hessevik, "Dere kommer ikke til paradiset", *NRK*, 26 mars 2011.

Torbjörn Jelerup. "Amanj Aziz extrema kopplingar är belagda". *Expressen* 22 november 2017

<https://www.expressen.se/kultur/ide/amanj-aziz-extrema-kopplingar-ar-belagda/>

Torbjörn Jelerup. "Dossier: Abdurraheem Green / Abdur-Raheem Green". *Den arga sossen*, 7 juni 2015

<https://ligator.wordpress.com/2015/06/07/dossier-abdurraheem-green-abdur-raheem-green/>

Torbjörn Jelerup. "Brittisk hatpredikant bakom islamistisk mission i Sverige". *Den arga sossen*, 8 juni 2015

<https://ligator.wordpress.com/2015/06/08/brittiska-hatpredikant-styr-islamistisk-mission-i-sverige/>

Torbjörn Jerlerup. "Var nättaktivisten och IS anhängaren "Ibn Mulaykah" kollega med Amanj Aziz?" *Den arga sossen*, 21 november 2017
<https://ligator.wordpress.com/2017/11/21/var-nattaktivisten-och-is-anhangaren-ibn-mulaykah-kollega-med-amanj-aziz/>

Torbjörn Jerlerup. "Boråsare för IS, "Islamska Staten", Al Quaida och radikal islamism". 4 juli 2015
<https://ligator.wordpress.com/2015/07/04/borasare-for-is-islamska-staten-och-al-quaida/>

Torbjörn Jerlerup, "Omar Elturk"
<https://ligator.wordpress.com/2015/06/01/omar-elturk/>

Torbjörn Jerlerup. "Hovrätten dömer Malmö-bon Ahmad Qadan för stöd till IS och Al Qaida". 28 november 2018
<https://ligator.wordpress.com/2017/11/28/hovratten-domer-malmobon-ahmad-qadan-for-stod-till-is-och-al-qaida/>

TUFF
<https://web.archive.org/web/20060915184216/http://www.tuffforening.se:80/>

TUFF
<https://web.archive.org/web/20100818160815/http://www.tuffforening.se/lektioner.html>

TT, Säpo: "Tusentals radikala islamister i Sverige", 16 juni 2017.

TV4, "Terrormisstänkte svenskens anhöriga i chock", 9 April 2016.

Ulrika Mårtensson, "Norwegian *Haraki* Salafism: "The Saved Sect" Hugs the Infidels", *Comparative Islamic Studies*, Vol.8, No-1-2 (2012)

United States Attorney Southern District of New York, "Al Qaeda Supporter and Organizer of Jihad Training Camp in Oregon Sentenced in Manhattan Federal Court to Life in Prison", 15 september 2009.

Uriya Shavit, "Raising Salafi Children in the West", *Islam and Christian-Muslim Relations*, Vol.28, No.3 (2017)

US Department of the Treasury. "Treasury Designates Al-Qa'ida Supporters in Qatar and Yemenh" 18 december 2013:
<https://www.treasury.gov/press-center/press-releases/Pages/jl2249.aspx>

Varken hora eller kuvad. "Tolvhundra."
<http://vhek.se/wp-content/uploads/2016/11/1200VARKENHORAELLERKUVAD.pdf>

VLT, "Gävle-imam föreläste regelbundet i Västerås – utpekad som den militanta islamismens ledare.", 23 mars 2017.

<https://www.vlt.se/vastmanland/vasteras/gavle-imam-forelaste-regelbundet-i-vasteras-utpekad-som-den-militanta-islamismens-ledare>

Quintan Wiktorowicz, "Anatomy of the Salafi movement", *Studies in Conflict and Terrorism*, Vol.29, No.3 (2006).

Quintan Wiktorowicz, (ed.), *Islamic Activism: A Social Movement Theory Approach* (Indiana University Press, 2004);

Quintan Wiktorowicz, *Radical Islam Rising: Muslim Extremism in the West* (Rowman & Littlefield, 2005).

Zoltan Pall. "Kuwaiti Salafism and Its Growing Influence in the Levant". 7 maj 2014

<https://carnegieendowment.org/2014/05/07/kuwaiti-salafism-and-its-growing-influence-in-levant-pub-55514>

Yahya Birt och Sadek Hamid, "Jihadi Movements in the United Kingdom", i Frank Peter och Rafael Ortega (red.) *Islamic Movements of Europe*, (London: I.B. Tauris, 2014)

Ylva Bergh, "Gymnasieelever med bakgrund i koranskolan", Umeå universitet (2016):

Yvonne Persson, "Ortsbor protesterar mot ny skola", *Hallandsposten*, 30 augusti 2017.

Wolfgang Hansson, "Det är inte terrorism", *Aftonbladet*, 2 juni 2004.

Zohero. "Föreningsinsamling"

<https://zohero.com/fundraisers/hjalp-till-syrien-och-afrika/>

S. Hoorens m.fl., *Foreign financing of Islamic institutions in the Netherlands*, RAND Europe, 2015.

Zoltan Pall och Martijn de Koning, "Being and Belonging in Transnational Salafism", *Journal of Muslims in Europe*, Vol.6 (2017):

Åklagarmyndigheten, Ärende AM-135153-15, 2017-04-24. Örebro Tingsrätt Målnr. B4885-15.

I tillägg till detta har också inom ramen för studien genomförts intervjuer med ett 70-tal individer som är verksamma lokalt på olika platser i Sverige. I huvudsak har dessa individer arbetat professionellt med frågorna inom Polismyndigheten, socialtjänsten och kommunen. Därtill har ett antal intervjuer genomförts med individer från civilsamhället, inklusive ett antal salafister. Även journalister som länge granskat salafistiska och salafist-jihadistiska miljöer har intervjuats. Av tidigare angivna skäl har informanterna blivit lovade högsta möjliga anonymitet.

Mellan salafism och salafistisk jihadism – Påverkan mot och utmaningar för det svenska samhället

Juni 2017-juni 2018.

Centrum för Asymmetriska Hot- och Terrorismstudier (CATS), vid Försvarshögskolan.

Ansvarig forskare: Magnus Ranstorp, forskningsledare CATS.

Denna studie undersöker påverkan från salafistiska och salafist-jihadistiska miljöer i Sverige samt relationen dem emellan. Fokus läggs på framväxten av salafist-jihadistiska miljöer i Sverige samt omgärdande salafistiska element; vilka budskap miljöerna förmedlar, metoder för påverkan samt vilken upplevd påverkan miljöerna har i svenska lokalsamhällen.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) har beställt och finansierat genomförandet av denna forskningsrapport (alt. studierapport). Författarna är ensamma ansvariga för rapportens innehåll.

Försvarshögskolan

Försvarshögskolan
Box 27805
115 93 Stockholm
www.fhs.se

CATS

CENTRUM FÖR ASYMMETRISKA
HOT- OCH TERRORISMSTUDIER